

CENTRE INTERUNIVERSITAIRE
D'HISTOIRE CONTEMPORAINE

INTERUNIVERSITAIR CENTRUM
VOOR HEDENDAAGSE GESCHIEDENIS

Cahiers 48 Bijdragen

H. DEGRAER, W. MAERVOET, F. MARTENS,
F. SIMON, en A.M. SIMON-VAN DER MEERSCH

REPERTORIUM VAN DE PERS IN WEST-VLAANDEREN

1807 - 1914

DE ARRONDISSEMENTEN
OOSTENDE, BRUGGE, DIKSMUIDE, IEPEL,
KORTRIJK, TIELT EN VEURNE

1968

ÉDITIONS NAUWELAERTS
LEUVEN-LOUVAIN

BÉATRICE-NAUWELAERTS
PARIS

PUBLICATIONS DU CENTRE INTERUNIVERSITAIRE
D'HISTOIRE CONTEMPORAINE
UITGAVEN VAN HET INTERUNIVERSITAIR CENTRUM VOOR
HEDENDAAGSE GESCHIEDENIS

ARCHIVES ECCLESIASTIQUES — KERKELIJKE ARCHIEVEN

- A. Simon, Notes sur les archives ecclésiastiques. 1957. (Cahiers-Bijdragen 2.)
fr. 60 (abonnement fr. 50)
- A. Simon, Inventaires d'archives. (Papiers Villermont. Archives de la nonciature à Bruxelles. Archives des églises protestantes.) 1957. (Cahiers-Bijdragen 3.)
fr. 60 (abonnement) fr. 50
- A. Simon, Inventaires d'archives. (Evêché de Namur. Château de Gaesbeek. Famille Van Meenen. Cure de Sainte-Gudule, Bruxelles. Famille Croij. Eglise Evangélique, Verviers) 1958. (Cahiers-Bijdragen 5.)
fr. 80 (abonnement fr. 70).
- A. Simon, Inventaires d'archives. (Famille Licot. Papiers de Missiessy. Nonciature de Bruxelles. d'Ansembourg. Rédemptoristes (Bruxelles). d'Anethan. de Béthune. 't Serstevens. Evêche de Liège.) 1960. (Cahiers-Bijdragen 14.)
fr. 100 (abonnement fr. 85)
- A. Simon, Réunions des Evêques de Belgique, 1830-1867. Procès-verbaux. 1960. (Cahiers-Bijdragen 10.)
fr. 260 (abonnement fr. 215)
- A. Simon, Réunions des Evêques de Belgique, 1868-1883. Procès-verbaux. 1961. (Cahiers-Bijdragen 17.)
fr. 270 (abonnement fr. 230)
- A. Simon, Evêques de la Belgique Indépendante (1830-1940). Sources d'Archives. 1961. (Cahiers-Bijdragen 21.)
fr. 160 (abonnement fr. 135)

PRESSE — PERS

- A. J. Vermeersch en H. Wouters, Bijdragen tot de geschiedenis van de Belgische Pers, 1830-1848. 1958. (Bijdragen-Cahiers 4.)
Uitverkocht
- M. De Vroede, De Vlaamse Pers in 1855-1856. 1960. (Bijdragen-Cahiers 12.)
fr. 120 (abonnement fr. 100)
- Jacques Willequet, Documents pour servir à l'histoire de la presse belge, 1877-1914. 1961. (Cahiers-Bijdragen 16.)
fr. 140 (abonnement fr. 120)
- Romain Van Eenoo en Arthur J. Vermeersch, Bibliografisch repertorium van de Belgische pers, 1789-1914. 1962. (Bijdragen-Cahiers 23.) fr. 140 (abonnement fr. 120)
- J. Lory, Panorama de la presse belge en 1870-1871. 1963. (Cahiers-Bijdragen 32.)
fr. 60 (abonnement fr. 50)
- J. Leclercq-Paulissen, Contribution à l'histoire de la presse tournaisienne depuis ses origines jusqu'en 1914. 1958. (Cahiers-Bijdragen 6.) fr. 110 (abonnement fr. 95)
- Romain Van Eenoo, De Pers te Brugge, 1792-1914. Bouwstoffen. 1961. (Bijdragen-Cahiers 20.)
fr. 370 (abonnement fr. 315)
- Lode Wils, De liberale Antwerpse dagbladen : 1857-1864. 1962. (Bijdragen-Cahiers 26.)
fr. 100 (abonnement fr. 85)
- M. De Vroede, De Belgisch-Limburgse pers van 1830 tot 1860. 1963. (Bijdragen-Cahiers 28.)
fr. 350 (abonnement fr. 300)
- E. Voordeckers, Een bijdrage tot de geschiedenis van de Gentse pers in de negentiende eeuw. 1964. (Bijdragen-Cahiers 35.)
fr. 1020 (abonnement 870 fr.)
- H. Liebaut, Repertorium van de pers in het arrondissement Aalst (1840-1914). 1967. (Bijdragen-Cahiers 41.)
fr. 290 (abonnement fr. 245)
- Arthur J. Vermeersch, Répertoire de la presse bruxelloise, 1789-1914. Repertorium van de Brusselse pers, 1789-1914. (I, A-K). 1965. (Cahiers-Bijdragen 42.)
fr. 740 (abonnement fr. 630)
- E. Voordeckers, Drukkers en pers in het arrondissement Roeselare (1847-1914). 1965. (Bijdragen-Cahiers 43.)
fr. 320 (abonnement fr. 270)

CENTRE INTERUNIVERSITAIRE
D'HISTOIRE CONTEMPORAINE

INTERUNIVERSITAIR CENTRUM
VOOR HEDENDAAGSE GESCHIEDENIS

Cahiers 48 Bijdragen

H. DEGRAER, W. MAERVOET, F. MARTENS,
F. SIMON, en A.M. SIMON-VAN DER MEERSCH

REPERTORIUM VAN DE PERS IN WEST-VLAANDEREN

1807 - 1914

DE ARRONDISSEMENTEN
OOSTENDE, BRUGGE, DIKSMUIDE, IEPER,
KORTRIJK, TIELT EN VEURNE

1968

ÉDITIONS NAUWELAERTS
LEUVEN-LOUVAIN

BÉATRICE-NAUWELAERTS
PARIS

COMITÉ DIRECTEUR
DU CENTRE
INTERUNIVERSITAIRE D'HISTOIRE CONTEMPORAINE

BESTUURSCOMITÉ VAN HET
INTERUNIVERSITAIR CENTRUM VOOR
HEDENDAAGSE GESCHIEDENIS

- G. JACQUEMYS, Université Libre de Bruxelles, président.
R. DEMOULIN, Université de Liège.
H. HAAG, Université de Louvain.
J. DHONDT, Universiteit Gent, secretaris-penningmeester.

INHOUD

A. INLEIDING	5
B. BRONNEN EN BIBLIOGRAFIE	8
C. BEWAARPLAATSEN	10
D. LIJST DER ARKORTINGEN	16
I. Arrondissement Oostende (W. MAERVOET)	17
Eernegem	17
Lombardzijde	18
Mariakerke	18
Middelkerke	18
Oostende	20
Westende	92
Totaaloverzicht	94
II. Arrondissement Brugge (F. MARTENS & A. M. SIMON- VAN DER MEERSCH)	96
Blankenberge	96
Den Haan	129
Duinbergen	129
Heist	129
Knokke	137
St.-Andries	142
St.-Michiels	142
Uitkerke	143
Wenduine	143
Zeebrugge	143
Totaaloverzicht	145
Kanton Torhout (F. SIMON)	147
Totaaloverzicht	172
III. Arrondissement Diksmuide (H. DEGRAER)	174
Diksmuide	174
Koekelaere	186
Kortemark	186
Lo	187
Totaaloverzicht	189

IV. Arrondissement Ieper (H. DEGRAER)	190
Ieper	190
Komen	227
Mesen	228
Poperinge	228
Roesbrugge-Haringe	230
Watou	233
Wervik	234
Wijtschate	235
Totaaloverzicht	238
V. Arrondissement Kortrijk (H. DEGRAER)	240
Deerlijk	240
Dottenijs	242
Harelbeke	244
Heule	245
Kortrijk	247
Menen	308
Moeskroen	315
Waregem	322
Wevelgem	328
Totaaloverzicht	329
VI. Arrondissement Tielt (H. DEGRAER)	331
Meulebeke	331
Tielt	331
Wakken	346
Totaaloverzicht	348
VII. Arrondissement Veurne (H. DEGRAER)	350
De Panne	350
Groenendijk	356
Koksijde	357
Nieuwpoort	358
Oostduinkerke	372
St.-Idesbald	372
Veurne	372
Totaaloverzicht	386

A. INLEIDING

Met dat volume werd de voltooiing beoogd van het eerste onderzoek naar de toestand van de pers in de provincie West-Vlaanderen. In dezelfde reeks van het Interuniversitair Centrum voor Hedendaagse Geschiedenis verschenen reeds twee afzonderlijke „Bijdragen” gewijd aan een beperkt geografisch gebied : de stad Brugge en het arrondissement Roeselare (1). In deze band worden vier studies gebundeld die de andere arrondissementen bestrijken. Hugo DEGRAER nam voor zijn rekening de arrondissementen : Diksmuide, Ieper, Kortrijk, Tielt en Veurne; Willy MAERVOET onderzocht het arrondissement Oostende; Franky SIMON het kanton Torhout; Frida MARTENS en Anne-Marie SIMON-VAN DER MEERSCH het overblijvend gedeelte van het arrondissement Brugge (de stad uitgezonderd).

A. M. SIMON-VAN DER MEERSCH tenslotte heeft, met inachtname van de originele bijdrage van ieder, de grootst mogelijk uniformiteit trachten te verwezenlijken.

Als basisschema werd gesteund op het systeem dat werd aangewend door E. VOORDECKERS in het repertorium van de Gentse pers. Op één punt werd daarvan afgeweken : sommige kranten die in de loop van hun bestaan meermalen van titel veranderden, werden niet als afzonderlijke kranten behandeld maar wel als één geheel. De opeenvolgende titels komen voor in de alfabetische volgorde, doch daarbij werd steeds verwezen naar de stamvader. In genoemd werk kan men een uitvoerige bespreking en verantwoording aantreffen (2).

Wat de schikking van de kiesbladen betreft, werd gehouden aan het schema dat door R. VAN EENOO werd ontwikkeld in het repertorium van de Brugse pers.

Alle niet-officiële publikaties die de periodiciteit van twee maanden niet overschreden werden opgenomen. Hieronder vielen : aankondigings-, strijd, opinie-, kulturele-, vak- en nieuwsbladen. De

---

(1) VAN EENOO (R.): *De pers te Brugge, 1792-1914. Bouwstoffen*. Leuven-Parijs, 1961 (I.C.H.G. Bijdragen, 20)

VOORDECKERS (E.): *Drukkers en pers in het arrondissement Roeselare (1847-1914)*. Leuven-Parijs, 1965. (I.C.H.G. Bijdragen, 43)

(2) VOORDECKERS (E.): *Een bijdrage tot de geschiedenis van de Gentse pers. Repertorium (1667-1914)*. Leuven-Parijs 1964. (I.C.H.G. Bijdragen 35).

toeristische bladen die slechts gedurende het zomerseizoen verschenen, werden evenwel niet achterwege gelaten.

Voor een eerste oriëntatie volgt hier een beknopt overzicht van het schema :

- I. *De bewaarplaatsen* : indien volledige jaargangen voorhanden waren, dan werden de specimina die zich op dezelfde plaats bevinden niet opgenomen.
- II. De primaire identifikatie omvat de volgende rubrieken :
  - a. *De ondertitel.*
  - b. *Het vignet.*
  - c. *Het motto.*
  - d. *De prijs* : deze werd uitgedrukt in de oorspronkelijke munteenheid.
  - e. *Formaat* : het eerste cijfer duidt de hoogte aan van de bladspiegel, het tweede de breedte.
  - f. *Periodiciteit* : naast deze werden ook de dagen aangeduid waarop het blad verscheen. (ma., di., wo., ...).
  - g. *De oplage.*
  - h. *Het adres.*
- III. De nadere identifikatie bevat de volgende punten :
  - a. *Stichtingsdatum* : wanneer het eerste nummer niet voorhanden was, werd de stichtingsdatum berekend aan de hand van het eerst aangetroffen nummer.
Einddatum : indien wij niet met zekerheid wisten wanneer een krant ophield te verschijnen, dan werd het laatst aangetroffen nummer of de laatste vermelding genoteerd. Wanneer een krant werd voortgezet na Wereldoorlog I werd dit medege-deeld.
  - b. *De stichter.*
  - c. *De eigenaar.*
  - d. *De uitgever.*
  - e. *De drukker.*
  - f. *Beheer, directie, hoofdredactie.*
  - g. *Redakteurs en medewerkers.*
  - h. *Financiering, zakencijfer.*
- IV. Het karakter van de krant.

Als begindatum werd 1807 genomen, oogenblik waarop R. Gambart-De Courval *La Feuille périodique de Courtrai* stichtte. Dit is de eerste gekende krant in de onderzochte arrondissementen. De inval van het Duitse leger in 1914 werd beschouwd als terminus ad quem.

De auteurs houden eraan hierbij gemeenschappelijk uitdrukking te geven van hun erkentelijkheid aan hun promotor Prof. Dr. J. Dhondt, secretaris van het Interuniversitair Centrum voor Hedendaagse Geschiedenis, die hen steeds bij het onderzoek heeft geleid en de publikatie ervan heeft mogelijk gemaakt. Verder richten zij een bijzonder woord van dank aan alle instanties en besturen die door hun bereidwilligheid de taak lichter hebben gemaakt. Heel in het bijzonder wensden zij hier te vermelden : de heer A. Becelaere, drukker-uitgever te Torhout, de heer J. Bertelee, adjunct-bibliothecaris te Kortrijk, de heer K. R. Berquin, conservator van het stedelijk museum te Nieuwpoort, de heer G. Boerhave uit Poperinge, de heer Bourgois, stadsarchivaris te Nieuwpoort, de heer Callu, gemeentesekretaris te Waregem, de heer Catteeuw, conservator van het stedelijk museum te Diksmuide, de heer A. Cornille, drukker-uitgever te Torhout, de heer L. Danhieux, te Blankenberge, Z.E.H. Dewitte, oud-redacteur van *Het Kortrijksche Volk*, de heer J. M. Duvosquel uit Komen, de heer R. Haelewyn, stadsarchivaris te Torhout, de heer Lorphèvre, directeur van het Mundaneum-Musée International de la Presse te Brussel, de heer G. Michiels, kunstschilder te Brugge, de heer O. Mus stadsbibliothecaris te Ieper, de heer A. Pollet te Kortrijk, de drukkerij Sansen te Poperinge, de heer M. Timperman uit Harelbeke, de heer L. Van Acker, gemeentesekretaris te Ardoeie, de heer Van de Pitte, hoofdonderwijzer te Uitkerke, de heer J. Van Gaver uit Harelbeke, de heer E. Van Gelder, stadsbibliothecaris te Veurne, E. P. Lucien Van Laecke, bibliothecaris van de abdijbibliotheek te Westvleteren, de heer R. Vanneste, bibliothecaris te Tielt, de heer Van Steene, likeurhandelaar te Knokke, de drukkerij J. Vermeersch te Waregem, de heer O. Vilain, stadsbibliothecaris te Oostende, de heer R. Watthy uit Woumen.

B. BRONNEN EN BIBLIOGRAFIE

1. De kranten zelf

2. Repertoria en Jaarboeken (1)

Annuaire d'Ostende. Oostende, 1909.

Catalogue des livres et manuscrits de la Bibliothèque de Monsieur Goethals-Vercruysse, Kortrijk, 1875, pp. 276-278.

Nouvel annuaire d'Ostende et du littoral pour 1900. Oostende 1900.

Provinciaelen Wegwijzer van West-Vlaenderen en bijzonderlijk der stad Brugge. Brugge, 1843-1914.

3. Werken

DECOENE (A.), *Doctor Edward De Gryse, deken van Kortrijk, zijn leven-zijn werk*. Brugge, 1944.

DELVOYE (A.), *Courtrai pendant les cents jours*. Handelingen van de Koninklijke Geschied- en Oudheidkundige Kring van Kortrijk, nieuwe reeks, deel xvi, 1937, p. 214.

DENYS (F. A.), *84 jaar gemeentepolitiek te Poperinge (1830-1914)*. Reningelst, Bafcop, 1958.

DIDIER (F.), *De Westvlaamse pers in de jaren 1825-1830*. Biekorf, LXV, 1964, pp. 129-133.

Jubileum-brochure der drukkerij Sansen. 4-XII-1904—4-XII-1955. Poperinge. *Kataloog van de Tentoonstelling J. Goethals-Vercruysse (1759-1838) te Kortrijk herdacht*. Kortrijk, 6 nov.-1 dec. 1960.

SCHEPENS (L.), *Centrale catalogus van tijdschriften en nieuwsbladen in West-Vlaenderen*. Brugge, 1966.

SOETE (J.), *Het wetenschappelijk werk en de verzameling van pastoor Slosse*. Kortrijk, 1942.

VANDERJEUGD (L.), *Proeve van Oostendse bibliografie*. Provinciale bibliotheekschool. Brabant, 1951.

VOORDECKERS (E.), *Bijdrage tot de geschiedenis van de Gentse pers*. 1964. *Repertorium (1667-1914)*. Interuniversitair Centrum voor Hedendaagse Geschiedenis, Bijdragen 35. Leuven-Parijs, 1964.

---

(1) Voor de uitvoerige bibliografie zie: VAN EENOO (R.) - VERMEERSCH (A.), *Bibliografisch repertorium van de Belgische pers, 1789-1914*. Leuven-Parijs, 1962, (Interuniversitair Centrum voor Hedendaagse Geschiedenis, Bijdragen 23).

VOORDECKERS (E.), *Drukkers en pers in het arrondissement Roeselare (1847-1914)*. Leuven-Parijs, 1965 (Interuniversitair Centrum voor Hedendaagse Geschiedenis, Bijdragen 43).

WATTHY (R.), *Het ontstaan van „Leven en werk van paster Leroy”*. *Bachten de Kupe*, vi, nr. 6, 1964, pp. 140-141.

C. BEWAARPLAATSEN

1. Antwerpen

Stadsbibliotheek, Hendrik Conscienceplein.

Onder de benaming „specimen” zijn er in de stadsbibliotheek een verzameling losse nummers bewaard die alfabetisch per stad geklasseerd zijn.

2. Ardoois

Lucien Van Acker, gemeentesekretaris, Beverenstraat, 35, Ardoois.

- een onvolledige verzameling van de *Tuinbouwer*, 1901-1907.
- een specimen van de *Katolieke Gazette van Thourout* (5-x-1872) en van het *Maandelijks Tijdschrift der Koninklijke Hofbouwmaatschappij van het arrondissement IJper*, gesticht in 1887 (x-1914).

3. Blankenberge

L. Danhieux, rijksarchivaris, Koninginnelaan, Blankenberge.

- een onvolledige verzameling van *De Toekomst van Blankenberge* (1901-1904) en *De Zeekust* (1903-1904).
- een rijke kollektie Blankenbergse kiesbladen.

4. Brugge

Guillaume Michiels, Verwersdijk, Brugge.

- Fonds Verbouwe : verzameling specimina van West-vlaamse kranten.
- Steekkaartenstelsel van de West-vlaamse pers, waarop per blad alle voornaamste veranderingen dat het onderging aangeduid werden.

Rijksarchief

- Verzameling Delplace : het betreft hier de verzameling van de kranten *Het Thouroutsch Blad* (1843-1865), *Gazette van Thourout* (1870-1875) en *De Stad Brugge*, die indertijd door drukker A. Delplace uitgegeven werden.
- Fonds Karel De Flou : een weinig systematische kollektie van specimina uit verschillende landen, vooral uit België, bewaard in een twintigtal pakken.
- Bundel Varia : een niet geklasseerde bundel, die specimina bevat van Belgische dagbladen.

5. Brussel

Koninklijke Bibliotheek,

— IEPERSE BLADEN :

L'Ami du Commerce et de la Librairie : 1841

Echo d'Ypres : 1840-1842

L'Opinion : 1863-1873

Le Progrès : 1869-1874

La Publicité : 1840-1841

— KORTRIJKSE BLADEN :

Courrier de la Lys : 1834-1835.

Gazette van Kortryk : 1814-1815 (onv.).

Kortryksch Annoncenblad : (VII-) 1840-(IX) 1840.

De Landbouwgalm - L'Echo Agricole : 1893 (onv.) 1894-1895.

La Lys : 1869-1872.

Le Mémorial de Courtrai : 1852-1864; 1865-1867 (onv.) 1868-1869.

Mercurius : 1904.

L'Omnibus de Courtrai : 1831.

Petites Affiches de Courtrai : 1835-1841.

L'Union : 1858-1859.

— OOSTENDSE BLADEN :

Echo d'Ostende : 1903; 1911; 1913-1914.

Le Carillon : 1911-1914.

La Saison d'Ostende : 1911.

— TIELTSE BLADEN :

Gazette van Thielt : 1853-1881; 1884-1890; 1893-1900; 1901 (onv.)

Stem der Vlaemsche Landbouwers : 1875-1879; 1883-1889.

't Boterkuipje (Diksmuide) : 1864-1869 (onv.).

De Stad Nieuport : 1866-1868 (onv.) 1878-1879 (onv.) 1881-1882; 1884.

Advertentie-Blad (Veurne) : (III-) 1869-1876; 1878-1881.

Fonds Mertens : verzameling specimina, alfabetisch per stad geklasseerd.

Een verzameling Waregemse kranten bevindt zich in de dozen Oost-Vlaanderen.

Mundaneum, Musée International de la presse, Maalbeekstraat, 3, Leopoldspark.

— Collection Brune et Collection Jaune, aldus genoemd naar de kleur der dozen, waarin zich specimina geklasseerd per stad en alfabetisch bevinden.

— Collection Fiches : verzameling specimina, in schuiven bewaard en alfabetisch per stad geklasseerd.

— Verzameling Van Houtere : specimina ondergebracht in losse farden en geklasseerd per land, per stad en alfabetisch.

Deze verwijzing gaat terug op de vroegere indeling. Thans is men bezig deze kollekties tot een geheel te verwerken.

6. Den Haag

Koninklijke Bibliotheek, Lange Voorhout.

Advertentie-Blad (Veurne) : 1826- (VI-) 1826

Feuille de Courtrai : 21-VI-1816 t-m 9-VIII-1816.

Gazette van Kortryk : 1815.

Kortryksch Nieuws-Blad : 1815-1816.

Le Propagateur (Ieper) : 1826 (onv.).

7. Diksmuide

Stadsmuseum, Markt.

Een verzameling specimina van Diksmuidse bladen, chronologisch geklasseerd.

8. Gent

Universiteitsbibliotheek, Rozier, 9. (1)

— KORTRIJKSE BLADEN :

La Constitution : 1881.

Feuille d'Affiches Annonces et Avis divers de Courtrai : (XII-) 1811- (II-) 1812.

Gazette van Kortryk : 1814-1816.

De Kouter : 1900-1902.

De Nieuwe Tijd : 1896-1901.

De Straal : 1881.

L'Opinion (Ieper) : 1863-1865; 1866 (onv.).

Le Propagateur (Ieper) : 1827-1828; 1836; 1838-1861; 1865.

Maerlant (Tielt) : 1853 (onv.).

De Thieltenaar : 1881.

Chronique Meninoise (Menen) : 1877-1878; 1881.

Het Volksrecht (Menen) : 1897.

Advertentie-Blad (Veurne) : (X-) 1825-1826; 1834.

Oostende's Weekblad : 1880.

La Plage (Oostende) : 1882 (onv.).

De Stem van Thourout : 1881.

9. Ieper

Stadsbibliotheek, Korte Meerschstraat, 7.

Gazette van Yperen en van het arrondissement : 1857-1858.

Journal d'Ypres : 1866-1867; 1869-1880; 1883-1885; 1889-1890; 1892-; 1894-1899; 1901-1913.

La Lutte - De Strijd : 1894-1899.

---

(1) Ondertussen verscheen VANDENHOLE (F.) : *Inventaris van nieuws- vak- en kiesbladen aanwezig in de centrale bibliotheek, het seminarie voor Hedendaagse Geschiedenis en het seminarie voor perswetenschap met bibliografische annotaties*. Gent, 1967. (Verhandelingen der Maatschappij voor Geschiedenis en Oudheidkunde te Gent).

Nieuwsblad van Yperen : 1872-1875; 1904-1912.
L'Opinion : 1863-1873.
Le Progrès : 1845-1849; 1851; 1854; 1856; 1859; 1868; 1877-1882;
 1885; 1887-1888; 1890; 1892-1894; 1896-1897; 1900-1912.
Le Propagateur : 1826-1828; 1830; 1831-1832; 1834-1835; 1837-1871.
De Toekomst : 1866-1877; 1886-1894.
Het Weekblad van Yperen en het arrondissement : 1886-1889; 1892-
 1896; 1898-1900; 1903-1906.
De Weergalm : 1904-05 - 1911-12.
Het Ypersche Volk : 1912.
De Dorpsbode van Rousbrugge : 1857; 1861-1862.

10. Knokke

F. Van Steene, Piers de Raverschootlaan, 4.
 Bezit een verzameling van *La Mouette* voor het seizoen 1904 en een
 specimen van *De Knoekenaar* (17-VIII-1902).

11. Kortrijk

Stadsbibliotheek, Guido Gezellestraat.
Courrier de Courtrai : 1876-1889.
De Gazet van Groeninghe : 1900-1901.
Gazette van Kortrijk : 1876-1914.
De Gulden Spore : 1896-1912.
Journal de Courtrai : 1898-1908; 1910-1912.
Het Kortrijksche Volk : 1908; 1910-1913.
De Kouter : 1900-1902.
De Landbouwgalm - L'Echo agricole : 1913.
De Nieuwe Tijd : 1896-1901.
Petites Affiches de Courtrai : 1849-; 1858-1859; 1862-1866; 1871-
 1872; 1876-1877; 1881-1882; 1885; 1887-1907; 1909-1914.
De Vrije Burger : (III-) 1864-1869.
 Stadsbibliotheek, Fonds Goethals-Vercruysse.
Feuille périodique de Courtrai : 1808-1809.
Gazette van Kortryk : 1814-1816.
Petites Affiches de Courtrai : 1835-1837 (onv.).
 Stadsbibliotheek, Fonds Baron J. de Bethune.
Gildeblad : 1891-1907.
 Zeereerwaarde Heer Dewitte, Kapittelstraat, 7.
De Nieuwe Tijd : 1896-1901.

12. Leuven

Universiteitsbibliotheek, Mgr. Ladeuzeplein.
 — IEPERSE BLADEN :
La Commune d'Ypres : 1850-1852.
L'Opinion : 1864-1865; 1867-1871; 1872 (onv.); 1873.

- Le Progrès* : 1863-1868 (onv.).
Le Propagateur : 1863-1869.
 — OOSTENDSE BLADEN :
Le Carillon : 1896-1911 (1905 onv.).
La saison d'Ostende : 1880-1884.
 Fonds Henderickx : verzameling specimina.

13. Oostende

- De stadsbibliotheek, wapenplaats.
 Ondanks haar volledige vernieling gedurende de tweede wereldoorlog is de stadsbibliotheek nog in het bezit van een aantal, meestal gehavende reeksen Oostendse kranten.
Feuille d'Ostende : 1851-1858; 1860; 1862; 1867; 1873; 1874; 1876-1881; 1885; 1888; 1890-1895; 1900.
Echo d'Ostende (afkomstig van P. Verscheuren) : 1865-1914 (1913 ontbreekt).
Carillon (overgemaakt door Lambeyt) : 1896-1914.
Tribune d'Ostende : 1907-1909.
La Flandre maritime : 1850-1851; 1855 (onv.).
 Losse nummers en kiesbladen afkomstig van de kollektie A. Verbouwe.
 — De heemkundige kring van Oostende *De Plate*.
 Deze kring exposeert in haar museum een 50 tal losse nummers, die aan de kring overgedragen werden door Martha Van Iseghem. Enkele kranten van deze verzameling bevinden zich nog bij de Heer August Van Iseghem, Stockholmstraat, 47, Oostende.

14. Nieuwpoort

Stadsarchief.

- Nieuwsblad van Nieuwpoort en Kanton* : 1905-1912.
De Stad Nieuport ; 1873-1881; 1883.
Weekblad van Nieuport en Kanton : 1913.
 De Heer K. R. Berquin, Markt, Nieuwpoort.
 — Een verzameling losse nummers, afkomstig van de heer A. Verbouwe.

15. Poperinge

Drukkerij Sansen, Gasthuisstraat, 19-21, Poperinge.

- Het Notarieel en Nijverheids Annoncenblad* : 1905-1906.
De Poperingenaar : 1907-1913.

16. Tielt

Stadsarchief.

- Nieuwe Gazette van Thielt* : 1850-1863; 1865-1888; 1890-1914.
Stem der Vlaemsche Landbouwers : (XII-) 1909 - (III-) 1910.
De Thieltenaer : 1848-1857; 1858 (onv.).

17. Torhout

Firma Becelaere, Boeyaerdstraat, 21-23.

— *Gazette van Thorhout* : 1893-1896, 1898, 1902-1904.

— *De Thouroutsche Bode* : 1904; 1906; 1907; 1909-1912.

De Heer Achiël Cornille, Zuidstraat.

— *De Thouroutenaer* : 1854-1857; 1866-1900; 1905-1914.

— *De Woensdagbode van Thourout* : 1872-1873.

Kultuurcentrum Ten Walle : specimina en krantenuittreksels van *Torhoutse*.

De Heer Roger Haelewyn, Keibergstraat, 1: enkele specimina van *Torhoutse* bladen en pamfletten.

18. Uitkerke

De Heer G. Van de Pitte, Bruggestraat, 383.

Is in het bezit van een specimen *Uitkerke Voorwaarts*.

19. Veurne

Stadsarchief

Advertentie-Blad : 1825-1827; 1872-1897; 1899-1903; 1905-1913.

De Veurnaer : 1872-1882; 1885-1905; 1907-1908; 1910-1913.

't *Veurnsche Volk* : 1911; 1913.

20. Waregem

Gemeentesekretariaat :

Verzameling specimina, bewaard wegens enkele artikels in verband met de verkiezingen.

Drukkerij J. Vermeersch, Markt 17, Waregem.

De Vrede : 1907-1914.

D. LIJST DER AFKORTINGEN

- A.R.A.B. : Algemeen Rijksarchief, Brussel.
D.V.W. : Drukkerij J. Vermeersch, Markt, 17, Waregem.
G.M. : Verzameling Guill. Michiels.
H.M.O. : Heemkundig Museum. Oostende.
K.B.B. : Koninklijke Bibliotheek, Brussel.
F.M. : Fonds Mertens.
K.B.H. : Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
K.D.W. : Eerwaarde Heer Dewitte, Kapittelstraat, 7, Kortrijk.
M.I.P. : Musée International de la Presse.
C.B. : Collection brune.
C.F. : Collection fiches.
V.H. : Verzameling Van Hoetere.
N.K.B. : De Heer K. R. Berquin, Markt, Nieuwpoort.
P.D.S. : Drukkerij Sansen, Gasthuisstraat, 19-21, Poperinge.
R.A.B. : Rijksarchief, Brugge.
F.D. : Fonds Deflou.
R.H. : De Heer Roger Haelewijn.
S.A.N. : Stadsarchief, Nieuwpoort.
S.A.T. : Stadsarchief, Tielt.
S.A.To. : Stadsarchief, Torhout.
B.S. : Burgerlijke stand.
S.A.V. : Stadsarchief, Veurne.
S.B.A. : Stadsbibliotheek, Antwerpen.
S.B.B. : Stadsbibliotheek, Brugge.
S.B.I. : Stadsbibliotheek, Ieper.
S.B.K. : Stadsbibliotheek, Kortrijk.
B.B. : Fonds Baron J. de Bethune.
G.V. : Fonds Goethals-Vercruysse.
S.B.O. : Stadsbibliotheek, Oostende.
S.M.D. : Stadsmuseum, Diksmuide.
S.S.W. : Stadssekretariaat, Waregem.
U.B.G. : Universiteitsbibliotheek, Gent.
U.B.L. : Universiteitsbibliotheek, Leuven.
F.H. : Fonds Henderickx.
V.E.V. : Verzameling van de Heer E. Voordeckers, Gent.

I. ARRONDISSEMENT OOSTENDE

Eernegem
Lombardzijde
Mariakerke

Middelkerke
Oostende
Westende

EERNEGEM

Het Aankondigingsblad

- II. d. *Prijs* : 1,5 fr. per jaar.
f. *Periodiciteit* : wekelijks.
h. *Adres* : Eernegem.
III. a. *Enige vermelding* : 1884 (1).

Het Houtland

- I. *Bewaarplaats* :
M.I.P. (C.B.) : 2-1-1892 (nr. 9); 2-x-193 (nr. 51);
(V.H.) : 15-x-1898 (nr. 32);
K.B.B. (F.M.) : 7-xi-1891.
S.B.A. : 10-iv-1897 (nr. 24).
II. c. *Motto* : Godsdienst, tale en land! Landbouw en koophandel.
d. *Prijs* : 3 fr. per jaar 8ct. per nummer.
e. *Formaat* :
51,5 × 33 cm., 4 kol., 4pp.
41 × 26,5 cm., 4 kol., 4 pp., op 10-iv-1897.
f. *Periodiciteit* : wekelijks.
III. a. *Eerste nummer* : 7-xi-1891.
Laatste vermelding : 1904 (1).
d. *Uitgever* : Edm. Laga.-Van de Castelee, Eernegem.
e. *Drukker* : Hector Laga, Visserskaai, Blankenberge.
IV. Katholiek opinieblad.

---

(1) *Répertoire général de la presse belge*. Bruxelles, 2de uitgave, 1904, p. 346.

LOMBARDZIJD

Journal de la Plage, v. *Nieuwpoort*

MARIAKERKE

Le guide des baigneurs du littoral belge, v. *Oostende*

La Vigie de la Côte, v. *Blankenberge*

MIDDELKERKE

La Côte Belge Middelkerke-Bains, v. **MIDDELKERKE RÉCLAME**

L'Echo des Plages, v. *Blankenberge*

Le guide du Baigneur, v. *Blankenberge*

Le guide des Baigneurs du Littoral Belge, v. *Oostende*

Journal de Middelkerke, v. **MIDDELKERKE RÉCLAME**

Journal de Middelkerke-sur-mer

- I. *Bewaarplaats* :
M.I.P. (C.B.) : 5-VII-1903 (nr. 3).
G.M. : 26-IV-1903.
- II. a. *Ondertitel* : Organe des intérêts de la plage informations, arts, littérature, sports, mondanités, hygiène.
d. *Prijs* : 5ct. per nummer.
e. *Formaat* : 47×31,5 cm., 4 kol., 6 pp.
f. *Periodiciteit* : Wekelijks.
h. *Adres* : Leopoldlaan, 61, Middelkerke.
- III. a. *Eerste nummer* : 26-IV-1903.
Laatst aangetroffen nummer : 5-VII-1903.
d. *Uitgever* : Comité officiel des fêtes de la commune.
e. *Drukker* : Charpentier, Anneesensstraat, 5, Brussel.
f. *Direktie* : Théodor Laforce.
- IV. *Toeristisch blad*.

Middelkerke réclame

Journal de Middelkerke op 1-VI-1907 (1).

La côte belge Middelkerke-bains op 17-V-1908 (2).

- I. *Bewaarplaats* :
- M.I.P. (C.B.) : 29-VII-1906 (nr. 7), 1908; 24-V-1908 (nr. 2).
K.B.B. (F.M.) : 1-VII-1906 (nr. 3), 10-III-1908 (nr. 1); 24-V-1908 (nr. 2); 13-VIII-1911 (nr. 2).
M.I.P. (C.F.) en G.M. : 7-VI-1908 (nr. 3).
- II. a. *Ondertitel* :
- Liste officielle des étrangers.
Liste officielle des étrangers, nouvelles du Littoral, op 1-VI-1907.
Liste des étrangers; programmes des fêtes, compte-rendu, op 13-VIII-1911.
- d. *Prijs* :
- 2 fr. per seizoen, 10 ct. per nummer.
2,5 fr. per seizoen op 1-VI-1907.
- e. *Formaat* :
- 30×22,5 cm., 3 kol., 8pp.
56×38 cm., 5 kol., 4 pp., op 1-VI-1907.
52×37 cm., 5 kol., 4 pp., op 17-V-1908.
- f. *Periodiciteit* : Wekelijks gedurende het seizoen.
- h. *Adres* : Léopoldlaan, 29, Middelkerke.
- III. a. *Eerste nummer* : 1-VI-1906.
Laatst aangetroffen nummer : 13-VIII-1911.
- c. d. e. f. *Eigenaar. Uitgever. Drukker. Hoofdredakteur* : C. Bouquillon.
- IV. *Toeristisch blad*.

La plage de Middelkerke

- I. *Bewaarplaats* :
- M.I.P. (C.B.) : 23-VII-1899 (nr. 6).

---

(1) *Le Fureteur*. Revue mensuelle illustrée d'histoire, de bibliographie et de statistique de presse. Organe officiel du cercle belge des collectionneurs de journaux. Bruxelles, 1908, nr. p. 34-36.

(2) *La côte belge Middelkerke-bains*, 24-V-1908, p. 1. a.

- (C.F.) : 14-VIII-1898 (nr. 5).
 G.M. : 31-VII-1898 (nr. 1); 13-VIII-1899 (nr. 9).
- II. a. *Ondertitel* :
 Journal indépendant. Liste officielle des Etrangers.
 Seule liste officielle des étrangers op 23-VII-1899.
- d. *Prijs* :
 1,25 fr. per seizoen, 5 ct. per nummer.
 75 ct. per seizoen in 1898.
- e. *Formaat* : 28 × 20 cm., 3 kol., 6 pp.
 f. *Periodiciteit* : 2 × per week.
 h. *Adres* : Kerkstraat, Middelkerke.
- III. a. *Eerste nummer* : 31-VII-1898.
Laatst aangetroffen nummer : 13-VIII-1899.
- e. *Drukker* : A. Lacour, Kerkstraat, Middelkerke.
- IV. Toeristisch blad.

Progrès

- II. h. *Adres* : Middelkerke.
 III. f. *Direktie* : Stefan Lichenstein, (1).

La Vigie de la Côte, v. Blankenberge

Die Wacht an der Nordsee, v. Oostende

OOSTENDE

L'Abeille

- I. *Bewaarplaats* :
 S.B.O. : 1-III-1850 (nr. 1) 15-III-1850 (nr. 2).
 M.I.P. (C.B.) : 1-III-1850 (nr. 1).
- II. a. *Ondertitel* : Journal d'agriculture, d'horticulture et de floriculture.
 c. *Motto* : Elle va butiner au calice des fleurs.
 d. *Prijs* : 6 fr. per jaar.

---

(1) *Union de la presse périodique belge*, Bruxelles, 1910, jg. 19 nr. 3-4, p. 38.

- e. *Formaat* : 26 × 19 cm., 2 kol., 8 pp.
- f. *Periodiciteit* : 2 × per maand.
- III. a. *Eerste nummer* : I-III-1850.
Laatst aangetroffen nummer : 15-III-1850.
- IV. Vakblad.

L'Alliance, v. DE GEUS - LE GEUX

L'Ami du progrès

- I. *Bewaarplaats* :
S.B.O.; M.I.P. (C.F.), K.B.B. (F.M.) : I-I-1895 (nr. 1).
M.I.P. (C.B.) : 20-VII-1895 (nr. 19).
- II. a. *Ondertitel* : au profit des pauvres s'occupant exclusivement des intérêts de la ville d'Ostende. Tribune libre.
d. *Prijs* : 2,5 fr. per jaar, 10 ct. per nummer
e. *Formaat* : 28 × 19 cm., 2 kol., 8 pp.
f. *Periodiciteit* : 3 × per maand.
- III. a. *Eerste nummer* : I-I-1895.
Laatste nummer : eind oktober 1895(1).
e. *Drukker* : Godtfurneau.
g. *Redakteur* : Carlos Van Halmé.
- IV. Vooruitstrevend liberaal opinieblad.

Annonce d'Ostende

Echo d'Ostende, vanaf 31-XII-1864

- I. *Bewaarplaats* :
S.B.O. jg. 1865 t-m 1914, 1913 ontbreekt.
K.B.B. jg. 1903, 1911, 1913, 1914.
M.I.P. (V.H.) (C.B.), (C.F.); R.A.B. (D.F.), H.M.O. en K.B.B (F.M.) : talrijke losse nummers.
- II. a. *Ondertitel* :
Journal maritime, commercial et littéraire.
Journal politique, maritime et littéraire vanaf 11-III-1878.
Journal politique, maritime, commercial et agricole vanaf 18-X-1898.

---

(1) Carlos Van Halmé vient d'annoncer par circulaire, que son journal après six mois d'existence en a assez et disparaît de la scène." *Feuille d'Ostende* 27-10-1895 p. 3, a.

Politique, informations, marine, colonies, commerce, finance, arts, littérature vanaf 13-XI-1905.

Politique, informations, marine, pêche, colonies, commerce, finance, sports, arts vanaf 22-XII-1905.

vanaf 24-VI-1907 zelfde ondertitel als op 13-XI-1905.

Politique, informations, marine, colonies, commerce, finance, arts, sports, littérature vanaf 6-I-1909.

geen ondertitel vanaf 21-XII-1911.

Organe du parti libéral vanaf 21-III-1913.

geen ondertitel vanaf 3-I-1914.

d. *Prijs* :

12 fr. per jaar, 15 ct. per nummer.

8 fr. per jaar, 5ct. per nummer, vanaf 18-X-1896.

5 fr. per jaar, 5ct. per nummer, vanaf 26-X-1908.

1 fr. per jaar, 5 ct. per nummer, vanaf 21-XII-1911.

e. *Formaat* :

44×27, 4 kol., 4pp.

46×31, 4 kol., 4 pp. vanaf 1-I-1868.

2de blad 46×47, 6 kol., vanaf 1-III-1891.

46×39, 6 kol., 4 pp. vanaf 18-X-1896.

55×39, 5 kol., 4 pp. vanaf 22-XI-1903.

Vanaf 1879 verschijnt de zondageditie meestal op 6 pagina's.

In 1907 verschijnt op zondag een geïllustreerd supplement.

f. *Periodiciteit* :

2×per week.

3×per week vanaf 18-X-1896.

6×per week vanaf 3-XI-1905.

3×per week vanaf 26-X-1908.

1×per week vanaf 26-VI-1910.

2×per week vanaf 6-X-1910.

h. *Adres* :

Kapellestraat, 105.

Kapellestraat, 107 vanaf 15-III-1891.

Kapellestraat, 105 vanaf 13-I-1901.

Louisastraat, 18 vanaf 21-III-1912.

Kapellestraat, 103 vanaf 3-I-1914.

III. a. *Eerste nummer* : 1854.

Laatst aangetroffen nummer : 12-X-1914; hervat na Wereldoorlog I.

- c. *Eigenaar* : Georges Daveluy tot 19-VI-1910 (1).
- d. *Uitgever* :
 Jules Daveluy vanaf 6-I-1894.
 Georges Daveluy vanaf 15-III-1898.
 J. Verbeeck, vanaf 14-III-1912; vanaf 3-I-1914 niet meer vermeld.
- e. *Drukker* :
 Jules Daveluy, Kapellestraat, 105.
 Jules Daveluy, Kapellestraat, 107, vanaf 15-III-1891.
 Georges Daveluy, Kapellestraat, 107 vanaf 2-I-1898.
 impr. de l'Echo d'Ostende 6-I-1909.
 impr. lithographie de la court, administrateur-gérant H. Raich, Kapellestraat, 105, vanaf 14-III-1912.
- f. *Hoofdredactie* : Joseph Verbeeck vanaf 3-XI-1905; niet meer vermeld vanaf 9-I-1908. Opnieuw vernoemd vanaf 2-X-1910. Op 5-XI-1911 neemt hij ontslag (2), om terug op te duiken vanaf 14-XI-1912.
Beheer : directeur : Georges Daveluy vanaf 3-XI-1905.
 administrateur : Richard J. Daveluy vanaf 3-XI-1905.
 directeur-administrateur : H. Raick vanaf 5-XI-1911.
- g. *Redakteurs en medewerkers* : Aubanel (3), B. Gastineau (4), Honoré Borgers (5), Joly Auguste (6), Jean De Bruyne (7), F. Impens (8), Joseph Verbeeck (9), sekretaris van de redactie : Jacquemin, gestorven in 1906 (10).
- IV. Liberaal opinieblad (11).

---

(1) *L'Echo* paraît aujourd'hui sous l'égide d'une nouvelle direction. Mr. Georges Daveluy, qui depuis plusieurs années en était le directeur-propriétaire cesse ses fonctions... *Echo d'Ostende* 19-VI-1910 p. 1, a.

(2) *Echo d'Ostende* 5-XI-1911.

(3) *Feuille d'Ostende* 11-IV-1880 p. 2, c.

(4) B. Gastineau komt op 16-IX-1878 in dienst van *l'Echo d'Ostende*. Voordien was hij redakteur van de *Courrier de St. Quentin* 1856, le *Combat* 1870, la *Mascarade*, l'*Organe*, *Constitution de Courtrai* 1876. *Echo d'Ostende* 22-IX-1878 p. 2, b.

(5) *Echo d'Ostende* 7-V-1901 p. 3, d; *Annuaire de la presse belge*, 1908, p. 229.

(6) *Annuaire officiel illustré de la presse belge* 1910-11 Brux. 1910 p. 140.

(7) *Echo d'Ostende* 8-IV-1865 p. 2, b.

(8) *Bulletin de l'association des journaux périodiques belges et étrangers publié sous les auspices et avec la collaboration d'un groupe de journalistes et hommes de lettres*, Brux. 1907 jg. 5 n° 6 p. 72.

(9) *Annuaire de l'association de la presse belge et de la société mutualiste de la presse*, Brux. 1913 p. 39.

(10) *Bulletin de l'association des journaux périodiques belges et étrangers publié, sous les auspices et avec la collaboration d'un groupe de journalistes et hommes de lettres*, Brux. 1906 jg. 4 n° 9 p. 108.

(11) In 1912 en 1913 was *l'Echo d'Ostende* orgaan van de *Union libérale*.

L'Avenir d'Ostende (1)

L'avenir d'Ostende et des plages belges, op 10-VII-1898.

- I. *Bewaarplaats* :
- S.B.O. : 22-II-1891 (nr. 8); 9-IV-1892 (nr. 15); 7-I-1894 (nr. 1).
H.M.O. : 26-XI-1893 (nr. 47); 10-VII-1898 (nr. 28).
M.I.P. (C.B.) : 19-IV-1891 (nr. 16); 14-XI-1891 (nr. 46); 17-XII-1893 (nr. 50); 20-IX-1896 (nr. 38); 24-VII-1898 (nr. 30); (C.F.) : 21-XI-1891 (nr. 47); 4-XI-1893 (nr. 44); 20-IX-1896 (nr. 38); 20-VIII-1896 (nr. 38); 20-VIII-1899 (nr. 38).
K.B.B. (F.M.) : 8-III-1891 (nr. 10); 18-III-1893 (nr. 11).
- II. a. *Ondertitel* :
- Journal libre à tous sans distinction d'opinion politique, commerce, industrie, prospérité et revendications.
Niets in november 1891.
Journal libre en politique, commerce, industrie, prospérité, phare des griefs et abus, op 9-4-1892.
Journal d'intérêts locaux, commerce, industrie, phare des griefs et abus, op 18-III-1893.
- d. *Prijs* : 5 fr. per jaar, 10 ct. per nummer.
- e. *Formaat* :
- 44×25 cm., 3 kol., 4pp.
26×36,5 cm., 3 kol., 4pp., op 18-III-1893.
- f. *Periodiciteit* : Wekelijks.
- h. *Adres* :
- Witte nonnenstraat 57.
Parkstraat 7, op 4-XI-1893.
Christinastraat 44, op 17-XII-1893.
St.-Josephstraat 20, op 20-IX-1896.
Kappellestraat 59, op 18-VII-1898.
- III. a. *Eerste nummer* : begin januari 1891.
Laatst aangetroffen nummer : 20-VIII-1899.
- e. *Drukker* : De Plancke, St.-Clarastraat 1 Brugge.
f. *Directeur. Hoofdredakteur* : Ch. Goffin.
- IV. Neutraal informatieblad.

L'Avenir d'Ostende et des plages belges, v. L'AVENIR D'OSTENDE

---

(1) Op 3-V-1891 versmelt *l'Avenir d'Ostende* met *Le Touriste* onder de titel *Le Touriste et l'Avenir d'Ostende*. Na elk seizoen verschijnt *l'Avenir d'Ostende* terug afzonderlijk.

De bekendmaker

- III. a. *Eerste vermelding* : 1911 (1).
Laatste vermelding : 1914 (2).
d. *Uitgever* : H. Van Campo Stockholmstraat (3).

**Bulletin mensuel de l'association commerciale, maritime,
industrielle & agricole d'Ostende fondée en 1880**

Bulletin mensuel de l'association commerciale, maritime,
industrielle & agricole de l'arrondissement d'Ostende, fondée
en 1880, vanaf VII-1885.

Bulletin mensuel de l'association commerciale, maritime,
industrielle & agricole d'Ostende. Chambre de Commerce,
vanaf VIII-1895.

Bulletin mensuel de la chambre de commerce de l'arrondis-
sment d'Ostende vanaf IV-1899.

- I. *Bewaarplaats* : S.B.O. : 1885-1910.
II. e. *Formaat* : 18 × 10 cm., 1 kol., onregelmatig aantal pp.
f. *Periodiciteit* : maandelijks.
III. a. *Eerste nummer* : 1880 (4).
Laatst aangetroffen nummer : XII-1910.
e. *Drukker* :
Jules Daveluy, Rue de la Chapelle, 105, Ostende.
Geen vermelding meer vanaf 1890.
IV. Vakblad.

La Capitale

- I. *Bewaarplaats* : M.I.P. (C.B.); K.B.B. (F.M.) : 9-VIII-1896
(nr. 1).
II. d. *Prijs* : 5 ct. per nummer.

---

(1) *Provinciale wegwijzer van West Vlaanderen*, 1911 p. 370.

(2) *Ibid.*, 1914 p. 353.

(3) *Ibid.*, 1911 p. 370.

Misschien betreft het hier de nederlandse vertaling van *La Réclame* die in de J.B.O. be-
waard wordt maar niet gedateerd is. *La Réclame* werd eveneens gedrukt bij H. Van Campo.

(4) Het laatst aangetroffen nummer betreft jg. 31.

- e. *Formaat* : 50,5 × 38 cm., 4 kol., 4 pp.
- f. *Periodiciteit* : Wekelijks.
- III. a. *Eerste nummer* : 9-VIII-1896.
- e. *Drukker* : Van Graefscheppe, Nieuwstraat.
- g. *Medewerker* : H. De la „Meuse”.

Le Carillon

- I. *Bewaarplaats* :
  - S.B.O. : jg. 1896-1914 (1907 ontbreekt).
  - K.B.B. : jg. 1911-1914.
  - U.B.L. : jg. 1896-1911 (1905 onvolledig).
  - H.M.O. ; K.B.B., (F.M.); M.I.P. (C.B.), (C.F.) : verschillende losse nummers.
- II. c. *Motto* : Qui n'entend qu'une cloche n'entend qu'un son, vanaf 21-III-1896.
- d. *Prijs* :
  - 8 fr. per jaar, 5 ct. per nummer.
  - 6 fr. per jaar, 5 ct. per nummer vanaf 1-I-1897.
- e. *Formaat* :
  - 46 × 31,5 cm., 4 kol., 4 pp.
  - 47 × 39 cm., 5 kol., 4 pp. vanaf 16-VII-1897.
  - 52,5 × 39 cm., 5 kol., 4 pp. vanaf 3-X-1898.
  - Op onregelmatige tijdstippen, meestal de zondag, verscheen er een supplement. 's Zondags verscheen de krant meermalen op 6 pagina's en nog meer.
- f. *Periodiciteit* :
  - 2 × per week.
  - 3 × per week vanaf 16-VII-1897.
  - 6 × in het seizoen d.w.z. van 15 juli tot 1 september.
- h. *Adres* :
  - Nieuwstraat, 34.
  - Kaaistraat, 43 vanaf 6-VI-1896.
  - Kaaistraat, 55 vanaf 11-VII-1897.
  - Weststraat 50, vanaf 25-I-1898 + rue d'Assaut 15, Bruxelles, vanaf 24-VII-1899 tot 11-I-1900.
  - Weststraat 56, vanaf 9-VI-1910.
  - Weststraat 21, vanaf 24-IX-1910.
  - St.-Sebastiaanstraat 47, vanaf 11-V-1911.

III. a. *Eerste nummer* : 25-XII-1895.

Laatste nummer : 30-VII-1914, hervat in 1918.

e. *Drukker* :

Van Graefschep, Nieuwstraat, 34.

Alb. Bouchery, Kaaistraat 43, vanaf 3-X-1897.

Weststraat 50, vanaf 25-I-1898.

St.-Sebastiaanstraat 47, vanaf 11-V-1911.

f. *Administrateur-gerant* : Alb. Bouchery vanaf 23-XII-1899.

Hoofdredactie : Alb. Bouchery vanaf 25-X-1904.

g. *Sekretaris van de redactie* : Emile Mathieu vanaf 23-XII-1899, vermeld tot 7-VI-1910, sterft in maart 1913.

Medewerkers : Louis Strauss, Gustave Van Zype, Eugène Bais, Auguste Vierset, Fritz Lutens, Marguerite Coppin, Louis Jolly, Theo Hamman, Emile De Ligne, Gaston de Leval, Elise Chesneau, Daniel Franken, Albert Crombet, Arthur Daxhelet, Leon Legrave, Emile Pels (1), E. Baes, N. Desart, E. De Graeve, Henri Brocka vader en zoon, Joseph Van Damme Daniel Francken, Segaert, Gheury, Victor Boin (2), Raphaëlle Willems, Gabrielle de Fuisseaux, Gabrielle Remy, de Burlet, B. Vander Gheynst, R. de Warsage, Maurice Aebly, Gaston Beirlaere, René De Thiery, Louis Derie, Demonet, H. Krein, G. Beirlaer, G. Dumestre (3), L. Van Bredael (4).

IV. *Liberaal opinieblad*.

La Chronique

I. *Bewaarplaats* :

S.B.O. : 19-VI-1868 (nr. 6).

M.I.P. (C.B.) : 12-VI-1868 (nr. 4); 21-VIII-1869 (nr. 17);
6-VII-1870 (nr. 15);

(C.F.) : 2-VI-1868 (nr. 1); 26-VI-1869 (nr. 1).

K.B.B., (F.M.) : 21-VIII-1868 (nr. 23).

II. a. *Ondertitel* :

Journal des bains de mer d'Ostende publiant la liste officielle

(1) *Carillon* 23-12-1899 p. 1, a.

Fritz Lutens : dichter, *Carillon* 26-12-1920 p. 1, b.

(2) *Annuaire illustré de la presse belge*, Brux. 1908 p. 128.

Henri Brocka : toneelkritiek, *Carillon* 26-12-1920 p. 1, b.

(3) *Annuaire officiel illustré de la presse belge* Brux. 1910 p. 138. R. Willems : jeugd-
blad, *Carillon* 26-12-1920 p. 1, b.

(4) *Annuaire de l'association de la presse belge*, Brux. 1901-1904, p. 46; 1905, p. 50;
1906, p. 42.

des étrangers, distribué gratuitement dans tous les établissements publics de la Belgique et des villes de bains de la France, de l'Allemagne, de la Suisse, et de l'Italie etc.

Moniteur des bains de mer d'Ostende. Journal quotidien publiant la liste officielle des étrangers, op 6-VII-1870.

d. Prijs : 5 fr. per seizoen, 10 ct. per nummer vanaf 6-VII-1870.

e. *Formaat* :

27,5 × 21 cm., 3 kol., 4 pp.

27,5 × 21 cm., 3 kol., 8 pp., op 6-VII-1870.

f. *Periodiciteit* :

2 × per week gedurende het seizoen.

Dagelijks gedurende het seizoen vanaf 6-VII-1870.

III. a. *Eerste nummer* : 2-VI-1868.

Laatst aangetroffen nummer : 6-VII-1870.

e. *Drukker* : J. B. Godtfurneau, Hofstraat.

IV. Toeristisch blad.

Les coulisses Ostendaises

I. *Bewaarplaats* : S.B.O. : 14-VIII-1879.

II. a. *Ondertitel* : Echo du théâtre.

d. *Prijs* : gratis.

e. *Formaat* : 27,5 × 20 cm., 3 kol., 4 pp.

f. *Periodiciteit* : wekelijks (do.).

III. a. *Eerste nummer* : 14-VIII-1879.

e. *Drukker* : Daniels-Dubar, rue de la Chapelle.

IV. Kultureel- en annoncenblad.

Courier maritime

I. *Bewaarplaats* : A.R.A.B., Parket Generaal, 86, 6-XI-1820 (1).

II. e. *Formaat* : 24 × 21 cm., 1 kol.

f. *Periodiciteit* :

6 × per week tot 15-VII-1820 (2).

---

(1) De gegevens over deze krant verkregen we van de heer F. Simon. Hiervoor onze beste dank.

(2) — A.R.A.B. *Parket generaal*, 86. Brief van de procureur crimineel te Brugge aan de procureur generaal : „ ... je lis tous les jours le *Courier maritime*. ”

2 × per week vanaf oktober 1820 (1).

g. *Oplage* : Er werden ongeveer honderd nummers gedrukt per editie; Scheldewaert had 56 abonneuten, waarvan 44 te Oostende, 3 te Brugge, 3 te Antwerpen en 2 te Gent. De drukker-uitgever had één arbeider in dienst (2). In een supplementair nummer van 6 november 1820 word een bericht afgedrukt uit de *Morning Chronicle*, waarin de ontvluchting van Napoleon uit St.-Helena wordt beschreven. Dit verwerkte heel wat deining en gaf aanleiding tot een gerechtelijk onderzoek nopens de krant, waarvan de overheid het bestaan niet meer vanaf wist.

III. a. *Eerste nummer* : einde 1819 begin 1820.

Laatste nummer : enkele dagen voor 15-VII-1820 (3). Werd echter hervat na 13 oktober 1820 (4).

d. e. *Uitgever-Drukker* : Scheldewaert.

g. *Redakteur* : Vincent Dubar (5).

IV. *Antiregeringsgezind opinieblad* (6).

— *Algemeen Rijksarchief Den Haag* : Justitie Geheim 474, 31 juli 1820 E². Van der Fosse aan Van Maanen (min. v. Justitie), 11-VII-1820. Nr. 137 verscheen op 26 mei; nr. 151 op 13 juni.

(1) *Ibidem*. De prokureur crimineel te Antwerpen aan de prokureur generaal, 16-XI-1820 : „ ... Ce journal, qui ne paraît que deux fois par semaine.”

(2) *Ibidem*, rapport over de *Courier Maritime*, 19-XI-1820.

(3) *Algemeen Rijksarchief Den Haag*, Justitie Geheim, nr. 475, 31 juli 1820 E². Van der Fosse aan van Maanen, 15-VII-1820.

De Courier Maritime, heeft gemeld „que pour des raisons majeures (sans doute le défaut d'abonnées) il allait cesser de paraître.

(4) A.R.A.B., *Parquet Generaal*, 86, rapport van 19-XI-1820.

„ ... quelques mois après, Scheldewaert reprit la publication de cette feuille, avec un très petit nombre d'abonnés, qui lui étaient restés.” Op 13 oktober liet Scheldewaert 800 bladen zegelen voor uitgifte van dagbladen.

(5) *Algemeen Rijksarchief Den Haag*, Justitie geheim nr. 469, 12 mei 1820 E⁴, prokureur-generaal aan Van Maanen.

De prokureur generaal dacht dat Vincent Dubar niet de enige redakteur zou zijn. Er zou overgenomen worden uit Engelse kranten „ ... en choisissant parmi elles et de préférence les journaux qui écrivent en faveur de l'opposition et même du radicalisme.”

Ibid., 472, 2 juni, 1820 G. Van der Fosse aan Van Maanen, 2-VI-1820.

Het gemeentebestuur van Oostende liet weten dat Dubar de enige redakteur is, Scheldewaert de uitgever en de drukker.

Ibid., 474, 31 juli 1820 E². Van de Fosse aan Van Maanen, 11-VII-1820.

„ ... on remarque seulement dans le nr. 151 de ce journal (du 15 juin) une lettre signée Dubar et par laquelle celui-ci déclare ... qu'il ne participe en rien à la rédaction du *Courier* à l'exception des traductions anglaises. Déjà avant cette époque et dans le nr. 137 du 26 mai, l'imprimeur Scheldewaert avait déclaré être le seul rédacteur du *Courier*.

Ibid., 475, 31 juli 1820 E². Van der Fosse aan Van Maanen, 15-VII-1820.

Volgens personen te Oostende was Dubar de enige redakteur „Malgré ce que Dubar et Scheldewaert ont publié dans ce journal, et cela pour la raison que Scheldewaert est incapable d'écrire deux lignes sans fautes. In het onderzoek van november is er echter geen sprake van Dubar.

(6) *Ibid.*, 474, 31 juli 1820 E². Van der Fosse aan Van Maanen, 11-VII-1820.

Le Courier des Bains

- I. *Bewaarplaats* :
M.I.P. (C.B.) : 7-VIII-1858 (nr. 3); 20-VII-1873 (nr.4); 20-VIII-1876 (nr. 8).
(C.F.) 4-VIII-1872 (nr. 6); 18-VI-1875 (nr. 3).
- II. d. *Prijs* :
5 fr. per seizoen vanaf 7-VIII-1858.
3 fr. per seizoen op 20-VII-1873.
- e. *Formaat* :
25 × 17 cm., 2 kol., 4 pp.
28,5 × 21 cm., 3 kol., 4 pp., op 20-VII-1873.
32 × 23 cm., 3 kol., 6 pp., op 20-VIII-1876.
- f. *Periodiciteit* : wekelijks gedurende het seizoen.
- h. *Adres* :
St.-Josephstraat, 17.
Kapellestraat, 105, op 20-VII-1873.
- III. a. *Eerst bewaarde nummer* : 7-VIII-1858 (nr. 3).
Laatste nummer : 15-IX-1877 (1).
- d. *Uitgever* : Daveluy, op 20-VII-1873.
- e. *Drukker* :
L. Plancke.
Daveluy, op 20-VII-1873.
- IV. Toeristisch blad.

Le Courier des étrangers d'Ostende et du Littoral Belge

- I. *Bewaarplaats* :
S.B.O. : 2-VIII-1914.
M.I.P. (C.B.) : 21-VI-1914.
- II. a. *Ondertitel* : Chroniques, échos, mondains, nouvelles, théâtres, sports, programmes de fêtes etc.

„ ... celui-ci (Dubar) déclare qu'il n'est point l'auteur de certains articles dirigés contre le rédacteur du *Véridique de Gand* (regeringsgezinde krant).

Ibid., 469, 1 mei 1820 B. Van Maanen aan Van der Fosse, 1-v-1820.

„ ... naar ik vernomen heb, heeft Dubar te Oostende de uitgave ondernomen van een nieuw dagblad *Courier maritime* welk dagblad niet in de beste geest zoude worden geschreven.”

(1) *Echo d'Ostende* 16-IX-1877, p. 2, b.

Op 30 juni 1878 versmolt de *Courier des Bains* samen met de *Saison d'Ostende* (*Echo d'Ostende* 30-VI-1878, p. 2, b).

- d. *Prijs* : 5 fr. per seizoen, 10 ct. per nummer.
 e. *Formaat* : 54 × 39 cm., 5 kol., 6 pp.
 h. *Adres* : Leopold I plaats, 2.
 III. e. *Drukker* : impr. du Courrier des étrangers.
 IV. Toeristisch blad.

Le Courrier d'Ostende

- I. *Bewaarplaats* :
 S.B.O. : 1-IV-1888 (nr. 22).
 M.I.P. (C.B.) : 31-VII-1887 (nr. 39);
 (C.F.) : 30-XII-1888 (nr. 61).
 K.B.B. (F.M.) : 14-XI-1886 (nr. 2); 21-XI-1886 (nr. 3).
 II. c. *Motto* : Vérité - progrès - liberté.
 e. *Formaat* : 44,5 × 27 cm., 5 kol., 4 pp.
 f. *Periodiciteit* : wekelijks.
 III. a. *Eerste nummer* : 7-XI-1886.
     Laatste vermelding : 30-VI-1892 (1).
 b. *Stichter* : Arthur Van Glabeke (2) en Dujardin (3).
 d. e. *Uitgever. Drukker* : C. Van Hecke, Spanjaardstraat, 1, Brugge
 g. *Redactie* : Guns (4) en Marius.
 IV. Liberaal vooruitstrevend opinieblad.

Le Courrier d'Ostende, v. FEUILLE D'ANNONCE

Le Courrier des ventes

- I. *Bewaarplaats* :
 S.B.O. : 6-X-1886 (nr. 58).
 M.I.P. (C.B.) : 11-VI-1887 (nr. 24);
 (C.F.) : 5-V-1888 (nr. 17);
 K.B.B. (F.M.) : 2-X-1886 (nr. 57).
 II. a. *Ondertitel* : Feuille spéciale d'annonces des notaires & huis-
 siers de l'arrondissement d'Ostende et de la province.

---

(1) *Feuille d'Ostende*, 30-VI-1892, p. 1, a.
 (2) *Echo d'Ostende*, bijblad 4-VIII-1907, p. 1, b.
 (3) *La Tribune d'Ostende*, 22-IX-1907, p. 1, a.
 (4) *Feuille d'Ostende*, 7-IX-1890, p. 2, b.

- d. *Prijs* : 2,5 fr. per jaar.
- e. *Formaat* : 43 × 28 cm., 3 kol., 4 pp.
- f. *Periodiciteit* : wekelijks.
- III. a. *Eerste nummer* : 1886.
       Laatst aangetroffen nummer : 5-v-1888.
- d. e. *Uitgever. Drukker* : A. Swertvagher, Weststraat, 3.
- IV. Notarisblad.

Crédit général Ostendais

- I. *Bewaarplaats* :
       S.B.O. : 11-II-1900 (nr. 6); 4-VIII-1912 (nr. 30).
       H.M.O. : 30-VII-1899 (nr. 5).
       M.I.P. (C.B.) : 25-III-1900 (nr. 12); 16-X-1910 (nr. 45);
       (C.F.) : 26-V-1901 (nr. 21); (V.H.) : 18-VI-1911 (nr. 15).
       K.B.B., (F.M.) : 15-IX-1901 (nr. 34); 10-III-1912 (nr. 10).
- II. a. *Ondertitel* : Revue financière et économique.
       d. *Prijs* :
           6 fr. per jaar.
           5 fr. per jaar, op 16-X-1910.
       e. *Formaat* : 37 × 24 cm., 3 kol., 4 pp.
       f. *Periodiciteit* : wekelijks.
       h. *Adres* :
           Weststraat, 50 Oostende en Berlijnstr., 15 Brussel.
           Prinsenstraat, 12 Brussel, op 16-X-1910.
           St.-Sebastiaanstraat, 47, op 18-VI-1911.
- III. a. *Eerste nummer* : begin juli 1899.
       Laatst aangetroffen nummer : 4-VIII-1912.
       e. *Drukker* : Bouchery, Weststraat, 50.
       f. *Direktie* : Van Vreckon en Cie. (1).
- IV. Vakblad.

Le cri d'Ostende

- I. *Bewaarplaats* :
       S.B.O. : 28-VI-1908 (nr. 3).

---

(1) *Repertoire général de la presse belge*, 1904, p. 169.

- M.I.P. (C.B.) : 14-VI-1908 (nr. 1); 30-VIII-1908.
 K.B.B., (F.M.) : 14-VI-1908 (nr.1).
- II. d. Prijs : 5 fr. per jaar, 15 ct. per nummer.
 e. *Formaat* : 24,5 × 16 cm., 2 kol., 16 pp.
 f. *Periodiciteit* : 1 × per week.
 h. *Adres* : Rue de Loxum, 2, Bruxelles.
- III. a. *Eerste nummer* : 14-VI-1908.
Einddatum : 1914 : wordt voortgezet na 1918.
 e. *Drukker* : impr. du Cri d'Ostende (M.G. Meert, rue du Gazo-
 mètre, Bruxelles) (1).
 f. *Direktie* : L. Jacqmin.
- IV. Politiek en toeristisch informatieblad.

La dépêche du soir

- I. *Bewaarplaats* : K.B.B., (F.M.) : 30-VIII-1914.
- II. d. Prijs : 5 ct. per nummer.
 e. *Formaat* : 36 × 29 cm., 4 kol., 1 pp.
- III. g. *Redactie* : galerie Leopold, 24.
- IV. Waarschijnlijk een speciaal oorlogsnummer.

De Duinengalm

- I. *Bewaarplaats* :
- S.B.O. : jg. 1896; 11-VI-1876 (nr. 25); 8-VI-1878 (nr. 24).
 H.M.O. : 16-X-1886 (nr. 24); 9-XI-1895 (nr. 44).
 M.I.P. (C.B.) : 4-II-1877 (nr. 5); 22-I-1881 (nr. 4); 2-VI-1888
 (nr. 22); 29-VI-1889 (nr. 26); 25-VI-1891 (nr. 30);
 (C.F.) : 8-IX-1883 (nr. 36); 15-X-1887 (nr. 42); 25-VI-1892
 (nr. 27); 10-VII-1903 (nr. 28);
 (V.H.) : 10-IX-1898 (nr. 36).
 R.A.B. (D.F.), pak 10 : 16-XI-1895 (nr. 46); 12-II-1898 (nr. 7);
 13-V-1904 (nr. 20); 14-II-1908 (nr. 7).
 K.B.B., (F.M.) : 19-X-1878 (nr. 43); 11-IX-1886 (nr. 37);
 15-X-1905 (nr. 41).
 S.B.A. : 6-I-1878 (nr. 1); 14-XI-1888 (nr. 45); 20-9-1890 (nr.
 38); 16-V-1891 (nr. 20).

---

(1) *Le Fureteur*. Brux., 1907, nr. 8, p. 37.

II. a. *Ondertitel* :

Nieuwsblad voor iedereen. Orgaan van zeevaart en koophandel,
landbouw- en nijverheidsbelangen, op 15-x-1887.

niets op 20-x-1890.

Orgaan der katholieke partij van de stad en arrondissement
Oostende op 12-II-1898.

c. *Motto* :

Godsdienst en vaderland. Landbouw en nijverheid.

Niets op 15-x-1887.

d. *Prijs* :

6,5 fr. per jaar, 12 ct. per nummer.

4,5 fr. per jaar, 12 ct. per nummer in 1877.

3,5 fr. per jaar, 5 ct. per nummer in 1895.

e. *Formaat* :

51×33 cm., 5 kol., 4 pp.

59×38 cm., 6 kol., 4 pp., op 12-II-1898.

f. *Periodiciteit* : wekelijks.

h. *Adres* :

Kerkstraat, 28.

Kerkstraat, 30 op 19-x-1878.

Christinestraat, 49 op 22-I-1881.

St.-Sebastiaanstraat, 6 op 4-I-1896.

III. a. *Eerste nummer* : 1876.

Einddatum : 1914; voortgezet na 1918.

c. d. e. *Eigenaar. Uitgever. Drukker* :

Duclos-Weysen en Cie.

Grégoir Neyts-Vlaminckx, op 22-I-1881.

Neyts, op 4-I-1896.

Smissaert-Houvenaghel op 14-II-1908, allen St.-Sebastiaan-
straat, 6.

IV. Katholiek opinieblad.

Echo de la Plage, v. *Nieuwpoort*

L'Echo du Littoral, v. *Den Haan*

L'Echo d'Ostende, v. ANNONCES D'OSTENDE

L'Echo des Plages

- I. *Bewaarplaats* : S.B.O., M.I.P. (C.B.), K.B.B. (F.M.) : 5-VIII-1896.
- II. d. *Prijs* : 40 fr. per jaar, 75 ct. per nummer.
e. *Formaat* : 45 × 29 cm., 3 kol., 4 pp.
h. *Adres* : St.-Josephstraat, 21.
- III. a. *Eerste nummer* : 5-VIII-1896.
e. *Drukker* : A. Lefèvre, rue St.-Pierre, 9, Bruxelles.
- IV. Toeristisch blad.

Les Echos des Plages et des villes d'eaux (1)

- I. *Bewaarplaats* : U.B.L. (F.H.) : 18-VII-1895 (nr. 1).
- II. d. *Prijs* : 2 fr. per seizoen.
f. *Periodiciteit* : 2 × per week gedurende het seizoen.
h. *Adres* : Passage du Prince, 5, Bruxelles.
- III. a. *Eerste nummer* : 18-VII-1895.
e. *Drukker* : Van Assche et Cie., rue des deux-églises, 29, Bruxelles.
- IV. Toeristisch blad.

Het eigenaarsgazetje voor Brugge, Yperen, Veurne en de kust Le Moniteur d'Ostende op 6-I-1906 (?)

- I. *Bewaarplaats* :
M.I.P. (C.B.) : 16-I-1902 (nr. 5); 28-X-1906;
(C.F.) : 9-I-1902 (nr. 4); 30-IX-1906.
S.B.O. : 9-I-1902; 13-I-1906 (nr. 2).
- II. a. *Ondertitel* :
Het eigenaarsgazetje organe des propriétaires, op 13-I-1906.
Indicateur hebdomadaire, op 30-IX-1906.
d. *Prijs* :
gratis tot 1906.
5 fr. per jaar, 3 fr. per seizoen, 5 ct. per nummer, vanaf 13-I-1906.

---

(1) *Répertoire général de la presse belge*. Brux. 1895, p. 204.

- e. *Formaat* :
 51 × 32,5 cm., 5 kol., 4 pp.
 51 × 32,5 cm., 3 kol., 4 pp., op 13-I-1906.
- f. *Periodiciteit* : wekelijks (do.).
- h. *Adres* : Karel Janssenslaan, 13.
- III. a. *Eerste nummer* : 19-XII-1901 (1).
Laatst aangetroffen nummer : 28-X-1906.
- c. d. *Eigenaar. Uitgever* : Eug. Deslave, Karel Janssenslaan, 13.
- e. *Drukker* : Het Nieuwe Agentschap, Oostende.
- IV. *Annoncenblad*.

Feuille d'annonce

- Feuille d'Ostende* in 1845 (2).
Le courrier d'Ostende op 7-II-1904 (3).
Le Littoral op 21-II-1909 (4).

I. *Bewaarplaats* :

- S.B.O. : jg. 1851 t-m. 1858; 1860; 1862; 1867; 1873; 1874;
 1876 t-m 1881; 1885; 1888; 1890 t-m 1895; 1900; jg. 1914.
 I-VI-1826 (nr. 787); 5-VI-1826 (nr. 788); 29-VI-1826 (nr. 795);
 11-XII-1837 (nr. 1988); 4-XII-1843 (nr. 2508); 13-X-1850
 (nr. 3328); 17-X-1850 (nr. 3329); 9-XII-1852 (nr. 3553); 22-VII-
 1874 (nr. 11); 7-II-1904 (nr. 1); 18-IV-1909 (nr. 25); 5-VIII-
 1911 (nr. 88).
- H.M.O. : 10-VII-1898 (nr. 8499); 25-III-1884; 21-II-1904
 (nr. 3);
- M.I.P. (C.B.) : 15-IX-1831 (nr. 1337); 4-XII-1842 (nr. 2508);
 11-IV-1844 (nr. 2649); 28-III-1847 (nr. 2958); 15-VIII-1847;
 (nr. 2998); 25-IV-1850 (nr. 3279); 21-I-1852 (nr. 3461); 17-VII-
 1853 (nr. 3616); 3-I-1856 (nr. 3875); 17-XII-1863 (nr. 4707);
 5-VI-1864 (nr. 4754); 29-III-1871 (nr. 5157); 28-VIII-1871
 (nr. 5195); 5-VIII-1883 (nr. 7632); 27-IX-1887 (nr. 5712);
 5-X-1890 (nr. 5892); 12-XI-1893 (nr. 8016); 20-VII-1898 (nr.

(1) Het eerst voorhanden nummer van 9-I-1902 betreft jg. I, nr. 4.

(2) H. Vandeput : *Ostende et le littoral*, Brux. p. 45.

(3) Laatste vermelding in *Le Carillon* 15-III-1904 p. 2, a.
Le Carillon 22-III-1904 p. 1, a : „Le jeune *Courrier d'Ostende* qui vient d'avalier sans,
 crainte d'indigestion, la presque séculaire *Feuille*...”.

(4) — *Le Fureteur*. Bruxelles 1911, nr. 6-7, p. 11.

— *Echo d'Ostende*, 1-V-1909, p. 1, a.

— *Le Carillon*, 13-II-1909, p. 3, b.

8502); 17-I-1903 (nr. 6848); 7-II-1904 (nr. 1); 3-III-1910 (nr. 52); 21-III-1912 (nr. 33);
 (C.F.) : 29-XII-1859 (nr. 4287); 27-VIII-1869 (nr. 4911); 10-VI-1875 (nr. 5725); 19-XI-1883 (nr. 7133); 4-IX-1887 (nr. 5760); 8-X-1890 (nr. 5896); 24-VIII-1893 (nr. 7094); 24-VI-1894 (nr. 8079); 9-VIII-1902 (nr. 6825); 23-IX-1906 (nr. 38); 4-VIII-1909 (nr. 70);
 (V.H.) : 19-X-1898 (nr. 8527); 1-X-1905 (nr. 40).
 K.B.B. (F.M.) : 21-VI-1840 (nr. 2252); 9-V-1852 (nr. 3492); 12-IX-1886 (nr. 5904); 7-II-1892 (nr. 6033); 26-III-1893 (nr. 7051); 29-V-1904 (nr. 17); 8-VIII-1909 (nr. 72).
 A. Van Iseghem : 12-VI-1904 (nr. 19).
 R.A.B. (D.F.), pak 19 : 10-III-1907 (nr. 10).

II. a. *Ondertitel* : Commerciaux, indiciaries, avis divers etc. de la ville et du district d'Ostende tot 28-III-1847.

c. *Motto* :

On a souvent besoin d'un plus petit que soi, op 17-X-1850.
 Union fait la force. On a souvent besoin d'un plus petit que soi, op 1-I-1853.

Union et liberté, op 4-I-1867.

Niets vanaf 19-VIII-1874.

Union et liberté, op 29-I-1876.

Religion et patrie, op 2-XII-1877.

Niets vanaf 6-III-1892.

Vérité - progrès - liberté, op 7-II-1904.

d. *Prijs* :

1,89 fl. per kwartaal (1).

16 fr. per jaar op 11-XII-1837.

14 fr. per jaar op 2-I-1851.

7 fr. per jaar op 27-VIII-1869.

6 fr. per jaar, 15 ct. per nummer op 2-XII-1877.

9 fr. per jaar, 15 ct. per nummer op 18-IX-1890.

5,5 fr. per jaar, 5 ct. per nummer op 10-VII-1898.

3,5 fr. per jaar, 5 ct. per nummer op 9-VIII-1902.

3 fr. per jaar, 5 ct. per nummer op 7-II-1904.

6 fr. per jaar, 5 ct. per nummer op 21-II-1909.

4 fr. per jaar, 5 ct. per nummer op 7-I-1914.

(1) J. DE SMET : *De Nieuwsbladen in West-Vlaanderen 1814-1815 en 1825, Biekerf*, 54 jg., 1953, p. 191.

e. *Formaat* :

20×17 cm., 2 kol., 4 pp., op 1-VI-1826.

23×17 cm., 2 kol., 4 pp., op 15-IX-1831.

27×17 cm., 2 kol., 4 pp., op 4-XII-1843.

32×22 cm., 3 kol., 4 pp., op 28-III-1847.

26×22 cm., 3 kol., 4 pp., op 17-XI-1850 (1).

39×26 cm., 4 kol., 4 pp., op 4-I-1867.

49×32,5 cm., 5 kol., 4 pp., op 2-XII-1877.

vanaf 20-XII-1877 tot 21-VIII-1890 op donderdag slechts op 2 pagina's.

55,5×37,5 cm., 5 kol., 4 pp., op 9-VIII-902.

f. *Periodiciteit* :

2 × per week, in 1825 (2).

1 × per week, op 28-III-1847.

2 × per week, op 2-I-1851.

1 × per week, op 7-II-1904.

3 × per week, op 21-II-1909.

2 × per week, vanaf 7-I-1914.

g. *Oplage* :

1825 en 1826 : 70 exemplaren (3).

1827, 1828, 1829 : 80 exemplaren (4).

Abonnementen 1844, 1ste. trimester : 61 ; 2de trimester : 69 ;
3de trimester : 38 ; 4de trimester : 76 ; 1845 : 1ste trimester : 76 (5)

h. *Adres* :

Kerkstraat, 21, vanaf 19-IX-1874.

St.-Sebastiaanstraat, 6, vanaf 6-III-1892.

Kerkstraat, 40, vanaf 7-II-1904.

Kerkstraat, 42, vanaf 21-II-1909.

Kerkstraat, 37, op 3-I-1914.

III. a. *Eerste nummer* : 16-XI-1818 (6).

Laatst aangetroffen nummer 10-X-1914, hervat op 30-XI-1929.

b. *Stichter* : Dujardin (7).

---

(1) *Feuille d'Ostende* 13-X-1850, p. 1, a.

(2) J. DE SMET : *Op. Cit.*, p. 191.

(3) J. DE SMET : *Ibidem.*

(4) F. DIDIER : *De westvlaamse pers in de jaren 1825-1830 en Biekerf* jg. 65, 1964, p. 132.

(5) *Archief ministerie buitenlandse zaken* nr. 10, 347.

(6) J. DE SMET : *Ibidem.*

(7) M. Dujardin a crée jadis *Le Courier d'Ostende*. Et il fut dans cette œuvre néfaste, le bras droit de M. Delbouille. *L'Alliance* 21-IX-1907. p. 2, c.

d. *Uitgever* :

T. Vermeirsch (gestorven op 13-XII-1850).

J. H. Cazaux - Mechelaere, op 4-I-1867.

Wed. Cazaux - Mechelaere, op 4-I-1886.

Greg. Neyts - Vlaminck, vanaf 6-III-1892.

Jos. Elleboudt, vanaf 21-II-1909.

e. *Drukker* :

T. Vermeirsch.

Wed. Vermeirsch en kinderen, Kerkstraat, 33, op 25-IV-1850.

Vermeirsch sœurs, Kerkstraat, 33, vanaf 4-II-1855.

Vermeirsch sœurs, Kerkstraat, 21, vanaf 1-I-1860.

Cazaux - Mechelaere, Kerkstraat, 21, vanaf 19-IX-1874.

Wed. Cazaux - Mechelaere, Kerkstraat, 21, op 4-I-1885.

Greg. Neyts - Vlaeminck, St.-Sebastiaanstraat, 6, vanaf 6-III-1892.

A. Ellebout - Moulaert, Kerkstraat, vanaf 7-II-1904.

Jos. Ellebout, Kerkstraat, 37, vanaf 3-I-1914.

g. *Redakteurs en medewerkers* :

Charles Van Iseghem (1).

E. De Brauwer in maart 1852 (2).

Juffr. Ferrer (3).

Belvaux (4).

IV. Neutraal informatieblad.

Katholiek opinieblad omstreeks 1850.

Konservatief katholiek opinieblad omstreeks 1890.

Feuille d'Ostende, v. FEUILLE D'ANNONCE

La Flandre

I. *Bewaarplaats* :

S.B.O. : 7-I-1890 (nr. 2).

H.M.O. : 31-XII-1889 (nr. 1).

M.I.P. (C.B.) : 31-XII-1889 (nr. 1); 27-VII-1890 (nr. 29).

K.B.B. (F.M.) : 2-III-1890 (nr. 10).

---

(1) *La Flandre Maritime*, 2-VII-1851 p. 3, a.

(2) *La Flandre maritime*, 5-III-1857, p. 2, c.

(3) *Le Carillon*, 23-XII-1909, p. 2, c.

(4) *La Tribune d'Ostende* 5-XII-1909, p. 2, b. Eind 1909 verliet hij *Le Littoral*.

- II. c. *Motto* : Indépendance. Union, Progrès, op 27-VII-1890.
 d. *Prijs* : 6 fr. per jaar.
 e. *Formaat* : 48×31,5 cm., 4 kol., 4 pp.
 f. *Periodiciteit* : wekelijks.
- III. a. *Eerste nummer* : 31-XII-1889.
Laatst aangetroffen nummer : 27-VII-1890.
 e. *Drukker* : Van Damme en Elleboudt, Kerkstraat, 40.
- IV. Katholiek opinieblad.

La Flandre maritime

- I. *Bewaarplaats* :
- S.B.O. : jg. 1850, 1851, 15-VIII-1855 tot 29-XII-1855; 2-VI-1855 (nr. 44); 18-XI-1859 (nr. 92); 30-XII-1862 (nr. 104); 23-IX-1865 (nr. 70); 12-IV-1866 (nr. 31).
 H.M.O. : 28-V-1851 (nr. 120).
 R.A.B. (D.F.) : 14-III-1867 (nr. 21).
 M.I.P. (C.B.) : 7-IV-1850 (nr. 1); 14-IV-1850 (nr. 3); 29-V-1850 (nr. 16); 12-X-1850 (nr. 55); 11-X-1854 (nr. 88); 26-XII-1855 (nr. 103); 2-VIII-1856 (nr. 62); 17-II-1857 (nr. 14); 31-I-1860 (nr. 9); 20-XI-1860 (nr. 93); 1-VIII-1864 (nr. 66); 3-XII-1864 (nr. 97); 11-VII-1867 (nr. 55); 10-X-1867 (nr. 86); 2-I-1868 (nr. 1); 23-IV-1868 (nr. 33); 8-XII-1870;
 (C.F.) : 7-IV-1850 (nr. 1); 20-I-1864 (nr. 6); 6-X-1867 (nr. 79); 14-II-1869 (nr. 13).
 K.B.B. (F.M.) : 18-II-1865 (nr. 14); 17-XI-1870 (nr. 92).
- II. a. *Ondertitel* :
- Commerce, littérature, politique.
 Commerce, littérature, politique journal d'Ostende, moniteur des bains, op 20-I-1864.
 Journal d'Ostende. Moniteur des bains, op 18-II-1865.
 Journal d'Ostende, op 17-XI-1870.
- c. *Motto* :
- Indépendance. Union. Progrès, op 20-I-1864.
 Niets op 12-IV-1866.
- d. *Prijs* :
- 16 fr. per jaar.
 18 fr. per jaar op 11-VII-1867.

- e. *Formaat* :
 38 × 25 cm., 3 kol., 4 pp.
 44 × 28 cm., 4 kol., 4 pp. op 11-VII-1867.
- f. *Periodiciteit* :
 2 × per week.
 3 × per week, op 12-IV-1866.
- h. *Adres* :
 Kerkstraat 3.
 St.-Josephstraat, 17, op 11-X-1854.
 Christinestraat, 101, op 30-XII-1862.
 Christinestraat, 6, op 20-I-1864.
- III. a. *Eerste nummer* : 7-IV-1850.
Laatste vermelding : 1872 (1).
- d. *Uitgever* :
 J. Elleboudt.
 L. Plancke, op 11-X-1854.
- e. *Drukker* :
 J. Elleboudt, Kerkstraat, 3.
 drukkerij van la Flandre maritime Léopold Plancke St.- Josephstraat, 17, op 11-X-1854 (2). Waarschijnlijk reeds vanaf het eerste nummer van 1852.
 P. Potier, vanaf 30-XII-1862.
 A. Wahlen, Christinestraat, 6, op 14-III-1867.
 J.-B. Godtfurneau, porte de Secours, op 2-I-1868.
- f. *Directie* : Wahlen.
- g. *Redactie en medewerkers* : J.-B. Lauwers (gemeenteraadslid) (3), Mathieu (4), E. De Brouwer (5).
- IV. Liberaal opinieblad.

De Gazet, v. ONS BLAD

---

(1) *Provincialen wegwijzer van West-Vlaanderen*, Brugge, 1873, p. 153.
 (2) J. Elleboudt is het politiek niet meer eens met Lauwers. *La Flandre maritime* 26-XI-1851 p. 1, a.
 (3) *La Flandre maritime* 21-XII-1850 p. 2, c.
 (4) *Echo d'Ostende* 14-I-1865, p. 2, c.
 (5) Gemeenteraadslid, ziet af van medewerking in 1857. *Feuille d'Ostende* 5-III-1857 p. 2, c.

De Gazet van Oostende en omliggende

- I. *Bewaarplaats* :
S.B.O. : 10-I-1909 (nr. 1); 25-IV-1909 (nr. 16).
M.I.P. (C.B.), K.B.B., (F.M.) : 10-I-1909 (nr. 1).
- II. a. *Ondertitel* : Onafhankelijk volks- en vlaamsgezind orgaan.
d. *Prijs* : 3,5 fr. per jaar.
e. *Formaat* : 57×37,5 cm., 5 kol., 4 pp.
f. *Periodiciteit* : wekelijks.
h. *Adres* : Kapellestraat, 39.
- III. a. *Eerste nummer* : 10-I-1909.
Laatste vermelding : 28-III-1914 (1).
e. *Drukker* : Alf. Leys, Torhoutsteenweg, 50A (2).
- IV. Neutraal blad (3).

La Gazette rose d'Ostende

- I. *Bewaarplaats* :
S.B.O. : 18-VII-1859 (nr. 3); 26-VIII-1860 (nr. 8).
M.I.P. (C.B.) : 1-VIII-1859 (nr. 7); 15-VIII-1858 (nr. 6);
(C.F.) : 1-VIII-1858 (nr. 4); 21-VII-1861.
- II. a. *Ondertitel* : Chronique des bains, renseignements utiles, liste des étrangers.
d. *Prijs* :
3 fr. per seizoen, 10 ct. per nummer.
5 fr. per jaar op 21-VII-1861.
e. *Formaat* :
24×14,5 cm., 4 kol., 4 pp.
31×21,5 cm., 2 kol., 4 pp., op 21-VII-1861.
f. *Periodiciteit* : wekelijks gedurende het seizoen.
h. *Adres* : Porte de Secours.
- III. a. *Eerste nummer* : 11-VII-1858.
Laatst aangetroffen nummer : 21-VII-1861.
e. *Drukker* :
Wahlen-Fierlants, porte de Secours vis à vis le jardin des princes.

---

(1) *Le Littoral*, 28-III-1914, p. 1, d.

(2) *Le Fureteur*, Brux., 1909, april-mei, p. 86.

(3) *Annuaire d'Ostende*, 1909, p. XL.

- Vermeirsch sœurs, Kerkstraat, 21, op 18-VII-1859.
E. Guyot, rue de Pachéco, 12, Bruxelles, op 28-VII-1860.
IV. Toeristisch blad.

De Geus - Le Geux

L'Alliance op 6-VIII-1907.

I. *Bewaarplaats* :

S.B.O. : 7-IV-1907 (nr. 4); 30-VI-1907 (nr. 10); 6-VII-1907 (nr. 1); 13-VII-1907 (nr. 2); 10-VIII-1907 (nr. 6); 7-IX-1907 (nr. 10); 14-IX-1907 (nr. 11); 21-IX-1907 (nr. 12); 5-X-1907 (nr. 14); 23-XI-1907 (nr. 22); 4-I-1908 (nr. 25) tot 29-V-1908 (nr. 41); 12-VI-1908 (nr. 43); 26-VI-1908 (nr. 45); 17-VII-1908 (nr. 48); 31-VII-1908 (nr. 5); 7-VIII-1908 (nr. 51); 21-VIII-1908 (nr. 53); 4-IX-1908 (nr. 55) tot 16-X-1908 (nr. 61); 11-XII-1908 (nr. 69); 5-III-1909 (nr. 81); 19-III-1909 (nr. 83); 30-IV-1909 (nr. 89); 7-V-1909 (nr. 90); 19-XI-1909 (nr. 118); 26-XI-1909 (nr. 119); 21-VII-1911 (nr. 204).

M.I.P. (C.B.) 9-I-1907 (nr. 1); 23-VI-1907 (nr. 9);

(C.F.) 23-II-1907 (nr. 2).

K.B.B., (F.M.) : 9-VII-1907 (nr. 1); 21-IV-1907 (nr. 5).

II. a. *Ondertitel* :

Orgaan van de liberale jonge wacht.

Organe de la jeune garde libérale.

Organe bimensuel de la ligue libérale et de la jeune garde libérale op 13-III-1908.

d. *Prijs* :

2 fr. per jaar, 5 ct. per nummer.

3 fr. per jaar, vanaf 19-XI-1909.

e. *Formaat* :

51 × 32 cm., 4 kol., 4 pp.

50 × 30 cm., 4 kol., 4 pp., op 6-VII-1907.

f. *Periodiciteit* :

2 × per maand.

1 × per maand op 30-III-1908.

h. *Adres* :

't Kasteeltje, Nieuwpoortstraat, 8.

Koninginnelaan, 161, op 6-VII-1907.

Berlijnstraat, 10, vanaf 13-III-1908.

- III. a. *Eerste nummer* : 9-I-1907.
Laatst aangetroffen nummer : 21-VII-1911.
 e. *Drukker* :
 Drukkerij Châtelet.
 E. Lombaert, Lebbeke, op 6-VII-1907.
 Imp. du Châtelet, Koninginnelaan, 43, vanaf 5-X-1907.
 Imp. de l'Alliance, op 4-I-1908.
 Bouchery, St.-Sebastiaanstraat, 43, op 21-VII-1911.
 f. *Direktie* :
 H. Reynaerts.
 St.-Petersburgstraat, 2, op 6-VII-1907.
 G. Verdeyen (1).
 g. *Redakteur* : Gaston Van de Kerkove (2).
 IV. Liberaal opinieblad.

Good News

- I. *Bewaarplaats* :
 S.B.O. : 14-IV-1894 (nr. 54).
 M.I.P., (V.H.) : 8-XII-1894 (nr. 88).
 II. c. *Motto* : Fair-play. Courty. Promtitude.
 d. *Prijs* : 1 d.
 e. *Formaat* : 49 × 34 cm., 5 kol., 4 pp.
 f. *Periodiciteit* : wekelijks.
 IV. Toeristisch blad.

Le guide du Baigneur, v. Blankenberge

Le guide des Baigneurs du Littoral Belge

- I. *Bewaarplaats* :
 S.B.O. : 2-VII-1885 (nr. 6).
 H.M.O. : 3-V-1885 (nr. 1).
 M.I.P. (C.B.) : 28-VI-1885 (nr. 5).

(1) *Echo d'Ostende* 1-VII-1908 p. 1, b.

(2) *Union de la presse*. Bulletin officiel mensuel. Brux. 1907, 16 jg. nr. 10-11-12 p. 198.

- II. a. *Ondertitel* : Liste des étrangers à Ostende, Blankenberge, Heyst, Mariakerke, Middelkerke, Nieuport, La Panne.
 d. *Prijs* : 3 fr. per seizoen, 10 ct. per nummer.
 e. *Formaat* : 37,5×26,5 cm., 4 kol., 4 pp.
 f. *Periodiciteit* : wekelijks gedurende het seizoen.
 h. *Adres* : Kapellestraat, 49.
- III. a. *Eerste nummer* : 3-v-1885.
Laatst aangetroffen nummer : 2-vii-1885.
 c. d. *Eigenaar, uitgever* : A. Swertvagher.
- IV. Toeristisch blad.

Le guide immobilier d'Ostende

Le guide immobilier d'Ostende et du littoral belge, op 5-vi-1901

Guide immobilier des plages belges, op 4-x-1902.

Le nouveau guide des plages, op 14-xi-1903.

- I. *Bewaarplaats* :
- S.B.O. : 9-vi-1900 (nr. 11); 21-xii-1901.
 H.M.O. : 9-vi-1900 (nr. 11); 15-vi-1901 (nr. 23).
 M.I.P. (C.B.) : 5-v-1900 (nr. 8); 9-vi-1900 (nr. 11); 18-v-1901 (nr. 19); 22-ii-1902; 4-x-1902 (nr. 38); 14-xi-1903 (nr. 2); (C.F.) : 5-x-1901 (nr. 39); 20-xii-1902 (nr. 49).
 K.B.B. : 22-xi-1902 tot 24-x-1903;
 (F.M.) : 2-xi-1901 (nr. 43); 15-xi-1902 (nr. 44).
- II. a. *Ondertitel* : Organe de l'agence nouvelle tot 4-ii-1902.
 d. *Prijs* :
 gratis
 15 ct. per nummer, op 4-x-1902.
 e. *Formaat* :
 53×39,5 cm., 4 kol., 2 pp.
 49×32 cm., 4 kol., 4 pp., op 9-vi-1900.
 32,5×24 cm., 3 kol., 8 pp., op 4-x-1902.
 21,5×13 cm., 1 kol., 8 pp., in november 1903.
 f. *Periodiciteit* : wekelijks.
 h. *Adres* : Karel Janssenslaan, 13.
- III. a. *Eerste nummer* : 1900.
Laatst aangetroffen nummer : 14-xi-1903.
 c. *Eigenaar* : Eug. Deslaeve.
 d. *Uitgever* : Agence nouvelle du littoral.

- e. *Drukker* :
Impr. de l'agence nouvelle.
impr. de l'agence du littoral à Ostende, op 4-x-1902.
- IV. Toeristisch blad.

**Le guide immobilier d'Ostende et du littoral belge, v. LE GUIDE
IMMOBILIER D'OSTENDE**

**Guide immobilier des plages belges, v. LE GUIDE IMMOBILIER
D'OSTENDE**

Indicateur Ostendais

- I. *Bewaarplaats* :
S.B.O. : 1895.
M.I.P. (C.F.) : 1895-1896.
- II. a. *Ondertitel* : Offert aux Etrangers. Saison 1895.
b. *Vignet* : zicht op de Kursaal van Oostende.
e. *Formaat* : 30×22 cm., 3 kol., 4 pp.
f. *Periodiciteit* : tijdens het seizoen.
- III. d. *Uitgever* : Mathot - Westendorp, 5, Rue Kluykens, Gand.
e. *Drukker* :
I. Vanderpoorten, rue de la Cuiller, 18, Gand.
F. en R. Buyck gebr., St.-Jorisstraat, 5, Gent, in 1896.
- IV. Annoncenblad.

L'Information

- I. *Bewaarplaats* :
S.B.O. : 26-III-1910 (nr. 4).
M.I.P. (C.B.) : 5-III-1910 (nr.1); 24-V-1911;
(C.F.) : 5-III-1910 (nr. 1);
(V.H.) : 14-I-1911.
K.B.B., (F.M.) : 5-III-1910; 22-X-1910 (nr. 57); 29-IV-1911.
- II. a. *Ondertitel* :
Organe hebdomadaire des intérêts matériels et commerciaux,
théâtrale, artistique, mondaine et sportive journal d'annonces :
nouvelles maritimes, commerciales et financières.

- op 22-x-1910 wordt er aan toegevoegd : Bulletin supplément immobilier Bruxelles-Ostende.
 Ostende & littoral. Journal d'annonces trihebdomadaire. Bulletin immobilier d'Ostende et des plages belges, op 29-IV-1911.
- d. *Prijs* : 2 fr. per twee maand, 5 ct. per nummer.
 e. *Formaat* : 57,5 × 37 cm., 5 kol., 4 pp.
 f. *Periodiciteit* :
 1 × per week.
 3 × per week op 22-x-1910.
- h. *Adres* :
 Hippodroomstraat, 4.
 Rogierlaan, 65, op 14-I-1911.
- III. a. *Eerste nummer* : 5-III-1910.
Laatst aangetroffen nummer : 24-V-1911.
 e. *Drukker* :
 E. Jacquemont, Hippodroomstraat, 4.
 Impr. de l'information, op 29-IV-1911.
- IV. Toeristisch informatieblad.

Jong Leven

- II. a. *Ondertitel* : Maandblad van het Van Neste Genootschap (Oud Leerlingenbond).
 f. *Periodiciteit* : Maandelijks.
 h. *Adres* : Rue Saint-Sébastien, 39, Ostende.
- III. a. *Eerste nummer* : x-1913.
 e. *Drukker* : G. Teirlynck, Nieuwpoortsche steenweg, 85, Ostende (1).

Le Journal des cinémas ostendais

- II. a. *Ondertitel* : Publiant chaque jour le programme complet des principaux cinémas d'Ostende.
 f. *Periodiciteit* : Dagelijks.
 h. *Adres* : Rue Marie-Thérèse, 38, Ostende.

---

(1) *Le Fureteur*, x, n. 1-2, oct. nov. 1912, p. 75.

III. a. *Eerste nummer* : 16-X-1914.

e. *Drukker* : Imprimerie R. Verhelst et Cie, rue des Capucins, 16, Ostende (1).

Journal du littoral, v. OSTENDE RÉCLAME DU LITTORAL

Journal des Notaires de l'Arrondissement d'Ostende

I. *Bewaarplaats* :

S.B.O. : 4-X-1903 (nr. 4).

M.I.P. (C.B.) : 20-IX-1903 (nr. 2); 18-X-1903 (nr. 6);

(C.F.) : 13-IX-1903 (nr. 1).

K.B.B. (F.M.) : 18-X-1903 (nr. 6).

II. a. *Ondertitel* :

Commercial, littéraire, théâtral, bibliographique.

Zaakwaarnemend, letterkundig, boeklievend, vanaf 20-IX-1903.

d. *Prijs* : gratis.

e. *Formaat* : 52 × 34,5 cm., 4 kol., 4 pp.

f. *Periodiciteit* : wekelijks.

h. *Adres* : Torhoutsteenweg, 37.

III. a. *Eerste nummer* : 13-IX-1903.

e. *Uitgever* : Agence J. De Winter, Torhoutsteenweg, 37.

IV. Vakblad.

Journal d'Ostende (2)

Le journal d'Ostende

I. *Bewaarplaats* : M.I.P. (C.B.) : 16-XII-1894 (nr. 1).

II. a. *Ondertitel* : Moniteur maritime, commercial, industriel, financier sportif, littéraire et artistique de la ville d'Ostende.

d. *Prijs* : 12 fr. per jaar, gratis te Oostende.

f. *Formaat* : 46 × 28 cm., 4 kol., 4 pp.

---

(1) *Le Fureteur*, XI, n. 1-2-3, oct. nov. dec. 1913, p. 44.

(2) Vermeld in *La Flandre maritime*, 2-X-1850 p. 1 b.

- g. *Oplage* : 100 000 exemplaren.
h. *Adres* : Koningstraat, 17.
III. a. *Eerste nummer* : 16-XII-1894.

Kijk Uit

- I. *Bewaarplaats* :
M.I.P. (C.B.) : 26-II-1888 (nr. 3);
(C.F.) : 23-XII-1887 (nr. 2).
II. a. *Ondertitel* : Voor zeemans en visschers.
d. *Prijs* : 10 ct. per nummer.
e. *Formaat* : 50,5 × 33 cm., 5 kol., 4 pp.
III. e. *Drukker* : Neyts-Vlaeminck, St.-Sebastiaanstraat.
IV. Vakblad.

Kurliste

- I. *Bewaarplaats* :
S.B.O. : 1-IX-1860 (nr. 15).
M.I.P. (C.B.) : 25-VIII-1858 (nr. 18); 24-VIII-1864.
II. a. *Ondertitel* : Bains de mer d'Ostende, liste officielle, liste des étrangers. La Kurliste est la seule liste des étrangers admise au kursaal, au cercle du phare etc....
d. *Prijs* : 3 fr. per seizoen.
e. *Formaat* : 24 × 19 cm., 3 kol., 8 pp.
f. *Periodiciteit* : 2 × per week gedurende het seizoen.
h. *Adres* : St.-Josephstraat, 17.
III. a. *Eerste nummer* : 1852.
Laatst aangetroffen nummer : 24-VIII-1864.
IV. Toeristisch blad.

De Kust-Bode

- I. *Bewaarplaats* :
S.B.O. : 1-IX-1860 (nr. 15).
M.I.P. (C.B.) : 12-I-1856 (nr. 33).

- II. c. *Motto* : Eendragt maekt magt.
- d. *Prijs* : 6 fr. per jaar.
- e. *Formaat* : 36 × 23 cm., 3 kol., 4 pp.
- f. *Periodiciteit* : wekelijks.
- h. *Adres* : Kapellestraat, 105.
- III. a. *Eerste nummer* : 1855 (1).
Laatste nummer : tussen 8-VII-1860 en 17-VII-1862 (2).
- c. *Eigenaar* :
Vermeirsch.
Cazaux.
- e. *Drukker* :
Vermeirsch.
Cazaeau-Mechelaere, Kerkstraat (3).
- g. *Redactie* : Th. Hoed (4).
- IV. Liberaal opinieblad.

De Kustbode

- I. *Bewaarplaats* :
S.B.O. : 17-I-1909 (nr. 44).
A. Van Iseghem : 13-IX-1903 (nr. 27).
M.I.P. (C.F.) : 2-IX-1906;
(V.H.) : 24-I-1904 (nr. 46).
- II. a. *Ondertitel* : liberaal weekblad voor het arrondissement Oostende, verschijnende den zondag.
- c. *Motto* : Elk zijn plicht, elk zijn werk. De burgemeester op 't stadhuis, de priester in de kerk.
- d. *Prijs* : 1 ct. per nummer.
- e. *Formaat* : 38 × 31 cm., 4 kol., 4 pp.
- f. *Periodiciteit* : wekelijks.
- III. a. *Eerste nummer* : 16-III-1901 (5).
Laatste vermelding : 1910 (6).

---

(1) De oprichting werd bekend gemaakt in het *Aankondigingsblad van Turnhout* 16-VI-1855, nadien in andere. DE VROEDE, *Vlaamse beweging*, p. LXIX.

(2) Nog vermeld in *Feuille d'Ostende* 8-VII-1860, p. 2, b; komt niet meer voor op de lijst van Westvlaamse kranten gepubliceerd in *Feuille d'Ostende* van 17-VII-1862, p. 2.

(3) *Provinciale wegwijzer van West-Vlaanderen*, Brugge, 1862, p. 149.

(4) Stelde zich van 1856 tot 1864 herhaaldelijk kandidaat bij de gemeenteverkiezingen, maar werd nooit verkozen.

(5) *Echo d'Ostende*, 19-III-1901, p. 3, a.

(6) *Provinciale wegwijzer van West-Vlaanderen*, 1910, p. 339.

- c. *Eigenaar* : J. Verbeeck (1).
  - e. *Drukker* : Georges Daveluy, Kapellestraat, 105.
- IV. Liberaal opinieblad.

Leve de Leute

- I. *Bewaarplaats* : M.I.P. (C.B.) : 9-x-1899 (nr. 1).
  - II. d. *Prijs* : 5 fr. per jaar, 5 ct. per nummer.
    - e. *Formaat* : 46 × 31,5 cm., 4 kol., 4 pp.
  - III. a. *Eerste nummer* : 9-x-1899.
    - e. *Drukker* : A. Van Graefscheppe, Nieuwstraat, 32, 34.
- IV. Liberaal opinieblad.

Liste officielle des étrangers

Liste officielle alphabétique des étrangers, enkel in 1866.

- I. *Bewaarplaats* :
  - S.B.O. : 22-vii-1874 (nr. 11);
  - M.I.P. (C.B.) : 16-vii-1865 (nr. 4); 1-x-1866 (nr. 6); 6-ix-1868 (nr. 18); 9-viii-1874 (nr. 31); 28-viii-1877.
- II. a. *Ondertitel* : La seule admise au kursaal ; cercle des bains etc. etc.
  - d. *Prijs* :
    - 4 fr. per seizoen.
    - 3 fr. per seizoen in 1865.
    - 2 fr. per seizoen in 1866.
    - 3 fr. per seizoen in 1868.
    - 5 fr. per seizoen in 1874.
  - e. *Formaat* :
    - 27,5 × 20,5 cm.
    - 29 × 20 cm., op 1-x-1866.
  - f. *Periodiciteit* :
    - 2 × per week gedurende het seizoen
    - Dagelijks op 14-vii-1874.
  - h. *Adres* : Christinestraat. 6,

---

(1) *Echo d'Ostende* 1-vii-1908 p. 1, b. J. Verbeeck is tevens hoofdredakteur van l'*Echo d'Ostende*.

III. a. *Eerste nummer* : 1854.

Laatste nummer : einde seizoen 1877 (1).

e. *Drukker* : Daveluy, Kapellestraat, 105 op 16-VII-1865.

IV. Toeristisch blad.

Le Littoral, v. FEUILLE D'ANNONCE

Littoral - Attractions

I. *Bewaarplaats* :

S.B.O. : 10-IX-1910 (nr. 14).

M.I.P. : (C.B.) - (C.F.) : 11-VI-1910 (nr. 1).

(V.H.) : 12-VI-1910 (nr. 3).

K.B.B. (F.M.) : 11-VI-1910 (nr. 1); 2-VII-1910 (nr. 4).

II. d. *Prijs* : 25 ct. per nummer.

e. *Formaat* : 24,5 × 18 cm., 8 pp.

f. *Periodiciteit* : wekelijks.

g. *Oplage* : 15.000 eksemplaren.

h. *Adres* : Euph. Beernaertstraat, 83.

III. a. *Eerste nummer* : 11-VI-1910.

Laatst aangetroffen nummer : 2-VII-1910.

e. *Drukker* : drukkerij La Générale.

IV. Toeristisch blad.

Le Littoral Belge

I. *Bewaarplaats* :

M.I.P. (C.B.) - (C.F.); K.B.B. (F.M.) 1-V-1910 (nr. 1).

II. a. *Ondertitel* : Articles littéraires, informations, choses utiles, arts, sports, mondanités, faits locaux et divers, programmes officiels des différentes fêtes du littoral.

d. *Prijs* : gratis.

e. *Formaat* : 57 × 37 cm., 5 kol., 4 pp.

---

(1) Versmelt op 30-VI-1878 met de *Saison d'Ostende*. *Echo d'Ostende*, 30-VI-1878, p. 2, b.

- f. *Periodiciteit* : wekelijks van mei tot oktober; maandelijks voor de rest van het jaar.
- g. *Oplage* : 5.000 exemplaren.
- h. *Adres* : Kapellestraat, 52.
- III. a. *Eerste nummer* : 1-V-1910.
- e. *Uitgever* : agence immobilière Duval, Kapellestraat, 52.
- IV. *Informatieblad*.

La Mer du Nord - De Noordzee

- I. *Bewaarplaats* :
  - S.B.O. : 20-XII-1885 (nr. 2).
  - M.I.P. (C.B.) : 20-XII-1885 (nr. 2); 7-I-1886.
  - K.B.B. (F.M.) : 18-VI-1886 (nr. 29).
  - S.B.A. : 8-VIII-1886 (nr. 32).
- II. a. *Ondertitel* :
  - Organe libéral de l'arrondissement d'Ostende.
  - Liberaal weekblad voor het arrondissement Oostende.
  - d. *Prijs* : 5 fr. per jaar, 10 ct. per nummer.
  - e. *Formaat* : 58 × 39,5 cm., 6 kol., 4 pp.
  - f. *Periodiciteit* : wekelijks.
  - h. *Adres* : Albertusstraat.
- III. a. *Eerste nummer* : 13-XII-1885.
  - Laatst aangetroffen nummer* : 8-VIII-1886.
  - e. *Drukker* : Lod. Devriese, Gent.
- IV. *Liberaal opinieblad*.

Le Moniteur des Bains

- I. *Bewaarplaats* :
  - S.B.O. : 6-VI-1886 (nr. 2).
  - M.I.P. (C.B.) : 16-IX-1885 (nr. 53); 8-VII-1886 (nr. 7); (C.F.) : 10-VIII-1885 (nr. 25).
  - K.B.B. (F.M.) : 4-VII-1886 (nr. 6).
- II. a. *Ondertitel* : Liste des étrangers d'Ostende et du littoral.
  - d. *Prijs* : 5 fr. per abonnement, 10 ct. per nummer.
  - e. *Formaat* : 33 × 24 cm., 3 kol., 4 à 6 pp.
  - f. *Periodiciteit* : dagelijks gedurende het seizoen.
  - h. *Zuidlaan*, 9.

- III. a. *Eerste nummer* : 1885?
Laatst aangetroffen nummer : 8-VII-1886.
 f. *Beheer* : Ricaud Eugène.
- IV. Toeristisch blad.

Moniteur de la Belgique Balnéaire

- I. *Bewaarplaats* :
- S.B.O. : 5-VI-1892 (nr. 1); 26-VI-1892 (nr. 4); 12-VI-1893.
 H.M.O. : 5-VI-1892 (nr. 1); 23-VII-1893 (nr. 7).
 M.I.P. (C.B.) : 5-VI-1892 (nr. 1); 12-VI-1892 (nr. 2); 25-VI-1893 (nr. 3).
 (C.F.) : 5-VI-1892 (nr. 1); 12-VI-1892 (nr. 2); 12-VI-1893;
 8-VII-1894.
 K.B.B. (F.M.) : 5-VI-1892 (nr. 1); 12-VI-1892 (nr. 2); 2-VII-1893 (nr. 4).
- II. a. *Ondertitel* :
- Seul organe général des étrangers visitants les villes d'eau belges Ostende, Blankenbergh, Heyst, Nieuwpoort.
 Seul organe général des étrangers visitants les villes du littoral, op 26-VI-1892.
 Seul organe général de la saison des bains pour tout le littoral, op 25-VI-1893.
- d. *Prijs* :
- 2 fr. per seizoen, 15 ct. per nummer.
 4.5 fr. per seizoen, 15 ct. per nummer op 8-VII-1894.
- e. *Formaat* :
- 31,5 × 22 cm., 3 kol., 8 pp.
 58 × 40,5 cm., 5 kol., 6 pp., op 12-VI-1893 en verder.
 41 × 28 cm., 4 kol., 8 pp., op 8-VII-1894.
- f. *Periodiciteit* : wekelijks gedurende het seizoen.
- g. *Oplage* : 25.000 eksemplaren.
- h. *Adres* :
- Keizerskaai, 20.
 Kapellestraat, 38 op 12-VI-1893.
 St.-Josephstraat, 29 op 8-VII-1894.
- III. a. *Eerste nummer* : 5-VI-1892.
Laatst aangetroffen nummer : 8-VII-1894.

- c. *Eigenaar* : Lambert Van Wambeke op 8-VII-1894.
e. *Drukker* : Leon De Busschere, Savaanstraat, 32, Gent.
IV. Toeristisch blad.

**Le moniteur d'Ostende, v. HET EIGENAARSGAZETJE VOOR BRUGGE,
YPEREN, VEURNE EN DE KUST**

Le Moniteur des Plages

- I. *Bewaarplaats* :
H.M.O. : 28-VIII-1904 (nr. 11).
M.I.P. (C.B.) : 4-IX-1904 (nr. 13); 26-III-1905 (nr. 13).
- II. a. *Ondertitel* :
Journal bi-hebdomadaire du bureau officiel de renseignement.
Journal bi-hebdomadaire de l'agence nouvelle du littoral à
Ostende, op 26-III-1905.
d. *Prijs* : 10 fr. per jaar.
e. *Formaat* : 29 × 21,5 cm., 2 kol., 4 pp.
f. *Periodiciteit* : 2 × per week.
h. *Adres* :
Karel Janssenslaan, 13.
Galerie Leopold II, op 26-III-1905.
- III. a. *Eerste nummer* : 1904.
Laatst aangetroffen nummer : 26-III-1905.
- IV. Toeristisch blad.

Die Nordsee, v. Blankenberge

De Noordstar

- I. *Bewaarplaats* :
S.B.O. : 8-IV-1906.
M.I.P. (C.B.) : 23-II-1906 (nr. 1); ?-X-1911.
- II. a. *Ondertitel* :
Socialistisch weekblad van de arrondissementen Oostende,
Veurne en Diksmuide.
Orgaan der socialistische Oostendse federatie.

Socialistisch weekblad voor de arrondissementen Oostende, Veurne en Diksmuide, op ?-x-1911.

c. *Motto* :

Een voor allen-allen voor een.

Door samenwerking en socialisme tot de uitroeiing der volksarmoede en de loonslavernij.

Wij strijden om arbeid en kapitaal, bestuur en werk, handel en staten te brengen in handen der hand- en geesteswerkers.

d. *Prijs* : 1,5 fr. per jaar, 2 ct. per nummer.

e. *Formaat* : 31,5 × 22,5 cm., 3 kol., 4 pp.

f. *Periodiciteit* : wekelijks.

h. *Adres* : Ed. Van Vlaenderen, Veldstraat, 31 (1).

III. a. *Eerste nummer* : 23-II-1906.

Laatste vermelding : ?-x-1911. Hervat in 1919.

e. *Drukker* : A. De Backer, Ottergemsesteenweg, 139, Gent.

g. *Redakteurs* : J. De Waele, Christinestraat, Volkshotel.

IV. Socialistisch opinieblad.

De Noordster

I. *Bewaarplaats* :

S.B.O. : 27-XII-1868 (nr. 59); 20-II-1876 (nr. 427).

A. Van Iseghem : 14-III-1869 (nr. 70).

R.A.B. (D.F.) : 14-VI-1868 (nr. 31); 2-VIII-1868 (nr. 38).

M.I.P. (C.B.) : 5-I-1868 (nr. 8); 13-IX-1868 (nr. 44); 2-IV-1871 (nr. 174); 25-II-1877 (nr. 152);

(C.F.) : 6-II-1870 (nr. 116).

K.B.B. (F.M.) : 7-II-1869 (nr. 65); 4-III-1877 (nr. 153).

S.B.A. : 17-VII-1870 (nr. 139).

II. a. *Ondertitel* : Nieuwsblad voor de stad en het arrondissement Oostende.

c. *Motto* : Recht - plicht.

d. *Prijs* :

5 fr. per jaar, 15 ct. per nummer.

5 fr. per jaar, 10 ct. per nummer op 25-II-1877.

e. *Formaat* : 39 × 24 cm., 3 kol., 4 pp.

---

(1) Van Vlaenderen, afkomstig van Gent, was leider van de Oostendse socialistische afdeling en beheerder van de Cooperatieve *De Noordstar*.

- f. *Periodiciteit* : wekelijks.
- h. *Adres* : Kapucijnenstraat, 6.
- III. a. *Eerste nummer* : 18-XI-1867.
- Laatste nummer : 1878 (1).
- d. *Uitgever* : Carrein-De Bruyne, Kapucijnenstraat, 6.
- IV. Liberaal opinieblad.

Het notarieelblad voor de arrondissementen Brugge en Oostende (2)

Le nouveau guide des Plages, v. LE GUIDE IMMOBILIER D'OSTENDE

Nu voor later

- I. *Bewaarplaats* : S.B.O. : XII-1909.
- II. a. *Ondertitel* : Maandelijksch Nieuws. Bond der Leerlingen en oud-Leerlingen der stadsmeisjesscholen van Oostende. Erevoorzitter : Mev. A. Pieters.
- d. *Prijs* : kosteloos voor de leden van de maatschappij.
- e. *Formaat* : 25,5 × 17 cm., 2 kol., 8 pp.
- f. *Periodiciteit* : maandelijks.
- h. *Adres* : Peter Benoitstraat, 9, Oostende.
- III. a. *Eerste nummer* : I-XI-1909 (3).
- e. *Drukker* : Dhondt en Cie, Cirkelstraat, 2, Oostende.
- VI. Kultureel blad.

Office immobilier d'Ostende

- I. *Bewaarplaats* : S.B.O. : 30-I-1909.
- II. d. *Prijs* : 5 fr. per jaar, 10 ct. per nummer.
- e. *Formaat* : 28,5 × 22 cm., 3 kol., 8 pp.
- f. *Periodiciteit* : wekelijks.
- h. *Adres* : E. Beernaertstraat, 18 en rue haute Sauvenière, 17, Liège.
- IV. Toeristisch blad.

---

(1) Niet meer vermeld in *Provincialen wegwijzer van West-Vlaanderen, Brugge, 1878*, p. 146.

(2) Zie daarvoor R. VAN EENOO : *De pers te Brugge* : 1792-1914. *Bouwstoffen*, p. 117.

(3) *Le Fureteur*, jan. fevr. 1910, p. 28.

Ons blad

De Gazet op 9-III-1912 (1).
De vriend van de buiten (2).

I. Bewaarplaats :

S.B.O. : 2-VIII-1903 (nr. 31); 9-III-1912.

M.I.P. (C.B.) : 4-X-1903 (nr. 40); 12-VI-1908; 12-IX-1909
(nr. 37); 9-III-1912;

(C.F.) : 9-III-1912.

U.B.G. : (1896) I - 1908.

K.B.B. (F.M.) : 9-III-1912.

II. a. Ondertitel : Weekblad voor Oostende en omliggende op 9-III-1912.

c. Motto :

Willen is kunnen Voor en door het volk.

De burgemeester op het gemeentehuis, de pastoor in de kerk.
Rechtvaardigheid zegepraalt, doe wel en zie niet om, vanaf
1896.

d. Prijs :

2,5 fr. per jaar, 5 ct. per nummer.

2,6 fr. per jaar, 5 ct. per nummer op 9-III-1912.

e. Formaat :

54,5 × 37 cm., 5 kol., 4 pp.

57 × 37,5 cm., 5 kol., 4 pp., op 9-III-1912.

f. Periodiciteit : 1 × per week.

h. Adres :

Babylonstraat, 1, Oostende.

Grote Markt, 34, Veurne.

Valkestraat, 1, Nieuwpoort.

Statiestraat, 29, Diksmuide.

Louisastraat, 18, op 9-III-1912.

III. a. Eerste nummer : 1896.

Laatst aangetroffen nummer : 9-III-1912, voortgezet na 1918.

---

(1) Tengevolge van omstandigheden afhankelijk van de samensmelting van de verschillende groepen der liberale partij van Oostende houdt „Ons blad” van heden af op te verschijnen doch wordt vervangen door „De Gazet”. get. Goddyn in De Gazet 9-III-1912 p. 1, a.

(2) De Gazet verscheen onder de titel van *De vriend van de buiten* dit enkel voor het platteland. Het eerste nummer onder die titel dateert van 20-IV-1912 (nr. 7), het is tevens het enige nummer dat voorhanden is. (Bewaarplaats : S.B.O.; M.I.P. (C.B.), (C.F.); K.B.B. (F.M.).

- e. *Drukker* : Henri Goddyn, Fr. Musinstraat, 60.
- f. *Direkteur* : Van Graefscheppe (1).
- g. *Redaktie* :
     Goddyn, Renbaanstraat, 28, op 12-VI-1908.
     Louisastraat, 18, op 9-III-1912.
- IV. Liberaal opinieblad.

De Oostendenaar, v. OOSTEDE'S WEEKBLAD

De Oostendenaar L'Ostendais

- I. *Bewaarplaats* : H.M.O. : 29-XI-1884 (nr. 5).
- II. a. *Ondertitel* :
     Aankondigingsblad van Oostende en der Vlaanderen.
     Feuille d'annonce d'Ostende et des Flandres.
- d. *Prijs* : 2 fr. per jaar, 5 ct., per nummer.
- e. *Formaat* : 48 × 33 cm., 5 kol. 4 pp.
- f. *Periodiciteit* : wekelijks.
- h. *Adres* : Nieuwpoortsteenweg, 43.
- III. a. *Eerste nummer* : 1-XI-1884.
     Laatste vermelding : 8-V-1887 (2).
- e. *Drukker*: Impr. des travaux publics, rue du Poinçon, 6, Bruxelles.
- f. *Direktie* : Eugène Ricaud.
- IV. Annoncenblad.

Oostende's weekblad

Weekblad van Oostende, op 2-I-1881 (3).
De Oostendenaar, op 9-IV-1893 (4).

- I. *Bewaarplaats* :
     S.B.O. : 14-III-1880 (nr. 11); 26-XI-1882 (nr. 48); 16-IV-1893
     (nr. 3).

---

(1) *L'Union de la presse périodique*. Bulletin officiel mensuel, Bruxelles, 1906, jg. 15 nr. 11-12 p. 174.

(2) *Echo d'Ostende*, 8-V-1887 p. 3 a.

(3) *Oostende's Weekblad*, 12-XII-1880, p. 2, c : „Te rekenen van 1 januari aanstaande zal het Oostende's weekblad ophouden in onze burelen te verschijnen. Het zal te Oostende door de zorg der liberale associatie voort worden uitgegeven”.

Echo d'Ostende, 2-I-1881, p. 3, a.

(4) *De Oostendenaar*, 9-IV-1893, p. 1, a.

M.I.P. (C.B.) : 25-VIII-1880 (nr. 30); 29-XI-1885 (nr. 47);
23-V-1886 (nr. 21); 16-VI-1889 (nr. 24); 9-IV-1893 (nr. 1);
15-IX-1898 (nr. 46); 22-XII-1898 (nr. 74); 1-XII-1901 (nr. 48);
(C.F.) : 29-II-1880 (nr. 9); 13-VI-1886 (nr. 24).

K.B.B. (F.M.) : 17-X-1880 (nr. 42); 12-IX-1886; 9-IV-1893
(nr. 1).

U.B.G. : jg. 1880.

H.M.O. : 29-VI-1884 (nr. 26); 13-IV-1893 (nr. 2).

S.B.A. : 15-IX-1889 (nr. 37); 6-XII-1896 (nr. 70); 22-VIII-1897
(nr. 38).

II. a. *Ondertitel* :

Koophandel en landbouwbelangen van het arrondissement.
Toegewijd aan de koophandels- en landbouwbelangen van
het arrondissement, op 2-I-1881.

Liberaal weekblad voor stad en arrondissement, op 9-IV-1893.

c. *Motto* :

Vaderland. Grondwet.

Vaderland. Vrijheid, van 2-I-1881 tot 9-IV-1893.

d. *Prijs* :

5 fr. per jaar, 10 ct. per nummer.

5 fr. per jaar, 5 ct. per nummer op 9-IV-1893.

4 fr. per jaar, 5 ct. per nummer op 1-XII-1901.

e. *Formaat* :

59×40 cm., 6 kol., 4 pp.

40×31 cm., 4 kol., 4 pp., op 2-I-1881.

2de blad 40×47 cm., 6 kol., op 15-IX-1889.

38×27,5 cm., 4 kol., 4 pp., op 9-IV-1893.

45,5×32 cm., 5 kol., 4 pp., op 22-VIII-1897.

55,5×37,5 cm., 5 kol., 4 pp., op 1-XII-1901.

f. *Periodiciteit* :

Wekelijks.

2 × per week op 9-IV-1893 (zo. en do.).

Wekelijks op 1-XII-1901.

h. *Adres* :

Kapellestraat, 105.

Nieuwstraat, 34, op 9-IV-1893.

III. a. *Eerste nummer* : 4-I-1880.

Laatste vermelding : 1904 (1).

---

(1) *Provincialen wegwijzer van West-Vlaanderen, Brugge, 1904, p. 226.*

- d. *Uitgever* :
Lod. De Vriese, St.-Michielstraat, Gent.
J. Daveluy, op 2-I-1881.
Henri Van Graefscheppe, op 9-IV-1893.
- e. *Drukker* :
J. Daveluy, op 2-I-1881.
Henri Van Graefscheppe, op 9-IV-1893.
- h. *Financiering* : De Oostendenaar zou jaarlijks een steun van 1.500 fr. ontvangen hebben van De Stuers, Verbeke en Pieters (1).
- IV. Liberaal opinieblad.

Orgaan der Stadswerklieden van Oostende

- I. *Bewaarplaats* : S.B.O. : 23-X-1910.
- II. a. *Ondertitel* : Maandblad verschijnende tusschen den 15 den en den 30sten van iedere maand.
- d. *Prijs* : 0,75 fr. per jaar.
- e. *Formaat* : 37×26 cm., 4 kol., 2 pp.
- f. *Periodiciteit* : maandelijks.
- h. *Adres*: Lokaal „Aux armes de la ville”, St.-Sebastiaanstraat, 25.
- III. a. *Eerste nummer* : 27-III-1910 (2).
Laatst aangetroffen nummer : 23-X-1910.
- d. *Uitgever* : De Groodt, Ossemarkt, 25, Antwerpen.
- e. *Drukker* : De Voorzorg, Ossemarkt, 25, Antwerpen.
- f. *Beheer* : H. Boedt (3).
- IV. Vakblad.

L'Ostendais (4)

- III. a. *Eerste nummer* : 1878.
Laatste nummer : 1878.
- e. *Drukker* : Coffin, Kapucijnenstraat (5).
- IV. Liberaal opinieblad.

(1) *Feuille d'Ostende* : 3-VI-1894, p. 1, d.

(2) *Le Fureteur*, oct. nov. dec. 1910, p. 18.

(3) *Ibid.*

(4) Deux ans se sont écoulés depuis qu'un petit carré de papier fit son apparition dans la ville d'Ostende... On croyait généralement que cet organe libéral allait tout bouleverser... L'Ostendais, car c'est de ce titre modeste que s'appelait le concurrent sinon l'adversaire de l'Echo descendit dans la tombe après 4 mois tout ou plus d'existence... un Journal curieux publié en deux langues... dont les articles étaient rédigés par un rédacteur du Touriste et traduits par un adepte de sa secte spirite ostendaise (bedoeld wordt De Rots) *Feuille d'Ostende* 7-III-1880 p. 2, d.

(5) *Provinciaal wegwijzer van West-Vlaanderen*, 1878, p. 146.

L'Ostendais

- I. *Bewaarplaats* :
M.I.P. (C.B.) : 28-VIII-1886 (nr. 35).
K.B.B. (F.M.) : 28-VIII-1886 (nr. 35).
S.B.A. : 5-VI-1886.
- II. d. *Prijs* : 2 fr. per jaar, 6 ct. per nummer.
e. *Formaat* : 50×33 cm., 5 kol., 4 pp.
h. *Adres* : Ooststraat, 40.
- III. a. *Eerste nummer* : 1884.
Laatste nummer : 1897 (1).
e. *Drukker* : V. C. Picard et Cie., 68, boul. de la Senne, Bruxelles.
Daniel-Dubar, Kapellestraat (2).
- IV. *Annoncenblad*.

L'Ostendais - De Oostendenaar

- I. *Bewaarplaats* :
S.B.O. : 17-X-1877 (nr. 1).
H.M.O. : 1-VIII-1885 (nr. 29).
M.I.P. (C.B.) : 17-X-1877 (nr. 1); 16-I-1878 (nr. 14); 16-V-1885 (nr. 20); 15-V-1886 (nr. 20).
(C.F.) : 17-X-1877 (nr. 1); 27-XII-1877 (nr. 11); 8-VIII-1885 (nr. 30).
K.B.B. (F.M.) : 18-IV-1885 (nr. 16).
S.B.A. : 5-VI-1886 (nr. 23).
- II. a. *Ondertitel* :
Organe libéral, intérêts maritimes, commerciaux, écho de la plage.
Liberaal weekblad voor koophandel, zeevaart en strandbelangen.
Algemeen aankondigingsblad voor stad en land.
Office général de publicité pour la ville et le Pays, op 18-IV-1885.
- d. *Prijs* :
6 fr. per jaar.
2 fr. per jaar, 6 ct. per nummer op 18-IV-1885.

---

(1) *Provinciaal gewijzer van West-Vlaanderen*, 1897, p. 205.

(2) *Ibid.*, 1886, p. 159.

- e. *Formaat* :
 44×28 cm., 4 kol., 4 pp.
 52×33 cm., 5 kol., 6 pp., op 18-iv-1885.
- f. *Periodiciteit* : wekelijks.
- h. *Adres* :
 Kapucijnenstraat, 6.
 Nieuwpoortsteenweg, 43, op 18-iv-1885.
 Zuidlaan, 9, op 15-v-1886.
- III. a. *Eerste nummer* : 17-x-1877.
Laatst aangetroffen nummer : 5-vi-1886.
- d. *Uitgever* : Ch. Goffin, Kapucijnenstraat, 6.
- e. *Drukker* :
 F. Carrein, Kapucijnenstraat.
 E. Ricaud, Nieuwpoortsteenweg, 43, op 18-viii-1885.
 J. Wackers, op 15-v-1886.
- f. *Direktie* : E. Ricaud.
- g. *Redakteurs* : Ch. Goffin, Kapucijnenstraat, 6.
- IV. Liberaal opinieblad.

Ostende - Annonce

- I. *Bewaarplaats* :
 H.M.O. : 9-vii-1893 (nr. 4).
 M.I.P. (C.B.) : 29-vi-1893 (nr. 1); 2-vii-1893 (nr. 2).
- II. d. *Prijs* : gratis.
 e. *Formaat* : 23×24,5 cm., 4 kol., 8 pp.
 f. *Periodiciteit* : 2 × per week.
 g. *Oplage* : 100.000 eksemplaren.
 h. *Adres* : St.-Paulusstraat, 33.
- III. a. *Eerste nummer* : 29-vi-1893.
Laatst aangetroffen nummer : 9-vii-1893.
- e. *Drukker* : Baugnies en C^o, Tournai.
- IV. Annoncenblad.

Ostende attractions

- I. *Bewaarplaats* :
 S.B.O. : 31-vii-1887 (nr. 3).
 M.I.P. (C.B.) : 31-viii-1887 (nr. 16);
 (C.F.) : 2-viii-1887 (nr. 4).

- II. a. *Ondertitel* : Programme des fêtes. Guide des étrangers.
 d. *Prijs* : 3 fr. per jaar, 15 ct. per nummer.
 e. *Formaat* : 46,5 × 29 cm., 3 kol., 4 pp.
 h. *Adres* : Koninginnelaan.
- III. a. *Eertse nummer* : juli 1887.
Laatst aangetroffen nummer : 31-VIII-1887.
 e. *Drukker* :
 Ch. Deweirt, op 31-VII-1887.
 Victor Cremers, Koninginnelaan op 2-VIII-1887.
- IV. *Toeristisch blad*.

Ostende - Cure

- I. *Bewaarplaats* :
 H.M.O. ; K.B.B. (F.M.) : nr. 2 s.d.
 K.B.B. : nr. 2 tot en met nr. 8, 1906.
- II. d. *Prijs* : gratis.
 e. *Formaat* : 32 × 24 cm., 3 kol., 4 pp.
 h. *Adres* : Oostramp.
- III. a. *Eerste nummer* : januari 1904 (1).
Laatste vermelding : 4-VII-1908 (2).
 c. *Eigenaar* : Etablissement hydrothérapique ; directeur A. Dujardin, tot 1906 (3).
 e. *Drukker* : A. Bouchery, Weststraat, 50.
- IV. *Toeristisch blad*.

Ostende illustré, v. OSTENDE REINE DES PLAGES

Ostende mondain (4)

- II. h. *Adres* : Korte Clarastraat, 10, Antwerpen.
- III. a. *Eerste nummer* : juni 1907.
 e. *Drukker* : Rennes en Peppe, Korte Clarastraat, 10, Antwerpen.

(1) „Ostende - Cure. Nous recevons à l'instant un petit journal qui porte ce titre heureux." *Echo d'Ostende* 28-1-1904 p. 1, a.

(2) *Tribune d'Ostende* 4-VII-1908 p. 2.

(3) *Bulletin de l'association des journaux périodiques belges et étrangers, publié sous les auspices et avec la collaboration d'un groupe de journalistes et hommes de lettres, Brux.*, 1906, jg. 4, nr. 10, p. 113.

Le Fureteur, v-1904 p. 12.

(4) *Le Fureteur*, Bruxelles 1907, nr. 8, p. 26.

Ostende réclame du littoral

Journal du littoral, mei 1910 (1).

- I. a. *Bewaarplaats* :
- S.B.O. : 17-VIII-1901 (nr. 45).
  - H.M.O. : 9-VI-1901 (nr. 1); 9-VI-1907 (nr. 2).
  - M.I.P. (C.B.) : 9-VI-1901 (nr. 1); 17-VII-1901 (nr. 20); 3-IX-1901 (nr. 58); 4-VIII-1907 (nr. 26); ?-V-1910 (nr. 1).
  - (C.F.) : 8-VIII-1901 (nr. 38); 17-VIII-1903 (nr. 45).
  - K.B.B. (F.M.) : 16-VII-1901 (nr. 19).
- II. d. *Prijs* :
- gratis.
  - 5 ct. per nummer vanaf mei 1910.
  - e. *Formaat* : 55 × 37,5 cm., 5 kol., 4 pp.
  - f. *Periodiciteit* : dagelijks gedurende het seizoen.
  - h. *Adres* :
    - Nieuwstraat, 32-34.
    - Cirkelstraat, 21 op 9-VI-1907.
- III. a. *Eerste nummer* : 9-VI-1901.
- Laatste vermelding*, mei 1910.
  - e. *Drukker* :
    - A. Van Graefscheppe, Nieuwstraat, 32-34.
    - A. Van Graefscheppe, Cirkelstraat, 21 op 9-VI-1907.
    - Anc. établissement A. Van Graefscheppe (soc. coop.), mei 1910.
- IV. *Toeristisch blad*.

Ostende Reine des Plages

Ostende Illustré, vanaf 31-III-1907.

Ostende et Spa, vanaf IV-1908.

Ostende illustré, vanaf 3-VII-1909.

- I. *Bewaarplaats* : S.B.O. : jg. 1906, 1908, 1909; 3-VII-1910 (nr. 7); 17-VII-1910 (nr. 9); 2-VIII-1913.
- II. a. *Ondertitel* :
- Organe de la reine des plages et du littoral, revue hebdomadaire artistique, sportive et mondaine.

---

(1) *Journal du littoral*, ?-V-1910, p. 1. a.

Revue illustrée artistique, sportive et mondaine. Organe de la vie saisonnière en Belgique, vanaf IV-1908.

Revue artistique, sportive et mondaine. Organe de la vie saisonnière en Belgique, vanaf 3-VII-1909.

Revue hebdomadaire artistique, sportive et mondaine. Organe officiel du kursaal d'Ostende, op 3-VII-1910.

Journal de la colonie étrangère, op 2-VIII-1913.

d. *Prijs* :

20 fr. per jaar, 50 ct. per nummer.

10 fr. per jaar, 50 ct. per nummer vanaf IV-1908.

1 fr. per nummer, vanaf 3-VII-1909.

e. *Formaat* : 31 × 22 cm., 2 kol., 26 pp.

f. *Periodiciteit* :

Wekelijks.

Maandelijks vanaf IV-1908.

Wekelijks vanaf 3-VII-1909.

h. *Adres* :

Rue de Laken, Brux. en Van Iseghemlaan, 46.

Van Iseghemlaan, 46 en Boulevard d'Anvers, 19, Bruxelles, vanaf 3-VII-1909.

Van Iseghemlaan, 46, en rue du Canal, 20, Bruxelles, op 3-VII-1910.

Kapucijnenstraat, 16, op 2-8-1913.

III. a. *Eerste nummer* : 15-VII-1906.

Laatste nummer : 1914.

e. *Drukker* :

Impr. de l'Ostende illustré, Van Iseghemlaan, 46.

Jos. Frimat, Laken, vanaf IV-1908.

f. *Direkteur* : Jos. Frimat.

g. *Redakteur* : Emile Mathy, vanaf 3-VII-1909.

IV. Toeristisch blad.

Ostende et Spa, v. OSTENDE REINE DES PLAGES

Ostend News

I. *Bewaarplaats* :

M.I.P. (C.B.) : 25-V-1901 (nr. 1).

(C.F.) : 7-IX-1901 (nr. 13).

- II. a. *Ondertitel* : A weekly journal chronicling the event at Ostend.
- d. *Prijs* : 1 d.
- e. *Formaat* : 35 × 20 cm., 2 kol., 4 pp.
- f. *Periodiciteit* : wekelijks.
- III. a. *Eerste nummer* : 25-V-1901.
- Laatst aangetroffen nummer* : 7-IX-1901.
- IV. Toeristisch blad.

La palette du littoral

- I. *Bewaarplaats* : M.I.P. (C.B.) 18-IX-1913 (nr. 1).
- II. c. *Motto* : castigat, ridendo, mores.
- d. *Prijs* : 10 ct. per nummer.
- e. *Formaat* : 38 × 27 cm., 4 pp.
- h. *Adres* : Kapucijnenstraat, 16.
- III. a. *Eerste nummer* : 18-IX-1913.
- e. *Drukker* : Impr. commerciale, Kapucijnenstraat, 16.
- IV. Bevat enkel humoristische tekeningen.

Le Phare

- I. *Bewaarplaats* : S.B.O. : 7-XII-1897 (nr. 1).
- II. d. *Prijs* : 6 fr. per jaar, 5 ct. per nummer.
- e. *Formaat* : 45,5 × 31 cm.,
- f. *Periodiciteit* : dagelijks.
- h. *Adres* : Nieuwstraat, 34.
- III. a. *Eerste nummer* : 7-XII-1897.
- Laatste vermelding* : 1900 (1).
- e. *Drukker* : Van Graefscheppe (2).
- f. *Direkteur* : Arm. Alf. Guilmot.

Le Phare du littoral

- I. *Bewaarplaats* :
S.B.O. : 3-X-1897 (nr. 1).
H.M.O. : 13-X-1897 (nr. 5).

---

(1) *Provincialen wegwijzer van West-Vlaanderen*. Brugge, 1900, p. 206.

(2) *Ibid.*

- M.I.P. (C.B.) : 3-x-1897 (nr. 1); 19-vi-1897; 29-xi-1897; 20-viii-1898 (nr. 151); 10-ix-1898 (nr. 169); 12-ix-1898 (nr. 170); 13-ix-1898 (nr. 171); 31-iii-1899 (nr. 257); 23-xi-1899 (nr. 335);
 (C.F.) : 17-vii-1897 (nr. 7); 26-vi-1898 (nr. 113); 19-viii-1898 (nr. 150).
 K.B.B. (F.M.) : 3-x-1897 (nr. 1); 19-vii-1898 (nr. 124).
- II. d. *Prijs* : 6 fr. per jaar, 5 ct. per nummer.
 e. *Formaat* : 57×37 cm., 5 kol., 4 pp.
 f. *Periodiciteit* : dagelijks 's zomers; 3 × per week 's winters.
 h. *Adres* : Nieuwstraat, 34.
- III. a. *Eerste nummer* : 3-x-1897.
Laatst aangetroffen nummer : 23-xi-1899.
 e. *Drukker* : Van Graefscheppe.
 g. *Redakteur* : Arm. Alf. Guilmot (1).
- IV. Neutraal blad.

Phare d'Ostende

- I. *Bewaarplaats* :
 S.B.O. : jg. 1860, 1861, 27-ix-1859 (nr. 80).
 M.I.P. (C.B.) : 30-i-1857 (nr. 10);
 (C.F.) : 28-i-1860 (nr. 8).
- II. c. *Motto* : Liberté-ordre.
 d. *Prijs* :
 3 fr. per trimester.
 2,5 fr. per trimester vanaf 4-i-1860.
 e. *Formaat* : 39×25,5 cm., 3 kol., 4 pp.
 f. *Periodiciteit* : 2 × per week.
 h. *Adres* :
 St.-Thomasstraat.
 Christinestraat, 45, vanaf 4-i-1860.
 Kerkstraat, 6, vanaf 2-v-1860.
- III. a. *Eerste nummer* : half oktober 1857 (2).
Laatste nummer : 28-xii-1861.

(1) *La presse universelle*, x-xi-1897 p. 210.

(2) „ ... Comme disait le Phare dans 12e numéro...”. *Feuille d'Ostende*, 29-xi-1857.
Phare d'Ostende wordt reeds vermeld in het bijblad van *Feuille d'Ostende* van 26-x-1857.

- e. *Drukker* :
 Daveluy.
 F. Lagravière, Christinestraat, op 27-IX-1859.
- g. *Redakteurs* : Emile Debrouwer (1).
- IV. Liberaal opinieblad in 1857.
 Neutraal in 1860-1861.

Phare d'Ostende et du littoral

- I. *Bewaarplaats* :
 S.B.O. : 2-VII-1910 (nr. 4).
 M.I.P. (C.B.) : 18-VI-1910 (nr. 2).
 K.B.B. (F.M.) : 11-VI-1910 (nr. 1).
- II. a. *Ondertitel* : Tribune libre hebdomadaire, politique, artistique et littéraire.
 d. *Prijs* : 2 fr. per jaar, 10 ct. per nummer.
 e. *Formaat* : 57×38 cm., 5 kol., 4 pp.
 f. *Periodiciteit* : wekelijks.
 h. *Adres* : Cirkelstraat, 21.
- III. a. *Eerste nummer* : 11-VI-1910.
Laatste vermelding : 10-XI-1910 (2).
 d. *Uitgever* : H. Raeymaekers.
 e. *Drukker* : oud huis Van Graefscheppe.
- IV. Liberaal opinieblad.

Le Phare. De Viertorre

- I. *Bewaarplaats* :
 M.I.P. (C.B.) : 6-XII-1888 (nr. 1);
 (C.F.) : 6-VI-1889 (nr. 14).
- II. a. *Ondertitel* :
 Revue libre d'Ostende et du littoral.
 Vrij overzicht van Oostende en 't kustland.

---

(1) *Bisschoppelijk archief Brugge*, B 119 Acta Malou 1858, p. 131, „ ... Emillii Debrouwer redactori diarii *Le Phare*...”.

Hij was gemeenteraadslid en oudmedewerker van *Feuille d'Ostende*.

(2) *Echo d'Ostende* 10-XI-1910 p. 1, d.

- d. Prijs : 1 fr. per jaar, 5 ct. per nummer.
- e. Formaat : 32,5 × 22,5 cm., 3 kol., 4 pp.
- f. Periodiciteit : om de veertien dagen.
- h. Adres :
Kerkstraat, 27.
Kapucijnenstraat, 6, op 6-VI-1889.
- III. a. Eerste nummer : 6-XII-1888.
Einddatum : 1914; hervat na 1918.
- d. Uitgever : Ch. Goffin.

Le Photo - Programme, v. Blankenberge

Le Pilote

- II. f. Periodiciteit : 4 × per week.
- III. a. Eerste nummer : juni 1836 (1).
Laatste nummer : begin 1837.
- e. Drukker : le 15 octobre suivant (1836), l'impression de cette feuille fut transférée d'Ostende à Bruges (2).

La Plage

- I. Bewaarplaats : U.B.G. : 2-VII-1882 tot 17-IX-1882 (nr. 22).
Ook aanwezig in M.I.P. doch hier ontbreken verschillende pagina's.
- II. a. Ondertitel : Journal mondain.
- d. Prijs :
4 fr. per jaar, 20 ct. per nummer.
5 fr. per jaar, vanaf 23-VII-1882.
- e. Formaat : 36 × 26 cm., 3 kol., 8 à 12 pp.
- f. Periodiciteit :
Wekelijks.
Dagelijks vanaf 13-VIII-1882 gedurende het seizoen.
- h. Adres : H. Janssens, Begijnhofplaats, 16 Gent.

---

(1) L. BERTELSON, *Tableau chronologique des journaux belges*, p. 18.

(2) A. WARZEE, *Essai historique et critique sur les journaux belges*, Gent, 1845, p. 214.

- III. a. *Eerste nummer* : 2-VII-1882.
 g. *Redakteurs en medewerkers* : E. Verhaeren, G. Rodenbach,
 M. Waller, Emilio.
- IV. Toeristisch blad.

La Plage Belge

- I. *Bewaarplaats* : S.B.O. ; M.I.P. (C.B.) (C.F.) ; K.B.B. (F.M.) :
 30-IV-1910 (nr. 1).
- II. a. *Ondertitel* : Articles littéraires, informations, choses utiles, arts,
 sports, mondanités, faits locaux et divers, programmes officiels
 des différentes fêtes du littoral.
 d. *Prijs* : 3 fr. per jaar, 10 ct. per nummer.
 e. *Formaat* : 57×37,5 cm., 5 kol., 4 pp.
 f. *Periodiciteit* :
 Wekelijks van mei tot oktober.
 Maandelijks voor de rest van het jaar.
 g. *Oplage* : 5.000 exemplaren.
 h. *Adres* : Kapellestraat, 52.
- III. a. *Eerste nummer* : 30-IV-1910.
 c. d. *Eigenaar. Uitgever* : agence Duval Kapellestraat, 52.
- IV. Toeristisch blad.

La Plage d'Ostende

- I. *Bewaarplaats* :
 S.B.O. ; M.I.P. (C.B.) : 4-VIII-1901 (nr. 31).
 M.I.P. (C.F.) : 7-VIII-1886 (nr. 1).
 K.B.B. (F.M.) : 2-VII-1905.
- II. a. *Ondertitel* :
 Guide du baigneur.
 Ventes, locations et cessions op 2-VII-1905.
 d. *Prijs* : 10 fr. per jaar.
 e. *Formaat* : 52,5×31,5 cm., 4 kol., 4 pp.
 f. *Periodiciteit* : wekelijks.
- III. a. *Eerste nummer* : 7-VIII-1886.
Laatst aangetroffen nummer : 2-VII-1905.

c. d. *Eigenaar*. *Uitgever* : R. Jeckel dir. de l'office international de publicité, rue de la violette, 32, Bruxelles. Galerie du Parlement 8 Bruxelles, op 4-VIII-1901.

e. *Drukker* : Louis Laurant, Ruysbroeckstraat, 11, Brussel.

f. *Beheer* : G. Verheydt.

IV. Annoncenblad.

De Rots

I. *Bewaarplaats* :

S.B.O. : I-II-1876 (nr. 9); I-II-1877 (nr. 21); I-X-1883 (nr. 101); I-IX-1884 (nr. 112); ?-IV-1887 (nr. 139).

H.M.O. : I-V-1886 (nr. 130).

M.I.P. (C.B.) : I-VI-1875 (nr. 1); I-XI-1881 (nr. 78); I-II-1886 (nr. 129);

(C.F.): I-VI-1880 (nr. 62); I-VI-1885 (nr. 121); I-II-1887 (nr. 137).

K.B.B. (F.M.) : ?-VIII-1886 (nr. 135).

S.B.A. : I-XII-1881 (nr. 79).

II. a. *Ondertitel* : Spiritisch maandblad, journal spirite mensuel.

c. *Motto* :

Hors la charité point de salut.

Buiten de liefdadigheid geene zaligheid.

d. *Prijs* : 2 fr. per jaar, 15 ct. per nummer.

e. *Formaat* :

26×22 cm., 3 kol., 4 pp.

27×15,5 cm., 2 kol., 4 pp., op I-II-1877.

f. *Periodiciteit* : maandelijks.

h. *Adres* :

Dossaer, St. Franciscusstraat, 52, op I-X-1883.

Dossaer, St. Franciscusstraat, 1, op I-IX-1884.

III. a. *Eerste nummer* : I-VI-1875.

Laatst aangetroffen nummer : april 1887.

d. *Uitgever* :

A. Dossaer, St.-Franciscusstraat, 52, op I-XI-1881.

P. Dossaer, Torhoutsteenweg, op ?-VIII-1886.

e. *Drukker* :

F. Carrein, Kapucijnestraat, 6.

Daniels-Dubar, op I-XI-1881.

Bergemans, rue des Chartreux, 7, Bruxelles op ?-IV-1887.

IV. Blad van een religieuze sekte.

La saison d'Ostende

- I. *Bewaarplaats* :
- S.B.O.: jg. 1883 t-m 1914, 1912 ontbreekt; 27-VIII-1882 (nr. 42).
H.M.O. : 10-IX-1903.
M.I.P. (C.B.) : 17-VII-1878 (nr. 8); 24-VIII-1879 (nr. 42);
4-IX-1879 (nr. 51); 29-VII-1882 (nr. 18); 1-VII-1883 (nr. 3);
15-I-1896 (nr. 1); 25-VI-1896 (nr. 5); 1-VIII-1899 (nr. 31);
8-IX-1910 (nr. 66); 27-VII-1912 (nr. 33);
(C.F.) : 16-IX-1879 (nr. 61); 31-VIII-1881 (nr. 45); 6-VIII-1883
(nr. 43); 7-VIII-1903 (nr. 32).
K.B.B. : jg. 1911;
(F.M.) : 26-VIII-1883 (nr. 43); 27-VI-1886 (nr. 3); 15-I-1896
(nr. 1); 15-VI-1911 (nr. 34).
U.B.L. : jg. 1880 t-m 1884; 1885, nr. 1 tot 7.
- II. a. *Ondertitel* : Seule liste officielle des étrangers.
d. *Prijs* : 5 fr. per seizoen, 10 ct. per nummer.
e. *Formaat* :
- 31,5 × 24 cm., 3 kol., 8 pp.
41,5 × 31,5 cm., 4 kol., 8 pp., op 24-VI-1883.
41,5 × 31,5 cm., 4 kol., 6 pp., in 1885.
41,5 × 31,5 cm., 4 kol., 4 pp., in 1886.
41,5 × 31,5 cm., 4 kol., 6 pp., in 1887 en 1888.
41,5 × 31,5 cm., 4 kol., 4 pp., in 1889.
50 × 39 cm., 5 kol., 4 pp., vanaf 1896.
50 × 39 cm., 5 kol., 6 pp., vanaf 1899.
50 × 39 cm., 5 kol., 8 pp., vanaf 1907.
50 × 39 cm., 5 kol., 6 pp., vanaf 1910.
- f. *Periodiciteit* : 6 × per week, start in juni tot de laatste zondag
van oktober.
- h. *Adres* :
- Kapellestraat, 105.
Kapellestraat, 107 vanaf 1892.
Kapellestraat, 105 vanaf 1902.
- III. a. *Eerste nummer* : 30-VI-1878 (1).
Laatste nummer : eind september 1914; hervat na 1918 (2).

(1) *Echo d'Ostende*, 30-VI-1878, p. 2, b. *La saison d'Ostende* slorpte bij het ontstaan le *Courrier des bains en la liste des étrangers* op.

(2) „Par suite des circonstances que nous traversons, *La Saison d'Ostende* a du suspendre sa publication.” *Echo d'Ostende*, 22-IX-1914, p. 2, c.

- c. d. *Eigenaar - Uitgever* : Jules Daveluy.
Georges Daveluy, vanaf 1898.
  - e. *Drukker* :
Jules Daveluy, Kapellestraat, 105.
Jules Daveluy, Kapellestraat, 107, vanaf 1892.
  - f. *Direktie en Hoofredactie* :
H. Raick, vanaf 1911.
Raymond Colleye, pseudoniem van Raymond De Weerd (1).
  - g. *Redakteur* : Hyacinte Kirsch dir. van La Meuse en van het
kursaal.
- IV. Neutraal informatieblad.

La Semaine

- I. *Bewaarplaats* : S.B.O. : 1903 (2).
- II. a. *Ondertitel* : Journal des Théâtres et Concerts. Ostende - Blankenberghe - Heyst.
e. *Formaat* : 25 × 15 cm., 6 pp.
f. *Periodiciteit* : wekelijks.
- III. e. *Drukker* : Agence International de Publicité, rue des Champs, 89. Ostende.
- IV. Annoncenblad.

S.E.O.

- I. *Bewaarplaats* : S.B.O. : 1-1-1902 (I, nr. 1) + supplement; III-1910 (IX, nr. 3).
- II. a. *Ondertitel* :
Maandschrift der Samenwerkende Maatschappij Spaarzaamheid.
Bulletin mensuel de la Société Coopérative Economie.
- c. *Motto* : Allen voor één, één voor allen. Tous pour un, un pour tous.
- d. *Prijs* : gratis (3).

---

(1) L. BERTELSON, *Dictionnaire des journaliste-écrivains de Belgique*. Brux. 1960, p. 25.
 (2) Nota in potlood op de krant zelf.
 (3) „Kosteloos verzonden aan al de leden van de Maatschappij Spaarzaamheid, aan de Besturen, de leeskabinetten en schenksalen der verschillende in 't land bestaande Coöperatieven van bedienden en der bijzonderste andere samenwerkende Maatschappijen. „S.E.O., 1-1-1902, p. 1.

- e. *Formaat* :
 56×37 cm., 5 kol., 4 pp.
 27,5×17 cm., 2 kol., 28 pp., op III-1910 (1).
- f. *Periodiciteit* : maandelijks.
- h. *Adres* : Romestraat, 11, Oostende.
- III. a. *Eerste nummer* : 1-1-1902.
Einddatum : (2).
- g. *Redactie* : Jules J. L'Abbé, Kaaistraat, 5, Oostende.
- IV. A-politiek vak- en annoucenblad (3).

De stad Oostende

- I. *Bewaarplaats* :
 S.B.O. : 6-VII-1890 (nr. 11).
 A. Van Iseghem : 12-X-1890 (nr. 25).
 M.I.P. (C.B.) : 27-VII-1890 (nr. 14); 10-VIII-1890 (nr. 16).
 K.B.B. (F.M.) : 21-IX-1890 (nr. 22).
 S.B.A. : 7-IX-1890 (nr. 20); 28-IX-1890 (nr. 23); 5-X-1890 (nr. 24).
- II. c. *Motto* : voor recht en vrijheid.
- d. *Prijs* : 4 fr. per jaar, 5 ct. per nummer.
- e. *Formaat* : 35,5×23,5 cm., 3 kol., 4 pp.
- f. *Periodiciteit* : wekelijks.
- h. *Adres* : Ooststraat, 37.

(1) Het bewaarde nummer van III-1910 bevat slechts 2 pp. Een notitie in potlood meldt evenwel 28 pp.

(2) Het blad verschijnt heden ten dage nog.

(3) „Onlangs, in een artikel van Louis BERTRAND, verschenen in *Les Coöperateurs belges* vonden we het welverdiend verwijt tot de beheerders van Samenwerkende Maatschappijen gericht, dat er meestal in te grote mate kruideniers zijn, 't is te zeggen te veel waarde hechten aan het stoffelijke welzijn der leden en niet genoeg voor de verstandelijke ontwikkeling dezer laatste zorgen. (...) Het stichten van dit blad, den S.E.O., is zeker een verheugend feit; het zal ons toelaten maandelijks met onze 1600 leden in aanraking te komen bij middel van artikels, die, wij hopen het althans, in eenige wijze zullen strekken tot verbetering van het hart en ter verlichting van het verstand" (...) Wij zouden dan ook in het ontstaan van den S.E.O. willen begroeten den eersten mijlpaal door de „Sparzaamheid" gezet op een laan die zal leiden tot den Tempel, waar eene stem zal opgaan niet enkel om den broode, maar ook om voedsel voor de geest, voor het edeler genieten van het verstand. „Julius-J. L'Abbé. S.E.O. 1-1-1902, p. 1 a.

„Il va de soi, que, de par les obligations que nous impose la position de salariés de l'Etat, nous devons proscrire tout ce qui confine à la politique ou à la rivalité des langues et des races". *Ibid.*, p. 1 d.

- III. a. *Eerste nummer* : 1890.
Laatst aangetroffen nummer : 12-x-1890.
 d. e. *Uitgever. Drukker* : Edm. Fremaut, Ooststraat, 37.
- IV. Liberaal opinieblad.

Tablettes du littoral

- I. *Bewaarplaats* :
 S.B.O. : ?-ix-1913 (nr. 1); 7-x-1913 (nr. 4).
 M.I.P. (C.B.) : ?-ix-1913 (nr. 1); 26-x-1913 (nr. 6); 30-viii-1914 (nr. 34);
 (C.F.) : ?-ix-1913 (nr. 1); 23-xi-1913 (nr. 10).
 K.B.B. (F.M.) : ?-ix-1913 (nr. 1); 7-x-1913 (nr. 4).
- II. a. *Ondertitel* :
 Organe périodique.
 Organe hebdomadaire des intérêts matériels du littoral op 7-x-1913.
- d. *Prijs* :
 2 fr. per jaar, 5 ct. per nummer.
 2 fr. per jaar, 10 ct. per nummer op 7-x-1913.
- e. *Formaat* :
 31 × 23 cm., 3 kol., 4 pp.
 41 × 24,5 cm., 3 kol., 4 pp., op 7-x-1913.
- f. *Periodiciteit* : wekelijks.
- h. *Adres* :
 Torhoutsteenweg, 41.
 St.-Paulusstraat, 32, op 7-x-1913.
- III. a. *Eerste nummer* : half september 1913.
Laatst aangetroffen nummer : 30-viii-1914.
- d. *Uitgever* :
 J. Van Rollegem, Torhoutsteenweg, 356.
 M.O. Meseure. H. Serruyslaan, 70, op 30-viii-1914.
- e. *Drukker* :
 A. Leys, sept. 1913.
 Impr. la publicité centrale. St.-Paulusstraat, 32, op 7-x-1913.
 De Vriese, Torhoutsteenweg, 167, op 30-viii-1914.
- g. *Medewerkers*: Gielen, geassocieerd met Meseure, en J. Verbeeck (1).
- IV. Neutraal blad.

---

(1) *Echo d'Ostende* 8-iv-1914 p. 1, b: oudmedewerker van *Echo d'Ostende*.

Le Touriste

- I. *Bewaarplaats* :
S.B.O. : 13-VI-1886.
H.M.O. : 22-VIII-1886.
M.I.P. (C.B.) : 7-IX-1884; 15-VII-1888;
(C.F.) : 3-VIII-1884.
K.B.B. (F.M.) : 27-VIII-1882; 26-VIII-1888; 31-VIII-1890.
- III. a. *Ondertitel* :
Bathing edition - édition balnéaire - Bade Ausgabe, op 27-VIII-1882.
A circulating edition for Ostend and the Flemisch coast édition circulaire pour Ostende et la côte flamande speciale Ausgabe für Oostende und die Seeküste, op 3-VIII-1884.
Edition spéciale pour les stations balnéaires belges excursions a circulating edition for the Belgian wateringplaces excursions besondere Ausgabe für Belgians Badeorte Ausfluege. Liste des étrangers séjournant à Ostende, attractions, nouvelles balnéaires, appartements vacants, phare-journal des plages flamandes, op 26-VII-1888.
d. *Prijs* : 10 ct. per nummer.
e. *Formaat* : 26,5 × 20,5., 3 kol., 4 pp.
f. *Periodiciteit* : wekelijks gedurende het seizoen.
- III. a. *Eerste nummer* : 1868.
Laatste nummer : 3-V-1891 (1).
e. *Drukker* :
Neyts, Christinestraat, 49, op 27-VIII-1882.
Verbeke-Loys, Wolvenstraat, Brugge, op 3-VIII-1884.
Impr. de l'administration des journaux ostendais, Zuidlaan, 9, op 13-VI-1886.
Plancke frère, St.-Clarastraat, 1, Brugge, op 31-VIII-1890.
f. *Direktie* :
Ch. Coffin, Kapucijnenstraat, 6 op 27-VIII-1882.
Langestraat, 36 op 13-VI-1890.
Witte nonnenstraat, 34 op 31-VIII-1890.
- IV. *Toeristisch blad*.

---

(1) *Le Touriste et l'avenir d'Ostende*, 3-V-1891, p. 1, a. Op deze datum smolten *Le Touriste* en *L'avenir d'Ostende* samen.

Le Touriste et l'Avenir d'Ostende (1)
L'Avenir d'Ostende et le touriste, op 10-IX-1892.

- I. *Bewaarplaats* :
  - S.B.O. : 12-VII-1891 (nr. 11).
  - M.I.P. (C.B.) : 3-V-1891 (nr. 1); 27-VIII-1893 (nr. 35);
  - (C.F.) : 10-IX-1892 (nr. 37).
  - K.B.B. (F.M.) : 17-V-1891 (nr. 3).
- II. a. *Ondertitel* : Journal libre en politique, revue balnéaire, liste d'étrangers, phare des griefs et abus.
  - d. *Prijs* : 10 ct. per nummer.
  - e. *Formaat* : 39×26 cm., 3 kol., 4 pp.
  - f. *Periodiciteit* : wekelijks gedurende het seizoen.
- III. a. *Eerste nummer* : 3-V-1891.
  - Laatst aangetroffen nummer* : 27-VIII-1893.
  - f. *Direktie* :
    - Ch. Goffin, Witte nonnenstraat, 57.
    - Parkstraat, 7 in 1893.
  - g. *Redakteurs* : Ch. Goffin, Witte nonnenstraat, 57.
- IV. *Neutraal blad*.

La tribune d'Ostende

- I. *Bewaarplaats* :
  - S.B.O. : jg. 1907, 1908, 1909.
  - H.M.O. : 15-IX-1907 (nr. 34).
  - M.I.P. (C.B.) : 26-V-1907 (nr. 18);
  - (C.F.) : 10-III-1907 (nr. 7).
  - K.B.B. (F.M.) : 19-V-1907 (nr. 17).
- II. a. *Ondertitel* : Journal hebdomadaire indépendant-organe des intérêts matériels de la ville.
  - d. *Prijs* : 3,5 fr. per jaar, 5 ct. per nummer.
  - e. *Formaat* :
    - 45×28 cm., 4 kol., 4 pp.
    - 50×31,5 cm., 4 kol., 4 pp., vanaf 23-VI-1907.
    - 53,5×35,5 cm., 4 kol., 4 pp., vanaf 22-XII-1907.
    - 57×37,5 cm., 4 kol., 4 pp., vanaf 10-I-1909.

---

(1) Samensmelting van *Le Touriste* en *L'Avenir d'Ostende*. Na elk seizoen blijft enkel de *Avenir d'Ostende* verschijnen. *Le Touriste et l'avenir d'Ostende*, 3-V-1891, p. 1, a.

- f. *Periodiciteit* : wekelijks.
- h. *Adres* :
 Kapellestraat, 38 vanaf 7-II-1907.
 Kapellestraat, 39 vanaf 22-XII-1907.
- III. a. *Eerste nummer* : 27-I-1907.
Laatste vermelding : 1911 (1).
- d. *Uitgever* :
 Greg. Neyts, vermeld tot 24-I-1909.
 Kapellestraat, 38, vanaf 28-I-1907.
 Muscarstraat, 15, vanaf 30-I-1908.
- e. *Drukker* : Impr. de la Tribune d'Ostende vanaf 7-II-1909.
- IV. Neutraal blad.

La vie cosmopolite à Ostende

- I. *Bewaarplaats* :
 S.B.O. : ?-VIII-1899.
 M.I.P. (C.F.) : ?-VII-1899; ?-VIII-1899.
- II. e. *Formaat* : 56×39 cm., 5 kol., 4 pp.
 f. *Periodiciteit* : wekelijks gedurende het seizoen.
- h. *Adres* : St.-Sebastiaanstraat, 1 en Wapenplaats, 1, Oostende,
 Rue Monrey, 18, Parijs.
- III. a. *Eerste nummer* : juli 1899 (2).
Laatst aangetroffen nummer : augustus 1899.
- e. *Drukker* : Alb. Bouchery en Cie., Weststraat, 50.
- f. *Direktie* : Alexandre Garinci, St.-Sebastiaanstraat, 1.
- IV. Toeristisch blad.

La vie élégante et mondaine

- I. *Bewaarplaats* :
 S.B.O. : 21-VI-1896 (nr. 1),
 M.I.P. (C.B.) : 9-VII-1896 (nr. 5); 16-VIII-1896 (nr. 14);
 (C.F.) : 21-VI-1896 (nr. 1); 13-IX-1896 (nr. 20).

---

(1) *Provincialen wegwijzer van West-Vlaanderen*, Brugge, 1911, p. 370.

(2) Op 2-VIII-1899 p. 2, e zegt *Le Carillon* dat er reeds twee nummers verschenen zijn van *La vie cosmopolite à Ostende*.

- II. a. *Ondertitel* :
 Journal du high-life. Littérature, artistique et mondain parais-
 sant le jeudi et le dimanche.
 Nice. Monte-Carlo. Ostende (dit laatste enkel op 21-VI-1896).
- d. *Prijs* : 6 fr. per seizoen, 10 ct. per nummer.
 e. *Formaat* : 46,5 × 30,5 cm., 3 kol., 4 pp.
 f. *Periodiciteit* : 2 × per week gedurende het seizoen.
- III. a. *Eerste nummer* : 21-VI-1896.
Laatst aangetroffen nummer : 13-IX-1896.
 e. *Drukker* : Daveluy.
 f. *Direktie* : Martial des Forets.
Hoofdredakteur : Paul Apray.
 g. *Redaktiesekretaris* : Chevalier de Bignac.
- IV. Toeristisch blad.

La vie Ostendaise et du littoral (1)

- I. *Bewaarplaats* :
 S.B.O.; V.H. : 4-VII-1912.
 M.I.P. (C.B.), (C.F.); K.B.B. (F.M.) : 27-VI-1912 (nr. 1).
- II. a. *Ondertitel* :
 Journal satirique.
 Informations générales - théâtres - littérature - mondanités -
 élégances - sports.
- d. *Prijs* :
 2,5 fr. per seizoen, 15 ct. per nummer.
 1 fr. per seizoen, 15 ct. per nummer op 4-VII-1912.
 e. *Formaat* : 47,5 × 28 cm., 4 kol., 4 pp.
 f. *Periodiciteit* : wekelijks gedurende het seizoen.
 h. *Adres* : Kairostraat, 70, Oostende en Boulevard de la Senne,
 Bruxelles.
- III. a. *Eerste nummer* : 27-VI-1912.
Laatste vermelding : 4-VII-1912.
 d. *Uitgever* : L. Serrurier.
 g. *Redakteur* : Raymond Colleye, op 4-VII-1912 (2).
- IV. Toeristisch blad.

(1) Afhankelijk van *la Vie Bruxelloise*. In *L'Union de la presse périodique*. Bulletin officiel mensuel, Bruxelles, 1911, jg. 22, p. 171, wordt *La Vie Ostendaise et du littoral* vermeld als 4de jaargang van *La Vie Bruxelloise*.

(2) Was redakteur van *La Saison d'Ostende*. cfr. p. 72-73.

La Villégiature Belge

- I. *Bewaarplaats* : S.B.O. : 5-VIII-1900 (nr. 12).
- II. a. *Ondertitel* : Organe officiel des casinos belges.
  - d. *Prijs* : 12 fr. per jaar, gratis per nummer.
  - e. *Formaat* : 31 × 22 cm., 18 pp.
  - f. *Periodiciteit* : 2 × per maand.
  - h. *Adres* : Van Iseghemlaan, 39.
- III. a. *Eerste nummer* : februari 1900.
Enig aangetroffen nummer : 5-VIII-1900.
  - e. *Drukker* : Vanderauwera et Cie., rue de la Montagne, 59, Bruxelles.
- IV. *Toeristisch blad*.

De Vlaamsche Zeevisscher

- I. *Bewaarplaats* :
S.B.O. ; M.I.P. (C.F.) : IV-1909 (nr. 1), II-1910 (nr. 2);
M.I.P. (C.B.) K.B.B. (F.M.) : IV-1909 (nr. 1), X-1910 (nr. 10).
- II. a. *Ondertitel* : Vakblad voor de Belgische visschery verschijnende iedere maand.
  - c. *Motto* : God voor bake, recht door zee.
  - d. *Prijs* : 1 fr. per jaar.
  - e. *Formaat* : 37,5 × 26 cm., 3 kol., 4 pp.
  - f. *Periodiciteit* : maandelijks.
  - h. *Adres* : Velodroomstraat, 11.
- III. a. *Eerste nummer* : april 1909.
Laatste vermelding : 1914 (1).
  - d. *Uitgever* : A. Lacour-Bourgoignie, Kaaistraat, 10.
  - g. *Medewerker* : E.H. Pype tussen 1909 en 1914 (2).
- IV. *Vakblad*.

---

(1) O. VILAIN : *De Belgische Zeevissery. Proeve van bibliografie*. Onuitgegeven Proefschrift 1962.

(2) E.M.A. DE SPOT : *Vlaamsche Zeevisschers*, Novellen en schetsen over visscherij, zee en duin met aantekeningen en afbeeldingen. Kortrijk, 1942, p. 171.

Volksblad van Oostende en omliggende

- I. *Bewaarplaats* :
S.B.O. : 7-VIII-1910 (nr. 32).
M.I.P. (C.B.) : 21-XI-1909 (nr. 1), 12-XII-1909 (nr. 4);
(C.F.); K.B.B. (F.M.) : 21-XI-1909 (nr. 1).
U.B.G. : 17-IV-1910 (nr. 16).
- II. a. *Ondertitel* : Vlaamsch vrijzinnig weekblad.
c. *Motto* : Wees man en houd u recht. Buig nooit voor iemand dan voor de waarheid. Omdat ic Vlaminck ben.
d. *Prijs* : 3 fr. per jaar, 5 ct. per nummer.
e. *Formaat* : 55,5 × 37,5 cm., 5 kol., 4 pp.
f. *Periodiciteit* : wekelijks.
h. *Adres* : Christinestraat, 127.
- III. a. *Eerste nummer* : 21-XI-1909.
Laatst aangetroffen nummer : 7-VIII-1910.
e. *Drukker* : Dhont en C^o, Cirkelstraat, 21.
d. f. *Uitgever. Directeur* : Ch. Poitier.
- IV. Vlaams liberaal vooruitstrevend opinieblad.

De vriend van de buiten, v. ONS BLAD

De vrije stem

- I. *Bewaarplaats* : S.B.O. : 24-V-1900 (I, nr. 9).
- II. a. *Ondertitel* : Verschijnt alle zondagen.
c. *Motto* :
Willen is Kunnen. Strijden voor het volk.
De Burgemeester op het Gemeentehuis. De pastoor in de Kerk.
d. *Prijs* : 2,50 fr. per jaar; 5 ct. per nummer.
c. *Formaat* : 45 × 28 cm., 4 kol., 4 pp.
f. *Periodiciteit* : wekelijks (zo.).
h. *Adres* : Bristol-hotel, Oostende.
- III. a. *Eerste nummer* : 29-III-1900 (1).
c. *Drukker* : Goedk. drukk. samenw. maatschap., Trierstraat, 38, Elsene.
- IV. Liberaal strijdblad.

---

(1) Het enig bewaarde nummer is het 9de van de eerste jaargang.

Vrijheid en Recht

- I. *Bewaarplaats* : S.B.O. ; H.M.O. ; M.I.P. (C.B.) : 10-XI-1895 (nr. 60).
- II. e. *Formaat* : 57×32,5 cm., 5 kol., 4 pp.
- IV. Liberaal strijdblad.

Die Wacht an der Nordsee

- I. *Bewaarplaats* :
S.B.O., K.B.B. (F.M.) : 30-VIII-1981 (nr. 5).
H.M.O. : 2-VIII-1891 (nr. 1).
- II. a. *Ondertitel* : Deutsche Zeitung für Ostende, Blankenberghe, Heyst und Middelkerke.
d. *Prijs* : 5 ct. per nummer.
e. *Formaat* : 35×24 cm., 3 kol., 4 pp.
f. *Periodiciteit* : wekelijks.
h. *Adres* : 72, rue Montagne de la Cour en rue des Princes, 18, Bruxelles.
- III. a. *Eerste nummer* : 2-VIII-1891.
Laatst aangetroffen nummer : 30-VIII-1891.
d. *Uitgever* : Kiessling & Cie Deutsche Buchhandlung Brüssel, 72, rue Montagne de la Cour.
e. *Drukker* : Buchdruckerei H. Diez, rue de l'épargne, 13, Bruxelles.
g. *Redakteur* : Paul Dünau, rue des Princes, 18, Bruxelles.
- IV. Toeristisch blad.

Weekblad van Oostende, v. OOSTENDE'S WEEKBLAD

't Zal wel gaan

- I. *Bewaarplaats* :
H.M.O. : 14-IV-1895 (nr. 1).
M.I.P. (C.B.) : 4-X-1896 (nr. 5).
- II. a. *Ondertitel* :
Gildeblad voor de visschers geschreven.
Verschijnt van tijd tot tijd als 't storm is en als het blet is ook.
e. *Formaat* : 28×23,5 cm., 3 kol., 4 pp.

- III. a. *Eerste nummer* : 14-IV-1895.
Laatst aangetroffen nummer : 4-X-1896.
e. *Drukker* : A. Elleboudt, Kerkstraat, 40.
- IV. *Vakblad*.

De Zeebode

- I. *Bewaarplaats* :
- S.B.O. : 29-III-1873 (nr. 591); 9-VI-1878 (nr. 866); 18-IV-1886 (nr. 1289).
H.M.O. : 15-VI-1884 (nr. 1130).
M.I.P. (C.B.) : 28-III-1863 (nr. 97); 13-VI-1867 (nr. 326); 17-VIII-1867 (nr. 331); 25-VII-1868 (nr. 380); 29-X-1870 (nr. 497); 15-VIII-1874 (nr. 667); 11-VIII-1883 (nr. 1148); 23-IX-1888 (nr. 1415); 24-IX-1899 (nr. 2120); 9-II-1908 (nr. 4467); (C.F.) : 27-III-1869 (nr. 415); 6-VII-1872 (nr. 553); 21-I-1882 (nr. 107); 7-VI-1891 (nr. 1674); (V.H.) : 23-X-1898 (nr. 2130).
K.B.B. (F.M.) : 25-I-1880 (nr. 963); 11-IX-1886 (nr. 1309).
S.B.A. : 26-IV-1891 (nr. 1468).
- II. a. *Ondertitel* :
- Staatskunde - handel - nijverheid- en handel, op 29-X-1870.
Staatskunde - handel - nijverheid- en landbouw, op 29-III-1873.
Niets op 15-VIII-1874.
Nieuws- en handels en aankondigingsblad, op 9-VI-1878.
Katholiek- vlaams en volksgezind weekblad, op 23-X-1898.
- c. *Motto* :
- Onpartijdigheid.
Niets op 29-X-1870.
Godsdienst- taal- vaderland, op 11-VIII-1883.
- d. *Prijs* :
- 6 fr. per jaar, 15 ct. per nummer.
3,5 fr. per jaar, op 29-X-1870.
2,5 fr. per jaar, 5 ct. per nummer op 23-X-1898.
3 fr. per jaar op 9-II-1908.
- e. *Formaat* : 40 × 26,5 cm., 3 kol., 4 pp.
f. *Periodiciteit* : wekelijks.

- III. a. *Eerste nummer* : 1862, vòòr 17 juli (1).
Laatste vermelding : 1911 (2).
 d. *Uitgever* :
 J. H. Cazaux-Mechelaere, Kerkstraat, 21.
 Holvoet-Cazaux, Kerkstraat, 21, 1909 (3).
 e. *Drukker* : J.-H. Cazaux-Mechelaere, Kerkstraat, 21.
- IV. Katoliek opinieblad.

De Zeewacht

- I. *Bewaarpplaats* :
 S.B.O. : 3-I-1897 (nr. 5); 27-X-1902 (nr. 39).
 H.M.O. : 6-XII-1896 (nr. 1); 2-I-1898 (nr. 1); 24-V-1902 (nr. 21); 20-X-1906 (nr. 42).
 M.I.P. (C.B.) : 18-IV-1897 (nr. 20); 11-IX-1898 (nr. 37); 18-IX-1898 (nr. 38); 14-IV-1906 (nr. 15); 14-V-1910 (nr. 20);
 (C.F.) : 2-VII-1899 (nr. 27); 14-V-1910 (nr. 20).
 K.B.B. (F.M.) : 3-X-1897 (nr. 44); 10-V-1903 (nr. 19); 7-XII-1912 (nr. 49); 4-X-1913 (nr. 40).
 S.B.A. : 6-III-1898 (nr. 10).
- II. a. *Ondertitel* : Katholiek volksgezind weekblad voor burger en werkmán, op 2-I-1898.
 c. *Motto* :
 Eerlijkheid orde broederlijkheid en welvaart, op 2-I-1898.
 Dien 't misvalt misbiedt men geerne, op 7-XII-1912.
 d. *Prijs* : 3,5 fr. per jaar, 5 ct. per nummer.
 e. *Formaat* :
 55×37 cm., 5 kol., 4 pp.
 65,5×47 cm., 5 kol., 4 pp., op 7-XII-1912.
 f. *Periodiciteit* : wekelijks.
 h. *Adres* : Kerkstraat, 40.
- III. a. *Eerste nummer* : 6-XII-1896.
Einddatum : 1914; hervat na 1918.
 d. e. f. *Uitgever. Drukker. Beheer* : A. Elleboudt, Kerkstraat, 40.
 g. *Medewerkers* : Robrecht, Hakon-Sarl.
- IV. Katoliek opinieblad.

(1) Vermeld in *Feuille d'Ostende* 17-VII-1862 p. 2, a.

(2) *Provincialen wegwijzer van West-Vlaanderen*, Brugge, 1911, p. 370.

(3) *Ibid.*, Brugge, 1909, p. 319.

KIESBLADEN

TITEL	DATUM	DRUKKER	BEWAARPLAATS
KAMERVERKIEZING VAN 10 DECEMBER 1857			
LIBERAAL			
Le Gouvernail	8 december	uitg. Jean Van Iseghem Vermeirsch zusters, Kerkstraat 33	S.B.O.
Toemaetje der Kustbode	9 december		S.B.O.
KATOLIEK.			
Le Pilote (De Steurman)			
nr. 1	3 december	L. B. Herreboudt, St.-Jacobstr. 9, Brugge	S.B.O.; A. Van Iseghem
nr. 2	4 december		S.B.O.; A. Van Iseghem
nr. 3	5 december		S.B.O.; A. Van Iseghem
nr. 4	7 december		S.B.O.; M.I.P. (C.B.)
nr. 5	8 december		S.B.O.; A. Van Iseghem
KAMERVERKIEZING VAN 13 JUNI 1876			
LIBERAAL			
Doodsbrief van Hane		Daniels-Dubar	S.B.O.
KATOLIEK			
Bijvoegsel De Duinengalm	13 juni	Duclos-Weysen en Cie	S.B.O.
Driesje de Nyper		Verbeke-Loys, Beenhou- werstraat, 39, Brugge	S.B.O.
1° bezoek			
2° bezoek			
3° bezoek			
KAMERVERKIEZING VAN 10 JUNI 1884			
KATOLIEK			
Brief van Carbon	7 juni	Neyts	S.B.O.
SENAATSVKIEZING VAN 8 JULI 1884			
KATOLIEK			
Nantje de jockey		A. Elleboudt-Desmet	S.B.O.
Opene brief aan Nantje den jockey		Neyts	S.B.O.
GEMEENTEVERKIEZING VAN 19 OKTOBER 1884			
KATOLIEK			
Geen katten in zakken meer (1)		A. Elleboudt, Groentenmarkt, 19	S.B.O.
Un grain de bon sens osten- dais			S.B.O.
Jan klopt er op. Oostends kieziersblad n° 1 tot 7	nr. 7 op 4 de- cember	Neyts	S.B.O.; M.E.P. (C.B.)
Le Martinet		Neyts	S.B.O.

(1) *Echo d'Ostende*, 18-X-1844 p. 3 d.

TITEL	DATUM	DRUKKER	BEWAARPLAATS
-------	-------	---------	--------------

KAMER- EN SENAATSVERKIEZING VAN 14 JUNI 1892

LIBERAAL

De Oostendenaar. Blad voor stad en arrondissement			
nr. 3	21 mei	L. Hynderyckx, Medelse straat, 36, Brussel S.B.O.;	M.I.P. (C.F.)
nr. 5	4 juni		M.I.P. (C.B.)
nr. 7	11 juni		S.B.A.; M.I.P. (C.F.)
nr. 9	25 juni		S.B.A.

KATOLIEK

Jan klopt er op n° 3		Wed. Cazaux	S.B.O.
-----------------------------	--	-------------	--------

KAMER- EN SENAATSVERKIEZING VAN 14 OKTOBER 1894

KATOLIEK

Het kiesreisje naar Leffinghe(1)

SOCIALISTISCH

**Ligue socialiste secret
A la population de l'arrondissement d'Ostende** (2)

KAMERVERKIEZING VAN 28 JULI 1895

LIBERAAL

De boerenzoon		Groote Handelsdrukkerij, Nieuwstraat, 34	S.B.O.
----------------------	--	--	--------

GEMEENTEVERKIEZING VAN 17 NOVEMBER 1895

LIBERAAL

Noch nu, noch nooit!!	16 oktober	Groote Handelsdrukkerij, Nieuwstraat, 34	S.B.O.; M.I.P. (C.B.)
Oostende's belangen	7 oktober	id.	M.I.P. (C.B.); (C.F.); A. Van Iseghem.
Stem onder nr. 2	14 oktober	id.	S.B.O.; M.I.P. (C.B.)
Stormklok luidt	17 oktober		S.B.O.; M.I.P. (C.B.)

(1) *Echo d'Ostende*, 7-x-1894 p. 2 a.

(2) Vertaling van socialistisch pamflet in *Feuille d'Ostende*, 6-xii-1894 p. 1 b.

TITEL	DATUM	DRUKKER	BEWAARPLAATS
-------	-------	---------	--------------

GEMEENTEVERKIEZING VAN 15 OKTOBER 1899

LIBERAAL

Licht en vrijheid	12 oktober	Van Graefschep, Nieuwstraat, 32-34.	M.I.P. (C.B.)
Oog in 't zeil	11 oktober	id.	S.B.O.
Ons antwoord aan Jan Dommekop bijgenaamd Jan Klopt er op	10 oktober		S.B.O.; M.I.P. (C.B.)
Ons antwoord nr. 2 aan Jan Dommekop...		Daveluy, Kapellestraat, 107.	M.I.P. (C.B.)
Recht voor de vuist	10 oktober	A. Van Graefschep, Nieuwstraat, 32-34.	S.B.O. M.I.P. (C.B.)
Spotprent voorstellend de begraving van Jan Klopt er op	15 oktober		S.B.O.

SOCIALISTISCH

Jan Klopterop. Journal électoral indépendant. Onpartijdig kiesblad.	6 oktober	P. Brown	S.B.O.; M.I.P. (C.B.); S.B.A.
nr. 2	8 oktober	id.	M.I.P. (C.B.), (C.F.)
nr. 3	10 oktober	id.	S.B.O.; M.I.P. (C.B.)
nr. 4	12 oktober	id.	M.I.P. (C.B.)
nr. 5	13 oktober	id.	M.I.P. (C.B.)
nr. 6	14 oktober	id.	M.I.P. (C.B.)

KAMER- EN SENAATSVERKIEZING VAN MEI 1900

LIBERAAL

L'Alliance - Organe anti-clérical	26 mei	A. Van Graefschep	S.B.O.
De eendracht. Orgaan der gematigde liberalen der kiesomschrijvingen Veurne, Diksmuide, Oostende	29 april	Daveluy	S.B.O.; M.I.P. (C.B.); K.B.B. (F.M.)
Voor stad en dorp,	21 mei 24 mei	Van Graefschep	S.B.O. S.B.O.; M.I.P. (C.B.)

KAMER- EN SENAATSVERKIEZING VAN 25 MEI 1902

Le grand journal des trépassés. Organe éphémère des macabés. Echo funèbres.		G. Pelgrims, Brussel	M.I.P. (C.F.)
---	--	----------------------	---------------

TITEL	DATUM	DRUKKER	BEWAARPLAATS
-------	-------	---------	--------------

GEMEENTEVERKIEZING VAN 18 OKTOBER 1903

LIBERAAL

Les intérêts d'Ostende et les élections du 18 octobre 1903.	14 oktober	Aug. Stracké, Hotel d'Allemagne G. Daveluy	S.B.O.
De Kustbode bijzonder nummer			M.I.P. (C.B.)
Noch nu, noch nooit	8 oktober	A. Van Graefschep Aug. Stracké	S.B.O.; M.I.P. (C.B.)
De Oostendse belangen en de vertragingen van 18 oktober 1903.			S.B.O.

KAMER- EN SENAATSKIEZING VAN 29 MEI 1904

LIBERAAL

Jan Recht-uit	18 mei	G. Daveluy G. Daveluy	S.B.O.; K.B.B. (F.M.)
Het licht			S.B.O.; M.I.P. (C.B.); K.B.B. (F.M.)
De macadam in de kamer		A. Van Graefschep G. Daveluy	S.B.O.
De triomfklok			S.B.O.; M.I.P. (C.B.); (C.F.); K.B.B. (F.M.)
Voor stad en dorp		A. Van Graefschep	S.B.O.; M.I.P. (C.B.); (C.F.); K.B.B. (F.M.)
De vriend van de buiten		G. Daveluy	S.B.O.; M.I.P. (C.B.); K.B.B. (F.M.)
Ter zegepraal		A. Van Graefschep	S.B.O.; M.I.P. (C.B.); K.B.B. (F.M.)

KATOLIEK

Buyl de kamerclown		Gr. Neyts	S.B.O.
De valsheid der liberale polemiek.		Gr. Neyts	S.B.O.

KAMERVERKIEZING VAN 27 MEI 1906

LIBERAAL

Hand aan hand		uitg. H. Goddijn	S.B.O.; M.I.P. (C.B.)
Hunne daden en hunne werken.		id.	M.I.P. (C.B.)
Een laatste woord aan de kiezers.		id.	S.B.O.; M.I.P. (C.B.)
De ontwaking		id.	M.I.P. (C.B.)
Onze kandidaten		id.	S.B.O.; M.I.P. (C.B.)
Onze strijd		id.	S.B.O.; M.I.P. (C.F.)
Voor boer en werkman		id.	S.B.O.; M.I.P. (C.B.)
Voor gelijkheid en recht		id.	S.B.O.; M.I.P. (C.B.)

TITEL	DATUM	DRUKKER	BEWAAARPLAATS
KATOLIEK			
Eene bom uit Frankrijk		A. Elleboudt	M.I.P. (C.B.)
Buitenlieden!		Gr. Neyts	M.I.P. (C.B.)
Klop! Klop!		Gr. Neyts	M.I.P. (C.B.)
Nagels met koppen		A. Elleboudt	M.I.P. (C.B.)
Nog een duwtje		A. Elleboudt	M.I.P. (C.B.)
Ons woord		Neyts	M.I.P. (C.B.)
GEMEENTEVERKIEZING VAN 20 NOVEMBER 1907			
LIBERAAL			
Hamerslagen		Daveluy	M.I.P. (C.B.); K.B.B. (F.M.)
Klik - klak		id.	M.I.P. (C.B.); K.B.B. (F.M.)
Nagels... met koppen		id.	K.B.B. (F.M.)
Noch nu, noch nooit		id.	M.I.P. (C.B.), (C.F.); K.B.B. (F.M.)
SOCIALISTISCH			
De kiezing. Orgaan der Oostendse afdeling der Belgische Werklieden partij nr. 2 nr. 5		Ad. De Backer, Ottergemsestr. 159, Gent. Samenwerkende volksdrukkerij, Hoogpoort, 29 Gent.	S.B.O.; M.I.P. (C.B.)
KAMERVERKIEZING VAN 24 MEI 1910			
KATOLIEK			
De groote lijnstok	13 mei	gebr. Smis Oudenburg	M.I.P. (C.B.), (C.F.); K.B.B. (F.M.)
De groote slag	20 mei	id.	id.
Leve ons	28 mei	id.	id.
De kiesstrijd	2 maart	id.	id.
Kiezer zijn	6 mei	id.	id.
Kiezer zijn	12 mei	A. Smissaert	Union de la presse périodique. Brux., 1910, jg. 29. nr. 9. p. 172.
Klitse - Kletse	6 april	gebr. Smis, Oudenburg	M.I.P. (C.B.), (C.F.); K.B.B. (F.M.)
Kop af! Kop aan!	17 mei	id.	id.
De schoolstrijd	15 maart	id.	id.
Plitse - pletse		id.	M.I.P. (C.B.)
De komeet van Halléy	30 april	A. & J. Elleboudt	S.B.O.; M.I.P. (C.B.), (C.F.); K.B.B. (F.M.)

TITEL	DATUM	DRUKKER	BEWAARPLAATS
Oostende. Dixmuide. Veurne Politieke gids voor verstandi- ge mensen.	12 mei	id.	S.B.O.
Onze strijd	13 mei	A. Smislaert	M.I.P. (C.B.); K.B.B. (F.M.)
Recht voor de vuist (nr. 10)	21 mei	A. Lacour-Bourgoignie	S.B.O.; M.I.P. (C.B.); K.B.B. (F.M.)
Waarom onder nr. 2 en niet onder nr. 1.	18 mei		S.B.O.; K.B.B. (F.M.)

GEMEENTEVERKIEZING VAN 15 OKTOBER 1911

LIBERAAL

Onze belangen nr. 1.	13 oktober	uitg. H. Goddijn	M.I.P. (C.B.), (C.F.); K.B.B. (F.M.)
Onze strijd nr. 2	10 oktober	id.	id.
De vrijheid nr. 1	5 oktober	id.	M.I.P. (C.B.), (C.F.)

WERKRECHTERSRAADVERKIEZING VAN 14 APRIL 1912

KATOLIEK

Ons woord	14 april	A. Smislaert	K.B.B. (F.M.)
-----------	----------	--------------	---------------

KAMERVERKIEZING VAN 2 JUNI 1912

KATOLIEK

Het Oostendse volk nr. 1.	29 maart	A. Lacour-Bourgoignie	S.B.O.; M.I.P. (C.B.); K.B.B. (F.M.)
nr. 2.	5 april	id.	S.B.O.
nr. 3.	13 april	id.	Union de la presse pé- riodique belge. Brux. 1912, jg. 22, nr. 9-10, p. 142.
nr. 9.	24 mei	id.	S.B.O.

SOCIALISTISCH

Naar de verlossing 1 nr. in april 2 nrs. in mei		Samenwerkende volks- drukkerij, Gent	S.B.O.; M.I.P. (C.B.); K.B.B. (F.M.)
De staatswerkman helpt mede aan de verlossing	24 mei	id.	M.I.P. (C.B.), (C.F.); K.B.B. (F.M.)

ANDERE PAMFLETTEN

TITEL	DATUM	DRUKKER	BEWAARPLAATS
1858			
Ostende et Spa. Question des jeux. Meeting-requêt au roi adressé à l'administration communal. Requête au roi, voté par le meeting des habitans d'Ostende du 20 décembre 1858.	20-XII-1858	L. Plancke	S.B.O. (ingesloten in Feuille d'Ostende.
1913			
Bulletin der algemeene werkstaking der Oostendse federatie.	19-III-1913	De Vriese	M.I.P. (C.B.)

WESTENDE

L'Echo des Plages, v. Blankenberge

La vigie de la Côte, v. Blankenberge

Westende - Villégiature

- I. *Bewaarplaats* :
 M.I.P. (C.F.) : 6-VI-1909 (nr. 1).
 K.B.B. (F.M.) : 3-VII-1909 (nr. 4), 6-VI-1909 (nr. 1).
- II. d. *Prijs* : 2,5 fr. per seizoen, 10 ct. per nummer.
 e. *Formaat* : 52 × 37,5 cm., 5 kol., 4 pp.
 f. *Periodiciteit* : wekelijks gedurende het seizoen.
 h. *Adres* : Leopoldlaan, 29, Middelkerke.
- III. a. *Eerste nummer* : 6-VI-1909.
       Laatst aangetroffen nummer : 3-VII-1909.
 d. e. *Uitgever. Drukker* : C. Bouquillon.
- IV. *Toeristisch blad*.

Westendia

- I. *Bewaarplaats* :
M.I.P. (C.P.) : 16-IV-1911 (nr. 1); 7-VII-1912 (nr. 1); 14-VII-1912 (nr. 2).
K.B.B. (F.M.) : 16-IV-1911 (nr. 1); 30-VII-1911 (nr. 10).
- II. a. *Ondertitel* : Organe de la plage de Westende.
c. *Motto* : Pour tous, par tous.
d. *Prijs* :
1 fr. per seizoen, 10 ct. per nummer, in 1911.
1 fr. per seizoen, in 1912.
e. *Formaat* : 43 × 25 cm., 3 kol., 4 pp.
f. *Periodiciteit* : wekelijks gedurende het seizoen.
h. *Adres* :
Plage de Westende, op 16-IV-1911.
Kursaal Westende, op 30-VII-1911.
- III. a. *Eerste nummer* : 16-IV-1911.
Laatst aangetroffen nummer : 14-VII-1912.
e. *Drukker* : Impr. de la cour, Kapellestraat, 105, Oostende.
- IV. Toeristisch blad.

TOTAALOVERZICHT

De persgeschiedenis ving te Oostende aan in 1818 met de oprichting van de *Feuille d'Annonce*. Het kende enkele navolgingen zoals *Le Courrier Maritime* en *Le Pilote*, doch allen waren slechts bescheiden krantjes die uitsluitend aankondigingen en officiële berichtgeving bevatten. Pas in 1850 kan men van een politieke interesse te Oostende spreken. De liberalen deden het eerst van zich spreken met de uitgave van *La Flandre Maritime*. In 1864 kreeg het blad de hulp van *L'écho d'Ostende*, dat de toonaangevende krant werd niet alleen van de liberalen maar van gans de Oostendse pers. De grote liberale concurrent van *L'écho d'Ostende* was *Le Carillon*, in 1895 opgericht.

Aan katholieke zijde was *La Feuille d'Annonce* (in 1845 d'Ostende) het representatieve blad. Na 86 jaar bestaan verdween het in 1904 en maakte plaats voor *Le Courrier d'Ostende*. Het was zeer polemisch en werkte zich op tot het meest strijdlustig katholiek blad. Langs vlaamstalige zijde valt ook nog de geboorte van de *Zeewacht* in 1896 te vermelden. Hoewel de liberale bladen een afgetekend kwantitatief overwicht bezaten - in de periode 1850-1914 20 liberale tegen slechts 7 katholieke -, bereikten de katholieke daarentegen een hogere leeftijd: *Zeebode* (47 jaar), *Duinengalm* (1876-1941), *Zeewacht* (1896 tot heden), *Feuille d'Ostende* (63 jaar).

De socialistische lokale pers startte slechts in 1906 met de oprichting van de *Noordstar*, dat tot in 1914 de enige vertegenwoordiger bleef van de werkliedenpartij.

Ook de onafhankelijke pers kwam slechts laat aan bod. Haar voornaamste orgaan was *La Tribune d'Ostende* (1907-1911) dat een zekere aanhang kende.

De vakbladen, weinig ontwikkeld, richtten zich hoofdzakelijk tot de visserij. Zij werden gesteund door idealisten zoals „Paster Pype”, die het sociale en morele leven van de vissers wilden verbeteren. Maar de vissers toonden weinig interesse en waren meestal ongeletterd zodat geen enkel vissersblad een hoogvlieger werd.

Naast deze pers is ook de toeristische pers kenmerkend voor Oostende. Deze seizoenbladen vonden hun oorsprong in het publiceren van de vreemdelingenlijsten, die gretig afzet vonden bij de badgasten. Zij verstrekten gegevens over zeekuren, over bezoeken van adellijke families, mode en levenshouding aan de kust. Ca. 1889 troffen wij ook lijsten aan van te huur gestelde gemeubelde kamers

en appartementen. In 1850 opende de *Kurliste* de reeks seizoenbladen. Na 1885 werd het ene blad na het andere gesticht, vele echter hielden het niet langer dan één seizoen uit. Op 20 jaar zagen niet minder dan 35 krantjes het levenslicht. *La Saison d'Ostende* mag beschouwd worden als het meest verkochte toeristisch blad.

De taal der seizoenpers was frans. Nochtans konden de Engelse toeristen in 1894 *Good News* ter hand nemen; in 1901 verscheen *Ostend news* van de pers. De Duitsers waren beter voorzien : een eerste poging in 1891 met *Die Wacht an der Nordsee* en dan vier jaar later met *Die Nordsee* dat in 1902 nog teken van leven gaf.

De helft van de seizoenpers was in handen van ondernemingen uit het Brusselse en enkele uit Gent.

Het belang van de Oostendse pers verhinderde de opkomst van een lokale krant in de nabijgelegen badplaatsen. Alleen Middelkerke en Westende trachtten met enkele plaatselijke seizoenblaadjes te wedijveren, die echter slechts een korte levensloop kenden.

II. ARRONDISSEMENT BRUGGE

Blankenberge	St.-Michiels
Den Haan	Uitkerke
Duinbergen	Wenduine
Heist	Zeebrugge
Knokke	
St.-Andries	Kanton Torhout

BLANKENBERGE

L'Avenir de la Brasserie

- I. *Bewaarplaats* :
K.B.B. (F.M.) : 15-v-1906.
G.M. : 15-v-1906.
- II. a. *Ondertitel* : Journal scientifique & commercial.
d. *Prijs* : gratis toegestuurd aan de brouwers.
e. *Formaat* : 50 × 32 cm., 3 kol., 4 pp.
f. *Periodiciteit* : maandelijks (de 15de) (1).
h. *Adres* : Van der Stichelenstraat, 21, Blankenberge.
- III. a. *Begindatum* : 15-v-1906.
c. *Eigenaar* : Arthur De Vlieger.
e. *Drukker* : H. Laga-Desnick, rue des Pêcheurs, 46, Blankenberge.
- IV. Vak- en annoncenblad (2).

---

(1) *Le journal l'Avenir de la Brasserie*, sera mensuel et paraîtra tous les quinze du mois, il sera envoyé gratuitement à tous les brasseurs; ... *L'avenir de la Brasserie*, 15-v-1906.

(2) ... „la création a pour but de poursuivre un traité élémentaire qui soit bien compris par tous. Petits, moyens ou grands brasseurs pourront trouver dans notre journal des données indispensables, des conseils pratiques et scientifiques vulgarisant la science de la fabrication de la bière.

Notre service technique se charge gratuitement des travaux suivants.

1° Analyse de la bière.

2° Analyse de toutes matières premières : eaux, malts, orges, ...

3° Analyse de toutes matières accessoires : ...

4° Plans et devis pour toutes installations nouvelles...

5° Recherches des causes des maladies ou des contrariétés dans la fabrication.

6° Conseils pour la rectification de tout travail défectueux.

7° Service gratuit des annonces pour les brasseurs et auxiliaires de la brasserie..." *Ibid.*

De Blankenbergenaar

- I. *Bewaarplaats* :
K.B.B. (F.M.) : 8-x-1893 ; 27-x-1895.
M.I.P. : 22-x-1893.
G.M. : 8-x-1893 ; 5-xi-1893 ; 19-xi-1893 ; 17-xii-1893 ; 31-xii-1893 + bijvoegsel ; 14-i-1894 ; 28-i-1894 ; 4-iii-1894 ; 3-vi-1894 ; 27-x-1895.
S.A.B. : 27-x-1895.
- II. c. *Motto* :
„Oog voor oog”.
„Tand voor tand”.
- d. *Prijs* :
5 ct. per nummer ; nr. 1 kosteloos.
3 fr. per jaar vanaf 19-xi-1893.
- e. *Formaat* : 42 × 32 cm., 4 kol., 4 pp.
- f. *Periodiciteit* :
Bij gelegenheid.
Wekelijks (zo.) op 27-x-1895.
- h. *Adres* : Spanjaardstraat, 1, Brugge.
- III. a. *Begindatum* : 8-x-1893 ; na een tijdelijke verdwijning op 3-vi-1894 (1), verscheen het blad opnieuw 27-x-1895.
Laatst aangetroffen nummer : 27-x-1895.
- e. *Drukker* : C. Van Hecke, Spanjaardstraat, 1, Brugge.
- IV. *Katoliek opinieblad* (2).

---

(1) Onder de titel „De verleden en de tegenwoordige tijd” kondigt *de Blankenbergenaar* haar tijdelijke verdwijning aan in het vooruitzicht van het badseizoen om aldus de gasten niet te mengen in de innerlijke twisten” ... *De Standaard van Vlaanderen* zal de katholieke principes te Blankenberghe verdedigen. Adieu... *Jusqu'au revoir!*”

(2) „ ... Aan U (Pol Konkelberge) is het te wijten dat het Liberalisme om zeep gaan is te Blankenberghe en door den val van het liberalisme zijn er twee partijen in onze stad ontstaan, de socialisten en de anti-socialisten, deze laatste, die het welzijn der gemeente betrachten.

Wij dulden niet dat men ons tegen de vreemdelingen (...) kome opmaken, dat men ons tegen diegene ophitst die gij kapitalisten noemt ; wij bevechten de mannen die met de socialisten samen spannen in eene badstad.

„ ... met Konkelberge en zijne aanhangers te bekampen, verdedigen wij het anti-socialistisch programma, 't is te zeggen, dat wij te velde trekken tegen de uitbuiters, die het volk willen bedriegen met de werklieden blauwe bloempjes op te vesten en de burgerij zoeken te niet te brengen met hunne sociétés coopératives of zamenwerkende maatschappijen die alreeds zooveel kwaad hebben verricht.

Weg met de socialisten : is ons programma ; alle treffelijke burgers zijn met ons.”

De Blankenbergenaar, 22-x-1893, p. 1.

Op 27-x-1895, ter gelegenheid van haar herverschijnen, schreef dit blad : „Getrouw aan zijne antisocialistische strekking springt *de Blankenbergenaar* vol vuur in den strijd om de partij der eerlijkheid, der deftigheid...”

Blankenberghe - Spectacles

- I. *Bewaarplaats* : G.M. Steekkaart : 28-VII-1907 (nr. 20).
- II. a. *Ondertitel*: Programme complet de tous, les théâtres, concerts et attractions de la „Princesse des Plages”, compte-rendu des fêtes diverses, chronique estivale de tout le littoral belge, sports etc.
  - e. *Formaat* : 8°, 4 pp.
- III. e. *Drukker* : A. Leempoel, Bruxelles (1908).
  - f. *Beheer* :
Wetstraat, 31, Blankenberghe (1907).
Rue Jules van Praet, 11, Bruxelles (1908).
- IV. Toeristisch blad.

De Bouwnijverheid

- I. *Bewaarplaats* : G.M. 1-IV-1908 (nr. 1); 28-I-1913 (nr. 4).
- II. a. *Ondertitel* :
Tweemaandelijks tijdschrift voor aannemers, meester-metsers, timmerlieden, enz.
Vakblad voor aannemers, metsers, timmerlieden en medegaande ambachten. Verschijnende den Dinsdag van iedere week, op 28-I-1913.
  - b. *Vignet* : tekening van schrijnwerker (links) en metser (rechts).
  - d. *Prijs* :
Proefabonnement 2 fr. (van april tot december 1908).
4 fr. per jaar, op 28-I-1913.
  - e. *Formaat* : 4°, 16 pp.
  - f. *Periodiciteit* :
tweemaandelijks (1908-1911) (1).
wekelijks vanaf januari 1911.
  - g. *Oplage* : 12.000 exemplaren (2).

De rijke vreemdelingen schuwen het socialisme en met reden, als eene pest en zouden niet meer komen naar een badsteedje, die in zijnen raad mannen zou hebben, of liever snotjongens, die het ordewoord van de logie en van de Vooruit van Gent zouden ontvangen. De strijd heeft plaats tusschen hen die het wel meenen met den voorspoed van Blankenberghe, en de beschaamde democraat-socialisten...

(1) G. M. STEEKKAART.

(2) Dit proefnummer op 12000 exemplaren, gezonden naar alle aannemers, van het Vlaamsche Land. *De Bouwnijverheid*, 1-IV-1908.

III. a. *Begindatum* : 1-IV-1908.

Laatst aangetroffen nummer : 28-1-1913.

d. e. *Uitgever - Drukker* : Laga-Desnick et Co, Blankenberghe.

f. *Directie* : Visscherstraat, 46, Blankenberghe, (1908-1911) (1).

g. *Redactie* : Oude Koornmarkt, 12, Antwerpen.

IV. Vakblad (2).

Le Courrier du Littoral

I. *Bewaarplaats* :

K.B.B. (F.M.) : 16-XI-1913.

U.B.L. (F.H.) : 16-XI-1913.

G.M. : 30-XI-1913.

II. a. *Ondertitel* : Organe des Intérêts Matériels de Blankenberghe et du Littoral.

d. *Prijs* : 5 fr. per jaar, 10 ct. per nummer.

e. *Formaat* : 60 × 42 cm., 5 kol., 4 pp.

f. *Periodiciteit* : Wekelijks (zo.); 2 × per week gedurende het seizoen.

h. *Adres* : „Mon Repos”, Forest-Bruxelles of Langestraat, 64, Blankenberghe.

III. a. *Begindatum* : 16-XI-1913.

Laatst aangetroffen nummer : 30-XI-1913.

IV. Neutraal informatie- en annoncenblad (3).

L'Echo des Dunes

I. *Bewaarplaats* :

G.M. : 6-IX-1885; 10-IX-1885; 13-IX-1885; 17-IX-1885.

M.I.P. : 27-IX-1885.

K.B.B. (F.M.) : 10-IX-1885; 14-III-1886.

(1) G. M. STEEKKAART.

(2) Ons vakblad zal zich dus uitsluitelijk bezig houden met het bespreken uwer persoonlijke belangen : en zulk blad was er noodig, voor U, onze vlaamsche ambachtslieden en werkbazen, die tot heden meestal het ontbreken van dergelijk blad moeten betreurd hebben... Wat meer is, terwijl de bazen der nijverheid geheel dikwijls elkander tegenwerken, gaan de werklieden meer en meer hand in hand, om, wij durven het rechtaf zeggen : meer te verdienen met minder te werken. *De Bouwnijverheid*, 1-IV-1908, p. 1, a.

(3) „A la demande de nombreuses personnalités amies et dans le but d'éviter toute confusion avec l'ancien moniteur du Casino, le Comité qui rédigea le journal saisonnier *La Plage*, a décidé de baptiser — *Courrier du Littoral* — l'organe indépendant des intérêts matériels de Blankenberghe et du Littoral, dont il avait annoncé l'imminente parution. *Le Courrier du Littoral*, 16-XI-1913, p. 1.

- II. a. *Ondertitel* : Organe des intérêts communaux de Blankenberghe.
 d. *Prijs* : 20 ct. per nummer.
 e. *Formaat* :
 37×27 cm., 3 kol., 8 pp.
 37×27 cm., 3 kol., 4 pp., op 14-III-1886.
 f. *Periodiciteit* : 2 × per week (zo. en do.).
- III. a. *Begindatum* : 6-IX-1885.
Laatst aangetroffen nummer : 14-III-1886.
 e. *Drukker* : A. Lefèvre, Rue St.-Pierre, 9, Bruxelles.
- IV. A-politiek seizoenblad.

L'Echo du Littoral, v. *Den Haan*

Echo de la Plage, v. *Nieuwpoort*

L'Echo des Plages

- I. *Bewaarplaats* :
 K.B.B. (F.M.) : 19-VIII-1897; 11-VI-1904.
 U.B.L. (F.H.) : ?-V-1897; 20-VI-1897; 31-VIII-1899; 20-VIII-1906.
 G.M. : 6-VI-1897; 24-VIII-1899; 24-VI-1906.
 M.I.P. : 1-VIII-1897.
- II. a. *Ondertitel* :
 Liste officielle des Etrangers de Blankenberghe, Heyst, Wenduyn, Knocke et du Coq-sur-Mer. Paraissant les Dimanches de Juin et les Dimanches et Jeudis jusqu'à la fin de la saison balnéaire.
 Listes officielles des étrangers de Blankenberghe, Heyst, Knocke Wenduyn, Coq-sur-Mer, Middelkerke, Westende-bains, Nieuport-bains, Oostduinkerke, Coxyde et de la Panne, op 24-VIII-1899.
 Organe de la Colonie estivale. Listes officielles des étrangers, op 11-VI-1904.
 Journal - Programmes - Listes officielles des étrangers, op 2-VIII-1906.

b. *Vignet* :

Zicht van de verschillende badplaatsen, op 6-VII-1897.

Vrouw met scheepje, zicht op zee, de kust met de casino van Blankenberge, op 24-VIII-1899.

Geen vignet vanaf 11-VI-1904.

d. *Prijs* :

5 fr. per seizoen; 15 ct. per nummer.

5 fr. per seizoen; 20 ct. per nummer, op 24-VIII-1899.

5 fr. per seizoen; 10 ct. per nummer, op 11-VI-1904.

5 fr. per seizoen; 5 ct. per nummer, op 24-VI-1906.

e. *Formaat* :

32 × 22 cm., 3 kol., 24 pp.

33 × 25 cm., 20 pp., op 24-VIII-1899.

57 × 41 cm., 4 kol., 4 pp., op 11-VI-1904.

49 × 32 cm., 3 kol., 4 pp., op 24-VI-1906.

f. *Periodiciteit* :

Wekelijks (1 × in juni), en 2 × per week voor de rest van het seizoen (zo. en do.).

2 × per week in juni, en dagelijks van 10 juli tot het einde van het seizoen, op 11-VI-1904.

III. a. *Eerste nummer* : 6-VI-1897.

Laatst aangetroffen nummer : 20-VIII-1906.

d. e. *Uitgever - Drukker* :

H. Laga-Desnick, Visscherstraat, 39, Blankenberge.

Idem, Visscherstraat, 46 en Kerkstraat, 7, Blankenberge, op 11-VI-1904.

f. *Beheer* :

C. De Becker, Villa Espérance, Consciencestraat, 29, Blankenberge.

H. Laga-Desnick, op 24-VIII-1899.

Hoofdredactie : Gusant, op 11-VI-1904.

IV. A-politiek seizoenblad, (1).

---

(1) *L'Echo des Plages*.

1. Aux nombreux étrangers, abonnés et lecteurs,
Qui de la mer du Nord visitent les rivages,
Nous disons „Bienvenus”, leur faisant les honneurs
De ce nouvel Echo des Plages.
2. A qui cherche à louer des chambres, villas, maisons,
Ou se rendre aux hôtels de bas et hauts étages,
Dans les prix doux ou forts, les choix nous présentons
Dans le plan de l'Echo des Plages.
3. Qui désire les noms d'amis et de parents,
Qu'ammena la saison dans nos charmants parages,

L'Echo théâtral

- I. *Bewaarplaats* :
K.B.B. (F.M.) : ?-VII-1892 ; 17-VI-1893 ; 17-VII-1893 ; 9-VIII-1893 ; 14-VIII-1893 ; 6-VII-1893.
G.M. : -VIII-1892 ; 23-VIII-1893.
- II. a. *Ondertitel* :
L'Echo Théâtral, Artistique, Littéraire et Mondain.
Seul journal vendu exclusivement à l'intérieur du théâtre de Blankenberghe.
- b. *Vignet* : Vrouw en kind met lier.
- e. *Formaat* :
36 × 27 cm., 3 kol., 4 pp.
42 × 27 cm., 3 kol., 4 pp., op 17-VI-1893.
- h. *Adres* : A. Morel, Bakkerstraat, 8, Blankenberghe.
- III. a. *Eerste nummer* : VII-1892 (1).
Bestond nog in 1895 (2).

De suite trouvera tous les renseignements
Aux listes de l'Echo des Plages.

4. L'habile commerçant de la publicité
Sachant la bonne voie et les grands avantages,
Fera son nom auprès des étrangers d'été
Par la voix de l'Echo des Plages.
5. La femme de ménage, aimant les magasins
Où sans tromper les yeux, se vendent pains, fromages,
Viandes, beurres, œufs, liqueurs, bières et vivres
Consultera l'Echo des Plages.
6. Des fêtes, des concerts, de toute attraction
Les programmes seront relatés dans nos pages,
Le chemin et le but de mainte excursion
Répètera l'Echo des Plages.
7. Les amis du vélo, sur leurs coursiers assis
Arrivent chaque jour nombreux dans nos parages,
Ils entendront du sport des détails inédits
En écoutant l'Echo des Plages.
8. Quelque description de nos bourgs et cités,
Versifications et réflexions sages,
Articles de science, enfin variétés
Complèteront l'Echo, des Plages.
9. En lançant en ce jour cette feuille d'été,
A tous nous présentons de respect nos hommages,
Et souhaitons de cœur plaisirs, forces, santé.
Résonnez donc! ECHO DES PLAGES.

L'Echo des Plages, v-1897, p. 1, a.

(1) Het blad verscheen 's winters te Brussel. Volgens een notitie op de steekkaart van G. Michiels.

„Et maintenant que l'Echo théâtral se dédouble pour passer une saison entière à Blankenberghe, il souhaite la bienvenue à ses lecteurs par ces mots : à la Mer!" l'Echo théâtral, VII-1892.

(2) Répertoire général de la presse belge, 1895, p. 123.

- e. f. g. *Drukker. Beheer. Redaktie* :
Rue de la Concorde, 8, Bruxelles.
A. Corné-Germon, Rue du Marché du Parc, Bruxelles, op
17-VI-1893.

IV. Theaterkroniek en annoncenblad.

L'Estacade

- I. *Bewaarplaats* :
S.B.O. : 2-VIII-1896.
H.M.O. : 13-VIII-1893.
M.I.P. (C.B.) : 4-VIII-1895;
(C.F.) : 8-VIII-1885; 19-VII-1896.
K.B.B. : jg. 1885;
(F.M.) : 1-VIII-1885; 12-VII-1896.
- II. a. *Ondertitel* : Journal des stations balnéaires du Littoral Belge.
b. *Vignet* : zicht op de pier van Blankenberge.
d. *Prijs* :
2 fr. per seizoen, 10 ct. per nummer.
2 fr. per seizoen, 20 ct. per nummer op 8-VIII-1885.
e. *Formaat* :
43 × 31 cm., 4 kol., 4 pp.
43 × 31 cm., 3 kol., 6 pp., op 8-VIII-1885.
43 × 31 cm., 3 kol., 8 pp., op 13-VIII-1893.
f. *Periodiciteit* : wekelijks (za.).
h. *Adres* :
Rue des Baigneurs, 4, Blankenberge.
Rue de la Montagne, 73, Bruxelles op 13-VIII-1893.
Hofstraat, 3, op 4-VIII-1895.
Albertusstraat, 68, op 12-VII-1896.
- III. a. *Eerste nummer* : 18-VII-1885.
Laatst aangetroffen nummer : 2-VIII-1896.
- e. *Drukker* :
A. Swertvagher, Kapellestraat, 18.
Moens et fils, rue aux Laines, Bruxelles op 8-VIII-1885.
G. Fischim, rue des Cendres, 3 3, Bruxelles op 13-VIII-1893.
- f. *Beheer* : Max. Hilaire.
Administratie : O. Rossel op 13-VIII-1893.
Hoofdredaktie : Luc Malper.
- g. *Redaktie* : Kaaistraat, 23, op 25-VII-1885.
- IV. Toeristisch blad.

La Gazette du Littoral Belge

- I. *Bewaarplaats* :
K.B.B. (F.M.) : 21-VI-1893 ; 24-VI-1893.
G.M. : 21-VI-1893.
- II. a. *Ondertitel* : Journal littéraire, mondain et d'avis divers. Organe de MM. les Etrangers pendant leur séjour sur les plages du Littoral.
c. *Motto* : Utile Dulci.
d. *Prijs* : 6 fr. per seizoen ; 15 ct. per nummer.
e. *Formaat* : 54×36 cm., 4 kol., 4 pp.
f. *Periodiciteit* : 2× per week (wo. en za.) van 15 juni tot 31 oktober
- III. a. *Eerste nummer* : 21-VI-1893.
Bestond nog in 1895 (1).
e. *Drukker* : J. Vandermarliere, Molenstraat, 24, Blankenberge.
f. *Beheer* : Villa du Printemps, 12a, Zeedijk, Blankenberge.
g. *Medewerkers* : Augustin Castéran, Crillon, Raymond De Bries, Eug. Mariette.
- IV. A-politiek seizoenblad (2).

Grand Pavillon du Pier de Blankenberghe

- I. *Bewaarplaats* : G.M. Steekkaart : VIII-1904 ; 14-VIII-1906 ; 6-IX-1907.
- II. a. *Ondertitel* : Programme de la journée.

---

(1) *Répertoire général de la presse belge*, 1895, p. 123.

(2) „ ... Etant née, ... il semblerait donc naturel de tracer son programme, d'expliquer nettement le but de sa création.

... Nous nous y conformerons en résumant notre but par deux vieux mots latins : Utile dulci ; Utile et agréable, telle est la devise que prend la Gazette. Par beaucoup, sans doute, elle sera jugée prétentieuse, mais qu'importe.

Nos hôtes des différentes nationalités qui viennent ici pour chercher soit l'oubli, la santé ou le repos, trouveront dans ses pages des renseignements qui leurs seront précieux, ... de connaître un peu les mœurs et les gens du pays qu'ils viennent momentanément habiter ... Voilà pour le côté utile.

Pour plaire à nos lecteurs ... nous nous sommes adressés à bon nombre de nos amis, auteurs connus et jeunes auteurs qui deux fois par semaine publieront des nouvelles, chroniques et poésies...” *La Gazette du Littoral*, 21-VI-1893, p. 1, a.

Grand Théâtre Delaux

- I. *Bewaarplaats* : G.M. : 1908.
- II. a. *Ondertitel* : Situé Place du Marché.
- III. a. *Enig voorhanden nummer* : 1908.
e. *Drukker* : Hainaut et V^e. Speckhauer, La Louvière.

Le Guide des Baigneurs du Littoral Belge, v. Oostende

Le Guide des étrangers à Blankenberghe et Heyst

- I. *Bewaarplaats* : G.M. : 30-VI-1889.
- II. a. *Ondertitel* : Paraissant tous les dimanches.
b. *Vignet* : Wapenschild van Blankenberghe en Heist.
d. *Prijs* : 1,25 fr. per seizoen; 10 ct. per nummer.
e. *Formaat* : 25 × 17 cm., 2 kol., 12 pp.
f. *Periodiciteit* : wekelijks (zo.).
h. *Adres* : Rue Longue, 33.
- III. a. *Begindatum* : 30-VI-1889.
- IV. Toeristisch blad (1).

Le Guide du Baigneur

- I. *Bewaarplaats* :
K.B.B. (F.M.) : prospectus, v-1874.
M.I.P. : 9-VIII-1874; 28-IX-1879.
G.M. : prospectus; v-1874; 14-V-1876; 19-II-1879.
- II. a. *Ondertitel* :
Journal utilitaire donnant tous les renseignements indispensables aux Etrangers.
Bains de mer du Littoral belge, op 14-V-1876.
Liste des étrangers arrivés ou séjournant pendant la saison des eaux à Ostende, Blankenberghe, Nieuport, Heyst, Middelerke, op 19-II-1879.

---

(1) „Publication spécialement destinée aux personnes en villégiature dans nos villes de bains, donnant la liste officielle des étrangers, les programmes de toutes les fêtes; les représentations théâtrales, un horaire des chemins de fer, et du tramway Blankenberghe-Ostende, les heures du marée etc... *Le Guide des étrangers à Blankenberghe et Heyst*, 30-VI-1889, p. 1, a.

- b. *Vignet* : Belgisch en Vlaams wapenschild en dit van de steden Blankenberge, Nieuwpoort, Oostende, Heist en Middelkerke, op 19-II-1879.
- c. *Motto* : Utile dulci.
- d. *Prijs* :
- 3 fr. per seizoen; 15 ct. per nummer.
 6 fr. per jaar, 4,5 fr. per seizoen; 20 ct. per nummer, op 14-V-1876.
 8 fr. per jaar, 5 fr. per seizoen; 15 ct. per nummer, op 19-II-1879.
- e. *Formaat* :
- 30 × 21 cm., 2 kol., 4 pp.
 36 × 26 cm., 3 kol., 4 pp., op 14-V-1876.
- f. *Periodiciteit* :
- 2 × per week (zo. en do.).
 wekelijks (zo.), op 14-V-1876.
- h. *Adres* :
- Visscherstraat, 48, Blankenberge.
 Rue de l'Argent, Brugge.
 Visscherstraat, 58b, Blankenberge.
 St.-Jozefplaats, Oostende, op 14-V-1876.
 Rue des Tonneliers, 25, Brugge.
 Daniels-Dubar, Kapellestraat, 25, Oostende, op 19-II-1879.
- III. a. *Eerste nummer* : v-1874 (prospectus).
Laatst aangetroffen nummer : 28-IX-1879.
- e. f. *Drukker. Beheer* : Jacques Lambrecht, Visscherstraat, 48, Blankenberge.
- g. *Medewerkers* :
- Ch. Picard, Antwerpse steenweg, 259, Brussel.
 R. Mosse, Wallrafsplatz, 2, Keulen.
 M. Massicault, Cours St.-Anne, 33, Arcachon.
 L. Konkelberge (1).
- IV. Toeristisch blad (2).

---

(1) *Bibliographie Nationale*, dl II, p. 380. Léopold Konkelberge is geboren te Brugge op 17 april 1840, en was directeur van het Casino te Blankenberghe. Hij werkte tevens mee aan de volgende kranten : *De Voorbode*, *Le pilote*, *La vigie de la côte*.

(2) „Utile dulci, telle est notre devise; joindre l'utile à l'agréable, tel est notre but. L'agréable, c'est notre secret et nous entendons le garder rigoureusement, le cacher comme un amant...”

Car le *Guide des Baigneurs* fera son humble entrée dans le monde avant peu de semaines : le premier dimanche de juin.

Journal de Blankenberghe

- I. *Bewaarplaats* :
K.B.B. (F.M.) : 16-VIII-1884.
G.M. : 26-VII-1884; 6-IX-1884.
- II. a. *Ondertitel* : Journal hebdomadaire de saison. Liste officielle des étrangers résidant à Blankenberghe.
d. *Prijs* : gratis.
e. *Formaat* : 54×36 cm., 4 kol., 4 pp.
f. *Periodiciteit* : wekelijks (za.).
g. *Oplage* : 12.000 exemplaren in 1884 (1).
- III. a. *Begindatum* : 12-VII-1884.
Laatst aangetroffen nummer : 6-IX-1884.
e. f. g. *Drukker Beheer Redactie* : Polyglotte, Happaertstraat, 13, Antwerpen
- IV Neutraal informatie- en annoncenblad voor het seizoen.

Journal de la Mer

La Mer van 24-VII-1881, tot ?-IX-1881 (2).

La Plage, op 2-VII-1882 (3).

La Plage de Blankenberghe, op 15-VII-1883.

- I. *Bewaarplaats* :
G.M. : Steekkaart : 17-VII-1881; 31-VII-1881; 14-VIII-1881;
15-VII-1883.

Ceci pour les racontars littéraires, scientifiques, artistiques, historiques et amusants que vous réserve notre guide.

L'utile se compose des renseignements, annonces, et des mille et cetera qui forment la quintessence de ce que nous avons appelé, très logiquement du reste, un journal utilitaire.

Deux populations élisent domicile dans les stations balnéaires :

- les désœuvrés, c'est à dire ceux qui ... vont chercher ... le repos physique et la quiétude morale.
- les intéressés, autrement dit les négociants et les industriels de toute nature, qui procurent aux premiers les moyens de passer une villégiature réparatrice." *Le Guide du Baigneur*, v-1874.

(1) „distribué gratuitement à 12 000 exemplaires par semaine..." *Journal de Blankenberghe*, 26-VII-1884, p. 1.

(2) — Verz. Guilmot volgens steekkaart G.M.

— Het nr. van 17-VII-1881 had als titel *Journal de la Mer. Blankenberghe et ses hôtes* : Verz. WARZÉE volgens steekkaart G.M.

(3) *La Plage*, 2-VII-1882 : „ ... Nous suivrons, ... la ligne de conduite adopté par quelques uns d'entre nous, qui avaient déjà fait, l'an dernier, une tentative dans le même genre en fondant à Blankenberghe un journal qui portait pour titre : *La Mer*. Le succès de ce premier essai ... nous font bien augurer de l'entreprise actuelle qui n'est que la continuation de l'extention à toutes les plages belges ...".

- K.B.B. (F.M.) : 4-IX-1881.
 M.I.P. : 15-VII- 1883 t-m 16-IX-1883.
- II. a. *Ondertitel* :
 Blankenberghe et ses hôtes.
 Liste des Etrangers. Renseignements divers, op 15-VII-1883.
- d. *Prijs* :
 2 fr. per seizoen; 15 ct. per nummer, op 24-VII-1881.
 3 fr. per seizoen; 20 ct. per nummer, op 15-VII-1883.
- e. *Formaat* :
 36×27 cm., 3 kol., 8 pp., op 31-VII-1881.
 36×27 cm., 3 kol., 4 pp., op 4-IX-1881.
 41×29 cm., 3 kol., 12 pp., op 15-VII-1883.
- f. *Periodiciteit* : wekelijks (zo.), op 15-VII-1883.
- h. *Adres* :
 Langestraat, 52, Blankenberghe.
 Avenue de la Toison d'or, 74, Bruxelles, op 15-VII-1883.
- III. a. *Eerste nummer* : 17-VII-1881.
Laatst aangetroffen nummer : 16-IX-1883.
- e. *Drukker* :
 P. C. Popp, op 24-VII-1881.
 Janssens, Begijnhof, 16, Gent, op 2-VII-1882.
 Boon-Leemans, Kerkstraat, 18, Blankenberghe, op 15-VII-1883.
- g. *Medewerkers* : Emile Verhaeren, Georges Rodenbach, Max Waller, E. Van Arenbergh.
- IV. Toeristisch blad.

Journal du théâtre de Blankenberghe

- I. *Bewaarplaats* :
 G.M. : s.d. (1897).
 K.B.B. (F.M.) : s.d. (1897).
- II. b. *Vignet*: Zicht op de pier, de estacade, de casino en de vuurtoren.
 e. *Formaat* : 42×31 cm., 4 kol., 2 pp.
- III. a. *Enig voorhanden nummer* : (1897).
 d. *Uitgever* : Wwe Fr. Buillynck.
 e. *Drukker* : F. & R. Buyck frères, Gent.
- IV. Teaterkroniek (1).

---

(1) Werd verkocht in het theater van Blankenberghe.

Kursaal programme

- I. *Bewaarplaats* : G.M. Steekkaart : 1881 (nr. 4); 1885 (nr. 5); 30-IX-1881 (1).
- II. a. *Ondertitel* : Organe libéral de Blankenberghe.
  - e. *Formaat* : 4°, 3 kol., 4 pp.
  - f. *Periodiciteit* : wekelijks.
- III. a. *Begindatum* : VII-1881.
  - e. *Drukker* : Van Hecke, Brugge.
- IV. Liberaal opinieblad.

Liberaal weekblad, v. LIBERAAL WEEKBLAD VAN BLANKENBERGHE

Liberaal Weekblad van Blankenberghe

Liberaal weekblad, van 8-v-1892 tot (17)-VII-1892 (2).

De Gazette van Blankenberghe, op 1-1-1893.

- I. *Bewaarplaats* :
  - G.M. : Prospectus (s.d.); 8-v-1892; 1-1-1893; 16-vi-1895; 29-xii-1895.
  - K.B.B. (F.M.) : 10-iv-1892; 3-vii-1892; 26-ii-1893.
  - S.B.A. : 26-ii-1893.
- II. a. *Ondertitel* :
  - Verschijnende den zondag, op 8-v-1892.
  - Liberaal weekblad verschijnende den zondag, op 1-1-1893.
- d. *Prijs* :
  - 5 fr. per jaar; 10 ct. per nummer.
  - 4,5 fr. per jaar; 10 ct. per nummer, op 1-1-1893.
- e. *Formaat* :
  - 36 × 26 cm., 2 kol., 4 pp.
  - 40 × 30 cm., 4 kol., 4 pp., op 8-v-1892.
  - 42 × 31 cm., 4 kol., 4 pp., op 1-1-1893.

---

(1) „Ce n° annonce qu'il réparaît pour s'occuper des élections communales vu que „Le Pilote” organe libéral de Blankenberghe cesse sa publication”.

(2) De Blankenbergenaar, 25-vii-1892, p. 1.

- f. *Periodiciteit* : wekelijks (zo.).
 g. *Oplage* : 700 exemplaren, op 3-VII-1892 (1).
 h. *Adres* : Savaanstraat, 32, Gent.
- III. a. *Eerste nummer*: (3)-IV-1892, ononderbroken vanaf 10-IV-1892 (2)
Einddatum : 29-XII-1895 (3).
 d. *Uitgever* : Gustaaf Mestdagh, tot 17-VII-1892.
 e. *Drukker* : Leon De Busscher, Savaanstraat, 32, Gent.
 f. *Hoofdredactie* : Leopold Konkelberge (4).
 g. *Redactie* : (G. Mestdagh) Molenstraat, 21, Blankenberge.
- IV. *Liberaal vooruitstrevend opinieblad* (5).

La Mer v. JOURNAL DE LA MER

La Mer

- I. *Bewaarplaats* :
 K.B.B. (F.M.) : 28-VI-1896.
 G.M. : 15-VI-1896 (prospectus) : 28-VI-1896; 6-IX-1896.

---

(1) „Te rekenen van heden wordt het *Liberaal Weekblad* op zevenhonderd nummers getrokken. Aan dien bijval hadden wij ons niet verwacht”. *Liberaal Weekblad*, 3-VII-1892, p. 1.

(2) Prospectus : „Blankenberghe is één van de weinige Vlaamsche gemeenten alwaar geen nieuwsblad verschijnt. Die leemte dient aangevuld te worden. Het liberale Blankenberghe moet zijn orgaan hebben; daarom zal *Het Liberaal Weekblad* te rekenen van Zondag 10 april regelmatig verschijnen”.

(3) „Met dit nummer 56 van het derde jaar houdt de *Gazette van Blankenberghe* tijdelijk op te verschijnen ... Leopold Konkelberge.

(4) *De Blankenbergenaar*, 15-X-1893 : „Konkelberge, hoofdopsteller van het zoogezegd *Liberaal Weekblad* en van *De Gazette van Blankenberghe*.

(5) — Ons Programma.

Wij willen : Het algemeen stemrecht;
 Den persoonlijken dienstplicht;
 Het kosteloos en verplicht onderwijs;
 De scheiding van Kerk en Staat.

Liberaal Weekblad van Blankenberghe, 10-IV-1892, p. 1, a.

— „... Blankenberghe moet een orgaan hebben om de vrije gedachten zijner bevolking te ondersteunen en te doen eerbiedigen, en deze eerlijke bevolking te verdedigen tegen de aanvallen, de lasteringen en de vervolgingen van haatdragende valsche liberalen die, hand in hand gaan, met eenen onverzoenlijken parochiepaap, eenen uitgelaten en niet wijzen kapelaan, en met een heele rij kwezelaars en pilaarbijters. Daarom verschijnt heden, 1 januari het eerste nummer van *De Gazette van Blankenberghe* een *Liberaal Weekblad*, dat het programma van de vooruitstrevende partij zal verdedigen. Dit blad wordt gesticht door eenige vrijzinnige burgers die het zich als eene plicht aanrekenen de verraders van de liberale partij te ontmaskeren en de Blankenbergsche bevolking te ontrukken aan de overheersching van hachelijke verdrukkers en van hebzuchtige kwezelaars...” *De Gazette van Blankenberghe*, 1-I-1893, p. 1, a.

II. a. *Ondertitel* :

Organe officiel de la ville de Blankenberghe, op 15-VI-1896.
Journal hebdomadaire paraissant le Dimanche pendant la saison d'été. Donnant tous les jours le programme des fêtes et des concerts du Casino, op 28-VI-1896.

b. *Vignet* : vier schepen op zee.

d. *Prijs* : 10 ct. per nummer.

e. *Formaat* : 43 × 28 cm., 3 kol., 4 pp.

f. *Periodiciteit* : wekelijks (zo.).

III. a. *Begindatum* : 28-VI-1896 (prospectus : 15-VI-1896).

Laatst aangetroffen nummer : 6-IX-1896.

e. *Drukker* :

Daveluy Frères, Groene Rei, Brugge.

Vandermarliere, Blankenberge op 6-IX-1896.

f. *Beheer* : Casino van Blankenberge.

IV. A-politiek informatie- en annoncenblad.

Moniteur de la Belgique balnéaire, v. Oostende

La Mouette

I. *Bewaarplaats* :

K.B.B. (F.M.) : ?-VII-1887.

M.I.P. ?-VII-1887.

II. a. *Ondertitel* : Journal pour rire avec des images.

b. *Vignet* : meeuw met gespreide vleugels.

d. *Prijs* : 25 ct. per nummer.

e. *Formaat* : 36 × 27 cm., 6 pp.

f. *Periodiciteit* : 2 × per week (zo. en do.) tijdens het seizoen.

III. a. *Eerste nummer* : VII-1884 (1).

Laatst voorhanden nummer : ?-VII-1887.

d. *Uitgever* : Louis Jaugey, Blankenberge.

IV. A-politiek seizoenblad.

---

(1) Het enig voorhanden nummer van VII-1887 betreft jg. III, nr. 1.

(2) A mes lecteurs,

La Mouette ne répond à aucun besoin, elle ne doit remplir aucune mission sérieuse de propagande ni de combat, elle n'a aucune prétention. Sa seule ambition est de donner à ses lecteurs quelques instants de distraction par ses articles et ses croquis. Elle pourra être utile à MM. les Commerçants et Etrangers par ses annonces et la publication des programmes des fêtes et des renseignements divers (communiqués et autres).

Les mots et croquis que nous recevons de nos abonnés seront publiés avec plaisir, lorsqu'ils remplissent les conditions de notre programme : pas de politique. *La Mouette*, VII-1887, p.1.

Die Nordsee

- I. *Bewaarplaats* :
H.M.O. : 31-VII-1898.
M.I.P. (C.B.) : 8-VIII-1897; 21-VII-1898; 31-VII-1898; 13-IX-1902.
(C.F.) : 7-VIII-1898.
K.B.B. (F.M.) : 21-VI-1896.
G.M. : 21-VI-1896; 20-VIII-1899; 9-IX-1900 (1).
- II. a. *Ondertitel* : Deutsche Fremden und Bade-Zeitung für die Belgische Küste.
d. *Prijs* : 1,25 fr. per seizoen; 10 ct. per nummer.
e. *Formaat* : 44 × 27 cm., 3 kol., 4 pp.
f. *Periodiciteit* : wekelijks (zo.).
h. *Adres* :
Villa Augusta Victoria, Consciencestraat, 47, Blankenberge.
Langestraat, 24, Blankenberge, op 20-VIII-1899.
- III. a. *Eerste nummer* : 1895 (2).
Laatst aangetroffen nummer : 9-IX-1900.
d. *Uitgever* : Paul Dünau.
e. *Drukker* :
H. Diez, Bruxelles, op 21-VI-1896.
Tr. Rein, rue de Ruysbroeck, 78, Bruxelles, op 20-VIII-1899.
Gutenberg, Ch. d'Anvers, 7-13, Bruxelles, op 9-IX-1900.
Van Campenhout frs. und sr., rue de la Colline, 13, Bruxelles.
f. *Beheer* : Hermann Hendrich.
- IV. *Toeristisch Blad* (3).

Ons Woord

- I. *Bewaarplaats* :
K.B.B. (F.M.) : 27-III-1910.
G.M. : 7-IV-1912.
M.I.P. : 20-V-1906; 7-IV-1912.

---

(1) Feestnummer met beeltenis van Leopold II op p. 1 en met gedicht van Paul Dünau

(2) Het eerst voorhanden nummer van 21-VI-1896 betreft jg. II, nr. 1.

(3) Und unser Ziel?

Wir wollen ein unentbehrliches Blatt werden für jeden der Deutschen Sprache kundigen Besucher des belgischen Seeküste..." *Die Nordsee*, 21-VI-1896, p. 1.

- II. a. *Ondertitel* : Katholiek Weekblad voor Blankenberghe en 't om-
liggende.
d. *Prijs* : 3 fr. per jaar ; 15 ct. per nummer.
e. *Formaat* : 50×32 cm., 3 kol., 4 pp.
f. *Periodiciteit* : wekelijks (zo.).
- III. a. *Eerste nummer* : v-1905 (1).
Laatst aangetroffen nummer : 7-IV-1912.
d. e. *Uitgever. Drukker* : H. Laga-De Snick, Visscherstraat, 46,
Blankenberghe.
- IV. Katoliek opinieblad.

La petite Estacade

- I. *Bewaarplaats* :
K.B.B. (F.M.) : 1-VIII-1885.
G.M. : 18-VII-1885 + suppl. 20-VII-1885 ; 25-VII-1885 + suppl.
25-VII-1885 ; 1-VIII-1885 ; 29-VIII-1885.
- II. a. *Ondertitel* : Supplément à l'Estacade. Journal des stations
balnéaires du Littoral Belge paraissant tous les samedis,
op 1-VIII-1885 (2).
b. *Vignet* : zicht op de pier van Blankenberghe.
d. *Prijs* : 2 fr. per seizoen, 20 ct. per nummer.
e. *Formaat* :
45×32 cm., 3 kol., 2 pp.
45×32 cm., 3 kol., 4 pp., op 1-VIII-1885.
f. *Periodiciteit* : Wekelijks (za.).
- III. a. *Begindatum* : 18-VII-1885.
Laatst aangetroffen nummer : 29-VIII-1885.
e. *Drukker* : J. B. Moens et fils, Rue aux Laines, 48, Bruxelles.
f. *Beheer* : Max Hilaire.
Hoofdredactie : Luc Malper.
Max Hilaire op 1-VIII-1885.
- IV. A-politiek seizoenblad.

(1) Het eerst voorhanden nummer van 20-v-1906 betreft jg. II, nr. 2.

(2) De eerste twee nummers van *La petite Estacade* waren als bijvoegsel gehecht aan *L'Estacade*. Vanaf 1-VIII-1885 kwam *La petite Estacade* afzonderlijk uit.

Phare de Blankenberghe

- I. *Bewaarplaats* : M.I.P. en G.M. steekkaart : 13-VI-1855; 26-VII-1863.
- II. b. *Vignet* : het vignet van 1857 veranderde in 1863 (1).
  - c. *Motto* : J'éclaire et je guide.
  - e. *Formaat* :
    - 2 kol., 4 pp. in 1861.
    - 3 kol., 4 pp. op 26-VII-1863.
  - f. *Periodiciteit* : wekelijks, op 26-VII-1863.
  - g. *Oplage* : 250 exemplaren, op 13-VII-1861 (2).
- III. a. *Begindatum* : 13-VI-1855.
  - Laats aangetroffen nummer* : 28-VII-1863.
  - e. *Drukker* : P. C. Popp, Brugge.

Le Photo - Programme

- I. *Bewaarplaats* : G.M. steekkaart : VI-VII-1908.
- II. a. *Ondertitel* : Journal d'information théâtrales et mondaines.
Organe officielle des théâtres de la scala d'Ostende, du
Kursaal de Blankenberghe...
  - e. *Formaat* : 16 pp.
  - h. *Adres* : Rue des baigneurs, 17.
- III. e. *Drukker* : Daveluy, Brugge.
  - f. *Beheer* : A. Liesenborghs.

Le Phoque

- I. *Bewaarplaats* :
  - K.B.B. (F.M.); U.B.L. (F.H.) : 15-VIII-1876.
  - G.M. : 15-VIII-1876; 20-VIII-1876; 27-VIII-1876.
- II. a. *Ondertitel* :
  - Journal de Blankenberghe.
  - Journal né à Blankenberghe, op 20-VIII-1876.
  - d. *Prijs* : abonnement tot 31 augustus 2 fr. per maand, vanaf 1 september 1,5 fr. per maand; 15 ct. per nummer.

---

(1) G.M. steekkaart.

(2) *Idem*.

- e. *Formaat* : 36 × 27 cm., 3 kol., 4 pp.
- f. *Periodiciteit* : wekelijks.
- h. *Adres* : Rue du Cruchon, 402, Schiedam.
- III. a. *Eerste nummer* : 15-VIII-1876.
Einddatum : 27-VIII-1876 (1).
- b. d. *Stichter. Uitgever* : M. Wijnand Phocking.
- e. *Drukker* : Lhoest et Coppens, Rue du Béginage, 6, Bruxelles.
- f. *Hoofdredactie* : M. Wijnand Phocking.
- IV. *Satirisch blad* (2).

Le Pier de Blankenberghe

- I. *Bewaarpaats* :
 K.B.B. (F.M.); U.B.L. (F.H.) : 1-VIII-1894; 8-VIII-1894.
 G.M. : 1-VIII-1894; 8-VIII-1894; 15-VIII-1894; 1-X-1894 (3).
- II. a. *Ondertitel* : paraissant au mois d'Août.
- b. *Vignet* : zicht op de pier van Blankenberghe.
- d. *Prijs* : 10 ct. per nummer.

---

(1) In dit nummer kondigt W. Phocking aan de redactie en de medewerkers zijn afreis naar Schiedam aan : ... „Onze onderneming is nu gelukkig en voorspoediglijk geïnstalleerd en gij kunt ze zonder mij continueeren. Gij kunt immers rekenen op de kosteloze medewerking van de heeren Pauwels broeders bij wie ik mijn beste gever heb gedeponeerd.”

„Après la saison des bains, *Le Phoque* continuera à paraître à Bruxelles. Il est né d'un moment d'ennui, mais il est décidé à devenir sérieux, utile et intéressant. Il fera connaître plus tard son but et sa raison d'être et l'on verra qu'il saura se rendre digne de sa mission humanitaire.”

(2) Notre profession de foi.

Nous sommes des gens tout ronds; aussi notre profession de foi sera carrée. Nous voulons des actes et non des phrases. Nous réclamons :

- 1°. Le bain gratuit et obligatoire;
- 2°. Le prêtre hors de la cabine;
- 3°. L'inspection civile de la plage;
- 4°. La sécularisation complète des hôtels. Plus de couvents logeants des pensionnaires et faisant une concurrence illicite aux habitants.
- 5°. Les ânes à bon marché.
- 6°. L'élection directe des sauveteurs, sans distinction de nationalité.
- 7°. In Vlaanderen Vlaamsch, et la substitution de la Pithem au Pale ale de contrebande.
- 7° bis. Emancipation de la femme par la natation;
- 8°. L'impôt progressif, c.à.d. les bains à 2 fr. pour ceux qui le prennent à l'heure de la fashion;
- 9°. L'abrogation de toutes les lois réactionnaires imposant des costumes surannés et des caleçons superflus.

Notre cri de raillement est à bas la culotte, grâce à ces principes, le succès de nos efforts est certain aux élections générales de 1908. *Le Phoque*, 15-VIII-1876, p. 1.

(3) „Ce n° ne peut être vendu-offert aux abonnés du Pier pendant la saison”. Dit geïllustreerd nummer verscheen naar aanleiding van het bezoek van de koning aan de Pier.

- e. *Formaat* :
 34×25 cm., 2 kol., 4 pp.
 34×25 cm., 2 kol., 6 pp., op 8-VIII-1894.
- f. *Periodiciteit* : wekelijks.
- III. a. *Begindatum* : I-VIII-1894.
 Bestond nog in 1895 (1).
- e. *Drukker* : Ad. Popp, Memlincplaats, 1, Brugge (2).
- f. *Beheer* : Ad. Popp, Zeedijk, 169, Blankenberge.
- IV. Toeristisch blad.

Pier de Blankenberghe

- I. *Bewaarplaats* : G.M. steekkaart : 21-VIII-1900.
- II. a. *Ondertitel* : Concerts-Spectacles. Simple programme.
 e. *Formaat* : 30×20 cm., 1 p.
- III. e. *Drukker* : H. Laga, Blankenberge.
 f. *Beheer* : Henri De Loose.

Le Pilote de Blankenberghe

- I. *Bewaarplaats* :
 K.B.B. (F.M.) : 14-VIII-1881.
 G.M. : 31-VII-1881; 11-IX-1881.
- II. a. *Ondertitel* : Organe libéral paraissant le Dimanche.
 c. *Motto* : Le pilote prudent parfois cède à l'orage.
 d. *Prijs* : 1,5 fr. per seizoen.
 e. *Formaat* : 36×27 cm., 3 kol., 4 pp.
 f. *Periodiciteit* : wekelijks (zo.).
 h. *Adres* : Molenstraat, 17, Blankenberge.
- III. a. *Eerste nummer* : 31-VII-1881.
Einddatum : IX-1881 (3).

(1) *Répertoire général de la presse belge*, 1895, p. 123.

(2) A. Popp was de inrichter van de feestelijkheden n.a.v. het bezoek van de vorst.

(3) *Kursaal-Programme* meldt in zijn nummer van 30-IX-1881 dat *Le Pilote* ophoudt te verschijnen.

Steekkaart G.M.

- e. *Drukker* : Lambrecht, Brugge.
 g. *Medewerker* : L. Konkelberge (1).
 IV. Liberaal opinieblad (2).

La Plage, v. JOURNAL DE LA MER

La Plage

- I. *Bewaarpplaats* :
 K.B.B. (F.M.); G.M. : 22-VI-1913.
 U.B.L. (F.H.) : 22-VI-1913; 6-VII-1913.
- II. a. *Ondertitel* : Organe Saisonnier de Blankenberghe et du Littoral.
 d. *Prijs* : 3 fr. per seizoen; 5 ct. per nummer.
 e. *Formaat* : 60×42 cm., 5 kol., 4 pp.
 f. *Periodiciteit* : 2 × per week (do. en zo.).
 h. *Adres* : Place du Casino, 86, Blankenberghe.
- III. a. *Eerste nummer* : 22-VI-1913.
Laatst aangetroffen nummer : 6-VII-1913.
 e. *Drukker* : M. Herreboudt, Eeckhoutstraat, Brugge.
- IV. Neutraal seizoenblad (3).

(1) *Bibliographie Nationale*, dl. II, p. 380.

(2) „Nous comblons une véritable lacune. En effet à Blankenberghe, l'endroit le plus indépendant de tout le pays, considéré à droit comme la forteresse du libéralisme brugeois, où vient de naître une association libérale qui compte déjà une centaine de membres, il n'y a pas une feuille qui défende notre bonne population contre les attaques éhontées de la sainte presse, contre les persécutions incessantes des cléricaux.

Quelques-uns de nos amis politiques sont d'avis que, dans une ville d'eaux, pendant la saison des bains, la politique doit s'effacer devant le repos, le bien-être et le plaisir. C'est une grave erreur. Les cléricaux ne raisonnent pas ainsi et c'est tout juste cette bienheureuse saison balnéaire qu'ils exploitent pour faire de la propagande politique.

Il est évident qu'il importe de mettre le holà à cette situation. Nos amis modifieront-ils leurs idées et nous seront-ils énergiquement secourables? Oui, nous l'espérons, et notre espoir ne sera point déçu". *Le Pilote de Blankenberghe*, 31-VII-1881, p. 1, a.

(3) „Depuis longtemps se faisait sentir à Blankenberghe et sur le Littoral avoisinant notre Princesse des Plages, la nécessité d'un organe saisonnier up to date...

Exclusivement consacrée aux intérêts balnéaires *La Plage* saura les défendre avec la modération qui convient et la ténacité qui s'impose. Egalement indépendantes des clans et des partis, *La Plage* s'inspirera d'une simple politique de clocher, où le villégiateur et le contribuable trouveront tous deux leur compte. Outre la liste officielle des étrangers, que *La Plage* publiera deux fois par semaine, on y trouvera tous les renseignements susceptibles d'intéresser la généralité du publique. Son tirage considérable qui fera de *La Plage* l'organe le plus répandu du littoral, confèrera d'ailleurs à sa publicité une valeur que nos annonceurs seront les premiers à apprécier et dont ils ne tarderont pas de reconnaître les bienfaits...". *La Plage*, 22-VI-1913 p. 1, a.

La Plage de Blankenberghe, v. JOURNAL DE LA MER

La Plage de Blankenberghe

- I. *Bewaarplaats* :
G.M. : 2-VII-1865.
M.I.P. : 24-VII-1864; 6-VIII-1865.
- II. a. *Ondertitel* : Moniteur hebdomadaire des bains. Liste officielle des étrangers.
d. *Prijs* : 2 fr. per seizoen; 15 ct. per nummer.
e. *Formaat* : 32 × 23 cm., 3 kol., 6 pp.
f. *Periodiciteit* : wekelijks.
- III. a. *Begindatum* : 28-VI-1864 (1).
Laatst aangetroffen nummer : 6-VIII-1865.
e. *Drukker* : L. Everaert-De Vos, Zeedijk, Blankenberge.
- IV. Toeristisch blad.

La queue de la petite Estacade

- I. *Bewaarplaats* :
K.B.B. (F.M.) : 15-X-1885.
G.M. : 17, 22, 26, 30-IX-1885; 4-X-1885; 13-XII-1885; 3-I-1886.
- II. d. *Prijs* : 10 ct. per nummer.
e. *Formaat* : 30 × 23 cm., 3 kol., 4 pp.
f. *Periodiciteit* : 2 × per week.
- III. a. *Eerste nummer* : 17-IX-1885.
Laatst aangetroffen nummer : 3-I-1886.
e. *Drukker* :
Mommens, rue de la Vierge-Noire, 40. Bruxelles.
Mommens, 10-12 rue de Beughem, Bruxelles, op 13-XII-1885.
- IV. Vakblad.

La saison de Blankenberghe

- I. *Bewaarplaats* : G.M. : 8-VIII-1907.
- II. a. *Ondertitel* : Organe officiel de la vie balnéaire. Liste des étrangers. Programme des fêtes.

---

(1) Het eerst voorhanden nummer van 24-VII-1864 betreft jg. 1, nr. 4.

- d. Prijs : 5 fr. per seizoen; 10 ct. per nummer.
  - e. *Formaat* : 62 × 42 cm., 5 kol., 4 pp.
  - h. *Adres* : Visscherstraat, 46, Blankenberge.
- III. a. *Eerste nummer* : VII-1900 (1).
       Enig voorhanden nummer : 8-VIII-1907.
 e. *Drukker* : H. Laga, Blankenberge.
- IV. Toeristisch blad.

La Semaine, v. Oostende

De stad Blankenberghe

- I. *Bewaarplaats* : G.M. : 8-XI-1891; 6-XII-1891.
- II. e. *Formaat* :
       33 × 25 cm., 3 kol., 2 pp.
       33 × 25 cm., 3 kol., 4 pp., op 6-XII-1891.
- III. e. *Drukker* : Geuens-Seaux, Philipstockstraat, 35, Brugge.
       g. *Redakteur* : Gustaaf Mestdagh, Blankenberge.
- IV. Informatieblad.

De Toekomst van Blankenberghe

- I. *Bewaarplaats* :
       K.B.B. (F.M.) : 4-XII-1897.
       G.M. : 11-XII-1897; 15-VI-1902.
       S.B.A. : 7-VI-1898; 28-V-1898.
       L. Danhieux : 29-XII-1901; 5-I-1902; 13-VII-1902 t-m 16-XI-1904.
- II. a. *Ondertitel* : Liberaal blad.
       d. *Prijs* : 5 ct. per nummer.
       e. *Formaat* : 41 × 29 cm., 3 kol., 4 pp.
       f. *Periodiciteit* :
           Om de 14 dagen.
           Wekelijks (zo.), op 29-XII-1901.

---

(1) Het eerst voorhanden nummer van 8-VIII-1907 betreft jg. 1, nr. 14.

III. a. *Eerste nummer* : 4-XII-1897.

Laatst aangetroffen nummer : 16-XI-1904.

e. *Drukker* :

Gebroeders Daveluy, Groene Rei, 7, Brugge.

Groote Handelsdrukkerij, Nieuwstraat, 32-34, Oostende, op 29-XII-1901.

Groote Handelsdrukkerij Van Graefscheppe, Nieuwstraat, 32-34 Oostende, op 16-II-1902.

Groote Handelsdrukkerij Van Graefscheppe, Cirkelstraat, 21, Oostende, op 11-V-1902.

g. *Medewerker* : A. Van Assche (1).

IV. Vooruitstrevend liberaal opinieblad (2).

La vigie de la Côte

I. *Bewaarplaats* :

K.B.B. (F.M.) : 11-XI-1886.

G.M. : 15-VIII-1874; 2-VII-1887; 1-IX-1888; 2-VII-1893; 31-VII-1898; 16-VI-1901; 13-VIII-1911.

M.I.P. : 13-VI-1874; 4-IX-1886; 5-VII-1896; 30-VIII-1903.

---

(1) „Le tribunal civil de notre ville vient de se prononcer dans l'action en dommages-intérêts intentée à M. A. Van Assche, journaliste à Saint-Gilles (Bruxelles), par M.-J. Bultynck, chef de bureau à l'administration communale de Blankenberghe, en raison de plusieurs articles parus pendant la dernière campagne électorale dans le journal *De Toekomst van Blankenberghe*. Le demandeur réclamait une somme de 1000 fr. à titre de dommages inérêts, plus diverses insertions du jugement. Cette affaire à été longuement plaidée. Les articles en cause ayant été jugée diffamatoires, le tribunal a condamné M. Van Assche au payement de 300 fr. de dommages-intérêts, et à l'insertion du jugement dans trois journaux au choix du demandeur. *Steekkaart G.M.* 8-XII-1906.

(2) „Heden verschijnt voor de eerste maal het liberaal blad *De Toekomst* het orgaan van alle rechtzinnige liberale strijders en vrienden, gesticht met het doel hardnekkige liberale propaganda te maken en de belangen onzer Blankenbergsche ingezetenen te behartigen en voor te staan. Ons programma zal kort en goed zijn : antiklerikaal en eendracht onder alle liberalen.

De klerikalen schreeuwen gedurig en overal dat de Progressisten, Liberalen en Demokraten de godsdienst aanranden, dat is een jesuitische leugen. De liberalen eischen de afschaffing van het voorrecht der Doode Hand. De liberalen teekenen protest aan tegen de wetten die de geestelijkheid ontslaan van den krijgsvrijheid en van den burgerwacht... De liberalen willen de volkomen gewetensvrijheid. De liberalen willen niet dat de priester het openbaar onderwijs beheert; zij eischen de onzijdigheid van het onderwijs. De katholieken beweerden het recht te hebben over de kerkhoven volgens hun wil te beschikken... De waarheid is dat de klerikalen den oorlog zonder genade verklaren aan al wat de geestelijkheid voor de wet tracht te verkrijgen : en wanneer er hun weerstand geboden wordt dan beweren zij dat de godsdienst aangerand wordt. Dat is vals. De Progressisten, Liberalen en Demokraten bevechten alleen de voorrechten der kerk en der geestelijkheid, voorrechten tegenstrijdig met de rechtvaardigheid. De afschaffing van die voorrechten kunnen den godsdienst niet hinderen, in wiens naam men ze tracht te behouden. Ziedaar de waarheid! *De Toekomst van Blankenberghe*, 4-XII-1897, p. 1.

II. a. *Ondertitel* :

Journal d'annonces, avis et nouvelles diverses, publiant une liste d'étrangers de Blankenberghe et de Heyst, op 13-VI-1874 en 15-VII-1874.

„Bains de Blankenberghe et de Heyst. Seule liste officielle des étrangers, annonces, avis et nouvelles diverses, op 11-IX-1886.

”Bains de Blankenberghe, Heyst et Wenduyn. Seule liste officielle des étrangers, annonces, avis et nouvelles diverses, op 2-VII-1887.

„Bains de Blankenberghe, Heyst, Wenduyn, Le Coq s-Mer (den Haen) et Knocke. Liste officielle des étrangers. Journal d'annonces, avis et nouvelles diverses, op 1-IX-1888.

„Le Vigie de la Côte de Blankenberghe. Seule liste officielle des Etrangers, paraissant les dimanches et jeudi de chaque semaine, op 2-VII-1893.

„Liste officielle des étrangers de Blankenberghe, Heyst, Knocke, Wenduyn, Den Haen, Middelkerke, Mariakerke, Oostduinkerke, Nieuport, op 5-VII-1896.

Journal officielle des étrangers de Blankenberghe, Heyst, Knocke, Wenduyn, Den Haen, Mariakerke, Middelkerke, Oostduinkerke, Westende et Nieuport-Bains, op 31-VII-1898.

Geen ondertitel meer op 13-VIII-1911.

b. *Vignet* : Titelviersiering met zicht op Casino en wapenschild van de stad, op 2-VII-1893, 31-VII-1898, 16-VI-1901, 13-VIII-1911.

d. *Prijs* :

2 fr. per seizoen; 15 ct. per nummer, op 13-VI-1874.

2,7 fr. per seizoen; 20 ct. per nummer, op 4-IX-1886.

5 fr. per seizoen; 20 ct. per nummer, op 2-VII-1893.

e. *Formaat* :

32 × 24 cm., 22 pp.

32 × 24 cm., 44 pp., op 4-IX-1886.

32 × 24 cm., 28 pp., op 2-VII-1887.

32 × 24 cm., 32 pp., op 1-IX-1888.

32 × 24 cm., 28 pp., op 2-VII-1893.

32 × 24 cm., 40 pp., op 31-VII-1898.

32 × 24 cm., 34 pp., op 16-VI-1901.

32 × 24 cm., 36 pp., op 13-VIII-1911.

f. *Periodiciteit* :

1 of 2 × in de week.

- Wekelijks (za.), op 4-IX-1886.
 2 × in de week (zo. en do.), op 5-VII-1896.
 h. Adres : Visscherstraat, 68, Blankenberge en Groene Rei, 6, Brugge, op 13-VIII-1911.
- III. a. *Eerste nummer* : 1865 (1).
 . Verscheen nog in 1914 (2).
 d. e. *Uitgever. Drukker* : Daveluy, Groene Rei, 7, Brugge.
 f. *Beheer* : Hoofdredactie : V. Froment, Groene Rei, 6, Brugge vanaf 31-VII-1898.
 g. *Medewerker* : L. Konkerlberge (3).
- IV. Toeristisch blad.

Ville de Blankenberghe

- I. *Bewaarplaats* : G.M. steekkaart : VII-1892.
 II. a. *Ondertitel* : Saison des bains. Programme des concerts.
 III. e. *Drukker* : V. Roegiers, Kerkstraat, 63.
 IV. Toeristisch blad.

De Voorbode

- I. *Bewaarplaats* :
 G.M. : 27-XII-1868 ; 19-XI-1871 ; 23-III-1873.
 M.I.P. : 11-I-1874.
 S.B.A. : 24-XII-1871.
- II. a. *Ondertitel* :
 Blankenbergsch Weekblad, op 27-XII-1868 (4).
 Blankenbergsch nieuwsblad verschijnende als de omstandigheden het vereischen, op 19-XI-1871.
 Blankenbergsch nieuwsblad verschijnende den Zondag, op 11-I-1874.
- c. *Motto* :
 't Zwaard kent geene vrienden.
 Eerst beraan, dan bestaan. Die onder ligt, kan wel eens boven komen, op 27-XII-1868.

---

(1) Het eerst voorhanden nummer van 13-VI-1874 betreft jg. x, nr. 2.
 (2) *Provinciale Wegwijzer van West-Vlaanderen*, 1914, p. 203.
 (3) *Bibliographie Nationale*, dl. II, p. 380.
 (4) Geschreven nummer (nota op de krant zelf).

- 't Zwaard kent geene vrienden. Recht moet recht zijn, op
19-XI-1871.
- d. *Prijs* :
5 fr. per jaar, op 27-XII-1868.
10 ct. per nummer, op 19-XI-1871.
2,5 fr. voor 26 nummers, op 23-III-1873.
- e. *Formaat* :
26×18 cm., 6 pp., op 27-XII-1868.
46×28 cm., 3 kol., 4 pp., op 19-XI-1871.
- f. *Periodiciteit* :
Wekelijks (zo.), op 27-XII-1868.
Als de omstandigheden het vereisen, op 19-XI-1871.
Wekelijks (zo.), op 23-III-1873.
- III. a. *Eerste nummer* : 25-X-1868 (1).
Laatst aangetroffen nummer : 11-I-1874.
- d. *Uitgever* : L. Konkelberge, Molenstraat, 17, Blankenberge.
e. *Drukker* : te Brugge, op 27-XII-1868.
g. *Hoofdredactie* : L. Konkelberge, Molenstraat, 17, Blankenberge
- IV. Liberaal opinieblad (2).

Die Wacht an der Nordsee, v. Oostende

De Zeekust

- I. *Bewaarplaats* :
K.B.B. (F.M.) : 13-II-1904.
G.M. : 29-V-1897; 20-V-1899; 7-XII-1901.
M.I.P. : 2-VII-1904.
L. Danhieux : 26-IX-1903 t-m 2-VII-1904.
- II. a. *Ondertitel* :
Weekblad voor Blankenberge, Heist en het omliggende.
Weekblad voor Blankenberge en 't omliggende, op 20-V-1899.
Weekblad verschijnende den Zaterdag, op 7-XII-1901.

(1) *Nota op steekkaart G.M.* : cet exemplaire du 1° qui est imprimé est une épreuve d'imprimerie dans lequel on lit : „Alle mogelijke middelen zullen aangewend worden om met 1 januari 1869 de Voorbode gedrukt te laten verschijnen”.

(2) „Heden verschijnt het eerste gedrukte nummer der Voorbode ... Dat men zegge wat men wil, het raakt mij niet, ik blijf onwankelbaar in mijne gedachten : de grondbeginselen van algemeen welzijn : Vrijheid, Gelijkheid en Broederlijkheid zal ik blijven verdedigen... P. Konkelberge”. *De Voorbode*, 19-XI-1871, p. 1.

- c. *Motto* :
 Godsdienst, Tale en Land! Landbouw en Koophandel.
 God en Land - Vorst en Volk, op 7-XII-1901.
- d. *Prijs* : 3 fr. per jaar.
- e. *Formaat* :
 56×38 cm., 5 kol., 4 pp.
 54×39 cm., 5 kol., 4 pp., op 20-V-1899.
 50×32 cm., 4 kol., 4 pp., op 7-XII-1901.
- f. *Periodiciteit* : wekelijks (za.).
- III. a. *Eerste nummer* : I-V-1897 (1).
Laatst aangetroffen nummer : 2-VII-1904.
- d. e. *Uitgever. Drukker* : Hector Laga, Visscherstraat, 39, Blankenberge. Idem., Visscherstraat, 46, Blankenberge, op 7-XII-1901.
- IV. *Katoliek opinieblad*.

KIESBLADEN EN PAMFLETTEN VAN BLANKENBERGE

TITEL	DATUM	DRUKKER	BEWAARPLAATS
GEMEENTEVERKIEZING VAN 1 JULI 1872			
De Waarheid Blankenbergsch Kiezersblad.	30 juni	F. Hage, Brusselsche-straat, 8.	G.M. Steekkaart
GEMEENTEVERKIEZING VAN 17 NOVEMBER 1895			
LIBERAAL			
Blankenbergsche Kiesgazet	4 nov., 9 nov., 16 nov.	Vandermarlière Molen-straat, 24.	L. Danhieux K.B.B. (F. M.) G.M. steekkaart.
KATHOLIEK			
Eerlijkheid en volksmin zal zegepralen boven laster en volksbedrog. Weg met de geheime aanhangers van 't socialismus. Weg met de foppers. Persoonlijk interest en eigen belang.		De Haene-Wante Brugge.	L. Danhieux
Aan de paljas Konkelberghe 't Zal niet pakken.		De Haene-Wante Brugge.	id.
		C. Van Hecke. Spanjaardstraat, Brugge.	id.

(1) Het eerst voorhanden nummer van 29-V-1897 betreft jg. I, nr. 4.

TITEL	DATUM	DRUKKER	BEWAARPLAATS
Om goed te stemmen kiezers. Onze kandidaat, Heer Adolf D'Hondt-Hoste.		C. Van Hecke. De Haene-Wante, Brugge.	L. Danhieux id.
Geachte kiezers en medebur- gers. Een laatste woord aan de ba- ders. Gemeente Blankenberghe	14 nov. 1895	De Haene-Wante Brugge. De Haene-Wante Brugge.	id. id. id. id.

GEMEENTEVERKIEZING VAN 18 OKTOBER 1903

LIBERALEN

Rijspap! Rijspap! Aan de liberalen van Blanken- berghe. 230.000. - Twee honderd der- dig Duizend Frank! De schandelijke vechtonelen van maandag. Kiezers! Blankenbergenaars, Beenhou- wers, Groenseliërs, Kieken- marchands, Fruiteniers, Kruideniers, Likoristen, eigenaars van huizen met vitrienen, leest en oordeelt. Heren kiezers.		Handelsdrukkerij A. Van Graefschep Oostende.	L. Danhieux id. id. id. id. id.
M. Gaston Goetghebeur Aanvallen tegen M. Or. Van Mulle		Handelsdruk. A. Van Graefschep, Oostende	id.
Beloften! Beloften! Klerikale kandidaten Baders! Herbergiers! Over het manifest der gema- tigde liberalen. Bewoners der Bakkerstraat		" " " " "	id. id. id. id. id.
Naar Brussel.		M. Daveluy en V. Fro- ment - Brugge.	id. id.
Liberaale belastingen.		Druk. H. Laga (Blan- kenberghe) Druk. J. De Backer (Brugge)	L. Danhieux id.

TITEL	DATUM	DRUKKER	BEWAARPLAATS
Open brief aan De Toekomst, liberaal (!?) dagblad van Blankenberghe.			
Aan de arme mensen van Blankenberghe		Druk. H. Laga (Blankenberghe)	L. Danhieux
Antwoord aan de Toekomst Herbergiers!!		Druk. H. Laga (Blankenberghe)	id. id.
Werklieden van de stad.			id.
Wat wij willen. Recht wat recht is.		Druk. H. Laga (Blankenberghe)	id.
Aan de herbergiers.		Druk. H. Laga (Blankenberghe)	id.
Broodrovers en broodgevers.		Druk. H. Laga (Blankenberghe)	id.
Afschaffing der katholieke scholen		Druk. H. Laga (Blankenberghe)	id.
De laatste geuzenpijlen. Uitkooprij, leugens bedrog! Cijfers tegen cijfers.		Druk. H. Laga (Blankenberghe)	id. id.
Aan het kiezerskorps van Blankenberghe.	19 okt. 1903		id.
Blankenberghe-naars		Druk. H. Laga (Blankenberghe)	id.
Recht voor allen.	6 nov. 1903	Vandermarliere	id. id.
Visschers			id.
Herbergiers en kleine restauratiehouders.			id.
Medeburgers			id.
Aan de bedienden en werklieden van de stad		M. Daveluy en V. Froment - Brugge.	id. id.
Gemeentekiezing van 18 oktober 1903.		Druk. Van Graefschape Oostende.	id.
De Kiezing		„	L. Danhieux & G.M. Steekkaart.
Naklank der kiezing		„	L. Danhieux.

KATHOLIEKEN EN GEMATIGDE LIBERALEN

Kiezers van Blankenberghe.		Druk. H. Laga - De Snick Blankenberghe.	Danhieux
Burgers, werklieden en neringdoeners van Blankenberghe.		Druk. Geuens-Seaux	id.

TITEL	DATUM	DRUKKER	BEWAARPLAATS
Een lollekenskandidaat!!		Druk. H. Laga - De Snick Blankenberghe.	L. Danhieux
Kandidaat Van Mullem Alfons naar de natuur geschilderd door vriend en vijand, in zijn politiek leven.		"	id.
Herbergiers vereenigt U! Manifest der gematigde liberalen.		J. De Backer (Brugge)	id.
Lied der miscontente liberalen.		"	id.
		Druk. H. Laga (Blankenberghe)	id.

SENAATSVERKIEZING VAN 29 MEI 1904

KATHOLIEK

Senaatkiesing van 29 mei 1904.		H. Laga, Visscherstraat Blankenberghe.	L. Danhieux
Arrondissement Brugge.			id.

WETGEVENDE VERKIEZING VAN 27 MEI 1906

Eigen Heerd, Goud Weerd!	nr. 1 : mei	H. Laga-Desnick	G.M. Steekkaart
--------------------------	-------------	-----------------	-----------------

GEDEELTELIJKE GEMEENTEVERKIEZING VAN 24 FEBRUARI 1907

LIBERAAL

De strijd	nr. 1 : 10 feb	Daveluy, Brugge	G.M. steekkaart F.M.
De Bessem.	nr. 2 : 17 feb	Daveluy, Brugge	K.B.B. (F.M.); U.B.L. (F.H.); G.M.
De Fourchette	nr. 3 : 18 feb	Daveluy, Brugge	G.M. steekkaart
De Ketel.	nr. 4 : 20 feb	Daveluy, Brugge	K.B.B. (F.M.); G.M. steekkaart
Courage.	nr. 5 : 24 feb	Daveluy, Brugge	K.B.B. (F.M.); U.B.L. (F.H.); G.M.
De Genadeslag.	nr. 6 : 24 feb	Daveluy, Brugge	K.B.B. (F.M.); G.M. steekkaart
Hunne Verdraagzaamheid. Kiezers, wij komen er aan!	[1907] "	Daveluy, Brugge Daveluy, Brugge	G.M. steekkaart G.M. steekkaart

KATHOLIEK

Bruyn de Beer, Tybaert de Kater en Rynaart de Vos op zoek naar den Candidaat van 't Slokkershuis.	nr. 1 [1907]	H. Laga, Blankenberghe	G.M. steekkaart
---	--------------	------------------------	-----------------

TITEL	DATUM	DRUKKER	BEWAARPLAATS
Carnaval	nr. 2 [1907]	H. Laga, Blankenberge.	G.M. steekkaart
Gemeenteverkiezing van 24 februari. Eén Grap.	nr. 3 [1907]	H. Laga, Blankenberge.	C.M. steekkaart
Mijnheer Anselm Vernieuwe. Kandidaat der Kathol. Partij.	[1907]	H. Laga, Blankenberge.	G.M. steekkaart
Reynaart de Vos. De bierketel is in gevaar!!!	[1907]	H. Laga, Blankenberge.	G.M. steekkaart
Reynaart de Vos aan de slok- kersbende.	[1907]	H. Laga, Blankenberge.	G.M. steekkaart
Reynaart de Vos aan het Kie- zerskorps van Blankenberghe.	[1907]	H. Laga, Blankenberge.	G.M. steekkaart
Reynaart de Vos aan onze brave Visschers.	[1907]	H. Laga, Blankenberge.	G.M. steekkaart
Reynaart de Vos, Klacht van een liberaal Herbergier over „Ons Huys”.	[1907]	H. Laga, Blankenberge.	G.M. steekkaart
De Verdraagzaamheid.	[1907]	H. Laga, Blankenberge.	G.M. steekkaart
Recht door zee. Orgaan der onafhankelijke liberalen.	1907	P. Van Stockeren, Brugge.	G.M. steekkaart

GEMEENTEVERKIEZINGEN VAN 20 OKTOBER 1907

KATOLIEK

De Triomfeklok.	[21 oktober]	H. Laga, Blankenberge.	G.M. steekkaart
Gemeenteverkiezing van 20 Oc- tober 1907. Onze Kandidaten.	s.d.	H. Laga, Blankenberge.	G.M. steekkaart

LIBERAAL

Laatste Nagels met koppen.	s.d.	Daveluy, Brugge.	G.M. steekkaart
----------------------------	------	------------------	-----------------

WETGEVENDE VERKIEZING VAN 24 MEI 1910

KATHOLIEK

Reynaert de Vos aan het kie- zerskorps van 't Noorden.	nr. 10, s.d.	Ww Verbeke - Loys & Cie. Brugge.	G.M. steekkaart
--	--------------	----------------------------------	-----------------

GEMEENTEVERKIEZING VAN 15 OKTOBER 1911

Reynaert de Vos. Aan het kie- zerskorps v. Blankenberge.	nr. 1, 7, 8. (s.d.)	Verbeke -Loys & Cie, Wulfhagestraat, 10, Brugge.	K.B.B. (F.M.) G.M. steekkaart G.M.
Motto : „Wie slim wil wezen, moet Reynaert lezen”.			

KAMERVERKIEZING VAN 2 JUNI 1912

Aan de Bevolking van Blan- kenberghe.	s.d. (enig n°)	Brugsche Naamloze Vennootschap voor Drukwerk. Brugge.	G.M. steekkaart
---------------------------------------	----------------	---	-----------------

DEN HAAN

L'Echo du Littoral

- I. *Bewaarplaats* : U.B.L. (F.H.) : 25-VIII-1912.
- II. a. *Ondertitel* : Organe des Plages de : Ostende, Coq-sur-mer, Wenduynne, Blankenberghe, Heyst, Duinbergen, Knocke.
b. *Vignet* : Pentekening van een boerenhof en een hotel met toeristen (golfspelers) die er zich naartoe begeven, achterna gekeken door de landbouwers.
d. *Prijs* : gratis gedurende het seizoen.
e. *Formaat* : 61 × 42 cm., 4 kol., 4 pp.
g. *Oplage* : min. 10.000 exemplaren (1).
h. *Adres* : Avenue Holbein, 25, Coq-sur-Mer.
- III. f. g. *Beheer. Redactie* : Rue Van Helmont, 38, Bruxelles.
- IV. Neutraal informatieblad.

L'Echo des Plages, v. *Blankenberghe*

La vigie de la Côte, v. *Blankenberghe*

DUINBERGEN

L'Echo du Littoral, v. *Den Haan*

Heyst - Plages, v. *Heist*

HEIST

Bulletin de l'alimentation, v. LE MONITEUR DE L'ALIMENTATION

---

(1) „Tirage minimum 10 000 exemplaires”. *L'Echo du littoral*, 25-VIII-1912.

Comptoir universel de marchandises et liquidations

- II. h. *Adres* : Rue Dodoens, 47, Anvers.
- III. a. *Eerste nummer* : begin 1899.
  - e. *Drukker* : Tijtgat et fils, Heist-sur-Mer.
- IV. *Annoncenblad* (1).

L'Echo du Littoral, v. *Den Haan*

Echo de la Plage, v. *Nieuwpoort*

L'Echo des Plages

- I. *Bewaarplaats* : K.B.B. (F.M.); U.B.L. (F.H.); M.I.P. : 2-VII-1893.
- II. a. *Ondertitel* : Bains de Heist-s-Mer. Liste officielle des étrangers paraissant chaque semaine.
  - d. *Prijs* : 3 fr. per seizoen; 15 ct. per nummer.
  - e. *Formaat* : 32 × 25 cm., 11 pp.
  - f. *Periodiciteit* : wekelijks.
  - h. *Adres* : L. Dubois, Stationplein, Heist.
- III. a. *Eerste en enig voorhanden nummer* : 2-VII-1893.
  - Bestond nog in* 1895 (2).
  - d. *Uitgever* : Daveluy Frères, Groene Rei, Brugge.
- IV. *Toeristisch seizoenblad* (3).

L'Echo des Plages, v. *Blankenberghe*

---

(1) *La presse universelle*, iv-v-1899, p. 81-82, 85.

(2) *Répertoire général de la presse belge*, 1895, p. 123.

(3) „Il est le fils de la *Vigie* (de la côte de Blankenberghe) et il élève ses premières vagissements pour défendre les intérêts, étendre la renommée de la ville de Heyst, si chère à sa mère-feuille. *La Vigie*, après 29 années, fait peau neuve en quelque sorte et sous le même titre elle se consacre exclusivement aux intérêts de Blankenberghe... Elle leur envoie un autre défenseur et fait des vœux ardents pour leur prospérité. Ainsi présenté, *l'Echo* a son explication." *L'Echo des Plages*, 2-VII-1893, p. 1, a.

L'Economiste Rural

- I. *Bewaarplaats* : G.M. steekkaart : 1900 (I, nr. 4).
- II. a. *Ondertitel* : Revue officielle hebdomadaire des associations agricoles belges.
  - f. *Periodiciteit* : wekelijks.
- III. f. *Beheer* : Heist.
  - g. *Redactie* : Brussel.
- IV. Vakblad.

Gazette de Heyst

- I. *Bewaarplaats* :
  - K.B.B. (F.M.) : 23-II-1908.
  - M.I.P. : 1-III-1908.
- II. a. *Ondertitel* : Katholiek Volksgezind Weekblad.
  - c. *Motto* : Voor God en Volk! — Voor Taal en Land!
  - e. *Formaat* : 52 × 36 cm., 5 kol., 4 pp.
  - f. *Periodiciteit* : wekelijks.
- III. a. *Eerste nummer* : 14-II-1908 (1).
  - Laatst voorhanden nummer* : 1-III-1908.
  - e. *Drukker* : Oct. Van Cleeven, Lippenslaan, Knokke.
- IV. Katoliek opinieblad (2).

Le Guide du Baigneur, v. Blankenberge

Le Guide des Baigneurs du Littoral Belge, v. Oostende

Le Guide des étrangers à Blankenberghe et Heyst, v. Blankenberge

---

(1) Het eerst voorhanden nummer van 23-II-1908 betreft jg. 1, nr. 2.

(2) Welk is ons doel?

Heyst beschermen tegen de liberale geldverkwisters en broodroovers. De vooruitgang en den bloei onzer lieve badstad bewerken, met de godsdienstige, zedelijke en stoffelijke belangen van het volk te verdedigen. De vrede en eendracht betrachten en in stand houden tusschen alle weldenkende en eerlijke lieden en malkander ondersteunen. De Waarheid en rechtvaardigheid doen zegeprelen, met de leugen en de lastertaal der volksbedriegers aan de schandpaal te spijkeren. De oogen openen aan onze verdwaalde medeburgers, die zich in de liberale netten lieten vangen zonder hunne weten.

Ziedaar ons doel, dit zullen wij betrachten, onze leuze getrouw: Voor God en Volk!"
Gazette van Heyst, 23-II-1908, p. 1.

De Heistenaar

- I. *Bewaarplaats* :
M.I.P. : 18-XI-1899.
G.M. : 3-VI-1899, 25-XI-1899.
S.B.A. : 27-VIII-1899.
- II. a. *Ondertitel* :
Nieuws- en Aankondigingsblad, verschijnende iederen Zaterdag avond.
Nieuws- en Aankondigingsblad, verschijnende den Zaterdag, op 18-XI-1899.
- c. *Motto* : God en Land! — Vorst en Volk!
d. *Prijs* : 3 fr. per jaar.
e. *Formaat* : 54×38 cm., 5 kol., 4 pp.
f. *Periodiciteit* : wekelijks (za.).
- III. a. *Begindatum* : 18-XI-1898 (1).
Laatst aangetroffen nummer : 25-XI-1899.
- d. e. *Uitgever. Drukker* :
Leo Van Neste, Vlamingstraat, 9, Heist.
H. Laga-De Snick, Visscherstraat, Blankenberge, op 25-XI-1899.
- f. *Hoofdedactie* : Aloys Walgrave, Leopold II straat, 22, Heist, op 25-XI-1899.
- IV. *Katoliek opinie- informatie- enannoncenblad*, vanaf 25-XI-1899 (2).

Heyst - Attractions

- I. *Bewaarplaats* : G.M. : s.d. (19-VII-1903); (26-VII-1903).
- II. b. *Vignet* : Visser die naar de zee kijkt.
e. *Formaat* :
43×28 cm., 3 kol., 4 pp.
43×28 cm., 3 kol., 8 pp., op (26-VII-1903).

---

(1) Het eerst voorhanden nummer van 3-VI-1899 betreft jg. 1, nr. 29.

(2) „zoals onze lezers het kunnen zien aan het hoofd van dit blad, is het bestuur van den Heistenaar eenigzins gewijzigd, dit met volle overeenkomst en toestemming van den voorgigen uitgever.

... hen op hoogte houden van alles wat zoo al bijzonder in de wereld omgaat en wat ons land aanbelangt.

Het nieuws van Heist en de grensgemeenten zullen wij hun vooral nauwkeurig mededeelen, doch dit laatste altijd zonder bemerkingsen, aan de lezers zelf overlatend daarover te oordeelen volgens hunne overtuigingen. A. WALGRAVE. *De Heistenaar*, 25-XI-1899, p. 1.

- III. e. *Drukker* : Alfred Tijtgat, Duinstraat, 21.
IV. Annoncenblad.

Heyst - Attractions

Nord-Villégiature, op 1-VI-1909 (1).

- I. *Bewaarplaats* :
M.I.P.; K.B.B. (F.M.) : 14-VI-1908; 1-VI-1909.
G.M. : 26-VII-1908; 13-VI-1909.
- II. a. *Ondertitel* :
Organe de la Colonie étrangère. Liste officielle des étrangers.
Programme des fêtes.
Organe de la Colonie étrangère de Heyst, Duinbergen et Knocke, op 1-VI-1909.
- b. *Vignet* :
Visser kijkend naar het strand en de zee met zeilboten.
Zicht op de drie badsteden, op 1-VI-1909.
- d. *Prijs* : 3 fr. per seizoen; 10 ct. per nummer.
- e. *Formaat* :
32 × 25 cm., 3 kol., 8 pp.
55 × 36 cm., 4 kol., 4 pp., op 1-VI-1909.
- g. *Oplage* : Verscheidene duizenden exemplaren, op 1-VI-1909 (2).
- h. *Adres* : Rue des Dunes, 31, Heist.
- III. a. *Begindatum* : 14-VI-1908.
Laatst aangetroffen nummer : 13-VI-1909.
- d. e. *Uitgever. Drukker* : Alfred Tijtgat, Heist.
- IV. Toeristisch blad (3).

---

(1) „Comme le Prince Charmant de la naïve légende, *Heyst-Attractions* se réveille de son long sommeil hivernal et se pare de ses plus beaux atours pour séduire ses aimables lectrices et ses nombreux lecteurs.

Seulement, *Heyst-Attractions* change de nom et s'appellera désormais *Nord-Villégiature*. Sous ce titre plus générique et plus étendu, il saura mieux encore porter au loin le charme et le bon renom dont jouissent déjà nos stations balnéaires de Heyst, Duinbergen et Knocke. Il étendra son cercle d'action et sera régulièrement expédié à tous les Kursaals, Casinos etc. Il ne sera donc plus local..." *Nord-Villégiature*, 1-VI-1909. p. 1.

(2) „Du choc des idées, dit-on, jaillit la lumière! Que tous, donc, formulent leurs désirata dans *Nord-Villégiature* dont le tirage dépassant plusieurs milliers d'exemplaires, constituera une force capable de les faire réaliser" ... *Ibid*.

(3) Ce qu'il sera : l'Organe de tous
lu par tous
fait par tous
intéressant
sincère
instructif.

Heyst - Plages

- I. *Bewaarplaats* :
K.B.B. (F.M.) : 8-VII-1906; 7-VII-1907.
M.I.P. : 1-VII-1906; 12-VIII-1906; 11-VIII-1907.
G.M. : 15-VIII-1906; 8-IX-1907; 23-VIII-1908.
- II. a. *Ondertitel* :
Journal hebdomadaire. Listes officielles des Etrangers de Heyst et Duinbergen.
Journal hebdomadaire. Listes officielles des Etrangers de Heyst Duinbergen et Knocke, op 7-VII-1907.
Journal hebdomadaire. Listes officielles des Etrangers de Knocke, Heyst et Duinbergen, op 11-VIII-1907.
- d. *Prijs* : 1,25 fr. per seizoen; 10 ct. per nummer, op 23-VIII-1908.
- e. *Formaat* :
32 × 25 cm., 2 kol., 8 pp.
32 × 25 cm., 3 kol., 8 pp., op 11-VIII-1907.
- f. *Periodiciteit* : wekelijks (zo.).
- g. *Oplage* :
8-VII-1906 : 30 exemplaren.
12-VIII-1906 : 400 exemplaren (1).
- h. *Adres* : Villa Aimée, Boulevard Leopold, 13.
- III. a. *Eerste nummer* : 1-VII-1906 (2).
Laatst aangetroffen nummer : 23-VIII-1908.
- e. *Drukker* :
H. Laga-De Snick, Blankenberge.
Oct. Van Cleven, Knokke, op 8-IX-1907.

Ce qu'il ne sera pas : l'Organe d'un seul
la chose d'un seul
rédigé par un seul
maussade
vantard
ni politique.

Heyst-Attraction, 14-VI-1908, p. 1.

- „Nous ne nous occuperons que de tout ce qui est susceptible d'intéresser nos hôtes visiteurs, nos propriétaires et nos hôteliers... Comme *Heyst-Attractions*, l'an dernier, *Nord-Villégiature* sera l'organe de tous et non d'une coterie de personnalités quelconque... Notre journal sera une tribune libre et largement ouverte à toutes les manifestations empreintes de corrections et de courtoisie...
Nord-Villégiature, 1-VI-1909, p. 1.

(1) *Heyst-Plages*, 12-VIII-1906.

(2) Het eerst voorhanden nummer van 8-VII-1906 betreft jg. 1, nr. 2.

- g. *Beheer* : Pierre Van Torre, dagbladhokje, Zeedijk, op 23-VIII-1908.
- IV. Neutraal informatie- enannoncenblad (1).

Heyst-sur-Mer

- I. *Bewaarplaats* : G.M. steekkaart : s.d. (1899).
- II. a. *Ondertitel* : Les petites affiches de Heyst et Knocke s-mer.
Feuille quotidienne, distribuée gratuitement.
- d. *Prijs* : gratis.
- f. *Periodiciteit* : dagelijks.
- h. *Adres* : Rue des Dunes, 21 of Zeedijk, 42, Heist a-Zee.

Journal de Heyst

- I. *Bewaarplaats* :
K.B.B. (F.M.) : 3-VIII-1882.
M.I.P. : 16-VII-1882.
G.M. : 16-VII-1882; 24-VIII-1882; 14-I-1883.
- II. a. *Ondertitel* :
Weekblad van Heyst.
Edition bi-hebdomadaire, op 24-VIII-1882.
- d. *Prijs* : 5 fr. per jaar, 10 ct. per nummer.
- e. *Formaat* :
33 × 24 cm., 3 kol., 4 pp.
62 × 46 cm., 6 kol., 4 pp., op 14-I-1883.
- f. *Periodiciteit* : 2 × per week.
- II. a. *Binddatum* : 16-VII-1882.
Laatst aangetroffen nummer : 14-I-1883.
- e. *Drukker* : Lod. De Vriese, Regnessestraat, 3, Gent.

---

(1) *Heyst-Plages* étant avant tout un organe de propagande, sans aucun caractère commercial, n'insère que les annonces des maisons que l'administration du journal peut recommander en conscience à ses lecteurs... A partir de cette date le journal paraîtra régulièrement chaque Dimanche avec la liste des étrangers, le programme des fêtes et de plus, le programme détaillé des Concerts". *Heyst-Plages*, 8-VII-1906, p. 1.

- f. *Medewerker* : H. De Corte-Veldeman, Maison de famille, Zeedijk, Heist aan zee op 16-VII-1882.
- IV. Liberaal opinieblad (1).

Le moniteur de l'alimentation

Bulletin de l'alimentation, op 5-I-1909 (2).

- I. *Bewaarplaats* : G.M. : 5-XI-1908.
- II. a. *Ondertitel* : Vins, bières, liqueurs, denrées, coloniales, etc. Journal professionnel, spécial aux hôteliers, cafetiers, restaurateurs, etc. paraissant deux fois par mois.
- f. *Periodiciteit* : 2 × per maand.
- III. a. *Begindatum* : 5-XI-1908.
- c. d. *Eigenaar, Uitgever* : Alfred Tijtgat, Heist.
- f. g. *Direkteur, Redakteur* : Albert Hue, Rue d'Ecosse, 13bis, Bruxelles.
- IV. Vakblad.

Moniteur de la Belgique Balnéaire, v. *Oostende*

Nord-villégiature, v. HEYST-ATTRACTIONS

La Semaine, v. *Oostende*

La Sirène

- I. *Bewaarplaats* : G.M. : 14-VIII-1898.
- II. a. *Ondertitel* : Organe de Heyst-sur Mer. Liste officielle des Etrangers.

---

(1) „Aan onze lezers!
Het Weekblad van Heyst, waarvan heden het eerste nummer verschijnt, is het orgaan onzer Liberale Associatie.

Hoofdzakelijk toegewijd aan de zedelijke en stoffelijke belangen onzer meer en meer bloeiende badstad en der omliggende gemeenten, zal ons blad ook de algemeene politieke belangen voorstaan en zich binnen de palen der Grondwet aansluiten bij al de hervormingen, die de welvaart voor ons duurbaar Vaderland vereischt.

Gedurende het badseizoen, zal het Weekblad twee maal per week in beide talen verschijnen, de programmas der feesten afkondigen, de volledige lijst der vreemdelingen van aard om de algemene belangstelling te verwekken". *Journal de Heyst*, 16-VII-1882, p. 1.

(2) Doordat de titel aan een ander blad behoorde werd deze veranderd tot *Bulletin de l'alimentation*. Nota op steekkaart G.M.

- d. *Prijs* : 1 fr. per seizoen; 10 ct. per nummer.
 e. *Formaat* :
     36×27 cm., 2 kol., 6 pp.
     36×27 cm., 2 kol., 8 pp., op 14-VIII-1898.
 f. *Periodiciteit* : wekelijks; maandelijks ('s winters).
 h. *Adres* : Vlamingstraat, 9, Heist.
- III. a. *Begindatum* : 3-VII-1898 (1).
     Einddatum : 21-VIII-1898.
 e. *Drukker* : L. Vanneste, Vlamingstraat, 9, Heist.
 g. *Hoofdredactie* : Leon de la Plage.
 f. *Direktie* : Josef Van Duinen (2).
- IV. Neutraal informatieblad (3).

La vigie de la Côte, v. Blankenberge

Die Wacht an der Nordsee, v. Oostende

De Zeekust, v. Blankenberge

KNOKKE

L'Echo de Knocke

- I. *Bewaarplaats* :
 M.I.P. : 1-VI-1913.
 U.B.L. (F.H.) : 8-VI-1913.
 G.M. : 1-VI-1913.
- II. a. *Ondertitel* : Journal de publicité pour Knocke-sur-Mer et Knocke-le-Zoute.

(1) Volgens nota van G.M. zou het nr. van 24-VII-1898 (in het M.I.P.) nr. 1 in potlood dragen, terwijl hierin tevens het programma werd gegeven.

(2) *La presse universelle*, VI-VII-VIII-1899, p. 127, p. 132.

(3) „... l'Avenir du Journal de Heyst s'est assurée et au lieu de mourir à la fin de la saison, le journal paraîtra mensuellement en hiver et à la saison prochaine, *La Sirène* réapparaîtra rajeuni et toujours fidèle à son programme : La Prospérité de Heyst-la-Belle". *La Sirène*, 14-VIII-1898, p. 1.

- d. Prijs : gratis.
- e. *Formaat* : 33 × 25 cm., 3 kol., 4 pp.
- f. *Periodiciteit* : wekelijks (zo.).
- g. *Oplage* : 20.000 exemplaren.
- III. a. *Begindatum* : 1-VI-1913.
Laatst aangetroffen nummer : 8-VI-1913.
- d. *Uitgever* : Ad. De Kerschaver, Avenue Lippens, 55, Knokke-sur-Mer.
- IV. *Annoncenblad* (1).

L'Echo du littoral, v. *Den Haan*

L'Echo des Plages, v. *Blankenberge*

Heyst-sur-Mer, v. *Heist*

Heyst-Plages, v. *Heist*

Le Knockenaar

- I. *Bewaarplaats* :
M.I.P. : 15-VII-1902.
G.M. : 15-VII-1902; 1-IX-1908.
F. Van Steene : 17-VIII-1902.
- II. a. *Ondertitel* : Organe officiel intermittent des Intérêts Matériels, Généraux, Balnéaires, Civils, Mondaines, Militaires et Maritimes de Knocke-sur-Mer.
- b. *Vignet* : Twee konijnen respectievelijk met trommel en trompet
- d. *Prijs* : 10 ct. per nummer, geen abonn. aanvaard.
- e. *Formaat* : 37 × 27 cm., 3 kol., 4 pp.
- g. *Oplage* : 3.000 exemplaren.

---

(1) „ ... Son but est de faire connaître les hôtels, pensions de famille et magasins de la plage et des villes les plus proche.

En Avant! Faisons y de la publicité qui perte et rapporte-en restant très économique. En voici la preuve : *L'Echo de Knocke* est distribué..., et il est donc forcé d'être lu par tous les étrangers. L'utilité et l'avantage de cette publicité sauteront aux yeux de tout le monde, d'autant plus encore que *L'Echo de Knocke* paraîtra dans les trois langues principales. *L'Echo de Knocke*, 1-VI-1913, p. 1.

- III. a. *Begindatum* : 1-VII-1902 (1).
Laatst aangetroffen nummer : 1-IX-1908.
 e. *Drukker* : Louis Vogels, Rue Verte, 48-50, Bruxelles.
 f. *Direkteur* :
 Milo D'Ulm, Rue Verte, 48-50, Bruxelles.
 Veuve Milo, Rue Verte, 48-50, Bruxelles, op 1-IX-1908.
Sekretaris : Zeevogel, Wielingen.
Administratie : Anselme Mosselbieter, Wandelaar.
- IV. Toeristisch blad. Satire. Werd uitgegeven door een groep schilders die in Knokke hun verlof kwamen doorbrengen (2).

La Mouette

- I. *Bewaarplaats* :
 K.B.B. (F.M.) : 5-VI-1904.
 U.B.L. (F.H.) : 12-VI-1904; 3-VII-1904.
 M.I.P. : 11-IX-1904.
 G.M. : 31-VII-1904.
 Van Steene : 5-VI-1904 - 18-IX-1904.
- II. a. *Ondertitel* : Organe de la ville de Knocke. Journal hebdomadaire paraissant du 5 juin au 30 septembre. Adressé aux principaux établissements de la Belgique et de l'Etranger. Liste officielle des étrangers.
- b. *Vignet* :
 Wapenschild van de stad.
 Geen vignet op 19-VI-1904.
- d. *Prijs* : 2 fr. per seizoen, 10 ct. per nummer.
- e. *Formaat* : 44 × 28 cm., 6 pp.
- f. *Periodiciteit* : wekelijks (zo).

(1) Het eerst voorhanden nummer van 15-VII-1902 betreft jg. 1, nr. 2.

(2) *Le Knockenaar* répond à un besoin réel, qu'il arrive au bon moment et que les habitants, les propriétaires et les contribuables en général sont heureux de la création d'un organe désintéressé qui entend s'occuper énergiquement des intérêts matériels de la commune de Knocke que nous voyons, du reste, depuis quelques années, foulés aux pieds avec une désinvolture sans nom, alors que les faveurs les plus déconcertantes sont prodiguées à des communes beaucoup moins intéressantes.

Nous ne cesserons de protester contre cet état de choses et sommes convaincu que nous avec nous tous les Knockois sans distinction d'opinion, car nous ne nous occupons pas de politique dans ces colonnes mais simplement des intérêts matériels et généraux de la commune." *De Knockenaar*, 15-VII-1902, p. 1.

- h. *Adres* :
 Rue Sainte-Claire, 1, Bruges; Avenue Lippens, 14, Knokke.
 Rue Sainte-Claire, 1, Bruges; Bibliothèque, Digue de mer,
 Knokke op 26-VI-1904.
- III. a. *Begindatum* : 5-VI-1904.
Laatst aangetroffen nummer : 18-IX-1904.
- d. f. *Uitgever, Directeur* : L. De Plancke Fils (1).
- IV. *Seizoenblad* (2).

De toekomst van Knokke en het Noorden

- I. *Bewaarplaats* :
 M.I.P. : 3-II-1907.
 K.B.B. (F.M.) : 23-XII-1906 (3).
 G.M. : 28-IV-1907.
- II. a. *Ondertitel* : Volksgezind Weekblad.
 c. *Motto* : Met 't Kruis in top. zoo varen wij ten hoogen hemel op.
 Houd U recht. En zie niet om.
 d. *Prijs* : 3 fr. per jaar, 5 ct. per nummer.
 e. *Formaat* : 53 × 36 cm., 5 kol., 4 pp.
 f. *Periodiciteit* : wekelijks.
- III. a. *Begindatum* : 9-XII-1906.
Laatst aangetroffen nummer : 28-IV-1907.
- d. e. *Uitgever, Drukker* : Oct. Van Cleven, Verweeplaats, Knokke.
- IV. *Christen-demokratisch opinieblad*.

La vigie de la Côte, v. Blankenberge

(1) *La Mouette*, 5-VI-1904, p. 5, a.

(2) „Notre programme. Il est peu compliqué : nous ne parlerons ni de la guerre Russe-Japonaise, ni des questions agitant les différents pays du globe, ni même des divisions intestines. Notre but est plus simple, c'est la réclame pour les habitants du pays, nous voulons également rendre nos colonnes aussi utiles et aussi agréables que possible, en donnant le compte-rendu des fêtes et des événements locaux, publier la liste des étrangers, l'horaire des trains, des trams et des bateaux à vapeur, en un mot tout ce qui peut intéresser les villégiateurs de passage, ou les amis fidèles de notre jolie cité balnéaire”. *La Mouette*, 5-VI-1904, p. 4, a.

(3) Nota van Mertens dat het nummer 1 van 9-XII-1906 uitgeput is.

Villégiature à Knocke et Knocke-Zoute

- I. *Bewaarplaats* :
 M.I.P. : 21-VI-1914.
 K.B.B. (F.M.); G.M. : 1-VI-1914.
 Verz. Vereycken : 4-VII-1914.
- II. a. *Ondertitel* : Organe de la Société Coopérative des Propriétaires de Knocke et Knocke-Zoute.
 e. *Formaat* : 60 × 45 cm., 5 kol., 4 pp.
 f. *Periodiciteit* : 2 × per maand.
 h. *Adres* : Lippenslaan, 20, Knokke.
- II. a. *Begindatum* : 1-VI-1914.
Laatst aangetroffen nummer : 4-VII-1914.
 e. *Drukker* : Herreboudt, Eekhoutstraat, 8, Brugge.
 f. *Direkteur* : M. Van den Broucke, Avenue de la Reine, 3, Knokke
- IV. Vakblad (1).

PAMFLETTEN KNOKKE

TITEL	DATUM	DRUKKER BEWAARPLAATS
Algemeen overzicht. Oplossing der vraag : Waar moet de statie van Knocke komen? (Protestmeeting tegen het ontwerp van de regering)	1907	Broeder Philippe (Broeders Xaverianen Knokke)

(1) Aux lecteurs.

En éditant *Villégiature à Knocke et Knocke-Zoute* la Coopérative des Propriétaires a cru remplir un triple rôle :

- 1° Celui de répondre au but de la constitution de la société en faisant de la publicité pour Knocke et Knocke-Zoute.
- 2° En permettant au moyen de cet organe de relier les biens qui unissent les différents propriétaires de nos chères pages.
- 3° Celui aussi de défendre et de revendiquer les droits des villégiateurs. *Villégiature* est créée sans nuance politique et l'administration prend à cœur d'observer cette règle. Notre bulletin ne connaîtra qu'une chose, l'intérêt de nos pages et de ceux qui y résident.

La Société Coopérative des Propriétaires de Knocke et Knocke-Zoute, constitué le 7 février représente la majeure partie des propriétaires de terrains et de villas, elle a pour objet : la vente et l'achat de villas et de terrains, la location des villas, l'entretien, la surveillance et l'hygiène des immeubles, publicité, attractions et réjouissances publiques, et tout ce qui a rapport aux intérêts des coopérateurs. V.D.B.". *Villégiature...*, 1-VI-1914, p. 1.

ST.-ANDRIES

Het Kerkklokje der parochie van St.-Andries

- I. *Bewaarplaats* :
U.B.L. (F.H.) : 2-IV-1905, 4-II-XI-1905; 9-15-XII-1905;
21-28-IV-1906; 17-23-VI-1906; 23-30-VI-1906; 7-14-XI-1908;
15-23-VII-1910; 10-17-IX-1910; 4-II-II-1911; 25-III—I-IV-
1911; 24-VI - I-VII-1911; 10-17-IX-1911; 9-15-XII-1911; 5-13-
I-1912; 3-10-II-1912; 23-30-III-1912; 27-IV-I-V-1912; 7-14-
V-1912; 18-25-V-1912; 21-29-VI-1912; 3-10-VIII-1912; 25-I-
I-II-1913; 27-XII-1913; 3-I-1914.
K.B.B. (F.M.) : 9-16-XII-(1911).
- II. b. *Vignet* : Kerkblok in het midden met links Maria en Jezus en
rechts St.-Jozef.
e. *Formaat* : 26 × 17 cm., 2 kol., 4 pp.
f. *Periodiciteit* : wekelijks (za.).
- III. a. *Begindatum* : III-1905 (1).
Laatst aangetroffen nummer : 3-I-1914.
e. *Drukker* : Drukkerij der abdij, Averbode.
- IV. *Godsdienstig blad*.

ST.-MICHIELS

KIESBLAD

TITEL	DATUM	DRUKKER	BEWAARPLAATS
-------	-------	---------	--------------

GEMEENTEVERKIEZING VAN OKT. 1911

Voor 't Recht en de Waarheid Vrijheid-Onpartijdigheid!	okt. 1911		K.B.B. (F.M.) U.B.L. (F.H.); G.M.
---	-----------	--	--------------------------------------

(1) *Le Fureteur*, v-1905, p. 18.

UITKERKE

Voorwaarts

- I. *Bewaarplaats* : Vandepitte G., Bruggesteeweg, 383, Uitkerke : 11-1911.
- II. a. *Ondertitel* : tolk der maatschappij „Uytkerke Voorwaarts” ter verdediging aller belangen.
  - e. *Formaat* : 27 × 37 cm., 4 pp.
  - f. *Periodiciteit* : „Als ’t past. Misschien in ’t korte”.
- III. e. *Drukker* : H. Laga-Desnick, Visscherstraat, 46, Blankenberge.
- IV. Neutraal informatieblad.

WENDUINE

L’Echo du Littoral, v. *Den Haan*

L’Echo des Plages, v. *Blankenberge*

La vigie de la Côte, v. *Blankenberge*

ZEEBRUGGE

Brugge aan zee (1)

’T Vrije Noorden

- I. *Bewaarplaats* : K.B.B. (F.M.) : IX-1913 (nr. 1).
- II. a. *Ondertitel* : Maandblad der Christen Demokraten van ’t Noorden.

---

(1) Dit maandblad werd reeds volledig behandeld door R. VAN EENOO, *De pers te Brugge* : 1792-1914. *Bouwstoffen*, p. 32.

- c. *Motto* : Recht voor de vuist. — Tot heil van 't Noordsche Volk.
- d. *Prijs* : 1 fr.
- e. *Formaat* : 36 × 27 cm., 3 kol., 4 pp.
- f. *Periodiciteit* : maandelijks.
- III. a. *Eerste en enig voorhanden nummer* : IX-1913.
- d. e. *Uitgever, Drukker* : Constant De Bal, Zee-Brugge.
- IV. Christen-demokratisch opinieblad (1).

---

(1) „Waarom het *Vrije Noorden* verschijnt!

Eerst en vooral wat is het *Vrije Noorden*?

Het *Vrije Noorden* is een christen democratisch blad dat zal strijden den volksstrijd voor de verheffing en de veredeling van het volk! In ons blad zullen wij het programma der christene volkspartij verdedigen en geen duim breed zullen wij van ons programma afwijken.

Waarom is het *Vrije Noorden* gesticht geworden?

Het *Vrije Noorden* is niet gesticht geworden om twist en tweedracht in de rangen der democraten te zaaien. Wij vragen en verlangen niets anders dan vrede in onze rangen. Doch om die vrede bestendig te doen geworden mag er geene miskenning en vernedering in onze rangen geschieden. Er mag geen onrecht gepleegd worden. 't *Vrije Noorden* is gesticht om aan Caesar te geven wat aan Caesar toekomt, ten andere om de miskenning en de vernedering te beletten door aan iedereen te geven waarop hij recht heeft.

Doch niet alleen wil het *Vrije Noorden* vrede, zijne bijzonderste taak zal bestaan in een hevige kamp om de gemeenten van het Noorden vrij te vechten uit de klauwen der bewaarders. Met de aanstaande kiezingen mag geen enkel gemeentehuis gevonden worden waar onze partij niet vertegenwoordigd wordt door ten minste één groen gemeenteraadslid. Met de kamerkiezing zal het *Vrije Noorden* ook zijn steke staan in den strijd om onzen geliefden volksvertegenwoordiger Priester Fonteyne zegevierend naar de kamers terug te sturen.

Voor de senaat zullen wij zien wat er ons te doen staat en eerst na grondige overweging onze houding vaststellen.

Ziet daar dus in korte woorden wat het *Vrije Noorden* is en waarom het gesticht is geworden.

Ons ideaal is onze partij groot en sterk, machtig als een bolwerk van gansch het Noorden, door op onwankelbare stevige grondvesten te stichten.

Ons doel is ons geliefde Noordsche volk te ontwikkelen en gansch te ontslaven door ons overheerlijkheid en edel democratisch programma". 't *Vrije Noorden*, IX-1913, p. 1.

TOTAALOVERZICHT

Wat betreft onze oostkust was *Blankenberge* het middelpunt van het politieke- en kulturele leven, alsook van het toerisme. Samen met Oostende had het de nodige vakantiegenoegens om de rijke binnen- en buitenlandse toeristen aan te trekken. De pers is een nauwkeurige weerspiegeling van wat Blankenberge was voor 1914 : een mondaine badstad.

Blankenberge heeft 20 toeristische bladen gehad, die de badgasten inlichtten over eventuele verstrooiingsmogelijkheden. Deze pers startte in 1874 toen Lambrecht *Le Guide du Baigneur* drukte. Deze seizoenbladen vonden hun weg naar de nabijgelegen badoorden die volledig in de schaduw leefden van Blankenberge en over geen plaatselijke kranten beschikten. Dit was het geval met Wenduine, Den Haan en Duinbergen.

Benevens deze seizoenbladen was ook de politieke pers in Blankenberge zeer goed vertegenwoordigd en beschikten de grote partijen er over degelijke strijdorganen. De liberale pers was er toonaangevend met vijf kranten waarvan drie nederlandstalige. De eerste liberale telg *De Voorbode* zag reeds in 1868 het licht. De katholieken beschikten slechts over een eigen orgaan in 1893 met *De Blankenberghenaar*. De rijkdom aan kiespamfletten daterend uit het begin van onze eeuw wijzen trouwens op een grote politieke activiteit in deze badstad. Daarenboven telde Blankenberge nog enkele neutrale informatiebladen, rijk gestoffeerdeannoncenbladen en vakbladen wat dus wel spreekt voor de bloei van deze stad.

Het tweede belangrijkste toeristisch centrum van de oostkust was Heist, al kon het geenszins wedijveren met Blankenberge. Het eerste plaatselijk seizoenblad dateert van 1893. De aanhangers van de 2 grote politieke richtingen konden slechts enkele jaren in de plaatselijke pers bevrediging vinden. De liberalen waren er het eerst met een orgaan vertegenwoordigd toen in 1882 L. De Vriese uit Gent *Le Journal de Heyst* drukte. In 1899 kregen ook de katholieken een propagandablade met de *Heistenaar* dat echter nog in datzelfde jaar elke politieke kleur liet varen. De oprichting van een tendensieus blad in zo'n kleine stad als Heist was immers een gewaagde onderneming zodat de echte strijdbladen er slechts een kortstondig bestaan kenden. Neutrale informatiebladen kenden een iets langere levensloop en waren er derhalve talrijker vertegenwoordigd.

Alhoewel *Knokke* thans één van de gekendste badsteden van België is, was het voor de eerste wereldoorlog slechts een gehucht en een satelliet van Heist. De meeste Heistse kranten waren dan ook in Knokke verspreid. Pas in 1902 vinden we een spoor van een toeristisch blad met *De Knockenaar* dat dan nog beperkt bleef tot de kring van een groepje Brusselse schilders die er hun vakantie kwamen doorbrengen en dat wegens zijn Nederlandse taal weinig andere toeristen zal bereikt hebben. Een politieke pers was er behalve *De Toekomst van Knocke en het Noorden* onbestaand.

KANTON TORHOUT

Aankondigingsblad

- I. *Bewaarplaats* :
G.M. : 26-IX-1880 (I, nr. 1).
U.B.G.J. 1124 : 26-IX-1880 (I, nr. 1) (1).
- II. a. *Ondertitel* : Feuille d'Annonces.
e. *Formaat* : 41 × 26 cm., 4 kol., 4 pp.
f. *Periodiciteit* : wekelijks (zo.).
- III. a. *Eerste en enig voorhanden nummer* : 26-IX-1880 (nr. 1).
Einddatum : 27-III-1881 (2).
d. e. *Uitgever, Drukker* : Lod. De Vriese, Gent.
- IV. *Annoncenblad*.

Advertentieblad (3)

Nieuw Advertentieblad van Thourout, op 23-X-1851 (?).

Week-Advertentieblad van Thourout, op 23-I-1856.

Weekadvertentie van Thourout, op 4-II-1858 (IX, nr. 420) (?), (4).

- I. *Bewaarplaats* : G.M. : 3-I-1856 (VI, nr. 272).
- II. a. *Ondertitel* : Verschynende den donderdag.
d. *Prijs* : kosteloos (5).
e. *Formaat* : 35 × 23 cm., 3 kol., 2 pp.
f. *Periodiciteit* : wekelijks (do.).
h. *Adres* : Oostendestraat, (Torhout) (6).

---

(1) Het blad verscheen als bijvoegsel van de *Stem van Thourout* (zie verder).

(2) Laatste nummer van de *Stem van Thourout* waarop staat : „dit nr. verschijnt met een bijvoegsel”.

(3) Een nummer dat dergelijke titel draagt hebben we niet aangetroffen. Een steekkaart G.M. geeft de hoofding *Nieuw Advertentieblad van Thourout* aan en verwijst hierbij naar het blad van 23-X-1851, 2de jg. nr. 53 in de verzameling Guilmot. In de *Provinciaelen Wegwijzer van Westvlaenderen en besonderlyk der stad Brugge*, 1852, p. 163 staat evenwel *Advertentieblad*, de titel die wij ook aantreffen in *Journal de l'imprimerie et de la librairie en Belgique*, jan. 1856, p. 21 en F. DE POTTER, *Vlaamsche Bibliographie of lijst der nederduitsche boeken in Belgie sedert 1830 uitgegeven*. 3de deel. *Tijdperk 1856-1867*, p. 262, en eveneens aldus vermeld werd door J. DE SMET, *De Westvlaamse pers in 1855*, p. 250 en M. DE VROEDE, *De Vlaamse pers in 1855-1856*, p. 7. De uitgave van het *Nieuw Advertentieblad* wijst daarenboven ook op het vroegere bestaan van het *Advertentieblad*, zodat deze titel zich wel opdrong om door ons aangenomen te worden.

(4) *Steekkaart G.M.* Verwijzing naar de verzameling WARZÉE.

(5) „Dit blad wordt kosteloos gezonden naer alle de gemeentehuyzen en byzonderste herbergen van de Provincie West-Vlaenderen”.

(6) *Provinciaelen Wegwijzer...*, 1852, p. 163.

- III. a. *Stichtingsdatum* : (oktober 1850) (1).
Einddatum : (1866 of 1867) (2).
 d. e. *Uitgever, Drukker* :
 P. Stock (3).
 Stock en Zoon, op 3-I-1856.
 Stock gezusters, op 4-II-1858 (?) (4).
- IV. Strikt annoucenblad.

De Flikkerman

- I. *Bewaarplaats* :
 G.M. : 16-VI-1894 (nr. 1); 14-VII-1894 (nr. 3).
 R.H. : 30-VI-1894 (nr. 2).
 K.B.B. (F.M.) : 16-VI-1894 (nr. 1).
- II. e. *Formaat* : 28 × 18,5 cm., 2 kol., 4 pp.
 f. *Periodiciteit* : om de 14 dagen (za).
- III. a. *Eerste nummer* : 16-VI-1894.
Laatst voorhanden nummer : 14-VII-1894 (nr. 3).
 d. *Uitgever* : het eerste nummer was ondertekend door *De Vereenigde Vrijgezinden van Thourout*.
 e. *Drukker* :
 Leon Ackerman & Co, Roeselare;
 C. Van Hecke, Spanjaardstraat, 1, Brugge, vanaf 30-VI-1894.
- IV. Liberaal strijdblad (5).

Gazette van Thorhout, v. NIEUWE GAZETTE VAN THOUROUT

Gazette van Thourout

- I. *Bewaarplaats* :
 R.H. : 17-VI-1857 (IV, nr. 199).
 G.M. : 24-II-1858 (V, nr. 235).

(1) Voortgaande op het nummer van 23-X-1851 dat het 57ste zou zijn. Wanneer men zich steunt op de nummering van het enig bewaarde exemplaar komt men eveneens in oktober 1850 terecht.

(2) Het *Advertentieblad* werd voor het laatst in de *Provinciaelen Weguyzer* van 1867, p. 164 vermeld.

(3) *Provinciaelen Weguyzer*..., 1852-1867.

(4) *Steekkaart G.M.*

(5) Ontstaan tegen het reglement gestemd in de gemeenteraad, dat een taks op het dansen invoerde. De Torhoutse deken Stroom werd van rechtstreekse bemoeiing beschuldigd. Het blad polemizeerde heftig met „Dries” van de katolieke *Gazette van Thorout* (zie in dit weekblad de artikels van 9-VI-1894 p. 1b & 16-VI-1894 p. 1 a-c.).

- M.I.P. (C.B.) : 15-VIII-1866 (VIII, 797) 17-VII-1873 (XVII, 1162)
 R.A.B., Verzameling Delplace : 6-I-1870 - 23-XII-1875.
- II. a. *Ondertitel* :
 Verschynende elken Donderdag op 15-VIII-1866.
 Katholiek weekblad verschynende elken Donderdag, vanaf
 7-XII-1871.
- d. *Prijs* : 3 fr. per jaar.
 e. *Formaat* : 36 × 22 cm., 3 kol., 4 pp.
 f. *Periodiciteit* :
 Wekelijks (wo.).
 Wekelijks (do.), (15-VIII-1866).
- h. *Adres* :
 Bruggestraat, 66, Torout.
 Noordzandstraat D4, nr. 24, Brugge, op 15-VIII-1866 (1).
 Noordzandstraat D4, nr. 64, Brugge, vanaf 21-IV-1870.
- III. a. *Eerste nummer* : 1-IX-1853 (?) (2).
Laatste nummer : 30-XII-1875 (3).
- b. c. d. e. f. *Stichter. Eigenaar. Uitgever. Drukker. Directeur* :
 Amand Delplace-Beernaert (4).
- IV. *Katoliek informatieblad.*

De Geitenboer

- I. *Bewaarplaats* : K.B.B.(F.M.) : proefnummer zonder datum.
- II. a. *Ondertitel* : Maandschrift van den provincialen Geitenbond.
 Handelende over Geiten-, Konijnen- en Kiekenkweek".
- c. *Motto* : Godsdienst - Huisgezin - Eigendom.
- e. *Formaat* : 20 × 12 cm., 1 kol., 10 pp.
- f. *Periodiciteit* : maandelijks.

(1) De adreswijziging van Torhout naar Brugge moet evenwel in mei 1858 gebeurd zijn. Het adres van het *Thourhoutsch Blad*, dat eveneens door A. Delplace uitgegeven en gedrukt werd, luidde immers vanaf 9 mei 1858 : Brugge, St. Jacobstraet, D 1, Nr^o 4, en vanaf 1 juni 1863 : Noordzandstraat, D4, Nr^o 24.

(2) Volgens een *steekkaart G.M.* zou het nummer 9 dateren van 27-X-1853. M. DE VROEDE neemt in zijn reeds geciteerd werk (p. 20) 1854 als beginjaar aan. Hierbij heeft hij zich naar alle waarschijnlijkheid gesteund op F. DE POTTER, *Vlaamsche Bibliographie*. Lijst der boeken, vlug- en tijdschriften, muziekwerken, kaarten, platen en tabellen, in België van 1830 tot 1890 verschenen, p. 766. Het feit dat het blad van 17-VI-1857 nr. 199 draagt, pleit evenwel voor de juistheid van de *steekkaart G.M.*

(3) „Met dit nummer houdt dit blad op te verschijnen. Wij bedanken onze inschrijvers voor hunne welwillendheid.

Al onze tijd aan onze welgezochte en wijd verspreide uitgaven *Stad Brugge* en *Thouroutschblad* te besteden is de reden waarom wij deze onderneming verlaten".

(4) Over A. Delplace-Beernaert zie onder *Het Thouroutsch Blad*.

- III. a. Eerste en enig voorhanden nummer: proefnummer, juni 1905 (1)
e. *Drukker* : A. Becelaere, Schutterij, Torout.
- IV. Vakblad.

Katholieke Gazette van Thourout, v. NIEUWE GAZETTE VAN THOUROUT

De Landman

Dit katholiek, a-politiek landbouwblad, dat vanaf 1-1-1863 te Brugge gedrukt en uitgegeven werd, was bestemd voor de landbouwcomicen van West-Vlaanderen, waaronder deze van Torhout. Deze laatste stad werd in de redaktieraad vertegenwoordigd door V. Laridon. Het weekblad werd reeds volledig behandeld door R. VAN EENOO, *De pers te Brugge* : 1792-1914. *Bouwstoffen*, pp. 107-109.

Markten-Courant van Thourout

Markten-Courant van Thourout — Bulletin Commercial de Thourout, v. MARKTPRIJS-BLAD VAN THOUROUT.

Marktprijs-Blad van Thourout

Markten-Courant van Thourout, op 5-XII-1860.

Markten-Courant van Thourout. — Bulletin Commercial de Thourout, op 27-II-1867.

- I. *Bewaarplaats* :
- M.I.P. (C.B.) : 16-1-1856 (III, nr. 73), 27-II-1867 (xiv, nr. 9).
G.M. : 5-XII-1860 (VII, nr. 354).
- II. a. *Ondertitel* : Nieuws- en Handelsblad, op 5-XII-1860.
- d. *Prijs* : 2 fr. per jaar (2).
- e. *Formaat* :
- 23 × 16,5 cm., 2 kol., 1 p.
28,5 × 21 cm., 3 kol., 1 p., op 5-XII-1860.
- f. *Periodiciteit* : wekelijks (woensdagnamiddag).

---

(1) *Le Fureteur*, op. cit., 1905, p. 26.

(2) Samen met de *Thouroutenaer* betaalde men 5 fr. per jaar. *Thouroutenaer*, 7-XII-1867, p. 1 a.

III. a. *Eerste nummer* : 26-VII-1854 (proefnummer).

2-VIII-1854 (eerste nummer) (1).

Laatst aangetroffen nummer : 27-II-1867.

b. c. d. e. f. *Stichter, Eigenaar, Uitgever, Drukker, Opsteller* :
L. Cornille en J. Vandecasteele, uitgevers van de Thouroute-
naer, Torout.

IV. A-politiekannoncen- en informatieblad.

Nieuw Advertentieblad van Thourout, v. ADVERTENTIEBLAD

Nieuwe Gazette van Thourout

De Vrede, einde 1862 of 1863. (2)

Katholieke Gazette van Thourout, op 5-X-1872 (XI, nr. 562) (3).

De Stad Thourout, op 25-X-1879 (XVIII, nr. 43) (4).

Gazette van Thorhout, op 9-VII-1882 (XXI, nr. 28) (5).

De Thouroutsche Bode, vanaf 17-IX-1904 (6).

I. *Bewaarplaats* :

Firma Becelaere : 1893-1896, 1898, 1902-1904.

M.I.P. (C.B.) : 5-II-1870 (IX, nr. 419); 3-IV-1875 (XIV, nr. 698);

8-X-1882 (XXI, nr. 41); 8-VII-1883 (XXII, nr. 27); 18-XII-1887

---

(1) „Het belang dat de kooplieden, bakkers, mulders, olieslagers, landbouwers enz. hebben om ten spoedigsten onderrigt te zijn van de graen en zaedprijzen op de verscheidene markten, en voornamelijk op dien van Veurne heeft de uitgevers van den *Thouroutenaer* het gedacht doen opvatten den woensdagnamiddag van elke week, een marktprysblad uittegeven. Woensdag lest (26-VII-1854) hebben zij de proef van dit blad uitgegeven en woensdag naast (2-VIII-1854) zal het eerste nummer verschynen. De noodige maatregelen zyn genomen, om de marktprizen met den meesten spoed en nauwkeurigheid mede te deelen.

De inschryvingsprys bedraegt slechts 2 fr. 's jaars; deszelfs geringheid doet de uitgevers verhopan dat dit blad eenen algemeenen byval zal ontmoeten". *De Thouroutenaer*, 30-VII-1854, p. 1 a.

(2) *Provinciaelen Wegwyzer*... 1864, p. 162.

(3) Het betreft hier het eerst bewaarde nummer onder deze titel. De *Provinciaelen Wegwyzer*... vermeldt slechts in 1876 p. 166 Delplace als uitgever van de *Katholieke Gazette van Thourout*. De „Liste des journaux catholiques paraissant en Belgique en 1877", verschenen in de *Courrier de Courtrai* van 12-V-1877 gewaagt zelfs van het bestaan van twee katholieke weekbladen te Torhout, *De Vrede* en de *Katholieke Gazette van Thourout*. Dit is evenwel weinig waarschijnlijk aangezien de nummering van beide bladen op 1862 teruggaat, de *Provinciaelen Wegwyzer*... hen nooit samen aanduidt en geen enkele specimen het gelijktijdig bestaan heeft kunnen aantonen.

(4) Het gaat hier eveneens om het eerst bewaarde nummer, bewaard onder deze titel. *De Stad Thourout* komt in 1881 voor in de *Provinciaelen Wegwyzer*... p. 163.

(5) De opgegeven datum is ook deze van het eerst bewaarde nummer. *De Provinciaelen Wegwyzer* geeft het weekblad op in 1884, p. 163.

(6) Vermits het weekblad nu nog onder deze titel verschijnt, hebben we het een afzonderlijke behandeling gegeven.

(xxvi, nr. 51); 8-xi-1891 (xxx, nr. 45); 22-x-1892 (xxxI, nr. 43); 20-vi-1896 (xxxv, nr. 25).

(V.H.) : 24-ix-1898 (xxxvii, nr. 39).

G.M. : 28-ix-1862 (I, nr. 39); 20-vi-1868 (vii, nr. 336); 23-i-1875 (xiv, nr. 680); 25-x-1879 (xviii, nr. 43); 9-vii-1882 (xxi, nr. 28); 26-ix-1883 (xxii, nr. 38); 1-vi-1890 (xxix, nr. 22); 12-v-1894 (xxxiii, nr. 18).

K.B.B. (F.M.) : 25-vii-1886 (xxv, nr. 30); 19-xi-1892 (xxxI nr. 47).

S.B.A. : 14-viii-1887 (xxvi, nr. 33); 14-vii-1889 (xxviii, nr. 28).

R.A.B. Varia : 6-vi-1903 (xlii, nr. 23).

L. Van Acker : 5-x-1872 (xi, nr. 562).

II. a. *Ondertitel* :

Verschijnende elken Zaterdag, op 25-x-1879.

Verschijnende wekelijks den Zondag, op 26-viii-1883.

Verschijnende wekelijks den Zaterdag middag, op 22-x-1892.

b. *Vignet* :

Wapenschild van Torhout, op 25-x-1879. Komt niet meer voor op 9-vii-1882, om opnieuw afgedrukt te worden op 22-x-1892.

c. *Motto* :

God. Vaderland. Vryheid.

Godsdienst en Vaderland. Vrijheid en Recht, op 20-vi-1868.

Godsdienst, recht, vrijheid en vaderland, op 25-x-1879.

Recht, vrijheid, godsdienst, taal en vaderland, op 9-vii-1882.

Godsdienst. Taal. Vaderland, op 14-vii-1889.

d. *Prijs* :

3,50 fr. per jaar.

4 fr. per jaar, op 25-x-1879; 10 ct. per nummer, op 9-vii-1882.

3 fr. per jaar, 8 ct. per nummer, vanaf 2-i-1897 (1).

---

(1) Reeds in 1895 had Th. Samyn deze prijsverlaging geopperd na de katholieke overwinning in de gemeenteverkiezingen van 17-xi-1895. De politieke bedoelingen van deze maatregel laten niet de minste twijfel : „Hedendaags wordt er veel geweld gedaan om de valsche leerstelsels van liberalismus en socialismus te verspreiden. 't Is de plicht van alle katholieken zulks tegen te werken en een goed middel daartoe is het verspreiden van katholieke gazetten. Om het verspreiden te vergemakkelijken zal de abonnementsprijs der Gazette verlaagd worden als wij op de medewerking van AL onze lezers mogen rekenen. Die medewerking welke wij van hen verlangen bestaat hierin van ten minste één nieuw abonnement te bewerken. Dus, indien ieder van onze geachte abonneenten eene nieuwe inschrijving wint, te beginnen van 1897 en misschien van juli 1896 zal de prijs van de *Gazette van Thorhout* gesteld worden op 3 frank in plaats van 4 fr. Daardoor zal zij het goedkoopste en tevens het grootste weekblad zijn dat aan dien prijs uitgegeven wordt". *Gazette van Thorhout*, 23-xi-1895, p. 1 d.

e. *Formaat* :

- 41,5 × 28 cm. 3 kol. 4 pp.
41,5 × 28 cm. 4 kol. 4 pp., op 20-VI-1868.
44 × 28 cm. 4 kol. 4 pp., op 5-II-1870.
49 × 33 cm. 5 kol. 4 pp., op 25-X-1879.
50,5 × 35 cm. 5 kol. 4 pp., op 25-VII-1886.
55,5 × 35 cm. 5 kol. 4 pp., op 22-X-1892.

f. *Periodiciteit* :

- wekelijks (zo.).
wekelijks (za.), op 20-VI-1868.
wekelijks (zo.), op 9-VII-1882.
wekelijks (za.), op 22-X-1892.

g. *Oplage* : 400 à 500 in 1904 (1).

h. *Adres* :

- Oostendestraat (2).
Hofstraat (3).
Hofstraat, bij de Statie, Torout, op 25-X-1879.
Statie, Tourout, op 9-VII-1882.
Statieplein, Torout, op 8-VII-1883.
Hofstraat, Torhout, op 18-XII-1887.
Burgplaats, Torhout, vanaf 1-I-1898.
Schutterij, Torhout, vanaf 7-V-1904.

III. a. *Eerst bewaarde nummer* : 28-IX-1862 (1, nr. 39).

Einddatum (4).

c. d. e. f. *Eigenaar, Uitgever, Drukker, Hoofdredakteur* :

- Frederik Delplace (5).
Heliodoor Delplace, op 25-X-1879 (6).
K. Hemeryck, op 9-VII-1882 (7).

---

(1) cfr. *infra* p. 165.

(2) *Provinciaelen Wegwyzer*... 1863, p. 162.

(3) *Ibid.*, 1871, p. 164.

(4) Het weekblad verschijnt nu nog onder de titel *De Thouroutsche Bode*, die het sedert 17-IX-1904 aangenomen had (cfr. *infra* p. 164).

(5) Frederik Delplace, zoon van Josse Joseph en Petronille Victoria Homers, broer van Amand, de uitgever van het *Thouroutsch Blad* en de *Gazette van Thourout*, °te Torhout 17-VI-1814, er gestorven op 5-I-1885. Hij was gehuwd met Sophia Joanna Devisch. S.A.To. B.S. Sterfgevallen 1885, nr. 2, R.A.B., Aanwinsten II nr. 6711.

(6) Heliodoor Frederic Aimé Pieter Delplace, zoon van de voorgaande, °te Torhout 10-X-1852, † Torhout 24-VII-1880, ongehuwd. S.A.To. B.S. Sterfgevallen, 1880 nr. 117.

(7) De vermelding door F. DE POTTER, op. cit., p. 766 en overgenomen, door P. ALLOSSERY, *Geschiedkundige Boekenschouw over het huidige West-Vlaanderen in 't algemeen en zijne gemeenten in 't bijzonder*, II, p. 422 als zou K. Hemeryck-Denys reeds vanaf 1854 een weekblad *De Gazette van Thourout* hebben uitgegeven is volledig fout. Het betreft hier een verwarring met de *Gazette van Thourout* van A. Delplace en met de verscheidene

Th. Samyn-De Borchgrave, op 22-x-1892.

A. Becelaere, vanaf 1-v-1904 (1).

g. *Redakteurs en medewerkers* :

Kanunnik Meersseman (?) (2).

Walther (3).

IV. *Katoliek opinie- en informatieblad* (4).

De Paaschklok, v. ROND DEN KERSTBLOK

Rond den Kerstblok

De Paaschklok, op 31-III-1907.

- I. *Bewaarplaats* : G.M. : 23-XII-1906 (nr. 1); 31-III-1907 (nr. 2).
- II. a. *Ondertitel* : Blad ter verdediging van de Christene Vlaamsche Zeden en ter bestrijding van Godslastering en Zedeloosheid.
- c. *Motto* : Alles voor Vlaanderen! Vlaanderen voor Christus!
- e. *Formaat* : 39,5 × 24 cm., 3 kol., 4 pp.
- f. *Periodiciteit* : onregelmatig.

titelwijzigingen die de *Nieuwe Gazette van Thourout* ondergaan heeft. Deze verwarring is eveneens terug te vinden op een steekkaart G.M. Het bestaan van een tweede *Gazette van Thourout* werd trouwens niet bevestigd door de *Provinciaelen Wegwijzer*... noch door een overblijvend specimen. Deze foutieve opvattingen worden daarenboven nog meer geïllustreerd door het feit dat Allossery de eindschakel van de *Nieuwe Gazette*, de *Touroutsche Bode*, reeds in 1862 laat van start gaan in plaats van op 17 september 1904.

K. Hemeryck-Denys, zoon van Hendriken Isabella Sevrancx, ° te Kortemark 25-x-1853, † te Kortrijk 15-III-1913. Na 1888 vertrok hij van Torhout naar Kortrijk, waar hij geen drukkerij meer uitbaatte, maar enkel nog handel in papier. Familiearchief Denys.

(1) „Door overlast van bezigheid” had Th. Samyn de drukkerij „en alles wat die betreft” overgelaten aan A. Becelaere. *Gazette van Thorhout*, 30-IV-1904, p. 1 a. In hetzelfde nummer op p. 2 c liet deze laatste weten dat hij de drukkerij en de eigendom van het weekblad te rekenen vanaf 1 mei overgenomen had. De volgende week (7-v-1904, p. 1 a) gaf hij de lezers zijn gedragslijn te kennen :

„Vooreerst gij zijt brave menschen van den ouden stempel: katholiek door en door, en onder ons gezegd, ik ook nogal wat straf, altijd zal ik het onbeschaamd en luide kraaien. Ik verdedig ons voorvaderlijk geloof, geesel de boozen, verkondig de eer der verdienstelijke mannen onzer partij.

Ik ben katholiek en vaderlander met een. Ik wil 't land in goede handen zien, in de handen der katholieken, de eenige goede bestierders; en 'k zal ze maar gedurig aanklagen, de vijanden onzer vrijheden, die, om hunnen vervolgingsgeest te kunnen voldoen, 't land in schulden zouden brengen.

Ik een kenne maar eene spreuke :

God voor bake,
Recht voor stake”!

(2) In het nr. van 20-vi-1868 p. 1 a verwierp *De Vrede* de beschuldiging als zou kanunnik Meersseman, bestuurder van het gesticht St.-Jozef, „opsteller” of „ingevoer” van het weekblad zijn.

(3) „Deze week drukte een blad van Aalst een artikel over van Walther (medeopsteller der *Gazette van Thorhout*) ...” *Gazette van Thorhout*, 17-vi-1893, p. 1 a.

(4) Cfr. voetnoot (1).

- III. a. *Eerste nummer* : 23-XII-1906 (nr. 1).
       Laatst aangetroffen nummer : 31-III-1907 (nr. 2).
 d. *Uitgever* : Christen Vlaamsch Verbond (1).
 e. *Drukker* : A. Becelaere-Depondt, Brilstraat, Torout.
- IV. Blad dat hoofdzakelijk artikels van godsdienstige of zedelijke aard bevat. Katoliek, A-politiek (2).

De Roode Vlag

- I. *Bewaarplaats* :
 K.B.B. (F.M.) : VI-1912 (nr. 1); X-1912 (nr. 2); I-1913 (nr. 3).
 M.I.P. (C.B.) : I-1913 (nr. 3).
- II. a. *Ondertitel* : Strijdblad uitgegeven door de zorgen der Thourouteche Werkliedenpartij.
 c. *Motto* :
       Alles wordt voortgebracht door het werkende volk.
       Alles moet dus aan voortbrenger toebehoren, vanaf X-1912.
 d. *Prijs* : kosteloos.
 e. *Formaat* : 30 × 21 cm., 3 kol., 4 pp.
 f. *Periodiciteit* : onregelmatig.
 g. *Oplage* : 150 à 200 inschrijvers (3).
 h. *Adres* : Bureel en Opstel : Volkshuis, Torout.
- III. a. *Eerste nummer* : VI-1912.
       Laatst aangetroffen nummer : I-1913.
 b. d. f. *Stichter, Uitgever, Opsteller* : Alfons Ramon (4).

---

(1) De doelstelling van het Christelijk Vlaamsch Verbond was de volgende: „Wij zouden willen dat er wat min tranen geweest worden; dat er wat min verdriet geleden wordt! Dat er wat min zuchten geslaakt zijn. Dat er in de huizen wat min herteleed doorstaan worde en wat meer geluk gevoeld. Dat er in 't maatschappelijk leven gulle vreugde, overeenkomst, meer genoegen heersche! Dat de herten wat edeler gevoelen hebben, de wil meer kracht en de karakters meer standvastigheid! Dat de verstandigen wat verhevener gedachten hebben, hooger strevingen; en dat 't leven vieriger, edeler, schooner en gelukkiger weze. Dat is 't doel van 't *Christen Vlaamsch Verbond*.”

(2) Dergelijk persorgaan verscheen te Brugge onder de titel van *Christen Vlaanderen*. R. VAN EENOO, *op. cit.*, pp. 47-48.

(3) Dit volgens een verklaring van de nu nog in leven zijnde stichter van het blad Alfons Ramon.

(4) Opnieuw een getuigenis van de betrokken persoon zelf. Alfons Ramon werd te Torhout geboren op 3 februari 1888. Tijdens zijn jeugd maakte hij kennis met de aktie van molenaar Ampe, de socialistische voortrekker van Torhout. Wegens boykot van zijn politieke tegenstrevers werd deze laatste nochtans verplicht de stad te verlaten. In 1902 trok A. Ramon als wever naar Frankrijk. Drie jaar later stichtte hij te Torhout het wevers-sindikaat, dat weldra gevolgd werd door de oprichting van de sindikaten der beenhouwers, schoenmakers en metaalbewerkers. Ramon vestigde ook de Bond Moyson in de stad en

Op de krant stond evenwel Aug. Boussy als uitgever vermeld ; echter niet meer op het nummer 1-1913 (1).

e. *Drukker* : Volksdrukkerij, Meenen (2).

h. *Financiering*: Gedrukt met het geld van de socialistische propagandaklub (3).

IV. Socialistisch Strijdblad.

De Stad Thourout, v. NIEUWE GAZETTE VAN THOUROUT

De Stem van Thourout

I. *Bewaarplaats* :

G.M. : 26-IX-1880 (I, nr. 28) ; 10-IV-1881 (II, nr. 15).

U.B.G.-J. 698 : 2-I-1881 (II, nr. 1) ; 25-XII-1881 (II, nr. 52).

K.B.B. (F.M.) : 2-I-1881.

II. a. *Ondertitel* : Weekblad voor het kanton Torhout.

d. *Prijs* : 5 fr. per jaar ; 10 ct. per nummer.

e. *Formaat* :

58,5 × 39,5 cm., 6 kol., 4 pp. op 26-IX-1880.

40 × 26 cm., 4 kol., 4 pp., vanaf 3-IV-1881.

58,5 × 39,5 cm., 6 kol., 4 pp. vanaf 9-X-1881.

f. *Periodiciteit* : wekelijks (zo.).

h. *Adres* :

St.-Michielsplein, Gent, op 26-IX-1880.

Gent : vanaf 3-IV-1881.

Regnessenstraat, Gent, vanaf 9-X-1881.

III. a. *Eerste nummer* : 21-III-1880 (4).

Laatst aangetroffen nummer : 25-XII-1881.

---

stichtte er de 2de april 1911 de werkliedenpartij. De Roode Vlag was het begin van Ramons persbezigheden. Na de eerste wereldoorlog werkte hij mede aan de *Volkswil*, en aan *Het Werkerswelzi n*. Vanaf 1919 was hij plaatselijk korrespondent van de Vooruit, waarvan hij nog de perskaart bezit. Bij hem thuis, Nieuwstraat 52 te Torhout, bevindt zich nog een kollektie van het *Werkerswelzi n*.

(1) August Boussy, ° Torhout 25-VIII-1864, † Torhout 11-XII-1936, zoon van Jan en Marie Thérèse Hanne. Hij was gehuwd met Leontine Verhelst. S.A.To. B.S. Sterfgevallen, 1936 nr. 156.

(2) De drukker heette Bosteels ; getuigenis A. Ramon.

(3) Verklaring van A. Ramon. Het blad kon maar gedrukt worden van zodra er voldoende financiële middelen voorhanden waren ; vandaar de onregelmatige periodiciteit.

(4) *Steekkaart G.M.* Dit stemt overeen met de nummering van het eerst bewaarde blad.

- b. c. d. e. f. *Stichter, Eigenaar, Uitgever, Drukker, Opsteller* :
Lodewijk De Vriese (1).
IV. *Liberaal strijd- en informatieblad* (2).

De Thouroutenaer

Thouroutenaer, vanaf 28-VII-1856.

Thouroutenaar, vanaf 16-II-1867.

De Thouroutnaar, vanaf 4-I-1860.

De Thouroutenaar, vanaf 2-I-1904.

I. *Bewaarplaats* :

A. Cornille : 1854-1857, 1866-1900, 1905-1914.

G.M. : 26-II-1859, 22-VI-1872; 4-III-1882; 2-I-1904; I-VII-1905; 30-IX-1905; 16-IX-1911.

R.A.B., *Varia* : 4-II-1893; 27-V-1899; 6-VI-1903; 21-IX-1912.

R. Haelewyn : 6-X-1866.

M.I.P. (C.B.5) : 8-X-1854; 26-II-1870; 16-XI-1878; 7-II-1891; 2-I-1904; 9-I-1904; 19-VIII-1905.

(V.H.) : I-VII-1899.

K.B.B. (F.M.) : 24-V-1873; 17-VII-1886; 14-IV-1906.

S.B.A. : 25-VII-1891.

II. a. *Ondertitel* :

Nyverheid. Landbouw. Koophandel, verdwijnt vanaf 3-XII-1854.

Nieuws-, Handels- en Annoncenblad, vanaf 31-XII-1866.

Nieuws-, Handels- en Annoncenblad. Verschijnende wekelijks den Zaterdag, vanaf 25-XII-1869.

Weekblad voor alle standen. Land- & Tuinbouw, Veeteelt-Handel & Nijverheid- Kunst & Wetenschap- Aankondigingen enz., vanaf 19-VIII-1905.

Weekblad voor alle standen. Gesticht in 1854 door Louis Cornille-Parmentier, vanaf 2-XII-1911.

b. *Vignet* :

Zittende leeuw met het schild van Torhout, vanaf 3-XII-1854.

Staande leeuw met het schild van Torhout, vanaf 3-I-1858.

---

(1) Voor biografische gegevens aangaande Lod. De Vriese (1848-1932) en zijn verbluffende persaktiviteit verwijzen we naar E. VOORDECKERS, *Bijdrage tot de geschiedenis van de Gentse pers. Repertorium* (1667-1914), pp. 212-213.

(2) Het blad spande zich vooral in om de liberalen in de schoolstrijd te verdedigen.

Schild van Torhout door een dubbele cirkel omgeven, vanaf 25-XII-1869.

Schild van Torhout, vanaf 28-XI-1874.

Links in de titeltekening : engel met bazuin, zeilschip.

Midden : schild van Torhout met een scepter doorheen.

Rechts : de kerk van Torhout, vanaf 2-I-1904.

Links : engel met bazuin, trein, zeilschip.

Midden : schild van Torhout met een scepter doorheen.

Rechts : de kerk van Torhout, vanaf 19-VIII-1905; verdwijnt vanaf 2-XII-1911.

c. *Motto* :

Rust Roest! Vlijt Gedijt! Met den overvloed kan men veel goed! vanaf 19-VIII-1905; verdwijnt vanaf 2-XII-1911.

d. *Prijs* :

3,50 fr. per jaar.

4 fr. per jaar, 10 ct. per nr., vanaf 25-XII-1869 (1).

e. *Formaat* :

30×20 cm. 3 kol. 4 pp.

36,5×24 cm. 3 kol. 4 pp., vanaf 14-V-1854.

42×25,5 cm. 3 kol. 4 pp., vanaf 3-XII-1854.

42×29 cm., 4 kol., 4 pp., vanaf 20-VII-1856.

46×29 cm. 4 kol. 4 pp., vanaf 3-I-1863.

47×33 cm. 5 kol. 4 pp., vanaf 25-XII-1869.

50×33 cm., 5 kol. 4 pp., vanaf 18-VII-1874.

50×40 cm. 6 kol. 4 pp., vanaf 1-XII-1877.

50×33 cm. 5 kol. 4 pp., vanaf 29-XII-1877.

54×37 cm. 5 kol. 4 pp., vanaf 6-IX-1879.

55,5×38,5 cm. 6 kol., 4 pp., vanaf 6-I-1894.

60×45,5 cm. 7 kol. 4 pp., vanaf 19-VIII-1905.

f. *Periodiciteit* :

wekelijks (zo.).

wekelijks (za.), vanaf 4-I-1862.

---

(1) Vanaf 11-XII-1897 verscheen de *Thouroutenaar* met een geïllustreerd weekblad *Het Huisgezin*. Voor beide samen betaalde men een jaarabonnement van 6 fr. Afzonderlijk bedroeg de prijs respectievelijk 4 fr. en 3 fr. per jaar. *De Thouroutenaar*, 11-XII-1879, p. 1a. Vanaf 13-VIII-1905 wordt er geen gewag meer gemaakt van *Het Huisgezin*. Er is geen enkel nummer voorhanden, ook geen enkele vermelding waaruit we zouden hebben kunnen uitmaken of het geïllustreerd weekblad op de persen van Cornille gedrukt werd of diens eigendom was.

g. Oplage :

- 1854 : meer dan 400.
1856 : ongeveer 1000 (1).
1866 : boven de 1300 (2).

h. Adres :

Thourout.

Oostendestraat, 14 Torout, vanaf 13-XI-1869.

Zuidstraat, 6 Torout, vanaf 20-XII-1879.

Hofstraat, 9 Torout, vanaf 7-V-1892.

Hofstraat, 11 Torout, vanaf 9-VII-1892.

Zuidstraat, 6 Torout, vanaf 6-V-1893.

Zuidstraat te Torout bij de Groote Markt, vanaf 2-I-1904;
verdwijnt vanaf 30-IX-1911.

Zuidstraat, 6 Torout, vanaf 11-XI-1911.

III. a. *Stichtingsdatum* : 25-XII-1853 (proefnummer); 1-I-1854 (eerste nummer).

Einddatum (3).

b. *Stichters* : Jozef Vandecasteele en Louis Cornille (4).

c. d. e. f. *Eigenaar, Uitgever, Drukker, Beheerder* :

J. Vandecasteele en L. Cornille.

L. Cornille, vanaf 21-VII-1869 (5).

---

(1) M. DE VROEDE, *op. cit.*, p. 29 en 49. De *Thouroutenaer*, 14-V-1854 p. 1a en 21-XII-1856 p. 1a.

(2) *Thouroutenaer*, 1-XII-1866 p. 1a.

(3) Het weekblad verschijnt heden ten dage nog onder de titel *De Oude Thouroutenaer*.

(4) *De Thouroutenaer*, 2-I-1904, p. 1, 2ab.

Jozef Vandecasteele werd te Torhout geboren op 25-XII-1805 als zoon van Jan en Anna Theresia Vergote. Hij huwde er met Sophia Pollet en stierf op 24-I-1886. S.A.To. B.S. Sterfgevallen 1886 nr. 18. Hij was postbode te Zedelgem toen hij in 1853 te Torhout een drukkerij stichtte en zich op de marktplaats vestigde. Hij was onbekwaam in het vak en had slechts oud materiaal ter beschikking. In Louis Cornille vond hij een vakkundig medewerker met wie hij de verbintenis aanging het weekblad *De Thouroutenaer* en het *Marktprijs-Blad van Thourout* uit te geven. De *Thouroutenaer* 2-I-1904, p. 1, 2ab. Op 21 juli 1869 werd aan de sociëteit een einde gemaakt en werd L. Cornille de enige eigenaar. De *Thouroutenaer*, 20-XI-1869, p. 1a. Vanaf 13-XI-1869 stond Vandecasteele niet meer als drukker-uitgever vermeld. Volgens het jubelnummer van 2-I-1904 zou hij evenwel pas in 1875 afscheid genomen hebben van de drukkerij. Samen met L. Cornille was hij eveneens de uitgever van het *Advertentie Blad van Meulebeke*. cfr. *infra* p. 331.

Louis Cornille, °Torhout 18-X-1815- †Torhout 7-VI-1877) was de zoon van Karel en Katharina Lycke en was gehuwd met Caroline Pauline Parmentier. S.A.To. B.S. Sterfgevallen, 1877, nr. 100. Toen hij zich in 1853 met J. Vandecasteele associeerde, was hij reeds door P. Stock de drukkersstiel aangeleerd. De *Thouroutenaer*, 2-I-1904, p. 1, 2ab.

(5) Zie vorige voetnoot.

- Victor Cornille, vanaf 20-XII-1879 (1).
 Arsène en Lucien Cornille, vanaf 1-VII-1911 (2).
 f. *Hoofdredactie* : Charles Cornille (3).
 g. *Redakteurs en medewerkers* : de onderscheiden drukkers-eigenaars-uitgevers; Florent Cornille (4).
 IV. Neutraal informatieblad (5).

(1) Victor Louis Karel Cornille werd te Torhout geboren op 9-III-1843 en stierf er de 10de februari 1926. Hij was de zoon van Louis en Caroline Parmentier, en trad in het huwelijk met Marie Louise Verplancke. S.A.To. B.S. Sterfgevallen, 1926 nr. 25. Gedurende zijn leven was hij stichter en voorzitter van „Hulp in Nood”, voorzitter van de „West-vlaamschen Onderlingen Bijstandsbond”, bestuurslid van de koninklijke harmonie „Sinte Cecilia”, en van de rederijderskamer „Wil en Kracht zijn één”, lid van het Landbouwwercomice van Torhout en van de gilde der „Vereenigde Tuinbouwers”, beschermend lid der „Koninklijke Maatschappij tot bescherming der dieren” en van de „Kinderkribben voor verlatene kinderen van Brussel”, lid van verscheidene verenigingen tot „Nut en Vermaak” en van „Gilden tot leening van het lot van weduwen en weezen” alsmede „Beschermer der behoeftige reizigers zonder middelen van bestaan om 't gevang te ontgaan”. *De Thouroutenaar*, 16-IX-1911, p. 1ab. In 1911 plaatste hij zich op de liberale lijst voor het verkiezen van een nieuwe gemeenteraad (zie voetnoot 5).

(2) In *De Thouroutenaar* van 16-IX-1911 meldde V. Cornille als volgt de opvolging aan : „Ik neem de eerbiedwaardige vrijheid mijne abonneenten ter kennis te brengen dat ik sedert 1n Juli ll., het bestuur van het weekblad *De Thouroutenaar* aan mijne twee jongste zonen Arsène en Lucien overgelaten heb (...). Immer heb ik handel, nijverheid, wetenschappen, land- en tuinbouw, veeteelt, sport, spaarkas, grondig en breedvoerig besproken; ook heb ik getracht en er gedeeltelijk in geslaagd, de mutualiteit, de bron van welvaart en de bake der toekomst, in aller herten te printen. Immer heb ik de belangen van mijn geboortestad vooral, en de gemeenten des kantons, en van het gansche vaderland in 't algemeen uit het oog niet verloren en deftig verdedigd. Mijne dierbare zonen Arsène en Lucien zullen denzelfden weg volgen (...).

Nochtans verdween V. Cornille pas vanaf 30-IX-1911 uit de hoofding van het weekblad. Vanaf 11-XI-1911 namen de twee zonen zijn plaats in.

Lucien Gustave Edmond Cornille, °Torhout 23-III-1891, †Torhout 31-III-1952. Hij was gehuwd met Irma Maria Rondelez. S.A.To. B.S. Serfgevallen, 1952, nr. 42.

(3) *De Thouroutenaar*, 2-1-1904, p. 1.

Charles Cornille werd op 19-IV-1829 te Torhout geboren en overleed er op 19-VIII-1883. Hij was de zoon van Karel en Joanna Theresia Dinse en de broer van Louis Cornille, de medestichter van het weekblad. Hij was gehuwd met Florentina Bartholomeus. S.A.To. B.S. Sterfgevallen, 1883 nr. 136. Hij was gehecht aan het kantoor van de Torhoutse notaris Dierycx en oefende lange tijd de funktie uit van stadssekretaris. *De Thouroutenaar*, 2-1-1904, p. 1.

(4) In het jubelnummer van 2-1-1904 stond een artikel door hem ondertekend. Florent Charles Cornille, zoon van Charles en Florentine Bartholomeus, °Torhout 6-1-1868, †Torhout 10-III-1947, ongehuwd. S.A.To. B.S. Sterfgevallen, 1947, nr. 43.

(5) In het proefnummer van 25-XII-1853 p. 1 a-c werd de houding van het weekblad als volgt voorgesteld :

„Heden laten wy het eerste nummer verschynen van een nieuws en aankondigingsblad dat wy voornemens zyn den Zondag van elke week uit te geven. Dit blad, gesticht in eenen geest van vrede en onpartijdigheid, zal aen alle politieke twisten vreemd blyven, zie daar den gedragregel die wy zullen volgen en van den welken niets ons zal doen afwyken.

Overtuigd dat vrede en eendragt de grondsteenen zyn van alle waer volksgeluk en van 's lands onafhankelykheid, zullen wy zorgvuldiglyk alles vermyden die eraen zou konnen benadeeligen; wy weten immers dat de partytwisten niets dan de rust der familien stooren, het geluk van burger en werkman hinderen en het openbaer welzyn tegenkanten.

Vreemd aen alle staetkundige gezindheden, zullen wy byzonderlyk onze aendacht vestigen op de stoffelyke belangen onzer medeburgers : koophandel, nyverheid en land-

- V. *De Thouroutenaar*, 2-I-1904 p. 1, 2ab (jubelnummer ter gelegenheid van het 50 jarig bestaan).
De Thouroutenaar, 28-XII-1929, p. 1 (jubelnummer ter gelegenheid van het 75 jarig bestaan).
De Oude Thouroutenaar, 6-XI-1953 p. 1 (jubelnummer ter gelegenheid van het 100 jarig bestaan).

Het Thouroutsch Blad

Thouroutsch Blad, vanaf 10-XII-1843.

Thouroutschblad, vanaf 1-VII-1894.

I. *Bewaarplaats* :

R.A.B. Verzameling Delplace : 15-X-1843 (nr. 1) - 1-II-1863.

De nrs. 5-IV, 21-28-VI, 26-VII; 18-X, 29-XI-1863, 16-X-, 6-XI,

---

bouw, eerste bronnen van allen voorspoed, zullen wy uit alle onze krachten verdedigen, en met de meeste bereidwilligheid zullen wy onze artikels opnemen die men ons op deze onderwerpen zal gelieven mede te deelen.

Wy zullen dus maken dat ons blad, een blad van openbaar nut zy, niet alleenlyk met aen onze lezers bekend te maken den vooruitgang en uitvindingen in nyverheid en landbouw gedaen, maer met hun tevens te laten kennen de beweging des koophandels door de nauwkeurige aenstipping der marktprijsen op de voornaemste markten van 't land.

Het vlaemsch, moedertaal van het meeste getal der Belgen, zullen wy ook uit het oog niet verliezen en, by elk nummer van ons blad, zullen wy aen onze lezers, in feuilleton, de voornaemste schriften onzer letterkundigen mededeelen.

Het groot getal afdruksels dat wy wekelijks zullen uitzenden, zal veel ruchtbaerheid bybrengen aen de bekendmakingen die in ons blad zullen geplaetst worden. Wy nemen dus de vryheid de heeren notarissen, zaekhandelaers, greffiers, deurwaarders, sekretarissen, fabriekranten, kooplieden en alle neeringdoende persoonen, te verzoeken ons de zelve te willen mededeelen; zy mogen verzekerd zyn dat wy ze met de meeste nauwkeurigheid zullen opnemen.

Wy hopen en zyn overtuigd dat alle weldenkende persoonen onze onderneming zullen ondersteunen, dat zy met ons het algemeen welzyn zullen betrachten, en eensgezind zullen zyn om hun rond de nationale kenspreuk „Eendragt maekt magt”, in eenen band van broederlykheid te vereenigen”.

Toch is het blad in zyn verdere levensloop niet vrij te spreken van zekere liberale simpatieën. Met betrekking op de senaatsverkiezingen van 11-VI-1867 nam het een verslag over van de liberalen Torhoutse burgemeester en schepenen dat vol lof was voor de liberale kandidaat van het arrondissement Brugge, de bruggeling Boyaval. *Thouroutenaar*, 8-VI-1867 p. 1 a-c.

Na de kamerverkiezingen van 9-VI-1868 werd een bericht opgenomen van de torhoutenaren J. Dieryckx, C. Fraeys en J. d'Aussy, drie liberalen, waarin zij de kiezers bedankten voor de verkiezing na ballotering, van hun partijgenoot A. de Vrière. *De Thouroutenaar*, 13-VI-1868, p. 1 ab.

Ter gelegenheid der gemeenteverkiezingen van 1881 en 1887 werd een mededeling van de liberale kandidaten gepubliceerd om de kiesgerechtigde lezers aan te zetten voor hen te stemmen. *De Thouroutenaar*, 22-X-1881 p. 1ab en 8-X-1887 p. 3b.

Een liberaal strijd- en opinieblad is *De Thouroutenaar* evenwel nooit geweest. Zelfs wanneer Victor Cornille zich in 1911 op de liberale lijst voor de gemeenteverkiezingen had laten plaatsen bleef het weekblad zyn informatieve gang onderhouden. De aantijgingen tegenover zyn persoon in de katolieke *Thouroutsche Bode*, beantwoordde V. Cornille langs het pamflet „Aan mijne achtbare medeburgers”. Cfr. *infra* p. 170.

11-XII-1864 en 15-X-1865 bevinden zich tussen de verzameling „De Stad Brugge”; Bundel Varia 22-II-1846.

G.M. : 16-VI-1850, 21-XI-1858, 1-VII-1894.

M.I.P. (C.B.) : 6-X-1850, 6-XI-1898.

II. a. *Ondertitel* :

Verschynende elken zondag, vanaf 31-XII-1854.

Weekblad voor West-Vlaenderen, verschynende elken zondag, behelzende nieuwstydingen, markt-berigten en bekendmakingen, vanaf 4-I-1863.

Verschynende elken zondag, op 1-VII-1894.

b. *Vignet* : wapenschild van de stad Torhout, vanaf 10-XII-1843 tot 28-XII-1862.

d. *Prijs* :

6 fr. per jaar.

4 fr. per jaar, vanaf 2-VII-1848 (1).

5 fr. per jaar, vanaf 23-I-1853.

4 fr. per jaar, vanaf 1-IV-1854.

5 fr. per jaar, vanaf 31-XII-1854 (2).

e. *Formaat* :

28 × 21 cm., 3 kol., 4 pp.

32 × 21 cm., 4 kol., 4 pp., vanaf 14-IV-1850.

32 × 21 cm., 3 kol., 4 pp., vanaf 18-IX-1850.

47 × 23 cm., 3 kol., 4 pp., vanaf 23-I-1853.

47 × 23 cm., 4 kol., 4 pp., vanaf 5-II-1854.

53 × 37 cm., 5 kol., 4 pp., vanaf 31-XII-1854.

60 × 46 cm., 7 kol., 4 pp., op 1-VII-1894.

f. *Periodiciteit* : wekelijks (zo.).

g. *Oplage* :

1845 : 214 (3).

juli 1855 : 1600 afdruksels.

---

(1) Prijsvermindering wegens de afschaffing van het zegelrecht. *Thouroutsch Blad*, 18-VI-1848, p. 1a.

(2) Deze prijsbepaling werd als volgt uitgelegd : „Tot onze groote voldoening winnen wy gedurig inschryvers, indervoegen dat wy mogen zeggen, zonder vrees van tegengesproken te worden, dat het *Thouroutsch Blad* 't grootste getal inschryvers van al de gazetten van deze provincie telt. Daerom, en ingezien den voortgang die de drukkerij doet, hebben wy dit formaet aengenomen, slechts den meerderen kost van het papier eischende; dus dat de inschryvingsprys thans bepaald is op 5 francs 's jaers". *Thouroutsch Blad*, 31-XII-1854, p. 1a.

(3) *De Broederhand*, 1, 1845, afl. febr. 1846, p. 495.

sept. 1855 : 1800 afdruksels, „Het Thouroutsch Blad wordt reeds op 1800 afdruksels getrokken; het is dus het meest verspreide blad van de provincie”. Thouroutsch Blad, 23-ix-1855, p. 1a.

okt. 1855 : 1850 „afdruksels”.

okt. 1856 : ongeveer 2000 afdruksels.

april 1861 : boven de 2000 afdruksels. (1)

h. Adres :

Brugstraet, Thourout.

Bruggestraet, sektion K, nr. 73, Torout, vanaf 14-iv-1850.

Bruggestraet, sektion K, nr. 66, Torout, vanaf 31-vii-1856.

St.-Jacobstraet, D 1, nr. 4, by de Eijermarkt, Brugge, vanaf 9-v-1858.

Noordzand-stræet, D4, nr. 24, Brugge, te rekenen vanaf 1-vi-1863 (2).

Ezelstraet, nr. 2, Brugge, op 1-vii-1894.

III. a. Eerste nummer : 15-x-1843.

Laatst aangetroffen nummer : 6-xi-1898 (3).

b. c. d. e. f. Stichter, Eigenaar, Uitgever, Drukker, Opsteller : Amand Delplace-Beernaert (4).

---

(1) *Thouroutsch Blad*, 8-vii-1855, 23-ix-1855, 28-x-1855, 12-x-1856, 21-iv-1861 p. 1a. De drie weekbladen van Amand Delplace, *De Stad Brugge*, *Het Thouroutsch Blad* en de *Gazette van Thourout* bereikten in 1863 een gezamenlijke oplage van ongeveer 4.000 nummers *De Stad Brugge*, 15-iii-1863 p. 1a; in 1866 ongeveer 5.000- *Ibid.*, 25-xi-1866 p. 1ab en op 28-xii-1873 p. 1a kon *De Stad Brugge* melden dat er voor het aanstaande jaar 6.000 inschrijvers waren en berekende zijn lezersaantal op 30.000.

(2) *De Stad Brugge*, 31-v-1863, p. 1a meldt deze adresverandering. Het eerst voorhanden nummer van het *Thouroutsch Blad*, waarop het nieuwe adres staat, dateert slechts van 21-vi-1863.

(3) Het blad verscheen zeker nog in 1904. *Répertoire générale de la presse Belge*, deuxième édition, 1904, p. 171. Hierna vinden we er geen enkel spoor meer van. Wellicht verscheen het, evenals de zusterkrant *De stad Brugge*, tot aan de eerste wereldoorlog. R. VAN EENOO, *op. cit.*, p. 142.

(4) Zie dienaangaande *Thouroutsch blad*, 7-x-1849, p. 1c. : „wy moeten daerop zeggen dat het *Thouroutsch Blad* den uitsluitelyken eigendom is van deszelfs uitgever, dat het door niemand beheerscht wordt en dat alle artikels door hem medegedeeld, die geenen naem of teekening draegen, van hem komen, en dat hy alleen er de verantwoordelykheid van weg draegt”.

Amand Delplace werd op 26-iii-1810 te Torhout geboren als zoon van Judocus Josephus en Petronilla Antonia Somers. De 2de maart 1832 huwde hij met Isabella D’Hert (1804-1840) uit welk huwelyk 7 kinderen sproten. Op 4-viii-1841 ging hij een tweede huwelyk aan met Rosalia Beernaert (°1819), die 14 kinderen voortbracht. De 15de okt. 1843 stichtte hij *Het Thouroutsch Blad* en in 1853 de *Gazette van Thourout*. In de loop van 1858 verhuisde hij naar Brugge, waar hij naast zijn Torhoutse bladen op 11-i-1863 het weekblad *De Stad Brugge* begon uit te geven. Op 31-xii-1875 staakte hij de publikatie van de *Gazette van Thourout* en vanaf 1-i-1886 zag hij wegens zijn hoge ouderdom af van de verdere uitgave van de twee andere weekbladen ten voordele van E. Bonte. R.A.B., *Aanwinsten II*, nr. 6711; R. VAN EENOO, *op. cit.*, pp. 141-143.

- c. d. *Eigenaar, Uitgever* :
 E. Bonte-De Jude, vanaf 1-1-1886 (1).
 Wwe Bonte-De Jude, op 6-XI-1898.
- IV. Informatieblad zonder politieke kleur (2).
 Vanaf 9-VI-1850 : katholiek strijd- en informatieblad (3).

De Thouroutsche Bode

- I. *Bewaarplaats* :
 Firma Becelaere : 1904, 1906, 1907, 1909-1912.
 R.A.B. (D.F.) : 1-VI-1907; 27-VI-1908.
 Varia : 18-XI-1905; 21-IX-1912.
 M.I.P. (C.B.5) : 1-VII-1905; 20-XI-1909.
 (V.H.) : 9-V-1914.
 G.M. : 17-IX-1904; 25-XI-1905.
 Kulturcentrum Ten Walle Torhout : 19-X-1907.
- II. a. *Ondertitel* :
 Voor stad en omstreken — Verschijnende wekelijks den Zaterdag. Katholiek Nieuws- Handels- en Annoncenblad. Politiek en Maatschappelijk Leven.
 Katholiek weekblad voor alle standen, vanaf 20-IV-1912.

Het R.A.B. bezit een aantal geschriften van A. Delplace onder volgende vermeldingen
 Aanwinsten II, nr. 6707 : 1619-1796 : Hs. van de Heer A. Delplace met den beknopten inhoud van akten uit de registers van wettelijke passeeringen der stad (Torhout).

6708 : 1638-1780 : Aantekeningen door den zelfden uit de registers van het algemeen rijksarchief nopens voornoemde stad (Torhout) nl. ceremoniën en van de paardemarkt.

6709 : XIXe eeuw. Fragment der hoofding getrokken uit de leggers der stad door de heer Delplace.

6711 : XIXe eeuw. Bundel inhoudende oorspronkelijke stukken en aantekeningen uit de burgerstand nopens verscheidene familiën gedaan door voornoemde Heer Delplace.

(1) Zie voetnoot 4.

(2) J. DE SMET, *De Westulaamse Pers in 1848*, p. 9.

(3) „Tot nog toe hebben wy ons aen alle politiek vreemd gehouden en bij voortdoring zouden wy zulks gedaen hebben, was het niet dat de omstandigheden voor het oogenblik vereisschen dat wy van onze gedragslinie afwyken. Wy behooren tot eene provincie waer, by uitmuntenheid, het volk aen den godsdienst onzer voorvaderen verkleefd is, en welks behoud het boven alle schatten verkiest; wanneer den zelve in gevaer verkeert, wy achten het ons eene plicht onze lezers er van te onderrichten. Daerom sturen wy het volgende tot de kiezers van het arrondissement Brugge (...). Volgt dan een artikel gericht tegen de liberale kandidaten voor de wetgevende verkiezing van 11-VI-1850 en hun blad *Uilenpiegel*.

b. *Vignet* : Een kruis met het wapenschild van Torhout eraan opgehangen. Rond de onderste arm van het kruis een rol met de woorden Godsdienst. Taal. Vaderland.

c. *Motto* :

Godsdienst. Taal. Vaderland. 't Moet en 't Zal!

Godsdienst. Taal. Vaderland. 't Moet en 't Zal! Voor Outer en Heerd! op 25-XI-1905.

d. *Prijs* : 3 fr. per jaar.

e. *Formaat* :

56 × 40 cm. 6 kol. 4 pp.

65 × 40 cm. 6 kol. 4 pp., vanaf 2-I-1909.

f. *Periodiciteit* : wekelijks (za.).

g. *Oplage* : 400 à 500 nummers in 1904 (1).

h. *Adres* :

Schutterij, Torout.

Hofstraat, 10 Torout, vanaf 27-I-1906.

Brilstraat, Torout, vanaf 1-IX-1906.

Boomgaardstraat (bij de Statie), Torout, vanaf 12-IV-1912.

III. a. *Eerste nummer* : 17-IX-1904 (2).

---

(1) *De Torhoutse Bode*, 23-IX-1960 p. 23. In 1940 kwamen reeds 5.800 nummers van de pers. *Ibidem*. Volgens A. Becelaere, de huidige uitgever van het weekblad, bereikte de oplage in 1965 13.000 nummers, wat, na *Het Brugsch Handelsblad* en *De Weekbode* de derde grootste oplage van de westvlaamse weekbladen betekende.

(2) Aldus werd *De Thouroutsche Bode* aan de lezers voorgesteld :

De Thouroutsche Bode doet heden zijn eerste intrede in de wereld; in een nieuw pak gestoken, merklijk vermeerderd en goed verzorgd, begeert hij te worden de lieveling en vertrouweling zijner lezers.

* * *

Geerne zal ik gelezen worden omdat men mij flink zal opstellen om al de belangen van gansch ons volk te verdedigen, van boer, werkman, ambachtman, kleinen burger.

De lezers zullen vertrouwen in mij stellen, omdat ik zonder schroomen, trouw en met overtuiging, de gedachten van ons volk weerspiegelen wil.

* * *

Eene groote beweging op maatschappelijk gebied is sedert eenige jaren in ons land ontstaan. Bonden en maatschappijen wierden tot stand gebracht, zoals : Boerenbonden, Onderlinge Bijstanden, Pensioengilden, Werkerssyndikaten, enz. enz.

Is het niet waar dat de nieuwsbladen veel kunnen bijbrengen om die zoo nuttige inrichtingen te doen groeien en bloeien?— *De Thouroutsche Bode* zal ook er het zijne toe bijbrengen.

Wat meer is, wat al nuttige wenken en gedachten, ja, pratieke onderwijzingen kunnen er niet gegeven worden over Patentrecht, Huispacht, Belasting enz. enz.

De Thouroutsche Bode wil en zal optreden om al die schoone inrichtingen te ontwikkelen, het nut ervan te doen uitschijnen en de feiten van belang in dit opzicht te melden.

* * *

In politiek wil *De Thouroutsche Bode* strijden tegen liberaal en socialist door de verende krachten van al wie de vrijheid van den Godsdienst met zijne heilzame gevolgen, bemint en voorstaat.

Einddatum (1).

b. c. *Stichter. Eigenaar* : A. Becelaere (2).

d. e. *Uitgever. Drukker* :

A. Becelaere, Schutterij Thourout.

Doch vooral en spijs alles eene groote heuschheid en *persoonlijken* eerbied voor het doen en laten van alle tegenstrevers buiten hunne politieke rol.

Op gebied van nieuwstijdingen van allen aard zal de *Thouroutsche Bode* volkomen aan de wensch van het grootste getal zijner lezers beantwoorden.

Aan gewoon nieuws, politiek nieuws, sociaal nieuws, ja ook wel een vertelmentje om te lachen, aan gezonde fueilleteons zal in ons blad de gepaste en noodige plaats gegeven worden.

De markten, zelfs door bijzondere correspondencieën, zullen wekelijks nauwkeurig opgenomen worden.

En nu geachte lezers, gaat met ons mede! Spreek over uw nieuw blad aan vrienden en kennissen, geef het hun eens te lezen. Helpt het meer en meer verspreiden, alzoo zult ge het uwe bijbrengen om een katoliek blad, hetwelk een machtig wapen is in de strijd voor het goede, in stand te houden.

Wij zijn overtuigd dat *De Thouroutsche Bode* bij het volk van Thourout eenen welkom zal toezwaaid worden.

(1) Het weekblad verschijnt nu nog onder dezelfde titel.

(2) Joseph Renaat Cornelis genaamd Aimé Becelaere werd te Ieper geboren op 28-xi-1874 als zoon van Henricus Gustavus en Emerentia Clementia Credis. Hij huwde te Torhout op 17-viii-1905 met Coralie Gabrielle Maria Joseph Depondt, en overleed in deze stad op 21-ii-1942.

Na zijn lager onderwijs volgde A. Becelaere de leergangen van de 6de latijnse in zijn geboortestad. Daarop werd hij ingeschreven als leerling aan de Normaalschool van Torhout, waar hij de 14de augustus 1893 het tweevoudig diploma van onderwijzer-koster behaalde. Na enkele maanden als koster van Geluwe gediend te hebben, werd hij op 5-iii-1894 aangesteld als onderwijzer aan de Oefenschool, gehecht aan de Normaalschool te Torhout. Hij bracht het tot schoolhoofd en bleef deze functie uitoefenen tot 1 september 1932. Ondertussen had Becelaere zich reeds in de pers- en politieke wereld gestort. Vanaf 1 mei 1904 was hij de eigenaar van de *Gazette van Thorhout* geworden, die vanaf 17 september de titel aannam van *De Thouroutsche Bode*. Daarnaast drukte hij *De Tuinbouwer* en was hij door Het Christen Vlaamsch Verbond aangesproken om blaadjes uit te geven. Ook het proefnummer van *De Geitenboer* kwam van zijn pers. Hij schrikte er daarenboven niet voor terug politieke pamfletten te publiceren.

De politieke loopbaan van A. Becelaere mag even succesvol genoemd worden. Vanaf 19-iv-1921 was hij ononderbroken gemeenteraadslid van Torhout tot hij op 2-1-1931 scheidde en werd in januari 1935 zelfs tot burgemeester van de stad benoemd. Hiervóór reeds was hij op 27-ii-1932 rechtstreeks tot senator voor het arrondissement Brugge verkozen.

Aan deze politieke en perscarrière kwam een einde, toen de Duitse bezetter hem in 1940 uit al zijn functies onthief en de uitgave van zijn weekblad verbood.

Tenslotte moet ook nog de rol van A. Becelaere in het maatschappelijk en sociaal leven onderstreept worden. Sedert 25-vi-1926 was hij lid van het Liefdadigheidsbureau te Torhout, sedert de eerste oktober van hetzelfde jaar voorzitter van de kooperatieve „Ons Brood” en sedert 2-ix-1928 lid van de Raad der Godshuizen; daarnaast was hij lid van de kerkraad, voorzitter van het Davidsfonds, ondervoorzitter van de „Bond der Grote Gezinnen”, lid van het Nationaal Comité van „Het Werk van den Akker en den Haard”, lid van het Provinciaal Comité en voorzitter van de plaatselijke afdeling, en bestuurslid van het „Werk van de kleine Landeigendom”. *Gazette van Thorhout*, 19-viii-1893, p. 1b; *De Torhoutse Bode*, 23-ix-1960, p. 23 c-f, 24 c-e, artikel van A. Vandermeersch; R. DE VULDERE, *Biografisch repertorium der Belgische parlementairen*. Senatoren en volksvertegenwoordigers. 1830 tot 1-viii-1965. Gent, 1964-1965, onuitgegeven licentiaatsverhandeling.

- A. Becelaere-Depondt en R. Vansteenkiste, op 25-XI-1905 (1).
- A. Becelaere-Depondt, op 13-I-1906.
- A. Becelaere-Depondt en Zuster, vanaf 27-I-1906.
- A. Becelaere-Depondt en Cie, vanaf 11-II-1906.
- A. Becelaere-Depondt, vanaf 12-IV-1912.
- f. *Hoofdredactie* : A. Becelaere.
- IV. Katholiek informatie- en opinieblad.
- V. De Torhoutse Bode, 23-IX-1960, p. 23-24a-c, waarin het artikel „De historiek van 100 jaar verschijnen”. door R(oger) H(aelewyn)en een biografie van Aimé Becelaere door A. Vandermeersch (2).

De Tuinbouwer

- I. *Bewaarplaats* :
  - K.B.B. (F.M.) : jg. 1888-1889, nr. 1 april.
  - G.M. : jg. 1891-1892, nr. 4-juli; jg. 1895, nr. 1-januari.
  - S.B.A. : jg. 1894, nr. 4-april.
  - L. Van Acker : januari-juni 1901, maart-mei 1902, augustus-november 1902, januari 1903 - december 1907.
- II. a. *Ondertitel* :
  - Tijdschrift over Groensel-Boom en Bloemenkweek van de „Vereenigde Tuinbouwers” te Thourout. Verschijnende den eersten van elke maand.
  - Tijdschrift over Groensel-Boom-Bloem- en Bieënkweek van de Vereenigde Tuinbouwers van de Hofbouw Gilde en bieënteelt van Thourout en van den Bond der Vereenigde Hoveniers van het Noorden van Gent, te Vinderhoute. Verschijnende den eersten van elke maand. jg. 1891-1892, nr. 4 juli.
  - Tijdschrift over Groensel-Boom-Bloem en Bieënkweek van de Gilde van Hofbouw en Bieënteelt van Thourout. Verschijnende den eersten van elke maand. jg. 1894, nr. 4-april.

---

(1) Robert Joseph Van Steenkiste, °Menen 26-VII-1880, †Torhout 25-IV-1958. Hij was de zoon van Leonard en Pauline Josephine Deprez en de echtgenoot van Maria Ghysaert. S.A.To. B.S. Sterfgevallen, 1958 nr. 65.

(2) Het betreft hier een jubelnummer ter gelegenheid van het 100 jarig bestaan van het weekblad. De viering heeft evenwel twee jaar te vroeg plaats gegrepen, aangezien de eigenlijke stamvader van de *Thouroutsche Bode*, de *Nieuwe Gazette van Thourout*, pas in 1862 het levenslicht zag. (Zie op p. 151 de volledige stamboom van het weekblad).

Tijdschrift over Groensel-Boom-Bloem en Bieënkweek van de Gilde van Hofbouw en Bieënteelt van Thourout, verschijnende in het begin der maand. jg. 1904, nr. 11-november.

d. Prijs : 2 fr. per jaar.

e. *Formaat* : 19 × 10 cm., 1 kol., 8 pp.

f. *Periodiciteit* : maandelijks.

III. a. *Eerste nummer* : april 1888 (1).

Laatst aangetroffen nummer : december 1907 (2).

e. *Drukker* :

K. Hemeryck-Denys.

Th. Samyn-De Borchgrave op jg. 1894, nr. 4-april.

Th. Samyn-De Borchgrave. Opvolger A. Becelaere, vanaf jg. 1904 nr. 11-november.

f. *Hoofdredactie* : Jaak Du Buisson (3).

g. *Redakteurs en medewerkers* : de bestuursleden en gewone leden van de vereniging (4).

IV. Vakblad.

De Vlaamsche Onderwijzer

Voor dit katholiek en vlaamsgezind vakblad voor onderwijzers, dat zijn bureel te Torhout bezat, doch te Loo bij de Wed. Ghysaert-Delbeke gedrukt werd, verwijzen we naar pp. 187-188.

De Vrede, v. NIEUWE GAZETTE VAN THOUROUT

Week-Advertentieblad van Thourout Weekadvertentie van Thourout, v. ADVERTENTIEBLAD

---

(1) *Répertoire général de la presse*, 1895, p. 131.

P. DE POTTER, op cit., p. 732 geeft foutief 1 april 1887 aan.

(2) Het vakblad verscheen nog tot aan de eerste wereldoorlog. *Provinciaelen Wegwyzer*..., 1914, p. 394.

(3) „Alle artikels of mededeelingen onzen Tuinbouwer betrekkelijk, moeten gezonden worden voor den 20 van elken maand aan M. Jaak Du Buisson, Ooststraat, Rousselaere. Hetzelve voor de leden die inlichtingen begeeren of vragen te stellen hebben aan de redactie. *Tuinbouwer*, jg. 1901, nr. 2 februari p. 9. Jaak Du Buisson overleed te Roeselare op 18-IX-1902 in de ouderdom van 66 jaar. *De Tuinbouwer* 1902, nr. 10 oktober. Hij ondertekende zijn artikels met JAAK.

(4) Zie dienaangaande de oproep tot artikels in de *Tuinbouwer*, jg. 1905 nr. 8 augustus, p. 57.

De Woensdagbode van Thourout

- I. *Bewaarplaats* :
  - A. Cornille : 11-XII-1872 (IV, nr. 50) - 19-III-1873 (V, nr. 16).
  - G.M. : 21-V-1873 (V, nr. 21).
- II. a. *Ondertitel* : Handels- en Annoncenblad.
  - d. *Prijs* : 2 fr. per jaar (samen met „De Thouroutnaar”, 6 fr. per jaar).
  - e. *Formaat* : 37,5 × 26 cm., 4 kol., 2 pp.
  - f. *Periodiciteit* : wekelijks (wo.).
  - h. *Adres* : Burgplaats, 37, Torout (1).
- III. a. *Stichtingsdatum* : (1869) (2).
Einddatum : (1876 of 1877) (3).
  - b. c. d, e, f. *Stichter. Eigenaar. Uitgever. Drukker. Opsteller* : Victor Cornille (4).
- IV. Neutraal informatieblad.

KIESBLADEN EN ANDERE PAMFLETTEN

KIESBLADEN

Daar Torhout deel uitmaakte van het arrondissement Brugge, kan aangenomen worden dat veel pamfletten die in de hoofdplaats gedrukt werden ook te Torhout uitgedeeld werden. Voor een lijst van de Brugse kiesbladen verwijzen we naar R. Van Eenoo, op. cit., pp. 175-206. De enkele kiespamfletten die hierna opgesomd worden zijn deze waarvan we argumenten kunnen naar voor brengen die wijzen op een verspreiding te Torhout.

---

(1) cfr. voetnoot 4.

(2) Het eerst bewaarde nummer (11-XII-1872) is immers het 50ste van de 4de jaargang.

(3) De *Woensdagbode* wordt in 1877 voor het laatst aangehaald in de *Provinciaelen Wegwijzer*..., p. 166.

(4) Op het weekblad staat alleen gedrukt : drukker-uitgever, Cornille, Thourout. Een advertentie in *De Thouroutnaar* van 20-XI-1869, p. 4 leert ons evenwel het volgende : Victor Cornille, Boek- en Steendrukker, Uitgever van de *Woensdagbode*, Burgplaats, 37, Thourout. Zoals A. Cornille, de huidige uitgever van de *Oude Thouroutnaar*, daarenboven beaamt, was V. Cornille eveneens de stichter, eigenaar en opsteller van de *Woensdagbode*.

TITEL	DATUM	DRUKKER	BEWAARPLAATS
-------	-------	---------	--------------

SENAATSVERKIEZING VAN 11 JULI 1878

LIBERAAL

De Vriend des Landbouwers.	7 juni	Houdmont gebr. Brugge	M.I.P. (C.B.) G.M.
De Botervliege	8 juni	Houdmont gebr. Brugge	steekkaart G.M.

De fiches van beide kiesbladen bij G.M. bevinden zich tussen deze van de Torhoutse kranten.

KAMERVERKIEZING VAN 14 OKTOBER 1894

LIBERAAL

Recht voor de vuist.	15 sept.	E. De Reighere, Brugge	G.M.
-----------------------------	----------	------------------------	------

(*De Gazette van Thourout* van 22-IX-1894, p. 1ab meldt dat dit pamflet te Torhout rondgestrooid werd).

WETGEVENDE VERKIEZING VAN 25 APRIL 1902

LIBERAAL

Wat willen de liberalen (1)

(Uit : *Gazette van Thourout*, 3-IV-1902, p. 1ab)

SENAATSVERKIEZING VAN 9 MEI 1904

LIBERAAL

De Blauwvoet	1 mei	Daveluy	M.I.P. (C.B.); K.B.B. (F.M.); G.M.
---------------------	-------	---------	---------------------------------------

(Uit : *Gazette van Thourout*, 7-V-1904, p. 1 abc).

KAMERVERKIEZING VAN 27 MEI 1906

LIBERAAL

Wat is het Liberalismus? Een woord voor ons Katholieken (2).

(Rondgestrooid te Torhout op 21 april 1906. *De Thouroutsche Bode*, 28-IV-1906, p. 1 ab).

GEMEENTEVERKIEZING VAN 15 OKTOBER 1911

LIBERAAL

Aan mijn achtbare Medeburgers.	s.d.	V. Cornille (3)	R.H.
---------------------------------------	------	-----------------	------

(1) Niet aangehaald bij R. VAN EENOO., op. cit.

(2) *Idem*. De titel is misleidend. Volgens de *Thouroutsche Bode* gaat het pamflet wel degelijk uit van de liberalen.

(3) Het pamflet behelst een repliek van Victor Cornille, drukker-uitgever van de *Thouroutenaer*, op een artikel van Aimé Becelaere in de *Thouroutsche Bode*.

ANDERE PAMFLETTEN

TITEL	DATUM	DRUKKER	BEWAARPLAATS
LIBERAAL			
Thouroutnaars, leest en oordeelt! Omstandig verslag van de zitting van den Gemeenteraad van Thourout op 1 februari 1912 (1)	s.d.	G. Welvaert, Brugge	R.H.
KATOLIEK			
Oordeel niemand, opdat gij zelf niet geoordeeld wordt (2).	s.d. (1912)	A. Becelaere, Torhout.	R.H.

(1) Pamflet van de liberalen om te protesteren tegen de vooropgezette afschaffing van het carnaval te Torhout, voorgesteld door de katolieke fractie van de gemeenteraad.

(2) Polemiektussen A. Becelaere, drukker uitgever van de katolieke *Thouroutsche Bode*, en de Brugse liberale krant *'t Vrije Vlaanderen*. Zie ook de nummers van 21-IX-en 5-X-1902 van dit laatste blad, bewaard op het Cultureel Centrum Ten Walle te Torhout.

TOTAALOVERZICHT

De lijst van de bladen heeft voldoende bewezen, dat Torhout, alle verhoudingen in acht genomen, een bedrijvige persactiviteit aan de dag heeft gelegd. Het startschot hiervan werd gegeven door A. Delplace, die op 15 oktober 1843 *Het Thouroutsch Blad* begon uit te geven. Oorspronkelijk opgesteld als gewoon informatie- en nieuwsblad, veranderde het weekblad bij de wetgevende verkiezingen van juni 1850 van toon en koos openlijk stelling voor de katolieken. Aldus kende Torhout zijn eerste politiek opinieblad. Daarnaast liet Delplace nog vanaf september 1853 de *Gazette van Thourout* verschijnen, zodat men nu kon beschikken over een zaterdag- en een woensdagblad, wat naast het belang der nieuwsberichten vooral interessant was voor de marktprijzen.

Tot dan toe had de stamvader der Torhoutse pers geen enkele mededinging te vrezen. Het kosteloos verspreide *Advertentieblad* (1856-1867) van P. Stock kon hem dat zeker niet aandoen. Deze gunstige toestand veranderde echter in 1854, toen L. Cornille en J. Vandecasteele *De Thouroutenaer* en het *Marktprys-Blad van Thourout* van hun pers lieten komen. Ze droegen er zorg voor hun nieuwsbladen zo neutraal mogelijk te houden, hoewel er wel verholen liberale simpatieën tot uiting kwamen. De verhuis in 1858 van A. Delplace naar Brugge, waar zich voor hem met de uitgave van *De Stad Brugge* een bredere horizon opende, betekende voor voornoemd duo zeker een verhoging van oplage, doch met zijn 2000 „afdruksels” bleef het katolieke *Thouroutsch Blad* nochtans de kroon spannen en, gezien de voltallige liberale Torhoutse gemeenteraad, vooral het omliggende van de stad overheersen.

Het ontstaan in 1862 van de *Nieuwe Gazette van Thourout*, uitgegeven door F. Delplace, de broer van Amand, versterkte nog deze katolieke omsingeling. Meteen komen we tot de vaststelling dat er op dit ogenblik in het kleine Torhout niet minder dan zes weekbladen gedrukt werden, wat alleszins zeer merkwaardig is. Dergelijke hoogkonjunctuur in het persleven kon er niet van blijvende aard zijn en vanaf 1875 tot 1914 mag men besluiten dat de stad door drie bladen geregeerd werd: het *Thouroutsch Blad*, *De Thouroutenaer*, die inmiddels sinds 1869 volledig in handen van de Cornilles gekomen was, en de opvolgers van de *Nieuwe Gazette van Thourout*, die in de *Thouroutsche Bode* van A. Becelaere zouden uitmonden en nieuwe vorm en levenskracht krijgen.

De overige informatie- of politieke strijdbladen die gesticht werden, kenden slechts een eerder kortstondig en invloedloos bestaan: *De Woensdagbode van Thourout* (1869-1877) (?) van V. Cornille, *De Stem van Thourout* (1880-1881), een van de vele satellietbladen van L. De Vriese opgericht vooral met het doel de liberale vizie in de schoolstrijd te verdedigen, het liberale strijdblad *De Flikkerman* (1894) dat een al te plaatselijk en opportunistisch karakter had om het lang te kunnen uithouden, de uitgaven van *Het Christen Vlaamsch Verbond*, *Rond den Kerstblok*, *De Paaschklok* (1906), die zedelijke en godsdienstige artikels bevatten, en de socialistische *Roode Vlag* (1912-1913), die wegens geldgebrek met te grote tussenruimten verscheen om werkelijk invloedrijk te kunnen zijn.

Wijzen we tenslotte nog op het bestaan van enkele vakbladen zoals *De Tuinbouwer* (1888-1914) (?), *De Geitenboer* (1905) en *De Vlaamsche Onderwijzer* (1909), wat naast de veelvuldigheid ook nog de verscheidenheid aantoont die de Torhoutse pers gekend heeft in de periode 1843-1914.

III. ARRONDISSEMENT DIKSMUIDE

Diksmuide
Koekelare

Kortemark
Lo

DIKSMUIDE

De Boterkooper van Dixmuide

I. *Bewaarplaats :*

S.M.D. : 29-IV-1874; 24-I-1883; 28-V-1890; 23-X-1901;
6-X-1909.

K.B.B. (F.M.) : 21-VII-1886; 30-XII-1903.

S.B.A. : 25-VII-1888; 14-VII-1897.

M.I.P. (C.B.) : 17-I-1850; 24-I-1850; 27-I-1853; 24-I-1856;
23-II-1860; 15-III-1866; 22-VIII-1867; 2-X-1878.

M.I.P. (C.F.) : 2-V-1850; 26-II-1873; 10-VII-1878; 7-XII-1881;
2-XII-1903.

R.A.B. (D.F.) : pak 9 : 15-VI-1887.

II. a. *Ondertitels :*

Donderdagblad voor Nieuwstijdingen, Annoncen en Marktprijzen.

Vrij Nieuws- Landbouw- Aankondigings- en Handelsblad.
op 6-X-1909.

b. *Vignet :* Toren van Diksmuide met bovenaan het wapenschild van de stad. Links korenhalm met grazende koeien, en rechts hoeve met beek. op 2-XII-1903.

c. *Motto :* Zonder Zout.

d. *Prijs :* 3 fr. per jaar, 10 ct. per nummer.

e. *Formaat :*

29 × 21,5 cm., 3 kol., 4 pp.

34,5 × 24 cm., 3 kol., 4 pp., op 27-I-1853.

37 × 24,5 cm., 3 kol., 4 pp. op 23-II-1860.

41 × 23,5 cm., 3 kol., 4 pp. op 10-VII-1878.

41 × 29 cm., 4 kol., 4 pp. op 25-VII-1888.

- 44 × 29 cm., 4 kol., 4 pp. op 14-VII-1897.
 51 × 30 cm., 4 kol., 4 pp. op 6-X-1909.
- f. *Periodiciteit* : wekelijks (do.) (1).
- h. *Adres* :
 Woumenstraat, 42.
 Woumenstraat, 5. op 2-X-1878.
 Eessenstraat, 6. op 15-VI-1887.
- III. a. *Stichtingsdatum* : begin 1849 (2).
Nog bestaand op 20-VI-1914 (3).
- d. e. *Uitgever-Drukker* :
 Léopold Sackenpré-Van Middelen.
 Michel Sackenpré, 23-X-1901.
 O. Dereepere-Neut, op 6-X-1909 (4).
- IV. Neutraal informatieblad.

'T Boterkuipje

Het boterkuipje, op 28-I-1864.

Gazette van Dixmude en van het Arrondissement, op 22-I-1871 (5).

I. *Bewaarplaats* :

S.M.D. : 29-VI-1862; 11-VIII-1870; 6-XII-1874; 23-X-1881;
 9-X-1887; 29-VI-1888; 23-IV-1911 (6).

K.B.B. : 28-I-1864 t/m 11-XI-1869. ontbreken : 4-IX-1864
 t/m 3-XI-1864; 5-I-1865; 6-VIII-1865 t/m 9-XI-1865; 28-XII-1865;
 4-I-1866; 29-III-1866; 4-IV-1866; 24-V-1866 t/m 11-XI-1866;
 16-XII-1866 t/m 12-I-1867; 14-IV-1867 t/m 28-V-1867;
 23-V-1867 t/m 19-IX-1867; 12-XII-1867; 26-XII-1867; 9-IV-1868
 t/m 19-XI-1868; 17-XII-1868 t/m 31-XII-1869; 7-I-1869;
 18-III-1869 t/m 8-IV-1869; 24-VI-1869 t/m 4-XI-1869.

(1) Naast het nummer van de donderdag, verscheen er de zaterdag een bijvoegsel, getiteld : *Den Notariëlen Koerier*, dat na enkele nummers *Het Notariëel Weekblad* werd.

(2) Het eerst voorhanden nummer van 17-I-1850 betreft jg. II, nr. 56.

(3) Op 20-VI-1914 heeft men nog *Het Notariëel Weekblad*, dat een bijblad was van *De Boterkooper*. Dit nummer bevindt zich in het Stadsmuseum te Diksmuide.

(4) De drukker-uitgever Leopold Sackenpré-Van Middelen stierf in 1899 en werd opgevolgd door zijn zoon Michel. Deze laatste overleed in 1905 en O. Dereepere-Neut werd de drukker-uitgever vanaf 1905 tot 1914. Dit werd ons medegedeeld door M. Catteuw, conservator van het stadsmuseum te Diksmuide.

(5) Het exemplaar van 5-II-1871 betreft jg. I, nr. 3.

(6) Een onvolledige reeks was voorhanden in het stadsarchief te Diksmuide. cfr. P. ALLOSSERY, *Geschiedkundige boekenschouw over het huidige West-Vlaanderen in 't algemeen en zijne gemeenten in 't bijzonder*. Deze reeks werd vernield tijdens wereldoorlog I.

K.B.B. (F.M.): 7-IX-1854; 3-VIII-1865; 25-VII-1886; 24-III-1912.
M.I.P. (C.B.): 8-VI-1848; 17-I-1850; 26-VI-1851; I-XII-1853;
10-I-1856; 18-X-1860; 1-VIII-1867; 29-VIII-1867; 6-II-1868;
5-II-1871; 9-XII-1877;
(C.F.): 8-VIII-1850; 7-IV-1870; 16-III-1884; 4-II-1912.
(V.H.): 10-V-1914.
S.B.A.: 22-V-1887; 17-V-1891.
R.A.B. (D.F.): Pak 3 : 20-X-1895; 17-XI-1895; 24-XI-1895.

II. a. *Ondertitel* :

Een Donderdagblad voor algemene Belangen, Tijdverdrijf en Aenkondigingen.

Een Donderdagblad, op 9-VI-1864.

Geen ondertitel, op 10-XI-1864.

Verschijnende elke zondag, op 22-I-1871.

b. *Vignet* :

Wapenschild der stad, op 22-I-1871.

Geen vignet, op 16-III-1884.

Panorama met aan de horizon de torens van Roeselare, Ieper, Poperinge, Veurne, Nieuwpoort, Oostende, Brugge en Gent. In het centrum staat de toren van Diksmuide, van waaruit verschillende spoorwegen lopen, op 4-II-1912.

c. *Motto* :

Met een graentje zout.

Eendragt maekt magt, op 10-I-1856.

Geen motto, op 29-VI-1862.

God en Vaderland, Vrijheid en Moedertaal, op 22-I-1871.

d. *Prijs* :

5 fr. per jaar.

7 fr. per jaar met supplement, op 17-I-1850 (1).

5 fr. per jaar, op 22-I-1871.

4,5 fr. per jaar, op 5-II-1871.

3 fr. per jaar, op 4-II-1912.

e. *Formaat* :

36×24,5 cm., 3 kol., 4 pp.

36×23,5 cm., 3 kol., 4 pp., op 29-VI-1862.

---

(1) 't *Boterkuipje*, 17-I-1850, p. 1 : „Berigt. *Het Boterkuipje* geeft alle zondagen een Supplement uit, behelzende het byzonderste nieuws, de eene of andere stichtende en nuttige lezing en de Marktpryzen van Brugge en Yperen van daegs te voren. De prys der inschryving op dat supplement is 2 franks 's jaers voor de geabonneerden op het *Boterkuipje*, en 3 franks 's jaers voor de anderen. Men kan ten alle tyde inschryven...”.

46 × 31 cm., 4 kol., 4 pp., op 22-I-1871.
51 × 32 cm., 5 kol., 4 pp., op 23-IV-1911.

f. *Periodiciteit* :

wekelijks (do.)

2 × per week (do. en zo.), op 17-I-1850 (1).

wekelijks (zo.), op 22-I-1871.

g. *Oplage* : 1848 : 250 exemplaren (2).

h. *Adres* :

Woumenstraat, 42.

Wilgendijkstraat, 20, op 17-I-1850

Wilgendijkstraat, 14, op 10-XI-1864.

Wilgendijkstraet, 30, op 2-V-1867.

Wilgendijkstraet, 26, op 17-V-1891.

Wilgendijkstraat, 28, op 4-II-1912.

III. a. *Stichtingsdatum* : 13-XII-1846 (3).

Laatst aangetroffen nummer : 10-V-1914.

d. e. *Uitgever, Drukker* : (4)

J. Sackenpré, Woumenstraat, 42.

P. Vion, Wilgendijkstraat, 20, op 17-I-1850.

P. Vion en zonen, Wilgendijkstraat, 14, op 3-VIII-1865.

Henri Vion, Wilgendijkstraat, op 25-VII-1886.

Gustave Baeckeroot — Capoen, Wilgendijkstraat, 28, op
4-II-1912. (5)

g. *Medewerker* : E. Hosten (6).

IV. *Katoliek opinieblad* (7).

---

(1) *Ibid.*

(2) J. DE SMET, *De Westvlaamse pers in 1848. Biekerf*, 1952, jg. 53, p. 11. Een groot aantal nummers werden echter kosteloos uitgedeeld.

(3) *Thouroutsch Blad*, 20-XII-1846, p. 2, b.

(4) J. DE SMET, *Op. cit. Biekerf*, 1952, jg. 53, p. 11. Hier wordt vermeld dat *Het Boterkuipje* gedrukt werd te Brugge, in de drukkerij van *De Standaert van Vlaenderen*, en dat het zelfs een gedeeltelijke afdruk was van dit blad.

(5) G. Baeckeroot-Capoen is waarschijnlijk reeds de uitgever-drukker vanaf 1893, daar Henri Vion stierf in dat jaar.

(6) E. HOSTEN publiceerde soms geschiedkundige artikels in de *Gazette van Dixmude* o.a. *Graf- en gedenkschriften in de St.-Niklaaskerk te Dixmude* (*Gaz. v. Dixm. van 29-VIII-1906 tot 1907*) *Aanteekeningen over de geschiedenis van Dixmude* (*Gaz. v. Dixm. van 22-VI-1902 tot in 1904, passim*); Zie P. ALLOSSERY, *op cit.*, ... dl. II, p. 72.

(7) *Weekblad van Dixmude*, 25-VIII-1847 : *Het Boterkuipje* bezit een onmisbaar middel om altoos gelyk te hebben. Zyne merkwaardigste artikels bestaan in samenspraken tusschen liberalen en catholyken, waer in de eersten, op 't laetst van 't spel, altoos de nederlaeg bekomen".

De Gazette van Dixmude, 5-II-1871, jg. 1, nr. 3 :

„Daar ons blad nu voor goed in volle grootte verschijnt, denken wij nuttig nogmaals onze denkwijze en onze inzichten te laten kennen. Vooruit en vooral verklaren wij openlijk

De Dixmudenaar, v. WEEKBLAD VAN DIXMUDE

Gazette van Dixmude en van het Arrondissement, v. 'T BOTERKUIPJE

De Noordstar, v. Oostende

Den Notarieelen Koerier (1)
Het Notarieel Weekblad, op 16-III-1912.

- I. *Bewaarplaats* :
S.M.D. : 17-II-1912; 20-VI-1914.
K.B.B., (F.M.) : 17-II-1912; 16-III-1912.
M.I.P., (C.F.) : 16-III-1912.
- II. a. *Ondertitel* : Bijvoegsel van het Vrij Landbouw- Nieuws-
Handels- en Aankondigingsblad : De Boterkooper van Dixmude.
d. *Prijs* : Kosteloos (2).
e. *Formaat* : 43,5 × 28,5 cm., 4 kol., 4 pp.
f. *Periodiciteit* : wekelijks (za.).
g. *Oplage* : 750 exemplaren boven de oplage van de Boterkooper (3).
h. *Adres* : Eessenstraat, 9.

---

dat wij, voor wat Godsdienst betreft, Rooms-katholiek zijn, beziel met gevoelens van eerbied voor het opperhoofd der katholieke Kerk, en ons onderwerpende aan al de voorschriften der Kerkelijke overheid.

In politiek, zullen wij ons voegen met de nationale partij, die onze grondwet, te zamen met onze vrije inrichtingen vooraf willende behouden, allen wijzen en mogelijken vooruitgang betracht, en maar bestrijdt al wat aan Godsdienst en vrijheid en derhalve aan den maatschappelijken voorspoed, tegenstrijdig is. De belangen der burgerij, de belangen onzer stad en van het arrondissement zullen in ons blad een vurigen en standvastigen voorstander vinden, en de ware volksvrienden, wij twijfelen er niet aan, zullen ons bijstaan en ondersteunen in de moeilijke taak die wij op ons nemen. Volgeern zullen wij eene breede plaats in ons blad openlaten voor alwie zijn talent wil gebruiken tot de verdediging der volks- en streekbelangen. De schrijvers der ingezonden artikels mogen verzekerd zijn, dat hun naam onbekend zal blijven. Als echte Vlamingen, zullen wij de rechten van onze duurzame moedertaal, altijd doen gelden.

In één woord, onze leus is, en zal altijd zijn : Voor God en Vaderland, voor Vrijheid en Moedertaal ! ... Eens voor goed verklaard, vijanden zijn wij van alle persoonlijke aanrandingen, en geene mededeelingen zullen wij aanveerden, tenzij zij strekken tot het algemeen belang. Telkens zullen wij eene ruime plaats behouden tot mededeeling van alle inlandsch- en buitenlandsch nieuws, dat behoort gekend te zijn. Bijzondere zorg zullen wij dragen om ten spoedigste kenbaar te maken, 't geen koophandel, nijverheid en landbouw betreft...".

(1) Dit blad was een bijvoegsel van *De Boterkooper van Dixmude*. Vanaf 4-1-1913 werd het ook als bijvoegset gegeven van de *Vlaamsche Boer*.

(2) De prijs voor een abonnement op *De Boterkooper* bedroeg 3 fr. *Het Notariëel Weekblad* kregen de geabonneerden gratis.

(3) *Het Notariëel Weekblad*, 16-III-1912, p. 1.

- III. a. *Stichtingsdatum* : 17-II-1912.
Laatst bewaarde nummer : 20-VI-1914.
 c. d. e. *Uitgever. Drukker. Eigenaar* : O. Dereepere-Neut.
- IV. A-politiek publiciteitsblad.

De Posthoorn

- I. *Bewaarplaats* :
 S.M.D. : 11-XI-1849 (prospectus) (1).
 K.B.B., (F.M.) : 11-XI-1849 (Prospectus) (1).
 M.I.P., (C.F.) : 11-XI-1849 (Prospectus).
- II. a. *Ondertitel* : Nieuws- en Annoncenblad van Dixmude en deszelfs arrondissement.
 b. *Vignet* : Hoornblazer te paard.
 d. *Prijs* : 5 fr. per jaar.
 e. *Formaat* : 35 × 24 cm., 3 kol., 2 pp.
 f. *Periodiciteit* : wekelijks (din.).
 h. *Adres* : Grote Markt, 10.
- III. a. *Stichtingsdatum* : 11-XI-1849 (2).
Verscheen wellicht tot in 1855 (3).
 d. e. *Uitgever. Drukker* : Stock-Verlez, Grootte Markt, 10.
- IV. *Katoliek informatieblad* (4).

Provincie West-Vlaenderen, blad der steden Veurne, Nieuport, Dixmude en geheel het Arrondissement, v. Veurne

(1) Is een verkleinde fotokopie.

(2) Hiervoor verwijzen we naar een potloodnota op de fotokopie van K.B.B. (F.M.) „paru à Dixmude le 11-XI-1849”.

(3) Het blad wordt voor het laatst vermeld in *Provinciaelen Wegwijzer van West-Vlaenderen...*, 1855, p. 175.

(4) *De Posthoorn* van Dixmude zal geene andere wapens gebruiken (indien hy gedaegd wierd om te stryden) dan Waerheid, Opreghtheid, Broedermin en Regtvaerdigheid. Onze gevoelens :

1° Eerbied voor Godsdienst en Staet.

2° Volstreckte weigering van aankleving aen partyen.

3° Daerstelling van ondoorgrondelyk geheim voor alle ingezonden artikels, niet strydig aen goede zeden, de naam des schryvers zal op zyn verzoek nooit gekend zyn.

4° Verdediging van onzer moedertaal. Gedurige opwekking tot vlaemsche zeden en karakter. Geen artikels, bevattende persoonlyke beledigingen, zullen in ons blad plaets vinden”, (Prospectus, p. 1).

Het Rentebiad

- I. *Bewaarplaats* :
S.M.D. : 20-III-1910; 8-v-1910.
K.B.B., (F.M.) : 20-III-1910.
M.I.P., (C.F.) : 20-III-1910.
- II. a. *Ondertitel* : Orgaan van Financiën — Handel — Nijverheid, verschijnende den zondag.
d. *Prijs* : 1 fr. per jaar; 2 ct. per nummer.
e. *Formaat* : 43,5 × 29 cm., 4 kol., 6 pp.
f. *Periodiciteit* : wekelijks (zo.).
g. *Oplage* : 5.000 exemplaren, op 20-III-1910 (1).
h. *Adres* : Statiestraat, 31.
- III. a. *Stichtingsdatum* : 20-III-1910.
Laatst bewaarde nummer : 8-v-1910.
b. c. d. *Stichter - Eigenaar - Uitgever* : René Cloet, Statiestraat, 31 (2).
e. *Drukker* : O. Dereepere-Neut, Eessenstraat, 9.
- IV. A-politiek financieel blad (3).

Het Veld, v. Ieper

---

(1) Cijfers door het blad zelve medegedeeld.

(2) Het blad werd uitgegeven door het Bankhuis en Wisselhuis René Cloet, Statiestraat, 31, Diksmuide. Hulphuizen : Nieuwpoort. Markstraat, 32, en Torout, Hofstraat, 20.

(3) „Wij bevinden ons in de omstandigheid een financieel weekblad in omloop te brengen, dat trouw onze gevoelens teruggeeft, nopens de byzonderheden der Beurszaken, waarnaar het belanghebbend publiek ons vraagt. Die omstandigheid is voor ons eene noodzakelijkheid geworden. Het getal brieven naar inlichtingen, de drukke bezoeken in onze bureelen, de aangroeiende betrekkingen nopens bureelzaken, en menigvuldige andere factoren die wij ter zijde laten, verplichten ons naar een hooger verbeterd middel uit te zien, dat ons talrijk, gunstig gekend publiek op de hoogte houdt der financiekwesties waarin het belangen heeft. Hunne zakenstemming dwingt er ons toe dit weekblad in het licht te geven, en hoewel dit groot vertrouwen ons zwaarder last oplegt, volgaarne voldoen wij aan hunne eischen.

De inhoud zal wekelijks een beknopt verslag van belangwekkende kondens behelzen; wat in de week op het dagorde stond zal trouw wedergegeven worden, enz... om de dagreizen wat te beperken die de cliënten in de provincie somwijlen aanvangen, om persoonlijke inlichtingen te verkrijgen, zoo zal het Rentebiad ons tijd, grootere moeite en verdere reiskosten besparen”.

„In onzen kring zal alle stof op financieel- handel- en nijverheidsgebied vooruitgezet worden, zonder omwegen en boven alles onpartijdig. Buiten en Boven alle politieke Denkwijze”. *Het Rentebiad*, 20-III-1910, p. 1.

De Vlaamsche Boer

- I. *Bewaarplaats* :
S.M.D. : 29-III-1913; 11-IV-1914.
K.B.B., (F.M.) : 18-IV-1914.
M.I.P., (C.F.) : 11-I-1913; 18-IV-1914.
- II. a. *Ondertitel* : Orgaan der landbouwcomicen Dixmude en Nieuwpoort.
d. *Prijs* : 4 fr. per jaar (1).
e. *Formaat* : 53,5 × 34,5 cm., 5 kol., 4 pp.
f. *Periodiciteit* : wekelijks.
h. *Adres* : Eessenstraat, 9.
- III. a. *Stichtingsdatum* : 4-I-1913 (2).
Laatst bewaarde nummer : 18-IV-1914.
d. e. *Uitgever, Drukker* : O. Dereepere-Neut.
- IV. Vakblad.

De Vlamsche Leeuw

De Vlaamsche Leeuw, op 4-XII-1886.

- I. *Bewaarplaats* :
S.M.D. : 2-VIII-1886.
K.B.B., (F.M.) : 4-XII-1886.
M.I.P. (C.F.) : 23-VIII-1886.
- II. a. *Ondertitel* : (3)
Wekelijks Aankondigingsblad.
Handels Aankondigingsblad, op 4-XII-1886.
- d. *Prijs* :
2 fr. per jaar.
2,5 fr. per jaar, op 4-XII-1886.
- e. *Formaat* :
50 × 33 cm., 5 kol., 4 pp.
50 × 33 cm., 4 kol., 4 pp., op 4-XII-1886.

---

(1) De leden der Comicen ontvingen het blad gratis; iedere week kreeg men als bijvoegsel *Het Notariëel Weekblad*.

(2) Het exemplaar van 11-I-1913 betreft jg. I, nr. 2.

(3) Op de hoofding van het weekblad werd nog vermeld :

- Verkoop en verhuring van onroerende goederen.
- Annoncen en reclamen.
- Herneemingen en overlatingen van handels- en nijverheidsgestichten.

- f. *Periodiciteit* : wekelijks.
- h. *Adres* : Handelsgaanderij, 84, Brussel.
- III. a. *Stichtingsdatum* : 1881 (1).
Laatst bewaarde nummer : 4-XII-1886.
- f. *Beheer* :
Concordat Plaats, 2, Brussel.
Zennelaan, 68, Brussel, op 23-VIII-1886.
- IV. *Annoncenblad*.

De Vrije Burger

- I. *Bewaarplaats* :
S.M.D. : 28-VI-1896; 22-V-1898 (2).
K.B.B., (F.M.) : 11-X-1903.
M.I.P. (C.B.) : 13-XI-1898;
(V.H.) : 3-IV-1898.
- II. a. *Ondertitel* : Katholiek Zondagsblad van Diksmuide en van het Arrondissement.
b. *Vignet* : Wapenschild van de stad.
c. *Motto* :
Met smaad en hoon, bedekt men Kerk en Troon.
Met moord en brand, bedreigt men 't Vaderland...
De Vlag ontplooid! Het geuzenras verstrooid!
Gekampt, gestreden, voor God, voor Recht, voor zeden!
- d. *Prijs* : 4,5 fr. per jaar; 10 ct. per nummer.
e. *Formaat* : 46 × 30,5 cm., 4 kol., 4 pp.
f. *Periodiciteit* : wekelijks (zo.).
h. *Adres* : Appelmarkt, 7.
- III. a. *Stichtingsdatum* : 28-VI-1896.
Einddatum : 31-XII-1911.
b. c. d. e. *Stichter, Eigenaar, Uitgever, Drukker* : Prudens Flour.

---

(1) Het exemplaar van 2-VIII-1886 betreft jg. VI.

(2) De volledige verzameling bevond zich vóór Wereldoorlog I in het stadsarchief te Diksmuide. Zie P. ALLOSSERY, *op. cit.*, dl. II, p. 73.

- g. *Medewerkers* :
 E. H. Disiré Flour, broer van de drukker.
 E. H. Victor Willems (1).
 IV. *Katoliek opinieblad* (2).

Vrij Landbouwblad (3)

II. h. *Adres* : Eesenstraat.

III. d. e. *Uitgever, Drukker* : Oscar De Reepere, Eesenstraat.

Weekblad van Dixmuide De Dixmudenaar, op 19-X-1879 (4).

I. *Bewaarplaats* :

S.M.D. : 1-I-1850; ?-IX-1858; 28-VII-1867; 18-XI-1877;
 26-X-1879; 25-I-1880; 19-X-1884; 29-IV-1894; 28-VIII-1898;
 1-V-1904; 16-XII-1906; 23-XII-1906; 31-III-1907; 11-VIII-1907
 18-VIII-1907; 21-IV-1907; 15-IX-1907; 20-X-1907; 9-II-1908;
 12-IV-1908; 19-IV-1908; 26-IV-1908; 14-VI-1908; 19-VII-1908;
 26-VII-1908; 13-IX-1908; 20-IX-1908; 22-XI-1908; 10-I-1909;
 1-V-1909; 18-VII-1909; 1-VIII-1909; 8-VIII-1909; 12-IX-1909;
 7-I-1912; 16-II-1913 (5).

(1) E. H. WILLEMS schreef o.a. een feuilleton : „De Zee”. Hij ondertekende zijn artikels met : Marine. Dit werd ons medegedeeld door Z.E.H. Dewitte uit Kortrijk.

(2) „Wij vernemen met genoegen het toekomstige verschijnen van *De Vrije Burger* een tweede Katholiek Zondagblad voor Dixmuide en het arrondissement. Van nu reeds hebben aan dat nieuw blad, door den H. Prudens Flour, eenen moedigen werker en volksvriend uitgegeven, een aantal overtuigde katholieken hunnen ondersteuning en medewerking verzekerd. Dit veelbelovend en felstrijdend blad zal ook bijzonderlijk de belangen behertigen van den Boerenstand, zoo deftig en kloek door de Veurnambachtsche boeren aldaar vertegenwoordigd.

Ad multos annos! Lieve confrater. Hand ende Groet! Moget gij groeien en bloeien, en de Diksmudsche liberalen eenen laatsten Godsklop geven”. *Gazette van Brugge*, 18-IV-1886 p. 1.

(3) Niet in verzameling bewaard. Zie *Provinciale Wegwijzer van West-Vlaanderen...*, 1911, p. 227.

Het *Vrij Landbouwblad* bestond in 1910.

(4) Het eerst voorhanden nummer van 26-X-1879 betreft jg. I. nr. 2. M. Catteuw uit Dixmuide deelde ons mee waarom *Het Weekblad* werd opgevolgd door *De Dixmudenaar* *Het Weekblad* beledigde met nota's een katholiek burger. Deze heer maakte gebruik van zijn recht om antwoord te zetten in het *Weekblad*, en hij deed dit als volgt : hij liet er gebeden in drukken. Dit gebeurde in 1879. Om een einde te maken aan de praatjes die daardoor in de stad waren ontstaan, veranderde *Het Weekblad* van titel en werd *De Dixmudenaar*.

(5) Het stadsarchief van Dixmuide bezat de volledige verzameling. Zie P. ALLOSSERY : *Op. cit.*, dl. II, p. 73. Tijdens Wereldoorlog I ging deze verzameling verloren.

M.I.P. (C.B.) : 21-V-1848; 16-IX-1849; 6-I-1850; 3-XI-1850;
 21-XII-1851; 20-I-1856; 4-V-1873; 29-III-1874;
 (C.F.) : 27-VI-1847; 25-VIII-1867; 6-II-1876; 31-VIII-1879;
 29-II-1880; 18-IX-1881.
 (V.H.) : 22-I-1899; 18-XI-1894; 9-IX-1894.
 K.B.B. (F.M.) : 25-VII-1886.
 S.B.A. : 18-V-1890; 18-I-1891.
 Deflou : pak 10 : 27-X-1895; 10-XI-1895; 17-XI-1895; 11-X-
 1903; 21-VI-1908; 28-VI-1908.

II. a. *Ondertitel* :

Verschijnende alle zondagen.

Zondagblad voor de stad en het Arrondissement, op 19-X-1879.

b. *Vignet* : Handdruk, op 28-VIII-1898.

c. *Motto* : Het volk met de Burgerij. Werkmanspensioen 1 fr.
 daags aan 65 jaar. Evenredige vertegenwoordiging in alles en
 voor alles, op 28-VIII-1898.

d. *Prijs* :

7 fr. per jaar.

6 fr. per jaar, op 16-IX-1849.

e. *Formaat* :

36×24,5 cm., 3 kol., 4 pp.

39×24,5 cm., 3 kol., 4 pp., op 14-VII-1867.

40×25 cm., 3 kol., 4 pp., op 19-X-1879.

43,5×29,5 cm., 4 kol., 4 pp., op 29-II-1880.

45,5×28,5 cm., 4 kol., 4 pp., op 18-IX-1881.

54×37 cm., 5 kol., 4 pp., op 1-V-1904.

49×30 cm., 4 kol., 4 pp., op 18-VII-1909.

f. *Periodiciteit* : wekelijks (zo.).

g. *Oplage* :

1848 : 275 exemplaren (1).

1849 : 50 exemplaren meer (2).

h. *Adres* :

Hoek der Vischmarkt.

Noordstraat, op 4-V-1873.

(1) J. DE SMET : *Op. cit.* *Biekorf*, 1952, jg. 53, p. 10.

(2) *Weekblad van Dixmude*, 16-IX-1849, p. 1 : „Aenbelangend Bericht : 50 exemplaren worden sedert 26 augustus afgedrukt, boven het gewone getal inschrijvers en gratis gezonden naar hotels, herbergen, enz...”.

- III. a. *Stichtingsdatum* : einde 1845 of begin 1846 (1).
Laatst aangetroffen nummer : 16-II-1913 (2).
 d. e. *Uitgever, Drukker* :
 F. Van Cuyck-Gyole, Hoek der Vischmarkt, Noordstraat,
 op 4-v-1873.
 Eug. Van Cuyck, Noordstraat, op 25-VII-1886 (3).
 Arthur Boury, op 1-VIII-1909.
- IV. Liberaal opinieblad (4).

KIESBLADEN

TITEL	DATUM	DRUKKER	BEWAARPLAATS
KAMERVERKIEZING VAN 22 MEI 1910			
KATOLIEK			
Waarom?	23-I-1910	G. Baeckeroot	K.B.B. (F.M.)
Moedig Vooruit.	20-III-1910	G. Baeckeroot	id.
Katholieken Boven!	3-IV-1910	G. Baeckeroot	id.
Maskers af!	17-IV-1910	G. Baeckeroot	id.
De Steertster!	1-V-1910	G. Baeckeroot	id.
Zien doet denken.	8-V-1910	G. Baeckeroot	id.
Leest en Oordeelt.	15-V-1910	G. Baeckeroot	id.
Ter Zege.	18-V-1910	G. Baeckeroot	id.
KAMERVERKIEZING VAN 22 JUNI 1912			
KATOLIEK			
Ten Strijde!	II-1912	Vanblaere-Thery	M.I.P. (C.F.).
't Zit Goed!	IV-1912; nr.3	Vanblaere-Thery	K.B.B. (F.M.)
Keizer Karel	IV-1912	Vanblaere-Thery	K.B.B. (F.M.).
Het Kartel.	V-1912	Vanblaere-Thery	M.I.P. (C.F.) K.B.B. (F.M.).
Reynaert de Vos	V-1912	Vanblaere-Thery	M.I.P. (C.F.); K.B.B. (F.M.).
Katholiek of Socialist	V-1912	Vanblaere-Thery	M.I.P. (C.F.); K.B.B. (F.M.).
Naar de zegepraal	V-1912	Vanblaere-Thery	M.I.P. (C.F.).

(1) J. DE SMET : *Op. cit. Biekerf*, 1952, jg. 53, p. 10 geeft 1845 aan.

F. DE POTTER, *Vlaamsche bibliographie*. Lijst der boeken vlug- en tijdschriften, muziek werken, kaarten, platen en tabellen, in België van 1830 tot 1890 verschenen; p. 755 geeft 1846 aan. Het eerst aangetroffen nummer van 27-VI-1847 betreft jg. II, nr. 78.

(2) *De Dixmudenaar* bleef bestaan tot bij het uitbreken van Wereldoorlog I. In 1923 is Valère Decan opnieuw begonnen met het uitgeven van *De Dixmudenaar*.

(3) Fideel Van Cuyck-Gyole stierf in 1886; zijn twee zonen Alfons en Eugène volgden hem op. Alfons stierf in 1908; Eugène in 1909. Hun twee drukkersgasten, de gebroeders Boury, volgden hen op tot in 1914. Dit werd ons medegedeeld door M. Catteuw, conservator van het stadsmuseum te Diksmuide.

(4) „Aanvankelijk was het tegen de regering zolang een katholiek ministerie aan het bewind was. Het blad was ook geweldig uitgevallen tegen zekere geestelijken die hun macht en invloed hadden misbruikt ten tijde van de verkiezingen". J. DE SMET, *op. cit.*, p. 10.

KOEKELARE

Couckelaere-Noene

- I. *Bewaarplaats* :
S.M.D. : 29-VI-1901.
K.B.B. (F.M.) : 12-X-1901.
- II. a. *Ondertitel* : Aankondigingsblad voor Couckelaere en omliggende.
b. *Vignet* : Wapenschild van Koekelaere.
d. *Prijs* : kosteloos (1).
e. *Formaat* : 43 × 26 cm., 4 kol., 4 pp.
f. *Periodiciteit* : wekelijks (za.).
- III. a. *Stichtingsdatum* : 22-VI-1901 (2).
Laatst bewaarde nummer : 12-X-1901.
Nog bestaand in 1904 (3).
d. e. *Uitgever, Drukker* : Edm. Henderyckx-Vandenberghé, Dorpstraat.
- IV. *Annoncenblad*.

KORTEMARK

De Rappe Duif (4)

- II. f. *Periodiciteit* : wekelijks.

Een correspondent uit Diksmuide schreef aan het *Advertentieblad van Veurne* dat de drukker van het *Weekblad van Dixmude* geexcommuniceerd werd en dat dit als middel werd aangewend om de liberale krant te benadelen. *Advertentieblad van Veurne*, 19-VII-1873, pp. 1-2.

(1) „Kosteloos verspreid in 41 gemeenten”. *Coeckelaere-Noene* 12-VI-1901, p. 1.

(2) Het exemplaar van 29-VI-1901 betreft jg. 1, nr. 2.

(3) *Répertoire général de la presse belge*, 1904, p. 166.

(4) Niet in verzameling bewaard. Zie : *Répertoire général de la presse belge*, 1904, p. 166. Het blad bestond in 1904.

LO

Veurne Ambacht (1)

- I. *Bewaarplaats* :
- S.M.D. : 26-I-1884; 19-X-1907; 16-X-1909.
K.B.B. (F.M.) : 9-VI-1888; 8-VII-1911.
S.B.A. : 30-VI-1888; 19-V-1894.
M.I.P. (C.B.) : 14-VII-1883; 7-III-1908; 10-VI-1911;
(C.F.) : 24-VI-1882; 19-VIII-1911;
(V.H.) : 30-VI-1900; 9-V-1914.
- II. a. *Ondertitel* : Nieuws- handels- en aankondigingsblad. Verschijnende wekelijks den zaterdag.
b. *Vignet* : Wapenschild van de stad, op 16-X-1909.
d. *Prijs* : 3 fr. per jaar.
e. *Formaat* :
43 × 28 cm., 4 kol., 4 pp.
55 × 35,5 cm., 5 kol., 4 pp., op 16-X-1909.
f. *Periodiciteit* : wekelijks (za.).
- III. a. *Stichtingsdatum* : begin 1882 (2).
Laatst bewaarde nummer : 9-V-1914.
d. e. *Uitgever, Drukker* :
B. Ghyssaert-Delbeke.
Wed. B. Ghyssaert-Delbeke, op 19-X-1907.
- IV. *Katoliek informatie- enannoncenblad.*

De Vlaamsche Onderwijzer

- I. *Bewaarplaats* :
- M.I.P. (C.F.) : 22-V-1909 (proefnummer); 2-IX-1909.
G.M. : 22-V-1909 (proefnummer).
- II. a. *Ondertitel* : Weekblad voor Onderwijzers verschijnende den Donderdag.
d. *Prijs* : 3,5 fr. per jaar.

---

(1) Veurne-ambacht verscheen eerst te Veurne, later te Lo. P. ALLOSSERY : *Op. cit.*, dl. II, p. 433.

(2) Het eerst voorhanden nummer van 24-VI-1882 betreft jg. I, nr. 28.

- e. *Formaat* : 42 × 25 cm., 3 kol., 4 pp.
 f. *Periodiciteit* : Wekelijks (do.)
 h. *Adres* : Bureel „De Vlaamsche Onderwijzer”, Torout.
- III. a. *Stichtingsdatum* : 22-v-1909.
Laatst bewaarde nummer : 2-IX-1909.
 d. e. *Uitgever, Drukker* : Wed. Ghysaert-Delbeke.
- IV. *Katoliek en vlaamsgezind vakblad voor onderwijzers* (1).

---

(1) „Binnenleiding. Ziehier nu in zijn nederig pakje *De Vlaamsche Onderwijzer*, die van Juni voort wekelijks bij de onderwijzers wat zal komen praten over school en schoolhouden.

De Vlaamsche Onderwijzer is NIET wat men er vóór zijn verschijnen van beweerde : een blad gericht tegen de reeds bestaande onderwijzersbladen. Wij zeggen het hoog en luid en de tijd zal 't goed doen, dat *D.V.O.* het opheeft voor den onderwijzer, de school en ons vlaamsche volk in medewerking van zijne confraters.

D.V.O. is nog min eene uitbating... Openhartig gezegd : Indien de onderwijzers niet bijspringen met hunne inschrijvingspenning dan is het blad een doodgeboren kind. Het zal dan niemand verwonderen, dat de inschrijvingsprijs voor het loopende jaar 2,50 fr. bedraagt en die voor het toekomstige jaar 3,50 fr. Doch dit mogen wij verzekeren : Steunt men ons, het blad zal vermeerderen en de inschrijvingsprijs verminderen.

In 't leven geroepen door eenige vurige jongeren en vrees *D.V.O.* toch voor zijn bestaan niet... omdat er hem mannen zullen steunen : bekwame onderwijzers, meesters in 't vak, medewerkers vreemd aan 't onderwijs, meesters met de penne. Ja! *D.V.O.* komt blij 't leven ingesprongen, omdat hij van zijnen tijd zijnde en de brandkwestiën van den dag behandelende van velen zal welkom geheeten worden en door de jongeren met open armen ontvangen.

Wat *D.V.O.* zal ten beste bieden?

Leest dit proefnummer.

Opvoedkunde, onderwijskunde, methodeleer ... conferentiewerken ... werelduitbreiding, staatshuishoudkunde, het onderwijs naar de plaatselijke aangelegenheden en ... gelegenheidsonderwijs.

Nog meer : „Doppers!” over de plichten van den onderwijzer : zijn heiligen plicht van opvoeder, zijne volmaking door studie en eigen werk, enz... Een toemaatje: De benoemingen in de onderwijzerswereld, ook al een „tableau” uit het schoolleven en eindelijk voor wie in 't gildeleven zit, alle nuttige inlichtingen over pensioen- en ziekenkassen, geiten- en zwijnenverzekeringen, enz. enz...

Eindelijk : *D.V.O.* wil aan de top gaan voor de lotsverbetering van den onderwijzers : Algeheele gelijkheid van alle onderwijzers; redelijker loonstandaard; verbetering van den stand der hulponderwijzers; voordeliger grondslagen van persoonlijk rustgeld en pensioen van weduwen en weezen, vastheid van stand voor alle onderwijzers.

En wat meest vergeten wordt door de onderwijzers zelf : solidair zijn! Allen voor één, één voor allen!”.

„Onze kleur? Katholiek vlakaf en ronduit! Wij strijden voor de godsdienstige school!

Onze kleur? Zwart op geel! Vlaamsgezind! De verheffing van ons volk door zijne tale : zijne schoone vlaamsche Katholiek en Vlaamschgezind”. *De Vlaamsche Onderwijzer*, 22-v-1909, p. 1.

TOTAALOVERZICHT

De geschiedenis van de pers in het arrondissement Diksmuide vangt aan in 1845 met het liberaal *Weekblad*. Vrij spoedig echter stichtte de geestelijkheid een katholieke tegenhanger 't *Boterkuipje* (1846) dat na een 26-jarig bestaan door de *Gazette van Dixmude* werd opgevolgd. Ook het *Weekblad* werd, na enkele moeilijkheden, tot *De Dixmudenaar* herdoopt (oktober 1879). Deze beide bladen, de katholieke *Gazette van Dixmude* en de liberale *Dixmudenaar* bleven ononderbroken bestaan tot het uitbreken van de eerste wereldoorlog.

In 1896 stichtte Prudens Flour een tweede katholiek blad *De Vrije Burger*. Dit blad, bij het volk *De Vuile Burger* genoemd wegens zijn vele heftige en persoonlijke aanvallen, verdween in 1911.

Verder verschenen nog als a-politieke bladen *De Posthoorn* (1849-1855) en *De Boterkooper* (1849-1914). Daarbij kwam nog *Het Notarieel Weekblad* (1912) en *De Vlaamsche Boer* (1913), een landbouwblad.

Naast deze Diksmuidse weekbladen verschenen nog te Koekelare *Coeckelaere-Noene*, te Kortemark *De Rappe Duif* en te Lo *Veurne-ambacht* en *De Vlaamsche Onderwijzer*.

IV. ARRONDISSEMENT IEPER.

Ieper	Roesbrugge-Haringe
Komen	Watou
Mesen	Wervik
Poperinge	Wijtschate

IEPER

L'ami du commerce et de la librairie, v. LA PUBLICITÉ

Annoncenblad van Yperen

- I. *Bewaarplaats* : M.I.P., (C.F.) : 9-I-1880.
- II. a. *Ondertitel* : Petites Affiches.
  - d. *Prijs* : 3 fr. per jaar of gratis (1).
  - e. *Formaat* : 30,5 × 23 cm., 3 kol., 4 pp.
  - g. *Oplage* : 1.000 exemplaren.
  - h. *Adres* : Dixmuidestraat, 39.
- III. a. *Stichtingsdatum* : einde 1878 (2).
Verscheen nog in 1890 (3).
- e. *Drukker* : Engel Van Eeckhout, Dixmuidestraat, 39, Ieper.
- IV. Annoncenblad.

L'Annonce d'Ypres et de l'Arrondissement

- I. *Bewaarplaats* :
  - K.B.B., (F.M.) : 30-IX-1854.
  - M.I.P., (C.F.) : 6-V-1854; 19-VII-1856.

---

(1) „Gratis rondgestuurd voor de herbergen en afspanningen”.

(2) Het enig voorhanden nummer van 9-I-1880 betreft jg. II, nr. 69.

(3) F. DE POTTER, *op. cit.*, p. 759.

- II. d. Prijs : 3 fr. per jaar ; 10 ct. per nummer.
 e. *Formaat* : 25,5 × 16,5 cm., 2 kol., 4 pp.
 f. *Periodiciteit* : wekelijks (za.).
 h. *Adres* : Rue de Lille, 23, Ypres.
- III. a. *Stichtingsdatum* : 22-IV-1854 (1).
Laatst aangetroffen nummer : 19-VII-1856.
 d. e. *Uitgever, Drukker*: Lambin-Verwaerde, Rue de Lille, 23, Ypres.
- IV. Annoncenblad.

L'Avenir

- I. *Bewaarplaats* :
 M.I.P., (C.B.) : 3-VII-1881 ; 16-X-1881 ;
 (C.F.) : 3-VII-1881.
- II. a. *Ondertitel* : Organe libéral d'Ypres et de l'Arrondissement.
 b. *Vignet* : Wapenschild van de stad Ieper.
 d. *Prijs* : 5 fr. per jaar.
 e. *Formaat* : 36,5 × 26,5 cm., 3 kol., 4 pp.
 f. *Periodiciteit* : wekelijks (zo.).
 h. *Adres* : Rue de Dixmude, 39.
- III. a. *Stichtingsdatum* : 3-VII-1881.
Laatst aangetroffen nummer : 16-X-1881.
 e. *Drukker* : Ange Van Eeckhout, Rue de Dixmude, 39.
- IV. Radikaal liberaal opinieblad (2).

(1) Het eerst aangetroffen nummer van 6-v-1854 betreft jg. I, nr. 3.

(2) „A la suite des Elections Provinciales de 1880 où les candidats libéraux ne furent battus qu'à une infime minorité, il se produisit dans l'opinion publique de notre arrondissement un mouvement marqué en faveur de la réorganisation du parti libéral, que de trop faciles victoires avait déshabitué du travail et de la lutte. Parmi les questions vitales dont la solution s'imposait à l'opinion libérale, l'extension et la réorganisation de la Presse locale s'imposaient tout d'abord : la création de l'Avenir est le résultat de ce mouvement, qui témoigne de la vitalité du parti libéral dans la ville et l'arrondissement d'Ypres.

Nous nous empressons aussi de faire connaître au *Journal d'Ypres* que les fondateurs de l'Avenir repoussent bien loin toute idée d'opposition à l'égard de l'organe libéral existant, qui pendant plus de quarante ans a rendu à notre opinion de sérieux et incontestables services. Plus que personne, d'ailleurs, ils sont convaincus de la nécessité, pour la grande Famille Libérale, de marcher en rangs serrés à l'assaut de la forteresse cléricalle.

Qui, hélas, domine encore notre arrondissement. Nous combattrons à outrance l'ultramontanisme sous toutes ses formes et nous faisons à tous nos Frères libéraux, un énergique appel, pour nous soutenir dans l'œuvre que nous avons entreprise. Le cléricalisme, voilà pour nous le seul ennemi, et contre lui seul se dirigeront nos coups.

Dans l'ordre politique nous sommes partisans de toutes les mesures progressives : spécialement nous sommes partisans de l'extension du droit de suffrage, comme aussi de voir l'enseignement devenir entièrement laïque, gratuit et obligatoire, en un mot, comme son titre l'indique, le nouveau journal marchera résolument dans la voie du progrès social et intellectuel". *L'avenir*, 3-VII-1881, p. 1.

Bulletin mensuel de la Société d'Horticulture de l'Arrondissement

II. f. *Periodiciteit* : maandelijks (1).

Burgersbelang

- I. *Bewaarplaats* :
K.B.B., (F.M.) : IX-1908.
M.I.P., (C.F.) : IX-1910.
- II. a. *Ondertitel* : Orgaan van den Yperschen Burgersbond.
c. *Motto* : Tot nut van elkendeen.
d. *Prijs* : 0,75 fr. per jaar; 5 ct. per nummer.
e. *Formaat* : 33 × 22,5 cm., 3 kol., 4 pp.
f. *Periodiciteit* : Maandelijks.
h. *Adres* : Cartonstraat, 24, Ieper.
- III. a. *Stichtingsdatum* : IX-1908.
Laatst aangetroffen nummer : IX-1910.
e. *Drukker* : G. Bras-Tavernier, Boterstraat, 62, Ieper (2).
f. *Hoofdredakteur* : Advocaat G. Begerem, Cartonstraat, 24, Ieper
- IV. A-politiek blad dat de belangen van de burgerij verdedigt.

La Commune d'Ypres

- I. *Bewaarplaats* :
U.B.L. : jg. 1850/51-1851/52.
K.B.B., (F.M.) : 26-VIII-1848; 19-VI-1852.
M.I.P., (C.F.) : 28-IV-1849.
- II. a. *Ondertitel* :
Journal du Commerce, de l'Industrie et de l'Agriculture.
Idem, Affiches, Annonces et Avis divers, op 19-VI-1852.
c. *Motto* : Prospérité par le travail.
d. *Prijs* :
10 fr. per jaar; 25 ct. per nummer.
8 fr. per jaar; 25 ct. per nummer, op 28-IV-1849.
e. *Formaat* : 37 × 24,5 cm., 3 kol., 4 pp.
f. *Periodiciteit* : wekelijks (za.).

---

(1) *Répertoire général de la presse belge*, 1904, p. 171.

(2) *Le Fureteur*, IX-1910, p. 10.

- h. *Adres* :
 Rue de Lille, 25, Ypres.
 Rue de Lille, 23, Ypres, op 19-vi-1852.
- III. a. *Stichtingsdatum* : iv-1848 (1).
Laatst aangetroffen nummer : 19-vi-1852.
Verscheen nog in 1854 (2).
- d. e. *Uitgever, Drukker* :
 Lambin-Verwaerde, Rue de Lille, 25, Ypres.
 Idem, Rue de Lille, 23, Ypres, op 19-vi-1852.
- IV. A-politiek informatie- en aankondigingsblad (3).

Le Courrier d'Ypres

- I. *Bewaarplaats* :
 K.B.B., (F.M.) : 14-v-1854; 1-viii-1880.
 M.I.P., (C.B.) : 31-xii-1865; 14-vii-1872; 22-ii-1885;
 (C.F.) : 17-viii-1890.
- II. a. *Ondertitel* :
 Feuille d'Annonces et d'Avis.
 Journal d'Annonces et d'Avis, op 31-xii-1865.
 Journal spécial d'annonces des notaires de l'arrondissement
 d'Ypres, op 14-vii-1872.
- b. *Vignet* : Wapenschild van de stad Ieper.
- d. *Prijs* : gratis.
- e. *Formaat* : 34 × 17,5 cm., 2 kol., 10 pp.
- f. *Periodiciteit* : wekelijks (zo).
 2 × per week (wo. en za.), op 31-xii-1865.
- g. *Oplage* :
 1854-1872 : 500 exemplaren.
 1880-1890 : 800 exemplaren (4).
- h. *Adres* : Rue au Beurre, 17 Ypres.
- III. a. *Stichtingsdatum* : 1853 (5).
Verscheen nog in 1914 (6).

---

(1) Het eerst voorhanden nummer van 26-viii-1848 betreft jg. I, nr. 18.
 (2) *Provinciaelen Wegwijzer...*, 1854, p. 168.
 (3) *La Commune d'Ypres est l'organe de la classe commerçante et industrielle de notre ville*. *Le Propagateur*, 17-iv-1850, p. 1.
 (4) Cijfers door het blad zelf medegedeeld.
 (5) Het eerst voorhanden nummer van 14-v-1854 betreft jg. II, nr. 73.
 (6) *Provinciale Wegwijzer...*, 1914, p. 414. Werd echter niet vermeld in de *Provinciale Wegwijzers* van 1905 en 1906.

- d. e. *Uitgever, Drukker* :
Simon Lafonteyne, Rue au Beurre, 17, Ypres.
C. Dumortier, Rue au Beurre, Ypres, in 1908 (1).
- IV. Annoncenblad.

De Drake

- I. *Bewaarplaats* :
K.B.B., (F.M.) : 8-x-1884.
S.B.A. : 1884 (nr. 8).
M.I.P., (C.B.) : 1884 (nr. 7);
(C.F.) : 1884 (nr. 5).
- II. a. *Ondertitel* : En heêt en uil êvangen, en ê was ê poot êbroken.
e. *Formaat* : 30×21 cm., 2 kol., 4 pp.
- III. a. *Stichtingsdatum* : 8-x-1884.
Verscheen nog in iv-1885 (2).
e. *Drukker* : Demets-Vander Ghinste, Boterstraat, 66, Ieper.
- IV. Katoliek opinieblad (3).

Echo Constitutionnel ou Journal d'Ypres, v. JOURNAL D'YPRES

L'Echo d'Ypres, v. LA PUBLICITÉ

Het Eigenaarsgazetje voor Brugge, Yperen, Veurne en de Kust,
v. Oostende

---

(1) *Provinciale Wegwijzer ...*, 1908, p. 353.

(2) *Le Progrès*, 5-iv-1885, p. 1.

(3) *De Drake* werd de satelliet van 't *Nieuwsblad* genoemd. *Le Progrès*, 5-iv-1885, p. 1.

Feuille d'Affiches, d'Annonces et d'Avis divers d'Ypres

III. d. e. *Uitgever, Drukker* : Annoy-Vandevyver (1).

Les Flandres

- I. *Bewaarplaats* :
K.B.B., (F.M.) : 5-I-1906.
M.I.P., (C.F.) : 5-I-1906.
- II. a. *Ondertitel* : Journal Catholique, Littéraire & Régionaliste.
Organe de la vie flamande en France et en Belgique.
d. *Prijs* : 4 fr. per jaar.
e. *Formaat* : 44 × 27,5 cm., 3 kol., 6 pp.
f. *Periodiciteit* : om de 14 dagen (2).
h. *Adres* : Rue au Beurre, 36, Ypres.
- II. a. *Stichtingsdatum* : 5-I-1906.
e. *Drukker* : Callewaert-De Meulenaere, Rue au Beurre, 36 Ypres
f. *Beheer* : Callewaert-De Meulenaere.
Direktie : Albert Croquez.
- IV. *Katoliek literair tijdschrift*.

Gazette van Yperen en van het Arrondissement

- I. *Bewaarplaats* : S.B.I. : jg. 1857/58 ; 4-IX-1858 t/m 18-XII-1858.
- II. c. *Motto* : Godsdienst en Vaderland.
d. *Prijs* : 4 fr. per jaar.
e. *Formaat* : 36 × 24 cm., 3 kol., 4 pp.
f. *Periodiciteit* : wekelijks (za.).
- III. a. *Stichtingsdatum* : 29-VIII-1857.
Verscheen nog in 1862 (3).

---

(1) Niet in verzameling bewaard. Zie J. DE SMET, *De nieuwsbladen in West-Vlaanderen*, 1814-1815 en 1825, *Biekerf*, LIV, 1953, pp. 185-191.

Verscheen in 1814.

Op 9 oktober 1814 vroeg Annoy-Vandervyver, ingevolge artikel 14 van het besluit van 23 september 1814 de toelating om verder te mogen verschijnen. Het blad telde echter geen 300 abonnementen en mocht bijgevolg niet meer verschijnen.

(2) „Paraît le 5 et le 20 de chaque mois”.

(3) *Provinciaelen wegwijzer* ..., 1862, p. 161.

d. e. *Uitgever, Drukker* : Désiré Lambin-Mortier, Rijsselstraat,
10, Ieper.

IV. Katoliek opinieblad (1).

---

(1) „Waerom nu nog eene Nieuwe Gazette

Waerom? ... Om dat het noodig is, aangezien er te Yperen en in het Arrondissement geene vlaemsche gazette bestaet, dewelke Godsdienst en Vaderland verdedigt, terwyl het eene zoo wel als het andere aen zoo hevige aanvallen is blootgesteld.

Nooit sedert dat België in 1830 het jok der hollandsche dwinglandy heeft afgeschud. hebben by ons, Godsdienst en Vaderland meerder gevaer geloopt dan hedendaags.

Hunne gezwoorene vyanden hebben alle pogingen ingespannen, om hunnen haet uittewerpen tegen alles wat aen ons, Katholyke Belgen, duerbaer is; zy hebben het land uitgegeven door hunne slechte gazetten; overal, tot op de landsgemeenten, blinde aenhangers geworven, en nu, dat zy zich inbeelden magtig te zyn, willen zy zich met geweld van alles meester maken, en waerom? Om aldus den Godsdienst te verdelgen, den luisterlyken troon van Léopold te ondermynen, ons duerbaer Vaderland in ellenden te versmooren, tot wanneer het eindelyk na langdurige oorlogen, de prooi van vreemde volkeren zou worden.

Daer toe geleiden ons de kopstukken der francmaçons; hunne blinde en dwaze aenhangers zien het niet! gelyk alle valschaerds bedriegen zy het volk; onder voorwendsel van zyne belangen ter herten te nemen, al vleyen vesten zy het allerhande leugens op, daer zy het maer aenschouwen als een noodige werktuig om tot hun einde te kunnen geraken.

Om het goede, regtzinnige, Belgsche volk, om de katholyke vlamingen, tegen de verleiding der francmaçons te wapenen, moeten hunne leugens, hunne bedriegerijen, hunne lagen en listen voor den grooten dag gebracht worden.

En dit, zal de Gazette doen.

Wy zullen Godsdienst en Vaderland verdedigen.

Den katholyken godsdienst zulle wy verdedigen om dat hy het kostelykste erfdeel onzer voorvaderen is, en, dat zonder hem er voor ons geen Vaderland, er geen Belgenland zyn kan.

Den Katholyken Godsdienst zullen wy verdedigen tegen de valsche liberalen en tegen de francmaçons, die alle slach van goddeloozen ter hunner hulp roepende, de hand gevende aen de fransche en italiaensche revolutionnairen die uit hun land gejaegd zyn, te samen gezworen hebben. „Den Katholyken Godsdienst uitteeroeijen, te onteeren, in het modder te slepen, te versmachten!” omdat, zeggen zy: „De Religie die van God komt, niets meer weerd is, en schuiven moet voor eene Religie, die in de francmaçons logien uitgevonden, alles zal toelaten dat God verbiedt”.

Het katholyke priesterdom zullen wy verdedigen, om dat er zonder priesters geene Godsdienst, zonder Godsdienst geen Vaderland voor ons zyn kan.

Door hunne staet en geleerdheid, door hunne zelfopoffering en genegenheid tot het menschedom, zyn de priesters ten hoogsten bekwaem om het volk tegen alle verleiding te bewaren en te beschutten. De vyanden van het volk en van het Vaderland weten dit maer al te wel; zy zyn overtuigd dat alle hunne poogingen zullen te vergeefsch zyn, zoo lang het volk zyne priesters blyft vastgekleefd en hunne stem aenhoort; daerom trachten zy de priesters aen het volk verachterlyk en halelyk te maken, en daer toe sparen zy noch leugens noch lasteringen, noch geld noch moeite.

Die valsche betigtingen, die snoode lastertael, zal de *Gazette van Yperen* weêrleggen, en betoonen wie de ware vrienden van het volk, wie zyne gezwoorene vyanden zyn.

Het Belgische Vaderland, zyne Grondwet, zyne vryheid onafhangelykheid en kostbare instellingen zullen wy verdedigen.

De francmaçons hebben in mei ll. getoond hoe zy de Grondwet eerbiedigen; alles moet voor hunne heerschezucht wyken, om tot de oppermagt te geraken en aldus hunne verderffelyke inzichten te konnen ten uitvoer brengen, hebben zy niet geaerzeld oproer te maken, de Grondwet aentevallen en te kwetsen; zy hebben getoond wat zy al durven en wat er van hun voor het Vaderland te verwachten staet. Aen die mannen het bedriegelyke masker afrukken, toonen wie zy zyn, wat zy willen, het afschuwelyke hunnen donkere listen en lagen bekend maken, dit zal ook het werk der *Gazette van Yperen* zyn.

Le Gloseur (1)

- II. f. *Periodiciteit* : 2 × per week.
- III. a. *Stichtingsdatum* : III-1836.
Einddatum : 21-V-1836.

De Grensgalm, v. *Wijtschate*

Heer Cibben

- I. *Bewaarplaats* :
  - K.B.B., (F.M.) : 8-XII-1857.
  - M.I.P., (C.F.) : 28-V-1858.
- II. a. *Ondertitel* : Ypers Vrydagsche Nieuwsblad.
  - d. *Prijs* : 6 fr. per jaar ; 15 ct. per nummer.
  - e. *Formaat* : 27,5 × 20 cm., 2 kol., 4 pp.
  - f. *Periodiciteit* : wekelijks (vr.).
  - h. *Adres* : Rijsselstraat, 23, Ieper.
- III. a. *Stichtingsdatum* : 8-XII-1857.
  - Laatst voorhanden nummer* : 28-V-1858.
  - e. *Drukker* : Lambin-Verwaerde, Rijsselstraat, 23, Ieper.
- IV. *Liberaal opinieblad*.

Zoodan, als kathylyken met herte en ziel aen den Godsdienst onzer voorvaderen vastgekleefd, als Belgen getrouw aen de Grondwet, aen den troon van Léopold en aen 't welvaren van ons Vaderland zullen wy zonder onze vyanden te vreezen, aen onze medeburgers en landsgenoten, de WAERHEID zeggen, met Belgische vrymoedigheid en vlaemsche rondborstigheid.

De Gazette van Yperen zal ook de belangen van den Landbouw, Koophandel en Nijverheid ter herte nemen en krachtdadig beschermen.

De Landbouw is immers de bron van den rykdom en het tydelyk welzyn onzer Vlaenderen, de Nyverheid bewerkt zyne voortbrengsels; de Koophandel doet ze gelden en verspreidt ze overal, hunne wederzydsche regten voorenstaen en ons verheffen tegen alles hetwelk hunnen welstand kan hinderen, zal eene taek zyn dewelke wy met zorgvuldigheid en vlyt zullen vervullen.

Aldus zal de *Gazette van Yperen*, onze stad en landsgenoten wegens hunne tydelyke stoffelyke belangen gelyk ten opzigte hunner godsdienstige gevoelens en politieke regten, verlichten en tegen alle vyandige aenvallen verdedigen".

Gazette van Yperen en het arrondissement, 29-VIII-1857, p. 1.

(1) Niet in verzameling bewaard. Zie : A. WARZEE, *Essai historique et critique* ..., p. 214.

De Herbergier

- I. *Bewaarplaats* :
K.B.B. (F.M.) : 13-v-1901.
M.I.P. (C.F.) : 13-v-1901.
- II. a. *Ondertitel* : Orgaan van den Herbergiersbond van het Arrondissement Yper.
e. *Formaat* : 44,5 × 27 cm., 3 kol., 4 pp.
- III. a. *Stichtingsdatum* : 13-v-1901.
e. *Drukker* : K. Deweerdt, Rijselstraat, 59, Ieper.
- IV. Vakblad.

Journal d'Ypres (1)

Echo constitutionnel ou Journal d'Ypres, op 2-IV-1825.

- II. a. *Ondertitel* : Politique et littéraire, Affiche, Annonces et Avis divers pour la ville et l'arrondissement.
d. *Prijs* : 8 fl. per jaar.
e. *Formaat* : folio.
f. *Periodiciteit* : 2 × per week (wo. en za.).
- III. a. *Stichtingsdatum* : 1-I-1825.
d. *Uitgever* : Annoy Vandevijvere.

Journal d'Ypres

- I. *Bewaarplaats* :
S.B.I. : jg. 1866-1867; 1869-1880; 1883-1885; 1889-1890; 1892; 1894-1899; 1901-1913 (2).
K.B.B., (F.M.) : 1-IV-1868; 9-VI-1875; 24-VII-1886; 12-X-1907.
M.I.P., (C.B.) : 19-I-1867; 10-X-1869; 24-XII-1869; 19-I-1869; 19-I-1870; 15-IX-1875; 11-XII-1880; 24-III-1888; 4-II-1891; 7-XI-1908;
(C.F.) : 31-VII-1878; 7-X-1882; 15-XI-1890; 16-I-1909;
(V.H.) : 1-VII-1899; 19-II-1902.
R.A.B., (D.F.) : pak 4 : 3-I-1907.

---

(1) Niet in verzameling bewaard. Zie J. DE SMET, *op. cit.*, *Biekorf*, 1953, jg. 54, p. 190.

(2) Jg. 1899 is zeer slecht bewaard en niet meer te konsulteren. Ook de jg. 1904 en 1906 zijn zwaar beschadigd.

II. a. *Ondertitel* : Organe catholique de l'arrondissement.

b. *Vignet* :

Wapenschild van de stad Ieper.

Geen vignet op 4-I-1879.

Wapenschild van de stad Ieper, op 10-IX-1890.

Geen vignet op 2-I-1904.

d. *Prijs* :

7,5 fr. per jaar.

5,5 fr. per jaar; 10 ct. per nummer op 4-I-1879.

5,5 fr. per jaar; 5 ct. per nummer op 26-VII-1890.

5,5 fr. per jaar; 10 ct. per nummer op 17-XII-1890.

3,5 fr. per jaar; 10 ct. per nummer op 3-I-1907.

3,5 fr. per jaar; 5 ct. per nummer op 6-XII-1913.

e. *Formaat* :

41 × 29 cm., 4 kol., 4 pp.

49 × 34 cm., 5 kol., 4 pp., op 15-III-1871.

36 × 28 cm., 4 kol., 4 pp., op 4-I-1879.

44 × 28 cm., 4 kol., 4 pp., op 2-I-1904.

53 × 34 cm., 5 kol., 4 pp., op 3-I-1907.

55,5 × 42 cm., 6 kol., 4 pp., op 6-XII-1913.

f. *Periodiciteit* :

2 × per week (wo. en za.).

Wekelijks (wo.), op 3-I-1907.

Wekelijks (za.), op 16-II-1907.

h. *Adres* :

Rue au Beurre, 64, Ypres.

Rue au Beurre, 66, Ypres, op 5-XII-1866.

Rue au Beurre, 36, Ypres, op 23-IV-1892.

III. a. *Stichtingsdatum* : 6-I-1866.

Verscheen nog in 1914 (1).

d. e. *Uitgever, Drukker* :

Ferd. Vanderghinste-Fossé, Rue au Beurre, 64, Ypres.

Idem, Rue au Beurre, 66, Ypres, op 5-XII-1866.

Demets-Vanderghinste, Rue au Beurre, 66, Ypres, op 2-IV-1884.

Br. Callewaert, op 16-IV-1890 (2).

---

(1) *Provinciale Wegwijzer* ..., 1914, p. 414.

(2) De drukker, Bruno Callewaert-De Meulenaere, geboren te Izegem op 26-I-1860, was aanvankelijk onderwijzer in de vrije school te Emelgem, daarna in de St.-Michielsschool te Ieper. In 1890 verliet hij het onderwijs om de drukkerij van Demets te Ieper over te nemen. Hij was de uitgever van de twee voornaamste katholieke kranten te Ieper nl. *Le Journal d'Ypres* en *Nieuwsblad van Yper*. *Journal d'Ypres*, 28-X-1911, p. 1.

Br. Callewaert-De Meulenaere, Rue au Beurre, 66, Ypres,
op 3-v-1890.

Idem, Rue au Beurre, 36, Ypres, op 23-iv-1892.

g. *Redacteurs* :

R. Colaert, Debingne en E. H. Soenen (1).

Surmont de Volsberghe.

IV. Katoliek opinieblad.

De Kunstbode

I. *Bewaarplaats* :

K.B.B., (F.M.) : 28-I-1883.

S.B.A. : 2-xii-1883; 22-II-1885.

M.I.P., (C.B.) : 3-vii-1881.

(C.F.) : 11-xii-1881.

II. a. *Ondertitel* : Ypersch Weekblad.

d. *Prijs* : 2,5 fr. per jaar; 5 ct. per nummer.

e. *Formaat* : 36×27 cm., 3 kol., 4 pp.

f. *Periodiciteit* : wekelijks (za.).

g. *Oplage* : 1881 : 500 exemplaren (2).

h. *Adres* : Rijsselstraat, 59, Ieper.

III. a. *Stichtingsdatum* : 1880 (3).

Verscheen nog in 1890 (4).

e. *Drukker* : K. Deweerdt, Rijsselstraat, 59, Ieper.

IV. Kultureel ontspanningsblad.

Het Lager Onderwijs

II. f. *Periodiciteit* :

Maandelijks.

Wekelijks, op 7-I-1897 (5).

III. a. *Stichtingsdatum* : ?-I-1895 (6).

---

(1) Het was de liberale partij van Ieper die veronderstelde dat deze 3 personen deel uitmaakten van de redactie van de *Journal d'Ypres*, 13-ix-1890, p. 1.

(2) Cijfers door het blad zelf medegedeeld.

(3) Het eerst voorhanden nummer van 3-vii-1881 betreft jg. II, nr. 23.

(4) F. DE POTTER, *op cit.*, p. 579.

(5) Niet in verzameling bewaard. *La Presse universelle*, 1898, jg. II, p. 19. *Het Lager Onderwijs* verscheen tot 6-v-1897 te Ieper. Vanaf deze datum werd het blad te Heist-op-den-Berg gedrukt.

(6) *Répertoire général de la presse belge*, 1895, p. 224. Het nummer van 15-xii-1896 betreft jg. II, nr. 12.

La Lutte - De Strijd

- I. *Bewaarplaats* :
- S.B.I. : jg. 1894-1899.
  - K.B.B., (F.M.) : 3-XI-1894; 3-XII-1898.
  - S.B.A. : 23-II-1895.
  - M.I.P., (C.B.) : 20-XI-1897.
  - (C.F.) : 3-XI-1894; 15-I-1898; 15-X-1898.
- II. a. *Ondertitel* : Journal libéral démocratique d'Ypres et de l'arrondissement. — Vrijzinnig volksgezind weekblad van Ieperen en van het arrondissement.
- b. *Vignet* :
Wapenschild van de stad Ieper.
Geen vignet op 13-XI-1897.
  - c. *Motto* :
L'Union fait la force.
Eendracht maakt macht.
  - d. *Prijs* : 2 fr. per jaar; 5 ct. per nummer.
  - e. *Formaat* : 45,5 × 28 cm., 4 kol., 4 pp.
  - f. *Periodiciteit* : wekelijks (za.).
  - h. *Adres* :
Rue au Beurre, 20, Ypres.
Rue de Dixmude, 51, Ypres, op 19-XII-1896.
- III. a. *Stichtingsdatum* : 3-XI-1894.
Laatste nummer : 30-XII-1899 (1).

---

(1) „Une décision importante vient d'être prise par le Comité de notre Association libérale à partir du 1er janvier prochain, nous n'aurons plus que deux organes libéraux : *le Progrès*, qui aura le format de *la Lutte* et ne paraîtra plus qu'une fois par semaine au prix d'abonnement fixé à 4 francs l'an et le *Weekblad*, au prix d'abonnement actuel.

Les deux organes défendront le programme de notre Association libérale, admis par tous les libéraux indistinctement.

C'est un premier gage de l'union parfaite, qui règne aujourd'hui dans notre parti. Nous disparaissions sans regret, nous n'avons jamais eu en vue que le bien du libéralisme. Le jour où nous sommes nés. le libéralisme Yprois se trouvait encore enchaîné par le vieux programme libéral de 1846. Depuis, notre Association a fait un pas en avant : elle s'est ralliée résolument au programme de 1894 en y ajoutant le suffrage universel pur et simple et le Représentation proportionnelle pour toutes les élections : législatives, provinciales et communales.

Ce programme nous donne satisfaction. Et puisque dorénavant nous aurons des organes pour le défendre, nous n'avons plus notre raison d'être. Nous soutiendrons donc, nos confrères, *le Progrès* et le *Weekblad*; c'est dans leurs colonnes, qu'à l'avenir, nous combattrons pour notre chère cause, la tolérance et la démocratie". *La Lutte*, 16-XII-1899, p. 1.

- d. e. *Uitgever, Drukker* : Lambin-Matheé. Rue au Beurre, 20, Ypres.
Idem, Rue de Dixmude, 51, Ypres, op 19-XII-1896.
IV. Liberaal democratisch opinieblad (1).

Maandschrift der Hofbouwmaatschappij van het Arrondissement Yper

- I. *Bewaarplaats* :
K.B.B. (F.M.) : 1-1-1907.
L. Van Acker.
II. e. *Formaat* : 16,5 × 10,5 cm., 18 pp.
f. *Periodiciteit* : maandelijks.
h. *Adres* : Lokaal Getemde Leeuwen, Oude Botermarkt, Ieper.
III. a. *Stichtingsdatum* : 1-1-1907.
e. *Drukker* : K. Deweerdt, Rijselstraat, 59, Ieper.
IV. Vakblad.

De Mandelduif

- I. *Bewaarplaats* : K.B.B. (F.M.) : 8-III-1901.
II. a. *Ondertitel* : Weekblad voor Maatschappijen en Liefhebbers
van duiven.

---

(1) „Lezers,
Ons voorstellen zal kort wezen.
Hardnekkig zullen wij medewerken tot het zegevieren of aannemen der vrijzinnige
grondbeginselen.
Hardnekkig zullen wij één voor één én den laster én de achteruitkruipende vooroor-
deelen onzer tegenstrevers aan de kaak nagelen.
Het goede welk *le Progrès* reeds heeft gesticht zullen wij ook trachten te stichten.
Het goede welk *Weekblad* en *Toekomst* en de andere liberale bladen in het arrondis-
sement hebben te weeg gebracht, dat zal *De Strijd* ook trachten te weeg te brengen.
Hoe meer kiezers, hoe meer belanghebbende lezers, hoe meer bladen.
Dat is vooruitgang.
Dat is noodzakelijkheid.
Wij willen eendracht in de veeltaligheid omdat wij ons richten tot alle lezers van het
arrondissement. Daarom is *De Strijd* tweetalig.
De Strijd zal een verdedigend spreekgestoelte wezen van alle rechtvaardige eischen
en de taaie zweep van alle onrechtvaardigheid.
Zijn taak nader bepalend, zal *De Strijd* het zijne bijdragen tot het voorbereiden van
den toekomende strijd en tot het ontwikkelen en verdedigen van het programma onzer
liberale kandidaten van 14 October laatst.
Dezen rechtvaardigheid zal hij doen uitkomen, zijn praktischen zin, zal hij bewijzen.
Dit zal 't beste antwoord wezen op onze tegenstrevers, welk voor geen middel hebben
achteruit gedeinst om de stem dier mannen te smoren welke het welzijn en den voorspoed
wildten van ons arrondissement". *La Lutte*, 3-XI-1894, p. 1.

Orgaan der Liefhebbers van het Westen en Zuiden van Vlaanderen.

- d. Prijs : 3 fr. per jaar.
  - e. *Formaat* : 35 × 27 cm., 3 kol., 4 pp.
  - f. *Periodiciteit* : wekelijks (vr.).
  - h. *Adres* : Ad. Didier, Gasthof „De Zon”, Groote Markt, 9, Ieper.
- III. a. *Stichtingsdatum* : 1900 (1).
Enig voorhanden nummer : 8-III-1901.
- e. *Drukker* : Ad. Didier, Gasthof „De Zon”, Groote Markt, 9, Ieper.
- IV. Vakblad.

Le Messenger d'Ypres

- I. *Bewaarpplaats* :
K.B.B. (F.M.) : 8-v-1887.
M.I.P. (C.B.) : 15-v-1887; 6-v-1888; 30-vi-1912;
(C.F.) : 8-xii-1889.
- II. a. *Ondertitel* : Journal d'Annonces des Notaires, Négociants, Maison de Commerce, etc.
b. *Vignet* : Wapenschild van Ieper.
d. *Prijs* : gratis (2).
e. *Formaat* :
37 × 27 cm., 4 kol., 4 pp.
46 × 28 cm., 4 kol., 4 pp. op 30-vi-1912.
f. *Periodiciteit* : wekelijks (za).
g. *Oplage* : 1 000 exemplaren.
h. *Adres* :
Rue au Beurre, 20, Ypres.
Rue de Dixmude, 33, Ypres, op 30-vi-1912.
- III. a. *Stichtingsdatum* : 8-v-1887.
Verscheen nog in 1914 (3).

---

(1) Het enig voorhanden nummer van 8-III-1901 betreft jg. II, nr. 48.

(2) „Ce journal est envoyé dans les Maisons Communales et principaux estaminets de la province de la Flandre Occidentale. Il est, en outre, expédié à tous les Notaires, Huisiers, et Agents d'affaires de la dite province, et partout où dans l'intérêt de la publicité des Annonces, sa distribution pourrait offrir une utilité particulière”.

(3) *Provinciale Wegwijzer* ..., 1914, p. 414.

- d. e. *Uitgever, Drukker* :
Lambin-Mathée, Rue au Beurre, 20, Ypres.
Idem, Rue de Dixmude, 33, Ypres, op 30-VI-1912.
- IV. Annoncenblad (1).

Les Missions du Carmel

- II. f. *Periodiciteit* : Maandelijks (2).

Le National

- I. *Bewaarplaats* : K.B.B. : 8-VIII-1835 (3).
- II. b. *Vignet* : Wapenschild van de stad Ieper met links ploegende boer en rechts schip.
- c. *Motto* : Vérité - Justice.
- d. *Prijs* : 20 fr. per jaar.
- e. *Formaat* : 22,5 × 17 cm., 2 kol., 4 pp.
- f. *Periodiciteit* : 2 × per week.
- III. a. *Stichtingsdatum* : begin 1835 (4).
- Laatste nummer* : 16-III-1836 (5).
- d. e. *Uitgever, Drukker* : Annoy-Cornelis, Grand'Place, 6, Ypres.
- IV. „Journal satirique” (5).

Nieuwe Gazette van Yperen

- II. a. *Ondertitel* : Staats en Stads Advertentie Blad, gediensig voor geheel de provincie van West-Vlaanderen.
- d. *Prijs* : 9,44 fl. per jaar.
- e. *Formaat* : folio.
- f. *Periodiciteit* : 2 × per week (wo. en za.).

---

(1) „En faisant paraître ce nouveau Journal, notre but est de donner le plus de publicité possible aux annonces notariales, ainsi qu'à celles de Messieurs les Négociants, Huis-siers, Agents d'affaires, etc. tant de l'arrondissement d'Ypres que de la province et de l'é-tranger. Nous espérons recevoir un bon accueil de Messieurs les Notaires et mériter leur confiance par le bon marché réel de nos insertions et par les conditions avantageuses que nous pouvons leur offrir”. *Le Messenger d'Ypres*, 8-v-1887, p. 1.

(2) *Répertoire général de la presse belge*, 1904, p. 171.

(3) Dit nummer is ingebonden samen met : *Courrier de la Lys*.

(4) Het enig aangetroffen nummer van 8-VIII-1835 betreft jg. I, nr. 28.

(5) A. WARZEE, *op. cit.*, p. 213.

- III. a. *Stichtingsdatum* : 15-XII-1824.
Verscheen vermoedelijk tot einde 1825.
d. e. *Uitgever, Drukker* : R. Gambart-Mortier.
- IV. *Annoncenblad* (1).

Nieuwsblad van Yperen en van het Arrondissement

Nieuwsblad van Yperen, op 11-X-1879.

Nieuwsblad van Yper, op 27-IX-1890.

Dit is 't Nieuwsblad van Yper en Ommelands, op 20-XI-1897.

I. *Bewaarplaats* :

S.B.I. : jg. 1872-75; 1904-1912.

K.B.B. (F.M.) : 22-II-1868; 23-V-1874; 24-VII-1886; 6-II-1892;
12-V-1900; 9-XI-1907.

S.B.A. : 30-VI-1888; 7-XII-1889; 20-XI-1897; 31-XII-1898.

M.I.P. (C.B.) : 7-III-1868; 21-X-1871; 11-X-1879; 26-XII-1885;
27-IX-1890; 11-I-1896; 15-VI-1901; 5-X-1907;

(C.F.) : 16-II-1884; 1-VII-1893; 6-XII-1902; 26-XII-1908.

II. a. *Ondertitel* :

Katholiek orgaan van het arrondissement, op 11-X-1879.

Geen ondertitel op 12-V-1900.

c. *Motto* :

Eendragt voor Godsdienst en Vaderland.

Geen motto op 23-V-1874.

Echt en recht, 't oud Volk indachtig;

Kinderlijk, niet kinderachtig.

Ypersch, Vlaamsch en, bovenal,

God getrouwe ik wezen zal! op 12-V-1900.

d. *Prijs* :

3,5 fr. per jaar.

3 fr. per jaar, op 1-VII-1893.

e. *Formaat* :

41 × 27,5 cm., 4 kol., 4 pp.

48 × 34,5 cm., 5 kol., 4 pp., op 11-X-1879.

54,5 × 34 cm., 5 kol., 4 pp., op 12-V-1900.

55,5 × 42,5 cm., 6 kol., 4 pp., op 1-I-1910.

---

(1) Niet in verzameling bewaard. Prospectus van *Le Propagateur* (XII-1825) en J. DE SMET, op cit., *Biekerf*, 1953, jg. 54, p. 190.

- f. *Periodiciteit* : wekelijks (za.) (1).
- h. *Adres* :
 Boterstraat, 66, Ieper.
 Boterstraat, 36, Ieper op 23-IV-1892.
- III. a. *Stichtingsdatum* : 1866 (2).
Laatste nummer : 26-X-1912 (3).
 e. *Drukker* :
 F. Vanderghinste-Fossé, Boterstraat, 66, Ieper.
 Demets-Vanderghinste, Boterstraat, 66, Ieper, op 2-IV-1884.
 B. Callewaert-De Meulenaere, Boterstraat, 66, Ieper op 3-V-1890 (4).
 Idem, Boterstraat, 36, Ieper, op 23-IV-1892.
- IV. *Katoliek opinieblad*.

Onze Standaard

- I. *Bewaarplaats* :
 K.B.B. (F.M.) : 24-III-1906 ; 28-IV-1906.
 M.I.P. (C.B.) : 24-III-1906 ; 7-IV-1906 ;
 (C.F.) : 8-IX-1906.
- II. a. *Ondertitel* :
 Katholiek Strijdblad voor Yper & 't Arrondissement.
 Katholiek Volksblad voor Yper en Arrondissement, op 8-IX-1906.
- c. *Motto* :
 Voor God & Vaderland.
 Voor Godsdienst & Voor Vaderland, op 8-IX-1906.
- d. *Prijs* : 1,5 fr. per jaar ; 2 ct. per nummer.
- e. *Formaat* :
 32 × 21 cm., 3 kol., 4 pp.
 37,5 × 28 cm., 4 kol., 4 pp. op 7-IV-1906.
- f. *Periodiciteit* : wekelijks (za.).
- h. *Adres* : Rue au Beurre, 36, Ypres.

---

(1) Vanaf 25-III-1911 verscheen er maandelijks een *Landbouwbijvoegsel*.

(2) Het eerst voorhanden nummer van 22-II-1868 betreft jg. III, nr. 112.

(3) Op 2 november 1912 smolten *Het Nieuwsblad van Yper* en *Het Ypersche Volk* samen en verschenen voortaan onder de titel *Het Ypersche Volk*. *Het Ypersche Volk*, 1912.

(4) Bruno Callewaert werd op 26-I-1860 te Izegem geboren en overleed op 24-X-1911 te Ieper. Hij was de uitgever van *Het Nieuwsblad van Yper* en *Journal d'Ypres*.

- III. a. *Stichtingsdatum* : 3-II-1906 (1).
Laatst aangetroffen nummer : 8-IX-1906.
 d. e. *Uitgever, Drukker* : Callewaert-De Meulenaere, Rue au Beurre, 36, Ypres.
- IV. *Katoliek opinieblad*.

L'Opinion

- I. *Bewaarplaats* :
 S.B.I. : jg. 1863-1873.
 K.B.B. : jg. 1863-1873.
 U.B.G. : jg. 1863-65; 7-I-1866 t/m 18-III-1866.
 U.B.L. : jg. 1864-1865; jg. 1867-1871; I-1872 t/m X-1872; I-1873 t/m IV-1873.
 K.B.B. (F.M.) : 3-V-1863; 12-III-1865.
 M.I.P. (C.B.) : 18-III-1866;
 (C.F.) : 3-I-1869.
- II. a. *Ondertitel* : Journal d'Ypres et de l'arrondissement.
 c. *Motto*: Laissez dire, laissez-vous blâmer, mais publiez votre pensée.
 d. *Prijs* : 3 fr. per jaar; 25 ct. per nummer.
 e. *Formaat* : 38 × 26, 3 kol., 4 pp.
 f. *Periodiciteit* : wekelijks (zo.).
 h. *Adres* :
 chez F. Lambin, Rue de Dixmude, 55, Ypres.
 Idem, Rue de Dixmude, 59, Ypres, op 10-II-1867.
 Rue d'Elverdinghe, 52, Ypres, op 10-III-1872.
 Rue Close, 1, Ypres, op 9-II-1873.
- III. a. *Stichtingsdatum* : 26-IV-1863.
Laatste nummer : 4-V-1873.
 e. *Drukker* :
 T. Fleracker, Rue des Sables, 13, Bruxelles.
 J.-A. Slingenayer, Rue St.-Laurent, 4, Bruxelles, op 6-XII-1863.
 V. Verteneuil, Rue de Louvain, 85bis, Bruxelles, op 3-IV-1864.
 Imprimerie de la Publicité Commerciale, Rue Fossé-aux-Loups 9, Bruxelles, op 1-X-1865.

(1) *Journal d'Ypres*, 24-1-1906, p. 1 : *Le Samedi*, 3 février, paraîtra un journal flamand, intitulé *Onze Standaard*. Ce journal hebdomadaire s'adresse aux catholiques de la ville et de l'arrondissement d'Ypres. *Onze Standaard* prend à tâche de défendre tous les intérêts religieux, politiques et sociaux de nos populations''.

V. Verteneuil, Rue de Louvain, 95, Bruxelles, op 9-XII-1866.

Idem, Rue de Louvain, 93, Bruxelles, op 13-I-1867.

V. Verteneuil, Rue du Lait-Battu, 5, St. Josse ten-Noode (Bruxelles), op 15-III-1868.

Idem, Rue de l'Alliance, 2, et Rue Traversière, 63, Bruxelles, op 18-VI-1871.

IV. Vooruitstrevend liberaal opinieblad (1).

---

(1) „Il faut qu'avant d'avoir foi en nous le lecteur puisse connaître et peser nos aspirations, nos vœux, nos tendances. Rien n'éclaircit du reste les situations comme la franchise ; et nous serions fâchés qu'un malentendu laissât planer, par notre faute, un nuage quelconque sur notre pensée et mît en suspicion la droiture de nos intentions.

Admirateurs enthousiastes des idées généreuses, des grands et féconds principes qui font la force et la gloire du XIXe siècle, partisans dévoués de notre Constitution, égide et paladium de notre nationalité elle-même, nous consacrons nos efforts à la défense des institutions que la Belgique s'est librement données en 1830. La proclamation franche et le développement énergique des idées libérales peuvent seuls donner au pays un avenir brillant et prospère, et le maintenir au rang qui lui revient parmi les nations civilisées ; le moyen le plus efficace, le plus infaillible d'assurer ces heureux résultats est une affirmation éclatante et continue de ces idées, au moment surtout, moment solennel, où la nation se prépare aux luttes électorales.

Qu'y a-t-il d'ailleurs de plus noble, de plus digne d'un grand parti, que le déploiement courageux du drapeau en face de l'ennemi ? L'atonie, le marasme n'engendrent rien de solide, rien de durable, comme l'a dit un grand écrivain, lutter c'est vivre, la désertion de l'arène, l'abstention au moment du combat est un suicide.

Puisse la petite pierre que nous apportons contribuer à l'achèvement de l'édifice ; puisse notre coopération, si modeste qu'elle soit, accélérer le triomphe complet et définitif du parti libéral dans notre arrondissement.

A côté des questions politiques ou administratives que nous aurons occasion de traiter, nous ne négligerons pas les intérêts matériels. L'importance que ces intérêts ont acquis et acquièrent encore chaque jour, comme développement de la richesse publique, en feraient un objet suffisamment digne de notre sollicitude, si les sympathies que nous inspirent, sans exception, toutes les localités de l'arrondissement, et en particulier la ville d'Ypres, ne nous imposaient l'examen des ces intérêts comme un devoir sacré.

Libres de tout engagement comme de toute idée préconçue, ne relevant que de nos actes avec impartialité, nous apprécierons les faits avec calme et modération autant qu'avec fermeté et indépendance. Quels que soient le terrain de la discussion ou les incidents de la polémique, toujours nos observations seront empreintes de loyauté et dictées uniquement par l'intérêt général. La politique des personnalités ne nous sourit pas ; toutes les convictions sincères ont droit d'ailleurs à notre estime ; et, tout en combattant les doctrines, nous professons volontiers pour les hommes le respect auquel nous prétendons nous-mêmes. La cause que nous soutenons est trop belle pour qu'il soit besoin de tremper notre plume dans le fiel ; les injures ne seront pas nos arguments.

En résumé, secondant les efforts intelligents, applaudissant à tout ce qui peut a croître par des moyens honnêtes, l'influence de l'opinion libérale et asseoir la prépondérance incontestée des idées vraiment progressives, nous pouvons traduire en deux mots notre pensée : fortifier et améliorer". *Le Progrès*, 26-IV-1863, p. 1.

Le Progrès

I. *Bewaarpplaats* :

S.B.I. : jg. 1845-1849; 1851; 1854; 1856; 1859; 1868; 1877-1882; 1885; 1887-1888; 1890; 1892-1894; 1896-1897; 1900-1912;

S.B.B. : jg. 1869-1874.

U.B.L. : jg. 1863-1868 (onvolledig).

K.B.B. (F.M.) : 24-XII-1846; 22-VIII-1867; 24-V-1874; 25-V-1876; 6-II-1881; 25-VII-1886.

M.I.P. (C.B.) : 19-XII-1844; 18-III-1847; 24-III-1850; 6-VIII-1854; 27-V-1855; 30-X-1856; 21-XI-1858; 30-VII-1865; 15-III-1868; 19-XI-1868; 27-II-1876; 18-XI-1877; 18-VI-1882; 6-II-1887; 24-V-1900; 5-V-1914.

(V.H.) : 16-VI-1892; 18-IX-1898.

(C.F.) : 30-III-1873; 8-X-1882; 9-I-1887.

II. a. *Ondertitel* :

Journal d'Ypres et de l'arrondissement.

Journal de l'Alliance libérale d'Ypres et de l'arrondissement,
op 7-I-1900.

b. *Vignet* :

Aardbol met engel.

Geen vignet op 1-V-1845.

c. *Motto* :

Vires acquirit eundo

L'Union fait la force. Vires acquirit eundo, op 7-I-1900.

d. *Prijs* :

20 fr. per jaar; 25 ct. per nummer.

14 fr. per jaar; 25 ct. per nummer, op 2-VII-1848.

6 fr. per jaar, op 5-I-1868.

4 fr. per jaar, op 7-I-1900.

e. *Formaat* :

36 × 24,5 cm., 3 kol., 4 pp.

36,5 × 27 cm., 3 kol., 4 pp. op 4-I-1877.

28 × 46 cm., 4 kol., 6 pp. op 7-I-1900.

f. *Periodiciteit* :

2 × per week (zo. en do.)

wekelijks (za.), op 7-I-1900.

g. *Oplage* : — 1844 : 1e trimester : 134 exemplaren

2e trimester : 96 exemplaren

- 3e trimester : 153 exemplaren
 4e trimester : 96 exemplaren
 — 1845 : 1e trimester : 96 exemplaren
 2e trimester : 153 exemplaren
 3e trimester : 96 exemplaren
 4e trimester : 115 exemplaren (1).

h. Adres :

- Marché au Beurre, 21, Ypres.
 Marché au Beurre, 1, Ypres, op 11-X-1846.
 Rue au Beurre, 83 en 83bis, Ypres, op 22-VI-1854.
 Rue de Dixmude, 39, Ypres, op 4-I-1877.
 Rue au Beurre, 20, Ypres, op 6-I-1887.
 Rue de Dixmude, 51, Ypres, op 17-XII-1896.
 Rue de Dixmude, 53, Ypres, op 2-XII-1900.

III. a. Stichtingsdatum : 1-V-1841 (2).

Laatst aangetroffen nummer : 5-V-1914.

d. e. Uitgever, Drukker :

- Lambin, fils, Marché au Beurre, 21, Ypres.
 Idem, Marché au Beurre, 1, Ypres, op 11-X-1846.
 Idem, Rue au Beurre, 83 en 83bis, Ypres, op 22-VI-1854.
 Ange Van Eeckhout, Rue de Dixmude, 39, Ypres (3), op 4-I-1877.
 Lambin-Mathée, Rue au Beurre, 20, Ypres, op 6-I-1887.
 Idem, Rue de Dixmude, 51, Ypres, op 17-XII-1896.
 Idem, Rue de Dixmude, 53, Ypres, op 2-XII-1900.

f. Hoofdredacteur : Eduard Gilleau (4).

g. Redacteers :

H. Carton (5).

(1) Ministerie van Buitenlandse Zaken; *Archiefdienst*, dossier nr. 10347. „Renseignements sur la presse. Tableau statistique des journaux publié dans le Royaume”.

(2) *L'Ami du Commerce*, 6-V-1841, p. 1.

(3) Engel van Eeckhout werd op 1 februari 1826 te Kortrijk geboren. Hij kwam zich te Ieper vestigen en werkte er in de drukkerij van D. Lambin-Mortier (uitgever van *Le Propagateur d'Ypres*). In 1851 trad hij in het huwelijk en na enkele jaren kon hij een eigen drukkerij stichten. Als uitgever-drukker van *Le Progrès d'Ypres* volgde hij Joseph Lambin-Vanneste op. Verder was hij nog de uitgever van *L'Avenir* en *De Toekomst*. Hij overleed op 4 december 1902.

(4) *L'Ami du Commerce*, 6-V-1841, p. 1. Zie ook *Le Propagateur d'Ypres*, 25-VIII-1841, p. 1, en A. WARZEE, *op. cit.*, p. 214.

In 1841 nam E. Gilleau ontslag als hoofdredacteur van *Le Progrès*.

(5) Henri Carton was arrondissementscommissaris te Ieper en tevens president van

- Alf. Vandenpeereboom (1).
IV. Doktrinair liberaal dagblad (2).

Le Propagateur

Le propagateur d'Ypres, op 25-VI-1862.

Le propagateur d'Ypres et de l'arrondissement, op 30-XII-1863.

I. Bewaarplaats :

S.B.I. : 11-II-1826 t/m 29-XII-1826; jg. 1827-1828; 1830 (3);
1831-1832; 1834-1835; 1837-1871.

U.B.G. : jg. 1827-1828; 1836; 1838-1861; 1865.

K.B.B. : 8-II-1834; 19-II-1834; 29-II-1834; 23-VIII-1834;
3-IX-1834; 13-IX-1834; 1-X-1834; 11-X-1834 (4).

K.B.B. (F.M.) : 7-VII-1832; 13-V-1837; 14-VIII-1850; 6-III-
1861; 18-III-1868.

U.B.L. : jg. 1863-1869 (onvolledig).

M.I.P. (C.F.) : 5-IX-1832; 24-VIII-1833; 18-XII-1841; 11-VI-
1842; 28-VI-1845; 7-VIII-1850; 2-VIII-1854; 29-IX-1855; 26-
XI-1859; 17-VI-1871.

K.B.H. : Prospectus : 7-I-1826 t/m 12-VII-1826 (5).

II. Ondertitel :

Journal d'Ypres, politique, littéraire, commercial, judiciaire et
historique. D'affiches, annonces, avis divers, actes du gouver-
nement, des villes et districts de la province de West-Flandre
(Occidentale).

---

de liberale associatie aldaar.

(1) *Le Propagateur*, 28-IV-1849, p. 1.

(2) *Le Progrès* was hevig gekant tegen het gemengd ministerie, gevormd door Jean-Baptiste Nothomb (april 1841-juni 1845), waarvan het beweerde dat „jamais ministère plus fatal n'a pesé sur la Belgique”. *Le Progrès*, 1-I-1845, p. 1.

Toen op 9 maart 1848 de minister van Binnenlandse Zaken, Rogier, aan de gouverneur van West-Vlaanderen een overzicht vroeg aan de pers in zijn provincie, schreef de burgemeester van Ieper dat het blad (*Le Progrès*) nationaal gezind was en dat het de Grondwet eerbiedigde. J. DE SMET, *Westvlaamse pers in 1848*, *Biekorf*, 1952, LIII, p. 10.

Le Progrès was het orgaan van de liberale Associatie te Ieper en voerde een voortdurende pennestrijd met de katholieke bladen te Ieper.

Omstreeks 1890 werd het blad democratischer gezind, doch na de verkiezingen van oktober 1894 keerde het terug tot zijn vroegere doctrinaire opvattingen. Vandaar dat op 3 november 1894 een nieuw liberaal-democratisch weekblad werd gesticht te Ieper : *La Lutte - De Strijd*. *Journal d'Ypres*, 3-XI-1894, p. 1.

(3) Jaargang 1830 : zwaar beschadigd.

(4) Deze nummers zijn ingebonden samen met *Courrier de la Lys* en worden niet op de steekkaarten vermeld.

(5) Het plaatsnummer van deze specimina in de koninklijke bibliotheek te Den Haag: 1686 C 8.

Journal d'Ypres, politique, littéraire, commercial, judiciaire. D'affiches, annonces, avis divers, actes du gouvernement; des villes et districts de la province de West-Flandre (occidentale), 6-I-1827.

Journal d'Ypres, politique, littéraire, commercial, judiciaire, de la province de la Flandre Occidentale. (Actes du gouvernement Affiches, annonces, avis divers), op 3-II-1827.

Journal d'Ypres, op 6-IX-1828.

Journal d'Ypres, politique, judiciaire et notarial, op 6-I-1831.

Journal d'Ypres, littéraire, judiciaire, notariale et actes du gouvernement, op 9-IV-1831.

Journal d'Ypres, Politique, judiciaire, notarial et actes du gouvernement, op 31-VIII-1831.

Journal d'Ypres. Politique, judiciaire et législation notariat. Actes du gouvernement, op 27-VI-1832.

Journal de la Flandre Occidentale, politique, judiciaire, notariat et actes du gouvernement, op 18-VII-1831.

Journal de la Flandre Occidentale, op 8-I-1834.

Journal de la Flandre-Occidentale et de la ville d'Ypres, op 11-I-1837.

Journal d'Ypres, op 22-VII-1840.

Journal d'Ypres, d'affiches, annonces et avis divers, op 19-VIII-1840.

Journal d'Ypres, d'affiches, annonces, avis et nouvelles diverses, op 3-X-1840.

Journal d'Ypres et de l'arrondissement, op 23-VII-1842.

Geen ondertitel op 31-XII-1856.

b. *Vignet* :

Wapenschild van de stad Ieper.

Geen titeltekening op 6-I-1827.

Scepter met links en rechts een hoorn van overvloed, op 6-I-1831.

Geen titeltekening, op 31-VIII-1831.

Wapenschild van Ieper met links een ploegende boer en rechts een zeezicht, op 23-VII-1842.

Geen titeltekening op 24-V-1848.

c. *Motto* :

Honneur à l'industrie nationale, op 6-I-1831.

Geen motto op 31-VIII-1831.

Vérité et justice, op 23-VII-1842.

Foi catholique. Constitution belge, op 31-XII-1856.

Geen motto op 25-VI-1862.

Foi catholique. Constitution belge, op 15-X-1862.

d. *Prijs* :

18 fr. per jaar.

fl. 8,5 per jaar, op 24-II-1827.

fl. 8 per jaar, op 4-VII-1827.

fl. 11 per jaar, op 6-I-1831.

21,4 fr. per jaar, op 1-I-1834.

20 fr. per jaar, op 25-VII-1835.

16 fr. per jaar, 20 ct. per nummer, op 6-IV-1839.

12 fr. per jaar, 15 ct. per nummer, op 31-V-1848

6 fr. per jaar, op 3-I-1857.

e. *Formaat* :

29 × 16,5 cm., 2 kol., 4 pp.

35 × 23 cm., 3 kol., 4 pp. op 6-I-1831.

31 × 23 cm., 3 kol., 4 pp. op 31-VIII-1831.

27 × 21,5 cm., 3 kol., 4 pp. op 8-I-1834.

31 × 22 cm., 3 kol., 4 pp. op 11-I-1837.

36 × 24 cm., 3 kol., 4 pp. op 10-IX-1842.

f. *Periodiciteit* : 2 × per week (wo. en za.)

g. *Oplage* :

1825 : 30 exemplaren ; 1826 : 36 ex. ; 1827 : 35 ex. ; 1828 : 28 ex. ;

1829 : 40 ex. (1).

1830 : 46 ex. ; 1831 : 46 ex. ; 1832 : 46 ex. ;

1833 : 46 ex. ; 1834 : 46 ex. ; 1835 : 95 ex. ;

1836 : 96 ex. ; 1837 : 95 ex. ; 1838 : 98 ex. ;

1839 : 71 ex. ; 1840 : 79 ex. ; 1841 : 165 ex. ;

1842 : 134 ex. (2).

1844 : 1e trimester : 115 exemplaren.

2e trimester : 115 exemplaren.

3e trimester : 153 exemplaren.

4e trimester : 153 exemplaren.

1845 : 1e trimester : 115 exemplaren.

2e trimester : 153 exemplaren.

---

(1) F. DIDIER, *De Westvlaamse pers in de jaren 1825-30*; *Biekerf*, 1964, jg. LXV, p. 132.

(2) J. MALOU, *Notice statistique sur les journaux belges ...*, p. 285.

3e trimester : 153 exemplaren.
4e trimester : 115 exemplaren (1).

h. Adres :

Rue de Boesingue, 14, Ypres, op 16-IV-1826.

Grand'Place, Ypres, op 6-I-1831.

Rue de Lille, 195, Ypres, op 9-V-1846.

Rue de Lille, 10, Ypres, op 9-IX-1846.

III. a. Stichtingsdatum : VIII-1818 (2).

Laatste nummer : 30-XII-1871.

c. d. e. Eigenaar, Uitgever, Drukker :

R. Gambart-Mortier, Rue de Boesingue, 14, Ypres, op 16-IV-1826 (3).

Veuve Gambart-Mortier, Rue de Boesingue, 14, Ypres, op 5-IV-1834 (4).

Désiré Lambin-Mortier, Grand'Place, Ypres, op 4-IV-1835.

Justin Lambin, successeur de Désiré Lambin Mortier, op 3-VII-1861.

Lambin-Lambin, op 8-II-1862.

Justin Lambin, op 24-VIII-1864.

Lambin-De Boo, op 21-IX-1864.

g. Redacteurs :

L. De Wolff (5).

---

(1) Ministerie van Buitenlandse Zaken; *Archiefdienst*, dossier nr. 10 347 : „Renseignements sur la presse. Tableau statistique des journaux publiés dans le Royaume”.

(2) Prospectus van *Le Propagateur*, XII-1825. In „Tableau statistique des journaux publiés dans le Royaume — Renseignements sur la presse” werd 10-VIII-1816 aangegeven als stichtingsdatum.

A. VANDENPEEREBOOM (*Une vieille gazette — Le Propagateur d'Ypres*) en *Le Courrier Belge* (7-XII-1843) vermeldden eveneens 1816. (A. WARZEE *Essai historique...*, p. 213) en *Le Propagateur* (23-VII-1842) geven respectievelijk 10-VIII-1816 en 20-VII-1817 op als stichtingsdatum.

(3) Op 18 december 1814 vroeg drukker Gambart-Dujardin uit Ieper de toelating om een weekblad *Le Propagateur* uit te geven. De toelating werd echter geweigerd omdat hij geen lijst van 300 inschrijvers kon voorleggen. J. DE SMET, *De nieuwsbladen in West-Vlaanderen*, 1814-1815 en 1825, *Biekorf*, 1953, LIV, p. 189.

Volgens het prospectus van december 1825 verscheen *Le Propagateur* voor de eerste maal in augustus 1818. Na enkele jaren werd het blad vervangen door een vlamstalig weekblad *De Nieuwe Gazette van Yperen*. Dit laatste was waarschijnlijk uitsluitend een publiciteitsblad en, voldeed niet aan de verwachtingen van de lezers, zodat R. Gambart op 7 januari 1825 opnieuw begon met het uitgeven van *Le Propagateur*.

(4) Na de dood van de drukker R. Gambart, hertrouwde de weduwe (Mortier) met Désiré Lambin. Hun enige zoon, Justin Lambin volgde in 1861 zijn vader op als eigenaar, uitgever en drukker van *Le Propagateur*.

(5) „Léopold De Wolff vereerde op regelmatige tijdstippen het gevang met zijn bezoek, van waaruit hij artikels en smeekschriften schreef om vermindering van zijn opgelopen straffen te bekomen. Vóór de omwenteling hemelde L. De Wolff Willem I op. Daardoor

- Jean-Jacques Lambin (1).
 Honoré Smaelen (2).
 A.-J. Sartel (3).
 IV. A-politiek informatie- en annoncenblad.
 Katoliek opinieblad vanaf 1841 (4).

La Publicité

L'ami du Commerce et de la Librairie, op 11-III-1841 (5).
 L'Echo d'Ypres, op 6-I-1842.

I. Bewaarplaats :

K.B.B. : 1-IX-1840 t/m 5-III-1841 ; 11-III-1841 t/m 30-XII-1841 ;
 6-I-1842 t/m 29-XII-1842.
 K.B.B. (F.M.) : Prospectus van La Publicité.
 M.I.P. (C.F.) : 15-XII-1840.

echter haalde hij zich en zijn blad de haat van de unionistische oppositie op de hals. Eénmaal de rollen omgekeerd schreef hij roerende lofzangen op het onafhankelijk België, steeds om opheffing van zijn straffen te bekomen" : F. DIDIER, *op. cit.*, *Biekorf*, 1964, jg. LXV, p. 132.

In het nummer van 29 juli 1840 deelde L. De Wolff mede dat hij voortaan niet meer deelnam aan het opstellen van *Le Propagateur*.

In september van hetzelfde jaar werd hij de hoofdredacteur van het liberale blad *La Publicité*, in 1842 van *L'Echo d'Ypres* en in 1849 van *Le Libéral du canton de Messines*.

(1) J.-J. Lambin bezorgde de historische artikels. Hij was archivaris en bibliothecaris te Ieper en overleed de 17-I-1841.

(2) *L'Indépendance Belge*, 29-XII-1844, p. 2.

(3) *Progrès d'Ypres*, 8-XI-1846, p. 1.

(4) Aanvankelijk deed het blad niet aan politiek, doch omstreeks 1840 begon het zich soms in te laten met lokale moeilijkheden o.a. in verband met het onderwijs. *Le Propagateur*, XI-1840.

Wanneer in mei 1841 *Le Progrès* het orgaan werd van de liberalen uit het arrondissement Ieper, begon *Le Propagateur* meer en meer de katolieken te ondersteunen, zodat het soms tot hevige pennetwisten kwam tussen beide kranten.

„Toen op 9 maart 1848 Rogier, minister van Binnenlandse Zaken aan de gouverneur van West-Vlaanderen een overzicht vroeg van de pers in zijn provincie, alsook inlichtingen wilde over de geest en de invloed van de plaatselijke bladen, schreef de burgemeester van Ieper aan de gouverneur dat er te Ieper 2 bladen (*Le Propagateur* en *Le Progrès*) verschenen die nationaal gezind waren en de Grondwet eerbiedigen „et tendent à encourager le maintien du bon ordre et le respect de la propriété". Verder meldde de burgemeester dat de katolieke *Propagateur* tot voor een tweetal weken een voortdurende kritiek uitvoerende op de regering. Doch sedert de omwentelingen van Parijs werd er geen kritiek meer uitgeoefend, en werd de Minister van Binnenlandse Zaken Rogier, die het hoofd was van de Regering, door het blad begroet als de redder van het vaderland en de burgemeester hoopte dat het blad in het vervolg de regering niet meer zou aanvallen. J. DE SMET, *op. cit.*, *Biekorf*, 1952, LIII, p. 10.

(5) „A partir du premier janvier 1842, le journal prend, pour titre, *l'Echo d'Ypres-Commerce; Librairie*. Il ne sera rien modifié dans ces deux parties essentielles de notre publication, auxquelles nous consacrerons, comme par le passé, le plus possible d'espace et de publicité". *L'ami du Commerce et de la Librairie*, 30-XII-1841, p. 1.

II. a. *Ondertitel* :

Affiches, annonces, avis divers, etc.

Journal d'Ypres, Affiches, Annonces, Avis divers etc., op 15-XII-1840.

Commerce-Librairie. Affiches, Annonces, Avis divers etc., op 6-I-1842.

b. *Vignet* : Mercurius, zittend op goederen stapel. Links : zee met zeilschip en hoorn des overvloeds, van 11-III-1841 tot 30-XII-1841.

c. *Motto* :

Ordre public, morale, religion, tot 5-III-1841.

Réforme électorale!!!, op 6-I-1842.

d. *Prijs* :

16 fr. per jaar.

10 fr. per jaar op 11-III-1841.

e. *Formaat* : 29,5 × 21,5 cm., 3 kol., 4 pp.

f. *Periodiciteit* :

2 × per week (di. en do.).

Wekelijks (do.), op 11-III-1841.

h. *Adres* :

Rue au Beurre, 54, Ypres.

Rue de Lille, 13, Ypres, op 11-III-1841.

III. a. *Stichtingsdatum* : 1-IX-1840.

Laatste nummer : 29-XII-1842 (1).

d. e. *Uitgever, Drukker* : Lambin-Verwaerde, Rue de Lille, 13.

g. *Redakteur* : Leopold De Wolff.

IV. Liberaal Informatieblad, tot 5-III-1841 (2).

Neutraal informatie- en annoncenblad voor boekenliefhebbers, tot 11-1842 (3).

Liberaal informatieblad, vanaf 11-1842 (4).

---

(1) „A partir de ce numéro, qui termine l'année, l'Echo d'Ypres cesse de paraître”. *L'Echo d'Ypres*, 29-XII-1842, p. 1.

(2) „On sait que nous marchons sous le drapeau du Libéralisme constitutionnel, humanitaire, légalement et sagement progressif”.

(3) „En publiant hebdomadairement ce Journal, mon seul but est d'être utile au Commerce, à M.M. les Notaires, Avocats, Avoués, Huissiers, Agents, Courtiers, et à la Librairie belge et française.

Un tel Journal manquait dans le royaume, car là où la Librairie est une des principales branches du Commerce, il faut bien un écho, afin de mettre les amateurs de livres au courant des publications nouvelles, et faciliter la vente. Ces motifs me font espérer que mon Journal trouvera place non-seulement chez M.M. les Libraires, mais encore chez tous les amateurs de livres”. *L'ami du Commerce et de la Librairie*, 11-III-1841, p. 1.

(4) „Quatre mois de publication de *l'Echo d'Ypres*, ont suffisamment prouvé que notre Journal n'est pas resté en deça de ce qu'il a promis : être, surtout, la suite et la continuation de la Publicité. Nous n'hésitons donc pas surtout à l'approche des élections pro-

School- en Letterblad

- I. *Bewaarpplaats* :
K.B.B. (F.M.) : 15-X-1888.
M.I.P. (C.F.) : 15-IV-1888, 1-XII-1890.
- II. a. *Ondertitel* : Veertiendaagsch Tijdschrift, toegewijd aan opvoeding, onderwijs, letteren, kunst en wetenschap.
c. *Motto* :
Uit het leven der schole komend,
De schole des levens vervromend,
Heft aan het lied der zegepraal,
Voor godsdienst, vaderland en taal!
d. *Prijs* : 3,5 fr. per jaar.
e. *Formaat* : 22,5 × 16,5 cm., 2 kol., 8 pp.
f. *Periodiciteit* : om de 14 dagen.
h. *Adres* :
Rijsselstraat, 40.
Meenenstraat, 23, op 1-XII-1880.
- III. a. *Stichtingsdatum* : 1887 (1).
Laatst aangetroffen nummer : 1-XII-1890.
e. *Drukker* :
Demets-Vander Ghiste.
Jules Brouwers, Meenenstraat, 23, op 1-XII-1890.
f. *Direktie* : J. Brouwers, hoofdinspekteur van het lager onderwijs.
- IV. *Katoliek vakblad voor onderwijzers.*

De Strijd - La Lutte, v. LA LUTTE - DE STRIJD

De Strijd, v. Menen

---

vinciales et communales, et à la veille, entre autres, de la discussion des projets de loi sur, ou mieux, contre la commune et l'instruction moyenne et primaire - à faire un nouvel appel non seulement à ceux des anciens Abonnés à la Publicité qui n'auraient pas encore souscrit à l'*Echo d'Ypres*, mais à l'opinion libérale en masse ...".

L'Echo d'Ypres, 3-II-1842, p. 2.

(1) Het eerst aangetroffen nummer van 15-IV-1888 betreft jg. II, nr. 8.

De Toekomst

De Toekomst van Yperen, op 7-IV-1867.

De Toekomst, op 5-VII-1874.

I. *Bewaarplaats* :

S.B.I. : jg. 1866-1877; 1886-1894 (1).

K.B.B. (F.M.) : 26-X-1862; 12-X-1873; 27-VIII-1882; 25-VII-1886; 29-III-1891.

S.B.A. : 17-VI-1888; 13-III-1892; 12-VI-1892.

M.I.P. (C.B.) : 14-VII-1867; 25-VIII-1867; 8-III-1868; 5-IX-1869; 27-VII-1875; 22-XI-1885; 19-X-1890; 24-IV-1892.

(C.F.) : 10-IV-1870; 10-IX-1882; 27-VIII-1893.

II. a. *Ondertitel* :

Yperensch Weekblad. Stads-nieuws. — Verschillige tijdingen Kunst- en toneelnieuws — Bekendmakingen.

Politiek — Stads,- Kunst- en Letternieuws. Verschillige Tijdingen. Markten. Bekendmakingen, op 7-IV-1867.

Stad Yperen. Politiek- Stads- Kunst- en Letternieuws. Verschillige Tijdingen, Markten en Bekendmakingen, op 5-VII-1874.

Gazette van 't arrondissement Yperen. Politiek- Stads- Kunst- en Letternieuws. Verschillige Tijdingen, Markten, Bekendmakingen, op 15-XI-1874.

Zondagsblad van Stad en Arrondissement Yperen, op 6-I-1889.

b. *Vignet* : Wapenschild van de stad Ieper op 7-IV-1867.

d. *Prijs* :

4 fr. per jaar; 10 ct. per nummer of gratis (2).

3 fr. per jaar; op 6-I-1889.

2,5 fr. per jaar; 5 ct. per nummer, op 10-I-1889.

e. *Formaat* :

26 × 17,5 cm., 2 kol., 4 pp.

35,5 × 26 cm., 3 kol., 4 pp., op 7-IV-1867.

44 × 29 cm., 4 kol., 4 pp., op 3-I-1875.

36 × 27 cm., 4 kol., 4 pp., op 6-I-1889.

31 × 23 cm., 4 kol., 6 pp., op 10-I-1892.

f. *Periodiciteit* : wekelijks (zo.).

---

(1) Jaargang 1894 : zwaar beschadigd.

(2) „Er worden wekelijks afdruksels van dit blad gratis in de voornaamste herbergen der gemeenten gezonden, waar de verkooping, enz. der in ons blad aangemelde goederen, plaats hebben”.

h. Adres :

Dixmudestraat, 26, Ieper.

Dixmudestraat, 37, Ieper, op 9-IX-1866.

Dixmudestraat, 39, Ieper, op 2-XII-1866.

Dixmudestraat, 18, Ieper, op 3-I-1886.

III. a. Stichtingsdatum : 1862 (1).

Verscheen nog op 30 juni 1895 (2).

e. Drukker :

Engel van Eeckhout, Dixmudestraat, 26, Ieper.

Idem, Dixmudestraat, 37, Ieper, op 9-IX-1866 (3).

Idem, Dixmudestraat, 39, Ieper, op 2-XII-1866.

Engel-Hendrik Minnekeer, Dixmudestraat, 18, Ieper, op 3-I-1886.

IV. Liberaal opinieblad (4).

---

(1) Het eerst aangetroffen nummer van 26-X-1862 betreft jg. I, nr. 31. F. DE POTTER, *op. cit.*, p. 759 geeft 1856 op als stichtingsdatum.

(2) Nog vermeld als verschijnend op 30 juni 1895 : *Répertoire général de la presse belge*, 1895, p. 132.

(3) De huisverhuurster had tot Engel Van Eeckhout gezegd : „Het is waar, gij moet 't einden uwen pacht verhuizen, en de reden daarvan is : omdat gij gedrukt hebt tegen de Paus, de Priesters en ons Geloof, en dat ik op mijn geweten niet wil hebben dat er zulk een ... mensch in mijn huis woont". *De Toekomst van Yperen*, 11-II-1866, p. 1.

(4) „... Wij zullen wekelijks den koers der bijzonderste markten van het land geven, en alzoo onze lezers bekend maken met alle beweging in den koophandel.

Alle voornaam nieuws van de stad en van den buiten, dat voor onze lezers eenig belang kan hebben, zal in onze kolommen opgenomen worden.

Insgelijks zal er meer plaats vergund worden aan de politieke voorvallen in de vreemde landen en wij zullen thans wat meer handelen over de politieke belangen van België, daar aan zullen wekelijks twee of drij artikels gewijd worden.

Wij zullen alle pogingen, die strekken tot de beschaving en verlichting van het volk, tot de bevordering van de voorspoed des lands, tot handhaving van de onafhankelijkheid des Vaderlands, toejuichen en uit al onze krachten ondersteunen; maar wij zullen tevens onbeschrond optrekken tegen al degene, die, 't zij zijdelings of rechtstreeks, zouden werken tot de herstelling der oude misbruiken, welke met onze duurzame vrijheden niet kunnen samenstaan en deze bij gevolg in gevaar zouden brengen. Echter zullen wij ons steeds onthouden van die walgelijke persoonlijkheden, welk een gedeelte der nationale drukpers zoo verachtelijk maken en eenen oprechten afkeer wekken bij alle verstandige lieden, die door geene betreurlijke dweepzucht verblind zijn.

Kalm en bedaard zullen wij over de zaken 's lands belangen redeneren; alleenlijk zullen wij ten allen tijden onze pen wijden aan de verdediging onzer politieke vrienden, als zij aangerand worden in die dagbladeren, voor wie lasteren en beledigen eene schandelijke gewoonte geworden is.

Wij zullen alles eerbiedigen wat eerbied verdient; de Godsdienst vooral en zijne verevene grondbeginsels zullen immer voor ons een voorwerp van heilige vereering zijn, die het geenszins betaamt in de wereldsche twisten te vermengen. Degene die er van een werktuig willen maken om hunne overheersching te stichten, begaan een erg misbruik, dat wij steeds zullen bevechten.

Wij hopen dat onder die voorwaarden de Toekomst een gunstig onthaal zal blijven genieten bij de bewoners van het arrondissement... Vrij van alle drukking, wij zullen, getrouw aan de grondbeginsels van het matige liberalismus, ongedwongen ons gedacht zeggen over alles wat de binnenlands politiek betreft". *De Toekomst van Yperen*, 7-IV-1867, p. 1.

Het Veld

- I. *Bewaarplaats* :
K.B.B. (F.M.) : I-1914; II-1914; V-1914.
M.I.P. (C.F.) : I-1914; II-1914; V-1914.
- II. a. *Ondertitel* :
Vakblad van de 1052 leden van het Verbond der Veekweeksyndikaten en de 4.673 leden van het Verbond der Geitenkweeksyndikaten van het arrondissement Yper.
Vakblad van het verbond der Vee- en Geitenkweeksyndikaten van het Arrondissement Yper en de Verbonden der Veekweeksyndikaten van de Arrondissementen Dixmude en Veurne, op II-1914.
Geen ondertitel, op V-1914.
- c. *Motto* :
Voor God en Vaderland.
Doe wel en zie niet om, op V-1914.
- d. *Prijs* :
50 ct. per nummer.
1 fr. per nummer, op V-1914.
- e. *Formaat* : 43,5 × 28 cm., 4 kol., 4 pp.
f. *Periodiciteit* : Maandelijks.
- III. a. *Stichtingsdatum* : I-1914.
Laatst aangetroffen nummer : V-1914.
f. *Hoofdredactie* : Franz Van den Wouwer, Landbouw-ingenieur, Oude Houtmarkt, 10,
- IV. Vakblad voor veehouders.

La Vérité

- I. *Bewaarplaats* : M.I.P. (C.B.) : 6-XI-1857; 13-XI-1857.
- II. a. *Ondertitel* : Politique — Agriculture — Industrie — Littérature — Nouvelles — Diverses.
c. *Motto* : Veritas et semper veritas.
d. *Prijs* : 6 fr. per jaar; 25 ct. per nummer.
e. *Formaat* : 38 × 24 cm., 3 kol., 4 pp.
f. *Periodiciteit* : wekelijks (vr.).
h. *Adres* : Rue de Lille, 23.

- III. a. *Stichtingsdatum* : IX-1857 (1).
Verscheen nog in 1859 (2).
 d. e. *Drukker, Uitgever* : Lambin-Verwaerde, Rue de Lille, 23.
- IV. *Informatieblad*.

De Volksschool

- II. a. *Ondertitel* : Bibliotheek van den vlaamschen onderwijzer.
 d. *Prijs* : 5 fr. per jaar.
 h. *Adres* : Rue du Moulin, 28, Comines.
- III. a. *Stichtingsdatum* : 1879.
Verscheen nog op 30-VI-1895.
 e. *Drukker* : K. Deweerdt, Rijselstraat, 59, Ieper.
- IV. *Vakblad voor onderwijzers* (3).

De Volksvriend

- I. *Bewaarplaats* :
 K.B.B. (F.M.) : 7-IV-1850; 30-VII-1865.
 M.I.P. (C.F.) : 30-IV-1854; 6-VIII-1854; 29-IV-1855; 13-X-1867.
- II. a. *Ondertitel* : Nieuwsblad van Yperen en het arrondissement.
 c. *Motto* : Vaderland en Vrijheid.
 d. *Prijs* : 3,5 fr. per jaar.
 e. *Formaat* :
 19 × 23,5 cm., 2 kol., 4 pp.
 25 × 20 cm., 2 kol., 4 pp. op 30-VII-1865.
 f. *Periodiciteit* : wekelijks (za.).
- III. a. *Stichtingsdatum* : 1850 (4).
Laatst aangetroffen nummer : 13-X-1867.
 d. e. *Uitgever, Drukker* :
 Lambin, zoon, Boterstraat, 1, Ieper.
 Idem, Boterstraat, 83 en 83bis, Ieper, op 6-VIII-1854.
- IV. *Liberaal doktrinair informatieblad*.

(1) Het eerst voorhanden nummer van 6-XI-1857 betreft jg. I, nr. 9.

(2) *Provinciaelen Wegwijzer ...*, 1859, p. 161.

(3) Niet in verzameling bewaard. Zie : *Répertoire général de la presse belge*, 1895, pp. 125 en 132.

(4) Het eerst voorhanden nummer van 7-IV-1850 betreft jg. I, nr. 9.

Het Weekblad van Yperen en het Arrondissement
Het weekblad van Yper en het arrondissement, op 16-XII-1911.

- I. *Bewaarplaats* :
- S.B.I. : jg. 1886-1889; 1892-1896; 1898-1900; 1903-1906 (1).
K.B.B. (F.M.) : 22-IX-1888.
S.B.A. : 2-IV-1887; 21-VII-1888.
M.I.P. (C.B.) : 2-X-1887; 16-XII-1911;
(V.H.) : 22-X-1898.
(C.F.) : 17-IX-1887.
- II. a. *Ondertitel* : Politiek, Nieuws- en Handels- en Annoncenblad.
d. *Prijs* :
- 4 fr. per jaar; 10 ct. per nummer.
3 fr. per jaar; 10 ct. per nummer, op 12-III-1887.
2,5 fr. per jaar; 10 ct. per nummer, op 23-XII-1893.
2,5 fr. per jaar; 5 ct. per nummer, op 31-VIII-1895.
e. *Formaat* : 44 × 29 cm., 4 kol., 4 pp.
f. *Periodiciteit* : wekelijks (za.).
h. *Adres* : Rijselstraat, 59.
- III. a. *Stichtingsdatum* : 10-I-1886.
Verscheen nog in 1914 (2).
d. e. *Uitgever, Drukker* : K. Deweerdt, Rijselstraat, 59.
- IV. *Liberaal en antiklerikaal opinieblad* (3).

---

(1) *Ontbreken* :

1892 : 16-I-1892.
1893 : 25-II t/m 1-IV;
1894 : 10-III t/m 28-VIII en 17-XI t/m 22-XII.
1896 : 26-XII-1896.
1898 : 2-I t/m 26-III; 2-VII; 3-IX; 17-XII t/m 31-XII.
1899 : 1-I; 14-I t/m 29-I; 28-X t/m 29-XII.
1900 : 2-I t/m 23-VI.

(2) *Provinciale Wegwijzer* ..., 1914, p. 414.

(3) „Wat gaan wij doen?”

Als liberalen zijn wij niet uitsluitend; werken tot de eenheid der partij zal voor ons een plicht wezen, alhoewel wij geen aanhangers zijn van de nekbrekers politiek in 'nen handendraai, noch van de gestadige toegevendheid der mosselliberalen.

Tegen het klerikalism, dat zevenkoppig monster, zullen wij opstaan om onze vrijheid, met moed en hoop te verdedigen, de liberale vlag te helpen schragen en meer dan ooit te strijden voor de onafhankelijkheid van het Burgerlijk gezag tegenover de geheime en langzame inmenging der kerk. Dat de priester zich dus te zijnent moeie en de politiek onverlet late, of hij vinde in ons een hardnekkige tegenstrever, die hem ontmaskeren zal, telkens hij zijn ministerie of de leering van den God-Mensch wil verkrachten, om ze als werktuigen van overheersching en dwingelandij te gebruiken.

Den godsdienst laten wij onverlet, ons evenwel voorbehoudende op tijd en stond tegen dweepzucht en bijgeloof op te trekken.

De Weergalm

- I. *Bewaarplaats* :
- S.B.I. : jg. 1904/05-1911/12.
K.B.B. (F.M.) : I-VII-1909.
M.I.P. (C.B.) : 17-XI-1904.
(C.F.) : 13-IX-1906.
- II. a. *Ondertitel* : Volksgezind weekblad der vrijzinnige vereeniging van Yper en het arrondissement.
c. *Motto* :
Eendracht maakt macht.
Vires acquirit eundo.
d. *Prijs* : 2,5 fr. per jaar; 5 ct. per nummer.
e. *Formaat* : 45,5 × 28,5 cm., 4 kol., 4 pp.
f. *Periodiciteit* : wekelijks (do.).
h. *Adres* : Dixmudestraat, 53.
- III. a. *Stichtingsdatum* : 17-XI-1904.
Verscheen nog in 1914 (1).
d. e. *Uitgever, Drukker* : E. Lambin-Mathée, Dixmudestraat, 53.
- IV. *Liberaal-demokratisch opinieblad* (2).

De geestelijkheid houdt het volk in dien toestand, om te beter hare heerschzuchtige plannen uit te voeren. Immers de geschiedenis is daàr om te bewijzen, hoe dikwijls Rome's volgelingen het land en volkenrecht geschonden hebben in het najagen van hun meester-schap. En dat zal ons ook te stade komen.

In deze tijden van landbouwcrisis, zij het ons toegelaten vooral de belangen van den burger en werkmán te verdedigen tegenover de schraapzucht der rijke klerikale eigenaars, die zoo geerne ons land onder het middeleeuwsche regiem zouden terug brengen. Geene rechten op het graan, geene rechten op het vee! Brood en vleesch zijn nu reeds te duur! Die maatregel, welken de katholieken willen invoeren, zou voor onvermijdelijk gevolg hebben, de burgerhuisgezinnen op bekrompener voet te doen leven, de armoede onder het werkvolk te brengen en de openbare besturen ten gronde te helpen.

Een machtige faktor in de grootheid eens volks en in het verkrijgen zijns rijkdoms, is een degelijk openbaar onderwijs. Daarin ligt de toekomst onzes lands en onzer instellingen. Moet het dan gezegd worden dat we de jezuitenwet van 1884 zullen bevechten uit al onze krachten, niet alleen onder politiek, maar onder stoffelijk of finantieel oogpunt?

Als Vlamingen is het lot onzer Moedertaal ons niet onverschillig en wij gelooven aan die rechtvaardige zaak het onze bij te brengen, met onze taalrechten te verdedigen tegenover wie het ook zij!

Mogen wij hierin rekenen op de medewerking en ondersteuning der vlaamschgezinde liberalen?

Onze tegenstrevers wachten ons zonder „vare of vreeze", wij zijn bereid dien lastigen kamp aan te vangen en onverdroten vol te houden. Hoe grooter en nijpender het gevaar wordt, hoe wakkerder wij op de bres zullen staan om ons volk te beschutten, en gelijk de Vlamingen (in 1302) te Kortrijk riepen, zoo herhalen wij hun zegeroep : Wat paapsch is, valsch is, slaat al dood!!

Het Weekblad van Yperen en het arrondissement, 10-I-1886, p. 1.

(1) *Provinciale Wegwijzer* ..., 1914, p. 414.

(2) „In den strijd tegen onze volksfoppers, heeft *De Weergalm* zich steeds beijverd om zijnen plicht te doen. Wij blijven getrouw aan de blauwe vlag, getrouw aan de liberale grondbeginselen van verdraagzaamheid en streven naar vooruitgang.

De Yperling

- I. *Bewaarplaats* : K.B.B. (F.M.) : 25-x-1851.
- II. a. *Ondertitel* : Zaterdag-blad voor Yperen en het Arrondissement.
c. *Motto* : Godsdienst, Vrijheid, Spaerzaamheid.
d. *Prijs* : 3,5 fr. per jaar.
e. *Formaat* : 25,5 × 19 cm., 2 kol., 4 pp.
f. *Periodiciteit* : wekelijks (za.).
- III. a. *Stichtingsdatum* : 18-x-1851 (1).
Verscheen nog in 1856 (2).
d. e. *Uitgever, Drukker* : Désiré Lambin-Mortier, Rysselstraet, 10, Ieper.
- IV. *Katoliek opinieblad* (3).

Het Ypersche Volk

- I. *Bewaarplaats* :
M.I.P. (C.B.) : 15-I-1911 ; 2-VI-1912 ;
(C.F.) : 5-II-1910.
- II. a. *Ondertitel* : Katholiek en Volksgezind.
d. *Prijs* : 2,5 fr. per jaar ; 2 ct. per nummer.
e. *Formaat* :
37 × 28,5 cm., 4 kol., 4 pp.
51 × 35 cm., 5 kol., 4 pp., op 15-I-1911.

Wij verdedigen in de eerste plaats de rechtvaardigheid voor allen en in alles, rechtvaardigheid voor arm en rijk, voor burger en werkman.

De Weergalm is het orgaan van al de vooruitstrevende liberalen van het arrondissement Yper, die het programma der liberale partij verdedigen, die onbeschoornd op de bres springen voor het behoud onzer liberale vrijheden, en die uit al hunne macht zullen strijden om te beletten dat ons land nog langer in de handen blijve der klerikale dwingelanden, slaven der geestelijkheid.

De Weergalm verdedigt het verplichtend onderwijs, omdat het de bron is der grootheid van een volk, en wij een vaderland wenschen, dat door zijn onderwijs eene eereplaats zou bekleden in de rij der natien.

De Weergalm verdedigt de grondwettelijke vrijheden, waarop de mensch met fierheid mag wijzen als op den triomf der rede over verdrukking en fanatisme.

De Weergalm verdedigt den boer en werkman tegen al wie ze onder den hiel der slavernij zou willen verpletteren.

De Weergalm trekt niet ten strijde in het privaat leven, hij bespreekt slechts de openbare daden". *De Weergalm*, 1-II-1906, p. 1.

(1) Het enig voorhanden nummer van 25-x-1851 betreft jg. I, nr. 2.

(2) M. DE VROEDE, *De Vlaamse pers in 1855-56*, p. 33.

(3) „Het blad werd, evenals *Le Propagateur d'Ypres*, gepatroneerd door de geestelijkheid": volgens *Le Progrès*, geciteerd in *Journal de Bruges*, 2-III-1855. M. DE VROEDE, *op. cit.*, p. 33.

- f. *Periodiciteit* : wekelijks (zo.).
- g. *Oplage* : 28.000 exemplaren, op 2-VI-1912 (1).
- h. *Adres* : Boterstraat, 62.
- III. a. *Stichtingsdatum* : I-1910 (2).
  - Laatste nummer* : 26-X-1912 (3).
- d. e. *Uitgever, Drukker* : Bras G.-Tavernier, Boterstraat, 62.
- IV. *Katoliek informatieblad*.

Het Ypersche Volk (1912)

- I. *Bewaarpplaats* : S.B.I. : 2-XI-1912 t/m 28-XII-1912.
- II. a. *Ondertitel* : Katholiek Volksgezind nieuwsblad van Yper.
- b. *Vignet* : Een kunsttitelplaat naar een pentekening van bouwmeester J. Coomans.
- d. *Prijs* : 3 fr. per jaar ; 5 ct. per nummer.
- e. *Formaat* : 55,5 × 43 cm., 6 kol., 4 pp.
- f. *Periodiciteit* : wekelijks (za.).
- g. *Oplage* : 8.000 exemplaren in 1912 (4).
- h. *Adres* : Boterstraat, 66.
- III. a. *Stichtingsdatum* : 2-XI-1912 (5).
  - Verscheen nog in 1914* (6).
- d. e. *Uitgever, Drukker* : Wed. Callewaert-De Meulenaere, Boterstraat, 66.
- IV. *Katoliek informatieblad*.

---

(1) De uitzonderlijke grote oplage van dit nummer is te wijten aan de kamerverkiezingen.

(2) Het eerst voorhanden exemplaar van 5-II-1910 draagt geen nummer. Het daarop volgend aangetroffen nummer van 15-I-1911 betreft jg. II, nr. 3.

(3) Op 2-XI-1912 smolt *Het Ypersche Volk* samen met *Het Nieuwsblad van Yper* onder de titel : *Het Ypersche Volk. Het Ypersche Volk*, 1912.

(4) Cijfer door het weekblad zelf medegedeeld : *Nieuwsblad van Yper*, 2-XI-1912, p. 1.

(5) Dit blad ontstond door het samensmelten van *Het Nieuwsblad van Yperen* en *Het Ypersche Volk*.

(6) *Provinciale Wegwijzer ...*, 1914, p. 414.

KIESBLADEN

TITEL	DATUM	DRUKKER	BEWAARPLAATS
KAMERVERKIEZING VAN 22 MEI 1910			
KATOLIEK			
Op Tijd en Stond	25-XII-1909	G. Bras-Tavernier	M.I.P. (C.B.); K.B.B. (F.M.).
Allemands Voordeel	20-I-1910	G. Bras-Tavernier	M.I.P. (C.B.); K.B.B. (F.M.).
Le Bon Combat	16-IV-1910; nr. 8	Callewaert-De Meulenaere	M.I.P. (C.B.).
	7-V-1910; nr. 11	Callewaert-De Meulenaere	M.I.P. (C.B.).
LIBERAAL			
Het Goede Woord	6-II-1910; nr. 1	Lambin-Mathée	M.I.P. (C.B.); K.B.B. (F.M.).
	10-IV-1910; nr. 2 s.d.; nr. 4	Lambin-Mathée Lambin-Mathée	id. id.
La Bonne Parole	6-II-1910; nr. 1	Lambin-Mathée	id.
	10-III-1910; nr. 2	Lambin-Mathée	id.
	10-IV-1910; nr. 3	Lambin-Mathée	id.
KAMERVERKIEZING VAN 2 JUNI 1912			
KATOLIEK			
Recht voor de vuist	v-1912; nr. 1	Callewaert - De Meulenaere	K.B.B. (F.M.); M.I.P. (C.B.) (C.F.).
Le Bon Combat	v-1912; nr. 1	Callewaert - De Meulenaere	M.I.P. (C.F.); K.B.B. (F.M.).
	v-1912; nr. 3	Callewaert - De Meulenaere	id.
LIBERAAL			
Het Goede Woord	16-IV-1912; nr. 1 30-IV-1912; nr. 2	Lambin-Mathée Lambin-Mathée	M.I.P. (C.B.) (C.F.) M.I.P. (C.B.) (C.F.); K.B.B. (F.M.).
	10-V-1912; nr. 3	Lambin-Mathée	M.I.P. (C.B.) (C.F.); K.B.B. (F.M.).
La Bonne Parole	27-V-1912; nr. 4	Lambin-Mathée	M.I.P. (C.B.) (C.F.).
	16-IV-1912; nr. 1	Lambin-Mathée	M.I.P. (C.B.) (C.F.).
	30-IV-1912; nr. 2	Lambin-Mathée	M.I.P. (C.B.) (C.F.).
	10-V-1912; nr. 3	Lambin-Mathée	M.I.P. (C.B.) (C.F.); K.B.B. (F.M.).
	27-V-1912; nr. 4	Lambin-Mathée	M.I.P. (C.B.) (C.F.).

KOMEN

Le Clairon

- II. f. *Periodiciteit* : maandelijks.
- g. *Oplage* : 1910 : 800 exemplaren.
- III. a. *Verscheen in* 1910.
- IV. Socialistisch opinieblad (1).

L'Eclaireur

- I. *Bewaarplaats* : K.B.B. (F.M.) : XII-(1907); v-1908; II-1911.
- II. a. *Ondertitel* :
  - Organe mensuel de la Fédération socialiste de Comines et environs.
  - Organe de la Fédération socialiste de Comines et environs, op v-1908.
  - Organe de la Fédération socialiste de Comines, op II-1911.
- c. *Motto* : Tous pour un, un pour tous, op II-1911.
- d. *Prijs* : 1,5 fr. per jaar; 5 ct. per nummer.
- e. *Formaat* :
  - 29 × 21,5 cm., 2 kol., 4 pp.
  - 38 × 23,5 cm., 3 kol., 4 pp., op v-1908.
- f. *Periodiciteit* : maandelijks.
- g. *Oplage* : ongeveer 1.000 exemplaren, op v-1908 (2).
- h. *Adres* : Maison du peuple, Rue de Wervicq, Comines.
- III. a. *Stichtingsdatum* : 1907 (3).
  - Laatst aangetroffen nummer* : II-1911.
- d. *Uitgever* : L. Prévost, St.-Nicolas.
- e. *Drukker* : Volksdrukkerij, Rue Haut-Port, Gand.
- IV. Socialistisch opinieblad (4).

De Volksschool, v. Ieper

---

(1) Niet in verzameling bewaard. Zie : *Le Fureteur*, III-1911, pp. 55-56.

(2) „Le jour n'est pas loin où nous aurons un tirage de 1.000 numéros” : *L'Eclaireur*, v-1908.

(3) Het eerst aangetroffen nummer van XII-1907 betreft jg. I. Zie ook P. ALLOSSERY, *op. cit.*, dl. II, p. 145.

(4) „Le but que nous poursuivons en publiant notre organe de combat est donc bien clair. Faire comprendre aux travailleurs ce qui nous distingue des autres partis politiques, les instruire, pour les rendre plus à même de revendiquer leurs droits...” *L'Eclaireur*, XII-1907, p. 1.

MESEN

De Grensgalm, v. Wytschate

Le Libéral du Canton de Messines

Le Libéral des Campagnes, op 18-X-1849.

Le Libéral de Messines et des Campagnes, op 11-XI-1849.

- I. *Bewaarplaats* :
M.I.P. (C.B.) : 15-IV-1849 ; 16-IX-1849 ; 18-X-1849 ; 11-XI-1849
(C.F.) : 31-X-1850.
- II. c. *Motto* :
Respect à la morale ! Respect à la justice ! Respect à la religion !
Guerre aux abus ! A bas les masques ! La vérité à tous !
Geen motto, op 16-IX-1849.
- d. *Prijs* : 5 fr. per jaar.
- e. *Formaat* : 38 × 25 cm., 3 kol., 4 pp.
- f. *Periodiciteit* : maandelijks (1).
- III. a. *Stichtingsdatum* : 18-III-1849 (2).
Laatst aangetroffen nummer : 31-X-1850.
- c. *Drukker* : Lambin, fils, Ypres.
- f. *Hoofdredactie* : L. de Wolff, Wijtschate.
- IV. *Liberaal opinieblad* (3).

POPERINGE

De Grensgalm, v. Wytschate

---

(1) „Paraît, au moins, une fois par mois. Si les circonstances l'exigent, il sera publié des numéros extraordinaires.”

(2) *Le Libéral*, 16-IV-1849, p. 1.

(3) „Nous sommes Libéraux ; c'est-à-dire, les antagonistes, les ennemis déclarés, irréconciliables, des Catholiques-politiques, quels qu'ils soient, et sous quelques masques, sous quelques allures, sous quelques costumes ou bannières, qu'ils se cachent, s'affublent, se déguisent, ou se réfugient ! ... En un mot, nous sommes Libéraux ; — Libéraux de cœur et de conviction ; — Libéraux qui sont, aux Catholiques - politiques, ce que, pour nous résumer historiquement, les Guelfes étaient aux Gibelins ; — ce que les Whigs sont aux Torsys. — Voilà ce qui nous sommes, ni plus, ni moins”. *Le Libéral*, 15-IV-1849, p. 1.

De Hopboer

- II. a. *Ondertitel* : Maandschrift der Belgische Hopteelt, orgaan der Poperinsche en Aalstersche Hopboeren en Vakvereeningen.
  - f. *Periodiciteit* : maandelijks.
- III. a. *Eerste nummer* : 1-II-1905.
  - e. *Drukker* : Leherte, Courtin, Ronse.
  - g. *Redactie* : Lokaal van het Aalstersch Hopverbond, Oud Stadhuis, Aalst (1).
- IV. Vakblad.

Het Hoppeblad

- I. *Bewaarplaats* : M.I.P. (C.B.) : 4-XII-1859.
- II. a. *Ondertitel* : Nieuws-en Aenkondigingsblad van Poperinghe.
  - c. *Motto* : Vaderland, Grondwet, Burgerwelzijn.
  - d. *Prijs* : 5 fr. per jaar.
  - e. *Formaat* : 32 × 21,5 cm., 3 kol., 4 pp.
  - f. *Periodiciteit* : wekelijks (zo.).
- III. a. *Stichtingsdatum* : 1859 (2).
  - Verscheen nog in* 1863 (3).
  - e. *Drukker* : Félix Lambin, Rysselstraat, 23, Ieper.
- IV. Informatie- en Annoncenblad.

Nieuwsblad van Poperinghe

- I. *Bewaarplaats* :
  - K.B.B. (F.M.) : 1-VII-1906; 5-XI-1913.
  - M.I.P. (C.B.) : 5-VI-1904; 12-VIII-1906; 2-VII-1911;
  - (V.H.) : 15-VII-1906.
  - (C.F.) : 15-VII-1906.
  - R.A.B. (D.F.) : pak 5 : 23-1-1910.
- II. a. *Ondertitel* :
  - Notarieel en Nijverheids Aankondigingsblad voor Stad en Omliggende.
  - Notarieel en Nijverheids Aankondigingsblad op 5-XI-1913.

---

(1) *Le Fureteur...*, VI-1905, p. 16.

(2) Het enig voorhanden nummer van 4-XII-1859 betreft jg. I, nr. 53.

(3) F. DE POTTER, *Op. cit.*, p. 764.

- b. *Vignet* : Kerktoren en wapenschild van de stad, omgeven door hoppe.
  - d. *Prijs* : 2 fr. per jaar; 5 ct. per nummer of gratis (1).
  - e. *Formaat* :
    - 50,5 × 31,5 cm., 4 kol., 4 pp.
    - 52 × 32,5 cm., 5 kol., 4 pp., op 5-XI-1913.
  - f. *Periodiciteit* : wekelijks (za.).
  - h. *Adres* : Groote Markt, 28, Poperinghe.
- III. a. *Stichtingsdatum* : 1901 (2).
Laatst aangetroffen nummer : 5-XI-1913.
- d. e. *Uitgever, Drukker* : Eugène Willems, Groote Markt, 28, Poperinghe.
- IV. Neutraal informatie- enannoncenblad.

**Het Notarieel en Nijverheids Annoncenblad
voor Poperinghe en Omstreken**

De Poperinghenaar, op 30-XII-1906.

- I. *Bewaarplaats* :
  - P.D.S. : jg. 1904/05-1912/13.
  - K.B.B. (F.M.) : 2-II-1907; 23-VII-1906.
  - M.I.P. (C.B.) : 4-XII-1904; 9-II-1905; 9-IV-1905; 19-VIII-1906;
2-II-1907; 29-III-1914;
  - (C.F.) : 14-I-1906; 2-XII-1906; 2-II-1907.
- II. a. *Ondertitel* : Het Notariëel en Nijverheids Annoncenblad
Nieuwsblad voor Poperinghe en Omstreken, op 30-XII-1906.
- b. *Vignet* :
  - Toren van Poperinghe, omgeven door het wapenschild van de stad en hopperanken.
  - Geen vignet op 17-III-1906.
- d. *Prijs* : 2 fr. per jaar; 2 ct. per nummer of gratis (3).
- e. *Formaat* :
  - 32,5 × 24,5 cm., 3 kol., 4 pp.
  - 41 × 31 cm., 4 kol., 4 pp., op 25-XII-1904.

---

(1) „Dit blad wordt kosteloos gezonden naar al de Notarissen, Deurwaarders en Zaakhandelaars, alsook naar de bijzonderste herbergen der provincie West-Vlaanderen”.

(2) Het eerst voorhanden nummer van 5-VI-1904 betreft jg. IV, nr. 23.

(3) „1 fr. voor herbergiers. Gratis gezonden naar alle Notarissen, Huissiers en Zaakwaarnemers van Poperinghe en omliggende”.

- 50×31 cm., 5 kol., 4 pp., op 5-II-1905.
 54×34,5 cm., 5 kol., 4 pp., op 17-III-1906.
 62×41,5 cm., 6 kol., 4 pp., op 1-III-1908.
 55×41,5 cm., 6 kol., 4 pp., op 5-IV-1908.
 62×41,5 cm., 6 kol., 4 pp., op 25-X-1908.

f. *Periodiciteit* : wekelijks (za.).

g. *Oplage* :

- XII-1904 : 1.000 exemplaren.
 I-1905 : 630 exemplaren.
 30-XII-1906 : 1.500 exemplaren.
 II-1907 : 1800 exemplaren.
 VI-1908 : 10.000 exemplaren.
 1914 : 3.600 exemplaren (1).

h. *Adres* : Gasthuisstraat, 15, Poperinge.

III. a. *Stichtingsdatum* : 4-XII-1904.

Laatst aangetroffen nummer : 29-III-1914 (2).

b. c. d. e. *Stichter, Eigenaar, Uitgever, Drukker* : Valère Sansen (3).

IV. *Katoliek informatie- en annoncenblad.*

De Poperingenaar, v. HET NOTARIEEL EN NIJVERHEIDS ANNONCENBLAD VOOR POPERINGHE EN OMSTREKEN

(1) Jubileum-nummer der drukkerij Sansen, Poperinge 4-XII-1904; 4-XII-1955, pp. 14-20.

De uitzonderlijke hoge oplage van VI-1908 was toe te schrijven aan het proces tegen de „bende van Pollet”. Pollet en zijn medeplichtigen werden in mei 1906 aangehouden en dit had een geweldige beroering in de streek verwekt. Deze zaak werd in juni 1908 voor het Assisenhof te Sint-Omaars behandeld en het verloop ervan werd breedvoerig beschreven en geïllustreerd in het blad. *De Poperingenaar* had zelfs een persoon ter plaatse, de heer Albert Baert, die de debatten van dichtbij volgde en rondventers van uit alle hoeken van de provincie kwamen exemplaren vragen. Jubileum-brochure der drukkerij Sansen, pp. 17-18.

(2) Het uitgeven werd stopgezet op 24 april 1915. Na Wereldoorlog I verscheen het blad opnieuw vanaf 8 juni 1919.

(3) Bij middel van strooibriefjes lieten Achille Sansen en zijn zoon Valère de bevolking weten dat met de eerste Zondag van December 1904 *Het Notarieel en Nijverheids-Annoncenblad van Poperinghe en Omstreken* zou verschijnen. Doch toen de aangekondigde datum naderde, was de nieuw aangekochte drukmachine er niet. Een ander drukker, dhr. Marcel Dupont-Crillaerts, wonende Gasthuisstraat, 28, te Poperinge had aangekondigd dat hij zou ophouden te drukken. Na overleg met dhr. Dupont werd besloten dat het drukken van het weekblad bij hem zou geschieden tot de nieuwe pers binnenkwam. De vier eerste nummers (december 1904) kwamen bijgevolg in de drukkerij Dupont van de pers. *Jubileum-brochure der drukkerij Sansen*, p. 16.

Zeesterre

- II. f. *Periodiciteit* : maandelijks.
- III. a. *Stichtingsdatum* : 1862.
Laatste jaargang : 1865.
- IV. Vermakelijk leesblad (1).

ROESBRUGGE - HARINGE

Annoncenblad van Rousbrugge

- I. *Bewaarplaats* :
K.B.B. (F.M.) : 25-VI-1887.
S.B.A. : 22-VIII-1891.
M.I.P. (C.B.) : 6-VII-1889;
(C.F.) : 6-X-1894.
- II. d. *Prijs* : gratis.
e. *Formaat* : 26,5 × 17,5 cm., 2 kol., 4pp.
f. *Periodiciteit* : wekelijks (za.).
- III. a. *Stichtingsdatum* : 1887 (2).
Verscheen nog op 30-VI-1895 (3).
d. e. *Uitgever, Drukker* : D. Allaert-Caron, Roesbrugge.
- IV. Annoncenblad.

De Dorpsbode van Rousbrugge

- I. *Bewaarplaats* :
S.B.I. : jg. 1857; 1861-1862.
M.I.P. (C.B.) : 24-III-1859; 25-II-1866;
(C.F.) : 2-I-1861.

---

(1) Niet in verzameling bewaard.

De drie eerste jgn. (1862-1864) werden bezorgd door de heer Lod. Van Haecke, leraar aan het college te Poperinge; het laatste jaar (1865) verscheen door de zorgen van K. Eug. Legein. Het blad werd opgesteld „ten gerieve van kristelijke en vlaemsche scholen, werk-winkels en huisgezinnen, om den geest der jonge lieden te verzetten en te verlichten langs de mistige levensbaan”. P. ALLOSSERY, *op. cit.*, dl. II, p. 327.

(2) Het eerst aangetroffen nummer van 25-VI-1887 betreft jg. I, nr. 23.

(3) *Répertoire général de la presse belge*, 1895, p. 131.

- II. d. *Prijs* :
- 4 fr. per jaar.
  - 3 fr. per jaar op 19-IX-1860.
- e. *Formaat* : 24 × 17,5 cm., 2 kol., 4 pp.
- f. *Periodiciteit* : wekelijks (zo.).
- g. *Oplage* : 300 exemplaren, op 24-III-1859 (1).
- III. a. *Stichtingsdatum* : 14-XII-1856.
- Laatst aangetroffen nummer* : 25-II-1866.
- d. e. *Uitgever, Drukker* : Désiré Allaert, Roesbrugge-Haringe (2).
- IV. *Katoliek informatie- en annoncenblad* (3).

WATOU

De Opvoeder

- I. *Bewaarplaats* :
- K.B.B. (F.M.) : 1-VII-1911.
  - M.I.P. (C.F.) : 1-III-1908.
- II. a. *Ondertitel* : Tijdschrift toegewijd aan opvoeding, onderwijs, letteren, kunst en wetenschap.
- d. *Prijs* : 4,5 fr. per jaar.
- e. *Formaat* : 18,5 × 10,5 cm., 10 pp.
- f. *Periodiciteit* : 3 × per maand (4).
- h. *Adres* : Watou-bij-Poperinge.
- III. a. *Stichtingsdatum* : 1900 (?) (5).
- Laatst aangetroffen nummer* : 1-VII-1911.
- d. e. *Uitgever, Drukker* : H. Stroobandt, Oedelem-bij-Brugge.
- IV. *Katoliek Vakblad voor onderwijzers*.

(1) *De Dorpsbode*, 24-III-1859, p. 1.

(2) Désiré Allaert-Caron was eveneens handelaar in kristal, glas, porselein en gleis.

(3) „... nogthans zullen Godsdienst, Wetten en goede zeden zyne verdedigers in ons vinden, terwyl partyschap, haet en nyd zullen verbannen worden om nimmer plaats in onze kolommen te vinden”. *De Dorpsbode*, 14-XII-1856, p. 1.

(4) „Verschijnende den 1^{en}, 11^{en} en 23^{en} van elke maand (éénmaal in de Septembermaand)”.

(5) Het eerst aangetroffen nummer van 1-III-1908 betreft jg. IX, nr. 7.

WERVIK

De Grensgalm, v. Wytschate

De Handboog

- I. *Bewaarplaats* :
K.B.B. (F.M.) : 5-IV-1889.
M.I.P. (C.F.) : 15-II-1889 (I, nr. 1).
- II. a. *Ondertitel* : Aankondigingsblad.
d. *Prijs* : 3 fr. per jaar of gratis (1).
e. *Formaat* : 28 × 19 cm., 2 kol., 4 pp.
f. *Periodiciteit* : wekelijks (vr.) (2).
- III. a. *Stichtingsdatum* : 15-II-1889.
Laatst aangetroffen nummer : 5-IV-1889.
- IV. Sport- en aankondigingsblad.

Journal d'annonces de Wervicq

- I. *Bewaarplaats* :
K.B.B. (F.M.) : 10-II-1894.
M.I.P. (C.F.) : 5-XII-1891.
- II. b. *Vignet* : Wapenschild van Wervik.
d. *Prijs* : 2 fr. per jaar of gratis (3).
e. *Formaat* : 32 × 21 cm., 2 kol., 4 pp.
f. *Periodiciteit* : wekelijks (za.).
g. *Oplage* : 900 exemplaren, op 10-II-1894 (4).
- III. a. *Stichtingsdatum* : IX-1891 (5).
Laatst aangetroffen nummer : 10-II-1894.

---

(1) *De Handboog* wordt gratis gezonden naar alle Maatschappijen die hunne schietingen er doen inzetten, vermits de aankondigingen beloopt tot 4,50 fr. voor België en 7 fr. voor Frankrijk.

(2) Verscheen alleen van de 15de februari tot de 15de november.

(3) „Ce journal est envoyé gratuitement à MM. les Notaires des arrondissements de Courtrai et d'Ypres.”

(4) *Journal d'annonces de Wervicq*, 10-II-1894, p. 1.

(5) Het eerst aangetroffen nummer van 5-XII-1891 betreft jg. I, nr. 13.

- d. e. *Uitgever, Drukker* :
Charles Castelein, rue Neuve, 7,
Auguste Bonduelle, rue Neuve, 7, op 10-II-1894.
- IV. Annoncenblad.

De Werkman

- I. *Bewaarplaats* :
K.B.B. (F.M.) : XII-1907 (I, nr. 1).
M.I.P. (C.F.) : XII-1907 (I, nr. 1).
- II. a. *Ondertitel* : Maandblad uitgegeven door de Werkliedenpartij van Wervick.
d. *Prijs* : 2 ct. per nummer.
e. *Formaat* : 30 × 22 cm., 2 kol., 4 pp.
f. *Periodiciteit* : Maandelijks.
g. *Oplage* : 500 exemplaren in 1910 (1).
h. *Adres* : Volkshuis, Molenstraat, Wervik.
- III. a. *Stichtingsdatum* : XII-1907.
Verscheen nog in 1910 (2).
e. *Drukker* : Volksdrukkerij, Menen.
g. *Redacteur* : H. Debacker.
- IV. Socialistisch opinieblad.

WIJTSCHATE

De Grensgalm

- I. *Bewaarplaats* :
K.B.B. (F.M.) : 7-V-1904.
M.I.P. (C.B.) : 9-V-1896; 9-III-1901;
(C.F.) : 16-II-1901.
- II. a. *Ondertitel* : Aankondigingsblad voor de kantons Meessen, Wervick, Yperen & Poperinghe.

---

(1) *Le Fureteur*, III-1911, pp. 55-56.

(2) *Ibidem*.

- d. *Prijs* :
 2 fr. per jaar of gratis (1).
 1,5 fr. per jaar of gratis, op 9-v-1896.
- e. *Formaat* :
 31,5 × 22 cm., 3 kol., 2 pp.
 37 × 22 cm., 3 kol., 2 pp., op 7-v-1904.
- f. *Periodiciteit* : wekelijks.
- g. *Oplage* :
 1896 : 800 exemplaren.
 1901 : 800 exemplaren.
 1904 : 750 exemplaren (2).
- III. a. *Stichtingsdatum* : 1895 (3).
Laatst aangetroffen nummer : 7-v-1904.
- d. e. *Uitgever, Drukker* :
 H. Fournier, Wytschate.
 Wed. H. Fournier, Wytschate, op 7-v-1904.
- IV. *Annoncenblad*.

De Raadselbode

- I. *Bewaarplaats* :
 K.B.B. (F.M.) : 7-v-1904; 20-I-1907; 8-III-1908.
 M.I.P. (C.B.) : 3-IX-1905; 16-II-1908;
 (C.F.) : 16-II-1901 9-III-1901; 19-v-1907.
- II. a. *Ondertitel* :
 Wekelijksch Raadsel- en Nieuwsblad.
 Tolk van de Vlaamsche Raadselliefhebber, op 16-II-1908.
- b. *Vignet* : A
           VVK
           V
- c. *Motto* :
 Nut en verzet.
 Vlaamsch en vrij, op 16-II-1908.
- d. *Prijs* : 2 fr. per jaar.

---

(1) „Kosteloos verspreid in 37 steden en gemeenten dier kantons“.

(2) Cijfers door het blad zelf medegedeeld.

(3) Het eerst voorhanden nummer van 9-v-1896 betreft jg. II, nr. 19.

- e. *Formaat* :
  - 31,5 × 22 cm., 3 kol., 2 pp.
  - 37 × 22 cm., 3 kol., 4 pp., op 3-ix-1905.
- f. *Periodiciteit* : wekelijks (zo.).
- h. *Adres* : Jerome Depuydt, Kimmel.
- III. a. *Stichtingsdatum* : 1901 (1).
  - Laatst aangetroffen nummer* : 8-III-1908.
- d. *Uitgever* : Jerome Depuydt, Kimmel.
- e. *Drukker* :
  - H. Fournier, Wytschate.
  - Wed. H. Fournier, en Zoons, Wytschate, op 7-v-1904.
- IV. *Ontspanningsblad*.

---

(1) Het eerst voorhanden nummer van 16-ii-1901 betreft jg. I, nr. 7.

TOTAALOVERZICHT

De Geschiedenis van de pers te Ieper vangt aan in 1814 met het verschijnen van *La Feuille d’Affiches, d’Annonces et d’Avis divers d’Ypres*. Toen de uitgever, Annoy-Vandevyver, op 9 oktober 1814, ingevolge het artikel van 23 september 1814, de toelating vroeg om verder te mogen verschijnen, werd dit hem geweigerd daar hij geen lijst van 300 abonneenten kon voorleggen (1).

Het daarop volgend blad *Le Propagateur* verscheen in augustus 1818. Na enkele jaren werd dit a-politiek blad, dat tweemaal in de week verscheen, vervangen door de vlaamstalige *Nieuwe Gazette van Yperen*. Dit laatste, dat waarschijnlijk uitsluitend een publiciteitsblad was en niet voldeed aan de verwachtingen der lezers (2), verdween in december 1825. In januari 1826 begon R. Gambart opnieuw met het uitgeven van *Le Propagateur* en van 1826 tot 1871 verscheen dit blad ononderbroken tweemaal in de week. Aanvankelijk a-politiek, werd het vrij spoedig de verdediger van de katholieken te Ieper.

Op 1 september 1840 verscheen bij Lambin-Verwaerde een liberaal blad *La Publicité*, dat na enkele maanden werd opgevolgd door *L’Ami du Commerce et de la Librairie*. Dit laatste, dat aanvankelijk verscheen onder het mom van een a-politiek informatieblad voor boekenliefhebbers, begon spoedig liberaal te sympatiseren en werd in januari 1842 opgevolgd door de liberale *Echo d’Ypres*.

Intussen was een nieuw liberaal blad *Le Progrès* verschenen (1 mei 1841), dat aanvankelijk hevig was gekant tegen het gemengd ministerie van J.-B. Nothomb. In 1850 kreeg *Le Progrès* een vlaamstalige bondgenoot *De Volksvriend*, en beiden werden vurige verdedigers van de doctrinaire liberalen in het arrondissement Ieper. Daartegenover stond het progressistisch liberaal blad *L’Opinion* dat van 1863 tot 1873 verscheen en achtereenvolgens bij F. Fleracker, J.-A. Slingenayer en V. Verteneuil werd gedrukt. Toen *Le Progrès* na een periode van democratische gezindheid (1890-1893) in 1894 terugkwam tot zijn vroegere doctrinaire opvattingen, werd een nieuw democratisch weekblad *La Lutte - De Strijd* gesticht.

In 1899 sloten de liberalen van Ieper een overeenkomst (3) waarbij in het vervolg slechts twee liberale bladen zouden verschijnen :

---

(1) J. DE SMET, *op. cit.*, *Biekorf*, LIV, 1953, p. 187.

(2) Prospectus van *Le Propagateur*, XII-1825.

(3) *La Lutte-De Strijd*, 16-XII-1899, p. 1.

de franstalige *Progrès* en het in 1886 gestichte *Weekblad van Yperen*. Bijgevolg hield Lambin-Mathée op met het uitgeven van *La Lutte*, doch in november 1904 stichtte hij een nieuw liberaal volksgezind weekblad *De Weergalm*.

Het aantal katolieke bladen in het arrondissement Ieper was geringer. Behalve de reeds vermelde *Propagateur*, verschenen bij de uitgever D. Lambin-Mortier in 1851 *De Yperling* en in augustus 1875 de *Gazette van Yperen*.

In 1866 stichtte men twee katolieke bladen, de franstalige *Journal d'Ypres* en het nederlandstalig *Nieuwsblad van Yperen*. Beide kranten verschenen tot het uitbreken van Wereldoorlog I en werden achtereenvolgens gedrukt bij F. Vanderghinste, Demets en Br. Callewaert. Bij deze laatste werd nog vanaf 1906 het katholiek volksgezind weekblad *Onze Standaard* uitgegeven. In november 1912 verscheen bij de weduwe Br. Callewaert *Het Ypërsche Volk*. Dit blad was ontstaan door het samenvoegen van een gelijknamig blad, dat sedert 1910 bij G. Bras-Tavernier verscheen en *Het Nieuwsblad van Yperen*.

De voornaamste publiciteitsbladen te Ieper waren *Le Courrier d'Ypres* (1853), *Annoncenblad van Yperen* (1878) en *Le Messenger d'Ypres* (1887). Deze bladen lieten zich niet in met politiek en naast de talrijkeannoncen, werd hier en daar wat lokaal nieuws gedrukt.

Behalve te Ieper, verschenen in het arrondissement ook nog weekbladen te Poperinge, Roesbrugge-Haringe, Wervik en Wijtschate. Deze bladen echter waren meestal lokale nieuws- en publiciteitsbladen.

V. ARRONDISSEMENT KORTRIJK

Deerlijk	Menen
Dottenijs	Moeskroen
Harelbeke	Waregem
Heule	Wevelgem
Kortrijk	

DEERLIJK

De Duivenbode

- I. *Bewaarplaats* :
- K.B.B. (F.M.) : 13-II-1892; 8-XI-1907; 25-XII-1908; 12-XI-1909.
S.B.A. : 28-VIII-1890; 24-VI-1892; 28-IV-1893.
M.I.P. : 22-X-1892; 31-VIII-1906; 15-IV-1910.
- II. a. *Ondertitel* :
- Orgaan der Vlaandersche Duivenliefhebberij. Weekblad voor Maatschappijen en liefhebbers.
Officieel orgaan der bijzonderste West-Vlaamsche Maatschappijen, op 12-XI-1909.
Officieel orgaan der West-Vlaamsche Maatschappijen. Wekelijks verschijnende en toegewijd aan de belangen der geheele Vlaandersche Duivenliefhebberij, op 15-IV-1910.
- b. *Vignet* :
- Vliegende duif.
Eén vliegende en twee zittende duiven, op 31-VIII-1906.
Geen titeltekening op 12-XI-1909.
- d. *Prijs* : 3 fr. per jaar.
- e. *Formaat* :
- 37×25 cm., 3 kol., 4 pp.
33×22,5 cm., 3 kol., 8 pp., op 12-XI-1909.

- f. *Periodiciteit* : wekelijks (1).
 g. *Oplage* : ongeveer 5.000 (2).
 h. *Adres* :
     Harelbekestraat, 11.
     Harelbekestraat, 12, op 25-XII-1908.
- III. a. *Stichtingsdatum* : 1887 (3).
     Werd voortgezet na de eerste wereldoorlog (4).
 d. e. *Uitgever, Drukker* : A. Deleersnyder, Harelbeekstraat.
- IV. *Sportblad* (5).

Rijwiel

- III. a. 1904 (?).
 d. e. *Uitgever, Drukker* : Deleersnyder, Harelbekestraat.
- IV. *Sportblad* (6).

Vlaanderen Vrij!

- I. *Bewaarplaats* :
 K.B.B. (F.M.) : II-1912.
 M.I.P. (V.H.) : II-1912.

(1) „In de wintermaanden de zaterdag en in de zomermaanden de donderdag”. Vanaf 31-VIII-1906 steeds de vrijdag.

(2) Door het blad zelf medegedeeld, 12-XI-1909, p. 8.

(3) Zie *Répertoire général de la presse belge*, 1895, p. 127.

(4) In K.B.B. (F.M.) bewaart men nummer van 5-IX-1947, jg.60.

(5) „Gij, duivenliefhebbers, die aan *De Duivenbode* nog niet geabonneerd zijt, leest hier.

Sedert *De Duivenbode* — ten prijze van vele opofferingen — haar gewoon formaat tegen het huidige boekvormige ruidde, zijn we menigmaal aangenaam verrast geweest door den bijval die de nieuwe *Duivenbode* inoogst.

In haren omtrek en in haar getal abonnés, hebben zich eene groote uitbreiding en eene onverhoopte vermeerdering voorgedaan.

Niet dat wij er op stoffen — zoals een uitgever van zekere duivengazet nog onlangs deed — dat wekelijks vijf duizend nummers verzonden worden, neen! Maar dit zeggen wij : dat *De Duivenbode* tegenwoordig op een getal nummers afgedrukt wordt, dat nog nooit door een vlaamse duivengazet is bereikt geworden. Dit zegt genoeg! ...” *De Duivenbode*, 12-XI-1909, p. 8.

„*De Duivenbode* is een onafhankelijk orgaan. 't Is eene der zeldzame gazetten in België, die niet 't orgaan is van een constateurfabriek of vergezellingsdienst. Ze moet hare lezers niet bezighouden immer met denzelfden rim-ram, constateurs- of vergezellingskwesities. En, gelijk het maar al te dikwijls voorvalt met andere, zal *De Duivenbode* niet moeten zwijgen over zekere gevallen, om hare belangen niet te benadeeligen”. *De Duivenbode*, 25-XII-1908, p. 1.

(6) *Provinciale Wegwijzer...*, 1905, p. 25.

- II. a. *Ondertitel* : Maandblad der Vrije Kristene Volkspartij uitge-
 geven door de Arrondissementen Kortrijk en Gent.
 b. *Vignet* : Handdruk.
 c. *Motto* : Door lezing tot geestesontwikkeling. Door geestes-
 ontwikkeling tot vrijheid en lotsverbetering.
 d. *Prijs* : 0,5 fr. per jaar ; 2 ct. per nummer.
 e. *Formaat* : 32,5 × 25,5 cm., 3 kol., 4 pp.
 f. *Periodiciteit* : Maandelijks.
 h. *Adres* : Desselghemstraat, 9.
- III. a. *Stichtingsdatum* : II-1912.
 d. *Uitgever* : Remi Vanderschelden, Desselghemstraat, 9, Deer-
 lijk (1).
 e. *Drukker* : Camiel Nys-Berton, Kanaalstraat, 45, Kortrijk.
 g. *Medewerker* : G. Buysschaert.
- IV. Christen-demokratisch opinieblad (2).

DOTTENIJS

Le Dottignien Catholique

Le Dottignien, op III-1908.

- I. *Bewaarplaats* :
 K.B.B. (F.M.) : III-1908 ; IV-1908 ; XI-1909.
 M.I.P. (C.F.) : (II)-1908 ; IV-1908.
- II. b. *Vignet* : Kerktoren van Dottenijs, op III-1908.
 c. *Motto* : Cordialement présenté, loyalement gardé.
 e. *Formaat* : 44 × 28,5 cm., 4 kol., 4 pp.
 g. *Periodiciteit* : maandelijks.

---

(1) *Le Fureteur*, XII-1911, jg. IX, p. 34.

(2) „Onze werking zal zijn hetgeen zij zeeds 18 jaar lang is : Eerlijk en gematig, recht
 geven aan wie recht toekomt, alle goede wetten en voorstellen bijtreden, gelijk van wie zij
 voortkomen, maar benevens dit, alle onrechtvaardige wetten bekampen uit al onze macht.
 Dit is ons hoofddoel!”

„Alle rechtvaardige wetten verdedigen, zeg ik, ja, vast en zeker, en daardoor verstaan
 wij : De Godsdienst erbidigen, omdat wij moeten bekennen dat, zonder kristene Gods-
 dienst, alle goede samenleving onmogelijk is.

Wij eischen ook Algemeen Stemrecht, gepaard met Evenredige Vertegenwoordiging...
 Eén man, één stem! G. Buysschaert”. *Vlaanderen Vrij*, II-1912, p. 1.

- III. a. *Stichtingsdatum* : 1908.
Laatst aangetroffen nummer : XI-1909.
 d. *Uitgever* : Houdmont-Carbone, Brugge.
- IV. *Katoliek informatieblad* (1).

La Petite Feuille Ouvrière

- I. *Bewaarplaats* :
 K.B.B. (F.M.) : 30-X-1910.
 M.I.P. (C.F.) : 30-X-1910.
- II. a. *Ondertitel* : Revue mensuelle des organisations du parti ouvrier de Dottignies.
 d. *Prijs* : gratis.
 e. *Formaat* : 26 × 17,8 cm., 2 kol., 4 pp.
 f. *Periodiciteit* : Maandelijks.
 g. *Oplage* : 500 exemplaren (2).
- III. a. *Stichtingsdatum* : 1908 (3).
Laatst aangetroffen nummer : 30-X-1910.
- IV. *Socialistisch opinieblad* (4).

(1) *Le Dottignien* is ontstaan in vervanging van *Journal de Mouscron*.

„Un nouveau journal catholique cantonal vient de paraître à Mouscron. Il s'appelle *La Frontière* et il remplace le *Journal de Mouscron*. C'est à la disparition de ce dernier que *Le Dottignien* avait été créé, et cela uniquement pour remplacer, à Dottignies tout au moins, le journal disparu. L'apparition de *La Frontière* fait donc cesser le motif pour lequel *Le Dottignien* avait été formé. Et par une conséquence logique celui-ci a annoncé par la voie de *La Frontière* qu'il faisait place au nouvel organe.

Mais il est des circonstances, desquelles nous ne dirons rien, mais qui sont telles que disparaître pourrait être attribué à l'effet d'une manigance haineuse de l'adversaire, qui pourrait croire qu'il nous fait peur. *Le Dottignien* a été, est, et restera sans reproche, et veut montrer qu'il est aussi sans peur.

Par conséquent il ne disparaît pas. Il continuera à défendre à Dottignies la Vérité, le Bien et la Religion. Mais il ne veut cependant pas faire tort à *La Frontière* au contraire, il veut favoriser celle-ci de tout son pouvoir". *Le Dottignien*, IV-1908, p. 1.

(2) J. WAUTERS : *La Presse socialiste en 1910*, in *Fureteur*, III-1911, p. 55.

(3) Het enig voorhanden nummer van 30-X-1910 betreft jg. III, nr. 10.

(4) „Si le clergé vient vous défendre de lire les journaux socialistes, c'est parce qu'il voit que l'ouvrier va trouver et apprendre dans ses colonnes, des choses qu'il ne peut pas savoir d'après eux". *La Petite Feuille Ouvrière*, 30-X-1910, p. 1.

HARELBEKE

De Leyebode van Harelbeke en de omliggende Gemeenten

- I. *Bewaarplaats* : M.I.P. (C.B.) : 30-I-1859.
- II. a. *Ondertitel* : Nieuws- en Aankondigingsblad.
c. *Motto* : Landbouw — Koophandel — Nijverheid.
d. *Prijs* : 6 fr. per jaar.
e. *Formaat* : 37×26 cm., 4 kol., 4 pp.
f. *Periodiciteit* : wekelijks (zo.).
- III. a. *Stichtingsdatum* : begin 1858 (1).
Emg aangetroffen nummer : 30-I-1859.
d. e. *Uitgever, Drukker* : Eugène Debrauwer.
- IV. *Katoliek informatieblad*.

Sportman

- I. *Bewaarplaats* :
K.B.B. (F.M.) : I-III-1910.
M.I.P. (C.B.) : I-III-1910.
(C.F.) : I-III-1910.
- II. a. *Ondertitel* : Orgaan aller Sports.
d. *Prijs* : 4 fr. per jaar ; 5 ct. per nummer.
e. *Formaat* : 49×29,5 cm., 3 kol., 4 pp.
f. *Periodiciteit* : wekelijks (2).
h. *Adres* : Marktstraat, 101.
- III. a. *Stichtingsdatum* : I-III-1910.
d. e. *Uitgever, Drukker* : Wed. Carlier-Debrauwer.
- IV. *Sportblad*.

Het Volksblad

- I. *Bewaarplaats* :
K.B.B. : jg. 1899-1901.
K.B.B. (F.M.) : 16-IV-1899 ; 24-VI-1900.

---

(1) Het enig bewaarde nummer van 30-I-1859 betreft jg. 2, nr. 57. Zie ook : P. ALLOSERY, op cit., dl. II, p. 107 : „Weekblad verschenen in 1858. Van andere jaren weten wij niets”.

(2) „... zal in den Winter éénmaal per week, Dinsdags, verschijnen, 's Zomers den Maandag en den Vrijdag en zelfs meermaals per week, volgens de omstandigheden”.

S.B.A. : 15-I-1899.
M.I.P. (C.B.) : 24-XII-1905.
(V.H.) : 8-IX-1901.
(C.F.) : 5-II-1899.

II. a. *Ondertitel* :

Liberaal-Democratisch Weekblad voor Kortrijk, Harelbeke en omliggende gemeenten.

Volksgезинд Weekblad voor Kortrijk, Harelbeke en omliggende gemeenten, op 22-I-1899.

Volksgезинд Weekblad, verschijnende te Harelbeke den zaterdag van iedere week, op 21-VII-1901.

d. *Prijs* : 2,5 fr., 5 ct.

e. *Formaat* : 48,5 × 29,5 cm., 4 kol., 4 pp.

f. *Periodiciteit* : wekelijks (za.).

h. *Adres* : Gentstraat, 101.

III. a. *Stichtingsdatum* : 1-I-1899.

Verscheen nog in 1910 (1).

d. e. *Uitgever, Drukker* : A. Carlier-Debrouwer, Gentstraat, 101(2).

IV. Liberaal opinieblad (3).

---

(1) *Annuaire officiel illustré de la presse belge*, 1910-1911, p. 182.

(2) Uitgegeven door de liberale jonge wacht. S. H. SCHOLL (O.P.) : *De geschiedenis van de arbeidsbeweging in West-Vlaanderen*, 1875-1914, p. 91.

(3) Het blad is ontstaan om *De Stad Kortrijk* te steunen in het arrondissement.

„Aan onze lezers.

Veel handen maken licht werk, zegt een oud Vlaamsch Spreekwoord.

Ons daarop steunende, komen wij met moed en vol vertrouwen een handje leenen aan het verdienstelijk weekblad *De Stad Kortrijk*, die sedert jaren zoo moedig strijdt tot opbeuring der liberale denkwijze.

De Stad Kortrijk was tot nu toe het eenig liberaal, Vlaamsch weekblad voor Kortrijk en omliggende gemeenten, Zulks scheen ons onvoldoende, destemeer omdat dit blad onmogelijk den strijd kon voeren tegen het overgroot getal katholieke weekbladen en andere fanatieke centenblaadjes, die zoo overvloedig te Kortrijk en op de omliggende gemeenten verspreid worden.

Het Volksblad zal hetzelfde programma volgen, de zelfde belangen verdedigen en onder hetzelfde vaandel strijden”.

„Met open vizier zal *Het Volksblad* ten strijde trekken tegen de verdelgers van het openbaar onderwijs; tegen de dweepzuchtige gemeentebesturen van dorp en stad; die de belangen der ingezetenen verwaarlozen en slechts één punt voor oog hebben : het eigenbelang; tegen deze die alles in 't werk stellen om het volk van langs om meer te verkwezen en trachten alle vermaak en uitspanning te doen verdwijnen, ten nadeele van winkeliers, herbergiers en andere neringdoeners.

Het Volksblad zal strijden ter opbeuring van het openbaar onderwijs, zoo schandelijk ontreedder door onze tegenstrevers.

Strijden tot het bekomen van het rechtvaardig stelsel der Evenredige Vertegenwoordiging en het Algemeen uitgebreid Stemrecht, in vervanging van de tegenwoordige knoeiwet, terecht de Wet der vier eerloosheden genaamd.

Het zal vooral de belangen behartigen van burger en werkmans uit al zijne krachten medewerken tot het bekomen van een pensioen voor de oude werklieden, opdat zij, door

HEULE

De Heulsche Bode

- I. *Bewaarplaats* :
  - K.B.B. (F.M.) : 1-1-1911.
  - M.I.P. (C.B.) : 1-1-1911.
  - (V.H.) : 14-v-1911.
  - (C.F.) : 1-1-1911.
- II. a. *Ondertitel* : Katholiek Volksgezind weekblad voor Heule en 't omliggende.
  - c. *Motto* : Voor God en Vlaanderland ! Wilt ge voordeel — Leest met oordeel.
  - d. *Prijs* : 3 fr. per jaar ; 5 ct. per nummer.
  - e. *Formaat* : 47 × 31 cm., 5 kol., 4 pp.
  - f. *Periodiciteit* : wekelijks (zo.).
- III. a. *Stichtingsdatum* : 1-1-1911.
  - Laatst aangetroffen nummer* : 14-v-1911.
  - e. *Drukker* : Drukkerij St.-Pieters.
- IV. *Katoliek informatieblad* (1).

den arbeid versleten, hunne laatste dagen in rust en vrede zouden kunnen doorbrengen, zonder de hand tot eene aalmoes te moeten uitsteken.

In één woord : *Het Volksblad* zal strijden voor al wat schoon en edel is, rechtvaardig en billijk voor Vorst, Volk en Taal.

Wij rekenen op de medewerking onzer politieke vrienden van stad en dorp ; wij, van onzen kant, geven de verzekering niets te zullen verwaarloozen om ons blad zoo verdienstig en aantrekkelijk mogelijk te maken". *Het Volksblad*, 1-1-1899, p. 1.

(1) „Een Nieuw Weekblad. Een splinternieuw ! Te Heule dan nog, en dat als nieuwjaarsgeschenk.

Wat is dat nu voor een blad ? Waarom ? — Wat wil men ? — Zijn er nog geen gazetten genoeg ?

Kom, kom, vriend luister liever en ge zult het gaan vernemen.

Waarom die gazet is — Om gelezen te worden, niets zo eenvoudig.

Wat men wil ? — Nuttig zijn en aangenaam terzelfdertijd !

... Ja, wij hebben ons te verweeren en meteen ons aller belang en voordeel te behertigen Daartoe dienen alle krachten gebruikt, alle pogingen aangewend, alle middels in 't werk gesteld !

En wat is daartoe beter geschikt en meer bekwaam dan een goed en degelijk weekblad, eigen en plaatselijk ? Een blad dat tot de rijken en burgers, tot neringdoeners en ambachtslieden doordringt, dat goede verstandhouding doe heerschen tusschen patroon en werklieden, tusschen bazen en gezellen onderen ?

Een blad dat de belangen behertigt, dat spreekt over vakvereeningen, over pensioenen, bonden en instellingen allerhande, alle godsdienstige en maatschappelijke kwestien en vraagstukken behandeld om alle misverstand te verbannen. "Om 't volk te verbeteren, zei een groot wijsgeer, hebt gij het maar te onderrichten en te onderwijzen".

Als eerste baanbreker dus, een Heulsch weekblad, welhaast eene volksbibliotheek, later een geschikt en passend vakonderricht met lees- en studiekringen en meer andere nuttige verbeteringen, dat moet en zal er komen !

Ziedaar wat *de Heulsche Bode* wil, en met Gods hulp zal trachten te volbrengen".
De Heulsche Bode, 1-1-1911, p. 1.

De Katholieke Standaard

- I. *Bewaarplaats* :
K.B.B. (F.M.) : 7-VII-1912; 20-VII-1913.
M.I.P. (C.B.) : 7-VII-1912.
(C.F.) : 16-XI-1913.
- II. a. *Ondertitel* : Volksgezind Weekblad.
c. *Motto* : Voor God en Vlaanderland.
d. *Prijs* : 3 fr. per jaar; 5 ct. per nummer.
e. *Formaat* : 54 × 41 cm., 6 kol., 4 pp.
f. *Periodiciteit* : wekelijks (zo.).
- III. a. *Stichtingsdatum* : 23-VI-1912 (1).
Laatst aangetroffen nummer : 16-XI-1913.
e. *Drukker* : Drukkerij Sint-Pieters.
- IV. *Katoliek opinieblad*.

KORTRIJK

L'Abeille

- I. *Bewaarplaats* :
K.B.B. (F.M.) : VII-1880.
M.I.P. (C.F.) : III-1880.
- II. a. *Ondertitel* : Revue périodique.
c. *Motto* : Bien faire et laisser dire. Suum cuique.
d. *Prijs* : 2 fr. per jaar; 15 ct. per nummer.
e. *Formaat* : 20 × 11,5 cm., 16 pp.
f. *Periodiciteit* : Maandelijks.
h. *Adres* : Rue de Tournai, 69.
- III. a. *Stichtingsdatum* : III-1880.
Verscheen tot in 1881 (2).
d. e. *Uitgever, Drukker* : Ch. Vandesteene, Rue de Tournai, 69.
- IV. *Neutraal informatieblad*. (3)

(1) Het eerst voorhanden nummer van 7-VII-1912 betreft jg. I, nr. 3.

(2) P. ALLOSSERY, *op. cit.*, dl. II, p. 165.

(3) „... L'Abeille entend ne se désintéresser d'aucune des grandes questions politiques, sociales et économiques qui préoccupent et passionnent à juste titre tous ceux qui réfléchissent. Ces questions, elle les abordera résolument et elle les traitera avec calme, avec impartialité, sans parti pris et sans autre passion que celle du bien.

Affiches, Annonces et Avis Divers de Courtrai, v. FEUILLE PÉRIODIQUE
DE COURTRAI

L'Ami du Voyageur, v. DE VRIEND VAN DEN REIZIGER

L'Arc-à-main d'Acier, v. DE STALEN HANDBOOG

L'Avenir de Courtrai et de l'Arrondissement, v. LA CONSTITUTION

De Briefdrager

- I. *Bewaarplaats* :
K.B.B. (F.M.) : 1-1906.
M.I.P. (C.F.) : 1-1906.
- II. b. *Vignèt* : Briefdrager.
  - c. *Motto* : Wie is het die de wereld overwint, dan die gelooft dat Jezus is de zoon Gods!
  - d. *Prijs* : 0,50 fr. per jaar.
  - e. *Formaat* : 18,5 × 10,5 cm., 16 pp.

La gestion des affaires communales attirera également son attention, ainsi que les mesures à prendre dans l'intérêt de la prospérité de la ville.

Au point de vue politique, sa devise sera : Liberté et Progrès; son drapeau, celui de la Constitution.

Les mêmes principes de liberté la guideront sur le terrain économique".

„Notre programme. Parmi les divers organes de la publicité courtraisienne, une place, ce nous semble, restait à prendre. Les différents journaux de la localité, exclusivement occupés, sous des couleurs opposées, de questions politiques, négligent trop souvent peut-être de s'adresser à l'intelligence des lecteurs. C'est cette lacune que nous allons tâcher de combler.

Ainsi que son titre l'indique, *L'Abeille* ira butiner un peu partout et prendra son bien où elle le trouvera. Ce sera une petite revue agréable et instructive à la fois, composée de morceaux choisis avec un soin minutieux et dont la lecture laissera dans l'esprit une impression saine et fortifiante...

L'Abeille s'efforcera en outre de vulgariser toutes les inventions nouvelles et de rendre accessibles à toutes les intelligences les progrès réalisés dans les diverses branches où l'esprit humain porte ses investigations et son activité.

La rédaction de *L'Abeille* n'a négligé aucun moyen pour parvenir à la réalisation du plan qu'elle s'est imposé. Persuadée que c'est du choc des idées que jaillit la lumière, elle s'est assurée du concours de ses amis à l'étranger. Une correspondance due à leur bienveillante collaboration, lui permettra de tenir les lecteurs de *L'Abeille* au courant de l'état politique, social et intellectuel de différents pays et notamment de l'Allemagne, de l'Italie, de l'Angleterre et des Etats-Unis.

Nous faisons également appel au concours de toutes les personnes qui par leur position, leurs relations, leurs aptitudes auraient à nous faire des communications scientifiques ou d'intérêt public... *L'Abeille*, III-1880, p. 3.

- f. *Periodiciteit* : Maandelijks (?).
 h. *Adres* : Van den Peereboomlaan, 42, Kortrijk.
- III. a. *Stichtingsdatum* : 1-1906.
 e. *Drukker* : Evangelisatie-drukkerij, Groendreef, 89, Brussel.
 g. *Redacteur* : A. W. Frater, Van den Peereboomlaan, 42, Kortrijk.
- IV. *Katoliek vakblad* (1).

Bulletin de la Chambre de Commerce de Courtrai-Roulers

- I. *Bewaarplaats* :
 K.B.B. (F.M.): 24-XII-1909 (specimen); 1-1910.
 M.I.P. (C.F.) : 24-XII-1909 (specimen); 1-1910.
- II. b. *Vignet* : Wapenschild van de stad Kortrijk.
 d. *Prijs* : gratis (2).
 e. *Formaat* : 23 × 13,5 cm., 2 kol., 28 pp.
 f. *Periodiciteit* : Maandelijks.
 h. *Adres* : Rue du Chapitre, 12, Courtrai.
- III. a. *Stichtingsdatum* : 24-XII-1909.
Laatst voorhanden nummer : 1-1910.
 d. *Uitgever* : Chambre de Commerce de Courtrai.
 e. *Drukker* : J. Vermaut, Rue Longue des Pierres, 28, Courtrai.
- IV. *Vakblad* (3).

(1) „*De Briefdrager* is gewijd aan de geestelijke belangen van beambten en ambtenaren bij de posteringen, telegrafie en telefonie in België. Welk doel wij beoogen? Dit eenvoudig blaadje wenschen wij een boodschapper van blijde en groote tijdingen te doen zijn voor hen, die hun levensberoep uitoefenen bij de post, de telegrafie en de telefonie...

Dit blad zal niet bepaald een vakblad zijn, aan vakbladen is er geen gebrek. Wij beoogen op post-, telegraaf- en telefoongebied met de ambtenaren de meest noodzakelijke levensvraag te bespreken en deze is „Wat moet ik doen om zalig te worden”?

... Zoals men direkt merken zal, heeft dit blad geen politieke richting, en zal zich volstrekt met geene politieke vraagstukken bezighouden, ofschoon ons blad een godsdienstig karakter draagt zoo zal het zich toch niet inlaten met godsdienstkwesies, strijdvragen of iets dergelijks. Ons doel is klaar en duidelijk Denkt niet dat wij U preeken of zedelessen gaan opdienen. Wij wenschen in een populair verhalenden trant U het Evangelie bekend te maken en, ervaringen van collegas mede te deelen, d.w.z. van collegas, die op bovengenoemde gewichtige vraag een beslissend antwoord gegeven hebben ...”. *De Briefdrager*, 1-1906, p. 1-2.

(2) Abonnement gratuit pour les membres de la Chambre de Commerce.

(3) „A la séance du bureau du 15 mars dernier, M. Edmond Capelle proposa la création d'un bulletin mensuel, renseignant les travaux de notre Chambre de Commerce.

De cette façon, les membres qui ne viennent pas régulièrement à nos séances, seraient tenus au courant de ce qui s'y était passé. De plus, on mettrait dans ce bulletin, de temps à autre, suivant les circonstances, un résumé d'une question traitée dans une autre Chambre de Commerce ou l'un ou l'autre renseignement pouvant être d'utilité pour nos membres.

La Chronique de la Semaine

La Chronique, op 6-IX-1838.

La Chronique de Courtrai, op 7-IV-1852.

I. *Bewaarplaats* :

K.B.B. : jg. 1838-1841. 1-II-1852; 15-II-1852 t/m 29-VI-1852.

K.B.B. (F.M.) : 25-IX-1840.

M.I.P. (C.B.) : 17-VIII-1840; 4-V-1842; 17-IX-1848; 26-V-1850;
7-IV-1852.

(C.F.) : 7-X-1838; 2-III-1847; 24-VI-1848; 14-IV-1850.

R.A.B. Mod. Archief 1845/3 Elections : 6-VI-1845.

II. a. *Ondertitel* :

Journal de Courtrai.

Journal de Courtrai, d'annonces et d'avis divers, op 2-III-1847.

Journal quotidien, d'annonces et d'avis divers, op 7-IV-1852.

d. *Prijs* :

12 fr. per jaar.

14 fr. per jaar, op 3-I-1839.

15 fr. per jaar, op 14-III-1839.

16 fr. per jaar, op 1-II-1852.

e. *Formaat* :

32 × 22 cm., 3 kol., 4 pp.

31 × 21 cm., 3 kol., 4 pp., op 3-IV-1839.

34,5 × 22 cm., 3 kol., 4 pp., op 14-X-1840.

36,5 × 27,5 cm., 4 kol., 4 pp., op 24-VI-1848.

34 × 28 cm., 4 kol., 4 pp., op 1-II-1852.

34 × 22 cm., 3 kol., 4 pp., op 7-IV-1852.

f. *Periodiciteit* :

Wekelijks (zo.).

2 × per week (do. en zo.), op 6-IX-1838.

3 × per week (di., do. en za.) (1), op 2-IV-1839.

Par là même, notre Chambre de Commerce offrirait un intérêt plus grand pour tous ceux qui en font partie et la création d'un bulletin, que nous enverrions en outre à d'autres Chambres de Commerce, nous amènerait également les publications de ces Chambres et nous permettrait à notre tour, de tirer profit de leurs travaux.

Cette proposition fut adoptée en principe et après avoir été examinée dans tous ses détails à d'autres séances du bureau, elle fut portée devant l'assemblée générale, qui décida de faire l'essai du bulletin pour une période d'un an...". *Bulletin de la Chambre de Commerce de Courtrai-Roulers*, 24-XII-1909, p. 9.

(1) *La Chronique*, 14-III-1839, p. 1 : „Le nombre toujours croissant de nos abonnés, et la grande publicité que reçoit notre feuille, nous font un devoir de redoubler de soins et d'activité pour continuer à mériter ce bienveillant accueil.

3 × per week (zo., wo. en vr.), op 24-VI-1848.
dagelijks, behalve de zondag, op 4-IV-1852.

g. *Oplage* :

1844 : 1e trimester : 132 abonneuten.

2e trimester : 164 abonneuten.

3e trimester : 139 abonneuten.

4e trimester : 191 abonneuten.

1845 : 1e trimester : 164 abonneuten.

2e trimester : 159 abonneuten.

3e trimester : 191 abonneuten.

4e trimester : 155 abonneuten (1).

h. *Adres* :

Grande Place, Courtrai.

Rue de la Chaussée, Courtrai, op 4-V-1842.

Grand'Place, op 14-IV-1850.

III. a. *Stichtingsdatum* : 8-VII-1838.

Verscheen nog op 25-V-1854 (2).

b. c. d. e. *Stichter, Eigenaar, Uitgever, Drukker* :

Jaspin, frères et sœurs, Grande Place.

Jaspin, Rue de la Chaussée, op 4-V-1842.

Veuve Jaspin, Grand'Place, op 14-IV-1850.

IV. *Neutraal informatie- en annoncenblad* (3).

A dater du 2 Avril, *La Chronique* paraîtra 3 fois par semaine, sans augmentation dans le prix de l'abonnement, car le léger supplément de 25 centimes par trimestre, pour les timbres, ne peut être considéré comme une augmentation".

(1) Ministerie van Buitenlandse Zaken : *Archiefdienst*, dossier nr. 10.347 „Renseignements sur la presse. Tableau statistique des journaux publiés dans le Royaume".

(2) Werd nog vermeld in Feuille d'Ostende, 25-VI-1854.

(3) „*La Chronique de Courtrai*, en dépit des vains efforts d'un double rang d'ennemis, les uns, catholiques sans cœur, les autres, libéraux égoïstes, deux mots qui jurent de se trouver ensemble, le vrai libéralisme excluant toute idée d'égoïsme, a accompli aujourd'hui sa dix-huitième année. Plus forte et mieux assise que jamais, elle entre, avec un surcroît d'abonnés, dans une phase nouvelle. Disons-le tout d'abord : à aucune époque de son existence, la *Chronique* n'a été la tribune du mensonge, le porte-voix de l'anarchie. Créée, dès son origine, dans l'unique but de défendre au soleil de la publicité les intérêts si chers de la cité courtraisienne, et créée par un homme qui y eut son berceau et sa tombe, la *Chronique*, de quels reproches que les traitres et les transfuges de la feuille du club des étrangers aient osé la poursuivre, parce que, à l'égard de la veuve de celui que, vivant, ils appelaient leur ami, ils avaient à masquer leur ingratitude politique et à justifier les aspirations honteuses de leur égoïsme, de leur ambition et de leur misérable amour-propre, la *Chronique*, disons-nous, sa collection est là en 18 volumes qui l'atteste, n'a jamais cessé de prendre chaleureusement en mains la défense des intérêts moraux et matériels de la bourgeoisie de Courtrai, de combattre pour l'honneur et la gloire de la cité et de servir, avec désintéressement et une complète indépendance des partis, la cause du progrès, de la civilisation et de la liberté...". *La Chronique*, 4-IV-1852, p. 1-2.

Convoyeur

- I. *Bewaarplaats* : K.B.B. (F.M.) : 31-III-1904.
- II. a. *Ondertitel* : Organe hebdomadaire des Amateurs et Sociétés Colombophiles. Wekelijks blad der Duivenmaatschappijen en Liefhebbers.
  - b. *Vignet* : Wapenschild van Kortrijk.
  - d. *Prijs* : 4 fr. per jaar; 10 ct. per nummer.
  - e. *Formaat* : 48 × 32,5 cm., 4 kol., 4 pp.
  - f. *Periodiciteit* : wekelijks (do. of vr.) (1).
  - h. *Adres* : Rue Longue des Pierres, 26.
- III. a. *Stichtingsdatum* : 31-III-1904.
Bestond nog op 1-1-1905 (2).
- d. e. *Uitgever, Drukker* : Ed. Nuytten en Louis Woutermaertens, Rue Longue des Pierres, 26.
- IV. Sportblad.

La Constitution

L'avenir de Courtrai et de l'arrondissement, op 13-XII-1885 (3).

- I. *Bewaarplaats* :
  - U.B.G. jg. 1881.
  - K.B.B. (F.M.) : 2-VIII-1877; 19-XII-1880; 27-VII-1884; 13-XII-1885; 15-III-1891.
  - M.I.P. (C.B.) : 20-VI-1875; 21-XI-1875; 26-III-1879; 24-VIII-1879; 22-II-1880.
  - (C.F.) : 13-VI-1875; 13-XI-1875; 18-V-1879; 22-II-1880; 13-XII-1885; 9-IX-1890; 29-IX-1907.
- II. a. *Ondertitel* :

Journal de Courtrai et de l'arrondissement. Politique, Littérature, Commerce, Industrie, Finance, Agriculture.

Journal de Courtrai et de l'arrondissement, op 22-II-1880.

---

(1) „'s Vrijdags in de winter en de Donderdag tijdens het vluchtseizoen”.

(2) *Le Fureteur*, 1-1-1905, jg. II, nr. 1, p. 34.

(3) *L'avenir de Courtrai* was het orgaan van de gereorganiseerde liberale Associatie van het arrondissement Kortrijk en aldus de opvolger van *La Constitution*, orgaan van de oude liberale Associatie. H. MAGER, *Annuaire de la presse belge de langue française*, p. 78.

- d. *Prijs* :
- 6 fr. per jaar; 10 ct. per nummer.
  - 5 fr. per jaar; 10 ct. per nummer, op 19-XII-1880.
  - 6 fr. per jaar; 10 ct. per nummer, op 13-XII-1885.
- e. *Formaat* :
- 48 × 33,5 cm., 5 kol., 4 pp.
  - 58 × 39,5 cm., 6 kol. 4 pp., op 22-II-1880.
  - 44,5 × 27,5 cm., 4 kol., 4 pp., op 13-XII-1885.
  - 47,5 × 29,5 cm., 4 kol., 4 pp., op 15-III-1891.
- f. *Periodiciteit* :
- Wekelijks (za.).
  - Wekelijks (za.), op 13-XII-1885.
- h. *Adres* :
- Rue des Vieux Remparts, Courtrai.
  - Rue Boulevard Saint-Jean, Courtrai, op 24-VIII-1879.
  - Local de l'association, café Royal, Courtrai, op 22-II-1880.
  - Rue de Gand, Harelbeke, op 13-XII-1885.
  - Grand'Place, 48, Courtrai, op 24-I-1904.
- III. a. *Stichtingsdatum* : 13-VI-1875.
Verscheen nog in 1914 (1).
- d. e. *Uitgever, Drukker* :
- Ed. Vandesteene.
  - E. Van Cleemputte, op 13-XI-1875.
  - Maurice Verbeke, op 26-III-1879.
  - Prosper Decancq, op 18-V-1879.
  - Lod. De Vriese, Place St.-Michel, Gand, op 22-II-1880.
  - Carlier-Debrauwer, Rue de Gand, Harelbeke, op 13-XII-1885.
  - H. Raes, Grand'Place, 48, Courtrai, op 24-I-1904.
- f. *Direktie* : Henri Raes (2).
- IV. *Liberaal opinieblad* (3).

(1) *Provinciale Wegwijzer*... 1914, p. 308.

(2) H. MAGER : *Op. cit.*, p. 78.

(3) „Notre programme. Aux Libéraux Courtraisiens! L'heure est décisive! L'heure est propice! De toutes parts, le libéralisme, trop longtemps endormi, se réveille enfin. De tous côtés, les associations se réforment; et, au dessus d'elles, les rapprochant et les rehaussant à la fois, la Fédération Libérale vient, aujourd'hui même, déployer son drapeau qui est celui de l'Union. Nous le saluons avec joie, avec espoir ce drapeau si bien et si opportunément relevé par des mains vigoureuses qui sauront le tenir haut et ferme envers et contre tous...”. *La Constitution*, 13-VI-1875, p. 1.

„Nous avons le devoir de dire à ceux dont nous sollicitons le concours et l'appui, qui nous sommes et ce que nous voulons.

Courrier de Courtrai et de l'Arrondissement

Kortrijkse Bode, op 9-v-1885 (1).

Courrier de Courtrai et de l'arrondissement, op 1-1-1887 (2).

I. Bewaarplaats :

S.B.K. : jg. 1876-1889.

K.B.B. (F.M.) : 19-VII-1884 ; 28-XI-1885.

M.I.P. (C.F.) : 8-IX-1877 ; 15-VII-1882 ; 24-X-1885 ; 22-X-1887.

II. c. Motto :

Estre vray pour estre libre.

Estre vray pour estre libre.

Recht voor de vuist, op 9-v-1885.

Estre vray pour estre libre, op 1-1-1887.

d. Prijs : 5 fr. per jaar ; 10 ct. per nummer.

Organe de l'Association Libérale et Constitutionnelle, l'Avenir de Courtrai défendra, dans la presse, les principes dont l'Association poursuit le triomphe sur le terrain électoral : L'indépendance complète et réelle du pouvoir civil ; l'organisation d'un enseignement, laïque à tous les degrés, sous la direction de l'autorité civile et à l'exclusion des ministres des cultes, le retrait des lois réactionnaires et surtout, de la loi néfaste de 1884 sur l'enseignement primaire ; l'amélioration de la condition des classes ouvrière et indigente.

Sur le terrain des intérêts communaux et en vertu des principes inscrits sur notre drapeau, nous combattons avec énergie, l'Administration qui, depuis vingt ans, personnifie à l'Hôtel-de-ville, l'intolérance cléricale et sa résistance désespérée aux progrès des idées modernes...". *L'avenir de Courtrai*, 13-XII-1885, p. 1.

(1) „Nous inaugurons aujourd'hui, avec l'agrandissement de notre format, le *Kortrijksche Bode*. Deux motifs nous ont engagé à introduire cette innovation dans notre journal : les sollicitations répétées de plusieurs amis et l'espoir d'opérer quelque bien sur ce nouveau terrain.

Cette innovation ne modifiera en rien le caractère de notre feuille. *Le Courrier* restera ce qu'il est depuis son origine : véritablement libre et librement vrai.

Deux langues se partagent l'Arrondissement de Courtrai. Il nous a semblé que nous ne pourrions mieux détendre ses intérêts qu'en empruntant l'idiôme propre à chacune des deux parties.

La section flamande, adjointe à notre comité de rédaction, entre en lice pleine d'entrain et d'ardeur. Nous lui souhaitons la bienvenue et espérons faire côte à côte bonne et rude besogne". *Courrier de Courtrai*, 9-v-1885, p. 1.

(2) „... Nous avons, depuis le commencement de cette année, consacré, la plupart du temps, une partie de nos colonnes à des articles flamands. Ce dualisme, en augmentant le nombre des communications qui nous étaient adressées, nous mettait souvent dans l'impossibilité d'en insérer une partie.

Nous avons donc jugé bon d'en revenir à notre premier plan, ce qui ne nous empêchera pas cependant, lorsque nous le trouverons utile, de publier des correspondances flamandes. Bien plus, ne voulant sacrifier en rien les droits de notre belle langue maternelle, nous avons décidé que, lorsque la situation nous paraîtrait l'exiger, nous aurions fait un tirage à part, en forme de supplément au *Courrier de Courtrai*, d'articles et de correspondance en langue flamande.

Le *Kortrijkse Bode* n'est donc pas mort, et ceux qui croiraient pouvoir chanter ses funérailles pourraient, l'un jour ou l'autre, se trouver fort déçus. Tout au plus, et pour le moment du moins, il ne paraîtra qu'à des intervalles irréguliers. Ses attaques contre le libéralisme de toutes nuances pour être moins fréquentes, n'en seront que plus rudes et ses coups mieux dirigés". *Courrier de Courtrai*, 25-XII-1886, p. 1.

- e. *Formaat* :
- 45 × 29 cm., 4 kol., 4 pp.
 44,5 × 28 cm., 4 kol., 4 pp., op 25-II-1882.
 46,5 × 29,5 cm., 4 kol., 4 pp., op 9-V-1885.
- f. *Periodiciteit* :
- Wekelijks (wo.).
 Wekelijks (do.), op 26-X-1876.
 Wekelijks (za.), op 11-XI-1876.
- h. *Adres* :
- Marché-au-Beurre, 15.
 Rue de Sion, 23, op 25-II-1882.
 Rue de Sion, 25, op 12-IV-1884.
 Rue des Vignes, 32, op 19-XII-1885.
- III. a. *Stichtingsdatum* : 12-VII-1876.
Laatste nummer : 28-XII-1889 (1).
- d. e. *Uitgever, Drukker* :
- Georges Beyaert, Marché-au-Beurre, 15.
 Gustave De Block, Rue de Sion, 23, op 25-II-1882 (2).
 Idem, Rue de Sion, 25, op 12-IV-1884.
 Henri De Block, Rue de Sion, 25, op 14-XI-1885.
 Idem, Rue des Vignes, 32, op 19-XII-1885.
- g. *Medewerker* : Goormachtigh L-M (3).
- IV. *Katoliek opinieblad* (4).

(1) „Comme nous l'avons annoncé dans notre numéro du 7 de ce mois, le *Courrier de Courtrai* cesse de paraître avec la fin de la présente année. Voici donc notre dernier numéro. Nous ne pouvons finir sans remercier ceux qui nous ont soutendus dans notre œuvre et ceux-là surtout qui ont essayé de nous faire revenir sur notre décision. Notre résolution était prise et les explications que nous donnerons au moment opportun la justifieront. La Rédaction”. *Courrier de Courtrai*, 28-XII-1889, p. 1.

(2) „A partir de la semaine prochaine, le *Courrier de Courtrai*, sera imprimé chez M. Gustave Deblock, Rue de Sion, 23, à Courtrai. Ce changement purement matériel n'implique aucune modification dans la composition du comité de rédaction. Notre journal restera ce qu'il est...”. *Courrier de Courtrai*, 18-II-1882, p. 1.

(3) *Bibliographie National*, dl. II, p. 160.

(4) „*Le Courrier de Courtrai* sera, comme son titre l'indique, avant tout un journal local. C'est-à-dire, que les problèmes qui intéressent la ville et l'arrondissement feront l'objet spécial de nos articles.

Dans presque tout l'arrondissement les catholiques sont à la tête des communes. Nous avons le bonheur d'être représentés au Conseil Provincial, à la Chambre et au Sénat, par des hommes sincèrement dévoués à nos intérêts... Sans être ni officiels, ni officieux, nous remplirons un devoir de justice et nous serons vraiment libres, parce que nous serons librement vrais”. *Le Courrier de Courtrai*, 12-VII-1876 p. 1.

Courrier de la Lys

Petites affiches de Courtrai, op 23-VIII-1835 (1).

L'Echo de Courtrai. Petites Affiches, op 7-I-1849.

L'Echo de Courtrai, op 6-I-1876.

L'Echo de Courtrai et de l'arrondissement, op 19-VIII-1877.

I. Bewaarplaats :

K.B.B. : jg. 1834; 5-I-1835 t/m 16-VIII-1835; 23-VIII-1835 t/m 27-XII-1835; jg. 1836-1841.

S.B.K. : jg. 1849; 1858-1859; 1862-1866; 1871-1872; 1876-77; 1877; 1881-1882; 1885; 1887-1907; 1909-1913; 4-I-1914 t/m 4-X-1914.

S.B.K. (G.V.) : jg. 1835-1837 (onvolledig).

K.B.B. (F.M.) : 28-VI-1877; 17-XII-1885; 30-V-1886; 26-V-1895; 28-VI-1903.

M.I.P. (C.B.) : 7-X-1838; 19-V-1839; 6-X-1850; 23-XII-1855; 20-VII-1856; 21-I-1863; 9-XII-1870;

(V.H.) : 16-VIII-1914.

(C.F.) : 4-IV-1847; 10-X-1869; 9-I-1879; 14-III-1884; 11-IV-1886; 22-III-1891; 16-VIII-1914.

S.S.W. : 19-XII-1897; 26-XII-1897.

R.A.B. Mod. Archief, 1845/3 Elections : 6-VI-1845.

II. a. Ondertitel : Gazette de Courtrai, van 7-IV-1834 tot 16-VIII-1835.

b. Vignet: Wapenschild van de stad, van 15-XI-1835 tot 23-XI-1837.

c. Motto : Bien faire et laisser dire, op 19-VIII-1877.

d. Prijs :

8 fr. per jaar.

12 fr. per jaar, op 15-XI-1838.

16 fr. per jaar, op 4-IV-1847.

12 fr. per jaar, op 17-XII-1855.

5 fr. per jaar, op 9-I-1879.

e. Formaat :

25 × 18 cm., 2 kol., 4 pp.

25,5 × 19 cm., 3 kol., 4 pp., op 7-IV-1834 (2).

---

(1) „A dater de ce jour (16-VIII-1835) le *Courrier de la Lys* sera remplacé par les *Petites Affiches de Courtrai*. *Courrier de la Lys*, 16-VIII-1835, p. 1.

A. WARZEE, op. cit., p. 212 geeft 5-I-1835 op als „époque où il fut remplacé par la feuille suivante : *Petites Affiches de Courtrai*”.

(2) *Courrier de la Lys*, 24-III-1834, p. 1 : „A dater du premier Lundi d'Avril prochain, le *Courrier de la Lys* paraîtra en trois colonnes, et aura le même format que le *Journal de la Belgique*; le prix de l'abonnement restera le même”.

- 24,5 × 19 cm., 3 kol., 4 pp., op 23-VIII-1835.
 32 × 19 cm., 3 kol., 4 pp., op 15-XI-1835.
 35 × 19 cm., 3 kol., 4 pp., op 4-III-1838.
 31,5 × 22 cm., 3 kol., 4 pp., op 15-XI-1838.
 37 × 22 cm., 3 kol., 4 pp., op 6-X-1850.
 34 × 25,5 cm., 4 kol., 4 pp., op 15-I-1858.
 48 × 33 cm., 5 kol., 4 pp., op 19-VIII-1877 (1).
 48 × 32 cm., 4 kol., 4 pp., op 25-XII-1881.

f. *Periodiciteit* :

Wekelijks (ma.).

Wekelijks (zo.), op 5-I-1835.

2 × per week (zo. en do.), op 5-V-1836.

3 × per week (zo., wo. en vr.), op 15-XI-1838.

2 × per week (do. en zo.), op 1-I-1876.

g. *Oplage* :

1844 : 1e trimester : 123 abonneuten;

2e trimester : 183 abonneuten;

3e trimester : 126 abonneuten;

4e trimester : 135 abonneuten;

1845 : 1e trimester : 183 abonneuten;

2e trimester : 126 abonneuten;

3e trimester : 135 abonneuten;

4e trimester : 87 abonneuten (2).

h. *Adres* :

Rue de la Lys, 1.

Rue Longue des Pierres, coin de la Rue de Tournay, nr. 2obis,
 op 28-VII-1835.

Grand'Place, 48, op 8-V-1836.

Ancienne Rue du Château, 2, op 15-XII-1840.

Rue de Buda, 35, op 7-I-1849.

Rue de Lille, 486, op 1-I-1862.

Rue de Lille, 548, op 1-I-1871.

Rue du Faubourg de Lille, 8, op 26-X-1876.

Rue de Buda, 58, op 2-I-1881.

Rue de Buda, 56, op 13-VI-1889.

(1) De afmetingen van het donderdagnummer bleven onveranderd tot 25-XII-1881.

(2) Ministerie van Buitenlandse Zaken; *Archiefdienst*, dossier nr. 10.347. „Renseignements sur la presse. Tableau statistique des journaux publiés dans le Royaume”.

III. a. *Stichtingsdatum* : 3-I-1834.

Laatst voorhanden nummer : 4-X-1914.

d. e. *Uitgever, Drukker* :

Blanchet-Blanchet, Rue de la Lys, 1.

H. Vramont, Rue Longue des Pierres, 20bis, op 28-VII-1834.

J. Fremmery, Rue Longue des Pierres, 20bis, op 28-VII-1835.

Idem, Grand'Place, 48, op 8-V-1836.

Idem, Ancienne Rue du Château, 2, op 15-XII-1840.

A. C. Declerck, Ancienne Rue du Château, 2, op 6-I-1841.

J. Callens, Rue de Buda, 35, op 7-I-1849.

Amand Gernay, Rue de Buda 35, op 15-I-1858.

Idem, Rue de Lille, op 12-XI-1862.

Amand Gernay, fils, op 6-I-1876.

Idem, Rue du Faubourg de Lille, 8, op 26-X-1876.

Amand Gernay-Gillon, Rue de Buda, 58, op 2-I-1881.

g. *Redakteur* : A. Vandale (1).

IV. Liberaal opinieblad (2).

Katoliek opinieblad, vanaf 1842 (3).

---

(1) Nous annonçons avec regret, la retraite de Mr. A. Vandale, ce Monsieur ne prendra plus aucune part à la rédaction de la feuille". *Courrier de la Lys*, 20-X-1834, p. 1.

(2) „A nos lecteurs.

On s'étonne, et non sans raison, qu'un district aussi populeux et aussi éclairé que celui de Courtrai n'ait point de Journal qui puisse être l'organe de ses intérêts politiques et matériels déjà et à plusieurs reprises on a vainement essayé de combler cette lacune; nous nous mettons de nouveau à l'œuvre, et cette fois ci nous espérons que nos efforts ne seront point infructueux : notre tolérance en fait d'opinion politique, les nombreux correspondans que nous avons dans les différentes localités de la Province et enfin le grand nombre d'abonnements déjà pris nous en donnent la certitude". *Courrier de la Lys*, 3-I-1834, p. 1.

„Avis. Des saints curés et vicaires de village ayant décidé dans un congrès Théologique et Spiritueux, que le *Courrier de la Lys*, est contraire aux doctrines du clergé quoique non pas de celles de l'évangélie, l'éditeur, ne voulant point se charger la conscience du péché de séduction en matière de religion, à l'honneur d'engager les personnes scrupuleuses sur ce point de ne pas lire le numéro d'aujourd'hui si elles veulent ne pas être scandalisées...

Mais les libéraux nous lisent sans gêne et grâces aux faiseurs de civilisation de nos jours, ces derniers sont en nombre". *Courrier de la Lys*, 6-X-1834, p. 1.

(3) *L'Observateur*, 4-VI-1842, p. 3 : „On lit dans la *Chronique de Courtrai* : *Les Petites Affiches*, journal de cette ville généralement qualifié ici d'ultra-libéral, vient de passer en d'autres mains, ainsi que son imprimerie, son matériel et son personnel, à l'exception toute fois du rédacteur qui se trouve évincé, la vente et cession ayant été traitée à son insu. A ce qu'il paraît, les anciens actionnaires - fondateurs, qui se croyaient encore co-propriétaires du fonds commercial de ce journal, n'ont pas été moins surpris et se sont hautement plaints du procédé. Quoiqu'il en soit, le contrat a été passé et signé en bonne et due forme et à fait le sujet de nombreuses conjectures. On assure que cette acquisition est faite pour compte ou au profit du parti clérical". *L'Echo de Courtrai*, 31-XII-1896, p. 1.

Courtrai - Sports

III. a. *Stichtingsdatum* : 1912 (?).

IV. Sportblad (1).

Dagblad van Kortrijk en deszelfs arrondissement

I. *Bewaarplaats* : M.I.P. (C.B.) : 17-XI-1848 ;
(C.F.) : 27-VII-1848.

II. c. *Motto* : Algemeen nut.

d. *Prijs* : 9 fr. per jaar ; 15 ct. per nummer.

e. *Formaat* : 37,5 × 24 cm., 3 kol., 4 pp.

f. *Periodiciteit* : 2 × per week (wo. en za.).

h. *Adres* : Rijsselstraat, Kortrijk.

III. a. *Stichtingsdatum* : 1846 (2)

Verscheen nog in 1855 (3).

e. *Drukker* : Blanchet - Blanchet en C^o; Rijsselstraat, Kortrijk.

IV. A-politiek informatieblad (4).

---

(1) Niet in verzameling bewaard. Zie : *l'Echo de Courtrai*, 21-IV-1912, p. 1 :

„Notre presse locale est, paraît-il, en passe de s'accroître d'un organe nouveau : *Courtrai-Sports* serait le nom de baptême de cette publication en bonne voie de gestation ; toute ingérance politique en serait rigoureusement bannie, ses colonnes serait exclusivement ouvertes à la publicité sportive du Courtrais : Annonces, compte-rendu, etc. de manifestations de tous sports, réclames sportives, articles sportifs etc. Le sport hippique n'y serait toutefois traité qu'à titre accessoire pour la bonne raison que le roi des sports possède son moniteur attitré qui a nom *Le Trotteur*.

Courtrai-Sports s'attacherait en ordre primordial aux choses du foot-ball, de la tennise, de la pêche, de la gymnastique, de l'auto, du vélo, de l'aviation, du tir dans ses multiples expansions, des jeux des boules etc. des concours de pigeons et „discrètement" des combats de corps... etc. etc. L'horaire périodique général des fêtes de toute nature dans le Courtrais y aurait sa place toute marquée.

Signalons enfin que le nouveau journal serait fondé par voie d'actions de cinquante francs à repartir dans les milieux sportifs locaux. Nous souhaitons une cordiale venue et un plein succès à cette heureuse initiative sportive".

(2) Het eerst voorhanden nummer van 27-VII-1848 betreft jg. III, nr. 60. Zie ook : *De Hoop van België*, 18-VII-1847, p. 1. P. ALLOSSERY, *op. cit.*, dl. II, p. 165 schreef dat hij een nota had ontvangen van G. Gullet, waarin stond dat het *Dagblad van Kortrijk* reeds in 1845 verscheen.

(3) F. DE POTTER, *op. cit.*, p. 760. Zie ook : M. DE VROEDE, *De Vlaamse pers in 1855-56*, p. 13 Het blad werd echter niet vermeld in de lijst van de Provinciegouverneur, verstuurd aan de Minister van Binnenlandse Zaken. Zie : J. DE SMET, *De Westvlaamse pers in 1855*, *Biekorf*, jg. LXI, 1960, p. 249.

(4) „Zonder kleur en weinig invloed". J. DE SMET, *op. cit.*, *Biekorf*, jg. LIII, 1952, p. 10.

L'Echo Agricole, v. DE LANDBOUWGALM

L'Echo de Courtrai, v. COURRIER DE LA LYS

Echo de Courtrai et de l'arrondissement, v. COURRIER DE LA LYS

Een te meer

III. a. *Verscheen in* 1847 (1).

L'Electeur

- I. *Bewaarplaats* :
M.I.P. (C.B.) : 27-V-1847; 31-VII-1847;
(C.F.) : 12-IX-1847.
- II. a. *Ondertitel* : Journal de l'Association libérale.
d. *Prijs* : 6 fr. per jaar.
e. *Formaat* : 28 × 19 cm., 2 kol., 4 pp.
f. *Periodiciteit* : 2 × per maand (?).
h. *Adres* : Rue de la Chaussée.
- III. a. *Stichtingsdatum* : begin 1847 (2).
b. *Laatst aangetroffen nummer* : 12 -IX-1847.
b. c. d. *Stichter, Eigenaar, Uitgever* : Liberale associatie, Kortrijk.
e. *Drukker* : Ch. Jaspin, Rue de la Chaussée.
g. *Redacteur* : L. Pycke.
- IV. Liberaal opinieblad.

Feuille d'affiches, Annonces et avis divers de Courtrai, v. FEUILLE PÉRIODIQUE DE COURTRAI

Feuille d'Annonces

Feuille d'Annonces du Journal de Courtrai, op 18-X-1877.
Feuille d'Annonces de Courtrai, op 22-X-1896.

- I. *Bewaarplaats* :
K.B.B. (F.M.) : 15-V-1884.
M.I.P. (C.F.) : 10-VI-1874; 18-X-1877; 26-V-1881; 22-X-1896.

---

(1) Niet in verzameling bewaard. Zie P. ALLOSSERV, *op. cit.*, dl. II, p. 164.

(2) Het exemplaar van 27-V-1847 draagt het nummer 6.

- II. d. *Prijs* : 2 fr. per jaar of gratis (1).
e. *Formaat* : 42 × 26 cm., 4 kol., 6 pp.
f. *Periodiciteit* : wekelijks (wo.).
h. *Adres* :
Steenpoort, 19.
Rue Longue des Pierres, 24, op 1-XI-1885.
Rue Longue des Pierres, 28, op 31-III-1901.
- III. a. *Stichtingsdatum* : 1865 (2).
Verscheen nog in 1914 (3).
d. e. *Drukker, Uitgever* :
Vermaut-Grafmeyer, Steenpoort, 19.
J. Vermaut, Rue Longue des Pierres, 24, op 1-XI-1885.
Idem, Rue Longue de Pierres, 28, op 31-III-1901.
- IV. Annoncenblad.

Feuille d'Annonces de Courtrai
Feuille d'Annonces du Journal de Courtrai, v. FEUILLE D'ANNONCES

Feuille de Courtrai, v. FEUILLE PÉRIODIQUE DE COURTRAI

---

(1) „La Feuille d'Annonces est distribuée gratuitement dans les maisons communales, les cafés et estaminets et dans tous les endroits où la publicité peut être utile”.

(2) P. ALLOSSERY, *op. cit.*, dl. II, p. 166 en F. DE POTTER, *op. cit.*, p. 760.

(3) *Provinciale Wegwijzer...*, 1914, p. 308.

Feuille périodique de Courtrai

Feuille d'Affiches, Annonces et Avis divers de Courtrai, op 1-XII-1811 (1).

Affiches, Annonces et avis divers de Courtrai, op 6-I-1812.

Kortrijksch Nieuws-Blad, in 1814 (2).

Feuille de Courtrai, op 21-VI-1816 (3).

I. Bewaarplaats :

S.B.K. (G.V.) : Prospectus 2e jg. 1808-1809 (4); 8-III-1810; 6-IX-1816 (5); 1-XI-1816 (nr. 286).

U.B.G. : 16-XII-1811 (I. nr. 6) t/m 4-II-1812 (I, nr. 20).

K.B.H. : 3-I-1815 t/m 17-IV-1816; 21-VI-1816 t/m 9-VIII-1816.

M.I.P. (C.F.) : 26-XI-1823 (nr. 477).

II. a. Ondertitel :

Quatrième Arrondissement du Département de la Lys.

Département de la Lys, van 3-I-1808,

Département de la Lys. Autorisée par Décret de sa Majesté l'Empereur, op 16-XII-1811.

Geen ondertitel op 6-I-1812.

Affiches, Annonces et avis divers de Courtrai.

---

(1) Op 20 mei 1811 werden op bevel van P. Arborio „baron de l'Empire, Chevalier de la légion d'honneur, préfet du département de la Lys" *Le Journal de la Lys, La Gazette de Bruges* en *La Feuille périodique de Courtrai* samengebracht onder de titel : *Journal du Département de la Lys*. R. VAN EENOO, *De Pers te Brugge, 1792-1914, Bouwstoffen*, 1961, p. 66.

Op 1-XII-1811 verscheen het eerste nummer van *La Feuille d'Affiches, annonces et avis divers de Courtrai* dat als de voortzetting kan beschouwd worden van *La Feuille périodique de Courtrai*. A. DELVOYE, *Courtrai pendant les cents jours*; in : *Handelingen van de Koninklijke Geschied- en Oudheidkundige Kring van Kortrijk*. Nieuwe Reeks, dl. XVI, 1937, p. 214, voetnota 2.

Op 26 september 1811 gaf Napoleon te Vlissingen, aan boord van „Le Charlemagne" de toelating aan 96 steden in het rijk „un journal hebdomadaire d'affiches et publications" te publiceren. Onder deze steden bevond zich ook Kortrijk, zodat op 1 december 1811 *La Feuille d'Affiches, Annonces et avis divers de Courtrai* verscheen. *Journal de Courtrai*, 1-I-1911, p. 2.

(2) „Un arrêté royal du 13 décembre 1814 autorisa le sieur Gambart de Courval de publier *La Feuille de Courtrai* sous le titre de *Kortrijksch Nieuws-blad*. A. WARZEE, *op.cit.*, p. 212.

(3) Op 21 juni 1816 liet het *Kortrijksch Nieuws-Blad* weten dat de uitgever, Gambart de Courval, een overeenkomst had gesloten met L. Blanchet, uitgever van de *Gazette van Kortryk*. Voortaan zou de *Gazette van Kortryk* niet meer verschijnen en *Het Kortrijksch Nieuws-Blad*, commencé en 1807 et continué jusqu'à ce jour, ayant été imprimé en flamand pendant les 18 mois de concurrence, sera désormais publié, comme avant, en langue française". *Feuille de Courtrai*, 21-VI-1816, p. 1.

(4) In *Catalogue des livres et manuscrits de la Bibliothèque de Monsieur Goethals-Veruyssse*, 1875, p. 277, werden de jg. 1807-1809 aangegeven.

(5) Dit nummer werd ingebonden samen met : *Feuille périodique de Courtrai*.

Met autorisatie van Z.K.H. den prins souvereyn der vereenigde Nederlanden, op 3-I-1815.

Affiches, Annonces et avis divers de Courtrai.

Met autorisatie van Zijne Majesteyt den Koning der Nederlanden, op I-III-1815.

Affiches, annonces et avis divers. Par Autorisation de sa Majesté le Roi des Pays-Bas, op 21-VI-1816.

Annonces judiciaires et légales et avis divers, op 25-XI-1823.

b. *Vignet* :

Zwevende Mercurius.

Keizerlijke adelaar, op 16-XII-1811.

Geen vignet op 6-I-1812.

Wapenschild van de Koning der Nederlanden, op 3-I-1815.

Geen vignet op 25-XI-1823.

d. *Prijs* :

16 fr. per jaar.

6 fr. per jaar, op 1-XI-1808.

20 fr. per jaar, op 16-XII-1811 (1).

16 fr. per jaar, op 4-II-1812.

14 fr. per jaar, op 3-I-1815.

e. *Formaat* :

23 × 17,5 cm., 2 kol., 4 pp.

22 × 17 cm., 2 kol., 4 pp., op 16-XII-1811.

29,5 × 16 cm., 2 kol., 4 pp., op 3-I-1815.

20 × 12,5 cm., 4 pp., op 35-XI-1823.

f. *Periodiciteit* :

2 × per week (zo. en do.) (2).

3 × per week (di. do. en zo.), op 1-XI-1808.

2 × per week (di. en vr.), op 16-XII-1811.

---

(1) *Feuille d’Affiche...*, 16-XII-1811, p. 4 : „Le prix de la *Feuille d’Annonces de Courtrai*, qui paraît les mardi et vendredi au matin, est de 5 francs par trimestre. A dater du 17 décembre 1811 les abonnés de cette feuille recevront gratuitement le *Journal politique du département de l’Escaut*”.

(2) „Quoiqu’elle ne paraisse que deux fois par semaine, c’est peut-être un avantage, puisqu’on a, par ce moyen, le temps de puiser dans tous les journaux, ce qu’il y a de plus intéressant, et de présenter dans un jour ce que les autres offrent dans trois, et que par ce moyen l’abonné pour un prix modique, y trouve la même instruction et la même utilité”. Prospectus 2ième année, p. 1.

- g. *Oplage* : 8-X-1814 : 337 (1).
 24-XI-1814 : ongeveer 360 abonneuten (2).
 van 1825 tot 1829 : 50 exemplaren (3).
 h. *Adres* : Place Napoléon, Courtrai, tot 3-I-1815.

(1) Volgens artikel 14 van het besluit van 23 oktober 1814, moest ieder uitgever een lijst kunnen voorleggen van tenminste 300 inschrijvers en men moest in regel zijn vóór 10 oktober.

Toen Blanchet uit Kortrijk een aanvraag deed om de *Gazette van Kortryk* te mogen uitgeven, werd zijn aanvraag warm aanbevolen door de sous-intendant van Kortrijk, die zijn beklag deed over het bestaande *Kortryksche Nieuwsblad*, dat blad „qui est constamment d'une aridité et d'une monotonie rébutante”. Het werd verder in zijn brief nog bestempeld als „la soporifique feuille de Courtrai” J. DE SMET, *op. cit.*, *Biekorf*, LIV, 1953, p. 183 en 187.

Daar de intendant van het departement Kortrijk, de lijst van Gambart de Courval pas op 25 november ontving, werd hem een voorlopig verbod opgelegd het blad te drukken. De uitgever echter schreef een brief aan de commissaris-generaal voor binnenlandse zaken, le Duc d'Ursel, om de toelating te bekomen voorlopig de krant te mogen uitgeven :

„Monseigneur,

Pour me conformer au vœu de l'arrêté de son Altesse Royale le Prince souverain des Pays-Bas, en date du 23 septembre, qui ordonnait à tous éditeurs de journaux de justifier, avant le 10 octobre 1814, de trois cents souscripteurs au moins, j'ai remis à Mr. le Sous-Intendant de Courtrai, le 8 octobre une pétition avec la liste de mes souscripteurs au nombre de 337.

De sous-intendant van Kortrijk schreef dat Gambart wel de namen had opgegeven van 300 inschrijvers, „mais je dois observer que parmi eux se trouvent, de Courtrai surtout, beaucoup de personnes qui ne sont pas d'une condition à tenir une feuille périodique” *Ibidem*, p. 187.

L'interprétation un peu rigoureuse de l'arrêté de son Altesse Royale m'ayant occasionné beaucoup de difficultés à produire mes pièces en deux formes, elle n'ont pu être envoyées à l'Intendance de mon département que le 25 novembre. Et Mr. l'Intendant ayant trouvé que j'étais en retard, vient de supprimer provisoirement ma feuille, ce qui ne provient également que d'une interprétation peut-être trop rigoureuse de l'arrêté de son Altesse Royale, puisque je suis entièrement en règle depuis le 25 novembre dernier, et que plusieurs autres journalistes dont des circonstances ont empêché de se conformer également avant le 10 octobre au vœu dudit arrêté de son Altesse Royale, continuent de publier leur feuille.

En conséquence, je supplierais Votre Excellence de vouloir bien prendre en considération les circonstances qui ont occasionné ce retard, et de vouloir bien abroger la suppression de ma feuille dont chaque jour d'interruption me fait le plus grand tort en ce qu'il me fait perdre une grande partie de mes abonnés... Votre Excellence me rendrait donc un service de plus signalés en m'accordant une autorisation de continuer provisoirement la publication de la feuille périodique dont je suis l'éditeur. Daignez agréer l'assurance du dévouement le plus respectueux”.

Brief bewaard in Algemeen Rijksarchief te Brussel, bundel 123 B van het Commissariaat-Generaal voor binnenlandse zaken.

(2) „J'ai l'honneur de vous donner une liste de souscripteurs au nombre de trois cent soixante environ, afin d'obtenir du Gouvernement des provinces des Pays-Bas, l'autorisation de continuer la publication de la feuille de Courtrai, qui portera désormais le titre de *Kortryksch Nieuwsblad*, sous lequel elle paraît depuis deux mois environ...

Courtrai, 25-XI-1814.

Brief bewaard in Algemeen Rijksarchief te Brussel, bundel 123 B van het Commissariaat-Generaal voor binnenlandse zaken.

(3) F. DIDIER, *op. cit.*, *Biekorf*, jg. LXV, 1964, p. 132.

- III. a. *Stichtingsdatum* : 17-v-1807 (1).
Verscheen nog in 1830 (2).
 c. d. e. : *Eigenaar, Uitgever, Drukker* :
 R. Gambart-de Courval, Place Napoléon.
 Gambart de Courval, successeur de R. Gambart, Courtrai, op
 3-1-1815.
- IV. *Neutraal informatie- en annoncenblad* (3).

Le Flambeau

- II. a. *Ondertitel* : Journal du progrès et des intérêts matériels de la ville et de l'arrondissement de Courtrai.
 e. *Formaat* : 4°.
 f. *Periodiciteit* : wekelijks.
- III. a. *Stichtingsdatum* : 28-1-1844.
Laatst verschenen nummer : IV-1844.
 d. e. *Uitgever, Drukker* : Jaspin aîné (4).

---

(1) *Journal de Courtrai*, 1-1-1911, p. 1. A. WARZÉE : *op. cit.*, p. 212 en P. ALLOSSERY *op.cit.*, dl. II, p. 163 geven VI-1807 op als stichtingsdatum.

(2) F. DIDIER, *op. cit.*, p. 132.

(3) „Cette feuille est avantageuse à Mrs. les maires, les négociants, jurisconsultes, avoués, notaires, huissiers, agents d'affaires, puisqu'elle contient :

1° Un extrait soigné des nouvelles politiques nationales et étrangères.

2° Les principaux arrêtes du gouvernement, les décisions les plus notables de la cour de cassation, les jugements célèbres des différents tribunaux, les arrêtes particuliers du département et d'un intérêt principal pour l'arrondissement.

3° Les changes d'Anvers, l'arrivage des bâtimens dans les ports voisins, avec le détail des marchandises qu'ils contiennent, le prix de celles de Lille et départemens qui nous avoisinent; le cours de la bourse de Paris.

4° L'insertion des ventes de notre arrondissement, de celui d'Ipres et autres lieux; les expropriations forcées; les locations, les changements de domiciles; enfin tous avis, demandes et réclamations d'un véritable intérêt pour nos concitoyens.

5° Elle contiendra également les découvertes utiles, les anecdotes les plus curieuses, et quelquefois des morceaux de prose et de vers, afin de joindre l'agréable à l'utile.

6° Enfin l'insertion notice et prix de tous les livres nouveaux, d'une utilité reconnue, soit pour le bareau, soit pour les découvertes, soit pour les arts libéraux...". *Prospectus*, p. 1.

(4) Niet in verzameling bewaard. „Ce journal - pamphlet, rédigé par Jaspin aîné a été créé le 28 janvier 1844; 5 ou 6 numéros avaient paru au mois d'avril de cette année, époque où le rédacteur était retenu dans la prison de Lille". A. WARZEE, *op. cit.*, p. 213. Zie ook P. ALLOSSERY, *op. cit.*, dl. I, p. 209, dl. II, p. 164.

La Flandre Artiste

- I. *Bewaarplaats* :
K.B.B. (F.M.) : XII-1908; I-1909.
M.I.P. (C.F.) : XII-1908.
- II. a. *Ondertitel* : Paraisant dans les Flandres belge et française.
d. *Prijs* : 10 fr. per jaar; 1 fr. per nummer.
e. *Formaat* : 19 × 10,5 cm., 36 pp.
f. *Periodiciteit* : maandelijks.
h. *Adres* : Rue de Buda, 56, Courtrai.
- III. a. *Stichtingsdatum* : XII-1908.
Laatst aangetroffen nummer : I-1909.
- IV. *Kultureel blad*.

De Gazet van Groeninghe

- I. *Bewaarplaats* :
S.B.K. : jg. 1900-1901; 24-VIII-1902.
K.B.B. (F.M.) : 15-XII-1901.
S.B.A. : 3-II-1901.
M.I.P. (C.F.) : 2-XII-1900.
- II. a. *Ondertitel* : Katholiek Volksgezind Zondagblad, voor Kortrijk en het omliggende.
c. *Motto* : Voor God en Volk — Moedertaal en Vaderland.
d. *Prijs* : 2,6 fr. per jaar; 5 ct. per nummer.
e. *Formaat* : 50 × 31 cm., 4 kol., 4 pp.
f. *Periodiciteit* : wekelijks (zo.).
h. *Adres* : Yzerweglaan, 33.
- III. a. *Stichtingsdatum* : I-VII-1900.
Verscheen nog in 1904 (1).
d. e. *Uitgever, Drukker* : Gebroeders Eggermont, Yzerweglaan, 33.
- IV. *Katoliek nieuws- en annoncenblad* (2).

---

(1) Nog vermeld als verschijnend in *Répertoire général de la presse belge*, 1904, p. 166.

(2) „...zonder stoffen of boffen, zijn wij overtuigd en durven wij U de verzekering geven, dat zij (*De Gazet van Groeninghe*), het zij gelijk voor welk blad, in niets zal moeten ten onder doen. Stadsnieuws, nieuws uit het Arrondissement, nieuws van binnen- en buiten land, marktprijzen, beursnieuws, in één woord alles zal stiptelijk in ons blad vermeld staan”.
„Wat is ons bijzonderste doel?”

De volstrekte eenheid trachten te bewerken tusschen al wat katholiek en volksgezindheid is. Geen menschen beknibbelen of belasteren omdat zij, op vrije kwestieën, anders denken dan wij ... Natuurlijk zullen wij over boord werpen degene die gedachten houden staan, strijdig tegen den Godsdienst of tegen de maatschappelijke orde...

Gazette van Kortryk

I. Bewaarplaats :

K.B.H. : 19-XII-1814 t/m 23-XII-1815.

S.B.K. (G.V.) : 19-XII-1814 (nr. 1) t/m 13-VI-1916 (nr. 50).

K.B.B. : 19-XII-1814 (nr. 1) t/m 28-IV-1815 (nr. 56); 1-IX-1815 (nr. 108) t/m 14-XII-1815 (nr. 140).

K.B.B. (F.M.) : 16-I-1815.

U.B.G. : 19-XII-1814 (nr. 1) t/m 13-VI-1816 (nr. 50).

M.I.P. (C.F.) : 21-VIII-1815.

A.R.A.B. : 14-IX-1814 (Prospectus) (1).

II. a. Ondertitel :

Met Autorisatie van Z.K.H. Den Prins Souvereyn der Vereenigde Nederlanden, op 21-XII-1814.

Met Autorisatie van zyne Majesteyt den Koning der Nederlanden, op 1-III-1815.

b. Vignet :

Panoplie van vaandels en koningskroon.

Twee engelen, op 18-XII-1815.

d. Prijs :

fl. 8,80 per jaar.

140 stuyvers per jaar, op 15-IX-1815.

e. Formaat :

15,5 × 8,5 cm., 8 pp.

15,5 × 8,5 cm., 12 pp., op 7-IV-1815.

15,5 × 8,5 cm., 16 pp., op 1-IX-1815.

f. Periodiciteit :

3 × per week (ma., wo. en vr.).

2 × per week (ma. en do.), op 15-IX-1815 (2).

Wij zijn katholiek in den vollen zin des woords, en juist daarom zullen wij trachten al te doen wat in onze macht bestaat, om in die fout niet te vallen. Onze leus is, en zal altijd zijn : Eendracht maakt macht!". *De Gazet van Groenighe*, 1-VII-1900, p. 1.

(1) Het prospectus, gericht aan de sous-intendant van het arrondissement Kortrijk, is met de hand geschreven en in het Frans opgesteld. Het bevindt zich in het Algemeen Rijks archief te Brussel, dossier 123 B van het „Commissariaat-Generael voor binnenlandse Zaken".

(2) *Gazette van Kortryk*, 8-IX-1815, p. 1 : „By gebrek aen werkvolk vind den Drukker deézer zig verpligt aen zyne geëerde Inschryvers bekend te maeken dat met het begin van den toekomenden trimester tot het eynde des zelfs, te weeten te beginnen, met den 15 deezer loopende maend September, zyne Gazette maer twee-mael ter week zal verschynen, te weëten den maendag en den donderdag 's middags. De zelve zal gelykelyk blyven bestaen reguliereley in 16 bladzyden zelve formaet, waer voor zy maer zullen moeten betaelen den geringen prys van 35 stuyvers voor dry maenden; de geéne welkers abonnement niet eyndigt met den 15 deézer aenstaende, zullen maer naer evenredigheyd moeten betaelen. Men verzoekt neerstelyk de inschryving tydelyk te willen vernieuwen. Men zal, als naer gewoonte, alle bekendmaekingen daer in plaetzen".

g. *Oplage* : zeker 300 abonnenen (1).

h. *Adres* :

Ley-straet.

Botermarkt, in de Goude Klokke, op 23-XI-1815.

III. a. *Stichtingsdatum* : 19-XII-1814 (2).

Laatste nummer : 13-VI-1816 (3).

---

(1) Artikel 14 van het besluit van 23-IX-1814 bepaalde dat er geen nieuwe tijdschriften of nieuwsbladen mochten uitgegeven worden zonder de toelating van de prins. De eerste voorwaarde echter was dat het blad tenminste 300 abonnenen telde. Zie J. DE SMET, *op. cit.*, *Biekorf*, 1953, jg. 54, p. 183.

(2) Op 19 september 1814 diende Louis Blanchet bij de sous-intendant van het arrondissement Kortrijk een aanvraag in om de toelating tot het uitgeven van de *Gazette van Kortryk*'.

„Exposé avec le plus profond respect Louis Blanchet, imprimeur à Courtray, Département de la Lys, que sollicité par un grand nombre de personnes tant de cette ville que de l'arrondissement de Courtray d'imprimer en flamand sous le nom de „*Gazette de Courtray*” une feuille périodique spécialement destinée aux besoins locaux il ne demande pas mieux que de remplir à ces égards le vœu de ses concitoyens.

L'exposant en conséquence a conçu un projet de Gazette plus amplement détaillé par le Prospectus ci joint, divisée en trois parties principales, la première pour la partie politique, la seconde formant une sorte de feuille d'annonces locales, et finalement la troisième consacré à la statistique dudit arrondissement de Courtray et de son chef-lieu”. Brief bewaard in het Algemeen Rijksarchief te Brussel, bundel nr. 123 B van „Commissariaat-Generaal voor Binnenlandse Zaken. Zijn aanvraag werd warm aanbevolen door de sous-intendant van Kortrijk, die zijn beklag deed over het bestaande *Cortryksch Nieuwsblad*, uitgegeven door de drukker Gambart. J. DE SMET, *op. cit.*, *Biekorf*, 1953, jg. 54, p. 187.

Op 2 oktober 1814 schreef de intendant van het departement van de Leie aan de Commissaris-Generaal van Binnenlandse Zaken dat de aanvraag van L. Blanchet overeenstemde met artikel 14 van het dekreet van 23 september 1814 en dat hij voorlopig de toelating tot het drukken van de *Gazette van Kortryk* had gegeven. „Je n'ai pas cru devoir refuser la demande du M. Blanchet, parce que le Journal qu'il se propose de publier peut être d'une grande utilité pour l'arrondissement de Courtray”.

Op 30 november kreeg L. Blanchet de officiële toelating van koning Willem tot het drukken van de *Gazette van Kortryk* :

„Wy Willem door de gratie Gods, Prins van Oragnien-Nassau, souvereynen Prins van de vereenigde provincien der Nederlanden, etc. etc. Op de vraag van sieurs Blanchet, van Kortryk, tot het bekoömen de bemagting, om uyt te geëven en voord te gaen met de uytgaeven der Gazetten, Bekendmaekingen, etc. waer van zy opstelders zyn; gezien den Art^e 14 van ons besluit van den 23 September laetst; aangezien de bovengemelde op eene voldoende wyze betoont hebben meer als 300 Inschryvers te hebben; op het verslag van onzen Commissaris-Generael van het Inwendig, hebben besloóten en besluuten het geëne volgt :

Sieurs Blanchet van Kortryk, zyn bemagtigd om voord te gaen met de uytgaeven van de Gazetten, Bekendmaekingen, etc. waer van zy opstelders zyn, en onder de volgende benaeming, BLANCHET, *Gazette van Kortryk*.

Onze Commissaris-Generael van het Inwendig is gelast met de uytwerking van het tegenwoordig besluyt, het welk geplaetst zal worden in den officiëlen Journal.

Gedaen in 's Graevenhaeg den 30 November 1814. Geteekend Willem”.

Gazette van Kortryk, 19-XII-1814, p. 1.

(3) *Gazette van Kortryk*, 13-VI-1816, p. 1. : „Den Drukker deézer verwittigde zyne geëerde inschryvers dat, den trimester van zyne Gazette als nu geëyndigd zynde, hy met d' Hr. Gambart de Courval overeengekomen is van hem zyne Gazette alleen te laeten drukken; en dat vervolgens alle de geëne die verders inschryving begeëren te neëmen, voor de *Gazette van Kortryk* zig by hem zouden willen adresseëren, als ook voor alle bekendmaekingen die zy daer in zouden willen doen plaetsen”.

- b. c. d. e. *Stichter, Eigenaar, Uitgever, Drukker* :
Louis Blanchet.
L. Blanchet-L'Ainé, op 23-XI-1815.
- IV. Neutraal informatieblad (1).

Gazette van Kortrijk

- I. *Bewaarplaats* :
S.B.K. : jg. 1876-1914. II-VII-1895; 10-VII-1898; 23-II-1902;
8-VI-1902; 12-VI-1902; 24-VIII-1902; 28-VIII-1902.
K.B.B. (F.M.) : 12-XII-1885; 26-I-1890; 14-XI-1907.
S.B.A. : 5-IV-1891; 14-IX-1899.
M.I.P. (V.H.) : 22-IX-1901; 22-I-1911; 11-I-1912;
(C.F.) : 1-VII-1876; 7-I-1882; 11-IX-1890; 25-II-1900.
S.S.W. : 15-V-1904; 22-V-1904.
- II. a. *Ondertitel* :
Vlaamsch katholijk Weekblad, op 7-I-1882.
Vlaamsch katholijk nieuwsblad, op 5-I-1888.
Katholijk nieuwsblad, op 20-XI-1898.
- b. *Vignet* :
Wapenschild van de stad.
Geen vignet op 7-I-1882.
- c. *Motto* :
Voor God en Vaderland (2).
Voor God en Vaderland
Eigendom en Huisgezin, op 20-XI-1898.
- d. *Prijs* :
5 fr. per jaar; 10 ct. per nummer.
4,5 fr. per jaar; 10 ct. per nummer, op 2-I-1886.
5 fr. per jaar; 5 ct. per nummer, op 5-I-1888.

---

(1) De krant zal volgens de prospectus uit drie delen bestaan :
„La première partie contiendra les événements politiques et militaires, tirés et choisis dans les gazettes les plus renommées des principales villes d'Europe.

La seconde partie, présentera régulièrement à chaque apparition un cahier de quatre pages servant aux annonces et avis divers.

La troisième partie de cette gazette formera de même un cahier de quatre pages chaque fois et par suite un volume de plus de 300 à la fin de l'année. On donnera dans cette partie, par continuation et successivement la description et l'historique tant de la ville de Courtray que des principaux villages de l'arrondissement. Cette gazette sera rédigée en flamand comme langue plus familière à les très grande majorité des habitans de l'arrondissement”.

(2) „Voor God en Vaderland! 't Zijn de gevoelens die wij verdedigen willen; 't Is om die gevoelens uit te breiden, dat wij schrijven, dat wij strijden, dat wij bestaan!...”
Gazette van Kortrijk, 22-I-1876, p. 2.

e. *Formaat* :

45 × 28,5 cm., 4 kol., 4 pp.

50,5 × 33 cm., 5 kol., 4 pp., op 7-I-1882.

45 × 28,5 cm., 4 kol., 4 pp., op 5-I-1888.

60 × 42,5 cm., 6 kol., 4 pp., op 20-XI-1898.

f. *Periodiciteit* :

Wekelijks (za.).

2 × per week (wo. en za.), op 5-I-1888.

h. *Adres* :

Botermarkt, 15.

Jan Palfijnstraat, 18, op 4-VIII-1883.

III. a. *Stichtingsdatum* : 15-I-1876.

Laatst voorhanden nummer : 11-X-1914.

b. d. e. *Stichter, Uitgever, Drukker* : Georges Beyaert.

g. *Medewerker* :

J. Forment (1).

Guido Gezelle (2).

Deken Degriesse (3).

Adolf Verriest.

IV. Ultramontaans katholiek opinieblad (4).

---

(1) *Journal de Courtrai*, 25-II-1900, p. 2. In het blad verschenen ook merkwaardige geschiedkundige bijdragen van L. SLOSSE en Th. SEVENS. Zie P. ALLOSSERY, *op. cit.*, dl. II, p. 166.

(2) A. WALGRAVE. *Het Leven van Guido Gezelle*, dl. II, p. 67.

(3) Cfr. A. DECOENE, *Doctor Edward De Gryse, deken van Kortrijk, zijn leven - zijn werk*.

(4) „Wanneer een gazette voor den eersten keer uitkomt, is het van noode te zeggen van wat opinie zij is, en waar zij naar toe wil.

De *Gazette van Kortrijk* is dweers door katholyk ze aanveerd voor regel, waar zij nooit van wil afwijken van onderdanig te zijn aan al wat de Godsdienst voorschrijft, wat de Heilige Kerke voorhoudt, wat de onfaalbare Paus leert...

In politique is de *Gazette van Kortrijk* nog eens katholyk kortaf. De Godsdienst en sluit de liefde tot het Vaderland niet uit, noch de plichten welk ieder Belg jegens zijn geboorteland te kwijten heeft...”

Wat ons arrondissement en onze stad betreft, wij willen, zooveel als het ons mogelijk is, tot steun dienen aan de katholyken die er aan 't hoofd zijn. Wij weten hoe onze Senateurs en Volksvertegenwoordigers den Godsdienst en de belangen van 't Distrikt ter herte nemen, daarom zullen wij ze ondersteunen en verdedigen tegen al wie ze durft aangaan...” *Gazette van Kortrijk*, 15-I-1876, p. 1.

„... Katholyk zijn dweersdeure wil zeggen, dat wij geen hoegenaamd gemeens willen hebben met al wat het liberalisme catholyque zou uitpeinzen of waarin het zich zoude willen verschansen”. *Gazette van Kortrijk*, 22-I-1876, p. 2.

Gildeblad der Ambachten, Neringen en Nijverheden van Kortrijk

- I. *Bewaarplaats* :
S.B.A. : VIII-1891 (nr. 5); v-1892 (II, nr. 4).
M.I.P. (C.F.) : IV-1891 (nr. 1).
S.B.K. (B.B.) : jg. 1891-1907.
- II. b. *Vignet* : Embleem der „Gilde der Ambachten, Neringen en Nijverheden” met in dwarsbalk : „Kortryk”. Boven de dwarsbalk het gildewapen tussen de letters A.M.; onder de dwarsbalk : „Elk zorge voor al”.
d. *Prijs* : 10 ct. per nummer of gratis (1).
e. *Formaat* : 31 × 24 cm., 3 kol., 4 pp.
f. *Periodiciteit* : maandelijks.
h. *Adres* : Palfijnstraat 18.
- III. a. *Stichtingsdatum* : 5-IV-1891.
Laatst aangetroffen nummer : 1907.
b. c. *Stichter, Eigenaar* : „Gilde der Ambachten, Neringen en Nijverheden van Kortrijk”.
d. e. *Uitgever, Drukker* : Eug. Beyaert, Palfijnstraat 18.
- IV. *Katoliek vakblad* (2).

Het Groeningerveld

- I. *Bewaarplaats* :
S.B.K. : jg. 1887.
K.B.B., F.M. : 13-XII-1885.
S.B.A. : 31-I-1886; 4-III-1888.
M.I.P. (C.B.) : 1-X-1882.
(C.F.) : 2-VII-1882.

---

(1) Op nummer van IV-1891, p. 2 : „Hoeveel zal het kosten? Voor de leden is het kosteloos. Indien men het naar iemand anders wil zenden, zal men tien centiemmen van ieder blad moeten betalen”.

(2) „Dit bladje staat ten dienste der Gilde van Ambachten, Neringen en Nijverheden, alhier sedert eenige weken ingericht.

Het zal de vergaderingen afkondigen, de noodige mededeelingen doen aan de leden, de Ambachten en Neringen, groote en kleine, waar het kan, bevoordelingen en ook wel des noods onze treffelijke bevolking inlichten nopens onze inzichten en werkingen”.

„Van den eersten oogenblik van het bestaan onzer Gilde hebben sommigen ons bestempeld met de naam van Socialisten...”

Wij staan tegen de huichelarij der Socialisten op! Wij willen eerst en vooral getrouw blijven aan Godsdienst Eigendom en Huisgezin, de grondslagen van alle maatschappelijk leven. Daarenboven zeggen wij dat het lot des werkmans kan en moet verbeterd worden.

Tot die lotsverbetering moeten er vele, ja allen te samen werken...”. *Het Gildeblad*, IV-1891, p. 1.

- II. a. *Ondertitel* : Wekelijksche lezingen voor alle standen.
 c. *Motto* : Door het schoone steeds het Goede!
 Vlaanderen den Leeuw!
 d. *Prijs* : 4 fr. per jaar; 10 ct. per nummer.
 e. *Formaat* : 48×31 cm., 4 kol., 4 pp.
 f. *Periodiciteit* : wekelijks (zo.).
 h. *Adres* : Budastraat, 58.
- III. a. *Stichtingsdatum* : 2-VII-1882.
Verscheen nog in 1890 (1).
- d. e. *Uitgever, Drukker* : Am. Gernay-Gillon, Budastraat, 58.
- IV. *Katoliek en vlaamsgezind opinieblad* (2).

De Gulden Spore

- I. *Bewaarplaats* :
 S.B.K. : jg. 1896-1912.
 K.B.B. (F.M.) : 28-XI-1897; 25-V-1902; 13-XI-1909; 11-I-1913.
 S.B.A. : 19-IX-1897; 19-III-1899; 22-VIII-1903.
 M.I.P. (V.H.) : 3-VIII-1912;
 (C.F.) : 22-I-1899; 17-VIII-1902; 20-VI-1908; 21-XII-1912.
- II. a. *Ondertitel* :
 Katholijk zondagblad van Kortrijk.
 Katholijk zondagblad van Kortrijk, op 21-VI-1896.
 Katholijk weekblad van Kortrijk, op 21-VII-1901.

(1) F. DE POTTER, *op. cit.*, p. 760.

(2) „Wie zou het oude Groeningerveld niet kennen? Daar had eens de roemrijkste gebeurtenis onzer geschiedenis plaats; daar sneuvelden eens de ervvijanden van Vlaanderens vrije gemeenten, van Vlaanderens haardsteden en altaren! Dat gebeurde in 1302; en nu - 580 jaren later - raken nog vele tergende handen aan onze rechten en vrijheden, aan onzen aard en ons vaderlandsch bestaan.

Of zouden onze geuzen en Franskillons het werk der Leliaarts niet voortzetten? of zou de kreet der Klauwaarts : „Wat valsch is, valsch is!“ niet meer waar zijn?...

Ja, de Geuzen en de Franskillons raken aan onze rechten en vrijheden; en daarom roepen wij hun toe : Groeningerveld!

Dat woord beteekent: eerbied voor de Taal en den Godsdienst onzer voorouders, liefde tot ons Vaderland en onzen Vorst, handhaving onzer oude zeden en gewoonten, vlaamsch zijn van top tot teen!

In die orde van gedachten zal ons Groeningerveld bijdragen bevatten over alles, wat Vlaanderens volk aanbelangt; maar nooit zal het zijne leus verlooehenen :

Door het schoone steeds het goede!

Vlaanderen steune onze pogingen, ter verheerlijking van God, Vaderland en Moeder-taal!". *Het Groeningerveld*, 2-VII-1882, p. 1.

- b. *Vignet* :
 Stadspanorama, op 15-II-1908.
 Geen vignet op 7-XII-1912.
- c. *Motto* : Profert de thesauro suo nova et vetera. (Matth. XIII).
 Oud en nieuw,
 nieuw en oud,
 wijsheid, waarheid,
 menigvoud.
 (G. Gezelle).
- d. *Prijs* :
 1,5 fr. per jaar; 1 ct. per nummer.
 1 fr. per jaar; 1 ct. per nummer, op 21-XII-1912.
- e. *Formaat* :
 32,5 × 22 cm., 3 kol., 4 pp.
 39,5 × 26 cm., 4 kol., 4 pp., op 21-VIII-1901.
 44 × 28 cm., 4 kol., 4 pp., op 29-VII-1905.
 48 × 33 cm., 5 kol., 4 pp., op 15-II-1908.
 51 × 35,5 cm., 5 kol., 4 pp., op 13-I-1912.
 49,5 × 35,5 cm., 5 kol., 6 pp., op 7-XII-1912.
- f. *Periodiciteit* : wekelijks (zo.) (1).
- g. *Oplage* :
 1896-1897 : 1.000 exemplaren (2).
 1-IV-1900 : 15.000 lezers (3).
 19-XII-1903 : 25.000 lezers (4).
 22-VII-1905 : 30.000 lezers (5).
- h. *Adres* :
 Lange Steenstraat, 24.
 Lange Steenstraat, 28, op 9-XII-1900.
 Doornijkstraat, 19, op 13-I-1912.
 Rijsselstraat, 27, op 30-III-1912.

---

(1) Vanaf 7-II-1900 kreeg *De Gulden Spore* een maandelijks bijvoegsel „Den bijval der Gulden Spore wekelijks ziende vermeerderen, hebben wij besloten ons blad nog aantrekkelijker te maken met maandelijks een bijvoegsel te geven zonder den prijs te verhoogen. Boeiende verhalen, leerzame landbouwartikelen en al ander nieuws zullen wij in dit bijvoegsel mededeelen”. *De Gulden Spore*, 7-I-1900, p. 1.

(2) *De Gulden Spore*, 15-II-1908, p. 1.

(3) De oplage werd niet door het blad vermeld; wel de beraming van het getal lezers, die het weekblad in handen kregen. *De Gulden Spore*, 1-IV-1900, bijvoegsel : *De Gulden Spore* is in 36 gemeenten van ons arrondissement en in 61 steden en dorpen van 't land verspreid. Zij wordt door meer dan 15.000 lezers gelezen”.

(4) *De Gulden Spore*, 19-XII-1903, p. 1.

(5) *Ibidem*, 22-VII-1905, p. 1.

- III. a. *Stichtingsdatum* : 7-VI-1896 (1).
 Verscheen niet tussen 12-VII-1896 en 11-X-1896 (2).
 Nog bestaand in 1914 (3).
 d. e. *Uitgever, Drukker* :
 Jules Vermaut, Lange Steenstraat, 24.
 Idem, Lange Steenstraat, 28, op 9-XII-1900.
 Richard Snoeck-Debusschere, Doornijkstraat, 19. (opvolger
 van drukkerij : Vanderghinste), op 13-I-1912.
 Idem, Rijsselstraat, 27, op 30-III-1912.
 f. *Hoofdredactie* : Ernest Reynaert (4).
- IV. *Katoliek opinieblad* (5).

De Handboogschutter

- I. *Bewaarplaats* :
 K.B.B. (F.M.) : 10-IV-1891.
 S.B.A. : 9-VII-1880; 26-VIII-1892; 3-III-1893; 9-IV-1897.
 M.I.P. (C.F.) : 16-VI-1893.
- II. b. *Vignet* :
 Staande wip met schutter.
 Geen vignet op 3-III-1893.
- d. *Prijs* : 3 fr. per jaar; 10 ct. per nummer of gratis (6).
 e. *Formaat* :
 27,5 × 17,5 cm., 2 kol., 4 pp.
 27,5 × 17,5 cm., 2 kol., 8 à 12 pp., op 16-VI-1893.
 f. *Periodiciteit* : wekelijks (vr.) (7).

(1) *De Gulden Spore* ontstond tijdens de kamerverkiezingen in 1896 onder de vorm van een strooiblad. *De Gulden Spore*, 7-VI-1896, p. 1. Na een onderbreking van drie maanden verscheen het opnieuw op 11 oktober om, na enkele wijzigingen in het formaat, één van de grootste centenbladen te worden van het land. *De Gulden Spore*, 8-II-1908, p. 1.

(2) *De Gulden Spore*, 11-X-1896, p. 1 : „Om redens onafhankelijk van mijne begeerte, ben ik verplicht geweest voor eenige tijd, de verschijning der *Gulden Spore* te onderbreken”.

(3) *Provinciale Wegwijzer...*, 1914, p. 308.

(4) Wordt ons medegedeeld door Eerwaarde Heer DEWITTE.

(5) „Wie zijn wij? Wij antwoorden zonder aarzelen, vol fierheid en overtuiging : Wij zijn Christen en Catholijk, Catholijk dweersdeure, Catholijk tot ter dood!”. *De Gulden Spore*, 7-VI-1896, p. 1.

(6) „De Handboogschutter wordt gratis gezonden naar alle maatschappijen die hunne schietingen er doen inzetten, die gedurende het jaar plaats hebben”.

(7) Het blad verscheen iedere vrijdag vanaf 1 februari tot 15 november. Vanaf 1 maart tot 30 november in 1892-1896 en vanaf 15 februari tot 30 november vanaf 1897.

- h. *Adres* :
 Doornijkstraat, 27.
 Doornijkstraat, 19, op 10-IV-1891.
- III. a. *Stichtingsdatum* : februari 1880 (1).
Verscheen nog in 1910 (2).
- d. e. *Uitgever, Drukker* :
 F. Vanderghinste, Doornijkstraat, 27.
 Idem, Doornijkstraat, 19, op 10-IV-1891.
- IV. Vakblad.

De Hoop van België

- I. *Bewaarplaats* : M.I.P. (C.F.) : 18-VII-1847.
- II. a. *Ondertitel* : Kortrijksch Annoncenblad.
 d. *Prijs* : 8 fr. per jaar ; 25 ct. per nummer.
 e. *Formaat* : 36 × 21,5 cm., 3 kol., 4 pp.
 f. *Periodiciteit* : wekelijks (zo.).
 h. *Adres* : Gentpoortstraat, 53, Kortrijk.
- III. a. *Stichtingsdatum* : IV-1847 (3).
Enig voorhanden nummer : 18-VII-1847.
- d. e. *Uitgever, Drukker* : E. Arlequeeuw, Gentpoortstraat, 53, Kortrijk.
- IV. Informatie- en annoncenblad (4).

De Hulponderwijzer

De Onderwijzer, op 11-IX-1910 (5).
De "Hulp"-Onderwijzer, op 25-IX-1910.

- I. *Bewaarplaats* :
 K.B.B. (F.M.) : 5-XII-1909 (proefnummer); 1-I-1910; 11-IX-1910; 25-IX-1910.

(1) Het eerst voorhanden nummer van 9-VII-1880 betreft jg. I, nr. 23.

(2) Zie : *Provinciale Wegwijzer...*, 1910, p. 267.

(3) *Thouroutsch Blad*, 11-IV-1847, p. 1, b.P. ALLOSSERY, *op. cit.*, dl. II, p. 164 geeft 1845 op als stichtingsdatum.

(4) Op 25 juni 1847 werd de uitgever voor het assisenhof van West-Vlaanderen ge-daagd wegens ophitsing tot opstand. L. BERTRAND, *Histoire de la démocratie*, dl. I, p. 256. *Thouroutsch Blad*, 30-V-1847, p. 1, a.

(5) In de K.B.B. (F.M.) zit bij het nummer van 11-IX-1910 (jg. I, nr. 19) een brief van de uitgever-drukker, geadresseerd aan G. Mertens.

„Je vous envoie (à titre gracieux) 2 numéros *Hulp-onderwijzer* (nr. 20) et 2 numéros *Onderwijzer* (nr. 19). Le numéro 19 est le seul qui porte comme titre *Onderwijzer*; avant

- M.I.P. (C.F.) : 24-IV-1910; ?-XII-1910.
- II. a. *Ondertitel* : Vakblad voor onderwijzers.
 d. *Prijs* : 2,5 fr. per jaar.
 e. *Formaat* : 45,5 × 29 cm., 3 kol., 4 pp.
 f. *Periodiciteit* : 2 × per maand.
 h. *Adres* : "Gouden Klokke", Markt, Kortrijk.
- III. a. *Stichtingsdatum* : 5-XII-1909.
Laatst aangetroffen nummer : XII-1910.
 d. e. *Uitgever, Drukker* : Al. Strobbe-Hoornaert, Iseghem.
- IV. Katoliek vakblad (1).

L'Indicateur

- I. *Bewaarplaats* :
 K.B.B. (F.M.) : 23-XI-1884.
 S.B.A. : 2-XI-1890.
 M.I.P. (C.B.) : 14-VII-1872.
 (C.F.) : 3-V-1868; 1-VIII-1880; 14-XI-1897.
 R.A.B. (D.F.), pak 15 : 20-VI-1914.
- II. a. *Ondertitel* :
 Journal notarial d'annonces de Courtrai et son arrondissement.
 Journal notarial d'annonces de Courtrai et de l'arrondissement.
 Notariëel Aenkondigings Weekblad van Kortrijk en zijn arrondissement, op 14-VII-1872.
 d. *Prijs* : 5 fr. per jaar of gratis (2).
 e. *Formaat* :
 27 × 20 cm., 2 kol., 10 pp.
 32 × 20 cm., 2 kol., 8 pp., op 1-VIII-1880.

le 19 le journal porte le titre *De Hulponderwijzer* et à partir du numéro 20 le titre *De Hulp-Onderwijzer*, avec *Hulp-* barré! Le comité hésitait entre les deux titres *Onderwijzer* et *Hulp-onderwijzer*; finalement le dernier l'a emporté! Salutation confraternelle". Zie ook : *Le Fureteur*, 1-1911, jg. VIII, nr. 4, p. 46.

(1) „... *De Hulponderwijzer* heeft voor hoofddoel, door alle middelen den onderwijzer weerdig, de opbeuring van den lagen, stoffelijken toestand der hulponderwijzer kloekmoedig te bewerken onder de kristene vaan.

Benevens deze heerlijke streving zal het blad alle opvoed- en onderwijskundige vraagstukken behandelen die in 't hedendaagsch onderwijzersleven voorkomen, als : plan van conferentiewerken en lessen, nuttige werken over werelduitbreiding, staathuishoudkunde en allerhande gelegenheids onderwijs". *De Hulponderwijzer*, 5-XII-1909, p. 1.

(2) „L'Indicateur se distribue gratuitement, en très grand nombre, à tous les Notaires, dans les principaux Hôtels, Cafés, Estaminets et dans toutes les Maisons Communales de l'Arrondissement de Courtrai".

f. *Periodiciteit* : wekelijks (za.).

h. *Adres* :

Rue du Chapitre, 9.

Boulevard du Chemin de fer, 3, op 1-VIII-1880.

Doornijkstraat, 61, op 2-XI-1890.

III. a. *Stichtingsdatum* : 1863 (1).

Laatst onderzochte nummer : 20-VI-1914.

Verscheen nog na W. O. I. (2).

d. e. *Uitgever, Drukker* :

Aimé Noppe, Rue du Chapitre, 9.

Ch. Vandesteene, Boulevard du Chemin de Fer, 3, op 1-VIII-1880.

Idem. Doornijkstraat, 61, op 2-XI-1890.

IV. *Annoncenblad*.

Journal d'Annonces Notariales de l'arrondissement de Courtrai
Weekblad van notariële aankondigingen van het arrondissement
Kortrijk, v. JOURNAL NOTARIAL D'ANNONCES DE L'ARRONDISSEMENT DE
COURTRAI NOTARIEEL WEEKBLAD VAN AENKONDIGINGEN VAN HET ARRON-
DISSEMENT KORTRIJK

Journal des Arts de Courtrai

II. f. *Periodiciteit* : wekelijks.

III. a. *Stichtingsdatum* : 11-1845 (3).

Journal de Courtrai, v. L'UNION DE COURTRAI ET DE L'ARRONDISSEMENT

---

(1) Het eerst voorhanden nummer van 3-v-1868 betreft jg. VI, nr. 249. Zie ook : F. DE POTTER, *op. cit.*, p. 760.

(2) In M.I.P. (V.H.) bevindt zich een exemplaar van 1-VII-1922, jg. LX, nr. 1841.

(3) Niet in verzameling bewaard. Zie A. WARZEE : *op. cit.*, p. 213 en P. ALLOSSERY, *op. cit.*, dl. II, p. 164.

Journal notarial d'annonces de l'arrondissement de Courtrai
Notariëel weekblad van aenkondigingen van het arrondissement
Kortrijk

Journal d'annonces notariales de l'arrondissement de Courtrai.
Weekblad van notariële aankondigingen van het arrondissement Kortrijk, op 26-VII-1884.

- I. *Bewaarplaats* :
K.B.B. (F.M.) : 26-X-1875; 30-IV-1887.
S.B.A. : 14-VI-1890.
M.I.P. (C.B.) : 30-VII-1865;
(V.H.) : 5-XI-1898.
(C.F.) : 10-X-1873; 26-VII-1884; 12-XII-1885; 17-X-1903.
- II. d. *Prijs* :
6 fr. per jaar of gratis (1).
5 fr. per jaar of gratis, op 17-X-1903.
e. *Formaat* : 32 × 23,5 cm., 3 kol., 8 pp.
f. *Periodiciteit* : wekelijks (za.).
h. *Adres* :
Grand'Place, 15.
Rue Jean Palfijn, 18, op 14-VI-1880.
- III. a. *Stichtingsdatum* : 1853 (2).
Verscheen nog in 1914 (3).
d. e. *Uitgever, Drukker* :
Eugène Beyaert, Grand'Place et Rue du Chapitre.
Idem, Rue Jean Palfijn, 18, op 14-VI-1890.
- IV. *Annoncenblad*.

Kerkelijke Wegwijzer

- II. f. *Periodiciteit* : wekelijks (za.).
III. a. *Eerste nummer* : 14-I-1905.
d. e. *Uitgever, Drukker* : Ed. Nuytens & L. Woutermaertens,
Lange Steenstraat, 26, Kortrijk (4).

---

(1) „Dit Aenkondigingblad verschijnt den Zaterdag van elke week, en het wordt kosteloos uitgedeeld aan al de Notarissen van het arrondissement Kortrijk, in de voornaamste Afspanningen en Koffijhuizen der steden en in de Gemeentehuizen van al de gemeenten van het arrondissement”.

(2) Het eerst voorhanden nummer van 30-VII-1865 betreft jg. XIII, nr. 656.

(3) *Provinciale Wegwijzer* ..., 1914, p. 308.

(4) *Le Fureteur*..., feb. 1905, p. 7.

Kortryksch Annoncenblad

- I. *Bewaarplaats* : K.B.B. : 12-VII-1840 t/m 13-IX-1840 (1).
- II. d. *Prijs* : 5 fr. per jaar.
  - e. *Formaat* : 31 × 21,5 cm., 3 kol., 4 pp.
  - f. *Periodiciteit* : wekelijks (zo.).
  - h. *Adres* : Groote Markt.
- III. a. *Stichtingsdatum* : 12-VII-1840.
  - Laatst aangetroffen nummer* : 13-IX-1840.
  - d. e. *Uitgever, Drukker* : Jaspin, frères et sœurs, Kansiestraat.
- IV. Annoncenblad.

De Kortrijksche Bode, v. COURRIER DE COURTRAI

Het Kortrijksche Volk

- I. *Bewaarplaats* :
  - S.B.K. : jg. 1908; 1910-1913.
  - K.B.B. (F.M.) : 17-XII-1905.
  - M.I.P. (C.F.) : 7-X-1906.
  - R.A.B. (D.F.), pak 12 : 11-IV-1911.
- II. a. *Ondertitel* : Katholiek Volksgezind Weekblad.
  - d. *Prijs* : 2,5 fr. per jaar; 5 ct. per nummer.
  - e. *Formaat* :
    - 49,5 × 33,5 cm., 4 kol., 4 pp.
    - 52 × 33 cm., 4 kol., 4 pp., op 2-I-1910.
    - 52 × 33 cm., 4 kol., 6 pp., op 14-I-1912.
  - f. *Periodiciteit* : wekelijks (zo.).
  - g. *Oplage* : 1914 : ca. 1650 exemplaren (2).
  - h. *Adres* :
    - Robbeplaats, 2.
    - Lange Steenstraat, 28, op 3-I-1909.
    - Lange Steenstraat, 26, op 2-I-1910.
    - Lange Steenstraat, 28, op 7-I-1912.

---

(1) Deze nummers zijn ingebonden, samen met : *La Chronique de Courtrai*.

(2) In 1914 was de gezamenlijke oplage van *Het Kortrijksche Volk*, *Het Isegemsche Volk*, *De Dageraad* en *Het Thieltsche Volk* ongeveer 3.000. Daarvan waren er ca. 1.000 bestemd voor Kortrijk, 650 voor Wevelgem, 6 à 700 voor Izegem en 400 voor Ardoioie. Dit werd ons medegedeeld door Eerwaarde Heer DEWITTE.

III. a. *Stichtingsdatum* : x-1905 (1).

Laatst onderzochte nummer : 29-XII-1913.

Werd na W. O. I opnieuw voortgezet (2).

b. *Stichter* : E. H. Leroeye.

d. e. *Uitgever, Drukker* :

Janssens en Verbeke, Robbeplaats, 2.

Ed. Nuytten, Lange Steenstraat, 28, op 3-I-1909.

Idem, Lange Steenstraat, 26, op 2-I-1910.

J. Vermaut, Lange Steenstraat, 28, op 7-I-1912.

g. *Redacteurs* :

E.E. HH. J. Buyschaert, Leroeye, Maes, Dewitte, Lowyck;
de advocaten Van Eeckhout en L. Vandorpe; de heren A.
Depla en Peel (3).

EE. HH. Caesar Gezelle, Bouckaert, Callewaert en Davelooze (4)

IV. *Katoliek en vlaamsgezind opinieblad.*

Kortryksch Nieuws-Blad, v. FEUILLE PÉRIODIQUE DE COURTRAI

Kortrijk - Vooruit

I. *Bewaarplaats* :

K.B.B. (F.M.) : x-1908; 1-1909.

M.I.P. (C.F.) : x-1908.

II. a. *Ondertitel* : Orgaan der Socialistische Federatie van Kortrijk.

---

(1) S.H. SCHOLL, *De geschiedenis van de arbeidersbeweging in West-Vlaanderen*, p. 122.

(2) In M.I.P. (V.H.) bewaart men een nummer van 2-VII-1922, jg. XIV, nr. 27.

(3) S. H. SCHOLL, *op. cit.*, p. 122, 162, 198.

(4) In oktober 1905 stichtte E.H. Leroeye *Het Kortrijksche Volk*. De eerste medewerkers waren o.a. de advocaten Van Eeckhout (bezorgde de kamerverslagen) en L. Van Dorpe (buitenlands nieuws).

Vanaf 1907 werden de kamerverslagen verzorgd door E. H. Dewitte en toen L. Van Dorpe naar Arizona vertrok, kwam ook het buitenlandse nieuws in handen van E. H. Dewitte.

In 1910 werd E. H. Leroeye pastoor te Stene en de redactie van *Het Kortrijksche Volk* werd overgenomen door E. H. Dewitte. Van 1910 tot 1912 verscheen er een bijblad : *Kunst en Letteren* waaraan verschillende leraars van het college te Kortrijk medewerkten, o.a. Caesar Gezelle (reisverhaal naar het Eucharistisch Congres te Montréal), E. H. Bouckaert (muziek), EE. HH. Callewaert en Davelooze (wetenschap). Dit alles werd ons medegegeeld door Eerwaarde Heer DEWITTE.

In 1912 werd E. H. Dewitte onderpastoor te Izegem en dit gaf aanleiding tot het stichten van *Het Isegemsche Volk*.

Aan deze twee kranten, *Het Kortrijksche-* en het *Isegemsche Volk* werden in 1913 nog toegevoegd *De Dageraad*, een blad bestemd voor Roeselare, en *Het Thieltse Volk*, gesticht op 14 december 1913. Deze 4 kranten werden gedrukt bij J. Vermaut te Kortrijk. *Het Kortrijksche Volk*, 5-I-1913, p. 1; 14-XII-1913, p. 1.

c. *Motto* :

Een voor allen — Allen voor een.

Door samenwerking en socialisme tot uitroeiing der volksarmoede en der loonslavernij.

Wij strijden om arbeid en kapitaal, bestuur van werk, handel en staten te brengen in handen der hand- en geesteswerkers.

d. *Prijs* : gratis.

e. *Formaat* :

27 × 17 cm., 2 kol., 4 pp.

36 × 26 cm., 4 blz. 3 kol., 4 pp., op 1-1909.

f. *Periodiciteit* : maandelijks.

h. *Adres* : Lokaal Volkslaan, St.-Janslaan.

III. a. *Stichtingsdatum* : x-1908.

Laatst aangetroffen nummer : 1-1909.

d. *Uitgever* : Fr. Mattelaer.

g. *Medewerker* : Joseph Coole.

IV. Socialistisch opinieblad (1).

De Kortrijkzaan

I. *Bewaarplaats* :

K.B.B. (F.M.) : 9-x-1885.

V.E.V. : 29-III-1885; 5-IV-1885; 26-IV-1885; 3-V-1885; 10-V-1885; 17-V-1885; 24-V-1885; 31-V-1885.

II. a. *Ondertitel* : Weekblad.

---

(1) *Kortrijk Vooruit*. Zoo werd door het partijbestuur ons eigen strijdorgaan gedoopt, na een grondig onderzoek welken naam wij den nieuw geboren zouden geven.

Wij achten den keus gelukkig, den titel welsprekend en koesteren de hoop dat als kampioen der volksbelangen, ons strijdblad een duurzaam bestaan zal beleven.

De macht onzer vijanden, de pers waarover zij beschikken, noodzaakte ons een scherper wapen te zoeken, tot aanval en verdediging.

De toestanden zelf, de onverklaarbare en misdadige onverschilligheid der werkende klasse, de samengetrokken krachten van kerk en kapitaal, tegen de organisatie der vrijzinnige werklieden, de ondraagbare lasten, waaronder de verdrukte werkslaven gebukt gaan, waren een spoorslag voor de Soc. Fed. van Kortrijk, om met meer geestdrift dan ooit onze werkbroeders aan te wakkeren, tot verzet en opstand, tegen deze onuithoudbare toestanden.

Ziedaar, werkgezellen van fabriek en werkhuis, zwoegers met geest en handen, waarom wij den nieuwen strijder de wereld inzonden.

Hij verwacht van u allen een goed onthaal in den huiselijken kring, want hij zal steeds een aanmoedigend en versterkend woord voor u over hebben; hij zal u den rechten weg aantoonen, waar meer geluk, een zekerder bestaan voor uwen alscheppenden arbeid te vinden is; hij zal u het doel aanwijzen waar gij uw volle recht als burger en mensch zult aantreffen. *Kortrijk-Vooruit*, x-1908, p. 1.

- c. *Motto* :
Deugd en Vreugd.
Vrij en Vrank.
- e. *Formaat* : 44 × 26,5 cm., 3 kol., 4 pp.
- f. *Periodiciteit* : wekelijks.
- g. *Oplage* : 29-III-1885 : 4.000 exemplaren (1).
- h. *Adres* : Overleiestraat, 43.
- III. a. *Stichtingsdatum* : 1885 (2).
Verscheen nog in 1888 (3).
- d. e. *Uitgever, Drukker* : Aug. Vandevenne, Overleie, 43 (4).
- IV. *Katoliek informatie- en annoncenblad.*

De Kouter

- I. *Bewaarplaats* :
S.B.K. : jg. 1900-1902.
U.B.G. : jg. 1900-1902.
- II. a. *Ondertitel* : Maandschrift verschijnende in 1900, 1901 en 1902, onder toezicht van het Middencomiteit van Groeninge, met medewerking van verscheidene voorname letterkundigen.
d. *Prijs* : 2 fr. per jaar.
e. *Formaat* : 18,5 × 10,5 cm., 8 à 16 pp.
d. *Periodiciteit* : maandelijks.
h. *Adres* : Th. Sevens, Peterseliestraat, 24.
- III. a. *Stichtingsdatum* : 1-1900 (5).
Laatste nummer : X-1902.

---

(1) „Bijzondere trekking van 4.000 exemplaren”, *De Kortrijkzaan*, 29-III-1885, p. 1. Dit hoog getal exemplaren is te wijten aan moeilijkheden die de krant ondervond te Izegem.

(2) Het exemplaar van 29-III-1885 draagt het nummer 13.

(3) *De Provinciale Wegwijzer...*, 1888, p. 153.

(4) De burgemeester van Izegem verbood aan A. Vandevenne het verkoopen van *De Kortrijkzaan* te Izegem; doch de uitgever-drukker stoorde zich niet aan dit verbod. De burgemeester nu liet in de gemeenteraad een politiereglement goedkeuren waardoor het verboden werd, zonder schriftelijke toestemming van burgemeester en schepenen, „op de openbare baan en plaatsen, te verkoopen, te koop te stellen, uit te delen of te verspreiden dagbladeren, gazetten, liederen, andere gedrukte schriften of printen, alsook dezelve in de woningen aan te bieden met of zonder geroep”. Dit reglement werd naar Brugge gezonden om goedgekeurd te worden door de Bestendige Deputatie. Deze laatste echter deed opmerken dat het politiereglement onwettig was.

(5) *De Kouter* werd gesticht om het Groeningemonument te bekostigen.

„Bijna zes volle eeuwen is het geleden, dat het roemrijkste feit uit Vlaanderens geschiedenis plaats greep, namelijk de slag der Gulden Sporen. ... En nog heeft men op de plaats, waar onze voorouders streden en sneuvelden - maar overwonnen - geen gedenk-

- b. *Stichter* : Th. Sevens.
  - e. *Drukker* : Eug. Beyaert, Palfijnstraat.
- IV. Neutraal vlaamsgezind maandblad.

De Kristen Demokraat

- I. *Bewaarplaats* :
M.I.P. (C.F.) : nummer 7 (1910).
- II. a. *Ondertitel* : Strijdblad voor het Arrondissement Kortrijk.
d. *Prijs* : gratis.
e. *Formaat* : 27 × 19 cm., 3 kol., 4 pp.
h. *Adres* : Remi Vanderschelden, Deerlijk.
- III. d. *Uitgever* : Advokaat Plancquaert.
e. *Drukker* : Drukkerij „De Waarheid” Kortrijk.
- IV. Christen-demokratisch opinieblad.

De Landbouwgalm L'Echo Agricole De Landbouwgalm, op 15-I-1895.

- I. *Bewaarplaats* :
S.B.K. : jg. 1913.
K.B.B. : 30-IV-1893; 31-VII-1893; 15-VIII-1893; 15-IX-1893;
15-X-1893; 31-X-1893; 15-XI-1893; 30-XI-1893; 15-XII-1893;
31-XII-1893; jg. 1894-1895.
K.B.B. (F.M.) : 1-III-1891.
S.B.A. : 13-II-1897; 2-VI-1900.
M.I.P. (V.H.) : 3-IV-1897;
(C.F.) : 15-V-1892; 13-IV-1895.

teeken opgericht. Brugge heeft de twee groter helden van dien tijd verheerlijkt; op het slagveld, den Groeningkouter, moet ook een gedenkteeken oprijzen, dat aan het tegenwoordige en het toekomstige geslacht het grootsche verleden van ons volk vertelt.

Sedert eenige jaren is in Kortrijk een Comiteit tot stand gekomen, dat zich ten doel gesteld heeft de noodige gelden bijeen te brengen om het monument op te richten...

Daarom kunt ge allen medehelpen zonder u te groote opofferingen te getroosten. Ondersteunt het nieuwe tijdschrift, *De Kouter*, dat zal uitgegeven worden tot aan de oprichting van het gedenkteeken op het Groeningeveld! Van alle kanten van het land kwamen reeds talrijke inschrijvingen toe! Wij hopen, dat ieder rechtgeaard Vlaming zijn plicht zal beseffen en volbrengen en dat de reeds lange lijst van toetredingen nog langer zal worden

Ieder leze en verspreide *De Kouter*, ten einde algemeene belangstelling en geestdrift op te wekken voor het groote historische feit van 1302 en voor de oprichting van het monument op Groeninge in 1902". *De Kouter*, 1-1900, p. 3-4.

- II. d. *Prijs* :
- 2,5 fr. per jaar of gratis (1).
4 fr. per jaar op 3-IV-1895.
- e. *Formaat* :
- 23 × 13,5 cm., 2 kol., 16 pp.
47 × 28,5 cm., 4 kol., 4 pp. op 13-V-1895.
- f. *Periodiciteit* :
- 2 × per maand (2).
Wekelijks (za.), op 13-IV-1895.
- h. *Adres* :
- Veldstraat, 83, Kortrijk.
Abdijstraat, 1, Kortrijk, op 13-II-1897.
Doornijksche steenweg, op 3-I-1913.
- III. a. *Stichtingsdatum* : 1890 (3).
Verscheen nog in 1914 (4).
- e. *Drukker* : J. Vermaut, Lange Steenstraat, 24, Kortrijk.
- IV. Vakblad.

De Leiegalm van Kortrijk

- I. *Bewaarplaats* : M.I.P. (C.F.) : 9-IX-1883.
- II. a. *Ondertitel* : Nieuws- en aankondigings weekblad.
- c. *Motto* : Godsdienst — Taal — Vaderland.
- d. *Prijs* : 4 fr. per jaar; 10 ct. per nummer.
- e. *Formaat* : 44 × 26,5 cm., 3 kol., 4 pp.
- f. *Periodiciteit* : wekelijks (zo.).
- h. *Adres* : Overleie, 43.
- III. a. *Stichtingsdatum* : 1880 (5).
Enig voorhanden nummer : 9-IX-1883.
- d. e. *Uitgever, Drukker* : Aug. Vandevenne-Coucke, Overleie, 43.
- IV. Katoliek opinieblad.

---

(1) „Kosteloos gezonden aan de leden der Comicen van Kortrijk, Meenen, Yper, Kemmel en Wareghem”.

(2) Verschijnt omtrent den 15 en het einde van iedere maand.

(3) Het eerst voorhanden nummer van 15-V-1892 betreft jg. III, nr. 9.

(4) *Provinciale Wegwijzer...*, 1914, p. 308.

(5) Het enig voorhanden nummer van 9-IX-betreeft jg. IV, nr. 36.

Loquela

- III. a. *Stichtingsdatum* : 1892 (?).
e. *Drukker* : E. Beyaert, Palfijnstraat (1).

La Lys, v. LE MÉMORIAL DE COURTRAI

Le mémorial de Courtrai et de l'arrondissement La Lys, op 20-VIII-1869.

- I. *Bewaarplaats* :
K.B.B. : jg. 1852-69 (2), 1869-1872.
K.B.B. (F.M.) : 2-I-1861.
M.I.P. (C.B.) : 15-VI-1851 ; 5-IX-1851 ; 25-I-1856 ; 30-XII-1864 ;
9-X-1867 ; 4-IV-1869 ;
(C.F.) : 6-VI-1851 ; 27-V-1864.
- II. a. *Ondertitel* : Feuille de Courtrai et de l'arrondissement, op
20-VII-1869.
- c. *Motto* :
Liberté — Ordre — Progrès.
Les Belges sont égaux devant la loi. Tous les pouvoirs émanent
de la nation. Liberté — Justice.
- d. *Prijs* :
12 fr. per jaar.
8 fr. per jaar, op 21-XII-1870.
- e. *Formaat* :
37 × 26 cm., 4 kol., 4 pp.
42 × 32 cm., 4 kol., op 20-VII-1869.
- f. *Periodiciteit* : 3 × per week (zo., wo. en vr.).
- h. *Adres* :
Rue de Tournai.
Rue du Saint-Esprit, 14, op 1-IV-1852.
Rue de France, 14, op 1-X-1855.
Rue de France, 10, op 10-XII-1856.
Rue de Tournai, 53, 1-I-1861.
Rue du Persil, 10, op 7-XI-1862.

---

(1) *Provinciale Wegwijzer...*, 1893, p. 186.

(2) De jg. 1865-1867 zijn onvolledig.

- Boulevard de Lille, 18, op 9-VI-1865.
 Grand'Place, 12, op 11-IV-1869.
 Grand'Place, 64, Courtrai, op 20-VIII-1869.
 Grand'Place, 12, Courtrai, op 3-X-1869.
 Rue de l'Etuve, 2, Courtrai, op 30-I-1870.
 Rue des Jardins, 25, Courtrai, op 18-X-1871.
- III. a. *Stichtingsdatum* : 15-VI-1851.
Laatst voorhanden nummer : 29-XII-1872.
- b. *Stichter* : Ramaeckers, arrondissementscommissaris te Kortrijk (1).
- d. *Uitgever* :
 Alp. Bogaert, Rue de France, 10, op 3-X-1860.
 Const. Jaspin et sœurs, op 7-VII-1869.
- e. *Drukker* :
 Aimé Noppe, Rue de Tournai, 82.
 Debrauwer-Vanbiervliet, Rue du Saint-Esprit, 14, op 1-IV-1852
 F.-J. Botte, Rue de France, 14, op 1-X-1855.
 Idem, Rue de France, 10, op 10-XII-1856.
 Alp. Bogaert, Rue de France, 10, op 3-X-1860.
 Idem, Rue de Tournai, 53, op 1-I-1861.
 Alp. Bogaert, Rue du Persil, 10, op 7-XI-1862.
 Idem, Boulevard de Lille, 18, op 9-VI-1865.
 Idem, Grand'Place, 12, op 11-IV-1869.
 Leon Bogaert, Grand'Place, 12, op 2-VI-1869.
 Constant Jaspin et sœurs, op IV-1869.
 F. Vergote en H. Debosschere, Grand'Place, 64, Courtrai,
 op 20-VIII-1869.
 Idem, Grand'Place, 12, Courtrai, op 3-X-1869.
 Idem, Rue de l'Etuve, 2, Courtrai, op 30-I-1870.
 Idem, Rue des Jardins, 25, Courtrai, op 18-X-1871.
- IV. Liberaal opinieblad (2).

(1) *Chronique de Courtrai*, 10-III-1852, p. 1.

Volgens *L'Echo de Courtrai* 9-I-1859, p. 1 werd *Le Mémorial* gesticht door de arrondissementscommissaris, Raemaekers en was het de tolk der liberalen in het arrondissement. Op 4-IX-1863 deelde het blad mee dat het voortaan uitsluitend de uitgever toebehoorde en niet meer het orgaan was der liberale partij van Kortrijk. *Ibid.* 4-IX-1863, p. 1.

(2) „Nous ne venons pas représenter un parti nouveau, une idée nouvelle. Nous ne voulons pas plus d'une politique qui va trop loin que d'une politique qui recule ou qui reste immobile. Nous appartenons à ce grand et vigoureux parti qui compte, depuis quatre ans, une majorité considérable dans le pays et dans les chambres. Nous nous rattachons à l'idée qui imprime le mouvement constitutionnel, pacifique et éclatant du Congrès libéral et qui inspira le programme du 12 Août 1847.

Mercurius

- I. *Bewaarplaats* :
S.B.K. : jg. 1904.
K.B.B. (F.M.) : 11-VI-1904; 4-IV-1914.
M.I.P. (C.F.) : 7-XI-1908.
- II. a. *Ondertitel* : Aankondigingsblad. Nieuwsblad. Handels- en Finantieblad van Kortrijk.
b. *Vignet* : De god Mercurius, rustend op een goederenstapel.
d. *Prijs* : gratis (1).
e. *Formaat* : 39 × 27 cm., 3 kol., 4 pp.
f. *Periodiciteit* : wekelijks (za.).
g. *Oplage* : 5.000 exemplaren (2).
- III. a. *Stichtingsdatum* : 14-XI-1903 (3).
Laatst aangetroffen nummer : 4-IV-1914.
d. e. *Uitgever, Drukker* : Felix Vanderghinste, Kortrijk.
- IV. *Annoncenblad* (4).

Ce programme, celui du Congrès libéral sont exécutés en grand partie. Deux points restent : l'améliorements de la situation financière, l'amélioration du sort des classes pauvres

Des réssources nouvelles sont nécessaires, qu'on les prenne où elles se trouvent.

Nous le déclarons hautement, nos sympathies sont vives pour cette classe de la société la plus nombreuse, la plus laborieuse, la plus souffrante. Nous ne disons pas simplement d'elle qu'il y a quelque chose à faire, nous écrivons qu'il y a beaucoup à faire. Tout le monde doit mettre la main à cette grande œuvre, les individus comme le gouvernement.

Quand nous agiterons les questions qui s'y rattachent, nous aurons moins à cœur de demander aux idées leur extrait de naissance que de peser leur valeur". *Le Mémorial*, 15-VI-1851, p. 1.

(1) „Dit blad wordt gedrukt op 5.000 afdruksels en voor nieten gezonden aan alle notarissen der beide Vlaanderen, aan de Zaakwaarnemers, deurwaarders, ondernemers van openbare werken, eigenaars, openbare bestieren, rechtbanken, in de gasthoven en voornaamste herbergen; in één woord, overal waar het enigszins nuttig kan zijn, om ruchtbaarheid te geven aan den inhoud van zijne aankondigingen. Daarbij het wordt aangeplakt in al de aanplakkingsplaatsen van Kortrijk”.

(2) *Ibidem*.

(3) Het eerst voorhanden nummer van 2-1-1904 betreft jg. II, nr. 1. *La presse universelle*, VI-1904, p. 97.

(4) „Aankondigingen doen bij middel van omzendbrieven en plakbrieven is goed, maar zij duren maar gelijk de roos : den tijd van eenen dag of nog min. De aankondiging in bladen die overal verspreid zijn, en door iedereen gelezen worden, hebben eene veel grootere ruchtbaarheid.

Alwie iets te verkoopen heeft of te koopen, moet het laten weten. En hoe zal hij zulks beter kunnen doen dan met het in een blad te doen drukken, dat overal gelezen wordt?

Hoe wilt gij dat den artikel, welken gij doet en die goed is, gekend worde door de verbruikers, tenzij gij het aan iedereen latet weten, en hoe kunt gij het beter koop en voordeliger doen, dan met het in eene gazette te doen drukken, welke overal binnendringt en door iedereen gelezen wordt?

Mercurius is zulk een blad : Eene aankondiging in dat blad is meer weerd dan vele honderden plakbrieven en omzendbrieven, en kost oneindig veel min”. Dit staat op alle nummers.

De Nieuwe Tijd

- I. *Bewaarplaats* :
- S.B.K. : 5-XI-1896 t/m 24-X-1901.
  - U.B.G. : 5-XI-1896 t/m 24-X-1901.
  - S.B.B. : 5-XI-1896 t/m 24-X-1901.
  - K.D.W. : 5-XI-1896 t/m 24-X-1901.
  - K.B.B. (F.M.) : 5-XI-1896.
  - S.B.A. : 5-XI-1896; 5-XII-1896; 24-XII-1896.
  - M.I.P. (C.F.) : 4-II-1897.
- II. a. *Ondertitel* : Weekschrift uitkomende elken donderdag.
b. *Vignet* : Opgaande zon met kraaiende haan, staande op een ganzenpen.
d. *Prijs* : 5 fr. per jaar.
e. *Formaat* : 23 × 15 cm., 2 kol., 8 pp.
f. *Periodiciteit* : wekelijks (do.).
- III. a. *Stichtingsdatum* : 5-XI-1896.
Laatste nummer : 24-X-1901.
b. *Stichter* : E.H. Achiel Lauwers.
d. e. *Uitgever, Drukker* :
Wed. Jules Gernaey, Kortrijk.
Jules De Meester, Roeselare (1), op 11-II-1897.
f. *Hoofdredactie* : Eerwaarde Heer A. Lauwers.
g. *Redactie* :
Dr. E. Lauwers.
H. Verriest.
Dr. Oepla (2).
- IV. Christen-demokratisch en vlaamsgezind opinieblad.

Het Nieuwsblad

- III. a. Verscheen in 1846 en bestond nog in 1851 (3).

---

(1) „*De Nieuwe Tijd* is verhuisd van Kortrijk naar Rouselare. Deze onzer inschrijvers die, door die omstandigheid, hunnen laatsten nummer aan tijden niet zouden ontvangen hebben, worden verzocht hun beklag in te dienen bij den post of bij den drukker : Jules De Meester te Rouselare. Wij nemen ook deze gelegenheid ten bate om onzen eersten uitgever Me We Gernaey te Kortrijk, over hare moeite en hare genegene dienstwilligheid, rechtzinnig te bedanken”.

De Nieuwe Tijd, 11-II-1897, p. 120.

(2) S. H. SCHOLL (O.P.) : *op. cit.*, p. 130.

(3) Niet in verzameling bewaard. P. ALLOSSERY, *op. cit.*, dl. II, p. 164. *Provinciaelen Wegwijzer ... 1851*, p. 140.

L'Observateur

- I. *Bewaarplaats* :
  - K.B.B. (F.M.) : x-1852.
  - M.I.P. (C.F.) : iv-1852.
- II. a. *Ondertitel* : Journal des Sciences Médicales.
  - c. *Motto* : Utilité, Clarté, Simplicité (1).
  - d. *Prijs* : 3 fr. per jaar.
  - e. *Formaat* : 16,5 × 9 cm., 20 pp.
  - f. *Periodiciteit* : 2 × per maand.
- III. a. *Stichtingsdatum* : 1851.
  - Laatst aangetroffen nummer* : x-1852.
  - e. *Drukker* : Charles Jaspin, Rue de France.
  - f. *Directie* : A. Frédéricq (2).
- IV. Vakblad.

L'Omnibus de Courtrai

- I. *Bewaarplaats* : K.B.B. : Prospectus : 1-1-1831 t/m 29-vi-1831.
- II. a. *Ondertitel* :
  - Journal Patriotique, Politique et Commercial, op 11-11-1831.
  - Journal Patriotique, Littéraire et d'Annonces, op 3-iv-1831.
  - c. *Motto* : De l'uniformité naquit un jour l'ennui. La Motthe.
  - d. *Prijs* :
    - 36 fr. per jaar.
    - 13 fr. per jaar op 3-iv-1831.

---

(1) „Utilité : être utile, en vulgarisant toute idée qui peut contribuer à perfectionner la science et l'art. Etre utile, en publiant un journal à bon marché. Etre utile, en ayant égard aux loisirs du médecin praticien, c'est-à-dire en évitant les publications trop volumineuses.

Clarté, Simplicité : Réduire toutes les idées scientifiques à leur plus simple expression, de manière à les rendre aussi claire que possible.

Rapprocher, autant que faire se peut, les idées, en usant de peu de mots et de phrases. C'est le but que nous proposons d'atteindre, sans oser nous promettre d'y réussir”.

L'Observateur, iv-1852, p. 1.

(2) „Sous la direction de A. Frédéricq, docteur en médecine, en chirurgie et l'art des accouchements, médecin de l'Hospice des Vieillards à Courtrai”.

e. *Formaat* :

23 × 18 cm., 2 kol., 4 pp.

26 × 18 cm., 2 kol., 4 pp., op 11-11-1831.

26,5 × 19 cm., 3 kol., 4 pp., op 3-IV-1831.

f. *Periodiciteit* : dagelijks

2 × per week (zo. en wo.), op 3-IV-1831.

h. *Adres* : Rue de la Lys, 1.

III. a. *Stichtingsdatum* : 1-1-1831.

Laatst aangetroffen nummer : 29-VI-1831.

d. e. *Uitgever, Drukker* : Ant. Blanchet, Rue de la Lys, 1.

IV. *Liberaal opinieblad* (1).

---

(1) In het Prospectus lezen wij :

„Prospectus et specimen.

Tout ce qui tend à éclairer la génération présente est à l'ordre du jour. — La vraie liberté est fille de l'instruction publique, et sœur de la liberté de la presse. — Convaincus de ces vérités, nous avons résolu d'essayer ce qu'un journal, rédigé sur le plan le plus libéral, pourra produire de bien dans la province, et surtout dans l'arrondissement de Courtrai, si intéressant par son industrie, si recommandable par ses mœurs et par son patriotisme.

Nous sentons vivement ce qu'une entreprise de ce genre présente de difficultés; mais l'exemple du passé ne nous effraie pas pour l'avenir, et le sort de la Feuille de Courtrai, et même celui du défunt Moribond est loin de nous décourager : Sûr de nos principes et de notre impartialité, nous entrerons dans notre nouvelle carrière avec la louable intention de nous rendre utiles à nos concitoyens, et la ferme conviction de pouvoir y réussir.

Selon nous, le public a le droit de nous demander notre profession de foi sincère et invariable; nous allons la donner sans réserve, sans restriction d'aucune espèce. Si jamais nous nous en écartions, ce même public est là pour nous rappeler à l'ordre en nous retirant une bienveillance que notre amour propre et notre intérêt doivent également nous engager à tâcher de mériter.

Nous déclarons donc d'abord que nous sommes libéraux dans toute l'étendue de ce mot, mais que tout en professant le libéralisme, nous respecterons toujours l'opinion des autres, tant que cette opinion sera défendue par des raisons, et non par des invectives. — Nos colonnes seront donc ouvertes à tout ce qui ne contiendra rien qui puisse scandaliser nos lecteurs, ni même nos lectrices, (car nous flattons d'en avoir), mais ces mêmes colonnes seront inexorablement fermées aux articles qui offenceraient les mœurs, ou qui contiendraient des personnalités.

Nous déclarons encore, que respectant scrupuleusement, le voile qui doit couvrir la vie privée des citoyens, nous regarderons toujours la vie et la conduite publiques des hommes publics comme appartenant au public, et nous dénoncerons sans crainte tous les abus qui parviendront d'une manière authentique à notre connaissance.

Nous établirons une correspondance active pour donner à nos abonnés les nouvelles, tant de l'intérieur que de l'étranger, aussi tôt, et souvent plutôt que les journaux de Bruxelles, de Gand et de Lille.

Ayant particulièrement à cœur de plaire à tout le monde, nous donnerons de temps en temps un aperçu des modes, quelques extraits des ouvrages les plus nouveaux, des anecdotes, des recettes utiles, etc. etc.

Nous ne laisserons jamais échapper une seule des découvertes qui concerneraient l'agriculture ou l'horticulture de la province.

Nous rendrons un compte succinct de toutes les décisions légales dont le résultat pourrait intéresser nos lecteurs, en nous indiquerons toutes les nouvelles découvertes dont les arts pourront s'enrichir.

Enfin, nous rendrons un compte exact et détaillé du prix courant et des opérations des marchés de Courtrai, Ypres, Thielt, Roulers, Audenaerde, etc., les jours que ces marchés auront lieu, et notre journal sera expédié le même soir”.

't Onze

- I. *Bewaarplaats* :
K.B.B. (F.M.) : 10-XII-1910; 20-I-1912.
M.I.P. (C.F.) : 17-IX-1910; 1-II-1913.
- II. a. *Ondertitel* : Liberaal Volksgezind en Vooruitstrevend Weekblad.
c. *Motto* :
De burgemeester op het stadhuis.
De pastoor in de kerk, op 20-I-1912.
d. *Prijs* :
1,5 fr. per jaar, 2 ct. per nummer.
2 fr. per jaar, 5 ct. per nummer, op 20-I-1912.
3 fr. per jaar, 5 ct. per nummer, op 1-II-1913.
e. *Formaat* :
33 × 23,5 cm., 3 kol., 4 pp.
44,5 × 26 cm., 3 kol., 4 pp., op 20-I-1912.
f. *Periodiciteit* : wekelijks (za.).
h. *Adres* :
Ons Huis, Casinoplaats, 12, Kortrijk.
Lambrechtstraat, 13, Kortrijk, op 20-I-1912.
- III. a. *Stichtingsdatum* : 17-IX-1910.
Laatst aangetroffen nummer : 1-II-1913.
e. *Drukker* : L. Ackerman & Co, Roesselare.
- IV. Vooruitstrevend liberaal opinieblad (1).

---

(1) In het eerste nummer van 17-IX-1910, p. 1 lezen wij :

„'t Verschijnen van een nieuw blad zal, nevens een feit van belang, ook als eene noodzakelijkheid voor de liberale partij beschouwd worden. Inderdaad, er bestaat in onze stad geen blad dat bijzonderlijk voor de werkende klas is bestemd en tevens eene zuivere vooruitstrevende politiek voert in betrekking met de nieuwere strekkingen en toestanden, zowel op sociaal als politiek gebied.

De invoering eener volkspolitiek zal des te meer als eene noodzakelijkheid aanzien worden, daar het door de laatste kiezingen bewezen werd, welke vreeselijke macht uit het volk te trekken is, en tot welke onverwachte uitslagen men er mede kan komen.

't Onze hoopt die leemte aan te vullen, en aan die dwaling een einde te stellen.

Ziehier hoe wij onze taak verstaan op menscheijk gebied.

Goede gevoelens aankweken, rechten en plichten leeren kennen, eigenwaarde en zelfvertrouwen aankweken. De mensch in zijn lot tevreden leeren zijn, vrede en broederlijkheid, gesteund op eerbied en hoogachting, onder de maatschappelijke standen aanpreken.

Op sociaal gebied :

Benoemingen voorstellen en verdedigen noodig tot de verheffing van de arbeidende klas; bestudeeren der wetten betreffend den arbeid, werkongevallen, verzekeringen, loonen, werkuren, pensioenen en voorzienigheidsklassen, en eenieder leeren er het meest mogelijke profijt uit te trekken...

't Oordje Keerske

- I. *Bewaarplaats* :
K.B.B. (F.M.) : 20-VI-1880; 3-VII-1881.
S.B.A. : 31-VIII-1879.
M.I.P. (C.B.) : 13-IV-1879;
(C.F.) : 6-VII-1879; 23-X-1881.
- II. a. *Ondertitel* :
Weekblad voor verstandige lieden.
Katholiek weekblad, op 3-VII-1881.
- b. *Vignet* : Kaarspan met domper.
- c. *Motto* :
Katholiek in alles.
In Vlaanderen Vlaamsch.
- d. *Prijs* : 2 fr. per jaar; 5 ct. per nummer.
- e. *Formaat* :
33 × 20,5 cm., 3 kol., 4 pp.
47,5 × 32 cm., 4 kol., 4 pp., op 3-VII-1881.
- f. *Periodiciteit* : wekelijks (zo.).
- h. *Adres* :
Rijsselwijkstraat, 8.
Budastraat, 58, op 3-VII-1881.
- III. a. *Stichtingsdatum* : 1878 (1).
Laatst aangetroffen nummer : 23-X-1881.
- b. *Stichter* : Amand Gernay, zoon.
- c. d. e. *Eigenaar, Uitgever, Drukker* :
Amand Gernay zoon, Rijsselwijkstraat 8.
A. Gernay-Gillon, Budastraat 58, op 3-VII-1881.
- IV. *Katoliek en vlaamsgezind opinieblad.*

Op politiek en wijsgeurig gebied :
Strijd om onrechtvaardigheden uit de wetten de doen verdwijnen, onrechtvaardigheden en ongelijkheden die het zwaarst op den kleinen man drukken. Gelijkheid in rechten en plichten. Eerbied voor iedere denkwijze, hardnekkige en openbare verdediging nemen van alwie om zijne gedachten drukking, bedreiging, broodroof moet ondergaan...

Indien kerk, priester en religie eerbied waardig willen zijn, dat zij dan tot kwaad en verdrukking niet worden aangewend...

Met aldus van den ouden slenter af te breken, hopen wij aan den vurigen wensch van de groote meerderheid der liberalen te beantwoorden. Wij zullen het mogelijke doen om hun vertrouwen te verdienen en verzoeken aan allen, ons in de mate van hun vermogen, met raad en daad te willen helpen, voor de liberale partij eene betere, eene vertroostende toekomst te bereiden".

(1) Het eerst voorhanden exemplaar van 13-IV-1879 betreft jg. II, nr. 16.

L'Organe de Courtrai et de l'arrondissement

- I. *Bewaarplaats* :
K.B.B. (F.M.) : 22-I-1865.
M.I.P. (C.B.) : 30-VII-1865; 23-X-1867;
(C.F.) : 30-IX-1863; 28-VI-1868.
- II. c. *Motto* :
L'Ordre par la Liberté.
La Stabilité par le Progrès.
- d. *Prijs* :
12 fr. per jaar.
6 fr. per jaar op 28-VI-1868.
- e. *Formaat* :
37×26 cm., 4 kol., 4 pp.
44×30 cm., 4 kol., 4 pp., op 28-VI-1868.
- f. *Periodiciteit* :
3× per week (zo., wo. en vr.).
Wekelijks, op 28-VI-1868.
- h. *Adres* :
Grand'Place, 70, Courtrai.
Rue des Vignes, 92, Courtrai, op 30-VII-1865.
Rue des Vignes, 28, Courtrai, op 28-VI-1868.
- III. a. *Stichtingsdatum* : IX-1863.
Laatst aangetroffen nummer : 28-VI-1868.
- d. e. *Uitgever, Drukker* :
Ed. Vandesteene, Grand'Place, 70, Courtrai.
Idem, Rue des Vignes, 92, Courtrai, op 30-VII-1865.
Idem, Rue des Vignes, 28, Courtrai, op 28-VI-1868.
- IV. *Liberaal opinieblad* (1).

Petites Affiches de Courtrai, v. COURRIER DE LA LYS

---

(1) „L'Organe de Courtrai remplaçant, dès ce jour, le *Mémorial* comme organe avoué de l'association libérale constitutionnelle de l'arrondissement de Courtrai”. *L'Organe de Courtrai*, 30-IX-1863, p. 1.

In 1865 ontstond onenigheid in de schoot der liberale partij van Kortrijk tussen gematigden en vooruitstrevenden. *L'Organe de Courtrai* koos de zijde der gematigden terwijl *Le Mémorial* het blad werd der progressisten.

Publicité

- I. *Bewaarplaats* :
K.B.B. (F.M.) : 7-IV-1912; 14-VII-1912; 21-VII-1912.
M.I.P. (V.H.) : 28-IV-1912;
(C.F.) : 13-IV-1912; 21-VII-1912.
- II. a. *Ondertitel* : Journal bilingue - Tweektalig blad.
b. *Vignet* : Schrijfveder en stadswapen van Kortrijk, op 21-VII-1912.
c. *Motto* : La Publicité est une arme.
d. *Prijs* : gratis (?) (1).
e. *Formaat* :
25 × 19,5 cm., 3 kol., 4 pp.
31,5 × 20 cm., 3 kol., 4 pp., op 21-VII-1912.
f. *Periodiciteit* : wekelijks (za.).
g. *Oplage* : Verschillende duizenden (1).
h. *Adres* : Rue de Tournai, 39.
- III. a. *Stichtingsdatum* : 7-IV-1912.
Laatst aangetroffen nummer : 21-VII-1912.
d. e. *Uitgever, Drukker* : A. François-Vanneste, Rue de Tournai, 39.
- IV. *Annoncenblad*.

Schild en Vriend

- I. *Bewaarplaats* : M.I.P. (C.F.) : 2-XI-1884.
- II. b. *Vignet* : Baanderheer met op de achtergrond een Latijns leliekruis.
c. *Motto* :
„'K Ben Vlaming en mijn herte scheurt,
Als ik het vlaamsche volk hoor tast'ren;
'k Ben Vlaming en mijn ziele treurt
Als ik een heldenkroost verbast'ren
En kruipen zie voor geusch gebroed
Dat Kerk en Kruis treedt met den voet —
Koninck, Breidel, Artevelde

---

(1) *Publicité*, 21-VII-1912, p. 1 : „Les annonces de *Publicité* sont les plus productives. Le journal, tiré à plusieurs milliers d'exemplaires est distribué partout”.

O! staat op en trekt te velde
Voor Altaar en Vaderland.
Grijpt nog eens den scherpen degen
ijlt nog eens den vijand tegen
Vlaand'ren dreigt hij met den band.

- d. *Prijs* : 4 fr. per jaar.
e. *Formaat* : 43 × 26,5 cm., 3 kol., 4 pp.
f. *Periodiciteit* : (?) (zo.).
h. *Adres* : Overleie, 43.
III. a. *Stichtingsdatum* : 1880 (1).
Enig aangetroffen nummer : 2-XI-1884.
d. e. *Uitgever, Drukker* : A. Vandevenne, Overleie, 43.
IV. *Katoliek en vlaamsgezind opinieblad.*

De Snelduif

- II. d. *Prijs* : 3 fr. per jaar.
III. a. *Stichtingsdatum* : 1890.
e. *Drukker* : Am. Gernaey (2).

De Stad Kortrijk

- I. *Bewaarplaats* :
S.B.K. : 24-VIII-1902.
K.B.B. (F.M.) : 13-XII-1883; 8-III-1891.
S.B.A. : 3-VIII-1884; 20-XII-1885; 15-XII-1889; 21-II-1892;
24-VI-1900.
M.I.P. (C.F.) : 5-VII-1885; 21-III-1886; 22-XII-1889; 24-I-1904
S.S.W. : 20-VIII-1904; 27-VIII-1904.
II. a. *Ondertitel* : Voor Koning en Vaderland.
b. *Vignèt* : Wapenschild van de stad Kortrijk.
c. *Motto* :
Recht door Zee. Doe wel en zie niet om.
Rust elders. — Doe wel en zie niet om.

---

(1) Het enig voorhanden nummer van 2-XI-1884 betreft jg. V, nr. 4.

(2) Niet in verzameling bewaard. F. DE POTTER, *op. cit.*, p. 760.

- d. *Prijs* :
 5 fr. per jaar.
 2,5 fr. per jaar; 5 ct. per nummer, op 24-VI-1900.
- e. *Formaat* :
 43,5 × 26 cm., 4 kol., 4 pp.
 44 × 27,5 cm., 4 kol., op 5-VII-1885.
 48 × 29,5 cm., 4 kol., 4 pp., op 24-VIII-1902.
- f. *Periodiciteit* : wekelijks (zo.).
- h. *Adres* : Café Royal, Grootte Markt, 48, Kortrijk.
- III. a. *Stichtingsdatum* : 1881 (1).
Verscheen nog in 1914 (2).
- d. e. *Uitgever, Drukker* :
 Carlier-Debrauwer, Gentstraat, Harelbeke.
 H. Raes, Grootte Markt, 48, Kortrijk, op 24-VI-1900.
- IV. *Liberaal opinieblad* (3).

De Stalen Handboog L'Arc-à-main d'Acier

- I. *Bewaarplaats* :
 K.B.B. (F.M.) : 24-IV-1903; 27-VI-1913; 12-IX-1913.
 M.I.P. (C.F.) : 21-VIII-1908.
- II. a. *Ondertitel* : Bijzonder orgaan voor handboogschutters. Organe spécial des Tireurs à l'Arc-à-main.
- b. *Vignet* : Stalen boog en tafereel van wipschieting.
- d. *Prijs* :
 1,75 fr. per jaar.
 2 fr. per jaar; 5 ct. per nummer, op 21-VIII-1908.
- e. *Formaat* : 32 × 26 cm., 3 kol., 8 pp.
- f. *Periodiciteit* : wekelijks (vr.) (4).
- h. *Adres* : Sweveghemstraat, 31.

(1) Het eerst voorhanden nummer van 3-VIII-1884 betreft jg. IV, nr. 31.

(2) *Provinciale Wegwijzer* ..., 1914, p. 308.

(3) „*De Stad Kortrijk*, bijna het eenigste liberaal vlaamsch weekblad voor het arrondissement Kortrijk, zal in den veldtocht tegen de clericale dwingelanden, die bijna al de gemeentebesturen veroverd hebben, niet ten achteren blijven. Daarom wakkeren wij onze politieke vrienden aan dit blad overal aan te bevelen, bijzonderlijk in de gemeenten waar de kiezers gewoonlijk maar ééne stem hooren, deze van de geestelijkheid!” *De Stad Kortrijk*, 1-1-1899, p. 1.

(4) „Verschijnende wekelijks den Vrijdag van 15 Februari tot 30 November”. *De Stalen Handboog*, 24-IV-1903, p. 1.

- III. a. *Stichtingsdatum* : begin 1903 (1).
       Laatst aangetroffen nummer : 12-IX-1913.
 b. e. *Uitgever, Drukker* : We Nys en zonen, Sweveghemstraat, 31.
 g. *Redacteur* : Cyrille Braeye.
- IV. Sport- enannoncenblad.

De Storm

- I. *Bewaarplaats* : K.B.B. (F.M.) XI-1907.
- II. a. *Ondertitel* : Strijdblad der Christene Volkspartij voor 't arrondissement Kortrijk en gansch het Land.
 b. *Vignet* : Twee ineengestrengelde handen.
 c. *Motto* :
     De Toekomst hoort den Jeugd!
     Zaaien om te maaien!
     De Waarheid is ons Wapen!
     De Rechtveerdigheid is ons doel!
 d. *Prijs* : 0,5 fr. per jaar of gratis (2).
 e. *Formaat* : 32 × 23,5 cm., 3 kol., 4 pp.
 f. *Periodiciteit* : maandelijks.
 g. *Oplage* : 20.000 (2).
 h. *Adres* : Voorstraat, 47.
- III. a. *Stichtingsdatum* : VIII-1907 (3).
       Enig aangetroffen nummer : XI-1907.
 e. *Drukker* : F. Nys, Sweveghemstraat, 31.
- IV. Christen - democratisch opinieblad.

De Straal

- I. *Bewaarplaats* :
 U.B.G. : jg. 1881 (4).
 K.B.B. (F.M.) : 27-VII-1879; 26-IX-1880.
 S.B.A. : 26-XII-1880.

(1) Het eerst voorhanden nummer van 24-IV-1903 betreft jg. I, nr. 11.

(2) „Dit maandblad wordt gedrukt op 20.000 nummers waarvan 10.000 gratis uitgedeeld“.

(3) Het enig bewaarde exemplaar van XI-1907 betreft jg. I, nr. 4.

(4) Ontbreken : 13-II-1881; 3-IV-1881; 18-VI-1881 t/m 28-VIII-1881.

- M.I.P. (C.B.) : 24-VIII-1879; 29-II-1880.
 (C.F.) : 4-VI-1876; 4-III-1877; 30-V-1880.
- II. a. *Ondertitel* :
 Weekblad van het arrondissement Kortrijk.
 Vrijzinnig Orgaan, op 4-III-1877.
 Liberaal Weekblad voor het Arrondissement Kortrijk, op
 29-II-1880.
- b. *Vignet* :
 Zonnestralen met wespen.
 Geen titeltekening op 29-II-1880.
- d. *Prijs* :
 4 fr. per jaar; 10 ct. per nummer.
 5 fr. per jaar; 10 ct. per nummer, op 29-II-1880.
- e. *Formaat* :
 36 × 25,5 cm., 4 kol., 4 pp.
 46 × 28,5 cm., 4 kol., 4 pp., op 4-III-1877.
 59 × 40 cm., 6 kol., 4 pp., op 29-II-1880.
 40 × 26 cm., 4 kol., 4 pp., op 16-I-1881.
 58 × 39,5 cm., 6 kol., 4 pp., op 9-X-1881.
- f. *Periodiciteit* : wekelijks (zo.).
- g. *Oplage* : 29-III-1876 : 5.000 exemplaren (1).
- h. *Adres* :
 Yzerenwegvesting, 36, Kortrijk.
 Yzerenwegvesting, 24, Kortrijk, op 4-III-1877.
 St.-Jansvestingstraat, Kortrijk, op 24-VIII-1879.
 Café Royal, Kortrijk, op 30-V-1880.
- III. a. *Stichtingsdatum* : 29-III-1876 (2).
Laatst voorhanden nummer : 25-XII-1881.
- d. e. *Uitgever, Drukker* :
 M. Verbeke, Yzerenwegvesting, 36, Kortrijk.
 Idem, Yzerenwegvesting, 24, Kortrijk, op 4-III-1877.
 Prosper Decancq, St.-Jansvestingstraat, Kortrijk, op 24-VIII-1879
 Lod. De Vriese, St.-Michielsplein, Gent, op 30-V-1880.
 Idem, Regnessenstraat, Gent, op 19-VI-1881.
- IV. Liberaal opinieblad.

---

(1) „Talrijke drukfeilen zijn er in ons eerste nummer geslopen. De weinige tijd en het groot getal die wij ervan te trekken hadden, (vijfduizend afdruksels) waren er de oorzaak van”.

(2) Het eerst aangetroffen nummer van 4-VI-1876 betreft jg. I, nr. 2.

Le Trotteur

- I. *Bewaarplaats* :
K.B.B. (F.M.): 24-IX-1886; 15-II-1889; 27-V-1908; 15-VII-1910.
M.I.P. (C.F.) : 31-I-1890; 11-IV-1890; 1-I-1897.
- II. a. *Ondertitel* :
Organe spécial des courses Franco-Belges. Bulletin officiel de la Société du Trotting Club Belge pour l'Amélioration du Cheval de demi-sang et le développement des courses au trot en Belgique.
Bulletin officiel du „syndicat des propriétaires réunis” pour l'Amélioration du cheval de demi-sang et le développement des courses au trot en Belgique. Organe spécial des courses Franco-Belges, op 15-II-1889.
Organe spécial des courses au Trot, op 1-I-1897.
Organe officiel du Syndicat des Propriétaires — Eleveurs de Chevaux-Trotteurs, op 27-V-1908.
- b. *Vignet* : zicht op renbaan.
- d. *Prijs* : 10 fr. per jaar; 30 ct. per nummer.
- e. *Formaat* :
48 × 31 cm., 4 kol., 4 pp.
32 × 23 cm., 3 kol., 6 à 8 pp., op 31-I-1890.
39,5 × 23 cm., 3 kol., 8 pp., op 15-VII-1910.
- f. *Periodiciteit* : wekelijks (vr.).
- h. *Adres* : Rue de Buda, 56.
- III. a. *Stichtingsdatum* : 1884 (1).
Verscheen nog in 1914 (2).
- d. e. *Uitgever, Drukker* : A. Gernay-Gillon, Rue de Buda.
- IV. Sport- en annoncenblad.

L'Union de Courtrai et de l'arrondissement Journal de Courtrai in 1863 (3).

- I. *Bewaarplaats* :
K.B.B. : 18-VI-1858 t/m 31-XII-1858; jg. 1859.
K.B.B. (F.M.): 27-VI-1862; 20-IX-1874; 1-XI-1885; 28-XI-1909

(1) Het eerst voorhanden nummer van 24-IX-1886 betreft jg. III, nr. 39.

(2) *Provinciale Wegwijzer* ..., 1914, p. 308.

(3) Het eerst aangetroffen nummer van 11-X-1863 betreft jg. I, nr. 75.

M.I.P. (C.F.): 25-III-1858; 22-III-1861; 11-X-1863; 26-I-1872;
18-I-1874; 14-I-1877; 2-IX-1883; 7-II-1909;
(V.H.): 22-IX-1901; 5-VII-1903;
(C.B.): 10-III-1867; 2-II-1870; 4-XII-1870; 15-II-1871;
19-IV-1874.
S.B.K.: jg. 1898-1908 (1); 1910-1912. 10-VII-1898; 5-I-1902;
16-III-1902; 23-III-1902; 20-VII-1902.

II. a. *Ondertitel* :

Journal de Courtrai et de son Arrondissement, Annonces
Réclames, Avis divers.

Annonces, Réclames, Avis divers, van 22-III-1861 tot 11-X-
1863.

c. *Motto* :

Religion, Monarchie, Patrie. Progrès, Vérité, Franchise.

Constitution, Religion, Progrès, op 11-X-1863.

Religion, Constitution, Progrès, Liberté par la Vérité, op
4-XII-1870.

Fidèle, quoi qu'advienne, op 19-IV-1874.

d. *Prijs* :

16 fr. per jaar.

10 fr. per jaar op 22-III-1861.

5 fr. per jaar op 18-I-1874.

e. *Formaat* :

41 × 28 cm., 4 kol., 4 pp.

48 × 32,5 cm., 5 kol., 4 pp., op 18-I-1874.

f. *Periodiciteit* :

3 × per week (di., do. en za.).

Wekelijks (za.), op 19-IV-1874 (2).

h. *Adrés* :

Steenpoort, 9, Kortrijk.

Steenpoort, 10, Kortrijk, op 11-X-1863.

Steenpoort, 19, Kortrijk, op 10-III-1867.

Rue Longue des Pierres, 24, Kortrijk, op 1-XI-1885.

Rue Longue des Pierres, 28, Kortrijk, op 31-III-1901.

---

(1) Jaargang 1899 is in zeer slechte toestand.

(2) De woensdag verscheen er een annoncenblad. Zie : *Feuille d'annonces du Journal de Courtrai*.

- III. a. *Stichtingsdatum* : 1834 (1).
Verscheen nog in 1914 (2).
 d. e. *Uitgever, Drukker* :
 Vermaut-Grafmeyer, Steenpoort, 9, Kortrijk.
 Vermaut-Grafmeyer, Steenpoort, 10, Kortrijk, op 11-X-1863.
 Idem, Steenpoort, 19, op 10-III-1867.
 Jules Vermaut, Rue Longue des Pierres, 24, op 1-XI-1885.
 Idem, Rue Longue des Pierres, 28, op 31-III-1901.
 g. *Medewerker* : Goormachtigh L-M. van 1865 tot 1878 (3).
- IV. *Katoliek opinie- en annoncenblad* (4).

Vlaanderen vrij, v. *Deerlijk*

Vlasnijverheid en Landbouw

- I. *Bewaarplaats* :
 K.B.B. (F.M.) : 15-V-1892.
 M.I.P. (C.F.) : 25-IX-1892.
- II. c. *Motto* : Als 't Vlas gaat, alles gaat.
 d. *Prijs* : 2,6 fr. per jaar.
 e. *Formaat* : 46 × 29 cm., 3 kol., 4 pp.
 f. *Periodiciteit* : wekelijks (zo.).
 h. *Adres* : Sekretariaat der „Vereeniging Vlasnijverheid en Landbouw”.
- III. a. *Stichtingsdatum* : begin 1892.
Verscheen nog in 1914 (5).
 b. c. d. *Stichter, Eigenaar, Uitgever* : „Vereeniging tot het verdedigen van de Vlasnijverheid en den Landbouw te Kortrijk”.
 e. *Drukker* : E. Beyaert, Palfijnstraat, 18.
 f. *Hoofdredacteur* : Henri Leclercq, sekretaris der „Vereeniging Vlasnijverheid en Landbouw” te Kortrijk.
- IV. *Vakblad*.

---

(1) Het eerst voorhanden nummer van 25-III-1858 betreft jg. 25, nr. 36. Volgens P. ALLOSSERY, *op. cit.*, dl. II, p. 164, verscheen het blad omstreeks 1833.

(2) *Provinciale Wegwijzer...*, 1914, p. 308.

(3) *Bibliographie Nationale*, dl. II, p. 160. Hij was tevens medewerker van de *Courrier de Courtrai* en *Le Bien public*.

(4) „*Le Journal de Courtrai*, qui s'honore de défendre depuis plus de trente sept. années, le glorieux parti catholique, ne faillira pas à la confiance qu'on n'a cessé de lui témoigner”.

Le Journal de Courtrai, 1-1-1899, p. 1.

(5) Zie : *De Provinciale Wegwijzer...*, 1914, p. 308.

Volksblad, v. *Harelbeke*

Het Volksrecht, v. *Menen*

De Vriend van den reiziger *L'Ami du voyageur*

- I. *Bewaarplaats* :
K.B.B. (F.M.) : 15-VIII-1913.
S.B.A. : 2-VII-1913.
- II. a. *Ondertitel* : Tolk der vereeniging voor het werk der Reizigers.
Tolk der reizende fooremannen tot verdediging der stoffelijke, verstandelijke, geestelijke en kristelijke belangen.
Organe de la Fédération de l'Oeuvre des Forains.
Godsdienst — Zedelijke deugden — Sociaal leven — Kunsten vakkennissen — Belang der reizende fooremannen — Syndikaten — Mengelwerk — Aangename verhalen — Allerhande verslagen over fooren.
- c. *Motto* :
Eendracht maakt macht.
Op God betrouwd, is nooit berouwd.
O kostelijke tijd, hoeveel gij weerdig zijt!
- e. *Formaat* : 42,5 × 26 cm., 4 kol., 4 pp.
f. *Periodiciteit* : 2 × per maand (?).
h. *Adres* : Leyestraat, 19, Kortrijk.
- III. a. *Stichtingsdatum* : 2-VII-1913.
Laatst aangetroffen nummer : 15-VIII-1913.
e. *Drukker* : A. Vanhaute, Becelare.
f. *Béheer* : Wetenschapsstraat, 27, Brussel.
- IV. *Katoliek vakblad* (1).

---

(1) „In alle lotgevallen van het „Foorleven” zal *De Vriend* zijn hulp verlenen; hij zal verslagen geven van markt en kermis en inlichtingen van allen aard, alles wat nuttig kan zijn: gebeurtenissen, voorvallen, reglementen of bevelen der Overheid, bestuurlijk en gerechtelijk nieuws, in één woord, al wat dienstig is en verlangd kan worden...

Wij plaatsen onder ons de welwillende bescherming van het Middenbestuur der Vereeniging en plaatselijke Komiteiten van het Werk der Foorlieden die reeds zooveel diensten hebben bewezen”. *De Vriend van den reiziger*, 2-VII-1913, p. 1.

De Vrije Burger

- I. *Bewaarplaats* :
S.B.K. : 27-III-1864 t/m 25-XII-1864; jg. 1865-1869.
K.B.B. (F.M.) : 26-IV-1868.
M.I.P. (C.F.) : 11-VI-1865.
- II. a. *Ondertitel* : Weekblad.
d. *Prijs* :
5 fr. per jaar.
4 fr. per jaar, op 31-XII-1866.
e. *Formaat* : 37 × 26 cm., 4 kol., 4 pp.
f. *Periodiciteit* : wekelijks (zo.).
h. *Adres* :
Wijngaerdstraet, 92.
Wijngaerdstraet, 28, op 7-X-1866.
Wijngaerdstraet, 71, op 27-IX-1868.
- III. a. *Stichtingsdatum* : 1863 (1).
Laatst aangetroffen nummer : 27-XII-1869.
d. e. *Uitgever, Drukker* :
Ed. Vandesteene, Wijngaerdstraet, 92.
Idem, Wijngaerdstraet, 28, op 7-X-1866.
Idem, Wijngaerdstraet, 71, op 27-IX-1868.
- IV. *Liberaal opinieblad* (2).

De Vrijheid

- I. *Bewaarplaats* :
M.I.P. (C.B.) : 21-III-1874.
M.I.P. (C.F.) : 22-VI-1873.
- II. c. *Motto* :
Grondwet — Landbouw — Koophandel — Nijverheid.
Geen motto op 21-III-1874.
d. *Prijs* : 4 fr. per jaar; 10 ct. per nummer.

---

(1) Het eerst aangetroffen nummer van 27-III-1864 betreft jg. II, nr. 13. Zie ook : P. ALLOSSEY, *op. cit.*, dl. II, p. 165.

(2) „Ons blad zal voortgaan de vryzinnige denkwyze te blyven verdedigen met die gematigheid en kalmte, waarvan wy bewyzen gegeven hebben; maer ook met die verkleefdheid welke de gehechtheid aen grondbeginsels, zonder onderscheid van personen, kenmerkt”. *De Vrije Burger*, 27-III-1864, p. 1.

- e. *Formaat* : 42 × 26 cm., 4 kol., 4 pp.
  - f. *Periodiciteit* : wekelijks (za.).
  - h. *Adres* : Steenpoort, 19.
- III. a. *Stichtingsdatum* : 1863 (1).
Verscheen nog in VII-1875 (2).
- d. e. *Uitgever, Drukker* : Vermaut-Grafmeyer, Steenpoort, 19.
- IV. *Katoliek opinieblad*.

De Waarheid

- I. *Bewaarpplaats* :
- K.B.B. (F.M.) : 1-I-1893; 4-VI-1905.
  - S.B.A. : 12-II-1893; 4-II-1894; 17-IX-1899; 28-I-1900.
  - M.I.P. (C.F.) : 17-III-1895; 19-XI-1899; 28-VI-1908;
  - S.S.W. : 26-XII-1897.
- II. a. *Ondertitel* :
- Onpartijdig nieuws- en handelsblad.
  - Onpartijdig Volksblad, Nieuws- en Handelsblad voor Kortrijk en het Arrondissement, op 17-IX-1899.
- b. *Vignet* : Twee ineengestremgelde handen, op 17-IX-1899.
- c. *Motto* :
- Moedertaal. Godsdienst. Vaderland. Een gewetensvol werk komt alle hinderpalen te boven.
  - Moedertaal. Godsdienst. Vaderland. Politiek baart Vijandschap Recht voor de Vuist! Een gewetensvol werk komt alle hinderpalen te boven, op 26-XII-1897.
- d. *Prijs* : 2,6 fr. per jaar; 5 ct. per nummer.
- e. *Formaat* :
- 45 × 27 cm., 4 kol., 4 pp.
  - 51 × 32,5 cm., 5 kol., 4 pp., op 17-IX-1899.
- f. *Periodiciteit* : wekelijks (zo.).
- h. *Adres* : Sweveghemstraat, 31.
- III. a. *Stichtingsdatum* : 1-I-1893.
Verscheen nog na W.O. I. (3).

---

(1) Het eerst aangetroffen nummer van 22-VI-1873 betreft jg. XI, nr. 25. Zie ook : P. ALLOSSERY, *op. cit.*, dl. II, p. 165.

(2) *Nieuwsblad van Yperen*, 31-VII-1875, p. 1.

(3) In M.I.P., V.H. bewaart men het nummer van 4-IX-1921 en in de K.B.B., bezit men de jg. 1937-40.

- d. e. *Uitgever, Drukker* :
 Wed. Nys en zonen. Sweveghemstraat, 31.
 Const.-F. Nys, Sweveghemstraat, 31, op 4-VI-1905.
- IV. Christen-democratisch informatie- en annoncenblad (1).

Weekblad van Kortrijk (2)

- II. f. *Periodiciteit* : wekelijks.
- III. a. *Stichtingsdatum* : 1848 (3).
Verscheen nog in 1851 (4).
- d. e. *Uitgever, Drukker* : Vermaut-Grafmeyer.
- IV. Neutraal informatieblad (5).

---

(1) „Ons program is 't volgende : Wij zullen zoo onpartijdig mogelijk zijn, zooveel het kan, elken Cesar geven wat hem toekomt. Onpartijdigheid is echter geene onverschilligheid. Op tijd en stond, bij voorbeeld als wij denken dat ons woord de waarheid dienen kan, zullen wij, in volle rechtzinnigheid van ons hert, spreken”.

„Lezers en lezeressen, gij kent ons ! oordeelt goed, zoo wij eens een enkel woord tegen den godsdienst, geestelijkheid of goede Zeden geschreven hebben, binst ons 7-jarige bestaan? 't Is zes jaar reeds dat de *Gazette van Kortrijk* en andere verkochte en onvrije schimp-schriften, op dit tijdstip, met allerhande vurige leugens en lastertaal hunne kolommen vullen, om ons als goddeloozen en kerkhaters te doen doorgaan! — 't Is zes jaar dat hun valsch plan mislukt is, en dat wij integendeel onze inschryvers en lezers zagen verdubbelen.

Maar, nu hebben zij hunne broodroovende pogingen weêr eene andere richting gegeven : Men wil zoo maar kortweg ons weekblad als slecht en verboden aanklagen — dat is eene schandelijke leugen, eene lage handelswijze, die enkelijk door afgunst en broodnijd kan ingegeven worden of bedoelt men misschien eene andere „Waarheid of Vérité" van Brugge, Turnhout, Meenen, Doornijk, enz., want er verschijnen er wel tien, welke dien name dragen!" *De Waarheid*, 19-XI-1899, p. 2.

(2) Niet in verzameling bewaard. Zie J. DE SMET, *op. cit.*, *Biekorf*, jg. LIII, 1952, p. 10 en M. DE VROEDE, *op. cit.*, p. 33.

(3) Volgens J. DE SMET, *Biekorf*, 1952, jg. LIII, p. 10 in 1848 verschenen.
 F. DE POTTER en Ch. HEN vermelden echter 1855 als 1° jg. Zie : M. DE VROEDE, *op. cit.*, p. 33.

(4) *Provinciaelen Wegwijzer ...*, 1851, p. 160.

(5) J. DE SMET, *Biekorf*, jg. LIII, 1952, p. 10.

KIESBLADEN

TITEL	DATUM	DRUKKER	BEWAARPLAATS
KAMERVERKIEZING VAN 27 MEI 1906			
KATOLIEK			
Pour qui voter	s.d.	F. Vanderghinste	K.B.B. (F.M.)
Voor wie gestemd	s.d.	F. Vanderghinste	id.
GEMEENTEVERKIEZINGEN VAN 20 OKTOBER 1907			
KATOLIEK			
Kortrijk Boven!	s.d.	F. Vanderghinste	id.
Een Allerlaatste Woord!	s.d.	A. Gernay	id.
SOCIALISTISCH			
Onze Controol op het Stad- huis	IX-1907; nr. 1	Sam. Volksdrukkerij, Gent	id.
	IX-1907; nr. 2	Sam. Volksdrukkerij, Gent	id.
	X-1907; nr. 3	Sam. Volksdrukkerij, Gent	id.
	X-1907; nr. 4	Sam. Volksdrukkerij, Gent	id.
	X-1907; nr. 5	Sam. Volksdrukkerij, Gent	id.
KAMERVERKIEZING VAN 22 MEI 1910			
KATOLIEK			
Vrede en Voorspoed	s.d.	F. Vanderghinste	id.
Recht voor de Vuist	s.d.	J. Vermaut	id.
De Stertster	s.d.	J. Vermaut	K.B.B. (F.M.); M.I.P. (C.F.)
Een ellendig Kiesmanoeuver der Socialisten	s.d.	A. Gernay	K.B.B. (F.M.).
Peper en Zout	s.d.	A. Gernay	id.
LIBERAAL			
Manifest der Kandidaten van het Kartel	s.d.	Liberale drukpers, Gent	id.
De Millioenendans	s.d.	Liberale drukpers, Gent	id.
De persoonlijke Dienstplicht	s.d.	Liberale drukpers, Gent	id.
Weg met het Vergunnings- recht	s.d.	Liberale drukpers, Gent	id.

TITEL	DATUM	DRUKKER	BEWaarPLAATS
-------	-------	---------	--------------

SOCIALISTISCH

De Verlossing	7-III-1909	Sam. Volksdrukkerij, Gent	K.B.B. (F.M.); M.I.P. (C.F.)
De Ontwaking Het Licht	18-IV-1909 22-X-1909	Sam. Volksdrukkerij, Gent Sam. Volksdrukkerij, Gent	K.B.B. (F.M.) M.I.P. (C.F.); K.B.B. (F.M.)
De Redding	XII-1909	Sam. Volksdrukkerij, Gent	id.
De Kampioen	I-1910	Sam. Volksdrukkerij, Gent	id.
De Fakkel	II-1910	Sam. Volksdrukkerij, Gent	id.
De Klaroen	III-1910	Sam. Volksdrukkerij, Gent	id.
De Vrijheid	IV-1910	Sam. Volksdrukkerij, Gent	id.
De Klok	IV-1910	Sam. Volksdrukkerij, Gent	id.
De Zaaier	IV-1910	Sam. Volksdrukkerij, Gent	id.
De Toekomst	V-1910	Sam. Volksdrukkerij, Gent	id.
De Zegepraal	V-1910	Sam. Volksdrukkerij, Gent	id.
De Zon	V-1910	Sam. Volksdrukkerij, Gent	id.
De Waarheid	V-1910	Sam. Volksdrukkerij, Gent	id.

KAMERVERKIEZING VAN 2 JUNI 1912

CATOLIEK

De Ware Strijd. Voor God en Vaderland	II-1912; nr. 1	E. Nuytten	K.B.B. (F.M.)
	III-1912; nr. 2	L. Beyaert	K.B.B. (F.M.) M.I.P. (C.F.)
	Paschen 1912; nr. 3	A. Gernay	id.
	21-IV-1912; nr. 4	J. Vermaut	id.
	4-V-1912; nr. 5	R. Snoeck	id.

SOCIALISTISCH

Ons Wapen	s.d.	Sam. Volksdrukkerij, Gent	id.
De Grote Slag	I-1912; nr. 1	Sam. Volksdrukkerij, Gent	K.B.B. (F.M.)
De Arbeider	III-1912; nr. 1	Sam. Volksdrukkerij, Gent	M.I.P. (C.F.) K.B.B. (F.M.)
De Klopper	s.d.	Sam. Volksdrukkerij, Gent	M.I.P. (C.B.) K.B.B. (F.M.)
De Zegepraal	s.d.	Sam. Volksdrukkerij, Gent	id.

MENEN

Chronique Meninoise

- I. *Bewaarplaats* :
- K.B.B. (F.M.) : 24-XII-1876; 5-XII-1880; 4-XII-1887.
U.B.G. : 24-XII-1876; 31-XII-1876; jg. 1877; 1878; 1881.
M.I.P. (C.B.) : 23-XII-1876; 5-I-1879; 12-X-1879; 12-XII-1880;
19-VIII-1883; 31-VII-1887.
(C.F.) : 24-XII-1876; 26-IX-1880; 23-IX-1883.
- II. a. *Ondertitel* : Organe du canton de Menin.
d. *Prijs* : 5 fr. per jaar.
e. *Formaat* :
- 41,5 × 24,5 cm., 3 kol., 4 pp.
49 × 33 cm., 5 kol., 4 pp., op 1-IX-1878.
59 × 39,5 cm., 6 kol., 4 pp., op 12-XII-1879.
43 × 26 cm., 4 kol., 4 pp., op 31-VII-1887.
f. *Periodiciteit* : wekelijks (zo.).
h. *Adres* : Au Casino, Rue de Bruges, 41, Menin.
- III. a. *Stichtingsdatum* : 24-XII-1876.
Laatst aangetroffen nummer : 4-XII-1887.
c. d. e. *Eigenaar, Uitgever, Drukker* :
Lodewijk De Vriese, Place du Béguinage, 13, Gand.
Idem, Place St.-Michel, Gand, op 18-VIII-1878.
Idem, Rue des Régnesses, 3, Gand, op 19-VI-1881.
- IV. *Liberaal opinie- en annoncenblad* (1).

---

(1) „Nous n'avons dans le canton de Menin aucun organe de publicité.

Nous comblons aujourd'hui cette lacune en fondant la *Chronique Meninoise*.

Ce que nous voulons :

- Propager les idées libérales et les faire pénétrer dans toutes les classes de la société.
  - L'indépendance absolue du pouvoir civil.
  - L'amélioration de la condition de la classe ouvrière.
  - L'application la plus large de tous les principes de liberté inscrits dans la Constitution.
- Tel est notre programme.

Nous comptons, pour nous faciliter notre tâche, sur le concours de tous nos amis politiques'. *Chronique Meninoise*, 24-XII-1876, p. 1.

De Eendracht

- I. *Bewaarplaats* :
K.B.B. (F.M.) : 7-I-1888.
M.I.P. (C.B.) : 27-VIII-1887; 15-XI-1890;
(C.F.) : 20-VII-1889.
- II. a. *Ondertitel* : Weekblad voor Meenen en het omliggende.
d. *Prijs* : 4 fr. per jaar; 5 ct. per nummer.
e. *Formaat* :
36 × 26 cm., 3 kol., 4 pp.
35 × 27,5 cm., 4 kol., 4 pp., op 20-VII-1889.
f. *Periodiciteit* : wekelijks (za.).
- III. a. *Stichtingsdatum* : 1887 (1).
Nog bestaand in 1895 (2).
e. *Drukker* : Ch. Deweerdt, Rijselstraat, 59, Ieper.
- IV. Liberaal opinieblad.

Le Fouet

- I. *Bewaarplaats* : K.B.B. (F.M.) : 27-X-1878.
- II. a. *Ondertitel* : Gazette Catholique de Menin.
c. *Motto* : Pro Aris et focis.
d. *Prijs* : 10 ct. per nummer.
e. *Formaat* : 32,5 × 27 cm., 3 kol., 4 pp.
f. *Periodiciteit* : wekelijks.
- III. a. *Stichtingsdatum* : 20-X-1878 (3).
Einddatum : 28-X-1878 (4).
e. *Drukker* : Vanhee-Dhaleweyn et fils.
- IV. Katoliek opinieblad.

't Manneken uit de Mane

- III. a. *Eerste en enig nummer* : 8-II-1879 (5).

---

(1) Het eerst voorhanden nummer van 27-VIII-1887 betreft jg. I, nr. 35.

(2) *Répertoire général de la presse belge*, 1895, p. 128.

(3) A. REMBRY-BARTH, *Histoire de Menin d'après les documents authentiques*, deel IV, p. 838 : „Nous ne citerons que pour mémoire Le Fouet, journal catholique de Menin, qui n'eut que 3 numéros (20, 27 et 28 octobre 1878).”

(4) *Ibidem*.

(5) Niet in verzameling bewaard. Zie : A. REMBRY-BARTH, *op. cit.*, deel IV, p. 838.

De Meenenaar

- I. *Bewaarplaats* :
- K.B.B. (F.M.) : 19-IV-1890.
S.B.A. : 18-IV-1891.
M.I.P. (C.B.) : 29-XI-1879; 21-II-1880; 22-VII-1882; 15-XI-1890; 18-VII-1903; 2-III-1912.
(C.F.) : 9-XI-1878; 31-XII-1881; 9-VIII-1890;
(V.H.) : 30-V-1903.
- II. a. *Ondertitel* :
Katholiek Weekblad.
Weekblad, op 21-II-1880.
- b. *Vignet* :
Wapenschild van de stad.
Geen vignet op 19-IV-1890.
- c. *Motto* : Godsdienst-Vaderland.
- d. *Prijs* :
4 fr. per jaar; 10 ct. per nummer.
3 fr. per jaar, op 2-III-1912.
- e. *Formaat* :
43 × 27,5 cm., 3 kol., 4 pp.
49 × 32,5 cm., 4 kol., 4 pp., op 21-II-1880.
50,5 × 34,5 cm., 5 kol., 4 pp., op 19-IV-1890.
52 × 33,5 cm., 5 kol., 4 pp., op 2-III-1912.
- f. *Periodiciteit* : wekelijks (za.).
- h. *Adres* : Grootte Markt, 42.
- III. a. *Stichtingsdatum* : 6-VII-1878 (1).
Bestond nog in 1914 (2).
- b. *Stichter* : Eug. Vanhee (3).
- d. e. *Uitgever, Drukker* :
Vanhee-Dhaleweyn en Zoon, Grootte Markt, 42.
Vanhee-Vandaele, Grootte Markt, op 21-II-1880 (4).
- IV. *Katoliek opinieblad* (5).

---

(1) Jubelnummer van *De Meenenaar*, 18-VII-1903, p. 1.

(2) S. M. SCHOLL (O.P.) : *op. cit.*, 1875-1914, p. xvii.

(3) *De Meenenaar*, 18-VII-1903, p. 1.

(4) A. REMBRY-BARTH, *op. cit.*, dl. IV, p. 838 : il s'imprime chez M. Vanhee-Vandaele, depuis le 21 février 1880.

(5) „Om goed te doen en 't kwaad wat eerder tegen te houden, door het kortvlerken der vijanden van Kerk en Staat, door het afkeuren of weerleggen hunner verpestende leerstelsels tegen geloof en zeden”. *De Meenenaar*, 18-VII-1903, p. 1.

De Schildwacht

- I. *Bewaarplaats* :
S.B.A. : 20-VI-1885.
M.I.P. (C.B.) : 20-VI-1885.
- II. a. *Ondertitel* : Liberaal Volksblad van het Canton Meenen, verschijnende op onbepaalde tijdstippen.
d. *Prijs* : 10 ct. per nummer.
e. *Formaat* : 44 × 28,5 cm., 3 kol., 4 pp.
f. *Periodiciteit* : onregelmatig.
- III. a. *Stichtingsdatum* : 1885.
d. e. *Uitgever, Drukker* : Gombert, Bruggestraat, 147.
- IV. Liberaal-democratisch opinieblad (1).

La Sentinelle

- I. *Bewaarplaats* :
K.B.B. (F.M.) : 12-VII-1855.
M.I.P. (C.B.) : 14-VI-1885.
(C.F.) : 16-X-1885.
- II. a. *Ondertitel* : Organe libéral démocratique du Canton de Menin, paraissant à des dates indéterminées.
d. *Prijs* : 10 ct. per nummer.
e. *Formaat* : 44 × 28,5 cm., 3 kol., 4 pp.
f. *Periodiciteit* : onregelmatig.
- III. a. *Stichtingsdatum* : 14-VI-1885.
Laatst bewaarde nummer : 16-X-1885.
d. e. *Uitgever, Drukker* : Gombert, Rue de Bruges, 147.
- IV. Liberaal-democratisch opinieblad (2).

---

(1) Er bestond ook een Franse uitgave met als titel : *La Sentinelle*.

(2) „Nous n'avons point la prétention de faire un journal : nous nous occuperons peu au point des faits et gestes de haute prestidigitation connus sous le nom de Politique. Étranger, nous ne voulons être que l'écho de tout ce qui se dira et se fera à Menin et dans Menin...” „Que notre premier mot soit pour notre aînée, la vaillante *Chronique Ménoise*, une assurance de cordiale et sympathique estime.

En faisant paraître de temps en temps *La Sentinelle* nous ne voulons que marcher à ses cotés dans le combat de la vie politique, nous serons une arme de plus dans les mains du parti libéral démocratique pour lequel nous voulons lutter de toutes nos forces avec l'ardeur et l'énergie que donnent seules la grandeur de la cause à défendre et la certitude de la victoire”. *La Sentinelle*, 14-VI-1885, p. 1.

Er bestond ook een Vlaamse uitgave met als titel : *De Schildwacht*.

De Strijd

- I. *Bewaarplaats* : M.I.P. (V.H.) : 6-1-1900.
- II. a. *Ondertitel* : Liberaal Blad voor Meenen en het Omliggende.
  - d. *Prijs* : 5 ct. per nummer.
  - e. *Formaat* : 32 × 22 cm., 3 kol., 4 pp.
  - f. *Periodiciteit* : wekelijks (1).
  - h. *Adres* : Casino, Bruggestraat, Meenen.
- III. a. *Stichtingsdatum* : 1897 (2).
  - Nog bestaand in* 1904 (3).
  - e. *Drukker* : Karel Deweerdt, Rijselstraat, 59, Yperen.
- IV. Liberaal opinieblad.

Het Volksrecht

- I. *Bewaarplaats* :
  - K.B.B. (F.M.) : 25-VI-1892.
  - S.B.A. : 25-VI-1892 ; 28-I-1893 ; 15-VII-1893.
  - U.B.G. : 19-V-1895 : jg. 1897.
  - M.I.P. (C.B.) : 12-XI-1892 ;
  - (V.H.) : 3-V-1896 ;
  - (C.F.) : 25-VI-1892.
- II. a. *Ondertitel* :
  - Socialistisch Weekblad voor West-Vlaanderen, verschijnende te Meenen.
  - Socialistisch Weekblad voor West-Vlaanderen, op 19-V-1895.
  - Orgaan van den West-Vlaamschen Bond. Geïllustreerd Socialistisch Weekblad, op 3-I-1897.
- b. *Vignet* : Vaandeldraagster, op 3-I-1897.
- c. *Motto* :
  - Links : Laat uw licht schijnen voor de menschen, dat zij uwe goede werken mogen zien. Jezus-Mattheus : v-16.
  - Rechts : Het is niet noodzakelijk dat iemand door armoede, veroordeeld wordt tot eentoonigen slavenarbeid. Het is niet noodzakelijk dat iemand den rijkdom en vrijen tijd mist, die

---

(1) *Répertoire général de la presse belge*, 1904, p. 168.

(2) Het enig voorhanden nummer van 6-1-1900 betreft jg. III, nr. 23.

(3) Nog vermeld als verschijnend in *Répertoire général de la Presse belge*, 1904, p. 168.

noodig zijn om vermogens te ontwikkelen, die den mensch boven het dier verheffen. Henri George.

Geen motto, op 12-XI-1892.

Het Volk is ontevreden;

Het Volk gevoelt zijn kracht;

O zeg mij dan toch Wachter,
wat is er van den nacht?

Dr. H.C.M.

Vrijheid zonder dwingelandij, niemand
heerscher noch gebieder.

Recht voor allen, brood voor ieder, dat o volk, dat willen wij.

De R., op 19-v-1895.

Geen motto op 3-1-1897.

d. Prijs : 3 fr. per jaar ; 5 ct. per nummer.

e. *Formaat* :

38,5 × 28 cm., 4 kol., 4 pp.

45 × 31 cm., 4 kol., 4 pp., op 3-1-1897.

f. *Periodiciteit* : wekelijks (za.).

h. *Adres* : Lokaal „Voorwaarts, Kortrijkpoort, Menen.

III. a. *Stichtingsdatum* : 25-vi-1892.

Laatst aangetroffen nummer : 19-xii-1897.

d. *Uitgever* :

T'Joens Camiel.

J. Reyniers, Boomgaardstraat 29, Gent, op 19-v-1895.

Idem, Visschersstraat 64, Gent, op 1-xii-1897.

e. *Drukker* :

A. Gombert en zuster, Menen.

J. Reyniers, Boomgaardstraat 29, Gent, op 19-v-1895.

Idem, Visschersstraat 64, Gent, op 1-xii-1897.

f. *Beheer* :

E. Descamps, Wervickstraat 204,

J. Reyniers, Boomgaardstraat 29, Gent, op 19-v-1895.

Idem, Visschersstraat 64, Gent, op 1-xii-1897.

Hoofdredactie :

P. J. D'Hoedt, Kwakkelstraat 34, Gent, op 19-v-1895.

Idem, Pannestraat, 77, Gent, op 3-1-1897.

IV. Socialistisch opinieblad (1).

---

(1) „Waarom nu nog een dagblad uitgeven? Heeft het volk nog niet genoeg te lezen in zijnen weinigen tijd? Wij antwoorden: zeker heeft het volk genoeg, zelf te veel te lezen, en juist daarom is het noodig dat wij een blad uitgeven, omdat het al de anderen kan

Volksrecht

- I. *Bewaarplaats* : M.I.P. (C.B.) : 24-x-1909.
- II. a. *Ondertitel* : Socialistisch Weekblad voor het Arrondissement Kortrijk.
  - d. *Prijs* 2,6 fr. per jaar ; 5 ct. per nummer.
  - e. *Formaat* : 46 × 28 cm., 4 kol., 4 pp.
  - f. *Periodiciteit* : wekelijks.
  - g. *Oplage* : 1910 : 2.200 (1).
  - h. *Adres* : Volkshuis, Koninklijkestraat 24, Menen.
- III. a. *Stichtingsdatum* : 1900 (2).

Enig aangetroffen nummer : 24-x-1909.

  - d. e. *Uitgever, Drukker* : H. Ducastelle.
- IV. Socialistisch opinieblad.

De Volkswil

- I. *Bewaarplaats* : S.B.A. : 3-1-1909.
- II. a. *Ondertitel* : Orgaan der Liberale Democratische Werklieden.
  - c. *Motto* : Door Democratie : Vooruitgang ! Volkswil maakt Wet !
  - d. *Prijs* : 2 fr. per jaar ; 5 ct. per nummer.
  - e. *Formaat* : 38 × 23 cm., 3 kol., 4 pp.
  - f. *Periodiciteit* : 2 × per maand.
  - h. *Adres* : Lokaal „De Volkswil”, Statiestraat 74.
- III. a. *Stichtingsdatum* : 1907 (3).

Enig aangetroffen nummer : 3-1-1909.

---

missen, en zijnen weinigen tijd beter zou besteden, door ons blad te lezen, welke on-eindig beter zal zijn dan hetgeen de werklieden nu in handen krijgen”.

„Ons programma :

Dit zal zuiver socialistisch zijn. *Het Volksrecht* zal vrij en vrank, benevens zijne broeders van *Vooruit*, *Le Peuple*, *De Werker* en andere Socialistische bladen en geschriften, de roode Vlag fier in de hoogte houden. *Het Volksrecht* zal ongenadig allen geeselen en aan de openbare verachting prijs geven, deze die van de lichtgeloovigheid en zwakheid der werklieden zullen willen misbruik maken om ze te verleiden of nog meer uit te buiten.

Het Volksrecht door arme werklieden van alle stielen en ambachten gesticht en opgesteld, zal ten alle tijde met de meeste belangloosheid, de rechten zijner broeders doen gelden en verdedigen tegen alwie den valschen volksvriend en verdrukker zal spelen. In één woord al de werklieden van hand, en hoofden arbeid zullen in *Het Volksrecht* eenen warmen vriend en verdediger hunner belangen vinden, en alle volksverdrukkens 't zij gelijk van welke kleur of onder welk masker zij zich zullen verbergen, eenen hardnekkigen vijand te meer tellen waarmede zij zullen moeten afrekenen”. *Het Volksrecht*, 25-vi-1892, p. 1.

(1) *Le Fureteur*, III-1911, 8e année, nr. 6, p. 55.

(2) Het enig voorhanden nummer van 24-x-1909 betreft jg. X, nr. 43.

(3) Het enig voorhanden nummer van 3-1-1909 betreft jg. III, nr. 1.

d. e. *Uitgever, Drukker* : Ed. Destoop, Van der Meerschplaats,
Menen.

IV. Liberaal-demokratisch opinieblad.

KIESBLADEN

TITEL	DATUM	DRUKKER	BEWAARPLAATS
-------	-------	---------	--------------

GEMEENTEVERKIEZING VAN 16 OKTOBER 1887

KATOLIEK

't Manneke uit de Mane Kruipt uit als 't wilt	15-x-1887; nr. 2	Vanhee-Vandaele	K.B.B. (F.M.)
--	------------------	-----------------	---------------

GEMEENTEVERKIEZING VAN 19 OKTOBER 1890

KATOLIEK

Manneke uit de Mane Kruipt uit als 't wilt	12-x-1890	Vanhee-Vandaele	id.
	14-x-1890	Vanhee-Vandaele	id.
	15-x-1890	Vanhee-Vandaele	id.
	18-x-1890	Vanhee-Vandaele	id.

MOESKROEN

Courrier Populaire de Mouscron et du Canton

- I. *Bewaarplaats* :
K.B.B. (F.M.) : 21-XII-1884.
M.I.P. (C.F.) : 23-IX-1883;
(C.B.) : 16-XI-1884.
- II. a. *Ondertitel* :
Petite Gazette Amusante — Annonces Commerciales et des
Fêtes.
Organe des intérêts politiques, commerciaux et agricoles du
canton de Mouscron, op 16-XI-1884.
- b. *Vignet* :
Hofnar,
Geen vignet op 16-XI-1884.

- d. *Prijs* :
 3,5 fr. per jaar; 5 ct. per nummer.
 3 fr. per jaar op 16-XI-1884.
- e. *Formaat* : 37,5 × 21 cm., 3 kol., 4 pp.
- f. *Periodiciteit* : wekelijks (zo.).
- h. *Adres* : Rue de la Station, 39.
- III. a. *Stichtingsdatum* : 1882 (1).
Laatst aangetroffen nummer : 21-XII-1884.
- d. e. *Uitgever, Drukker* : H. Lerouge-Benoit, Rue de la Station,
 35 et 39.
- IV. *Katoliek informatieblad.*

L'Echo de Mouscron

- I. *Bewaarplaats* :
 K.B.B. (F.M.) : 30-V-1886.
 M.I.P. (C.B.) : 12-X-1884; 30-XI-1884;
 (C.F.) : 5-X-1884; 16-XI-1884.
- II. a. *Ondertitel* :
 Organe libéral.
 Organe libéral de la ville et du canton, op 16-XI-1884.
- d. *Prijs* :
 3,5 fr. per jaar; 5 ct. per nummer.
 3,5 fr. per jaar; 10 ct. per nummer, op 30-XI-1884.
- e. *Formaat* :
 39,5 × 26 cm., 4 kol., 4 pp.
 58,5 × 39 cm., 6 kol., 4 pp., op 16-XI-1884.
- f. *Periodiciteit* : wekelijks (zo.).
- h. *Adres* : Au Casino, Mouscron.
- III. a. *Stichtingsdatum* : 5-X-1884.
Laatst aangetroffen nummer : 30-V-1886.
- e. *Drukker* : Lod. De Vriese, Rue des Régnesses, 3, Gand.
- g. *Medewerker* : A. H. Van den Abeele, Rue des Images, 34,
 Anvers.
- IV. *Liberaal opinieblad.*

---

(1) Het eerst aangetroffen nummer van 23-IX-1883 betreft jg. II, nr. 38.

L'Echo de Mouscron et du Canton

- I. *Bewaarplaats* :
  - K.B.B. (F.M.) : 4-v-1912.
  - M.I.P. (C.B.) : 4.v.1912.
- II. a. *Ondertitel* : Journal Libéral, Démocratique et Progressiste.
  - c. *Motto* : Tous les Belges égaux, devant la loi. Le cléricalisme, voilà l'ennemi!
  - d. *Prijs* : 5 ct. per nummer.
  - e. *Formaat* : 48,5 × 33 cm., 5 kol., 4 pp.
  - f. *Periodiciteit* : wekelijks.
- III. a. *Stichtingsdatum* : 4-v-1912.
- IV. Liberaal-demokratisch opinieblad.

La Frontière, v. JOURNAL DE MOUSCRON

Gazette de Mouscron et du Canton

- I. *Bewaarplaats* :
  - K.B.B. (F.M.) : 31-vii-1904 ; 23-vii-1905.
  - M.I.P. (C.B.) : 1-v-1904 : 18-xii-1904 ; 27-1-1912 ;
(C.F.) : 21-viii-1904 ; 26-v-1912.
- II. a. *Ondertitel* : Journal Hebdomadaire.
  - Geen ondertitel op 23-vii-1905.
  - d. *Prijs* : 2,5 fr. per jaar.
  - e. *Formaat* :
    - 36 × 25 cm., 3 kol., 4 pp.
    - 37 × 27 cm., 3 kol., 4 pp., op 18-xii-1904.
  - f. *Periodiciteit* :
    - Wekelijks (zo.).
    - Maandelijks op 23-vii-1905 (1).
  - h. *Adres* :
    - Quai Vert, 6, Bruges.
    - Café des Sports, Rue du Beau Chêne, 47, Mouscron, op 27-1-1912.

---

(1) „A partir de ce jour, la *Gazette de Mouscron*, ne paraîtra temporairement plus que le 4ième dimanche de chaque mois”. *Gazette de Mouscron*, 23-vii-1905, p. 1.

- III. a. *Stichtingsdatum* : (III)-1904 (1).
Laatst aangetroffen nummer : 26-v-1912.
 e. *Drukker* :
 Daveluy, Quai Vert, 6, Bruges.
 C. Verbeke, Menin, op 27-1-1912.
- IV. Liberaal opinieblad.

Journal Medico-Chirurgical

- I. *Bewaarplaats* :
 K.B.B. (F.M.) : VIII-1910.
 M.I.P. (C.B.) : VIII-1910.
- II. a. *Ondertitel* : Organe Mensuel de la Clinique Chirurgicale du
 Docteur Paul Phillippart, Mouscron.
 d. *Prijs* : 5 fr. per jaar.
 e. *Formaat* : 55 × 41 cm., 6 kol., 4 pp.
 f. *Periodiciteit* : maandelijks.
 h. *Adres* : Rue du Midi, Mouscron.
- III. a. *Stichtingsdatum* : VIII-1910.
 e. *Drukker* : Imprimerie du Journal de Roubaix.
 g. *Medewerker* : Dr. Humblet.
- IV. Vakblad.

Le Journal de Mouscron

- I. *Bewaarplaats* : M.I.P. (C.B.) : 1-IV-1890; 13-IV-1890; 8-VI-1890.
- II. a. *Ondertitel* : Hebdomadaire, Politique et Commercial, paraissant le Samedi.
 d. *Prijs* :
 5 fr. per jaar; 10 ct. per nummer.
 3,5 fr. per jaar; 10 ct. per nummer, op 13-IV-1890.
 2,5 fr. per jaar; 5 ct. per nummer, op 8-VI-1890.
 e. *Formaat* :
 31 × 24 cm., 3 kol., 4 pp.
 47 × 31 cm., 4 kol., 4 pp., op 13-IV-1890.

---

(1) Het eerst aangetroffen nummer van 1-v-1904 betreft jg. II, nr. 8.

- f. *Periodiciteit* : wekelijks (za.).
 h. *Adres* : Rue de la Liesse, 116.
- III. a. *Stichtingsdatum* : 1-IV-1890.
Laatst aangetroffen nummer : 8-VI-1890.
 e. *Drukker* : Rimbaut-Tricot, Marché-aux-Jambons, 13, Tour-
 nai (?).
 f. *Directie* : J. Van Oosterwyck, fils.
- IV. *Neutraal informatieblad* (1).

Journal de Mouscron

La Frontière, op III-1908 (2).

- I. *Bewaarplaats* :
 K.B.B. (F.M.) : IV-1904; 9-VIII-1908.
 M.I.P. (C.B.) : 1-1902; 26-VII-1908; 4-VI-1911;
 (C.F.) : XI-1903; 9-I-1910.
- II. a. *Ondertitel* :
 Organe Antisocialiste de la Ville et du Canton.
 Journal Hebdomadaire. Organe Catholique du Canton de
 Mouscron, op III-1908.
- c. *Motto* :
 Dieu — Famille — Patrie.
 Amour et Charité!, op III-1908.

---

(1) „Aux lecteurs.

Nous venons combler un grand vide. Depuis longtemps un organe impartial, juste et sage s'imposait à Mouscron, depuis longtemps Mouscron est ville, près de quinze mille habitants concourent à l'embellissement, à l'agrandissement de notre cité et, toujours, se sont les étrangers qui ont dû tenir les Mouscronnais au courant de ce qui se passait chez eux.

Nous aimons à reconnaître, à leur grand honneur que nos confrères d'outre frontière se sont acquittés de cette lourde tâche avec toute la circonspection et avec toute la clarté possibles, malgré le peu d'étendue qu'ils devaient réserver aux affaires de notre contrée. Nous les en remercions”.

„Aujourd'hui, en fondant notre organe, nous nous imposons un programme dont les bases sont la conciliation, la justice et l'impartialité.

Le journal de Mouscron se fera un devoir de ne pas entrer dans les luttes mesquines qui, pour son malheur, l'anéantissement de la fraternité et du commerce local ont divisé notre ville.

Notre organe ne sera que l'enregistreur impartial de tous les faits — politiques ou non — qui se déroulent dans notre canton laissant au lecteur le soin de se forger une idée ou de juger.

En un mot, notre journal sera la *Tribune libre* du public et servira à défendre ses légitimes revendications, nos colonnes seront toujours à la disposition, de ceux qui voudront soit, lancer une idée, ou simplement avertir nos concitoyens... Notre but est Conciliation, Justice, Impartialité”. *Le Journal de Mouscron*, 1-IV-1890, p. 1.

(2) Het eerst voorhanden nummer van 26-VII-1908 betreft jg. I, nr. 14. *Le Dottignien*, IV-1908, p. 1.

- d. Prijs : 3 fr. per jaar ; 5 ct. per nummer.
- e. *Formaat* :
  - 46×27,5 cm., 4 kol., 4 pp.
  - 46×27 cm., 3 kol., 4 pp., op III-1908.
  - 52×33 cm., 4 kol., 4 pp., op 4-VI-1911.
- f. *Periodiciteit* :
  - Maandelijks.
  - Wekelijks (zo.), op III-1908.
- h. *Adres* : Cercle Ouvrier, Rue St.-Pierre.
- III. a. *Stichtingsdatum* : I-1902.
  - Laatst aangetroffen nummer* : 4-VI-1911.
- d. *Uitgever* :
  - A. Bauters, Rue de la Pépinière.
  - M. Verreyde, Rue des Villas, op 4-VI-1911.
- e. *Drukker* : Gust. Vanockerhout.
- IV. Katoliek opinieblad (1).

La Lutte

- I. *Bewaarplaats* : M.I.P. (C.B.) : 27-XII-1903.
- II. a. *Ondertitel* : Journal libéral démocratique de Mouscron et du canton.
  - e. *Formaat* : 38×27 cm., 4 kol., 4 pp.
  - f. *Periodiciteit* : maandelijks.
  - h. *Adres* : Au Casino, Rue St.-Pierre, Mouscron.
- III. a. *Stichtingsdatum* : II-1903 (2).
  - Laatst aangetroffen nummer* : 27-XII-1903.
  - e. *Drukker* : A. Van Graefscheppe, Rue du Cercle, 21, Ostende.
- IV. Liberaal-democratisch opinieblad.

---

(1) „Le nouveau journal sera catholique avant tout, suivant la marche tracée par Notre Saint-Père Léon XIII, le pape des ouvriers, nous inspirant des préceptes de notre divine religion, laquelle donne la solution équitable à toute question, et sait nous assurer à nous tous, si nous suivons ses préceptes, notre bonheur pour cette vie et l'éternelle félicité pour l'autre...

Au socialisme avec ses monstrueuses théories suscitant la haine, l'immoralité et la révolution, nous opposerons les belles et saines doctrines de l'Évangélie, qui, si elles nous accordent des droits inaliénables, nous imposent aussi des devoirs auxquels nous ne pouvons nous dérober". *Journal de Mouscron*, I-1902, p. 1.

(2) Het exemplaar van 27-XII-1903 betreft jg. I, nr. 11.

Le Réveil

- I. *Bewaarplaats* :
K.B.B. (F.M.) : XII-1900; IV-1911.
(M.I.P.) (C.B.) : IV-1901.
- II. a. *Ondertitel* : Organe mensuel de la Fédération socialiste de Mouscron et environs.
b. *Vignet* : Rijzende zon met werelddbol, op IV-1911.
c. *Motto* :
Prolétaires de tous pays unissez-vous. L'émancipation des Travailleurs sera l'œuvre des travailleurs mêmes, op IV-1901.
Geen motto op IV-1911.
d. *Prijs* :
60 ct. per jaar.
75 ct. per jaar; 5 ct. per nummer, op IV-1901.
e. *Formaat* :
38 × 27,5 cm., 4 kol., 4 pp.
43 × 29 cm., 4 kol., 4 pp., op IV-1911.
f. *Periodiciteit* : maandelijks.
g. *Oplage* : 1800 (1).
h. *Adres* : Maison du Peuple, Rue de Tourcoing, Mouscron.
- III. a. *Stichtingsdatum* : XII-1900.
Laatst aangetroffen nummer : IV-1911.
d. *Uitgever* : M. Defever, Rue de Fauvette, 15.
e. *Drukker* :
Soc. coop. „Volksdrukkerij” Rue des Epingles, Gand.
Idem, Rue Haut Port, 29, Gand, op IV-1911.
g. *Medewerker* : Henri Uytterelst.
- IV. *Socialistisch opinieblad* (2).

---

(1) *Fureteur*, III-1911, 8e. année, nr. 6, p. 56.

(2) „*Le Réveil*, nom plein d'espérance, répond admirablement au grand courant d'idées qui à cette heure envahit tous les cerveaux, au grand mouvement populaire qui se prépare pour la conquête du S. U.; à la lutte suprême pour laquelle le prolétariat tout entier s'apprête.

En décidant la création du *Réveil*, notre fédération répond au désir de nos organisations, qui sous l'influence de notre organe, prendront un essor nouveau et acquerront une puissance nouvelle encore inconnue, pour soutenir les luttes de demain.

Nous pourrons désormais nous défendre contre les attaques aussi bêtes que méchantes, contre les calomnies des nos adversaires, car le *Réveil* sera l'organe de toutes nos sociétés : coopérative, mutualité, syndicat, groupements socialistes de toutes sortes.

Chaque travailleur trouvera aussi dans *Le Réveil* un ardent défenseur de ses droits, en ce sens qu'il prendra la défense de tous et de chacun : une injustice, un abus se commentent-ils, il le dénoncera impitoyablement, clouant au pilori ceux qui s'en seraient rendus coupables.

KIESBLADEN

TITEL	DATUM	DRUKKER	BEWAARPLAATS
-------	-------	---------	--------------

KAMERVERKIEZING VAN 22 MEI 1910

SOCIALISTISCH

L'Ouvrier	XII-1909	Sam. Volksdrukkerij, Gent	M.I.P. (C.B.); K.B.B. (F.M.)
Le Vainqueur	I-1910	Sam. Volksdrukkerij, Gent	M.I.P. (C.B.); K.B.B. (F.M.)
Le Flambeau	II-1910	Sam. Volksdrukkerij, Gent	K.B.B. (F.M.)
Le Clairon	III-1910	Sam. Volksdrukkerij, Gent	M.I.P. (C.B.); K.B.B. (F.M.)
La Victoire	III-1910	Sam. Volksdrukkerij, Gent	M.I.P. (C.B.)
La Liberté	IV-1910	Sam. Volksdrukkerij, Gent	M.I.P. (C.B.); K.B.B. (F.M.)
L'Avenir	IV-1910	Sam. Volksdrukkerij, Gent	id.
La Justice	V-1910	Sam. Volksdrukkerij, Gent	id.
Le Semeur	V-1910	Sam. Volksdrukkerij, Gent	id.
La Victoire	V-1910	Sam. Volksdrukkerij, Gent	K.B.B. (F.M.)

WAREGEM

Annoncenblad van Waereghem

I. Bewaarplaats :

K.B.B. (F.M.) : 3-II-1884.

S.S.W. : 19-XII-1897.

S.B.A. : 5-VII-1885.

M.I.P. (C.F.) : 21-VIII-1877; 26-XI-1882; 13-IX-1885; 24-VI-1894.

Enfin notre préoccupation constante étant l'avenir de notre parti, nous devons faire tout ce qui est en notre pouvoir pour le rendre grand et surtout plus fort...

Le *Réveil* suivra aussi la politique de classe qui doit être celle du parti ouvrier. Ce que veut *Le Réveil*, c'est rendre la classe ouvrière consciente de ses véritables intérêts, lui apprendre que c'est à dire de la lutte des deux classes actuellement existantes, lutte qui doit finir par la victoire du prolétariat, que sortira la société nouvelle débarrassée de la gangrène capitaliste.

Oui, oui, le but du *Réveil* est de contribuer à mettre un terme à l'exploitation de l'immense majorité des humains, et de hâter la disparition du régime de faux, de hontes et de mensonges qu'est le régime bourgeois et le remplacer par une société toute d'amour et de solidarité. Henri Leruste". *Le Réveil*, XII-1900, p. 1.

- II. a. *Prijs* :
 2,5 fr. per jaar of gratis (1).
 1,5 fr. per jaar of gratis, op 19-XII-1897.
- e. *Formaat* :
 27,5 × 20 cm., 2 kol., 4 pp.
 27,5 × 20 cm., 2 kol., 6 pp., op 5-VII-1885.
 27,5 × 20 cm., 2 kol., 4 pp., op 19-XII-1897.
- f. *Periodiciteit* : wekelijks (za.).
- h. *Adres* :
 Statiestraat, 261.
 Statiestraat, 275, op 26-XI-1882.
- III. a. *Stichtingsdatum* : 1846 (2).
Laatst bewaarde nummer : 19-XII-1897.
- e. *Drukker* :
 Weduwe Suetens, Statiestraat, 261.
 Idem, Statiestraat, 275, op 26-XI-1882.
 Kinders Suetens, Statiestraat, 275, op 19-XII-1897.
- IV. Annoncenblad.

De Christene School

- I. *Bewaarplaats* : K.B.B. (F.M.) : 1-XI-1893.
- II. a. *Ondertitel* : Tolk der christene onderwijzers van vlaamsch België.
- d. *Prijs* : 4 fr. per jaar.
- f. *Periodiciteit* : 2 × per maand.
- h. *Adres* : Rue de Courtrai, 43.
- III. a. *Stichtingsdatum* : 1-XI-1893.
Bestond nog in 1895.
- e. *Drukker* : Du Catillon et fils.
- IV. Katoliek vakblad.

Gazette van Waereghem, v. WEEKBLAD VAN WAEREGHEM

(1) „Kosteloos uitgedeeld aan al de Notarissen en belanghebbenden, in al de gemeentehuizen en afspanningen van de streek”.

(2) F. DE POTTER, *op. cit.*, p. 767. Het eerst voorhanden nummer van 21-VIII-1877 betreft jg. XXXII, nr. 31.

Ons Vlaanderen

- I. *Bewaarplaats* :
- S.S.W. : 24-XI-1895; 12-VII-1896; 5-I-1902; 6-IX-1903;
15-V-1904; 22-V-1904; 23-X-1904; 3-IX-1905; 24-III-1912;
2-VI-1912; 23-III-1913; 31-X-1913; 17-VIII-1913.
S.B.A. : 17-V-1891.
M.I.P. (V.H.) : 11-III-1900;
(C.F.) : 17-I-1892; 26-VII-1896.
K.B.B. (F.M.) : 19-IV-1891.
- II. a. *Ondertitel* :
- Vlaamsch Katholiek Volksblad. Zondagblad van Waereghem.
Vlaamsch-Katholiek Zondagblad voor Waereghem en omliggende, op 3-IX-1905.
- b. *Titeltekening* :
- Klauwende leeuw.
Wapenschild van de stad, op 3-IX-1905.
- c. *Motto* :
- Ons volk moet herleven! (Hugo Verriest).
Alles voor Vlaanderen!
Vlaanderen voor Christus! (Alb. Rodenbach).
Geen motto op 3-IX-1905.
- d. *Prijs* :
- 3,5 fr. per jaar.
2,5 fr. per jaar op 24-III-1912.
- e. *Formaat* :
- 49×32,5 cm., 5 kol., 4 pp.
49×32,5 cm., 4 kol., 4 pp., op 24-XI-1895.
48×31 cm., 4 kol., 4 pp., op 3-IX-1905.
- f. *Periodiciteit* : wekelijks (zo.).
- III. a. *Stichtingsdatum* : 1886 (1).
Laatst voorhanden nummer : 17-VIII-1913.
- d. e. *Uitgever, Drukker* :
- D. Du Catillon en Zonen, Kortrijkstraat 43.
Du Catillon, Stormestraat 44, op 5-I-1902.
Emiel Dhuyvetter, Statiestraat 341, op 6-IX-1903.
- IV. *Katoliek en vlaamsgezind opinieblad.*

---

(1) Het exemplaar van 17-v-1891 betreft jg. VI, nr. 20. Zie ook F. DE POTTER, *op. cit.*, p. 767.

Onze Kringen

- I. *Bewaarplaats* : K.B.B. (F.M.) : 1-IV-1905; 15-XI-1907.
- II. a. *Ondertitel* : Toneelblad.
  - d. *Prijs* : 1 fr. per jaar.
  - e. *Formaat* :
    - 30 × 22 cm., 3 kol., 4 pp.
    - 22,5 × 16 cm., 2 kol., 8 pp. op 15-XI-1907.
  - f. *Periodiciteit* : 2 × per maand in de winter en 1 × tijdens de andere maanden.
- III. a. *Stichtingsdatum* : 1903.
  - Laatst aangetroffen nummer* : 15-XI-1907.
  - d. *Uitgever* : Palmer Putman, Waregem.
  - e. *Drukker* : Palmer Putman.
    - P. Vermeersch, Grootte Markt, Waregem op 1-IV-1905.

Het Recht (1)

- I. *Bewaarplaats* : S.B.B. : 25-X-1896 t/m 20-V-1900.
- II. a. *Ondertitel* : Vlaamsch Katholiek Volksblad.
  - c. *Motto* : Voor God en Volk, Alles voor Vlaanderen, Vlaanderen voor Christus.
  - d. *Prijs* : 3 fr. per jaar.
  - f. *Periodiciteit* : wekelijks.
  - h. *Adres* : Somergem bij de opsteller.
- III. a. *Stichtingsdatum* : v-1893 (2).
  - Verscheen nog in 1914* (3).
  - b. d. *Stichter, Uitgever* : H. Plancquaert.
  - e. *Drukker* : Du Catillon en zoon, Kortrijkstraat, 43, Waregem.
  - f. *Hoofdredactie* : H. Plancquaert, Zomergem.
- IV. *Katoliek en vlaamsgezind opinieblad.*

---

(1) Tot 6-II-1898 werd *Het Recht* gedrukt te Waregem, daarna te Brugge. R. VAN EENOO, *op. cit.*, pp. 132-133.

(2) K. VAN ISACKER, *Het Daensisme*, p. 46.

(3) R. VAN EENOO, *op. cit.*, p. 133 : „Het blad verscheen wellicht tot in 1914, het wordt ononderbroken vermeld in de *Provinciale Wegwijzer*...”.

De Vrede

- I. *Bewaarplaats* :
D.V.W. : jg. 1907-1914 (1).
S.S.W. : 26-V-1912; 2-VI-1912; 9-VI-1912; 16-VI-1912;
23-VI-1912; 29-VI-1912; 13-X-1912; 17-VIII-1913; 14-VI-1914.
K.B.B. (F.M.) : 20-I-1907.
- II. a. *Ondertitel* :
Nieuws-, Handels- en Aankondigingsblad.
Nieuws- en Aankondigingsblad voor Waereghem, en Om-
streken, op 6-XII-1908.
- b. *Vignet* : Handdruk.
Geen vignet op 15-XI-1908.
- d. *Prijs* : 2,5 fr. per jaar.
- e. *Formaat* : 45 × 27,5 cm., 4 kol., 4 pp.
- f. *Periodiciteit* : wekelijks.
- h. *Adres* : Groote Markt, 10.
- III. a. *Stichtingsdatum* : 1905 (2).
Laatst onderzochte nummer : 4-X-1914.
Voortgezet na Wereldoorlog I.
- c. d. e. *Eigenaar, Uitgever, Drukker* : P. Vermeersch-Desmet.
- IV. *Katoliek informatie- en annoucenblad.*

Weekblad van Waereghem

Gazette van Waereghem, op 4-XII-1852.

- I. *Bewaarplaats* :
M.I.P. (C.F.) : 4-VI-1848; 4-XII-1852;
(C.B.) : 11-XI-1855; 16-XII-1860; 18-I-1863.
S.S.W. : 26-IV-1863; 3-V-1863.
- II. c. *Motto* :
Eendragt, Gematigheid.
Waerheid en Godsdienst.
- d. *Prijs* :
5,2 fr. per jaar; 15 ct. per nummer.
4 fr. per jaar; 10 ct. per nummer, op 16-XII-1860.

---

(1) Ontbreken : nummers 24-XII-1907; 5-I-1908; 21-II-1909; 28-XI-1909; 12-XII-1909; 26-XII-1909; 27-XI-1910; 5-XII-1910; 22-VI-1912; 25-VIII-1912; 24-V-1914.

(2) Het eerst aangetroffen nummer van 1-I-1907 betreft jg. III, nr. 1.

- e. *Formaat* :
  - 38×22,5 cm., 3 kol., 4 pp.
  - 38×26 cm., 3 kol., 4 pp., op 11-XI-1855.
  - 34×24 cm., 3 kol., 4 pp., op 16-XII-1860.
- f. *Periodiciteit* :
  - Wekelijks (zo.).
  - Wekelijks (za.), op 4-XII-1852.
- h. *Adres* : Statiesstraat, 197-198.
- III. a. *Stichtingsdatum* : 1846 (1).
  - Verscheen nog op* 31-XII-1874 (2).
- e. *Drukker* : J. F. Suetens, Statiesstraat, 197-198.
- IV. *Katoliek opinieblad*.

Het Zondagsblad van Waereghem

- I. *Bewaarplaats* :
  - S.S.W. : 25-III-1888; 1-IV-1888.
  - S.B.A. : 2-XI-1890.
  - S.B.K. : 25-V-1890.
  - M.I.P. (C.F.) : 1-VI-1890.
  - K.B.B. (F.M.) : 2-XII-1885; 20-VII-1887.
- II. a. *Ondertitel* : Nieuws-, Handels- en Aankondigingsblad, op 25-III-1888.
- c. *Motto* :
  - Help u zelf zoo helpt u God.
  - In Vlaanderen Vlaamsch, op 25-III-1888.
  - Help u zelve zoo helpe u God.
  - In Vlaanderen Vlaamsch, op 25-V-1890.
- d. *Prijs* : 3,5 fr. per jaar; 10 ct. per nummer.
- e. *Formaat* :
  - 44×28 cm., 4 kol., 4 pp.
  - 49×32,5 cm., 5 kol., 4 pp. op 25-III-1888.
- f. *Periodiciteit* : wekelijks (zo.).
- h. *Adres* : Kwadestraat, 44, Waregem.
- III. a. *Stichtingsdatum* : 20-XII-1885 (3).
  - Laatst aangetroffen nummer* : 1-VI-1890.

---

(1) Het exemplaar van 4-VI-1848 betreft jg. III.

(2) Ph. Bourson, *Histoire de la presse*, p. 381.

(3) *Répertoire général de la presse belge*, 1895, p. 147.

- c. d. e. *Eigenaar, Uitgever, Drukker* :
D. Du Catillon en Zonen, Kwadestraat, 44.
Idem, Kortrijkstraat, 44, op 25-v-1890.
- IV. *Katoliek opinieblad.*

WEVELGEM

De Luchtmare La Nouvelle Aérienne

- I. *Bewaarplaats* : M.I.P. (C.F.) : 5-XII-1902.
- II. a. *Ondertitel* :
Wekelijks Nieuwsblad in het belang der Duivenliefhebberij.
Organe Hebdomadaire pour Sociétés & Amateurs Colombo-
philes.
- b. *Vignet* : Duif.
- d. *Prijs* : 3 fr. per jaar.
- e. *Formaat* : 41 × 31 cm., 3 kol., 4 pp.
- f. *Periodiciteit* : wekelijks (vr.).
- III. a. *Stichtingdatum* : 5-XII-1902.
- d. e. *Uitgever, Drukker* : Eduard Boussier.
- IV. *Sportblad.*

TOTAALOVERZICHT

De geschiedenis van de pers te Kortrijk vangt aan in mei 1807 met het verschijnen van *La Feuille périodique de Courtrai*. Dit blad, gedrukt bij R. Gambart de Courval, verscheen aanvankelijk tweemaal, en vanaf september 1808 driemaal in de week. Op 20 mei 1811 werd op bevel van P. Arborio *La Feuille périodique de Courtrai* samengevoegd met *Le Journal de la Lys* en *La Gazette de Bruges*. Deze bladen zouden voortaan te Brugge onder de titel *Journal du Département de la Lys* verschijnen (1).

Op 26 september 1811 gaf keizer Napoleon te Vlissingen, aan boord van *Le Charlemagne* de toelating aan 96 steden in het rijk *un journal hebdomadaire d'affiches et publications* te publiceren. Onder deze steden bevond zich ook Kortrijk, zodat op 1 december 1811 *La Feuille d'Affiches, Annonces et Avis divers de Courtrai* verscheen. Een tweede nieuwsblad, de *Gazette van Kortryk* werd op 19 december 1814 door L. Blanchet gesticht. Uit vrees voor de concurrentie van dit vlaamstalig blad, verving Gambart de Courval in 1814 zijn *Feuille d'Affiches* door een vlaamstalig *Kortryksch Nieuws-Blad*. Toen echter L. Blanchet in juni 1816 ophield zijn *Gazette van Kortryk* uit te geven, zette ook Gambart de Courval de publicatie stop van zijn vlaamstalig blad en drukte voortaan *La Feuille de Courtrai*.

Vanaf 1 januari 1831 verscheen bij A. Blanchet gedurende enkele maanden de liberale *Omnibus de Courtrai* en vanaf januari 1834 *Le Courrier de la Lys*. Dit blad, welke achtereenvolgens bij Blanchet, H. Vrammont en J. Tremmery verscheen, wijzigde zijn titel op 23 augustus 1835 en werd *Les Petite Affiches de Courtrai*. In 1842 werd de drukkerij van *Les Petites Affiches* verkocht aan de katholieke partij en voortaan zou dit blad, dat tot 1842 de liberale ideeën had voorgestaan, de verdediger worden van de katholieken in het arrondissement Kortrijk.

Van 1842 tot 1851 hadden de liberalen te Kortrijk geen weekblad dat hun belangen verdedigde (2). Dit veranderde toen Ramaeckers, arrondissementscommissaris te Kortrijk, *Le Mémorial de Courtrai*

---

(1) R. VAN EENOO, *op. cit.*, p. 66.

(2) Wel was *De Hoop van België* (1847) liberaal gezind, maar dit blad had weinig invloed en was meer een publiciteitsblad. Daarnaast had men nog *L'Electeur* dat waarschijnlijk slechts om de twee maanden verscheen.

stichtte (15 juni 1851). Op 4 september 1863 deelde *Le Mémorial* echter mede dat een nieuw blad, *L'Organe de Courtrai* voortaan de verdediger zou zijn van de liberale partij te Kortrijk, terwijl het zelf uitsluitend de uitgever A. Bogaert zou toebehoren. Toen echter in 1864 onenigheid ontstond in de liberale partij te Kortrijk tussen de progressisten en de voorstanders van een gematigd liberalisme, werd *Le Mémorial*, in augustus 1869 opgevolgd door *La Lys*, de tolk van de vooruitstrevenden, terwijl *L'Organe* de verdediger werd van de gematigden.

Wanneer *L'Organe de Courtrai* ophield te verschijnen weten wij niet met zekerheid, maar op 13 juni 1875 werd een nieuw blad gesticht : *La Constitution*, dat het Orgaan werd genoemd der liberale Associatie te Kortrijk. Dit weekblad, aanvankelijk uitgegeven door Ed. Vandesteene, later door Lod. De Vriese uit Gent, bezat na korte tijd twee vlaamstalige bondgenoten. Vooreerst *De Straal*, gesticht op 29 maart 1876 en eveneens door Lod. De Vriese uitgegeven en vanaf 1881 *De Stad Kortrijk* gedrukt bij Carlier-Debrauwer uit Harelbeke. Bij deze laatste werd ook vanaf 1885 *L'Avenir de Courtrai*, opvolger van *La Constitution* gedrukt.

Wat de katolieke bladen betreft, hier zien we dat twee kranten toonaangevend waren. Vooreerst *L'Union*, gesticht in 1834 en na een dertigtal jaren opgevolgd door *Le Journal de Courtrai*. Vervolgens *Les Petites Affiches de Courtrai* aanvankelijk liberaal gezind, doch na 1842 het orgaan van de katolieke Associatie te Kortrijk.

Naast deze twee voornaamste katolieke kranten zien we een ganse reeks kleinere katolieke weekbladen ontstaan, waarvan de einddatum meestal niet met zekerheid te bepalen is. Zo publiceerde A. Vandevenne o.a. *Schild en Vriend* (1880), *De Leiegalm van Kortrijk* (1880) en *De Kortrijkzaan* (1885); J. Vermaut : *De Vrijheid* (1863) en *De Gulden Spore* (juni 1896); G. Beyaert : *De Gazette van Kortrijk* (1876) en *Le Courrier de Courtrai* (1876) en A. Gernay : 't *Oordje Keerske* (1878) en *Het Groeningerveld* (1882). Tenslotte stichtte E.H. Leroeye in oktober 1905 *Het Kortrijksche Volk*, orgaan der katolieke werkliedenbond.

Als politieke bladen te Kortrijk verschenen verder nog drie christen-democratische bladen *De Waarheid* (1893), *De Storm* (1907) en *De Kristen Demokraat* (1910) en één socialistisch blad *Kortrijk-Vooruit* (1908).

ARRONDISSEMENT TIELT

Meulebeke
Tielt
Wakken

MEULEBEKE

Advertentie-Blad van Meulebeke

- I. *Bewaarplaats* : M.I.P. (C.B.) : 26-IX-1855.
- II. d. *Prijs* : 4,5 fr. per jaar (1).
  - e. *Formaat* : 41,5 × 24 cm., 3 kol., 1 pp.
  - f. *Periodiciteit* : wekelijks (wo.).
- III. a. *Stichtingsdatum* : 1855 (2).
  - Verscheen waarschijnlijk nog in 1860* (3).
- d. e. *Uitgever, Drukker* : J. Vandecasteele en L. Cornille, Torout.
- IV. *Annoncenblad*.

TIELT

Het Boekske der Vlaemsche Landbouwers De stem der Vlaemsche Landbouwers, op VII-1863 (4).

- I. *Bewaarplaats* :
  - K.B.B. (F.M.) : 21-I-1860; 24-VII-1886; 4-IV-1891; 11-IV-1908, 26-VI-1909; 6-XI-1909.
  - M.I.P. (C.B.) : 15-III-1862; 25-X-1862; 17-VI-1871; 5-II-1876; 2-V-1891; 19-VI-1909; 25-IX-1909; 6-XI-1909;

---

(1) In deze prijs was het abonnement begrepen én voor het *Advertentie-Blad* én voor *De Thouroutnaer*.

(2) Het eerst voorhanden nummer van 26-IX-1855 betreft jg. I, nr. 17.

(3) P. ALLOSSERY, *op. cit.*, dl. II, p. 262 : „Dit blad verscheen in de jaren 1860, doch nader bepalen kunnen wij niet, want wij hebben niet één nummer gezien”.

(4) *Gazette van Thielt*, 26-VII-1863, p. 1.

- (C.F.) : 4-VII-1863; 18-X-1879; 2-IV-1892.
 S.A.T. : 31-XII-1909 t/m 26-III-1910 (1).
 K.B.B. : jg. 1875-1879; 3-I-1880 t/m 24-I-1880; 1883-1889.
 S.B.A. : 24-IX-1887; 22-XII-1888; 5-VII-1890; 13-II-1892;
 4-V-1895.
- II. a. *Ondertitel* : *Stem der Vlaamsche Landbouwers op 17-IV-1871.*
 c. *Motto* :
 Niets te weten is geene schande, maer niets te willen leeren
 is schande.
 Godsdienst — Vaderland — Landbouw, op 4-IV-1891.
 Godsdienst — Vaderland — Moedertaal — Landbouw, op
 6-IX-1909.
- d. *Prijs* :
 3 fr. per jaar; 10 ct. per nummer.
 3 fr. per jaar; 5 ct. per nummer, op 6-XI-1909.
- e. *Formaat* :
 22 × 13,5 cm., 2 kol., 8 pp.
 45,5 × 31,5 cm., 5 kol., 4 pp., op 4-VII-1863.
 57,5 × 37,5 cm., 5 kol., 4 pp., op 26-VI-1909.
 49 × 30 cm., 4 kol., 4 pp., op 18-IX-1909.
 57 × 37,5 cm., 5 kol., 4 pp., op 6-XI-1909.
- f. *Periodiciteit* : wekelijks (zo.).
- g. *Oplage* :
 1862 : 1695 exemplaren.
 1863 : 1875 exemplaren (2).
 1871 : 2.500 exemplaren (3).
- h. *Adres* :
 Yperstraat, 11, Tielt, op 4-VII-1863.
 Yperstraat, 22, Tielt, op 18-X-1879.
 De Smet de Naeyerlaan, 59, Blankenberge, op 11-IV-1908.
 Kortrijkstraat, 51, Tielt, op 25-IX-1909.
- III. a. *Stichtingsdatum* : 1853 (4).
Verscheen nog in 1914 (5).
- b. *Stichter* : Van den Berghe, arrondissementscommissaris.

---

(1) Deze nummers werden ingebonden samen met de *Gazette van Thielt* (jg. 1910)
 (2) *De Stem der Vlaamsche Landbouwers*, 4-VII-1863, p. 1.
 (3) *Ibidem*, 17-VI-1871, p. 1.
 (4) Het eerst voorhanden nummer van 21-I-1860 betreft jg. III, nr. 104.
 (5) *Provinciale Wegwijzer...*, 1914, p. 338.

d. e. *Uitgever, Drukker* :

Horta-De Laere, Yperstraat, 11, Tielt.

Edm. Horta-Herreboudt, Yperstraat, 22, Tielt, op 18-x-1879.

Wed. Horta-Herreboudt, Yperstraat, 22, Tielt, op 6-1-1883.

George Horta, De Smet de Nayerlaan, 59, Blankenberge, op 11-IV-1908.

J. Vervenne-Missaut, Kortrijkstraat, 51, Tielt, op 25-IX-1909.

g. *Redakteur* : Van den Berghe.

IV. Vakblad.

Liberaal informatieblad vanaf 1863 (1).

Gazette van Thielt, v. NIEUWE GAZETTE VAN THIELT

De Landbouwgalm (2)

II. a. *Ondertitel* : Bijzondere uitgave voor de leden der comicen van Thielt, Roeselare en Ingelmunster.

f. *Periodiciteit* :

2 × per maand.

Wekelijks (za), op 13-IV-1895 (?).

III. a. *Stichtingsdatum* : 1890.

Verscheen nog in 1914 (3).

e. *Drukker* : J. Vermaut, Lange Steenstraat, 24, Kortrijk.

IV. Vakblad.

Maerlant

I. *Bewaarplaats* : U.B.G. : dl. 1, aflevering 1, 2 (1853).

II. a. *Ondertitel* : Tydschrift voor lezende Huisgezinnen.

---

(1) In dit verband schreef *De Gazette van Thielt* in haar nummer van 2-VIII-1863, p. 1 : „De gedachte die den stichter van het *Boekske voor de landbouwers* van den beginne beheerscht heeft, is niet zuiver geweest. *Het Boekske* is kwansius verschenen om de landbouwers te leeren boeren. In zyn herte lacht hy nogtans daermeê; want, zoo hy zelf over 20 jaren schreef kan de landbouw noch in boeken noch in gazetten geleerd worden. M. de arrondissementsskommissaris — 't is hy die hier bedoeld wordt — heeft eerst van zyne inschryvers willen verzekerd zyn, vooraleer van 't *Boekske* een gazette te maken. De tyd zal leeren wat slach van gazette...”

(2) Niet in verzameling bewaard. Zie P. ALLOSSERY, *op. cit.*, dl. II, p. 405. Zie ook bij Kortrijk : *De Landbouwgalm - L'Echo Agricole*.

(3) *Provinciale Wegwijzer ...*, 1914, p. 308.

- d. *Prijs* : 6 fr. per jaar.
  - e. *Formaat* : 9×15,5 cm., 1 kol., ca. 50 pp.
  - f. *Periodiciteit* : maandelijks.
  - h. *Adres* : Yperstraat, 12, Tielt.
- III. a. *Stichtingsdatum* : 1853.
- d. *Uitgever* : Edward Van Even.
  - e. *Drukker* : Horta-De Laere, Yperstraat, 12, Tielt.
  - g. *Redacteurs* : F.-A. Snellaert; Ed. Van Even; P. Van Duyse; De Rycker; J. Van Severe; P. Boutens; Ad. Beernaert; A. Angz. Angillis.
- IV. Letterkundig Tijdschrift.

Nieuwe Gazette van Tielt

Gazette van Tielt, op 3-IV-1853.

- I. *Bewaarplaats* :
- S.A.T. : jg. 1850-1863; 1865-1888; 1890-1914.
  - K.B.B. : jg. 1853 (vanaf 16-I)-1881; 1884-1890; 1893 t/m 9-III-1901.
  - K.B.B. (F.M.) : 10-X-1883; 11-IV-1891.
  - S.B.A. : 20-V-1891; 17-II-1892.
  - M.I.P. (C.B.) : 29-VIII-1850; 13-II-1853; 18-X-1855; 5-VII-1863; 14-VI-1871; 24-XII-1881; 22-X-1890; 18-II-1893; 30-XII-1899; 26-XII-1906.
  - (C.F.) : 4-IV-1850; 26-IV-1869; 13-IX-1882; 27-IV-1885; 30-XII-1899; 17-IX-1910.
  - R.A.B. (D.F.) : pak 3 : 10-IV-1867; 17-II-1877; 2-I-1907.
- II. c. *Motto* :
- Grondwet, Landbouw, Koophandel.
  - Landbouw, Koophandel, Grondwet, op 1-I-1860.
  - Godsdienst, Tale, Vaderland, op 12-VII-1865.
  - Godsdienst, Taal & Vaderland, op 21-I-1885.
- d. *Prijs* :
- 7 fr., 10 ct.
  - 6 fr., 10 ct. op 1-I-1865.
- e. *Formaat* :
- 40×24,5 cm., 3 kol., 4 pp.
  - 42×28 cm., 3 kol., 4 pp., op 3-IV-1853.
  - 46×28 cm., 3 kol., 4 pp., op 14-III-1858.

52×34,5 cm., 4 kol., 4 pp., op 2-VII-1884.

58×43 cm., 4 blz. 5 kol., 4 pp., op 4-I-1905.

f. *Periodiciteit* :

2× per week (zo. en do.).

2× per week (wo. en za.), op 12-VII-1865.

g. *Oplage* :

op 29-XII-1850 : 512 inschrijvers.

op 4-I-1855 : 572 inschrijvers.

op 10-XII-1857 : 600 inschrijvers.

op 7-III-1858 : meer dan 650 inschrijvers (1).

h. *Adres* :

Brugstraet, 79, Tielt.

Brugstraet, 88, Tielt, op 21-IX-1856.

Brugstraet, 7, Tielt, op 7-XI-1866.

Yperstraet, 3, Tielt, op 31-VIII-1870.

III. a. *Stichtingsdatum* : 5-IV-1850.

Laatst aangetroffen nummer : 10-X-1914.

Werd na W.O. I opnieuw voortgezet.

c. d. f. *Eigenaar, Uitgever, Hoofdredacteur* :

J.-B. Loosveldt (2).

Désiré Minnaert, op 18-V-1867.

e. *Drukker* :

Van Welden-Gaulin, Thielt.

J.-B. Loosveldt, op 3-IV-1856.

Désiré Minnaert, op 18-V-1867 (3).

---

(1) Cijfers door het blad zelf medegedeeld.

(2) Toen *De Thieltenaer*, gesticht op 1-VII-1843, omstreeks 1846 begon met de katoliekken aan te vallen, zocht de geestelijkheid van Tielt naar een uitgever voor een katholiek weekblad. J.-B. Loosveldt liet zich door Z.E.H. Darras, pastoor-deken te Tielt en E.H. Verbeke, pastoor te Meulebeke, overhalen om het katolieke weekblad *De Nieuwe Gazette van Thielt* uit te geven met als drukker Van Welden Gaulin.

„J.-B. Loosveldt won by den heer Van Welden ten minste 700 francs als bestierder of, om beter te zeggen, als strooiman der *Gazette*. Hij had in die kwaliteit niets anders te doen dan de artikelen door de politieke priesters en de geestelyke professors geleverd uit te schryven en aen de drukker te behandigen”.

Toen J.-B. Loosveldt echter, naast die 700 fr. ook de helft van de opbrengst van deannoncen vroeg aan Van Welden, ontstond er onenigheid tussen de uitgever en de drukker. Tenslotte werd J.-B. Loosveldt én uitgever én drukker van *De Gazette van Thielt*, terwijl Van Welden een nieuw weekblad stichtte : *De Thieltsche Bode. De Thieltenaer*, 6-IV-1856, p. 1. *Gazette van Thielt*, 10-IV-1856, p. 1.

(3) *Gazette van Thielt*, 18-V-1867, p. 1.

„Wij aanzien als eenen pligt onze geëerde lezers te verwittigen dat wij den eigendom en het opstellen van ons blad overgelaten hebben aen den heer Désiré Minnaert. 't En is niet zonder zekere droefheid dat wij, door overlast van bezigheden, het strijdperk verlaten hebben, waarin wij, over achttien jaren, getreden zijn, en iedereen moet met ons overtuigd

g. *Redacteurs* :

EE. HH. Darras (pastoor-deken te Tielt), Verbeke (pastoor te Meulebeke), Denys (opvolger van E. H. Darras), De Grendele en Huys (1).

E. H. F. Verstraete (2).

EE. HH. Neut (onderpastoor te Tielt) en Vanderougstraete (principaal van het college te Tielt) (3).

D. De Somviele (geschiedkundige bijdragen) (4).

IV. Katoliek opinieblad (5).

---

wezen dat wij, door dien aenhoudenden strijd, niet weinig hebben bijgedragen tot den zegepraal der goede zaak.

Niettegenstaende het bitter verlies, dat ons, over eenige maanden, zoo diep is komen bedroeven (dood van zijn vrouw) zouden wij nog de begonnene taek niet verlaten hebben, hadden wij geenen man gevonden in wiens handen wij, met volkomen gerustheid, ons werk mogten toevertrouwen, overtuigd dat het met dezelfde zorg en in denzelfden geest zal voortgezet worden.

M. Désiré Minnaert was ons sedert lang bekend als een ieverige medewerker, wiens mededeelingen onze geabonneerden dikwijls, en altijd met even veel smaak, gelezen hebben.

Daerboven, wij weten dat de geleerden mannen, die ons 't opstellen van ons blad, met zoo veel genegenheid en onbaatzuchtigheid geholpen hebben, en die wij hier, ter dezer gelegenheid, onze regtzinnige dankzeggingen betuigen, onzen opvolger ook met dezelfde neerstigheid zullen ter hulpe komen.

Er zal danniets veranderd worden, noch in de wending noch in den geest van het blad, en de lezers der *Gazette van Thielt* zullen er, bij voortdoring, overvloedig onderwijs in vinden. J.-B. Loosveldt''.

(1) *Gazette van Thielt*, 30-xii-1899, p. 1.

(2) Eerwaarde Heer Verstraete, pastoor te St. Kruis bij Brugge, bezat de acht eerste jaargangen van de *Gazette van Thielt* (juni 1850 - december 1857). In 1892 schonk hij deze verzameling aan de stad Tielt. Op het schutsblad van de eerste jaargang vonden we een afschrift van een bedankingsbrief, gedateerd van 4 augustus 1892 en verstuurd door de burgemeester van Tielt, J. Boone, aan E. H. Verstraete. Daarin werd o.a. vermeld dat E. H. Verstraete soms artikels had geschreven in die krant. „... Die verzameling, waarin meermaals uwe lettervruchten verschijnen, is uiterst zeldzaam en hoogst belangrijk voor de plaatselijke geschiedenis; daarom zal dezelve — met eene aantekening 't uwer gedachte-nis — zorgvuldig bewaard worden in de boekerij der handvesten van de stede uwer achtbare voorvaderen...''.

(3) *De Thieltenaer*, 15-ix-1850, p. 1.

(4) P. ALLOSSERY, *op. cit.*, dl. II. p. 405.

(5) „Sedert lang hebben alle weldenkende lieden de noodzakelijkheid gevoeld van in het Arrondissement Thielt een Nieuwsblad te hebben, welk de belangen dezer bevolking zou voorstaen zonder de algemeene belangen van België te verwaarloozen Wij beleven een tydstip in welk alle minnaers van 't vaderland overtuigd zyn, dat er maer al te veel valsche grondstellingen in zwang zyn, die het volk verleiden en hetzelve een verkeerd denkbeeld doen opvatten van hetgene zyn welzyn kan vervoorderen. Deze wensch is ten uitvoer gebracht.

De Opstellers der *Gazette van Thielt*, die Donderdag 4 April voor de eerste mael zal verschynen, zullen het hun eene pligt rekenen de grondwet te verdedigen. Hunne innerlyke overtuiging is, dat zoo aenstonds men van de grondwet afwykt, en niets meer is in staetkundige zaken dat tot regel strekt, behalve willekeurigheid, baetzucht en eigen belang, welke het algemeene welzyn ten uiterste moeten benadeelen''.

„Men zal vragen of de *Gazette van Thielt* zal opgesteld zyn volgens de grondleeringen van het hedendaegsche liberalismus. Hier op antwoorden wy, dat de opstellers liberaal zyn in den zin onzer grondwet. Zy zyn vyanden van alle onregtveerdige overheersching,

De Thieltenaar

- I. *Bewaarplaats* :
U.B.G. : 3-IV-1881 t/m 25-XII-1881.
K.B.B. (F.M.) : 23-V-1886.
S.B.A. : 31-VII-1881.
M.I.P. (C.B.) : 10-IV-1881 ; 15-VII-1883.
(C.F.) : 26-VI-1881.
- II. a. *Ondertitel*: Weekblad voor de stad en het arrondissement Thielt.
d. *Prijs* :
5 fr. per jaar ; 10 ct. per nummer.
6 fr. per jaar ; 10 ct. per nummer, op 17-IV-1881.
5 fr. per jaar ; 10 ct. per nummer, op 9-X-1881.
e. *Formaat* : 58,5 × 39 cm., 6 kol., 4 pp.
f. *Periodiciteit* :
Wekelijks (zo.).
2 × per week (zo. en do.), op 1-VI-1881 (1).
h. *Adres* : Lokaal der Liberale Associatie, Thielt.
- III. a. *Stichtingsdatum* : 3-IV-1881.
Laatst aangetroffen nummer : 23-V-1886.

---

zy willen de regten en vryheden des volks, gelyk zy door de grondwet gewaerborgd zyn ; zy beminnen en eerbiedigen onzen doorluchtigen Koning, in een woord, zy willen alles hetgene over twintig jaren het Nationale Congres gewild heeft. Daar wordt volgens hen het ware liberalismus gevonden en dat belyden zy opentlyk.

Wat het valsche liberalismus betreft, zy haperen niet regtuit te verklaren, dat zy het zullen bevechten, want zy aenzien die leering als ten uiterste tegenstrydig aen onze dierbaerste belangen. Wat wil immers het valsche liberalismus? Niet anders dan den invloed der Godsdienstige gevoelens, zoo veel mogelyk, te krenken.

Hierin kunnen de opstellers geenszins toestemmen. De Godsdienst is de byzondere steunpilaer der maetschappelyke orde. Neemt den Godsdienst weg, en het volk zal welhaest overgaen tot de schandelykste zedeloosheid ; 't is het gene men op onze dagen in Frankrijk ziet. De schijnliberalen houden nogtans staen, dat zy den godsdienst eerbiedigen. Om te zien hoever dit gezegde gesteund is, behoeft men maer aen te merken, of hunne daden overeenkomstig zyn met hunne woorden. Den boom kan men altyd kennen aen zyne vruchten". *Gazette van Thielt*, 4-IV-1850, p. 1.

(1) „Te rekenen van 1e juni zal dit blad 2 maal per week verschijnen, den Zondag en den Donderdag. Het Nummer van den Zondag zal zich hoofdzakelyk bezighouden met artikelen van plaatselyk belang, terwijl het Nummer van den Donderdag zal toegewijd zyn aen de bespreking der algemeene politieke kwestien : *De Thieltenaar*, 17-IV-1881, p. 1.

- d. e. *Uitgever, Drukker* :
Lod. De Vriese, St.-Michielsplein, Gent.
Idem, Regnessenstraat, Gent.
- IV. Liberaal opinieblad (1).

De Thieltenaer

- I. *Bewaarplaats* :
S.A.T. : jg. 1848-1857; 2-I-1858 t/m 28-III-1858.
M.I.P. (C.B.) : 3-III-1844; 9-VI-1844; 15-VI-1845; 4-VII-1847;
1-XI-1848; 2-V-1850; 6-VI-1850; 17-X-1852.
(C.F.) : 28-I-1844; 13-I-1856.
- II. a. *Ondertitel* :
Nieuws-, Koophandel- en Annoncen-blad, op 28-III-1852.
Zondagblad, op 22-I-1854.
- c. *Motto* :
Volksgeeluk — Vrede.
Geen motto op 28-III-1852.
De waerheid, gelyk de olie, verheft zich boven alles.
Doe wel, en zie niet om, op 7-I-1855.
- d. *Prijs* :
7 fr. per jaar.
6 fr. per jaar, op 15-VI-1845.
10 fr. per jaar, op 2-IV-1848.
7 fr. per jaar, op 2-VI-1848.
5 fr. per jaar, op 28-III-1852.
4 fr. per jaar, op 7-I-1855.
- e. *Formaat* :
36 × 25 cm., 3 kol., 4 pp.
40 × 24,5 cm., 3 kol., 4 pp., op 4-VII-1847.
36 × 25 cm., 3 kol., 4 pp., op 2-IV-1848.
40 × 24,5 cm., 3 kol., 4 pp., op 25-VI-1848.
37 × 25 cm., 3 kol., 4 pp., op 18-X-1848.

---

(1) „De liberale partij bezat geen orgaan in het arrondissement Thielt. *De Thieltenaer* komt deze leemte aanvullen. Onder politiek oogpunt beschouwd, zal ons blad de grondstelsels van een gematigd maar steeds vooruitstrevend liberalismus verdedigen, want vooral wenschen wij, zoveel het in onze macht is, mede te werken tot de verstandelijke ontwikkeling der Natie. Ook zullen wij alleen maatregels ondersteunen die zullen genomen worden, om het onderwijs van alle graden te verbeteren en hetzelfde voor iedereen toegankelijk te maken...”. *De Thieltenaer*, 3-IV-1881, p. 1.

41 × 25 cm., 3 kol., 4 pp., op 28-IV-1850.
39 × 23 cm., 3 kol., 4 pp., op 24-XII-1854.

f. *Periodiciteit* :

Wekelijks (zo.).

2 × per week (zo. en do.), op 5-IV-1848 (1).

Wekelijks (zo.), op 4-IV-1852.

g. *Oplage* :

1844 : 1e trimester : 230 exemplaren ;

2e trimester : 230 exemplaren ;

3e trimester : 192 exemplaren ;

4e trimester : 230 exemplaren ;

1845 : 1e trimester : 230 exemplaren ;

2e trimester : 192 exemplaren ;

3e trimester : 230 exemplaren ;

4e trimester : 269 exemplaren ; (2).

1845 : 349 abonnees (3).

1855 : 200 exemplaren (4).

1858 : 300 exemplaren (5).

h. *Adres* :

Groote Markt, 24, Tielt.

Yperstraete, 12, Tielt op 4-VII-1847.

III. a. *Stichtingsdatum* : I-VII-1843.

Laatst aangetroffen nummer : 28-III-1858.

b. c. *Stichter, Eigenaar* : Horta-De Laere (6).

d. e. *Uitgever, Drukker* :

Louis Horta, zoon, Groote Merkt, 24, Tielt.

---

(1) „Het is om onze ingeslagene baen van algemeene dienstbewyzyng tot een grooter doel te doen uitkomen, dat wy na ryp overleg en aengezien de opvolgende tydsomstandigheden, besloten hebben, met het aenvangen van het tweede kwartael dezes jaers, tweemaal in de week te verschynen, namelyk den Donderdag en Zondag morgend, ten einde alzoo te beter aen het algemeen vertrouwen te kunnen beantwoorden...” : *De Thieltenaer*, 2-IV-1848, p. 1.

(2) Ministerie van Buitenlandse Zaken; *Archiefdienst*, dossier nr. 10.347. „Renseignements sur la presse. Tableau statistique des journaux publiés dans le Royaume”.

(3) *De Broederhand*. Tijdschrift voor Neder- en Hoogduitsche Letterkunde, Wetenschap, Kunst en Openbaar Leven, 1845, p. 495.

(4) „Volgens *La Patrie*, 14-VII-1855, werd het blad getrokken op 200 exemplaren, die, bij gebrek aan abonnees bijna alle kosteloos werden uitgedeeld” : M. DE VROEDE, op. cit., p. 29.

(5) *De Thieltenaer*, 3-I-1858, p. 1.

(6) *De Thieltenaer*, 18-VIII-1850, p. 1 : „De ondergeteekende verklaert op eigene kosten, — en zonder een centiem subsidie van het gouvernement of van wie het ook zy, te genieten of ooit genoten te hebben, — stichter en proprietoris te zyn van den *Thieltenaer*... Horta-De Laere”.

Idem, Groote Merkt, 12, Tielt, op 15-VI-1845.
Horta-De Laere, Yperstraat, 12, Tielt, op 4-VII-1847.
F. De Laere, Yperstraat, 12, Tielt, op 12-XII-1850.
Horta-De Laere, Yperstraat, 12, Tielt, op 23-XI-1851 (1).

f. *Hoofdredacteur* :

P. Van Bruynebroek, op 7-IV-1850 (2).

g. *Redacteurs* :

Van den Berghe, arrondissementscommissaris (3).

J. Vande Kerkhove (4).

Liberaal redactiecomité, op 14-I-1855 (5).

IV. Liberaal opinieblad.

---

(1) In het nummer van 17 november 1850 liet de uitgever-drukker, Horta-De Laere, zijn lezers weten dat hij Tielt verliet om zich aan het hoofd te plaatsen van een grotere drukkerij te Brussel :

... „Aenveerdende de voordeelige offers die my gedaen zyn geworden, om op eene ruimere schaal, door de drukpers diensten aen myn Vaderland te bewyzen, heb ik besloten my te plaatsen aen het hoofd eener grooter drukkerij te Brussel, waeraen reeds van nu eene schoone clientele verzekerd is.

Te rekenen van den 1 December aenstaende, stel ik my voor, myne wooning binnen de hoofdplaats des Rijks te vestigen...

Myne drukkerij, te Thielt, en het uitgeven van den *Thieltenaer*, zal voortgezet worden door myn zwager de heer F. De Laere, voor eigene rekening. Mr. De Laere die opvolgelyk kantoor-bediende is geweest bij de heeren Arrondissements-Commissarissen Vanden Bulcke, Van Damme en Vanden Berghe is te gunstig gekend by U dan dat ik er een ogenblik aen zou twyfelen dat die heer met hetzelfde vertrouwen als ik, van uwentwege zal vereerd worden. Horta-De Laere”.

In dit verband maakte de *Gazette van Thielt* de opmerking

„of Horta de *Thieltenaer* verlaet om de noch koude noch warme Vrede aldaar te gaen drukken? Is het zoo, ten is niet nieuws : M. Horta plagt van overlang dit dagblad in onze stad zelve te drukken. 't Is schaers eene maend dat hy de Vrede met drukpers en letterzeters voor op naer Brussel gezonden heeft...” *Gazette van Thielt*, 23-XI-1850, p. 1.

Het volgende jaar echter keerde Horta-De Laere teleurgesteld naar Tielt terug en plaatste zich opnieuw aan het hoofd van *De Thieltenaer* die voortaan, althans volgens de uitgever, een a-politiek nieuws- en annoncenblad, zou zijn :

„Toen ik Ued. ten verleden jare myn vertrek van Thielt vaar Brussel aenkondigde, om aldaer van de beloofde materiële belooning te genieten voor myne achtjarigen getrouwen dienst by middel van den *Thieltenaer* aen de liberale zaek bewezen, was ik verre van de meening dat myn verblyf aldaer van eenen zoo korten duer zou geweest zyn...

Ik heb het — by gebrek aen aenmoediging — eindelyk moeten laten steken en tot het besluit overgegaan naer Thielt terug te keeren, om my weder aen 't hoofd myner drukkerij, — in welkers bezit ik gelukkiglyk gebleven was, — te plaatsen.

In myne verwachting bedrogen, geloof ik, by myne terugkomst alhier, geene tweede teleurstelling te ontmoeten, ... en ik heb besloten van den *Thieltenaer* een Nieuws- en Annoncenblad te maken”. *De Thieltenaer*, 23-XI-1851, p. 1.

(2) *De Thieltenaer*, 7-IV-1850, p. 1.

(3) *Le Propagateur d'Ypres*, 29-XI-1851, p. 1.

(4) Artikel uit : *De Vlaming*, 14-I-1855, vermeld in : *De Gazette van Thielt*, 18-I-1855,

p. 1.

(5) „De Redactie van den *Thieltenaer* is by akte, geteekend door partyen, overgelaten aen de onderteekenaers, allen burgers van Thielt, behoorende aen de liberale opinie. De ondergeteekende drukker heeft alleenlyk aen zich gehouden de geldelyke voordeelen der annoncen. Een comiteit van Redactie zal de verantwoordelykheid en het beleid hebben van dit blad te rekenen van zondag 14 januari 1855”. *De Thieltenaer*, 7-I-1855, p. 1.

Thielsche Bode

- I. *Bewaarplaats* :
- K.B.B. (F.M.) : 25-VII-1886; 3-V-1891.
S.B.A. : 25-XII-1887; 21-XII-1890.
M.I.P. (C.B.) : 12-IX-1858; 4-I-1863; 16-VI-1872; 28-V-1876;
2-IX-1883; 5-X-1884; 21-IX-1890; 11-I-1891; 13-V-1894.
(C.F.) : 10-XI-1867; 6-XI-1870; 9-VII-1876; 8-I-1882; 29-XII-
1889; 20-III-1892.
- II. a. *Ondertitel* :
- Nieuws-, Handels- en Annoncenblad.
Notarieel Aankondigingsblad, op 16-VI-1872.
Notarieel Annoncenblad, op 11-I-1891.
- d. *prijs* :
- 4 fr. per jaar of gratis.
2,5 fr. per jaar of gratis, op 6-XI-1870.
1,5 fr. per jaar of gratis, op 20-III-1892 (1).
- e. *Formaat* :
- 41 × 28 cm., 4 kol., 4 pp.
28 × 20 cm., 2 kol., 4 pp., op 10-XI-1867.
41,5 × 28 cm., 3 kol., 2 pp., op 6-XI-1870.

Standaerd van Brugge gaf volgende versie :

De Thieltenaer, de oude liberale *Thieltenaer* van den distriktkommissaris Van den Berghe, komt tot een nieuw leven te verryzen!

M. Horta-De Laere, oud-uitgever van dat blad, verklaerde over twee of dry jaren dat de liberalen hen gefopt hadden dat zy hunne plegtige beloften niet hielden : dat hy diensvolgens met hen geen gemeens meer hebben zou, en dat zyne *Thieltenaer* voortaan een enkel annoncenblad zou zyn.

Dus bleven de Thielsche liberaterkens eenen langen tyd van allen byzonderen tolk beroofd.

Eindelyk heeft M. Horta zich wederom laten overhalen; hy heeft nog eens zyn blad aen M. Van den Berghe en aen zyne vrienden overgeleverd...

De voornaemste voorwaerden van dien akt van verkooping zyn de volgende, welke wy byna letterlyk overschryven :

1° De redaktie van *den Thieltenaer* is by akte, geteekend door partyen, overgelaten aen de koopers, allen burgers van Thielt, behoorende aen de liberale opinie.

2° Volgens deze overeenkomst, vermeerdert het getal der inschryvers van *den Thieltenaer* van 200, welke 200 inschryvers de koopers aen den verkooper waerborgen, mits betaling eener som van duizend frank 's jaers.

3° Een komiteit van Redaktie zal de verantwoordelijkheid en het beleid hebben van dit blad, te rekenen van zondag 14 januari 1855.

4° De Drukker (M. Horta) heeft alleenlyk aen zich gehouden de geldelyke voordeelen der annoncen". Artikel uit de *Standaerd van Brugge*, overgenomen door de *Gazette van Thielt* van 25-I-1855, p. 1.

(1) „Kosteloos aan al de Notarissen van het arrondissement Thielt-Rousselaere en de voornaemste afspanningen der steden en gemeentehuizen van het arrondissement”.

- 41,5 × 28 cm., 3 kol., 4 pp., op 9-vii-1876.
 31 × 23 cm., 3 kol., 4 pp., op 3-v-1891.
- f. *Periodiciteit* : wekelijks (zo.).
- h. *Adres* :
 Markt, 12, Tielt.
 Kortrijkstraat, 47, Tielt, op 5-x-1884.
- III. a. *Stichtingsdatum* : 1856 (1).
Verscheen nog in 1904 (2).
- d. e. *Drukker, Uitgever* :
 Van Welden-Gaulin, Markt, 12, Tielt (3).
 Van Welden-De Backer, Markt, Tielt, op 8-v-1876.
 Idem, Kortrijkstraat, 47, Tielt, op 5-x-1884.
 Weduwe Van Welden-De Backer, Kortrijkstraat, 47, Tielt,
 op 21-ix-1890.
 Vervenne-Missaut, Kortrijkstraat, Tielt, in 1903 (4).
- IV. *Katoliek opinie- enannoncenblad.*

De Thieltse Burger

- I. *Bewaarplaats* : M.I.P. (C.B.) : 14-vi-1896.
- II. a. *Ondertitel* : Weekblad der stad Tielt en omliggende gemeenten.
 c. *Motto* : Recht — Godsdienst — Vrijheid.
 d. *Prijs* : 3,5 fr. per jaar.
 e. *Formaat* : 43 × 25 cm., 3 kol., 4 pp.
 f. *Periodiciteit* : wekelijks (za.).
 h. *Adres* : Statiesstraat, 35, Oudenaarde.
- III. a. *Stichtingsdatum* : 1896 (5).
Verscheen nog in 1899 (6).
- e. *Drukker* : Joseph Haeck, Statiesstraat, 35, Oudenaarde.
- IV. *Liberaal opinieblad.*

(1) Het eerst voorhanden nummer van 12-ix-1858 betreft jg. III, nr. 128. P. ALLOSERY, *op. cit.*, dl. II, p. 405 geeft 1854 op als stichtingsjaar.

(2) Nog vermeld als verschijnend in *Répertoire général de la presse belge*, 1904, p. 170.

(3) Bij Van Welden-Gaulin, de uitgever-drukker van *De Thieltse Bode* werd aanvankelijk ook *De Gazette van Tielt* gedrukt. Doch toen J.-B. Loosveldt, de uitgever van *De Gazette van Tielt* naast een wedde van 700 fr. ook nog de helft van de opbrengst der aankondigingen opeiste, ontstond er onenigheid tussen Van Welden en Loosveldt. Voortaan zou J.-B. Loosveldt zelf de *Gazette van Tielt* drukken, terwijl Van Welden een nieuw weekblad stichtte *De Thieltse Bode*. *De Thieltenaer*, 6-iv-1856, p. 1.

(4) *Provinciale Wegwijzer...*, 1903, p. 242.

(5) Het enig voorhanden nummer van 14-vi-1896 betreft jg. I, nr. 14.

(6) Nog vermeld als verschijnend in *De Gazette van Tielt* jg. 1899.

Het Thieltsche Volk (1)

- II. f. *Periodiciteit* : wekelijks.
- III. a. *Stichtingsdatum* : 14-XII-1913 (2).
  - e. *Drukker* : J. Vermaut, Lange Steenstraat, 28, Kortrijk.
- IV. Katoliek en vlaamsgezind opinieblad.

De Thieltsche Werkman

- I. *Bewaarplaats* :
  - K.B.B. (F.M.) : 9-XII-1905.
  - M.I.P., C.B. : 30-IX-1905; 10-X-1908.
- II. a. *Ondertitel* : Weekblad voor Tielt en omstreken.
  - c. *Motto* : Persoonlijke Eigendom — Persoonlijke Dienstplicht — Algemeen Stemrecht — Kosteloos Verplichtend Onderwijs — Voldoend Werkmanspensioen.
  - d. *Prijs* : 5 fr. per jaar; 5 ct. per nummer.
  - e. *Formaat* : 50×31 cm., 4 kol., 4 pp.
  - f. *Periodiciteit* : wekelijks (za.).
- III. a. *Stichtingsdatum* : 17-XII-1904 (3).
  - Laatst aangetroffen nummer* : 10-X-1908.
  - d. e. *Uitgever, Drukker*: L. Ackerman en C^o, Ooststraat, Roeselare.
- IV. Liberaal opinieblad.

Vlaamsche Kronijke

- I. *Bewaarplaats* :
  - K.B.B. (F.M.) : 18-IV-1891.
  - S.B.A. : 25-IV-1885.
  - M.I.P. (C.B.) : 30-VIII-1884; 18-II-1893; 19-X-1912;
  - (V.H.) : 6-I-1900;
  - (C.F.) : 17-X-1891; 5-I-1907.
- II. a. *Ondertitel* : Weekblad voor het Katholijke Volk.
  - d. *Prijs* : 3 fr. per jaar; 10 ct. per nummer.

---

(1) Niet in verzameling bewaard. Werd ons medegeedeeld door E. H. Dewitte uit Kortrijk.

(2) *Het Kortrijksche Volk*, 14-XII-1913, p. 1.

(3) *Le Fureteur*, 15-XII-1905, jg. II, nr. 12, p. 42.

- e. *Formaat* : 52 × 34,5 cm., 4 kol., 4 pp.
- f. *Periodiciteit* : wekelijks (za.).
- h. *Adres* : Yperstraat, 3, Tielt.
- III. a. *Stichtingsdatum* : 1878 (1).
       Verscheen nog in 1914 (2).
- d. e. *Uitgever, Drukker* : J.-D. Minnaert, Yperstraat, 3, Tielt.
- IV. *Katoliek opinieblad*.

De Vrije Demokraat

- I. *Bewaarplaats* :
       K.B.B. (F.M.) : XI-1909.
       M.I.P. (C.B.) : XI-1909; IV-1910;
       (C.F.) : I-1910.
- II. a. *Ondertitel* :
       Orgaan der Christene Volkspartij.
       Orgaan der Christene Volkspartij voor het arrondissement
       Tielt-Roeselaere, op IV-1910.
- c. *Motto* :
       De Waarheid is ons wapen
       De Rechtveerdigheid ons doel.
       Hooger leven. Vrij bestaan.
- d. *Prijs* : 1 fr. per jaar; 1 ct. per nummer of gratis (3).
- e. *Formaat* : 40 × 23,5 cm., 3 kol., 4 pp.
- f. *Periodiciteit* : maandelijks.
- g. *Oplage* : 50.000 exemplaren (3).
- h. *Adres* : Statiestraat, 165, Tielt.
- III. a. *Stichtingsdatum* : XI-1909.
       Laatst aangetroffen nummer : IV-1910.
- d. e. *Uitgever, Drukker* : Gérard Buysschaert, Statiestraat, 165
       Tielt.
- f. *Hoofdredactie* : Paul Robberecht.
- IV. *Christen-democratisch opinieblad* (4).

---

(1) Het eerst voorhanden nummer van 30-VIII-1884 betreft jg. VII, nr. 35.
 (2) *Provinciale Wegwijzer ...*, 1914, p. 389.
 (3) „Dit blad wordt maandelijks gedrukt op 50.000 nummers en gratis uitgedeeld in de arrondissementen Thielt - Rouselaere”. *De Vrije Demokraat*, XI-1909.
 (4) „Hij is verschenen! Wie? *De Vrije Demokraat*, orgaan der Vrije Vlaamsche Christene Volkspartij voor het arrondissement Thielt-Rouselaere, als wij dit nieuws aankondigen over eenige dagen, werd het door kleine burgers, boeren en werklieden overal met

't Vrije Vakblad

- I. *Bewaarplaats* :
K.B.B. (F.M.) : XII-1909.
M.I.P. (C.B.) : XII-1909.
- II. a. *Ondertitel* : Tolk der Vrije Democratische Federatie van Vakbonden van België.
c. *Motto* :
Arbeid adelt.
Willen is kunnen.
Vereeniging is onze macht.
d. *Prijs* : 1 fr. per jaar ; 2 ct. per nummer.
e. *Formaat* : 32 × 23,5 cm., 3 kol., 4 pp.
f. *Periodiciteit* : maandelijks.
h. *Adres* : Statiestraat, 165, Tielt.
- III. a. *Stichtingsdatum* : XII-1909.
d. e. *Uitgever, Drukker* : Gérard Buysschaert, Statiestraat, 165, Tielt
g. *Redacteur* : G. Buysschaert.
- IV. Christen-democratisch vakblad.

De West-Vlaamsche Landbouwer (1)

---

geestdrift begroet, omdat zeggen zij, heden, zullen wij één verdediger hebben, waarvan de Opstelraad bestaat uit vrije mannen, welke maar één doel kennen, en 't is de rechtvaardigheid voor algelijk wie.

Welnu gij werklieden, kleine burgers en boeren roept met ons, welkom *Vrije Demokraat* en laat uwe stem klinken tot in de kleinste hoeken van ons arrondissement.

Welkom *Vrije Demokraat* en volgt de baan uwer voorgangers zooals De Backer, smid Lambrecht, Priester Daens, en nog veel anderen, welke de marteldood in den bloei van hun leven gestorven zijn omdat zij fier onze rechten verdedigen. ... Welkom, gij verdediger onzer klas en laat ons samen, onze heilige rechten eischen : Algemeen stemrecht. — 1 fr. daags pensioen voor den afgebeulden werkman. — Eene goede wet tegen de werkongevallen — Eene goede landbouwkommissie, bestaande 't grootste deele uit boeren, ten einde eene wet te bekomen voor de lange pachten te hebben voor de boeren, mits recht van afkoop hunner hofstede, opdat de eigenaar ze van hun hof niet meer zouden kunnen schoppen, omdat zij hun te vrij toonen, of niet stemmen gelijk mijnheer ! Eene goede wet voor de kleine burgerij, dat is uw doel gij *Vrije Demokraat* ! *De Vrije Demokraat*, XI-1909, p. 1.

(1) Zie : R. VAN EENOO, *op. cit.*, pp. 164-166.

KIESBLADEN

TITEL	DATUM	DRUKKER	BEWAARPLAATS
KAMERVERKIEZING VAN 2 JUNI 1912			
KATOLIEK			
De Katholiek	6-IV-1912; nr. 1	J. Lannoo	M.I.P. (C.B.)
	13-IV-1912; nr. 2	J.-D. Minnaert	M.I.P. (C.F.)
	27-IV-1912	J. Lannoo	M.I.P. (C.B.)
	4-V-1912; nr. 5	J.-D. Minnaert	M.I.P. (C.F.)
	11-V-1912; nr. 6	J. Lannoo	K.B.B. (F.M.)
	25-V-1912; nr. 8	J. Lannoo	M.I.P. (C.B.)
LIBERAAL			
Het Goede Woord De Vrije Kiezer	28-IV-1912	L. Hynderykx, Brussel	K.B.B. (F.M.)
	26-V-1912	L. Hynderykx, Brussel	M.I.P. (C.B.); K.B.B. (F.M.)
Voor Vrijheid en Recht	31-V-1912	L. Hynderykx, Brussel	id.

WAKKEN

De Mandelbode

- I. *Bewaarplaats* :
K.B.B. (F.M.) : 1-XI-1896.
M.I.P. (C.F.) : 15-I-1899.
- II. a. *Ondertitel* : Nieuws- en Aankondigingsblad verschijnende
wekelijks te Wacken den Zondag morgend.
d. *Prijs* : 2,5 fr. per jaar; 5 ct. per nummer.
e. *Formaat* : 49,5 × 32 cm., 4 kol., 4 pp.
f. *Periodiciteit* : wekelijks (zo.)
h. *Adres* : Marckeghemstraat, 5, Wacken.
- III. a. *Stichtingsdatum* : 24-X-1896 (1).
Laatst aangetroffen nummer : 15-I-1899.
d. e. *Uitgever, Drukker* : Jules De Coutere, Marckeghemstraat, 5,
Wacken.
- IV. *Informatie- enannoncenblad*.

(1) Het eerst voorhanden nummer van 1-XI-1896 betreft jg. I, nr. 2.

Schatkamer van de Vlaamschen lezer

- II. f. *Periodiciteit* : wekelijks.
- III. a. *Stichtingsdatum* : XII-1897.
  - d. e. *Uitgever, Drukker* : Jules De Coutere, Wakken.
  - g. *Redacteur* : Cam. De Waegenaere, Gotthem (1).

---

(1) Niet in verzameling bewaard. Zie : *La presse universelle*, 1898, jg. II, p. 18.

TOTAALOVERZICHT

Het eerste Tieltse weekblad, *De Thieltenaer*, verscheen op 1 juli 1843 en werd vrij spoedig een vurige verdediger van de liberale principes. De oplage was aanzienlijk in vergelijking met deze van de bladen uit andere arrondissementen (1). Dit weekblad, dat na enkele jaren tweemaal per week verscheen, kende vanaf 5 april 1850 een katholieke tegenhanger *De Nieuwe Gazette van Thielt*, gesticht door J.-B. Loosveldt op aansporen van Z.E.H. Darras, pastoor-deken te Tielt en E.H. Verbeke, pastoor te Meulebeke. Dit laatste blad verscheen ononderbroken tot het uitbreken van Wereldoorlog I en was de verdediger van de katholieke opinie. Na enkele moeilijkheden tussen drukker en uitgever, gaf de drukker Vanwelden-Gaulin vanaf 1856 een tweede katholiek weekblad uit, de *Thieltsche Bode*, dat echter meer een publiciteits- en lokaal nieuwsblad was.

Naast deze twee bladen verscheen in 1878 bij D. Minnaert, opvolger van J.-B. Loosveldt, een derde katholiek weekblad *De Vlaamsche Kronijke*.

Ondertussen werd in 1858 een weekblad voor landbouwers gesticht, nl. *Het Boekske der Vlaemsche Landbouwers*. Dit blad, aanvankelijk a-politiek werd gesticht en uitgegeven door Van den Berghe, arrondissementscommissaris van Roeselare-Tielt en redacteur van het vorige liberale blad *De Thieltenaer*. *Het Boekske* wijzigde na enkele jaren zijn titel en werd *De Stem der Vlaemsche Landbouwers*, een liberaal weekblad dat ononderbroken verscheen tot 1914 en als de voortzetting kon beschouwd worden van *De Thieltenaer*.

Op 3 april 1881 verscheen een nieuw liberaal blad *De Thieltenaar*, gedrukt te Gent bij L. De Vriese, uitgever van enkele liberale bladen, bestemd voor verschillende arrondissementen in het Vlaamse land. Na dit weekblad verschenen nog twee liberale bladen, die echter niet te Tielt werden gedrukt. In 1896 drukte J. Haeck uit Oudenaarde,

---

(1) Voor de periode 1844-1845 schommelde de oplage van *De Thieltenaer* tussen de 200 à 269 exemplaren. In diezelfde periode waren *Les Petites Affiches de Courtrai* en *La Chronique de Courtrai* op ca. 160 exemplaren gedrukt; *Le Propagateur d'Ypres* en *Le Progrès d'Ypres* op ca. 150.

De Thieltsche Burger en vanaf 17 december 1904 verscheen, in voorbereiding op de verkiezingen van 1906, bij L. Ackerman uit Roeselare *De Thieltsche Werkman*.

In 1909 werden twee christen-democratische maandbladen *De Vrije Demokraat* en 't *Vrije Vakblad* bij G. Buysschaert gedrukt en tenslotte verscheen vanaf 14 december 1913 bij J. Vermaut uit Kortrijk *Het Thieltsche Volk*, een katholiek volksblad.

VI. ARRONDISSEMENT VEURNE.

De Panne
Groenendijk
Koksyde
Nieuwpoort

Oostduinkerke
St.-Idesbald
Veurne

DE PANNE

L'Echo des Dunes

- I. *Bewaarplaats* :
K.B.B. (F.M.) : 9-VI-1909; 18-VII-1909.
M.I.P. (C.F.) : 9-VI-1909; 28-VII-1909.
- II. a. *Ondertitel* :
Journal Hebdomadaire. Littéraire — Sportif — Familial —
Agricole et Financier.
Journal Hebdomadaire. Artistique, Littéraire, Sportif, Familial,
Agricole et Financier, op 28-VII-1909.
b. *Vignet* : Zicht op strand en duinen, op 28-VII-1909.
d. *Prijs* :
5 fr. per jaar.
6 fr. per jaar, op 28-VII-1909.
e. *Formaat* :
33,5 × 25 cm., 3 kol., 8 pp.
50,5 × 32,5 cm., 4 kol., 4 pp., op 28-VII-1909.
f. *Periodiciteit* : wekelijks (wo.).
h. *Adres* : Avenue de la mer, La Panne.
- III. a. *Stichtingsdatum* : 9-VI-1909 (1).
Laatst bewaarde nummer : 28-VII-1909.

---

(1) Het exemplaar van 28-VII-1909 draagt eveneens de vermelding : jg. I, nr. 1.

- e. *Drukker* : F. & R. Buyck, Frères, Gand (1).
IV. Neutraal informatieblad (2).

L'Echo de la Panne

- I. *Bewaarplaats* :
K.B.B. (F.M.) : 18-VIII-1903.
M.I.P. (C.F.) : 25-VII-1903.
- II. a. *Ondertitel* : Journal Hebdomadaire.
d. *Prijs* : 10 ct. per nummer.
e. *Formaat* : 29 × 21 cm., 3 kol., 8 pp.
f. *Periodiciteit* : wekelijks.
h. *Adres* : A la cloche , La Panne.
- III. a. *Stichtingsdatum* : 18-VII-1903.
Laatst bewaarde nummer : 25-VII-1903.
e. *Drukker* : Ch. Campy, Passage du Prince, 2-4, Bruxelles.
- IV. A-politiek seizoenblad.

L'Echo de la Panne De Pannegalm

- I. *Bewaarplaats* :
K.B.B. (F.M.) : 5-XI-1910; 25-VII-1912.
M.I.P. : 5-XI-1910; 18-VII-1912.
- II. a. *Ondertitel* :
Organe du Cercle des Intérêts Matériels de La Panne. Orgaan van den Kring der stoffelijke belangen van De Panne.
Organe du Cercle des Intérêts Matériels et du Cercle des Etrangers. Orgaan van den Kring der stoffelijke Belangen en van den Vreemdelingenkring, op 18-VII-1912.
d. *Prijs* : 3 fr. per jaar; 10 ct. per nummer.

---

(1) F. en R. Buyck waren eveneens de drukkers van de volgende Gentse bladen : *Nieuw Annoncenblad van Gent* (1889); *De Toekomst* (1892); *Le Commerce et l'Industrie de Gand* (1894-1896); *Gent Voorwaarts - Gand en Avant* (1896); *Le Petit Forain* (1898); *Expositieblad* (1899); *La Cuisine Flamande - De Vlaamsche Keuken* (1904-1906). Zie E. VOORDECKERS, *Bijdrage tot de geschiedenis van de Gentse pers*, 1964, pp. 359, 453, 222, 395, 176, 147.

(2) „... dans nos prochains numéros, est réservé l'emplacement des programmes des fêtes et festivals des plages belges et françaises, ainsi que la description des principaux événements de la vie sociale et politique en Belgique et à l'étranger". *L'Echo des Dunes*, 9-vi-1909, p. 1.

- e. *Formaat* :
 44,5 × 29 cm., 4 kol., 4 pp.
 32 × 22,5 cm., 3 kol., 10 pp., op 18-VII-1912.
- f. *Periodiciteit* :
 Wekelijks in de zomer.
 Maandelijks in de winter.
- h. *Adres* : Hotel Continental, La Panne.
- III. a. *Stichtingsdatum* : 5-XI-1910.
Laatst onderzochte nummer : 25-VII-1912.
- e. *Drukker* :
 Léon Houvenaeghel, rue d'Ostende, Nieuport.
 Henri Dumont, rue du Prévôt, 25, Bruxelles, op 18-VII-1912.
- IV. A-politiek informatieblad (1).

L'Echo des Plages, v. Blankenberge

Echos de la Panne

- I. *Bewaarplaats* :
 K.B.B. (F.M.) : saison 1909.
 M.I.P. (C.F.) : saison 1907; saison 1909.
- II. d. *Prijs* : 10 ct. per nummer.
 e. *Formaat* : 19,5 × 14,5 cm., 2 kol., 4 pp.
 f. *Periodiciteit* : onregelmatig.
- III. a. *Eerst aangetroffen nummer* : saison 1907.
Laatst bewaarde nummer : saison 1909.

---

(1) „... Gij, heeren Eigenaars van villas die gedurende acht maanden en zelfs gansch het jaar afwezig zijt van de Panne, buiten de eenige inlichtingen die een vriend of uw verhuringsagent u zendt, weet gij niets van wat hier al voorvalt, en nochtans is dit nog al dikwijls noodig, 't zij voor uwe belangen, 't zij om uw gedacht te geven van de eene of andere zaak. Gij, heeren kooplieden, visschers en andere inwoners van de Panne, gij weet dat de Kring der stoffelijke belangen iets doet, gij weet dat hij al zijne middelen gebruikt, dat hij alles in het werk stelt om te verbeteren waarvan men niet tevreden is, maar buiten eenigen die rechtstreeks ingelicht zijn, weet gij niet wat wij doen in uw belang. Gij weet misschien ook niet wat men voor u doet in Brussel en andere plaatsen; indien wij daar vrienden hebben, bestaan er voor hun geene gemeenschapsmiddelen.

Ziedaar wat wij ondervonden hebben, en waarom hierin willende verbeteren, wij heden beginnen met de uitgave van hetgeen voorvalt in en voor de Panne.

Wij zullen alle maanden (om te beginnen), in ons blad opsommen alles wat onze badplaats en zelfs de gansche kust kan bevoordeelen". *De Pannegalm*, 5-XI-1910, p. 1.

e. *Drukker* :

A. Vandeweghe, Rue basse des Champs, 61, Gand (1).

C. Paelman, Rue Suède, 40, Bruxelles, (saison 1909).

IV. A-politiek seizoenblad.

Le Guide des Baigneurs du Littoral Belge, v. Oostende

Journal de la Panne

I. *Bewaarplaats* :

K.B.B. (F.M.) : 30-VI-1906; 28-VIII-1909; 24-VI-1911.

M.I.P. (V.H.) : 2-IX-1911.

(C.F.) : 30-VI-1906; 29-VIII-1908; 1-VII-1911.

II. a. *Ondertitel* : Liste officielle des étrangers. Organe du Comité officiel des fêtes et de la Régie des Propriétés, op 1-VII-1911.

d. *Prijs* :

1 fr. per seizoen; 10 ct. per nummer.

2 fr. per jaar op 1-VII-1911.

e. *Formaat* : 28 × 22 cm., 3 kol., 8 à 16 pp.

f. *Periodiciteit* :

Wekelijks in de zomer.

Wekelijks in de winter.

Maandelijks in de winter, op 1-VII-1911.

h. *Adres* : Casino, De Panne.

III. a. *Stichtingsdatum* : 30-VI-1906.

Laatst onderzochte nummer : 2-IX-1911.

c. *Eigenaar* :

Paul Douai.

F. Merckx, Villa Nelly, De Panne, op 24-VI-1911 (2).

---

(1) A. Vandeweghe was eveneens de drukker van de volgende Gentse bladen. *L'Echo du Commerce et de l'Industrie*; *L'Echo des Flandres*; *Gent Voorwaarts - Gand en Avant*; *Journal de Gand*; *Ligue des quincailliers et Marchands de Fer belges*; *La Mère Duchêne*; *Moniteur d'Agriculture et de Brasserie-Moniteur van Landbouw en Brouwerij*; *Ons Blad*; *Le Petit Forain*; *Le Progrès de la Brasserie*; *Revue Technique de la Brasserie et de la Malterie*; *De Stad Gent*; *Vader Cats*; *La Vessie qu'on prend pour une Lanterne*; *La Zwanze*. E. VOORDECKERS, op. cit., pp. 159, 161, 223, 288, 334, 343, 351, 377, 395, 403, 418, 434, 464, 480, 577.

(2) F. Merckx was architect te De Panne.

- e. *Drukker* :
 D. Desmijter, Veurne (1).
 G. De Langhe, 23, Rue d'Amiens, Lille, op 29-VIII-1908.
 Daele, De Panne, op 1-VII-1911.
- f. *Beheer* :
 Paul Douai.
 F. Merckx, Villa Nelly, De Panne op 1-VII-1911.
- g. *Redacteur* : Marcel Benet, op 29-VIII-1908.
- IV. A-politiek seizoen- en informatieblad (2).

Le Littoral Ouest

- I. *Bewaarplaats* :
 K.B.B. (F.M.) : VI-1912; V-1913.
 M.I.P. (V.H.) : IX-1912; V-1913.
- II. a. *Ondertitel* :
 Journal illustré des plages de La Panne, St.-Idesbald, Coxyde,
 Oost-Duinkerke, Groenendijck, Nieuport-Bains et environs.
 Idem, Littérature touristique — Echos de la Plage — Arts —
 Sciences — Sports, op V-1913.
- d. *Prijs* : 2,10 fr. per seizoen.
- e. *Formaat* : 50×31 cm., 4 kol., 4 pp.
- f. *Periodiciteit* :
 Maandelijks.
 2× per maand, op V-1913.
- III. a. *Stichtingsdatum* : V-1912 (3).
Laatst bewaarde nummer : V-1913.

(1) *Le Fureteur*, 15-VIII-1906, p. 55.

(2) *La Panne-Plage* en *Journal de la Panne* smolten samen in 1911 tot één krant met als titel *Journal de la Panne*.

„Cette fusion est devenue possible par la réunion en une seule main de la propriété de ces deux journaux.

Ceci permet à M. Merckx de rassembler en un seul journal tout ce que les villégiateurs ont avantage et plaisir à connaître et tout ce qui intéresse les propriétaires de villas et les commerçants de notre plage. L'Organe naissant de la fusion de ces deux journaux à titre de *Journal de la Panne* et adopte le format et les caractères du journal publié précédemment sous ce titre...

Le journal de la Panne va continuer l'œuvre du journal *La Panne-Plage* et même la poursuivre avec plus de puissance et d'action car *Le Journal de la Panne* sera désormais publié mensuellement l'hiver, hebdomadairement l'été, tandis que le journal *La Panne-Plage* n'était que mensuel". *La Panne Plage*, 5-V-1911, p. 1.

(3) Het exemplaar van VI-1912 betreft jg. I, nr. 2.

- b. *Stichter* : A. Van Slype-Janus, Chaussée d'Ixelles, 48, Bruxelles.
 e. *Drukker* : Emile Kumps, Rue Sans-Sauci, 157, Ixelles.
 f. *Direktie* : A. Van Slype-Janus, Chaussée d'Ixelles, 48, Bruxelles.
 IV. A-politiek seizoenblad (1).

De Pannegalm, v. L'ÉCHO DE LA PANNE

De Pannenaar

- I. *Bewaarplaats* :
 K.B.B. (F.M.) : 23-III-1912.
 M.I.P. (V.H.) : 30-III-1912.
 (C.F.) : 23-III-1912.
- II. a. *Ondertitel* : Algemeen Nieuws- en Aankondigingsblad voor De Panne en Omliggende, verschijnende wekelijks den Zaterdag
 d. *Prijs* : 3 fr. per jaar ; 5 ct. per nummer.
 e. *Formaat* : 37 × 29 cm., 4 kol., 4 pp.
 f. *Periodiciteit* : wekelijks (za.).
 g. *Oplage* : 1912 : 1.000 exemplaren (2).
 h. *Adres* : Veurnestraat, 91.
- III. a. *Stichtingsdatum* : 23-III-1912.
Laatst bewaarde nummer : 30-III-1912.
 e. *Drukker* : Fl. Daele-Devroe, Veurnestraat, 91.
- IV. A-politiek informatieblad (3).

---

(1) Dit blad verscheen vanaf mei 1913 te Brussel onder de titel *Le Littoral Belge. Le Fureteur*, x, nrs. 1-2 okt.-nov. 1912, p. 60.

(2) *De Pannenaar*, 23-III-1912, p. 1.

(3) „*De Pannenaar*, die U op de hoogte brengen zal van al het plaatselijke nieuws : zooals De Haveninrichtingen - De Openbare Werken - De Werkingen van den Gemeenteraad - De Burgerstand enz...

Welkom bij den *Visscher*! Gij zult zijne dierbaarste belangen verdedigen, eene spa delven in zijne nieuwe haven en uwe zuidwester zwaaien van blijdschap toen de eerste be- vlagde boot in de geule glijdt.

Welkom bij den *Neringdoener*! Gij zult de trouwe tolk zijn van den „nieuw opgerich- ten Burgersbond" die anders niets verlangt dan den voorspoed, onpartijdig, van ambachts- man en winkelier te behertigen.

Welkom bij den *Vreemdeling*! Gij zult zijne redelijke begeerten voldoen, en alles be- oogen wat hem aantrek en stil genot kan verschaffen.

Welkom bij den *Werkman*! Gij zult zijn lot zooveel mogelijk, pogen te verbeteren, hem zedelijkheid aanprekend en vooruitziende spaarzaamheid.

Als 't nood doet gij zult durven spreken bij hoogere en bevoegde Staats- en Gemeente overheid, doch altijd met eerbied, en gesteund op gezonde redenen.

Welkom! Welkom! Treed vrij en vrank binnen in den huize, jeugdige *Pannenaar*!

La Panne - Plage

- I. *Bewaarplaats* :
K.B.B. (F.M.) : Saison 1910; 5-v-1911.
M.I.P. (V.H.) : Saison 1910; 5-v-1911.
(C.F.) : Saison 1910; 5-III-1911.
- II. a. *Ondertitel* :
Organe Officiel de la Régie des Propriétés.
Journal paraissant le 5 de chaque mois, op 5-III-1911.
- d. *Prijs* :
Gratis (1).
1 fr. per seizoen, op 5-III-1911.
- e. *Formaat* : 49 × 29 cm., 4 kol., 4 pp.
- f. *Periodiciteit* : maandelijks.
- h. *Adres* : Villa Nelly, La Panne.
- III. a. *Stichtingsdatum* : 1910.
Einddatum : 5-vi-1911 (2).
- c. *Eigenaar* : F. Merckx, Villa Nelly, De Panne.
- e. *Drukker* : Ed. Biefnot, Boulevard Jamar, 37, Bruxelles.
- IV. A-politiek seizoenblad (3).

GROENENDYK

Journal illustré de Coxyde-Plage, v. Koksyde

De jonkheid zal snoeperen achter uwen deugdoenden „Roman“; 't oud metje zal verlangen om 't jongste nieuws te achterhalen ten einde over akker en tuin het de buurvrouw over te brieven; de visscher zal in zijnen baard vrijven toen de mijne hem hoogere prijs belooft. Ja tot de kinders toe zullen verlangen en smekken om geestig lachkruid te mogen blokken...”. *De Pannenaar*, 23-III-1912 p. 1.

(1) „...envoyé gratuitement aux habitués de la Panne et aux personnes qui en font la demande”. *La Panne-Plage* saison 1910 p. 1.

(2) *La Panne-Plage* smolt samen met *Journal de la panne* ... ce journal va disparaître ou plutôt fusionner avec le *Journal de la Panne* dont M. Paul Douai vient de céder la propriété à M. F. Merckx.

Chacun de ces journaux avait son but bien déterminé, l'un le journal *La Panne-Plage*, s'occupant des choses utiles aux villégiateurs, l'autre le *Journal de la Panne* de ses agréments et distractions”. *La Panne-Plage* 5-v-1911 p. 1.

(3) Au moment où le journal *La Panne-Plage* allait paraître pour la première fois nous disions que son but était de s'occuper des questions d'intérêt général de La Panne de mieux faire connaître notre plage aux amateurs de villégiature de Belgique et de leur fournir les renseignements utiles pour séjourner à La Panne”. *Ibid.*

Journal de la Plage, v. *Nieuwpoort*

Le Littoral Ouest, v. *De Panne*

KOKSIJDE

L'Echo des Plages, v. *Blankenberge*

Journal illustré de Coxyde-Plage

- I. *Bewaarplaats* :
K.B.B. (F.M.) : v-1912; v-1913.
M.I.P. (V.H.) : 19-VII-1912; VIII-1912.
- II. a. *Ondertitel* :
Oostduinkerke-Bains, Groenendijck, Nieuport Bains et environs
Littérature touristique — Echos de la Plage — Arts — Sciences
— Sports, op v-1913.
d. *Prijs* : 2,10 fr. per seizoen.
e. *Formaat* : 50×31 cm., 4 kol., 4 pp.
f. *Periodiciteit* :
Maandelijks.
2× per maand, in 1913 (1).
h. *Adres* : Chez Oct. Gheury, Librairie des Dunes, Coxyde-Plages.
- III. a. *Stichtingsdatum* : v-1912.
Laatst bewaarde nummer : v-1913.
b. f. *Stichter, Directie* : A. Van Slype-Janus, Chaussée d'Ixelles,
49, Bruxelles.
e. *Drukker* : Emile Kumps, Rue Sans-Sauci, 157, Ixelles.
- IV. A-politiek seizoenblad.

Le Littoral Ouest, v. *De Panne*

---

(1) *Journal illustré de Coxyde-Plage* VIII-1912 p. 1 : „A partir de la saison prochaine, notre journal paraîtra toutes les quinzaines...”.

NIEUWPOORT

De Aankondiger van Nieuport

De Aankondiger van Nieuport en het Arrondissement Veurne.

- I. *Bewaarplaats* :
  - N.K.B. : 7-x-1894.
  - K.B.B. (F.M.) : 22-vii-1894.
  - S.B.A. : 30-xii-1894.
  - M.I.P. (C.B.) : 28-x-1894;
  - (C.F.) : 2-ix-1894.
- II. b. *Vignet* : Wapenschild van de stad.
  - d. *Prijs* : 1,5 fr. per jaar of gratis (1).
  - e. *Formaat* : 31 × 23,5 cm., 3 kol., 4 pp.
  - f. *Periodiciteit* :
    - Wekelijks (zo.).
    - Wekelijks (za.), op 2-ix-1894.
  - h. *Adres* : Marktstraat, 9.
- III. a. *Stichtingsdatum* : 22-vii-1894.
  - Laatst bewaarde nummer* : 30-xii-1894 (2).
- d. e. *Uitgever, Drukker* : Dumon-Cleenwerck, Marktstraat, 9.
- IV. *Annoncenblad*.

De Bode der Stad en Haven van Nieuport

- I. *Bewaarplaats* :
  - N.K.B. : 18-iii-1847; 19-xii-1850.
  - M.I.P. (C.B.) : 24-ix-1846; 31-v-1849; 2-v-1850; 15-viii-1850;
  - 16-iii-1854; 11-v-1854; 12-vii-1855; 14-ii-1856; 2-xii-1858;
  - (C.F.) : 6-vii-1848; 25-vii-1850.
- II. a. *Ondertitel* : Weekblad.
  - b. *Vignet* : Wapenschild van de stad, op 2-v-1850.
  - c. *Motto* : Elk het zijne.

---

(1) „Wordt kosteloos gezonden naar al de Notarissen, Gemeentehuizen en bijzondere herbergen van gansch de Provincie alsook naar de Deurwaarders, Zaakhandelaars, enz... van het Arrondissement Veurne”.

(2) Nog vermeld in 1895 : *Répertoire général de la presse belge* p. 128.

- d. Prijs :
- 8 fr. per jaar.
  - 7 fr. per jaar, op 31-v-1849.
  - 6,5 fr. per jaar, op 2-v-1850.
  - 6 fr. per jaar, op 2-xii-1858.
- e. Formaat :
- 28,5 × 20,5 cm., 3 kol., 4 pp.
  - 31 × 21 cm., 3 kol., 4 pp., op 6-vii-1848.
  - 34 × 21 cm., 3 kol., 4 pp., op 25-vii-1850.
  - 32,5 × 22 cm., 3 kol., 4 pp., op 16-iii-1854.
- f. Periodiciteit : wekelijks (do.).
- h. Adres : Groote Markt.
- III. a. Stichtingsdatum : 2-iv-1846 (1).
 Einddatum : 30-xii-1858 (2).
- e. Drukker :
- J. De Cuyper, Groote Markt.
 Weduwe J. De Cuyper, Groote Markt, op 31-v-1849.
- IV. Liberaal opinieblad (3).

---

(1) *De Bode der Stad en Haven van Nieuwpoort* 2-xii-1858 p. 1.

(2) *De Bode van Nieuwpoort* hield op te verschijnen wegens de talrijke tegenwerkingen die het ondervond vanwege het gemeentebestuur van Nieuwpoort.

Wy kondigen onze lezers aen dat *De Bode* alhier uitgegeven sederd 2^{den} April 1846, met nieuwjaer aenstaende niet meer zal verschynen zal en dat de eenigste reden daervan bestaat in de tegenkantingen die wy van wegens de stedelyke overheid ontmoeten.

De opbrengst der abonnementen en aenkondigingen is altyd toereikend geweest om alle onze onkosten te dekken, en alzoo geene eigenbaet maer alleenelyk 's lands welvaren in het algemeen en dit van Nieuwpoort in het byzonder ons doel was hadde wy voorgenomen het overschot dier opbrengst tot verbeteringen aen ons blad te gebruiken.

Eenieder weet dat in andere steden, en wy zullen tot voorbeeld de vier naburigste nemen, als : Oostende, Brugge, Dixmude en Veurne, in die steden dan en in alle andere, bekomen de lokale nieuwsbladeren mededeeling van het dagorde en van den uitslag der zittingen van de gemeenteraden, als ook der beweging van den burgerstand en tevens verkrygen zy de aenkondigingen door de stedelyke overheid te doen, dit alles zonder onderscheid onder die lokale nieuwsbladeren welke hunne stedelyke overheid voor of tegen spreken of aen welke gezindheid die nieuwsbladeren behooren.

Maar hier lezers, hier ter stede handelt men op eene gansch tegenovergestelde wyze. Alhoewel men ons stelliglyk beloofd had mededeeling te geven van het dagorde en van den uitslag der zittingen van den gemeenteraad, hebben wy niets daarvan bekomen, byna geene aenkondigingen hebben wy verkregen en de mededeeling van den burgerstand wordt ons sedert eenige weken geweigerd... . Daar degene die zekerlyk gekozen en aengesteld wierden om de plaetselyke zaken en belangen te bestieren, waer te nemen en voortestaen, ons het meest tegenwerken, hebben wy besloten onze uitgaef te staken en bedanken mits deze onze geabonneerden, als ook alle persoonen die ons geholpen en aengemoedigd hebben, insgelyks de schryvers met wie wy in betrekking waren en die ons by uitwisseling hunne nieuwsbladeren toezonden". *De Bode der stad en Haven van Nieuwpoort*, 2-xii-1858, p. 1.

(3) „... Durende ons bestaan hebben wy als politieke denkwyze de liberale grondstelsels of vrijheidsgezindheid ondersteund en verdedigd, en voor wat de eigenbelangen onzer stad betreft, dachten wy het voordelig onze haven, scheepvaart, handel, nyverheid

Echo de la Plage

- I. *Bewaarplaats* :
U.B.L. (F.H.) : 19-VII-1869; 7-IX-1869.
G.M. : 30-VI-1869; 13-VIII-1869.
- II. a. *Ondertitel* :
Journal quotidien, scientifique et littéraire paraissant du 15 juin au 15 septembre, publiant la liste des étrangers de Nieuport Ostende, Blankenberghe et Heyst.
Paraissant du 15 juin au 15 septembre. Listes officielles et quotidiennes des étrangers arrivés à Nieuport, Ostende, Blankenberghe et Heyst, op 19-VII-1869.
d. *Prijs* : 5 fr. per jaar; 10 ct. per nummer.
e. *Formaat* : 43 × 30 cm., 3 kol., 4 pp.
f. *Periodiciteit* : dagelijks, uitgezonderd de zondag.
h. *Adres*. Noordzandstraat, 64, Brugge.
- III. a. *Eerste nummer* : VI-1869 (1).
Laatst aangetroffen nummer : 7-IX-1869.
e. *Drukker* :
Delplace, Noordzandstraat, 64, Brugge.
Leon Bogaert, Oostendestraat, 1, Brugge, op 19-VII-1869.
f. *Hoofdredactie* : Aimé de Zer.
g. *Medewerker te Wenen* : Von Wimen.
- IV. A-politiek wetenschappelijk en letterkundig seizoenblad.

L'Echo des Plages, v. Blankenberge

Gazette van Nieuport en van het Kanton

- I. *Bewaarplaats* :
N.K.B. : 22-XI-1890.
K.B.B. (F.M.) : 22-IX-1888.
S.B.A. : 11-X-1890.
M.I.P. (C.B.) : 21-VII-1894;
(C.F.) : 6-XI-1886.

---

en andere aenbelangende zaken zoo veel mogelyk alom bekend te maken en in zekere gevallen daerop aenmerkingen voortehouden, verzuimingen aen te wyzen en verbeteringen op te geven...". *De Bode der stad en Haven van Nieuport*, 2-XII-1858, p. 1.

(1) Het eerst voorhanden nummer van 30-VI-1869 betreft jg. I, nr. 13.

- II. b. *Vignet* : Wapenschild van de stad.
 d. *Prijs* : 4,5 fr. per jaar.
 e. *Formaat* : 47×31 cm., 4 kol., 4 pp.
 f. *Periodiciteit* : wekelijks (za.).
 h. *Adres* : Groote Markt.
- III. a. *Stichtingsdatum* : begin 1885 (1).
Laatst bewaarde nummer : 21-VII-1894.
Verscheen waarschijnlijk tot einde 1895 (2).
 d. e. *Uitgever, Drukker* :
 Henri Vion, Wilgendijkstraat, Diksmuide.
 Wed. Vion, Wilgendijkstraat, Diksmuide, op 21-VII-1894.
- IV. *Katoliek opinieblad* (3).

Le Guide du Baigneur, v. Blankenberge

Le Guide des Baigneurs du Littoral Belge, v. Oostende

Journal illustré de Coxyde-Plage, v. Koksyde

Journal de la Plage

- I. *Bewaarplaats* :
 N.K.B. : 6-IV-1912.
 K.B.B. (F.M.) : 6-IV-1912.
 S.B.A. : 24-VIII-1912.
 M.I.P. (C.B.) : 16-V-1912;
 (V.H.) : 31-VIII-1912;
 (C.F.) : 6-IV-1912.
- II. a. *Ondertitel* :
 Organe Hebdomadaire de :
 Wekelijksch Orgaan van :
 Nieuport-Bains, Oostduinkerke, Groenendijk, Nieuport, Lombartzijde.

(1) Het eerst voorhanden nummer van 6-XI-1886 betreft jg. II, nr. 93.

(2) Nog vermeld als verschijnende in 1895 : *Répertoire général de la presse belge*, p. 128.
 Zie ook : *Nieuwe Gazette van Nieuport en van het Kanton*, 4-1-1896, p. 1.

(3) *De Gazette van Nieuport*, orgaan der katholieken, stond hunne belangen voor en kampte onverpoosd met het blad der liberalen". *Nieuwe Gazette van Nieuport en van het Kanton*, 4-1-1896, p. 1.

- b. *Vignet* : Pentekening van het strand en van de dijk van Nieuwpoort.
  - d. *Prijs* : 2,5 fr. voor het seizoen, 10 ct. per nummer.
  - e. *Formaat* : 43,5 × 29,5 cm., 4 kol., 4 pp.
  - f. *Periodiciteit* : wekelijks (za.). (1).
  - h. *Adres* : Oostendestraat, 11.
- III. a. *Stichtingsdatum* : 6-IV-1912.
Laatst bewaarde nummer : 31-VIII-1912.
- d. e. *Uitgever, Drukker* : Léon Houvenaeghel, Oostendestraat, 11.
- IV. A-politiek seizoenblad (2).

Le Littoral

- I. *Bewaarplaats* : M.I.P. (C.B.) : 19-VI-1870; 31-VII-1870.
- II. a. *Ondertitel* : Nieuport-Bains.
- b. *Vignet* :
 Stapelplaats bij de haven.
 Haven van Nieuwpoort, met zicht op „Grand Hotel des Bains,
 op 31-VII-1870.
  - d. *Prijs* : 3 fr. voor het seizoen.
  - e. *Formaat* : 32 × 23 cm., 3 kol., 4 pp
  - h. *Adres* : Grand Hôtel des Bains, Nieuport (3).
- III. a. *Stichtingsdatum* : 19-VI-1870.
Laatst bewaarde nummer : 31-VII-1870.

---

(1) Verscheen alleen van 15 juni tot 15 september.

(2) „Voortaan zal Nieuport-Bad ook zijn nieuwsblad hebben. Het doel onzer onderneming is namentlijk van de stoffelijke belangen onzer lieve badplaats te verdedigen en deze laatste terzelfdertijd beter bekend te maken aan hen die gewoel en pracht ontvluchten, en liever aan de boorden der zee een kalm en rustig verblijf verkiezen om zich van hunne menigvuldigen bezigheden te ontspannen.

... Iedereen bewondert de zee en is verrukt over het grootsche schouwspel dat zich voor de oogen ontrolt. Maar hoevelen ook zijn er niet die ze niet kennen. 't Is met het doel te onderwijzen dat we eenen reeks artikels in ons nieuwsblad zullen opnemen betrekking hebbende op de wonderbare verschijnsels voor dewelke wij in verrukking staan en waarvan wij de geheimen niet zoeken te doorgronden.

Ten einde niet van roef beschuldigd te worden, maken wij onze lezers kenbaar dat onze artikels uittreksels zijn van „*Lectures de Plage*” in 1876 uitgegeven door den heer A. Meynne”. *Journal de la Plage*, 6-IV-1912, p. 1.

(3) Ed. Rohart was de eigenaar van het Grand-Hotel des Bains te Nieuwpoort. Hij woonde te Brussel, Rue de la Fourche, 41.

- b. e. *Stichter, Eigenaar* : Ed. Rohart (1).
e. *Drukker* : Kesteloot, broeders, Grande place, 11.
IV. A-politiek seizoenblad.

Le Littoral Ouest, v. *De Panne*

Moniteur de la Belgique Balnéaire, v. *Oostende*

De Nieuportnaar

- I. *Bewaarplaats* :
N.K.B. : 14-X-1888; 23-III-1889; 25-VI-1893.
K.B.B. (F.M.) : 30-IX-1888.
S.B.A. : 4-I-1891.
M.I.P. (C.F.) : 5-II-1888; 2-XI-1890; 8-XI-1891; 24-II-1895;
(V.H.) : 27-I-1895; 17-II-1895.
(C.F.) : 11-X-1891; 4-VI-1893.
- II. a. *Ondertitel* : Weekblad der stad Nieuport en omliggende gemeenten, verschijnende den zondag van iedere week.
c. *Motto* : Rechtzinnig; Zonder Vrees.
d. *Prijs* : 5 fr.
e. *Formaat* :
37 × 24 cm., 3 kol., 4 pp.
37 × 26,5 cm., 3 kol., 4 pp., op 4-I-1891.
50 × 31 cm., 4 kol., 4 pp., op 4-VI-1893.
f. *Periodiciteit* : wekelijks (zo).
h. *Adres* : Lokaal der Liberale Vereeniging, hôtel de l'Espérance.
- III. a. *Stichtingsdatum* : 1887 (2).
Laatst bewaarde nummer : 24-II-1895.
Verscheen waarschijnlijk tot einde 1895 (3).

---

(1) „... un grand propriétaire, un homme dont le nom seul est une garantie d'honnêteté et de désintéressement a pris l'initiative de l'œuvre à laquelle nous nous sommes voués sous le patronage éclairé et bienveillant du Conseil Communal”. *Le Littoral*, 19-VI-1870, p. 1.

(2) Het exemplaar van 5-II-1888 betreft jg. I, nr. 20.

(3) Nog vermeld als verschijnende op 30-VI-1895 : *Répertoire général de la presse belge*, 1895, p. 128. Zie ook : *Nieuwe Gazette van Nieuport*, 4-I-1896, p. 1.

- d. e. *Uitgever, Drukker* :
Julius Daveluy, Rue de la Chapelle, 105, Oostende.
Ch. Deweerdt, Ryselstraat, 59, Ieper, op 2-XI-1890.
g. *Medewerkster* : Wed. Thevissen, Kokstraat, 33.
- IV. Liberaal opinieblad (1).

De Nieuwe Gazette van Nieuport en van het Kanton

- I. *Bewaarplaats* :
N.K.B. : 4-I-1896 ; 18-X-1896 : 7-IV-1906 ; 10-IV-1909.
K.B.B. (F.M.) : 4-I-1896 ; 8-III-1896 ; 9-XI-1907 ; 4-IX-1909.
S.B.A. : 20-IX-1896.
M.I.P. (C.B.) : 4-I-1896 ; 21-VI-1896 ; 21-IV-1906 ; 21-VIII-1909
(V.H.) : 13-XI-1898 ; 21-V-1910 ; 8-IV-1911 ;
(C.F.) : 4-I-1896 ; 15-XI-1896 ; 3-II-1906.
- II.a. *Ondertitel* :
Nieuws- Handels- en Aankondigingsblad.
Algemeen Nieuws- Handels- en Aankondigingsblad, op 9-XI-1907.
- b. *Vignet* : Wapenschild van de stad.
- d. *Prijs* : 3 fr. per jaar.
- e. *Formaat* :
37×26,5 cm., 4 kol., 4 pp.
41,5×27,5 cm., 4 kol., 4 pp., op 8-III-1896.
48×32,5 cm., 4 kol., op 3-II-1906.
- f. *Periodiciteit* :
Wekelijks (za.).
Wekelijks (zo.), op 8-III-1896.
Wekelijks (za.), op 3-II-1906.
- h. *Adres* : Marktstraat, 9.
- III. a. *Stichtingsdatum* : 4-I-1896.
Laatst bewaarde nummer : 8-IV-1911.
- d. e. *Uitgever, Drukker* : Dumon-Cleenwerck, Marktstraat, 9. (2)
- IV. Neutraal informatieblad (3).

---

(1) „*De Nieuportnaar*, orgaan der liberalen, stond de liberalen politiek voor in onze stad, en voerde den oorlog aan de Katholieken”. *Nieuwe Gazette van Nieuport*, 4-I-1896, p. 1

(2) De drukkerij van Dumon is uitgebrand op 29-V-1940; alle archiefstukken gingen in de vlammen op. Dit werd ons medegedeeld door de Heer K. Berquin.

(3) *De Nieuwe Gazette van Nieuport*, verving *De Nieuportnaar* en de *Gazette van Nieuport*.

Nieuwsblad van Nieuwpoort en Kanton

- I. *Bewaarplaats* :
- S.A.N. : jg. 1905-1912.
N.K.B. : 21-XI-1903.
K.B.B. (F.M.) : 11-VI-1904.
M.I.P. (C.B.) : 1-II-1908;
(C.F.) : 7-VIII-1909.
R.A.B. (D.F.) : 6-IV-1907.
- II. a. *Ondertitel* : Weekblad verschijnende elken zaterdag.
b. *Vignet* : Wapenschild van de stad.
c. *Motto* :
God voor bake
Recht voor stake
Vlaamsch voor sprake.
d. *Prijs* :
3 fr. per jaar; 5 ct. per nummer.
2,6 fr. per jaar; 5 ct. per nummer, op 24-XII-1910.
e. *Formaat* :
46,5 × 30,5 cm., 4 kol., 4 pp.
47 × 30,5 cm., 4 kol., 4 pp., op 5-I-1907.
f. *Periodiciteit* : wekelijks (za.).
h. *Adres* :
Yperstraat, 2.
Hoogstraat, 83, op 5-I-1907.
Hoogstraat, 97, op 8-X-1910.

„Twee weekbladen in den vreemde gedrukt, werden in onze stad uitgegeven.

De Nieuportnaar, orgaan der liberalen, stond de liberalen politiek voor in onze stad, en voerde den oorlog aan de Katholieken.

De Gazette van Nieuport, orgaan der katholieken, stond hunne belangen voor en kampten onverpoosd met het blad der liberalen.

De Nieuportnaar is verdwenen. De rol van de *Gazette van Nieuport* is geeindigd. Daarom, hebben wij het gedacht gekregen dezelve te vervangen door één blad, dat hier ter stede zal gedrukt worden en, door zijne goëkoopden prijs, in het bereik zal zijn van alle huisgezinnen van Nieuport en omliggende...”

„Zoo spoedig mogelijk zullen wij in ons blad bekend maken al wat aangenaam, nuttig en voordeelig kan zijn voor onze lezers : het nieuws van onze stad en van de naburige gemeenten; een kort overzicht van staatskunde en van de werkingen der Kamers; het verslag der zittingen van onzen gemeenteraad; de veemarktprijzen van Brugge en Kortrijk; de prijzen der markten van Nieuport, Veurne enz...; de dagwijzer der week; de hoogwatergetijden; de burgerstand van Nieuport alsook der gemeenten Pervyze en Oostduinkerke...”
De Nieuwe Gazette van Nieuport en van het Kanton, 4-I-1896, p. 1.

- III. a. *Stichtingsdatum* : 7-XI-1903 (1).
Laatst bewaarde nummer : 28-XII-1912.
 e. *Drukker* :
 Prudens Flour, Appelmarkt, 7, Diksmuide.
 Louis Lammens, Hoogstraat, 83, op 5-I-1907.
 Idem, Hoogstraat, 97, op 8-X-1910.
- IV. *Katoliek opinieblad* (2).

Notariële en Nijverheids Aankondiger van Nieuport en het Kanton

- I. *Bewaarplaats* :
 N.K.B. : 7-V-1899; 10-XII-1899.
 M.I.P. (C.B.) : 14-V-1899;
 (C.F.) : 17-XII-1899.
- II. b. *Vignet* : Wapenschild van de stad.
 d. *Prijs* : 1 fr. per jaar of gratis (3).
 e. *Formaat* : 33 × 20,5 cm., 2 kol., 4 pp.
 f. *Periodiciteit* : wekelijks (za.).
 h. *Adres* : Pottenstraat, 8.
- III. a. *Stichtingsdatum* : 1-V-1899 (4).
Laatst bewaarde nummer : 17-XII-1899.
 d. e. *Uitgever, Drukker* : Joseph Verfaillie, Potterstraat, 8.
- IV. *Annoncenblad*.

Het Oude Nieuport

- I. *Bewaarplaats* :
 N.K.B. : 17-XI-1872.
 M.I.P. (C.B.) : 5-V-1872;
 (C.F.) : 14-VII-1872; 1-IX-1872.

(1) Het eerst voorhanden nummer van 21-XI-1903 betreft jg. I, nr. 3.

(2) „Wij blijven wat wij waren. Wij hebben :
 God voor bake, dat is, dat wij katholieke kristen menschen zijn, die God en Godsdienst
 huldigen...

Recht voor Stake. Met God strijden wij voor waarheid en recht!

Vlaamsch voor sprake. Kinderen van het oude roemrijke Vlaanderen, zoo blijven wij ons
 vaderland en moedertaal getrouw. Het land, de streek, de stad waar onze wieg stond willen
 wij beminnen en verdedigen tot het einde van ons leven...". *Nieuwsblad van Nieuwpoort
 en Kanton*, 5-I-1907, p. 1.

(3) „Dit blad wordt kosteloos uitgezonden naar al de notarissen, deurwaarders, zaak-
 waarnemers, gemeentehuizen en bijzondere herbergen der gansche provincie”.

(4) Het eerst voorhanden nummer van 7-V-1899 betreft jg. I, nr. 2.

- II. a. *Ondertitel* : Weekblad.
 d. *Prijs* : 4 fr. per jaar.
 e. *Formaat* : 32 × 22 cm., 3 kol., 4 pp.
 f. *Periodiciteit* : wekelijks (za.) (1).
 h. *Adres* : Recollettestraat, 39.
- III. a. *Stichtingsdatum* : maart 1872 (2).
Laatst bewaarde nummer : 17-XI-1872.
 e. *Drukker* : Eug. Billiaert, Recollettestraat, 39.
- IV. Informatieblad.

**Provincie West-Vlaenderen. Advertentie-Blad der steden Veurne
 Nieuport, Dixmude, v. Veurne**

't Reusje

- I. *Bewaarplaats* :
 M.I.P. (C.B.) : 27-VII-1884; 9-X-1887;
 (C.F.) : 13-VII-1884.
- II. c. *Motto* :
 Komt,
 Keerewijs om,
 Reusje, Reusje,
 Keerewijs om,
 't Reusje komt.
 De geuzen moeten weg van hier,
 Ja weg van hier,
 De Reuze is hier,
 Keerewijs om, Reusje, Reusje,
 Keerewijs om, 't Reusje komt.
- e. *Formaat* : 29,5 × 20,5 cm., 2 kol., 2 pp.
 f. *Periodiciteit* : onregelmatig (3).
- III. a. *Stichtingsdatum* : vermoedelijk 13-VII-1884.
Laatst bewaarde nummer : 9-X-1887.

(1) „Een bulletin behelzende de graanprijzen te Veurne en Brugge wordt de abonne-
 nenten 's Woensdag toegezonden.

(2) Het exemplaar van 5-V-1872 betreft jg. I, nr. 7.

(3) P. ALLOSSERY : *op. cit.*, dl. II, p. 280.

e. *Drukker* :

H. Vion, Wilgendijkstraat, Diksmuide.

Fl. Dumon, Marktstraat, Nieuwpoort, op 9-x-1887.

IV. *Katoliek opinieblad.*

De Stad Nieuport

I. *Bewaarplaats* :

S.A.N. : jg. 1873-74 t/m 1881-82; 1883-84.

N.K.B. : 9-vii-1862; 13-xii-1865; 27-xi-1867; 1-iii-1882;
22-viii-1886.

K.B.B. : 3-i-1866; 17-i-1866; 31-i-1866; 14-iii-1866; 11-iv-1866; 23-v-1866; 30-v-1866; 6-vi-1866; 20-vi-1866; 11-vii-1866; 19-ix-1866; 24-x-1866; 31-x-1866; 7-xi-1866; 21-xi-1866; 12-xii-1866; 19-xii-1866; 26-xii-1866; 16-i-1867; 23-i-1867; 6-ii-1867; 27-ii-1867 t/m 17-vii-1867; 31-vii-1867 t/m 31-xii-1867; 8-i-1868; 22-i-1868; 12-ii-1868; 26-ii-1868; 22-iv-1868; 5-viii-1868 t/m 19-viii-1868; 9-ix-1868; 4-xi-1868; 18-xi-1868; 20-iii-1878 t/m 5-vi-1878; 19-vi-1878; 3-vii-1878; 24-vii-1878 t/m 21-viii-1878; 4-ix-1878; 11-ix-1878; 25-ix-1878; 9-x-1878; 16-x-1876; 6-xi-1878 t/m 18-xii-1878; 31-xii-1878; 15-i-1879 t/m 29-i-1879; 12-ii-1879 t/m 19-iii-1879; 2-iv-1879; 9-iv-1879; 23-iv-1879 t/m 11-vi-1879; 22-vii-1879 t/m 16-vii-1879; 30-vii-1879 t/m 1-x-1879; 15-x-1879 t/m 24-xii-1879; jg. 1881-1882; 1884 (1);
(F.M.) : 21-i-1880; 18-vii-1886.

S.B.A. : 17-ii-1869.

M.I.P. (C.B.) : 20-vi-1866; 21-viii-1867; 23-vi-1869; 27-v-1874; 22-vii-1874; 28-xi-1877; 29-xi-1885;

(C.F.) : 25-vi-1862; 22-vi-1863; 21-i-1874; 4-i-1882; 29-xi-1885.

II. b. *Vignet* : Wapenschild van Nieuwpoort, omringd door kader.

d. *Prijs* : 5 fr. per jaar.

e. *Formaat* :

31 × 18 cm., 2 kol., 4 pp.

31 × 23 cm., 3 kol., 4 pp., op 3-vii-1867.

---

(1) Ontbreken : 16-ii-1881; 2-iv-1881; 9-iv-1881; 12-iv-1882; 19-iv-1882; 20-xii-1882; 9-i-1884; 26-xi-1884.

33 × 23 cm., 3 kol., 4 pp., op 8-I-1868.
36 × 23 cm., 3 kol., 4 pp., op 20-III-1878.

f. *Periodiciteit* :

Wekelijks (wo.).

Wekelijks (zo.), op 18-VII-1886.

h. *Adres* :

Groote Markt, 11.

Idem, 7, op 20-III-1878.

Recollettestraat, 13, op 2-VII-1884.

III. a. *Stichtingsdatum* : 1861 (1).

Einddatum : 1890 (2).

d. *Uitgever* :

P. Kesteloot-De Man, Groote Markt, 11.

J. Kesteloot-Van Driessche, Groote Markt, 7, op 20-III-1878.

e. *Drukker* :

P. Kesteloot en Zoon, Groote Markt, 11.

P. Kesteloot-De Man, Groote Markt, 11 op 20-VI-1866 (3).

Kesteloot gebroeders, Groote Markt, 11, op 2-VII-1873.

Kesteloot, broer en zuster, op 3-III-1875.

IV. *Liberaal opinieblad* (4).

La vigie de la Côte, v. *Blankenberge*

De Vlaamsche Boer, v. *Dixmuide*

Weekblad van Nieuport en Kanton

I. *Bewaarplaats* :

S.A.N. : jg. 1913.

N.K.B. : 16-X-1909; 30-VIII-1913.

K.B.B. (F.M.) : 2-X-1909; 23-VIII-1913.

M.I.P. (C.B.) : 2-X-1909; 8-VI-1912;

(C.F.) : 20-XI-1909; 23-VIII-1913.

---

(1) Het eerst aangetroffen nummer van 25-VI-1862 betreft jg. I, nr. 52.

(2) F. DE POTTER, *op. cit.*, p. 763.

(3) Pieter-Antoon Kesteloot werd geboren te Nieuwpoort op 25-III-1842; hij overleed er op 25-II-1875. *De Stad Nieuport*, 27-II-1875, p. 2.

(4) „aan alle liberalen moed en volharding in hunne politieke denkwijze en karakter genoeg om immer met kracht onzen vijand te bestrijden en in onze stad de liberalen en vrijzinnige gedachte te doen zegepralen” *De Stad Nieuwpoort*, 17-II-1869, p. 1.

II. b. *Vignet* : Panorama van Nieuwpoort met havengeul, haven en stadstorens, op 29-1-1910 (1).

c. *Motto* :

Voor Vrijheid en Recht!

Voor Waarheid en Vrede!

d. *Prijs* : 2,6 fr. per jaar, 5 ct. per nummer.

e. *Formaat* : 48,5 × 31 cm., 4 kol., 4 pp.

f. *Periodiciteit* : wekelijks (za.).

h. *Adres* : Willems Fonds, Valkestraat.

III. a. *Stichtingsdatum* : 2-X-1909.

Laatst bewaarde nummer : 27-XII-1913.

e. *Drukker* : Joseph Haeck, Statiestraat, 41, Oudenaarde.

IV. *Liberaal opinieblad* (2).

---

(1) In M.I.P., C.F. bevindt zich een brief van P. Verstraete, verkoper van het *Weekblad van Nieuwpoort* gericht aan het Internationaal Persmuseum te Brussel : „Mijnheeren. Het eerste nummer van het Weekblad van Nieuwpoort met schets der stad aan het hoofd, verscheen den 29 januari 1910. Hoogachtend. De Verkooper, P. Verstraete”.

(2) „Aan onze geachte lezers!

't Is onder den strijdkreet : „Voor vrijheid en recht! voor Waarheid en Vrede!” dat wij dit eerste nummer komen aanbieden.

Veel te lang reeds ligt ons vlaamsche volk onder het juk der klerikale dwingelandij; veel te lang reeds wordt het door dwang en vrees van broodroof zijne vrijheid ontnomen; onze meesters dringen in alles en voor alles hun eigen wil op en berooven ons volk van het vrijheidsgevoel, dat in aller hart aan banden ligt gekneld, en nochtans slechts eene gunstige gelegenheid afwacht om aan dit vrijheidsgevoel openlijk lucht te geven. De vrijheid, het heiligste pand dat den mensch behoort, wordt gesmoord door slaafsche dwingelandij. Gelijke plichten bestaan er niet. De eenen moeten al den last op hunne schouders torschen wij anderen zich aan de heiligste plichten jegens het vaderland onttrekken en aldus haat en nijd, twist en tweedracht onder de menschen zaaien. Het recht, dat vooral aan hen toekomt die de grootste plichten vervullen en de zwaarste lasten dragen, wordt onmeedoogend onder de voeten getreden. De innige broederlijkheid die onder het volk zou moeten bestaan, wordt verbroken en onophoudend aangevuurd door het voorrecht dat de klerikale party aan hare vrienden onwettig toekent wij zij het recht hare tegenstrevers openlijk misken. Bevoorrechting en schandelijke misbruiken heerschen van langs om meer in alle besturen, waar de klerikalen den scepter zwaaien.

Aan dien betreurenswaardigheden toestand dient een einde gebracht. Aan ons, bij middel van ons Weekblad, dien toestand klaar en duidelijk bloot te leggen, alle rechtsmiskening openlijk aan te klagen, alle bevoorrechting te bekampen, luid en krachtig, rechtzinnig en onbevreesd te strijden voor vrijheid en recht. Doch dit alleen is niet ons doel.

Wie maar eene klok hoort, hoort ook maar een klank, en dat mag niet meer. De klerikale pers, immer door dweezucht en fanatism geleid, tracht steeds door valsche aantijgingen, hen te beschimpen, die standvastig hunne beste krachten wijden aan het welzijn van ons volk, aan den vooruitgang en de welvaart van onze stad, van ons kanton, van ons land. Die pers verbloemt den hachelijken toestand waarin 't klerikaal bestuur van stad en land verkeert; zij schetst op verkeerde wijze de maatregelen en besluiten af die het neemt ten voordeel zijner partijgangers; zij wacht zich wel de gegronde opmerkingen, de wijze raadgevingen onzer vrijzinnige mandatarissen mede te deelen; ja, die klerikale pers is onbeschaamd genoeg zich die nuttige wenken, die heilzame lessen toe te eigenen.

't Is tijd dat de klok der waarheid heinde verre dreunt over de stad en dorp om de onverschilligheid van sommigen af te schudden, om tegenstrever te ontmaskeren, om zijne valsche bedoelingen en heimelijke inzichten klaar en duidelijk te doen kennen, om vrij en

KIESBLADEN

TITEL	DATUM	DRUKKER	BEWAARPLAATS
-------	-------	---------	--------------

KAMERVERKIEZING VAN 27 MEI 1906

KATOLIEK

Kijkuit voor de verstandige lieden	15-III-1905	L. Lammens	M.I.P. (C.B.) (C.F.); K.B.B. (F.M.)
Klits-Klets!	15-III-1905	L. Lammens	M.I.P. (C.B.) (C.F.); K.B.B. (F.M.)
Snip-Snap	15-IV-1905	L. Lammens	M.I.P. (C.F.); K.B.B. (F.M.)
Op de Wacht!	15-V-1905	L. Lammens	M.I.P. (C.B.) (C.F.); K.B.B. (F.M.)
Vrij en Vrank	15-VI-1905	L. Lammens	M.I.P. (C.F.)
Jan-klopt-er-op	15-VII-1905	L. Lammens	M.I.P. (C.B.) (C.F.); K.B.B. (F.M.) S.B.A.
Voor God en Vaderland	15-X-1905	L. Lammens	M.I.P. (C.F.); K.B.B. (F.M.)
Ik ben hier!	15-XI-1905	L. Lammens	M.I.P. (C.F.) (C.B.); K.B.B. (F.M.)
Snipperlingen	15-XII-1905	L. Lammens	M.I.P. (C.F.); K.B.B. (F.M.)
De Klopper voor God en Vaderland	15-II-1906	L. Lammens	M.I.P. (C.F.); K.B.B. (F.M.)
Masker af!	15-III-1906	L. Lammens	M.I.P. (C.B.) (C.F.); K.B.B. (F.M.)
Onze Klauwaard	15-IV-1906	L. Lammens	M.I.P. (C.B.); K.B.B. (F.M.)
Aan de Kiezers	15-V-1906	L. Lammens	M.I.P. (C.F.); K.B.B. (F.M.)
Moedig Vooruit!	20-V-1906	L. Lammens	M.I.P. (C.F.) (C.B.); K.B.B. (F.M.)
Een laatste woord	25-V-1906	L. Lammens	M.I.P. (C.F.) (C.B.); K.B.B. (F.M.)

KAMERVERKIEZING VAN 22 MEI 1910

KATOLIEK

Waarom	20-X-1909	L. Lammens	M.I.P. (C.F.); K.B.B. (F.M.)
Zalig Nieuwjaar	20-I-1910	L. Lammens	M.I.P. (C.F.); K.B.B. (F.M.)
Katholieken Boven	16-III-1910	L. Lammens	K.B.B. (F.M.)
Peper en Zout	7-IV-1910	L. Lammens	M.I.P. (C.F.)
De Steertsterre	23-IV-1910	L. Lammens	M.I.P. (C.B.) (C.F.); K.B.B. (F.M.)
Ten Strijde!	7-V-1910	L. Lammens	M.I.P. (C.B.); K.B.B. (F.M.)
Ter Zege!	20-V-1910	L. Lammens	M.I.P. (C.B.); K.B.B. (F.M.)

vranks onze meening, onze gedachten, onze zienswijze te verdedigen; om de rechtmatige eischen, de billijke wenschen van werkman en boer, van burger neringdoener te behartigen, om hunne belangen te verdedigen, om vrijheid en recht te vragen in alles en voor allen!

't Is tijd dat de waarheid overal worde verkondigd en aan dier plicht zal ons weekblad steeds getrouw blijven. Het vast geloof in onze principen, de vurige hoop in eene nieuwe blijdere toekomst, de liefde tot ons ideaal schenken ons de noodige kracht om den strijd aan te gaan, die we immer hebben gestreden en altijd zullen strijden!

En, hoe hardnekkig die strijd ook moge wezen, vol moed vatten wij de taak aan, want edel en grootsch is ons doel.

Wanneer vrijheid en recht alom zullen erkend wezen, als de waarheid eindelijk zal zegeprelen, dan ook zal alom vrede heerschen! *Weekblad van Nieuport*, 2-X-1909, p. 1.

OOSTDUINKERKE

Journal illustré de Coxyde-Plage, v. *Koksijde*

Journal de la Plage, v. *Nieuwpoort*

La Littoral Ouest, v. *De Panne*

La Vigie de la Côte, v. *Blankenberge*

ST. IDESBALD

Le Littoral Ouest, v. *De Panne*

VEURNE

Aankondigingen van Veurne en het arrondissement

Aankondigingen van Veurne en 't arrondissement, op 4-1-1908.

I. *Bewaarplaats* :

K.B.B. (F.M.) : 10-IX-1887; 7-XI-1908; 29-V-1909; 2-X-1909.

S.B.A. : 8-VIII-1891; 30-IV-1892; 27-IV-1895.

M.I.P. (C.B.) : 24-III-1888; 1-X-1892; 23-II-1907; 4-I-1908;

(V.H.) : 15-X-1898;

(C.F.) : 19-VII-1884; 25-II-1899.

II. d. *Prijs* : 1 fr. of gratis (1).

e. *Formaat* :

36 × 24 cm., 3 kol., 4 pp.

44 × 30,5 cm., 3 kol., 4 pp., op 1-X-1892.

---

(1) „Het blad wordt gezonden naar alle bijzondere estaminets der gansche provincie en de naburige gemeenten in het noorden van Frankrijk, alsook naar de Notarissen, Deurwaarders, Zaakhandelaars enz...

- 52×31 cm., 4 kol., 4 pp., op 23-II-1907.
 52×38,5 cm., 5 kol., 4 pp., op 7-XI-1908.
- f. *Periodiciteit* : wekelijks (za.).
- g. *Oplage* :
- 19-VII-1884 : 700 exemplaren.
 10-IX-1887 : 700 exemplaren.
 8-VIII-1891 : 700 exemplaren.
 30-IV-1892 : 900 exemplaren.
 23-II-1907 : 1.500 exemplaren (1).
- h. *Adres* :
- Grote Markt, 3.
 Houtmarkt, 8, op 24-III-1888.
- III. a. *Stichtingsdatum* : begin 1884 (2).
Laatst onderzochte nummer : 2-X-1909.
Bestond nog na W.O. I. (3).
- d. e. *Uitgever, Drukker* :
- D. Desmyter, Grote Markt, 3.
 Idem, Houtmarkt, 8, op 24-III-1888.
- IV. Annoncenblad.

Advertentie-Blad van Veurne

Advertentie-Blad van Veurne en van geheel het arrondissement
 v. PROVINCIE WEST-VLAENDEREN. ADVERTENTIE-BLAD DER STAD EN ARRON-
 DISSEMENT

Het Eigenaarsgazetje voor Brugge, Yperen, Veurne en de Kust
 v. Oostende

Le Furnois

- II. e. *Formaat* : 4°.
 f. *Periodiciteit* : wekelijks.
- III. a. *Stichtingsdatum* : 1-I-1838.
Verscheen nog in 1848.
- IV. A-politiek informatieblad (4).

---

(1) Cijfers door dit blad zelf medegedeeld.
 (2) Het exemplaar van 19-VII-1884 betreft jg. I, nr. 16.
 (3) In K.B.B. bewaart men de jg. 1925-26.
 (4) Niet in verzameling bewaard. Zie : A. WARZEE, op. cit., p. 215. P. ALLOSSERY, op. cit., dl. II, p. 433. J. DE SMET, *De Westvlaamse nieuwsbladen*, in : *West-Vlaanderen*, 1958, p. 321.

Gazette van Veurne

- II. f. *Periodiciteit* : 2 × per week.
III. a. *Stichtingsdatum* : 12-1-1828.
Verscheen nog einde 1840 (1).

Klits - Klets

- I. *Bewaarplaats* :
K.B.B. (F.M.) : x-1893 (nummer 1); nummer 2.
M.I.P. (C.B.) : x-1893; jg. 1895-1896 nummer 11;
(C.F.) : x-1893.
II. a. *Ondertitel* :
Nieuwe liederen met muziek.
Muziekaal Maandblad, in 1895-1896.
b. *Vignet* : Zingende minnezanger bij kasteeltoren.
d. *Prijs* : 1,25 fr. per jaar; 10 ct. per nummer.
e. *Formaat* : 25 × 19 cm., 8 pp.
f. *Periodiciteit* : maandelijks (?).
III. a. *Stichtingsdatum* : 8-x-1893 (2).
Laatst aangetroffen nummer : jg. 1895-96 nr. 11.
d. e. *Uitgever, Drukker* : D. Desmyter, Houtmarkt, 8.
g. *Medewerker* : Jan Braun.
IV. *Vakblad*.

De Noordstar, v. Oostende

Ons Blad voor Veurne - Ambacht

- I. *Bewaarplaats* :
K.B.B. (F.M.) : 4-x-1896; 5-vi-1898; 17-xi-1907.
S.B.A. : 13-xii-1896; 3-1-1897; 16-1-1898.
M.I.P. (C.B.) : 27-xii-1896; 9-1-1898; 31-xii-1899;

---

(1) Niet in verzameling bewaard. Zie A. WARZEE : *op. cit.*, p. 215. P. BOURSON : *op. cit.*, *Patria Belgica*, 1875, t. III, p. 380.

(2) *Répertoire général de la presse belge*, 1895, p. 127.

- (V.H.) : 18-IV-1897; 26-VI-1898;
 (C.F.) : 2-X-1898.
- II. c. *Motto* : Willen is kunnen. Strijden voor het Volk. De Burge-
 meester op het Gemeentehuis. De Pastoor in de Kerk, op
 9-I-1898.
- d. *Prijs* :
 1,8 fr. per jaar; 2 ct. per nummer.
 1,8 fr. per jaar; 4 ct. per nummer, op 3-I-1897.
 1,8 fr. per jaar; 5 ct. per nummer, op 2-X-1898.
- e. *Formaat* :
 27 × 19 cm., 2 kol., 4 pp.
 31 × 22,5 cm., 3 kol., 4 pp., op 3-I-1897.
 45 × 28 cm., 4 kol., 4 pp., op 2-X-1898.
- f. *Periodiciteit* : wekelijks (zo.).
- h. *Adres* :
 Trierstraat, 38, Elsene.
 Appelmarkt, 7, Veurne.
 Valkestraat, 1, Nieuwpoort.
- III. a. *Stichtingsdatum* : 4-X-1896.
Laatst aangetroffen nummer : 17-XI-1907.
- b. *Stichter* : A. Buyl (1).
- e. *Drukker* : N. Vandersypen, Trierstraat, 38, Elsene.
- IV. *Liberaal opinieblad*.

Provincie West-Vlaenderen

Advertentie-Blad der stad en arrondissement Veurne

Provincie West-Vlaenderen, Advertentie-Blad. Blad der ste-
 den Veurne, Nieuport, Dixmude en geheel het arrondisse-
 ment, op 1-IV-1827.

Advertentie-Blad van Veurne en van geheel het arrondisse-
 ment, op 12-XII-1846.

Advertentie-Blad van Veurne, op 13-II-1864.

I. *Bewaarplaats* :

S.A.V. : 1-X-1825 t/m 27-XII-1826; 1-IV-1827 t/m 30-IX-1827;
 jg. 1872 (met supplementen); 1873; 1874 (met supplementen);
 1875-97; 1899-1903; 1905-1913.

---

(1) Adolf Buyl werd geboren te Serskamp op 1-V-1862 en overleed te Wetteren op 4-XII-1932. Hij woonde te Elsene en was van 1900 tot 1929 liberaal volksvertegenwoordiger van de arrondissementen Veurne-Diksmuide-Oostende. Hij was eveneens erevoorzitter van de Kring der Liberale Burgers en Arbeiders te Veurne.

S.M.D. : Prospectus (1).

K.B.B. : 6-III-1869 t/m 1876; 1878 t/m 1881 (2);

(F.M.) : 4-I-1826; 3-XII-1881.

U.B.G. : 1-X-1825 t/m 27-XII-1826; 5-I-1834 t/m 28-XII-1834;

M.I.P. (C.B.) : 12-XII-1846; 16-VI-1849; 10-VIII-1850; 8-XII-

1855; 13-II-1864; 24-II-1866; 17-III-1866; 17-VIII-1867;

15-VII-1872; 13-XII-1873; 10-II-1877; 22-IV-1882; 23-III-1912

(C.F.) : 13-VII-1867; 13-II-1869; 17-VIII-1878; 23-VI-1894;

27-IV-1912;

(V.H.) : 16-IX-1899; 9-V-1914.

K.B.H. : 4-I-1826 t/m 28-VI-1826.

II. a. *Ondertitel*: Blad voor Annoncen, Landbouwnieuws, politieke en algemeene Tijdingen, Marktprijzen en Handelzaken.

Nieuwsblad voor Veurne en het Arrondissement, op 13-II-1864

b. *Vignet* :

Wapenschild van België, op 1-X-1843.

Wapenschild van de stad, op 8-XII-1855.

Wapenschild van België, op 6-III-1869.

Geen vignet op 2-II-1884.

c. *Motto* : Antiklerikaal... Altijd! Vijandig aan den Godsdienst...

Nooit, op 30-III-1912.

Geen motto op 1-VI-1912.

d. *Prijs* :

fl. 5,67 per jaar.

fl. 3,31 per jaar, op 4-I-1826.

fl. 3,78 per jaar, op 1-IV-1827.

8 fr. per jaar, op 5-I-1834.

6 fr. per jaar; 10 ct. per nummer op 6-III-1869.

4 fr. per jaar, op 2-I-1897.

e. *Formaat* :

17×9 cm., 1 kol., 8 pp.

30×21 cm., 3 kol., 4 pp., op 1-X-1843.

36,5×23,5 cm., 3 kol., 4 pp., op 6-III-1869.

43×26 cm., 3 kol., 4 pp., op 28-II-1880.

43×26 cm., 4 kol., 4 pp., op 3-IV-1880.

---

(1) Fotokopie.

(2) Ontbreken : 1870 : 23-VII; 30-VII; 6-VIII; 1871 : 18-II; 18-III; 25-III; 8-IV; 17-VI; 2-IX; 1874 : 30-I; 1875 : 17-VII; 1876 : 22-IV; 1878 : 6-IV; 5-X; 1880 : 21-II.

f. *Periodiciteit* :

- 2 × per week (wo. en za.).
wekelijks (wo.), op 4-I-1826.
wekelijks (zo.), op 5-I-1834.
2 × per week (wo. en za.), op 13-II-1864 (1).
wekelijks (za.), op 2-I-1847 (2).

g. *Oplage* :

- 1825 : 40 exemplaren.
1826 : 46 exemplaren
1827 : 50 exemplaren
1828 : 40 exemplaren
1829 : 30 exemplaren (3)
1844 : 1e trimester : 46 abonneuten
2e trimester : 61 abonneuten
3e trimester : 53 abonneuten
4e trimester : 86 abonneuten
1845 : 1e trimester : 61 abonneuten
2e trimester : 53 abonneuten
3e trimester : 86 abonneuten
4e trimester : 92 abonneuten (4).

h. *Adres* :

- Groote Merckt.
Ooststraat, 31, op 5-I-1834.
Ooststraat, 34, op 8-XII-1855.
Ooststraat, 6, op 13-II-1864.
Paviljoenstraat, op 4-IV-1903.
Nieuwstraat, 13, op 20-V-1911.

III. a. *Stichtingsdatum* : I-X-1825.

Laatst aangetroffen nummer : 9-V-1914.

d. e. *Uitgever, Drukker* :

- P. Ryckeboer, Groote Merkt.
Idem, Ooststraat, 31, op 5-I-1834.
P. Ryckeboer en zoon, Ooststraat, 34, op 8-XII-1855.

---

(1) „De Woensdag op half blad”.

(2) „Ten beginne met Nieuwjaar aanstaande en, gezien de nog weinig belangriekheid onzer wekelijksche graanmarkt zullen wij de uitgave staken van ons Supplement, den Woensdag, na de markt verschijnende...” *Advertentieblad*, 6-XI-1896, p. 1.

(3) Fr. DRIER : *op. cit.*, *Biekorf* jg. LXV, 1964, p. 132.

(4) Ministerie van Buitenlandse zaken; *Archiefdienst*, dossier nr. 10.347 „Renseignements sur la Presse. Tableau statistique des journaux publiés dans le Royaume”.

Wed. Ryckeboer en zoon, Ooststraat, 6, op 13-II-1864.

L. Vanden Kerckhove, Ooststraat, 6, op VIII-1872 (1).

C. Brunein, Paviljoenstraat, op 4-IV-1903.

Idem, Nieuwstraat, 13, op 20-V-1911.

IV. Liberaal informatie- en annoncenblad.

Liberaal opinieblad, omstreeks 1858 (1).

Stad Veurne

I. *Bewaarplaats* :

K.B.B. (F.M.) : 27-I-1904; 13-I-1909.

M.I.P. (C.B.) : 2-XII-1903; 4-XI-1908;

(C.F.) : 2-XII-1903.

II. b. *Vignet* : Wapenschild van Veurne op 4-XI-1908.

d. *Prijs* :

3,5 fr. per jaar; 10 ct. per nummer.

2,5 fr. per jaar; 5 ct. per nummer, op 4-XI-1908.

e. *Formaat* : 43 × 26 cm., 4 kol., 4 pp.

f. *Periodiciteit* : wekelijks (wo.).

h. *Adres* :

Ooststraat, 58.

Kaatsspelstraat, 3, op 4-XI-1908.

---

(1) Bij zijn vijftigste verjaardag publiceerde het blad op 1-I-1876 volgend artikel : „Gedurende twee generaties heeft het weekblad dapper gestreden voor den vooruitgang en de verlichting, en heden, nog immer vol moed, met dezelfde vooruitstrevende gedachten beziel en vastberaden zijne loopbaan voort te zetten, viert het zijn jubelfeest van vijftig jaren bestaan, ter verheerlijking zijner stichters, zijne medewerkers en voorstanders.

Voor ons is dit eene aanmoediging, om steeds, niettegenstaande gedurige aanrandingen, geweldige uitvallen, vuige lasteringen, vervloekingen en verwenschingen van allen aard, in den ingeslagen weg voort te gaan; om altijd met hart en ziel, met ijver en volharding de groote grondbeginselen van het liberalismus te blijven verdedigen. Ja, altijd en standvastig zulle wij voor de liberale denkwijze op de bres springen. Daar waar er nieuwe pogingen aan te wenden zijn; daar waar er iets voor de vooruitgang te verrichten is zal men ons altijd op den eersten rang ontmoeten. Onverpoost zullen wij streven tegen de domperij en het fanatismus welke op zoo eene breede schaal, door onze tegenstrevers, bij de lichtgeloovigen worden ingeplant tot groot gevaar van ons duurbaar België, tot groot nadeel onzer vrije instellingen.

Vrijheid en verdraagzaamheid, ziedaar onze vrijzinnige leus; Wel doen en niet omzien, zie daar onze handelswijs, onze gedragslijn...”.

Voor 1858 kan evenwel van geen opinie- of strijdblad gewaagd worden. In 1848 meldde de burgemeester van Veurne aan de gouverneur van West-Vlaanderen dat het blad onafhankelijk was en zich nooit met politiek inhield. J. DE SMET, *op. cit.*, *Biekorf*, 1952, LIII, p. 10.

Omstreeks 1858 nam het blad evenwel een duidelijke liberale strekking in en muntte vanaf 1860 uit door zijn anti-klerikale artikels. Herhaaldelijk wierp het zich ook op als „het orgaan der liberalen van het arrondissement Veurne”.

- III. a. *Stichtingsdatum* : 25-XI-1903 (1).
Laatst aangetroffen nummer : 13-I-1909.
 c. e. *Eigenaar, Drukker* : René De Craemer-Dedrie.
 d. *Uitgever* :
 René De Craemer-Dedrie.
 C. Brunein, in 1904 (2).
 René De Craemer-Dedrie, op 4-XI-1908.
- IV. *Katoliek informatie- enannoncenblad*.

Het Veld, v. *Ieper*

De Veurnaer

De Veurnaer, op 2-VIII-1865.

- I. *Bewaarplaats* :
 S.A.V. jg. : 1872-1882; 1885-1905; 1907-1908; 1910-1913.
 K.B.B. (F.M.) : 24-VII-1839; 10-X-1845; 26-X-1887; 18-IX-1907; 7-VII-1909.
 S.B.A. : 7-VI-1876; 7-V-1890.
 M.I.P. (C.B.) : 3-VII-1839; 21-VIII-1839; 11-VI-1845; 11-VIII-1847; 12-XII-1855; 16-I-1856; 7-VIII-1861; 2-VIII-1865; 23-XI-1870; 20-IX-1871; 12-XII-1877; 1-VII-1885; 23-X-1907; 20-XII-1911;
 (V.H.) : 7-XII-1898; 9-II-1910; 31-VIII-1910;
 (C.F.) : 11-XII-1839; 9-IV-1845; 27-IX-1854; 3-IX-1862; 3-II-1869; 7-XII-1881; 25-VII-1888.
- II. a. *Ondertitel* :
 Weekblad der stad en arrondissement van Veurne, van Waerschouwingen, Bekendmaekingen, Verkoopingen, enz.
 Weekblad voor Waerschouwingen, Bekendmaekingen, Verkoopingen, enz., op 11-VI-1845.
 Nieuws- enannoncenblad, verschynende de woensdag van elke week, op 27-IX-1854.
 Nieuws- en Annoncenblad, op 16-I-1856.
 Geen ondertitel op 3-II-1869.

(1) Het exemplaar van 2-XII-1903 betreft jg. I, nr. 2.

(2) *Répertoire général de la presse belge*, 1904, p. 168 werd C. Brunein als uitgever vermeld.

Katholiek Weekblad voor de stad en 't arrondissement, op 11-IX-1907.

Geen ondertitel op 29-I-1908.

b. *Vignet* :

Wapenschild van België.

Wapenschild van Veurne, op 12-XII-1855.

Geen vignet op 16-I-1856.

Panorama van de Veurnse torens bij zonsondergang (torens van de St.-Niklaaskerk, St.-Walburgakerk, het Belfort en de gevel van het college, vanaf 18-IX-1907.

d. *Prijs* :

8 fr. per jaar.

5 fr. per jaar; 15 ct. per nummer, op 27-IX-1854.

e. *Formaat* :

26 × 17 cm., 2 kol., 4 pp.

31 × 20,5 cm., 3 kol., 4 pp., op 27-IX-1854.

37 × 24,5 cm., 3 kol., 4 pp., op 23-XI-1870.

41 × 23,5 cm., 3 kol., 4 pp., op 26-I-1876.

41 × 26 cm., 3 kol., 4 pp., op 8-I-1879.

41 × 26 cm., 4 kol., 4 pp., 28-XII-1881.

44,5 × 27,5 cm., 4 kol., 4 pp., op 18-IX-1907.

f. *Periodiciteit* : wekelijks (wo.).

g. *Oplage* : 1845 : 30 abonneuten (1).

h. *Adres* :

Zuidstraat, 58.

Zwarte-Nonnestraat, 18, op 9-IV-1845.

Zwarte-Nonnestraat, 4, op 23-XI-1870.

Appelmarkt, 7, op 13-I-1897.

Nieupoortstraat, 10, op 22-IV-1903.

III. a. *Stichtingsdatum* : 1-I-1838 (2).

Laatst onderzochte nummer : 28-XII-1913.

Voortgezet na W.O. I. (3).

---

(1) *De Broederhand*. Tijdschrift voor Neder- en Hoogduitsche Letterkunde, Wetenschap, Kunst en Openbaar Leven, 1845, p. 495. Zie ook : P. FREDERICQ, *Schets eener geschiedenis der Vlaamsche Beweging*, dl. II, p. 29.

(2) Het exemplaar van 3-VII-1839 betreft nr. 79. A. WARZEE, op. cit., p. 215; hierin spreekt hij van *Le Furnois*, gesticht op 1-I-1838; Met *Le Furnois* bedoelde hij waarschijnlijk *De Veurnaer*.

(3) De koninklijke bibliotheek te Brussel bezit de jg. 1926-37 en het M.I.P. (V.H.) het nummer van 22-VII-1923.

- c. d. e. *Eigenaar, Uitgever, Drukker* :
- J. Bonhomme, Zuidstraat, 58.
 J. Bonhomme, Zwarte-Nonnestraat, 18, op 9-IV-1845.
 J. Bonhomme en zoon, Zwarte Nonnestraat, 18, op 7-VIII-1861.
 A. Bonhomme, Zwarte-Nonnestraat, 18 (1), 2-VIII-1865.
 A. Bonhomme-Ryckaseys, Zwarte-Nonnestraat, 4, op 23-XI-1870.
 Idem, Appelmarkt, 7, op 13-I-1897.
 Idem, Nieupoortstraat, 10, op 22-IV-1903.
 De kinders Bonhomme-Ryckaseys, Nieupoortstraat, 10, op 11-IX-1907.
- IV. Informatie- enannoncenblad.
 Katoliek opinieblad, omstreeks 1860 (2).

Veurneambacht

- I. *Bewaarplaats* :
- K.B.B. (F.M.) : 3-IV-1850.
 M.I.P. (C.B.) : 1-V-1850.
 M.I.P. (C.F.) : 21-V-1851.
 S.M.D. : 28-V-1851 (3).
- II. a. *Ondertitel* : Landbouwkundig weekblad.
 d. *Prijs* : 6 fr. per jaar.
 e. *Formaat* : 37 × 24 cm., 3 kol., 4 pp.
 f. *Periodiciteit* : wekelijks.
 h. *Adres* : Zwarte-Nonnestraat, 18.
- III. a. *Stichtingsdatum* : begin 1849 (4).
Einddatum : XII-1853 (5).
 d. e. *Uitgever, Drukker* : J. Bonhomme, Zwarte-Nonnestraat, 18.

---

(1) Alexis Bonhomme werd te Veurne geboren op 28-v-1832. Na de dood van zijn vader, Jan Bonhomme, werd hij op de eigenaar-uitgever van *De Veurenaar*. Alexis stierf op 30-IV-1907 en werd opgevolgd door z'n zoon Henri Bonhomme. Deze laatste overleed op 9-IX-1910.

(2) Voor 1848 had het blad zich nooit ingelaten met politiek, aldus een brief van de burgemeester van Veurne aan de gouverneur van West-Vlaanderen. J. DE SMET, *op. cit.*, *Biekorf*, 1952, jg. 53, p. 10. Omstreeks 1860 werd *De Veurenaar* het orgaan van de katholieke partij te Veurne.

(3) Dit nummer is een fotokopie op 1/3 van de natuurlijke grootte.

(4) Het eerst aangetroffen nummer van 1-v-1850 betreft jg. II, nr. 72.

(5) „Het weekblad *Veurneambacht* heeft opgehouden te verschijnen” : *Feuille d'Os-tende* : 12-I-1854, p. 1.

- h. *Financiering* : Het blad kreeg van Ch. Rogier, minister van Binnenlandse Zaken, 700 fr. subsidies onder de vorm van 100 abonnementen (1).
- IV. Liberaal informatieblad.

Veurneambacht, v. Lo

't Veurnsche Volk

- I. *Bewaarplaats* :
- S.A.V. : 31-XII-1910 t/m 30-XII-1911; jg. 1913.
K.B.B. (F.M.) : 26-XI-1910 (1e proefnummer).
M.I.P. (C.B.) : 24-XII-1910 (5e en laatste proefnummer);
31-XII-1910;
(C.F.) : 24-XII-1910.
- II. a. *Ondertitel* : Katholiek Weekblad voor Veurne en Veurne-Ambacht.
b. *Vignet* : Panorama van Veurne met o.a. de torens van de St.-Niklaaskerk, de St.-Walburgakerk en 't Belfort.
c. *Motto* : Godsdienst — Taal — Vaderland.
d. *Prijs* : 3 fr. per jaar; 5 ct. per nummer.
e. *Formaat* :
55 × 38 cm., 5 kol., 4 pp.
55 × 38 cm., 5 kol., 6 pp., op 29-XI-1913.
f. *Periodiciteit* : wekelijks (za.).
g. *Oplage* : 1911 : 1.000 exemplaren (2).
h. *Adres* : Vleeshouwerstraat, 4.
- III. a. *Stichtingsdatum* : 26-XI-1910 (3).
Laatst onderzochte nummer : 26-XII-1913.

---

(1) *Feuille d'Ostende* : 12-1-1854, p. 1.

(2) 't *Veurnsche Volk* : 28-X-1911, p. 1 : „Toen 't Veurnsche Volk een jaar geleden voor het eerst verscheen... werden een duizendtal abonnementen op eene maand tijds genomen. Honderden kwamen nog later bij”.

(3) 1ste proefnummer : 26-XI-1910; jg. I, nr. 1 : 31-XII-1910.

- d. e. *Uitgever, Drukker* : Maurits Ghysaert-Deleye, Vleeshouwerstraat, 4.
 g. *Medewerker* : E.H. Leroy (1).
 IV. *Katoliek opinieblad* (2).

De Ware Vlaming

- II. a. *Ondertitel* : Maandschrift uitgegeven door de bond „De Ware Vlamingen”.
 d. *Prijs* : 2 fr. per jaar.
 e. *Formaat* : 4°; 6 pp.
 f. *Periodiciteit* : maandelijks.
 III. a. *Stichtingsdatum* : 1882 (?).
 e. *Drukker* : D. Desmyter, Grote Markt, 3.
 IV. *Vlaamsgezind opinieblad* (3).

De Wekker

- I. *Bewaarplaats* :
 K.B.B. (F.M.) : 20-II-1913; 9-III-1913; 20-IV-1913.
 M.I.P. (V.H.) : 20-II-1913;
 (C.F.) : 20-II-1913; 23-III-1913.
 II. a. *Ondertitel* :
 Antiklerikaal Strijdblad.
 Antiklerikaal Strijdblad voor Veurne-Ambacht, op 9-III-1913.
 b. *Vignet* : Kraaiende haan, op 23-III-1913.
 c. *Motto* :
 Klept als 't nood doet.
 Waakt gedurig en wekkert als 't noodig is, op 9-III-1913.

(1) E. H. Leroy was pastoor te Wulpen van 1910-33. Iedere week zorgde hij voor het nieuws van uit Wulpen. In 't *Veurnsche Volk* verschenen ook „Pieter de Pensjager” en „Karel de Blauwer”, twee feulletons van E. H. Leroy. R. WATTHY, *Het ontstaan van Leven en werk van paster Leroy* in : *Bachten de Kupe*, jg. VI, nr. 6, pp. 137-142.

(2) „Die niets anders als een dagblad leest, is een vreemdeling in zijn eigen omtrek. En daarom is in ieder streek een wakker weekblad nodig. Het weekblad zegt in één woord zijne meening over het algemeene, maar blijft vooral bekommerd met de omgeving waartoe het bestemd is.

Zoonu, 't *Veurnsche Volk* is een weekblad voor Veurne en Veurne-Ambacht”... „... Vooruit en vooral een katholiek weekblad, hoort ge. Dit weekblad zal altijd gereed zijn de katholieke gedachte te verdedigen, en alles wat met deze gedachte niet overeenstemt, te bekampen”. 't *Veurnsche Volk*, 26-XI-1910, p. 1.

(3) Niet in verzameling bewaard. Zie DE POTTER, *op. cit.*, p. 767.

d. Prijs :

2,10 fr. per jaar ; 10 ct. per nummer.

2,10 fr. per jaar ; 5 ct. per nummer op 20-IV-1913 (1).

e. Formaat : 47,5 × 29 cm., 4 kol., 4 pp.

f. Periodiciteit : onregelmatig.

h. Adres : Ons Huis, De Panne.

III. a. Stichtingsdatum : 20-II-1913.

Laatst onderzochte nummer : 20-IV-1913.

e. Drukker : Brugsche Naamlooze Vennootschap voor Drukwerk en Publiciteit (2).

f. Directie : André Baeckeroodt (3).

IV. Liberaal opinieblad (4).

---

(1) *De Wekker*, 20-IV-1913, p. 1 : „De abonnementen op het blad zijn reeds talrijk zoodat wij van nu af reeds het blad aan 5 ct. get. nummer kunnen verkoopen en er 2 maal zo veel gratis verspreiden als er verkocht worden.

De abonnés die 2,10 fr. betalen, zijn eigenlijk beschermers van ons werk en verdienen onzen warmsten dank. Zij zijn de oorzaak dat deze die het meest noodig hebben ons Strijdblad kosteloos kunnen ontvangen”.

(2) In deze drukkerij, gesticht op 17-III-1909, werden o.a. de volgende Brugse bladen gedrukt : *Eendracht-Union* ; *Journal de Bruges* ; *Noord en Zuid* ; 't *Zal.* R. VAN EENOO, *op. cit.*, pp. 53, 88, 116, 169.

(3) A. Baeckeroodt was o.a. hoofdredakteur van het Brugse *Centenblad* ; directeur van *Journal de Bruges*, (en hoofdredakteur) directeur van *Noord en Zuid* en hoofdredakteur van *Le Réveil de Bruges et de la West-Flandre*. *Ibidem*, pp. 46, 89, 90, 137, 166.

(4) „... Sedert eenige jaren teekent zich in de schoot der liberale partij eene grondige hervorming af. De oude liberale partij, die op zoovele politieke zegepraalen kan wijzen in 't verleden, die heerlijke liberale partij, wien wij de herinrichting van 't volks onderwijs te danken hebben evenals de grondwetsherziening, de evenredige vertegenwoordiging met behulp der socialisten en nog vele duurzame verbeteringen, blijkt onmachtig om het land te verlossen van de klerikalen dwingeland. Wel heeft zij voor de oppositie, nieuwe wapenen helpen smeden met die hervormingen in het leven te roepen, maar zij heeft die wapenen niet weten te gebruiken.

Wij beknibbelen niet, maar het weze ons toegelaten rechtuit onze meening te veropenbaren. In een veldslag hangt de zegepraal niet enkel af van eene plotselinge oprukking van den vijand, maar wel van een kalm beredeneerde voorbereiding met betrouwen in de wapens en de taktiek. De plotselinge oprukking in kiezingstijd heeft geenen uitslag geleverd. Laat ons toe onze meening kenbaar te maken. Deze is : beredeneerde voorbereiding door eenen gedurigen strijd, ten einde onze wapenen te leeren kennen en hanteeren. Dat is het doel van den *Wekker*. De voorbereiding, de beredeneering en de gedurige schermutseling weze ons doel.

Wat de wapens betreft, smeden wij nieuwe wapens, verbeteren wij de oude en leeren wij onze wapens doelmatig gebruiken. Al wie, wapens tegen den vijand hanteeren wil, kome tot ons ! 't Is de inrichting van den algemeenen persoonlijke dienstplicht in 't liberale leger.

Aan de oude liberalen, zeggen wij, steunt ons door uwe ondervinding, uw gezag : gaat wat sneller met ons mée. Aan de jonge roepen wij : vuurt de ouderen aan door uwe driestheid, uwe edele onbewinpelde gevoelens, uw en jongen lever, uw snel kleppend hart, uw vooruitstrevenden geest.

De *Wekker* even als de haan wekt vóór de zon. Hij roept tot het werk. De haan kraait de menschen uit den slaap. Moge de *Wekker* even als de haan, den slaap doen vlieden en erin gelukken al de liberalen tot werken op te roepen. Welkom bij ons alle liberalen van goeden wil, rijke, arme, dorpbewoners, stedelieden, welkom allen die als leus nemen : Rust Roest. Rust elders". *De Wekker*, 20-III-1913, p. 1.

KIESBLADEN

TITEL	DATUM	DRUKKER	BEWAARPLAATS
-------	-------	---------	--------------

KAMERVERKIEZING VAN 9 JUNI 1868

LIBERAAL

Smetse-Smee	10-v-1868	Wed. Ryckeboer	U.B.G.
	17-v-1868	Wed. Ryckeboer	U.B.G.; M.I.P. (C.F.)
	24-v-1868	Wed. Ryckeboer	U.B.G.
	31-v-1868	Wed. Ryckeboer	id.
	6-vi-1868	Wed. Ryckeboer	id.
	14-vi-1868	Wed. Ryckeboer	id.
	6-vi-1868	Wed. Ryckeboer	id.

GEMEENTEVERKIEZING VAN 16 OKTOBER 1887

LIBERAAL

Smetse-Smee	28-ix-1887	L. Vanden Kerckhove	id.
	2-x-1887	L. Vanden Kerckhove	id.
	5-x-1887	L. Vanden Kerckhove	id.

KAMERVERKIEZING VAN 22 MEI 1910

LIBERAAL

De Waarheid	v-1910; nr. 1	C. Brunein	M.I.P. (C.F.)
--------------------	---------------	------------	---------------

KAMERVERKIEZING VAN 2 JUNI 1912

KATOLIEK

Ten Strijde!	III-1912; nr. 1	M. Ghyssaert	M.I.P. (C.B.) (C.F.); K.B.B. (F.M.)
	III-1912; nr. 3	M. Ghyssaert	id.
	14-iv-1912	M. Ghyssaert	id.
	28-iv-1912	M. Ghyssaert	id.
	12-v-1912	M. Ghyssaert	id.
	26-v-1912	M. Ghyssaert	id.
	26-v-1912	M. Ghyssaert	id.

LIBERAAL

De Waarheid of 't goed zit!	7-iv-1912	C. Brunein	id.
	14-iv-1912	C. Brunein	id.
	21-iv-1912	C. Brunein	id.
	28-iv-1912	C. Brunein	id.
	5-v-1912	C. Brunein	id.
	12-v-1912	C. Brunein	id.
	19-v-1912	C. Brunein	id.
	26-v-1912	C. Brunein	id.
	29-v-1912	C. Brunein	id.
	31-v-1912	C. Brunein	id.

TOTAALOVERZICHT

In het arrondissement Veurne had men, wat de pers betreft, twee belangrijke centra : Veurne en Nieuwpoort. Daarnaast kwam nog De Panne, een badplaats die vooral aan belang won na 1900.

VEURNE kende reeds een nieuws- en aankondigingsblad vanaf 1 oktober 1825. Dit *Advertentieblad* bleef met een kleine onderbreking (januari-april 1827) verschijnen tot het uitbreken van Wereldoorlog I. Aanvankelijk Hollands gezind, nam het blad na de revolutie van 1830, een onafhankelijke houding aan en omstreeks 1858 werd *Het Advertentieblad* het orgaan van de liberale partij te Veurne.

Intussen werd op 1 januari 1838 *De Veurnaer* gesticht. Dit blad, orgaan van de katholieken te Veurne, was gedurende gans de XIXe eeuw een heftige tegenstrever van *Het Advertentieblad* waarmee het soms hevige pennetwisten voerde.

Gedurende de onderzochte periode kende Veurne nog twee liberale kranten, nl. *Veurneambacht* (1849-1853), een blad dat gesubsidieerd werd door Ch. Rogier en *Ons Blad*, gesticht op 4 oktober 1896 door Adolf Buyl, liberaal volksvertegenwoordiger.

Aan katholieke zijde had men nog de *Stad Veurne* (was echter meer een publiciteitsblad) en 't *Veurnsche Volk* dat zich vooral richtte tot de omliggende gemeenten.

Alle genoemde kranten besteedden veel aandacht aan het landbouwnieuws en de marktprijzen, daar Veurne, evenals Diksmuide, een bedrijvig landbouwcentrum was.

Daartegenover stond NIEUWPOORT, dat naast een landbouwcentrum, eveneens een havenstad was. Ook hier was de liberale pers het vroegst vertegenwoordigd. Men kende er sedert 1846 de liberale *Bode der Stad en Haven van Nieuport*. Na dertien jaar hield dit weekblad op te verschijnen (december 1858) wegens de vele tegenkantingen die het ondervond vanwege het katholieke stadsbestuur. Als liberale weekbladen verschenen later nog *De Stad Nieuport* en van 1887 tot 1895 *De Nieuportenaar*, welke eerst in Oostende, daarna bij Ch. Deweerdt in Ieper werd gedrukt. Tenslotte had men nog vanaf 1909 het liberaal *Weekblad van Nieuport en Kanton*, gedrukt te Oudenaarde bij J. Haeck.

Wat de katholieke bladen betreft, deze kenden een geringe verspreiding te Nieuwpoort. In 1884 verscheen daar zeer onregelmatig 't *Reusje* en van 1885 tot 1895 drukte H. Vion uit Diksmuide de *Gazette van Nieuport en van het Kanton*. In 1903 begon de Diksmuidse

drukker, P. Flour met het uitgeven van een katholiek *Nieuwsblad van Nieuwpoort en Kanton* dat in 1907 in handen kwam van L. Lammens uit Nieuwpoort.

Als onafhankelijk blad verscheen te Nieuwpoort in 1896 *De Nieuwe Gazette van Nieuport en van het Kanton*. Dit weekblad noemde zich de opvolger én van de katholieke *Gazette van Nieuport* én van de liberale *Nieuportnaar*.

Naast deze politieke en a-politieke informatiebladen, telde Nieuwpoort nog 2 seizoenbladen *Le Littoral* en *Journal de la Plage*.

De Panne echter was, wat de seizoenbladen betreft, een bedrijvig centrum. Tussen 1903 en 1914 telde men er zeven verschillende seizoenbladen : *Echo de La Panne*; *Journal de la Panne*; *Echos de la Panne*; *Echo des Dunes*; *La Panne-Plage*; *Echo de La Panne - De Pannegalm*; *Le Littoral Ouest*. Daarnaast had men nog het liberale blad *De Wekker*, dat onregelmatig verscheen en *De Pannenaar*, een a-politiek nieuwsblad.

Tot voor 24 juli 1911 was De Panne een gehucht van Adinkerke. Reeds toen was het een gekende badplaats waar rijke stadslieden hun vakantie kwamen doorbrengen. De meeste villa's waren dan ook het bezit van deze vakantiegangers. Om de vreemdelingen nu in te lichten verschenen er tijdens het zomerseizoen weekbladen, die meestal naast aankondigingen, ook de feestprogramma's publiceerden (1). Reeds voor 1911 telde De Panne 6 seizoenbladen (2) waarvan er slecht één tweetalig was : *Echo de La Panne - De Pannegalm*.

---

(1) De meeste seizoenbladen publiceerden ook een lijst van de vreemdelingen die de badplaats bezochten.

(2) Geen enkel van deze seizoenbladen werd in De Panne zelf gedrukt.

INDICES

I. Personen (I)

- Ackerman (Léon) : 148, 291, 343, 349.
Aebly (Maurice) : 27.
Allaert-Caron (Désiré) : 232, 233.
Ampe (molenaar) : 155.
Annoy-Cornelis : 204.
Annoy-Vandevijver : 195, 198, 238.
Angillis (A. Angsz.) : 334.
Apray (Paul) : 80.
Arborio (P.) : 262, 329.
Arlequeeuw (E.) : 275.
Aubanel : 23.
- Baeckeroodt (André) : 384.
Baeckeroot-Capoen (Gustave) : 177, 185.
Baert (Albert) : 231.
Baes (E.) : 27.
Bais (Eugène) : 27.
Baugnies : 63.
Bauters (A.) : 320.
Becelaere-Depondt (Aimé) : 150, 154, 155, 165, 166, 167, 168, 170, 171, 172.
Beernaert (Ad.) : 334.
Begerem (G.) : 192.
Beirlaere (Gaston) : 27.
Belvaux : 39.
Benet (Marcel) : 354.
Bergemans : 72.
Bertrand (Louis) : 75.
Beyaert (Eugène) : 271, 278, 283, 285, 301.
Beyaert (Georges) : 255, 270, 330.
Beyaert (L.) : 307.
Biefnot (Ed.) : 356.
Billiaert (Eug.) : 367.
Blanchet (Ant.) : 290, 329.
Blanchet-Blanchet : 258, 259.
- Blanchet (Louis) : 262, 264, 268, 269, 329.
Boedt (H.) : 61.
Bogaert (Alph.) : 286, 330.
Bogaert (Léon) : 286, 360.
Boin (Victor) : 27.
Bonduelle (Auguste) : 235.
Bonhomme (Jan) : 381.
Bonhomme-Ryckaseys (Alexis) : 381.
Bonhomme-Ryckaseys (kinders) : 381.
Bonte-De Jude (E.) : 163, 164.
Bonte-De Jude (Wed.) : 164.
Boon-Leemans : 108.
Borgers (Honoré) : 23.
Bosteels : 156.
Botte (F.-J.) : 286.
Bouchery (Alb.) : 27, 32, 44, 64, 79.
Bouckaert (E.H.) : 280.
Bouquillon (C.) : 19, 92.
Boury (Arthur) : 185.
Boussier (Eduard) : 328.
Boussy-Verhelst (August) : 156.
Boutens (P.) : 334.
Braeye (Cyrille) : 297.
Bras-Tavernier (G.) : 192, 225, 226.
Braun (Jan) : 374.
Brocka (Henri, vader) : 27.
Brocka (Henri, zoon) : 27.
Brouwers (Jules) : 217.
Brown (P.) : 88.
Brunein (C.) : 378, 379, 385.
Buyck (F. & R.) : 46, 108, 351.
Buyl (Adolf) : 375, 386.
Buillynck (Fr., Wed.) : 108.
Buysschaert (Gérard) : 242, 344, 345, 349.
Buysschaert (J., E.H.) : 280.

(1) De auteurs van geciteerde werken zijn niet in het register opgenomen.

- Callens (J.) : 258.
 Callewaert-De Meulenaere (Bruno) :
 195, 199, 206, 207, 226, 239.
 Callewaert-De Meulenaere (Bruno,
 Wed.) : 239.
 Callewaert (E.H.) : 280.
 Campy (Ch.) : 351.
 Capelle (Edmond) : 249.
 Carlier-Debrauwer (A.) : 245, 253,
 296, 330.
 Carlier-Debrauwer (Wed.) : 244.
 Carrein-De Bruyne (F.) : 57, 72.
 Carton (Henri) : 210.
 Castelein (Charles) : 235.
 Castéran (Augustin) : 104.
 Cazaux-Mechelaere (J. H.) : 39, 50,
 85.
 Cazaux-Mechelaere (J. H., Wed.) :
 39, 87.
 Charpentier : 18.
 Châtelet : 44.
 Chesneau (Elise) : 27.
 Cloet (René) : 180.
 Colaert (R.) : 200.
 Colleye (Raymond) : 74, 80.
 Coole (Joseph) : 281.
 Coppin (Marguerite) : 27.
 Corné-Germon (A.) : 103.
 Cornille (Arsène) : 160.
 Cornille-Bartholomeus (Charles) : 160.
 Cornille (Florent) : 160.
 Cornille-Parmentier (Louis) : 151, 157,
 158, 159, 172, 331.
 Cornille-Rondelez (Lucien) : 160.
 Cornille-Verplancke (Victor) : 160,
 161, 169, 170, 173.
 Cremers (Victor) : 64.
 Crillon : 104.
 Crombet (Albert) : 27.
 Croquez (Albert) : 195.

 Daele-Devroe (Fl.) : 354, 355.
 Daniels-Dubar : 28, 62, 72, 86.
 Darras (E. H.) : 335, 336, 348.
 Davelooze (E. H.) : 280.
 Daveluy : 30, 52, 69, 80, 88, 90, 114,
 122, 125, 126, 127, 128, 170, 318.
 Daveluy (gebroeders) : 111, 120, 130.

 Daveluy (Georges) : 23, 74, 89.
 Daveluy (Jules) : 23, 25, 61, 74, 364.
 Daveluy (Richard J.) : 23.
 Daxhelet (Arthur) : 27.
 De Backer (Ad.) : 56, 90.
 Debacker (H.) : 235.
 De Backer (J.) : 125, 127.
 De Bal (Constant) : 144.
 De Becker (C.) : 101.
 de Bignac (Chevalier) : 80.
 Debingne : 200.
 De Block (Gustave) : 255.
 De Block (Henri) : 255.
 Deboschere (H.) : 286.
 Debrauwer (Eugène) : 244.
 Debrauwer-Vanbiervliet : 286.
 De Bries (Raymond) : 104.
 Debrouwer (Emile) : 39, 41, 69.
 De Bruyne (Jean) : 23.
 de Burlet : 27.
 De Busschere (Leon) : 55, 110.
 Decan (Valère) : 185.
 Decancq (Prosper) : 253, 298.
 Declerck (A. C.) : 258.
 De Corte-Veldeman (H.) : 136.
 De Coutere (Jules) : 346, 347.
 De Craemer-Dedrie (René) : 379.
 De Cuyper (J.) : 359.
 Defever (M.) : 321.
 de Fuisseaux (Gabrielle) : 27.
 De Graeve (E.) : 27.
 De Grendele : 336.
 Degriessie (Edward, deken) : 270.
 De Grootd : 61.
 De Haene-Wante : 124, 125.
 De Kerschaver (Ad.) : 138.
 De Laere (F.) : 340.
 De la „Meuse” (H.) : 26.
 De Langhe (G.) : 354.
 de la Plage (Leon) : 137.
 Delbouille : 38.
 Deleersnyder (A.) : 241.
 de Leval (Gaston) : 27.
 De Ligne (Emile) : 27.
 Delplace-Beernaert (Amand) : 149,
 153, 163, 172, 360.
 Delplace-Devisch (Frederik) : 153, 172
 Delplace (Heliodoor) : 153.

- De Meester (Jules) : 288.
 Demets-Vander Ghinste : 194, 199,
 206, 217, 239.
 Demonet : 27.
 Denys : 336.
 Depla (A.) : 280.
 De Plancke : 24.
 De Plancke (L., zoon) : 140.
 Depuydt (Jerome) : 237.
 Dereepere-Neut (Oscar) : 175, 179,
 180, 181, 183.
 De Reighere (E.) : 170.
 Derie (Louis) : 27.
 De Rycker : 334.
 Desart (N.) : 27.
 Descamps (E.) : 313.
 Deslaeve (Eug.) : 36, 45.
 Desmyter (D.) : 354, 373, 374, 383.
 De Somviele (D.) : 336.
 Destoop (Ed.) : 315.
 De Stuers : 61.
 De Thiery (René) : 27.
 De Vlieger (Arthur) : 96.
 de Volsberghe (Surmont) : 200.
 De Vriese : 76.
 De Vriese (Lodewijk) : 53, 61, 92, 135,
 145, 147, 157, 173, 253, 298, 308,
 316, 330, 338, 348.
 De Waegenaere (Cam.) : 347.
 De Waele (J.) : 56.
 de Warsage (R.) : 27.
 Deweerdt (Karel) : 198, 200, 202, 221,
 222, 309, 312, 364, 386.
 De Weerdt (Raymond) : 74.
 Deweirt (Ch.) : 64.
 De Winter (J.) : 48.
 Dewitte (E. H.) : 280.
 De Wolff (Léopold) : 214, 216, 228.
 de Zer (Aimé) : 360.
 D'Hoedt (P.J.) : 313.
 Dhondt : 57, 82.
 Dhuyvetter (Emiel) : 324.
 Didier (Ad.) : 203.
 Diez (H.) : 83, 112.
 Dossaer (A.) : 72.
 Dossaer (P.) : 72.
 Douai (Paul) : 353, 354.
 Dries : 148.
 Dubar (Vincent) : 29, 30.
 Dubois (L.) : 130.
 Du Buisson (Jaak) : 168.
 Ducastelle (H.) : 314.
 Du Catillon : 324.
 Du Catillon (D. en zonen) : 324, 328.
 Du Catillon (en zoon) : 323, 325.
 Duclos-Weysen : 34, 86.
 Dujardin : 31, 38.
 Dujardin (A.) : 64.
 Dumestre (G.) : 27.
 Duman-Cleenwerck (Fl.) : 358, 364,
 368.
 Dumont (Henri) : 352.
 Dumortier (C.) : 194.
 Dünau (Paul) : 83, 112.
 Dupont-Crillaerts (Marcel) : 231.
 d'Ursel (Duc) : 264.
 Duval (agence immobilière) : 53, 71.
 Eggermont (gebroeders) : 266.
 Elleboudt (A.) : 84, 85.
 Elleboudt-Desmet (A.) : 86, 90.
 Elleboudt (Jos.) : 39, 40, 41, 90.
 Elleboudt-Moulaert (A.) : 39.
 Emilio : 71.
 Everaert-De Vos (L.) : 118.
 Ferrer (Juffr.) : 39.
 Fischim (G.) : 103.
 Fleracker (T.) : 207, 238.
 Flour (Disiré, E.H.) : 182.
 Flour (Prudens) : 182, 183, 189, 366,
 387.
 Fonteyne (Priester) : 144.
 Forment (J.) : 270.
 Fournier (H.) : 236, 237.
 Fournier (H., Wed.) : 236, 237.
 Fournier (H., Wed. & zoons) : 237.
 Francken (Daniël) : 27.
 François-Vanneste (A.) : 294.
 Frater (A.W.) : 249.
 Frédéricq (A., Dr.) : 289.
 Fremaut (Edm.) : 76.
 Fremmery (J.) : 258, 329.
 Frimat (Jos.) : 66.
 Froment (V.) : 122, 125, 126.

- Gambart-Mortier (R.) : 205, 214, 238.
 Gambart-Mortier (Wed.) : 214.
 Gambart de Courval (R.) : 262, 265,
 268, 329.
 Garinci (Alexandre) : 79.
 Gastineau (B.) : 23.
 George (Henri) : 313.
 Gernay (Amand) : 258, 295, 306, 307.
 Gernay-Gillon (Amand) : 258, 272,
 292, 299, 330.
 Gernay (Jules, Wed.) : 288.
 Geuens-Seaux : 119, 126.
 Gezelle (Caesar, E. H.) : 280.
 Gezelle (Guido) : 270.
 Gheury : 27.
 Gheury (Oct.) : 357.
 Ghysaert-Delbeke (B.) : 187.
 Ghysaert-Delbeke (B., Wed.) : 168,
 187, 188.
 Ghysaert-Deleye (Maurits) : 383, 385.
 Gielen : 76.
 Gilleau (Eduard) : 210.
 Goddyn (Henri) : 58, 59, 89, 91.
 Godtfurneau (J. B.) : 21, 28, 41.
 Goffin (Ch.) : 24, 61, 63, 70, 77, 78.
 Gombert : 311.
 Gombert (A. en zuster) : 313.
 Goormachtigh (L.-M.) : 255, 301.
 Guilmot (Arm. Alf.) : 67, 68.
 Guns : 31.
 Gusant : 101.
 Gutenberg : 112.
 Guyot (E.) : 43.

 Haeck (Joseph) : 342, 348, 370, 386.
 Hage (F.) : 124.
 Hainaut (en Wed. Speckhauer) : 105.
 Hakon-Sarl : 85.
 Hamman (Theo) : 27.
 Hemeryck-Denys (K.) : 153, 168.
 Henderyckx-Vandenberghe (Edm.) :
 186.
 Hendrich (Hermann) : 112.
 Herreboudt (L. B.) : 86.
 Herreboudt (M.) : 117, 141.
 Hilaire (Max.) : 103, 113.
 Hoed (Th.) : 50.
 Holvoet-Cazaux : 85.

 Horta-De Laere : 333, 334, 339, 340,
 341.
 Horta (George) : 333.
 Horta-Herreboudt (Edm.) : 333.
 Horta-Herreboudt (Edm., Wed.) : 333
 Horta (Louis, zoon) : 339.
 Hosten (E.) : 177.
 Houdmont-Carbone : 243.
 Houdmont (gebr.) : 170.
 Houvenaeghel (Léon) : 352, 362.
 Hue (Albert) : 136.
 Huys : 336.
 Hynderyckx (L.) : 87, 346.

 Impens (F.) : 23.

 Jacqmin (L.) : 33.
 Jacquemin : 23.
 Jacquemont (E.) : 47.
 Janssens : 280.
 Janssens (H.) : 70, 108.
 Jaspin (ainé) : 265.
 Jaspin (broers & zusters) : 251, 279.
 Jaspin (Charles) : 260, 289.
 Jaspin (Constant & zusters) : 286.
 Jaspin (Wed.) : 251.
 Jaugey (Louis) : 111.
 Jeckel (R.) : 72.
 Jolly (Louis) : 27.
 Joly (Auguste) : 23.

 Kesteloot (broer en zuster) : 369.
 Kesteloot-De Man (Pieter-Antoon) :
 369.
 Kesteloot (gebroeders) : 363, 369.
 Kesteloot (P. & zoon) : 369.
 Kesteloot-Van Driessche (J.) : 369.
 Kiessling : 83.
 Kirsch (Hyacinte) : 74.
 Konkelberge (Leopold) : 97, 106, 110,
 117, 122, 123.
 Krein (H.) : 27.
 Kumps (Emile) : 355, 357.

 L'Abbé (Jules J.) : 75.
 Lacour-Bourgoignie (A.) : 20, 81, 91.
 Lafonteyne (Simon) : 194.
 Laforce (Théodor) : 18.

- Laga-Desnick (Hector) : 17, 96, 99,
 101, 113, 119, 124, 125, 126, 127,
 128, 132, 134, 143.
 Laga-Van de Castele (Edm.) : 17.
 Lagravière (F.) : 69.
 Lambin-De Boo : 214.
 Lambin (Félix) : 207, 229.
 Lambin (Jean-Jacques) : 215.
 Lambin (Justin) : 214.
 Lambin-Lambin : 214.
 Lambin-Mathée (E.) : 202, 204, 210,
 223, 226, 239.
 Lambin-Mortier (Désiré) : 196, 210,
 214, 224, 239.
 Lambin-Verwaerde : 191, 193, 197,
 216, 221, 238.
 Lambin (zoon) : 210, 221, 228.
 Lambrecht (Jacques) : 106, 117, 145.
 Lammens (Louis) : 366, 371, 387.
 La Motthe : 289.
 Lannoo (J.) : 346.
 Laridon (V.) : 150.
 Laurant (Louis) : 72.
 Lauwers (Achiël, E. H.) : 288.
 Lauwers (J. B.) : 41.
 Leclercq (Henri) : 301.
 Leempoel (A.) : 98.
 Lefèvre (A.) : 35.
 Legein (K. Eug.) : 232.
 Legrave (Léon) : 27.
 Leherde-Courtin : 229.
 Leo XIII (Paus) : 320.
 Leroeye (E.H.) : 280, 330.
 Lerouge-Benoit (H.) : 316.
 Leroy (E.H.) : 383.
 Leruste (Henri) : 322.
 Leys (Alf.) : 42, 76.
 Lichenstein (Stefan) : 20.
 Liesenborghs (A.) : 114.
 Lombaert (E.) : 44.
 Loosveldt (J.-B.) : 335, 348.
 Lowyck (E.H.) : 280.
 Lutens (Fritz) : 27.

 Maes (E.H.) : 280.
 Malper (Luc) : 103, 113.
 Mariette (Eug.) : 104.
 Marine, v. Willems (E.H.) : 183.

 Martial des Forets : 80.
 Marius : 31.
 Massicault (M.) : 106.
 Mathieu (Emile) : 27, 41.
 Mathot-Westendorp : 46.
 Mathy (Emile) : 66.
 Mattelaer (Fr.) : 281.
 Meersseman (Kanunnik) : 154.
 Meert (M. G.) : 33.
 Merckx (F.) : 353, 354, 356.
 Meseure (M.O.) : 76.
 Mestdagh (Gustaaf) : 110, 119.
 Meyne (A.) : 362.
 Milo D'Ulm : 139.
 Milo (Wed.) : 139.
 Minnaert (Désiré) : 335.
 Minnaert (J.-D.) : 344, 346, 348.
 Minnekeer (Engel-Hendrik) : 219.
 Moens (J. B. & zoon) : 103, 113.
 Mommens : 118.
 Morel (A.) : 102.
 Mosse (R.) : 106.
 Mosselbieter (Anselme) : 139.

 Napoléon (Bonaparte) : 29, 262, 329.
 Neut (E.H.) : 336.
 Neyts : 34, 77, 86.
 Neyts-Vlaminck (Grégoir) : 34, 39, 49,
 79, 89, 90.
 Noppe (Aimé) : 277, 286.
 Nothomb (Jean-Baptiste) : 211, 238.
 Nuytten (Ed.) : 252, 278, 280, 307.
 Nys-Berton (Camiel) : 242.
 Nys (Constant-F.) : 305.
 Nys (F.) : 297.
 Nys (Wed. & zonen) : 297.

 Oepla (Dr.) : 288.

 Paelman (C.) : 353.
 Peel : 280.
 Pelgrims (G.) : 88.
 Pels (Emile) : 27.
 Peppe : 64.
 Philippe (Broeder) : 141.
 Philippart (Paul) : 318.
 Phocking (Wijnand) : 115.
 Picard (Ch.) : 106.

- Picard (V.C.) : 62.
 Pieters : 61.
 Pieters (A., Mevr.) : 57.
 Plancke (broer) : 77.
 Plancke (Leopold) : 30, 41, 92.
 Plancquaert (H.) : 283, 325.
 Pauwels (gebroeders) : 115.
 Poitier (Ch.) : 82.
 Pollet : 231.
 Polyglotte : 107.
 Popp (Ad.) : 116.
 Popp (P.C.) : 108, 114.
 Potier (P.) : 41.
 Prévost (L.) : 227.
 Putman (Palmer) : 325.
 Pycke (L.) : 260.
 Pype (E.H.) : 81.
- Raes (H.) : 253, 296.
 Raeymaekers (H.) : 69.
 Raick (H.) : 23, 74.
 Ramaeckers : 329.
 Ramon (Alfons) : 155, 156.
 Rein (Tr.) : 112.
 Remy (Gabrielle) : 27.
 Rennes (en Peppe) : 64.
 Reynaert (Ernest) : 274.
 Reynaerts (H.) : 44.
 Reyniers (J.) : 313.
 Ricaud (Eugène) : 54, 59.
 Rimbaut-Tricot : 319.
 Robrecht : 85.
 Robberecht (Paul) : 344.
 Rodenbach (Alb.) : 324.
 Rodenbach (Georges) : 71, 108.
 Rogier (Ch.) : 382, 386.
 Roegiers (V.) : 122.
 Rohart (Ed.) : 362, 363.
 Rossel (O.) : 103.
 Ryckeboer (P.) : 378.
 Ryckeboer (P. en zoon) : 378.
 Ryckeboer (P., Wed.) : 385.
 Ryckeboer (Wed. & zoon) : 378.
- Sackenpré (J.) : 177.
 Sackenpré (Michel) : 175.
 Sackenpré-Van Middelen (Leopold) :
 175.
- Samyn-De Borchgrave (Th.) : 152, 154
 168.
 Sansen (Achille) : 231.
 Sansen (Valère) : 231.
 Sartel (A.-J.) : 215.
 Scheldewaert : 29.
 Segaert : 27.
 Serrurier (L.) : 80.
 Slingenayer (J.-A.) : 207, 238.
 Slosse (L.) : 270.
 Smaelen (Honoré) : 215.
 Smis (gebroed.) : 90.
 Smissaert (A.) : 90, 91.
 Smissaert-Houvenaghel : 34.
 Snellaert (F.-A.) : 334.
 Snoeck-Debusschere (Richard) : 274.
 Soenen (E.H.) : 200.
 Speckhauer (Wed. & Hainaut) : 105.
 Sevens (Th.) : 270, 282, 283.
 Stock (gezusters) : 148.
 Stock (P.) : 148, 159, 172.
 Stock-Verlez : 179.
 Stracké (Aug.) : 89.
 Strauss (Louis) : 27.
 Strobbe-Hoornaert (Al.) : 276.
 Stroobandt (H.) : 233.
 Stroom (deken) : 148.
 Suetens (J.F.) : 327.
 Suetens (J. F., Wed.) : 323.
 Suetens (kinders) : 323.
 Swertvagher (A.) : 32, 45, 103.
- Teirlynck (G.) : 47.
 Thevissen (Wed.) : 364.
 Tijtgat (Alfred) : 133, 136.
 Tijtgat (& zoon) : 130.
 T'Joens (Camiel) : 313.
- Uytterelst (Henri) : 321.
- Van Arenbergh (E.) : 108.
 Van Assche (A.) : 120.
 Vanblaere-Thery : 185.
 Van Bredael (L.) : 27.
 Van Bruynebroek (P.) : 340.
 Van Campenhout (frs. & sr.) : 112.
 Van Campo (H.) : 25.
 Van Cleemputte (E.) : 253.

- Van Cleven (Oct.) : 131, 134, 140.
 Van Cuyck (Alfons) : 185.
 Van Cuyck (Eugène) : 185.
 Van Cuyck-Gyole (Fideel) : 185.
 Vandale (A.) : 258.
 Van Damme (Joseph) : 27, 40.
 Vandecasteele (Jozef) : 151, 159, 172, 331.
 Van de Kerkove (Gaston) : 44.
 Van de Kerckhove (J.) : 340.
 Van den Abeele (A. H.) : 316.
 Van den Berghe : 332, 333, 340, 341, 348.
 Van den Broucke (M.) : 141.
 Vanden Kerckhove (L.) : 378, 385.
 Vandenpeereboom (Alf.) : 211.
 Van den Wouwer (Franz) : 220.
 Vanderauwera : 81.
 Vander Gheynst (B.) : 27.
 Vanderghinste (Felix) : 274, 275, 287, 306.
 Vanderghinste-Fossé (Ferd.) : 199, 206, 239.
 Vandermarliere (J.) : 104, 111, 124, 126.
 Vanderougstraete (E.H.) : 336.
 Vanderpoorten (I.) : 46.
 Vanderschelden (Remi) : 242, 283.
 Vandersypen (N.) : 375.
 Vandesteene (Ch.) : 247, 277.
 Vandesteene (Ed.) : 253, 293, 303, 330.
 Vandevenne-Coucke (Aug.) : 282, 284, 295, 330.
 Vandeweghe (A.) : 353.
 Vadorpe (L.) : 280.
 Van Duinen (Jozef) : 137.
 Van Duyse (P.) : 334.
 Van Eeckhout (Engel) : 190, 191, 210, 219, 280.
 Van Even (Edward) : 334.
 Van Glabeke (Arthur) : 31.
 Van Graefscheppe : 26, 27, 59, 67, 68, 120, 126.
 Van Graefscheppe (A.) : 51, 65, 88, 89, 125, 320.
 Van Graefscheppe (Henri) : 61.
 Van Graefscheppe (oud huis) : 69.
 Van Haecke (Lod.) : 232.
 Van Halmé (Carlos) : 21.
 Vanhoute (A.) : 302.
 Van Hecke (C.) : 31, 97, 109, 124, 125, 148.
 Vanhee-Dhaleweyn : 309, 310.
 Vanhee (Eug.) : 310.
 Vanhee-Vandaele : 310, 315.
 Van Iseghem (Charles) : 39.
 Van Iseghem (Jean) : 86.
 Van Neste (Leo) : 132, 137.
 Vanockerhout (Gust.) : 320.
 Van Oosterwyck (J., zoon) : 319.
 Van Rollegem (J.) : 76.
 Van Severe (J.) : 334.
 Van Slype-Janus (A.) : 355, 357.
 Vansteenkiste-Ghyssaert (Robert) : 167.
 Van Stockeren (P.) : 128.
 Van Torre (Pierre) : 135.
 Van Vlaenderen (Ed.) : 56.
 Van Vreckon : 32.
 Van Wambeke (Lambert) : 55.
 Van Welden-De Backer : 342.
 Van Welden-De Backer (Wed.) : 342.
 Van Welden-Gaulin : 335, 342, 348.
 Van Zype (Gustave) : 27.
 Verbeeck (Joseph) : 23, 51, 76.
 Verbeke : 61, 280.
 Verbeke (C.) : 318.
 Verbeke (E.H.) : 335, 336, 348.
 Verbeke-Loys : 77, 86, 128.
 Verbeke-Loys (Wed.) : 128.
 Verbeke (Maurice) : 253, 298.
 Verdeyen (G.) : 44.
 Verfaillie (Joseph) : 366.
 Vergote (F.) : 286.
 Verhaeren (Emile) : 71, 108.
 Verhelst (R.) : 48.
 Verheydt (G.) : 72.
 Vermaut-Grafmeyer : 261, 301, 304, 305.
 Vermaut (Jules) : 249, 261, 274, 280, 284, 301, 306, 307, 330, 333, 343, 349.
 Vermeersch-Desmet (P.) : 325, 326.
 Vermeirsch (T.) : 39, 50.
 Vermeirsch (Wed. & kinders) : 39.
 Vermeirsch (zusters) : 39, 43, 86.
 Verreyde (M.) : 320.

Verriest (Adolf) : 270.
Verriest (Hugo) : 288, 324.
Verstraete (F., E.H.) : 336.
Verteneuil (V.) : 207, 208, 238.
Vervenne-Missaut : 342.
Vierset (Auguste) : 27.
Vion (Henri) : 177, 361, 386.
Vion (H., Wed.) : 361.
Vion (P.) : 177.
Vion (P. & zonen) : 177.
Vogels (Louis) : 139.
Van Wimen : 360.
Vramont (H.) : 258, 329.

Wahlen (A.) : 41.
Wahlen-Fierlants : 42.
Walgrave (Aloys) : 132.
Waller (Max) : 71, 108.
Walther : 154.
Welvaert (G.) : 171.
Willems (Eugène) : 230.
Willems (Raphaëlle) : 27.
Willems (Victor, E.H.) : 183.
Woutermaertens (Louis) : 252, 278.

Zeevogel : 139.

2. Plaatsen

Aalst : 229.
Antwerpen : 61, 64, 99, 107, 130, 316.
Ardooie : 279.
Averbode : 142.

Blankenberge : 17, 18, 20, 44, 45, 54,
55, 70, 74, 83, 92, 96-124, 129, 130,
131, 137, 138, 140, 143, 145, 332,
333, 351, 352, 357, 360, 361, 369,
372.

Brugge : 24, 70, 77, 86, 96, 97, 106,
109, 114, 116, 117, 119, 120, 122,
123, 124, 125, 126, 127, 128, 130,
140, 141, 148, 149, 155, 163, 170, 171,
176, 177, 243, 282, 305, 317, 325,
329, 360, 367.

Brussel : 18, 26, 32, 33, 35, 43, 47, 59,
62, 66, 72, 80, 81, 83, 87, 88, 98, 100,
102, 103, 106, 108, 112, 118, 129,
131, 136, 139, 182, 207, 249, 302,
346, 352, 353, 355, 356, 357, 362.
Bruxelles : v. Brussel.

Comines : v. Komen.

Deerlijk : 240-242, 283, 301.
De Haan : 34, 100, 121, 129, 130, 138,
143, 145.
De Panne : 45, 100, 350-356, 357, 363,
372, 387.

Diksmuide : 55, 58, 88, 91, 174-185,
361, 366, 367, 368, 369, 375, 386, 387.
Dottenijs : 242, 243.
Dottignies, v. Dottenijs.
Duinbergen : 129, 133, 134, 145.

Eernegem : 17.
Elsene : v. Ixelles.

Gent : 46, 55, 56, 61, 70, 90, 91, 108,
145, 156, 167, 227, 242, 253, 298,
307, 308, 313, 316, 321, 322, 330,
338, 348, 351, 353.
Gottem : 347.
Groenendijk : 354, 356-357, 361.

Harelbeke : 244-245, 253, 296, 302.
Heist : 45, 54, 74, 83, 100, 105, 106,
121, 123, 129-137, 138, 145, 146,
360.
Heist-op-den-Berg : 200.
Heule : 246-247.

Ieper : 176, 180, 190-226, 227, 228,
229, 235, 238, 239, 284, 290, 309,
312, 364, 379.
Ingelmunster : 333.
Ixelles : 82, 357, 375.
Izegem : 276, 279, 280, 282.

- Kemmel : 237, 284,
- Knokke : 100, 121, 129, 131, 133, 134,
135, 137-141, 146.
- Koekelare : 186.
- Koksijde : 100, 354, 356, 357, 361, 372.
- Köln : 106.
- Komen : 227.
- Kortemark : 186.
- Kortrijk : 154, 240, 242, 245, 247-307,
329, 330, 333, 343, 349.
- Laken : 66.
- La Louvière : 105.
- Lebbeke : 44.
- Liège : 57.
- Lille : 354.
- Lo : 168, 187-188, 382.
- Lombardzijde : 18, 361.
- Mariakerke : 18, 45, 121.
- Menen : 156, 217, 235, 284, 302, 305,
308-315.
- Mesen : 228, 235.
- Meulebeke : 331, 335, 348.
- Middelkerke : 18-20, 45, 83, 92, 95,
100, 105, 106, 121.
- Moeskron : 315-322.
- Mouscron : v. Moeskroen.
- Nieuwpoort : 18, 34, 45, 54, 58, 100,
105, 106, 121, 130, 179, 181, 352,
354, 357, 358-371, 372, 375, 386,
387.
- Oedelem : 233.
- Oostduinkerke : 100, 121, 354, 357,
361, 372.
- Oostende : 17, 18, 20-92, 93, 94, 105,
106, 111, 114, 119, 120, 123, 125,
126, 129, 131, 136, 137, 178, 194,
320, 353, 360, 361, 363, 364, 373,
374.
- Oudenaarde : 290, 342, 348, 370.
- Oudenburg : 90.
- Paris : 79.
- Poperinge : 228-232, 235, 239.
- Roesbrugge-Haringe : 232-233, 239.
- Roeselare : 148, 168, 288, 291, 333,
343, 344, 348, 349.
- Ronse : 229.
- Roubaix : 318.
- Schiedam : 115.
- Sint-Andries : 142.
- Sint-Idesbald : 354, 372.
- Sint-Joost-ten-Node : 208.
- Sint-Michiels : 142.
- Sint-Niklaas : 227.
- Spa : 92.
- Tielt : 290, 331-346, 348, 349.
- Torhout : 147-173, 331.
- Tournai : 63, 305.
- Turnhout : 305.
- Uitkerke : 143.
- Veurne : 55, 58, 88, 91, 179, 187, 220,
350, 354, 358, 367, 372-385, 386.
- Vinderhoute : 167.
- Wakken : 346-347.
- Waregem : 284, 322-328.
- Watou : 233.
- Wenduine : 100, 121, 129, 143, 145.
- Wervik : 234-235, 239.
- Westende : 92-93, 95, 100, 121.
- Wevelgem : 279, 328.
- Wien : 360.
- Wijtschate : 197, 228, 234, 235-237,
239.
- Wulpen : 383.
- Zeebrugge : 143-144.
- Zomergem : 325.

3. Zaken

- Agence immobilière Duval (Oostende) : 53.
Agence International de Publicité (Oostende) : 74.
Agence nouvelle du littoral (Oostende) : 45, 46, 55.
Alliance libérale (Ieper) : 209.
Associations agricoles belges : 131.
- Bende van Pollet : 231.
Bond der Leerlingen en oud- Leerlingen der stadsmeisjesscholen (Oostende) : 57.
Bond Moyson (Torhout) : 155.
Brugse Naamloze vennootschap voor Drukwerk en Publiciteit (Brugge) : 128, 384.
- Catholiques-politiques : 228.
Cercle Ouvrier (Moeskroen) : 320.
Christen Democraten : 143.
Christene Volkspartij (Kortrijk) : 297.
Christen Vlaams Verbond (Torhout) : 155, 166.
Comité officiel des fêtes de la commune (Middelkerke) : 18.
Comité officiel des fêtes et de la Régie des Propriétés (De Panne) : 353.
Congrès Théologique et Spiritueux : 258.
La Constitution : v. Grondwet.
Coöperatieve (Oostende) : 56.
Coöperatieve „Ons Brood” (Torhout) : 166.
- Davidfonds (Torhout) : 166.
Dode Hand : 120.
Duivenliefhebberij : 240.
- Evangelisatie-drukkerij (Brussel) : 249.
- Fédération libérale (Kortrijk) : 253.
Fédération de l'Œuvre des Forains : 302.
Fédération socialiste (Komen) : 227.
- Fédération socialiste (Moeskroen) : 321
Foorleven : 302.
- Geitenbond : 149.
La Générale (drukk., Oostende) : 52.
Gilde van Ambachten ... (Kortrijk) : 271.
Gilde van Hofbouw en Bieënteelt (Torhout) : 167.
Grondwet : 136, 196, 197, 208, 211, 213, 215, 229, 248, 308.
Grote Handelsdrukkerij (Oostende) : 67, 120, 125.
- Herbergiersbond (Ieper) : 198.
Hopverbond : 229.
- Intendant : 264.
- Koophandelskamer (Kortrijk) : 249, 250.
Kring der Liberale Burgers en Arbeiders (Veurne) : 375.
- Landbouwcomicen : 150, 181, 332.
Liberaal Congres : 286, 287.
Liberale associatie (Blankenberge) : 117, 330.
Liberale associatie (Heist) : 136.
Liberale associatie (Ieper) : 201, 211.
Liberale associatie (Kortrijk) : 252, 254, 260, 330.
Liberale associatie (Oostende) : 59.
Liberale associatie (Tielt) : 337.
Liberale drukpers (Gent) : 306.
Liberale jonge wacht (Oostende) : 43.
Liberale Vereniging (Nieuwpoort) : 363.
Libéralisme constitutionnel : 216.
- Het Nieuwe Agentschap (Oostende) : 36.
- Office international de publicité (Brussel) : 72.

- La publicité centrale (Drukk., Oostende) : 76.
 La Publicité Commerciale (Drukk., Brussel) : 207.
- Samenwerkende maatschappijen : 97.
 Samenwerkende Maatschappij Spaarzaamheid (Oostende) : 74.
 Samenwerkende Volksdrukkerij (Gent) 90, 91, 306, 307, 321, 322.
 Sint-Pieters (Drukk., Heule) : 246, 247.
 Socialistische Federatie (Kortrijk) : 280, 281.
 Socialistische Oostendse federatie : 55, 56.
 Socialistische propagandaclub : 156.
 Société Coopérative Economie (Oostende) : 74.
 Société Coopérative des Propriétaires (Knokke) : 141.
 Société du Trotting Club Belge : 299.
 Sociétés coopératives : 97.
 Spiritisch : 72.
 Syndicat des propriétaires réunis : 299.
 Syndikaten der beenhouwers, schoenmakers, metaalbewerkers (Torhout) : 155.
- Union libérale (Oostende) : 23.
 Uytkerke Voorwaarts (maatschappij) : 143.
- Van Neste Genootschap (Oostende) : 47.
 Vee- en Geitenweeke syndikaten (Ieper) 220.
 Veekweeke syndikaten (Diksmuide, Veurne) : 220.
 Verenigde Tuinbouwers (Torhout) : 167.
 De Verenigde Vrijgezinden van Torhout : 148.
 Vereniging Vlasnijverheid en de landbouw (Kortrijk) : 301.
 Vlaamse Landbouwers (Tielt) : 331, 332.
 Volksdrukkerij (Menen) : 235.
 Vrije Christene Volkspartij (arr. Kortrijk-Gent) : 242.
 Vrije Democratische Federatie van Vakbonden (Tielt) : 345.
 Vrije Vlaamsche Christene Volkspartij (Tielt, Roeselare) : 344.
 Vrijzinnige burgers (Blankenberge) : 110.
- De Waarheid (Drukk., Kortrijk) : 283.
 De Ware Vlamingen (Veurne) : 383
 Werkmanspensioen : 184.
 West-Vlaamse Bond (Menen) : 312.
 Weverssyndikaat (Torhout) : 155.
 Willemsfonds (Nieuwpoort) : 370.

4. Nieuwsbladen (1)

- Aan de arme menschen van Blankenberghe (Blankenberge. K, 1903) : 126.
 Aan de bedienden en werklieden van de stad (Blankenberge. K, 1903) : 126.
 Aan de Bevolking van Blankenberghe (Blankenberge. K, 1912) : 128.
- Aan de herbergiers (Blankenberge. K, 1903) : 126.
 Aan de Kiezers (Nieuwpoort. K, 1906) 371.
 Aan de liberalen van Blankenberghe (Blankenberge. K, 1903) : 125.
 Aan de paljas Konkelberghe (Blankenberge. K, 1895) : 124.

(1) De Kiesbladen en andere Pamfletten zijn aangegeven door de letters K en P. Duidelijkheidshalve zijn hierbij de data en plaatsen van verschijnen gevoegd, alsook bij die kranten waar verwarring mogelijk is.

- Aan het kiezerskorps van Blankenberghe (Blankenberghe. K, 1903) : 126.
- De Aankondiger van Nieuport (Nieuwpoort) : 358.
- De Aankondiger van Nieuport en het Arrondissement Veurne (Nieuwpoort 358.
- Aankondigingen van Veurne en het arrondissement (Veurne) : 372-373.
- Het Aankondigingsblad (Eernegem) : 17.
- Aankondigingsblad (Torhout) : 147.
- Aan mijn achtbare Medeburgers (Torhout. K, 1911) : 170.
- Aanvallen tegen M. Or. Van Mullem (Blankenberghe. K, 1903) : 125.
- L'Abeille (Kortrijk) : 247-248.
- L'Abeille (Oostende) : 20-21.
- Advertentieblad (Torhout) : 147-148, 151, 168, 172.
- Advertentie-Blad van Meulebeke (Meulebeke) : 331.
- Advertentie-Blad van Veurne (Veurne 186, 373, 375-378, 386.
- Advertentie-Blad van Veurne en van geheel het arrondissement (Veurne): 373, 375-378, 386.
- Affiches, Annonces et avis divers de Courtrai (Kortrijk) : 248, 262-265.
- Afschaffing der katholieke scholen (Blankenberghe. K, 1903) : 126.
- A la population de l'arrondissement d'Oostende (Oostende. K, 1894) : 87.
- Algemeen overzicht. Oplossing der vraag : Waar moet de statie van Knocke komen? (Knokke. P, 1907) : 141.
- Allemands Voordeel (Ieper. K, 1910) : 226.
- Een Allerlaatste Woord! (Kortrijk. K, 1907) : 306.
- L'Alliance (Oostende) : 21, 43-44.
- L'Alliance - Organe anticlérical (Oostende. K, 1900) : 88.
- L'ami du Commerce et de la Librairie (Ieper) : 190, 215-216, 238.
- L'Ami du progrès (Oostende) : 21.
- L'Ami du Voyageur (Kortrijk) : 248.
- Annonce d'Oostende (Oostende) : 21-23 34.
- L'Annonce d'Ypres et de l'Arrondissement (Ieper) : 190-191.
- Annoncenblad van Rousbrugge (Rousbrugge-Haringe) : 232.
- Annoncenblad van Waereghem (Waregem) : 322-323.
- Annoncenblad van Yperen (Ieper) : 190, 239.
- Antwoord aan de Toekomst (Blankenberghe. K, 1903) : 126.
- De Arbeider (Kortrijk. K, 1912) : 307.
- L'Arc-à-main d'Acier (Kortrijk) : 248.
- Arrondissement Brugge (Blankenberghe. K, 1904) : 127.
- L'Avenir (Ieper) : 191.
- L'Avenir (Moeskroen. K, 1910) : 322.
- L'avenir de Courtrai et de l'arrondissement (Kortrijk) : 248, 252-253, 254, 330.
- L'Avenir de la Brasserie (Blankenberghe) : 96.
- L'Avenir d'Oostende (Oostende) : 24.
- L'Avenir d'Oostende et des plages belges (Oostende) : 24.
- L'Avenir d'Oostende et le touriste (Oostende) : 25, 78.
- Baders! (Blankenberghe. K, 1903) : 125.
- De bekendmaker (Oostende) : 25.
- Beloften! Beloften! (Blankenberghe. K, 1903) : 125.
- De Bessem (Blankenberghe. K, 1907) : 127.
- Bewoners der Bakkerstraat (Blankenberghe. K, 1903) : 125.
- Le Bien Public (Gent) : 301.
- Bijvoegsel De Duinengalm (Oostende. K, 1876) : 86.
- De Blankenbergenaar (Blankenberghe) : 97, 145.
- Blankenbergenaars, Beenhouwers, Groenseliërs ..., leest en oordeelt (Blankenberghe. K, 1903) : 125.
- Blankenberghenaars (Blankenberghe. K, 1903) : 126.

- Blankenberghe-Spectacles (Blankenberghe) : 98.
- Blankenbergsche Kiesgazet (Blankenberghe. K, 1895) : 124.
- De Blauwvoet (Torhout. K, 1904) : 170.
- De Bode der Stad en Haven van Nieuwpoort (Nieuwpoort) : 358-359, 386.
- Het Boekske der Vlaemsche Landbouwers (Tielt) : 331-333, 337, 348.
- De boerenzoon (Oostende. K, 1895) : 87.
- Eene bom uit Frankrijk (Oostende. K, 1906) : 90.
- Le Bon Combat (Ieper. K, 1910) : 226.
- Le Bon Combat (Ieper. K, 1912) : 226.
- La Bonne Parole (Ieper. K, 1910) : 226.
- La Bonne Parole (Ieper. K, 1912) : 226.
- De Boterkooper van Dixmuide (Diksmuide) : 174-175, 178, 189.
- Het boterkuipe (Diksmuide) : 175-177.
- 'T Boterkuipe (Diksmuide) : 175-177, 178, 189.
- De Botervliege (Torhout. K, 1878) : 170.
- De Bouwnijverheid (Blankenberghe) : 98-99.
- De Briefdrager (Kortrijk) : 248-249.
- Brief van Carbon (Oostende. K, 1884) : 86.
- Broodrovers en broodgevers (Blankenberghe. K, 1903) : 126.
- Brugge aan zee (Zeebrugge) : 143.
- Het Brugsch Handelsblad (Brugge) : 165.
- Bruyn de Beer, Tybaert de Kater en Rynaert de Vos op zoek naar den Candidaat van 't Slokkershuis (Blankenberghe. K, 1907) : 127.
- Buitenlieden! (Oostende. K, 1906) : 90.
- Bulletijn der algemene werkstaking der Oostendse federatie (Oostende, P, 1913) : 92.
- Bulletin de la Chambre de Commerce de Courtrai-Roulers (Kortrijk) : 249.
- Bulletin de l'alimentation (Heist) : 129, 136.
- Bulletin mensuel de la chambre de commerce de l'arrondissement d'Oostende (Oostende) : 25.
- Bulletin mensuel de la Société d'Horticulture de l'Arrondissement (Ieper) : 192.
- Bulletin mensuel de l'association commerciale, maritime, industrielle & agricole de l'arrondissement d'Oostende, fondée en 1880 (Oostende) : 25.
- Bulletin mensuel de l'association commerciale, maritime, industrielle & agricole d'Oostende. Chambre de Commerce (Oostende) : 25.
- Bulletin mensuel de l'association commerciale, maritime, industrielle & agricole d'Oostende fondée en 1880 (Oostende) : 25.
- Burgersbelang (Ieper) : 192.
- Burgers, werklieden en neringdoeners van Blankenberghe (Blankenberghe. K, 1903) : 126.
- Buyl de kamerclown (Oostende. K, 1904) : 89.
- La Capitale (Oostende) : 25-26.
- Le Carillon (Oostende) : 26-27, 94.
- Carnaval (Blankenberghe. K, 1907) : 128.
- De Christene School (Waregem) : 323.
- Christen Vlaanderen (Brugge) : 155.
- La Chronique (Kortrijk) : 250-251.
- La Chronique (Oostende) : 27-28.
- La Chronique de Courtrai (Kortrijk) : 250-251, 258.
- La Chronique de la Semaine (Kortrijk) : 250-251.
- Chronique Meninoise (Menen) : 308, 311.
- Cijfers tegen cijfers (Blankenberghe, K, 1903) : 126.
- Le Clairon (Komen) : 227.
- Le Clairon (Moeskroen. K, 1910) : 322.
- Le Combat : 23.
- La Commune d'Ypres (Ieper) : 192-193.
- Comptoir universel de marchandises et liquidations (Heist) : 130.

- La Constitution (Kortrijk) : 23, 248, 252-253, 330.
- Convoyeur (Kortrijk) : 252.
- La côte belge Middelkerke-bains (Middelkerke) : 18, 19.
- Couckelaere-Noene (Koekelare) : 186, 189.
- Les coulisses Ostendaises (Oostende) : 28.
- Courage (Blanckenberge. K, 1907) : 127.
- Courrier de Courtrai et de l'Arrondissement (Kortrijk) : 254-255, 279, 301.
- Courrier de la Lys (Kortrijk) : 204, 211, 256-258, 260, 293, 329.
- Le Courrier des Bains (Oostende) : 30, 73.
- Le Courrier des étrangers d'Ostende et du Littoral Belge (Oostende) : 30-31.
- Courrier de St. Quentin : 23.
- Le Courrier des ventes (Oostende) : 31-32.
- Le Courrier d'Ostende (Oostende, 1886) : 31.
- Le Courrier d'Ostende (Oostende, 1818) : 31, 36-39.
- Le Courrier du Littoral (Blanckenberge) : 99.
- Le Courrier d'Ypres (Ieper) : 193-194, 239.
- Courrier maritime (Oostende) : 28-29, 94.
- Courrier Populaire de Mouscron et du Canton (Moeskroen) : 315-316.
- Courtrai-Sports (Kortrijk) : 259.
- Crédit général Ostendais (Oostende) : 32.
- Le cri d'Ostende (Oostende) : 32-33.
- Dagblad van Kortrijk en deszelfs arrondissement (Kortrijk) : 259.
- De Dageraad (Roeselare) : 279, 280.
- La dépêche du soir (Oostende) : 33.
- Dit is 't Nieuwsblad van Yper en Ommelands (Ieper) : 205-206, 225.
- De Dixmudenaar (Diksmuide) : 178, 183-185, 189.
- Doodsbrief van Hane (Oostende. K, 1876) : 86.
- De Dorpsbode van Rousbrugge (Roesbrugge-Haringe) : 232-233.
- Le Dottignien (Dottenijs) : 242-243.
- Le Dottignien Catholique (Dottenijs) : 242-243.
- De Drake (Ieper) : 194.
- Driesje de Nyper (Oostende. K, 1876) : 86.
- De Duinengalm (Oostende) : 33-34, 94.
- De Duivenbode (Deerlijk) : 240-241.
- Echo Constitutionnel ou Journal d'Ypres (Ieper) : 194, 198.
- L'Echo de Courtrai (Kortrijk) : 256-258, 260, 286.
- L'Echo de Courtrai et de l'arrondissement (Kortrijk) : 256-258.
- L'Echo de Courtrai. Petites Affiches (Kortrijk) : 256-258.
- L'Echo de Knocke (Knokke) : 137-138.
- L'Echo de Mouscron (Moeskroen) : 316.
- L'Echo de Mouscron et du Canton (Moeskroen) : 317.
- L'Echo de la Panne (De Panne, 1903) : 351, 387.
- L'Echo de la Panne - De Pannegalm (De Panne, 1910) : 351-352, 355, 387.
- Echo de la Plage (Blanckenberge, Heist, Nieuwpoort, Oostende) : 34, 100, 130, 360.
- L'Echo des Dunes (Blanckenberge) : 99-100.
- L'Echo des Dunes (De Panne) : 350-351, 387.
- L'Echo des Plages (Blanckenberge, De Haan, De Panne, Heist, Knokke, Koksijde, Middelkerke, Nieuwpoort, Wenduine, Westende) : 18, 92, 100-101, 129, 130, 138, 143, 352, 357, 360.
- L'Echo des Plages (Heist, 1893) : 130.
- L'Echo des Plages (Oostende) : 35.
- Echo d'Ostende (Oostende) : 21-23, 34, 51, 94.

- L'Echo du Littoral (Blankenberge, De Haan, Duinbergen, Heist, Knokke, Oostende, Wenduine) : 34, 100, 129, 130, 138, 143.
- L'Echo d'Ypres (Ieper) : 194, 215-216.
- L'Echo d'Ypres - Commerce; Librairie (Ieper) : 215.
- Echos de la Panne (De Panne) : 352-353, 387.
- Les Echos des Plages et des villes d'eaux (Oostende) : 35.
- L'Echo théâtral (Blankenberge) : 102-103.
- L'Eclaireur (Komen) : 227.
- L'Economiste Rural (Heist) : 131.
- De Eendracht (Menen) : 309.
- De Eendracht. Orgaan der gematigde liberalen der kiesomschrijvingen Veurne, Diksmuide, Oostende (Oostende. K, 1900) : 88.
- Een te meer (Kortrijk) : 260.
- Eerlijkheid en volksmin... (Blankenberge. K, 1895) : 124.
- Het Eigenaarsgazetje voor Brugge, Yperen, Veurne en de kust (Ieper, Oostende, Veurne) : 35-36, 55, 194, 373.
- Eigen Heerd, Goud Weerd (Blankenberge. K, 1906) : 127.
- L'Electeur (Kortrijk) : 260.
- Een ellendig Kiesmanoeuvre der Socialisten (Kortrijk. K, 1910) : 306.
- L'Estacade (Blankenberge) : 103.
- De Fakkelt (Kortrijk. K, 1910) : 307.
- Feuille d'affiches, Annonces et avis divers de Courtrai (Kortrijk) : 260, 262-265, 329.
- Feuille d'Affiches, d'Annonces et d'avis divers d'Ypres (Ieper) : 195, 238.
- Feuille d'annonce (Oostende) : 31, 36-39, 52, 94.
- Feuille d'Annonces (Kortrijk) : 260-261.
- Feuille d'Annonces de Courtrai (Kortrijk) : 260-261.
- Feuille d'Annonces du Journal de Courtrai (Kortrijk) : 260-261, 300.
- Feuille de Courtrai (Kortrijk) : 261, 262-265, 329.
- Feuille d'Oostende (Oostende) : 36-39, 94.
- Feuille périodique de Courtrai (Kortrijk) : 248, 260, 261, 262-265, 280, 329.
- Le Flambeau (Kortrijk) : 265.
- Le Flambeau (Moeskroen. K, 1910) : 322.
- La Flandre (Oostende) : 39-40.
- La Flandre Artiste (Kortrijk) : 266.
- La Flandre maritime (Oostende) : 40-41.
- Les Flandres (Ieper) : 195.
- De Flikkerman (Torhout) : 148, 173.
- Le Fouet (Menen) : 309.
- De Fourchette (Blankenberge. K, 1907) : 127.
- La Frontière (Moeskroen) : 243, 317, 319-320.
- Le Furnois (Veurne) : 373.
- M. Gaston Goetghebeur (Blankenberge. K, 1903) : 125.
- De Gazet (Oostende) : 41, 58-59.
- De Gazet van Groeninghe (Kortrijk) : 266.
- De Gazet van Oostende en omliggende (Oostende) : 42.
- La Gazette de Bruges (Brugge) : 262, 329.
- Gazette de Heyst (Heist) : 131.
- Gazette de Mouscron et du Canton (Moeskroen) : 317-318.
- La Gazette du Littoral Belge (Blankenberge) : 104.
- La Gazette rose d'Oostende (Oostende) : 42-43.
- De Gazette van Blankenberghe (Blankenberge) : 104, 109-110.
- Gazette van Dixmude en van het Arrondissement (Diksmuide) : 175-177, 178, 189.
- Gazette van Kortrijk (Kortrijk, 1876) : 269-270, 330.
- Gazette van Kortrijk (Kortrijk, 1814) : 262, 264, 267-269, 305, 329.

- Gazette van Nieuport en van het Kanton (Nieuwpoort) : 360-361, 364, 365, 386, 387.
- Gazette van Thielt (Tielt) : 332, 333, 334-336.
- Gazette van Thourout (Torhout, 1853?) : 148-149, 163, 172.
- Gazette van Thourout (Torhout, 1862) : 148, 151-154, 166.
- Gazette van Veurne (Veurne) : 374.
- Gazette van Waereghem (Waregem) : 323, 326-327.
- Gazette van Yperen en van het Arrondissement (Ieper) : 195-196, 197.
- Geachte kiezers en medeburgers (Blankenberge. K, 1895) : 125.
- Geen katten in zakken meer (Oostende. K, 1884) : 86.
- De Geitenboer (Torhout) : 149-150, 166, 173.
- Gemeente Blankenberghe (Blankenberge. K, 1895) : 125.
- Gemeentekiezing van 18 oktober 1903 (Blankenberge. K, 1903) : 126.
- Gemeentekiezing van 20 October 1907. Onze Kandidaten (Blankenberge. K, 1907) : 128.
- Gemeenteverkiezing van 24 februari. Een Grap (Blankenberge. K, 1907) : 128.
- De Genadeslag (Blankenberge. K, 1907) : 127.
- De Geus - Le Geux (Oostende) : 21, 43-44.
- Gildeblad der Ambachten, Neringen en Nijverheden van Kortrijk (Kortrijk) : 271.
- Le Gloseur (Ieper) : 197.
- Het Goede Woord (Ieper. K, 1910) : 226.
- Het Goede Woord (Ieper. K, 1912) : 226.
- Het Goede Woord (Tielt. K, 1912) : 346.
- Good News (Oostende) : 44, 95.
- Le Gouvernail (Oostende. K, 1857) : 86.
- Un grain de bon sens ostendais (Oostende. K, 1884) : 86.
- Le grand journal des trépassés. Organe éphémère des macabés. Echos funèbres (Oostende, K. 1902) : 88.
- Grand Pavillon du Pier de Blankenberghe (Blankenberge) : 104.
- Grand Théâtre Delaux (Blankenberge) : 105.
- De Grensgalm (Ieper, Mesen, Poperinge, Wervik, Wijtschate) : 197, 228, 234, 235-236.
- Het Groeningenveld (Kortrijk) : 271-272, 330.
- De groote lijnstok (Oostende. K, 1910) : 90.
- De groote slag (Oostende. K, 1910) : 90.
- De Grote Slag (Kortrijk. K, 1912) : 307
- Le Guide des Baigneurs du Littoral Belge (Blankenberge, De Panne, Heist, Mariakerke, Middelkerke, Nieuwpoort, Oostende) : 18, 44-45, 105, 131, 353, 361.
- Le Guide des étrangers à Blankenberghe et Heyst (Blankenberge, Heist) : 105, 131.
- Le Guide du Baigneur (Blankenberge, Heist, Middelkerke, Nieuwpoort, Oostende) : 18, 44, 105-106, 131, 145, 361.
- Guide immobilier des plages belges (Oostende) : 45-46.
- Le guide immobilier d'Ostende (Oostende) : 45-46, 57.
- Le guide immobilier d'Ostende et du littoral belge (Oostende) : 45-46.
- De Gulden Spore (Kortrijk) : 272-274, 330.
- Hamerslagen (Oostende. K, 1907) : 90.
- Hand aan hand (Oostende. K, 1906) : 89.
- De Handboog (Wervik) : 234.
- De Handboogschutter (Kortrijk) : 274-275.
- Hand in Hand (Veurne. K, 1912) : 385.
- Heer Cibben (Ieper) : 197.
- De Heistenaar (Heist) : 132, 145.
- De Herbergier (Ieper) : 198.

- Herbergiers! (Blankenberge. K, 1903): 125, 126.
- Herbergiers en kleine restauratiehouders (Blankenberge. K, 1903) : 126.
- Herbergiers vereenigt U! (Blankenberge. K, 1903) : 127.
- Heren kiezers (Blankenberge. K, 1903) 125.
- De Heulsche Bode (Heule) : 246.
- Heyst-Attractions (Heist, s.d.) : 132-133.
- Heyst-Attractions (Heist, 1908) : 133, 136.
- Heyst-Plages (Duinbergen, Heist, Knokke) : 129, 134-135, 138.
- Heyst-sur-Mer (Heist, Knokke) : 135, 138.
- Hoop op Zege (Veurne. K, 1912) : 385.
- De Hoop van België (Kortrijk) : 275.
- De Hopboer (Poperinge) : 229.
- Het Hoppeblad (Poperinge) : 229.
- Het Houtland (Eernegem) : 17.
- Het Huisgezin (Torhout) : 158.
- De Hulponderwijzer (Kortrijk) : 275-276.
- De „Hulp“-Onderwijzer (Kortrijk) : 275-276.
- Hunne daden en hunne wenken (Oostende. K, 1906) : 89.
- Hunne Verdraagzaamheid (Blankenberge. K, 1907) : 127.
- Ik ben hier! (Nieuwpoort. K, 1906) : 371.
- L'Indicateur (Kortrijk) : 276-277.
- Indicateur Ostendais (Oostende) : 46.
- L'Information (Oostende) : 46, 47.
- Les intérêts d'Ostende et les élections du 18 octobre 1903 (Oostende. K, 1903) : 89.
- Het Isegemsche Volk (Izegem) : 279, 280.
- Jan klopt-er-op (Nieuwpoort. K, 1906) 371.
- Jan klopt er op. Oostends kiezersblad (Oostende. K, 1884) : 86.
- Jan klopt er op (Oostende. K, 1892): 87.
- Jan Klopterop. Journal électoral indépendant. Onpartijdig kiesblad (Oostende. K, 1899) : 88.
- Jan Recht-uit (Oostende. K, 1904) : 89.
- Jong Leven (Oostende) : 47.
- Journal d'annonces de Wervicq (Wervik) : 234-235.
- Journal d'Annonces Notariales de l'arrondissement de Courtrai. Weekblad van notariële aankondigingen van het arrondissement Kortrijk (Kortrijk) : 277, 278.
- Journal de Blankenberghe (Blankenberge) : 107.
- Journal de Courtrai (Kortrijk) : 277, 299-301, 330.
- Journal de Heyst (Heist) : 135-136, 145
- Journal de la Lys (Brugge) : 262, 329.
- Journal de la Mer (Blankenberge) : 107-108, 110, 117, 118.
- Journal de la Mer. Blankenberghe et ses hôtes (Blankenberge) : 107.
- Journal de la Panne (De Panne) : 353-354, 387.
- Journal de la Plage (Groenendijk, Lombardzijde, Nieuwpoort, Oostduinkerke) : 18, 357, 361-362, 372, 387.
- Journal de Middelkerke (Middelkerke) 18, 19.
- Journal de Middelkerke-sur-mer (Middelkerke) : 18.
- Le Journal de Mouscron (Moeskroen, 1890) : 318-319.
- Journal de Mouscron (Moeskroen, 1902) : 243, 317, 319-320.
- Journal des Arts de Courtrai (Kortrijk) 277.
- Le Journal des cinémas ostendais (Oostende) : 47-48.
- Journal des Notaires de l'Arrondissement d'Ostende (Oostende) : 48.
- Journal d'Ostende (Oostende) : 48.
- Le journal d'Ostende (Oostende) : 48-49.
- Journal du département de la Lys (Brugge) : 262, 329.

- Journal du littoral (Oostende) : 48, 65.
 Journal du théâtre de Blankenberghe (Blankenberghe) : 108.
 Journal d'Ypres (Ieper, 1825) : 194, 198.
 Journal d'Ypres (Ieper, 1866) : 191, 198-200, 206, 239.
 Journal illustré de Coxyde-Plage (Groenendijk, Koksijde, Nieuwpoort, Oostduinkerke) : 356, 357, 361, 372.
 Journal Medico-Chirurgical (Moeskroen) : 318.
 Journal notarial d'annonces de l'arrondissement de Courtrai. Notariëel Weekblad van aenkondigingen van het arrondissement Kortrijk (Kortrijk) : 277, 278, 289.
 Journal politique du département de l'Escaut : 263.
 La Justice (Moeskroen. K, 1910) : 322.
- De Kampioen (Kortrijk. K, 1910) : 307.
 Kandidaat der Kathol. Partij (Blankenberghe. K, 1907) : 128.
 Kandidaat Van Mullem Alfons naar de natuur geschilderd door vriend en vijand, in zijn politiek leven (Blankenberghe. K, 1903) : 127.
 Het Kartel (Diksmuide. K, 1912) : 185.
 Het Kartel (Veurne. K, 1912) : 385.
 De Katholiek (Tielt. K, 1912) : 346.
 Katholieke Gazette van Thourout (Torhout) : 150, 151-154.
 Katholieken Boven! (Diksmuide. K, 1910) : 185.
 Katholieken Boven (Nieuwpoort. K, 1910) : 371.
 De Katholieke Standaard (Heule) : 247.
 Katholiek of Socialist (Diksmuide. K, 1912) : 185.
 Katholiek of Socialist (Veurne. K, 1912) : 385.
 Keizer Karel (Diksmuide. K, 1912) : 185.
 Keizer Karel (Veurne. K, 1912) : 385.
 Kerkelijke Wegwijzer (Kortrijk) : 278.
 Het Kerkklokje der parochie van St.-Andries (St.-Andries) : 142.
- De Ketel (Blankenberghe. K, 1907) : 127.
 Het kiesreisje naar Leffinghe (Oostende). K, 1894) : 87.
 De kiesstrijd (Oostende. K, 1910) : 90.
 Kiezers! (Blankenberghe. K, 1903) : 125.
 Kiezers van Blankenberghe (Blankenberghe. K, 1903) : 126.
 Kiezers, wij komen er aan! (Blankenberghe. K, 1907) : 127.
 Kiezer zijn (Oostende. K, 1910) : 90.
 De Kiezing (Blankenberghe, K, 1903) : 126.
 De kiezing. Orgaan der Oostendse afdeling der Belgische Werkliedenpartij (Oostende. K, 1907) : 90.
 Kijk Uit (Oostende) : 49.
 Kijkuit voor de verstandige lieden (Nieuwpoort. K, 1906) : 371.
 De Klaren (Kortrijk. K, 1910) : 307.
 Klerikale kandidaten (Blankenberghe. K, 1903) : 125.
 Klik-klak (Oostende. K, 1907) : 90.
 Klitse-Kletse (Oostende. K, 1910) : 90.
 Klits-Klets! (Nieuwpoort. K, 1906) : 371.
 Klits-Klets (Veurne) : 374
 De Klok (Kortrijk. K, 1910) : 307.
 Klop! Klop! (Oostende. K, 1906) : 90.
 De Klopper (Kortrijk. K, 1912) : 307.
 De Klopper voor God en Vaderland (Nieuwpoort. K, 1906) : 371.
 Le Knockenaar (Knokke) : 138-139, 146.
 De komeet van Halléy (Oostende. K, 1910) : 90.
 Kop af! Kop aan! (Oostende. K, 1910) : 90.
 Kortrijk Boven! (Kortrijk. K, 1907) : 306.
 Kortryksch Annoncenblad (Kortrijk) : 279.
 Het Kortrijksche Volk (Kortrijk) : 279-280, 330.
 Kortrijksch Nieuws-Blad (Kortrijk) : 262-265, 280, 329.
 Kortrijkse Bode (Kortrijk) : 254-255, 279.
 Kortrijk-Vooruit (Kortrijk) : 280, 330.

- De Kortrijkzaan (Kortrijk) : 281-282, 330.
- De Kouter (Kortrijk) : 282-283.
- De Kristen Demokraat (Kortrijk) : 283, 330.
- De Kunstbode (Ieper) : 200.
- Kurliste (Oostende) : 49, 95.
- Kursaal programme (Blankenberge) : 109.
- De Kust-Bode (Oostende, 1855) : 49-50.
- De Kustbode (Oostende, 1901) : 50-51.
- De Kustbode - bijzonder nummer (Oostende, K, 1903) : 89.
- De laatste geuzenpijlen. Uitkooprij, leugens bedrog! (Blankenberge. K, 1903) : 126.
- Laatste Nagels met koppen (Blankenberge. K, 1907) : 128.
- Een laatste woord (Nieuwpoort. K, 1906) : 371.
- Een laatste woord aan de baders (Blankenberge. K, 1895) : 125.
- Een Laatste woord aan de Kiezer (Veurne. K, 1912) : 385.
- Een laatste woord aan de kiezers (Oostende. K, 1906) : 89.
- Het Lager Onderwijs (Ieper) : 200.
- Landbouwbijvoegsel (Ieper) : 206.
- De Landbouwgalm (Kortrijk) : 260, 283-284.
- De Landbouwgalm (Tielt) : 333.
- De Landbouwgalm - L'Echo Agricole (Kortrijk) : 260, 283-284.
- De Landman (Torhout) : 150.
- Leest en Oordeelt (Diksmuide. K, 1910) : 185.
- De Leiegalm van Kortrijk (Kortrijk) : 284.
- Leve de Leute (Oostende) : 51.
- Leve ons (Oostende. K, 1910) : 90.
- De Leyebode van Harelbeke en de omliggende Gemeenten (Harelbeke) 244.
- Liberaal weekblad (Blankenberge) : 109-110.
- Liberaal Weekblad van Blankenberghe (Blankenberge) : 104, 109-110.
- Le Libéral de Messines et des Campagnes (Mesen) : 228.
- Le Libéral des Campagnes (Mesen) : 228.
- Le Libéral du canton de Messines (Mesen) : 215, 228.
- Liberaal belastingen (Blankenberge. K, 1903) : 125.
- La Liberté (Moeskroen. K, 1910) : 322.
- Het Licht (Kortrijk. K, 1910) : 307.
- Het Licht (Oostende. K, 1904) : 89.
- Licht en vrijheid (Oostende. K, 1899) : 88.
- Lied der miscontente liberalen (Blankenberge. K, 1903) : 127.
- Ligue socialiste secret (Oostende. K, 1894) : 87.
- Liste officielle alphabétique des étrangers (Oostende) : 51-52.
- Liste officielle des étrangers (Oostende 51-52, 73.
- Le Littoral (Nieuwpoort) : 362-363, 387.
- Le Littoral (Oostende) : 36-39, 52.
- Littoral-Attractions (Oostende) : 52.
- Le Littoral Belge (Brussel) : 355.
- Le Littoral Belge (Oostende) : 52-53.
- Le Littoral Ouest (De Panne, Groenendijk, Koksijde, Nieuwpoort, Oostduinkerke, Sint-Idesbald) : 354-355, 357, 363, 372, 387.
- Een lollekenskandidaat!! (Blankenberge. K, 1903) : 127.
- Loquela (Kortrijk) : 285.
- De Luchtmare - La Nouvelle Aérienne (Wevelgem) : 328.
- La Lutte (Moeskroen) : 320.
- La Lutte - De Strijd (Ieper) : 201-202, 211, 217, 238.
- La Lys (Kortrijk) : 285-286.
- Maandschrift der Hofbouwmaatschappij van het Arrondissement Yper (Ieper) : 202.
- De macadam in de kamer (Oostende. K, 1904) : 89.

- Maerlandt (Tielt) : 333-334.
 De Mandelbode (Wakken) : 346.
 De Mandelduif (Ieper) : 202-203.
 Manifest der gematigde liberalen (Blankenberge. K, 1903) : 127.
 Manifest der Kandidaten van het Kartel (Kortrijk. K, 1910) : 306.
 't Manneke uit de Mane (Menen) : 309.
 't Manneke uit de Mane Kruipt uit als 't wilt (Menen. K, 1887) : 315.
 Manneke uit de Mane Kruipt uit als 't wilt (Menen. K, 1890) : 315.
 Markten-Courant van Thourout (Torhout) : 150-151.
 Markten-Courant van Thourout - Bulletin Commercial de Thourout (Torhout) : 150-151.
 Marktprijs-Blad van Thourout (Torhout) : 150-151, 159, 172.
 Le Martinet (Oostende. K, 1884) : 86.
 La Mascarade : 23.
 Masker af! (Nieuwpoort. K, 1906) : 371.
 Maskers af! (Diksmuide. K, 1910) : 185.
 Medeburgers (Blankenberge. K, 1903) : 126.
 De Meenenaar (Menen) : 310.
 Le mémorial de Courtrai et de l'arrondissement (Kortrijk) : 285-286, 293, 329, 330.
 La Mer (Blankenberge, 1881) : 107-108, 110.
 La Mer (Blankenberge, 1896) : 110-111.
 La Mer du Nord - De Noordzee (Oostende) : 53.
 Mercurius (Kortrijk) : 287.
 Le Messenger d'Ypres (Ieper) : 203-204, 239.
 La Meuse : 74.
 Middelkerke réclame (Middelkerke) : 18, 19.
 Mijnheer Anselm Vernieuwe (Blankenberge. K, 1907) : 128.
 De Millioenendans (Kortrijk. K, 1910) : 306.
 Les Missions du Carmel (Ieper) : 204.
 Moedig Vooruit (Diksmuide. K, 1910) : 185.
 Moedig Vooruit! (Nieuwpoort. K, 1906) : 371.
 Moedig vooruit! (Veurne. K, 1912) : 385.
 Moniteur de la Belgique Balnéaire (Blankenberge, Heist, Nieuwpoort, Oostende) : 54-55, 111, 136, 363.
 Le moniteur de l'alimentation (Heist) : 129, 136.
 Le Moniteur des Bains (Oostende) : 53-54.
 Le Moniteur des Plages (Oostende) : 55.
 Le Moniteur d'Ostende (Oostende) : 35-36, 55.
 Morning Chronicle : 29.
 La Mouette (Blankenberge) : 111.
 La Mouette (Knokke) : 139-140.
 Naar Brussel (Blankenberge. K, 1903) : 125.
 Naar de verlossing (Oostende. K, 1912) : 91.
 Naar de zegepraal (Diksmuide. K, 1912) : 185.
 Nagels met koppen (Oostende. K, 1906) : 90.
 Nagels ... met koppen (Oostende. K, 1907) : 90.
 Naklank der kiezing (Blankenberge. K, 1903) : 126.
 Nantje de jockey (Oostende. K, 1884) : 86.
 Le National (Ieper) : 204.
 De Nieuportenaar (Nieuwpoort) : 363-364, 365, 386, 387.
 Nieuw Advertentieblad van Thourout (Torhout) : 147-148, 151.
 De Nieuwe Gazette van Nieuport en van het Kanton (Nieuwpoort) : 361, 364, 365, 387.
 Nieuwe Gazette van Thielt (Tielt) : 333, 334-336, 348.
 Nieuwe Gazette van Thourout (Torhout) : 148, 150, 151-154, 156, 167, 168, 172.

- Nieuwe Gazette van Yperen (Ieper) : 204-205, 214, 238.
- De Nieuwe Tijd (Kortrijk) : 288.
- Het Nieuwsblad (Kortrijk) : 288.
- Nieuwsblad van Nieuwpoort en Kanton (Nieuwpoort) : 365-366, 387.
- Nieuwsblad van Poperinghe (Poperinge) : 229-230.
- Nieuwsblad van Yper (Ieper) : 205-206
- Nieuwsblad van Yperen (Ieper) : 205-206.
- Nieuwsblad van Yperen en van het Arrondissement (Ieper) : 194, 199, 205-206, 239.
- Noch nu, noch nooit!! (Oostende. K, 1895) : 87.
- Noch nu, noch nooit (Oostende. K, 1903) : 89.
- Noch nu, noch nooit (Oostende, K, 1907) : 90.
- Nog een duwtje (Oostende. K, 1906) : 90.
- De Noordstar (Diksmuide, Oostende, Veurne) : 55-56, 94, 178, 374.
- De Noordster (Oostende) : 56-57.
- Nord-Villégiature (Heist) : 133, 136.
- Die Nordsee (Blankenberge, Oostende) : 55, 95, 112.
- Het notarieelblad voor de arrondissementen Brugge en Oostende (Oostende) : 57.
- Den Notarieëlen Koerier (Diksmuide) : 175, 178-179.
- Het Notarieel en Nijverheids Annoncenblad voor Poperinghe en Omstreken (Poperinge) : 230-231.
- Het Notarieel Weekblad (Diksmuide) : 175, 178-179, 181, 189.
- Notariële en Nijverheids Aankondiger van Nieuport en het Kanton (Nieuwpoort) : 366.
- Le nouveau guide des plages (Oostende) : 45-46, 57.
- Nu voor later (Oostende) : 57.
- L'Observateur (Kortrijk) : 289.
- Office immobilier d'Ostende (Oostende) : 57.
- Of 't goed zit (Veurne. K, 1912) : 385.
- Om goed te stemmen kiezers (Blankenberge, K, 1895) : 125.
- L'Omnibus de Courtrai (Kortrijk) : 289-290, 329.
- De Onderwijzer (Kortrijk) : 275-276.
- Ons antwoord aan Jan Dommekop bijgenaamd Jan Klopt er op (Oostende. K, 1899) : 88.
- Ons antwoord nr. 2 aan Jan Dommekop... (Oostende. K, 1899) : 88.
- Ons blad (Oostende) : 41, 58-59, 82.
- Ons blad voor Veurne-Ambacht (Veurne) : 374-375, 386.
- Ons Vlaanderen (Waregem) : 324.
- Ons Wapen (Kortrijk. K, 1912) : 307.
- Ons Woord (Blankenberge) : 112-113.
- Ons woord (Oostende. K, 1906) : 90.
- Ons woord (Oostende. K, 1912) : 91.
- De Ontwaking (Kortrijk. K, 1910) : 307.
- De ontwaking (Oostende. K, 1906) : 89.
- 't Onze (Kortrijk) : 291.
- Onze belangen nr. 1 (Oostende. K, 1911) : 91.
- Onze Controol op het Stadhuis (Kortrijk. K, 1907) : 306.
- Onze kandidaat Heer Adolf D'Hondt-Hoste (Blankenberge. K, 1895) : 125.
- Onze kandidaten (Oostende. K, 1906) : 89.
- Onze Klauwaard (Nieuwpoort. K, 1906) : 371.
- Onze Kringen (Waregem) : 325.
- Onze Mannen (Veurne. K, 1912) : 385.
- Onze Standaard (Ieper) : 206-207, 239.
- Onze strijd (Oostende. K, 1906) : 89.
- Onze strijd (Oostende. K, 1910) : 91.
- Onze strijd nr. 2 (Oostende. K, 1911) : 91.
- Oog in 't zeil (Oostende. K, 1899) : 88.
- Oordeel niemand, opdat gij zelf niet geoordeeld wordt (Torhout. P, s.d.) : 171.
- 't Oordje Keerske (Kortrijk) : 292, 330.
- Oostende. Dixmuide. Veurne. Politieke gids voor verstandige mensen (Oostende. K, 1910) : 91.

- De Oostendenaar (Oostende) : 59-61.
 De Oostendenaar. Blad voor stad en arrondissement (Oostende. K, 1892) 87.
 De Oostendenaar - L'Ostendais (Oostende) : 59.
 Oostende's belangen (Oostende. K, 1895) : 87.
 Oostende's weekblad (Oostende) : 59-61, 83.
 De Oostendse belangen en de vertragingen van 18 oktober 1903 (Oostende. K, 1903) : 89.
 Het Oostendse volk (Oostende. K, 1912) : 91.
 Op de Wacht! (Nieuwpoort. K, 1906) : 371.
 Open brief aan De Toekomst, liberaal (!?) dagblad van Blankenberghe (Blankenberghe. K, 1903) : 126.
 Opene brief aan Nantje den jockey (Oostende. K, 1884) : 86.
 L'Opinion (Ieper) : 207-208, 238.
 Op Tijd en Stond (Ieper. K, 1910) : 226.
 De Opvoeder (Watou) : 233.
 Orgaan der Stadswerklieden van Oostende (Oostende) : 61.
 l' Organe : 23.
 L'Organe de Courtrai et de l'arrondissement (Kortrijk) : 293, 330.
 L'Ostendais (Oostende, 1878) : 61.
 L'Ostendais (Oostende, 1884) : 62.
 L'Ostendais - De Oostendenaar (Oostende) : 62-63.
 Ostende-Annonce (Oostende) : 63.
 Ostende attractions (Oostende) : 63-64.
 Ostende-Cure (Oostende) : 64.
 Ostende et Spa (Oostende) : 65-66.
 Ostende et Spa. Question des jeux. Meeting-requêt au roi adressé à l'administration communal... 1858 (Oostende. P, 1858) : 92.
 Ostende illustré (Oostende) : 64, 65-66.
 Ostende mondain (Oostende) : 64.
 Ostende réclame du littoral (Oostende) : 48, 65.
 Ostende Reine des Plages (Oostende) : 64, 65-66.
 Ostend News (Oostende) : 66-67, 95.
 Het Oude Nieuwpoort (Nieuwpoort) : 366-367.
 De Oude Thouroutenaar (Torhout) : 159, 169.
 L'Ouvrier (Moeskroen. K, 1910) : 322.
 Over het Manifest der gematigde liberalen (Blankenberghe. K, 1903) : 125.
 De Paaschklok (Torhout) : 154-155, 173.
 La palette du littoral (Oostende) : 67.
 De Pannenaar (De Panne) : 355, 387.
 La Panne - Plage (De Panne) : 354, 356.
 Peper en Zout (Kortrijk. K, 1910) : 306
 Peper en Zout (Nieuwpoort. K, 1910) : 371.
 De persoonlijke Dienstplicht (Kortrijk. K, 1910) : 306.
 Persoonlijk interest en eigen belang (Blankenberghe. K, 1895) : 124.
 La petite Estacade (Blankenberghe) : 113.
 La Petite Feuille Ouvrière (Dottenijs) : 243.
 Petites affiches de Courtrai (Kortrijk) : 256-258, 293.
 Le Peuple (Brussel) : 314.
 Le Phare (Oostende) : 67.
 Phare de Blankenberghe (Blankenberghe) : 114.
 Le Phare De Vier Torre (Oostende) : 69-70.
 Phare d'Ostende (Oostende) : 68-69.
 Phare d'Ostende et du littoral (Oostende) : 69.
 Le Phare du littoral (Oostende) : 67-68
 Le Phoque (Blankenberghe) : 114-115.
 Le Photo-Programme (Blankenberghe, Oostende) : 70, 114.
 Le Pier de Blankenberghe (Blankenberghe, 1894) : 115-116.
 Pier de Blankenberghe (Blankenberghe) 116.
 Le Pilote (Oostende) : 70, 94, 106.

- Le Pilote de Blankenberghe (Blankenberghe) : 109, 116-117.
- Le Pilote - De Steurman (Oostende. K, 1857) : 86.
- La Plage (Blankenberghe, 1882) : 107-108, 117.
- La Plage (Blankenberghe, 1913) : 117.
- La Plage (Oostende) : 70-71.
- La Plage Belge (Oostende) : 71.
- La Plage de Blankenberghe (Blankenberghe, 1864) : 118.
- La Plage de Blankenberghe (Blankenberghe, 1883) : 107-108, 118.
- La plage de Middelkerke (Middelkerke) : 19-20.
- La Plage d'Oostende (Oostende) : 71-72.
- Plitse-pletse (Oostende. K, 1910) : 90.
- De Poperingenaar (Poperinge) : 230-231.
- De Posthoorn (Diksmuide) : 179, 189.
- Pour qui voter (Kortrijk. K, 1906) : 306
- Le Progrès (Ieper) : 201, 202, 209-211, 215, 238.
- Progrès (Middelkerke) : 20.
- Le Propagateur (Ieper) : 210, 211-215, 238.
- Le propagateur d'Ypres (Ieper) : 211-215, 224.
- Le propagateur d'Ypres et de l'arrondissement (Ieper) : 211-215.
- Provincie West-Vlaenderen, Advertentie-Blad. Blad der steden Veurne, Nieuport, Dixmude en geheel het arrondissement (Diksmuide, Nieuwpoort, Veurne) : 179, 367, 375-378, 386.
- Provincie West-Vlaenderen. Advertentie-Blad der stad en arrondissement Veurne) : 373, 375-378, 386.
- La Publicité (Ieper) : 190, 194, 215-216, 238.
- Publicité (Kortrijk) : 294.
- La queue de la petite Estacade (Blankenberghe) : 118.
- De Raadselbode (Wijtschate) : 236-237.
- De Rappe Duif (Kortemark) : 186, 189.
- Het Recht (Waregem) : 325.
- Recht door zee. Orgaan der onafhankelijke liberalen (Blankenberghe. K, 1907) : 128.
- Recht voor allen (Blankenberghe. K, 1903) : 126.
- Recht voor de vuist (Ieper. K, 1912) : 226.
- Recht voor de Vuist (Kortrijk. K, 1910) : 306.
- Recht voor de vuist (Oostende. K, 1899) : 88.
- Recht voor de vuist (Oostende. K, 1910) : 91.
- Recht voor de vuist (Torhout. K, 1894) : 170.
- La Réclame : 25.
- De Redding (Kortrijk. K, 1910) : 307.
- Het Rentebiad (Diksmuide) : 180.
- 't Reusje (Nieuwpoort) : 367-368, 386.
- Le Réveil (Moeskroen) : 321.
- Reynaart de Vos aan de slokkersbende (Blankenberghe. K, 1907) : 128.
- Reynaart de Vos aan het Kiezerskorps van Blankenberghe (Blankenberghe. K, 1907) : 128.
- Reynaart de Vos aan onze brave Vis-schers (Blankenberghe. K, 1907) : 128
- Reynaart de Vos. De bierketel is in gevaar!!! (Blankenberghe. K, 1907) : 128.
- Reynaart de Vos, Klacht van een liberaal Herbergier over „Ons Huys” (Blankenberghe. K, 1907) : 128.
- Reynaert de Vos (Diksmuide. K, 1912) : 185.
- Reynaert de Vos (Veurne. K, 1912) : 385.
- Reynaert de Vos. Aan het kiezerskorps van Blankenberghe (Blankenberghe. K, 1911) : 128.
- Reynaert de Vos aan het kiezerskorps van 't Noorden (Blankenberghe. K, 1910) : 128.

- Rijspap! Rijspap! (Blankenberge. K, 1903) : 125.
 Rijwiel (Deerlijk) : 241.
 Rond den Kerstblok (Torhout) : 154-155, 173.
 De Roode Vlag (Torhout) : 155-156, 173.
 De Rots (Oostende) : 72.
- La saison de Blankenberghe (Blankenberge) : 118-119.
 La Saison d'Oostende (Oostende) : 30, 52, 73-74, 95.
 De schandelijke vechtonelen van maandag (Blankenberge. K, 1903) : 125.
 Schatkamer van de Vlaamschen lezer (Wakken) : 347.
 Schild en Vriend (Kortrijk) : 294-295, 330.
 De Schildwacht (Menen) : 311.
 School- en Letterblad (Ieper) : 217.
 De schoolstrijd (Oostende. K, 1910) : 90.
 La Semaine (Blankenberge, Heist, Oostende) : 74, 119, 136.
 Le Semeur (Moeskroen. K, 1910) : 322.
 Senaatskiezing van 29 mei 1904 (Blankenberge. K, 1904) : 127.
 La Sentinelle (Menen) : 311.
 S.E.O. (Oostende) : 74-75.
 La Sirène (Heist) : 136-137.
 Smetse-Smee (Veurne. K, 1868) : 385.
 Smetse-Smee (Veurne. K, 1887) : 385.
 De Snelduif (Kortrijk) : 295.
 Snipperlingen (Nieuwpoort. K, 1906) : 371.
 Snip-Snap (Nieuwpoort. K, 1906) : 371.
 Sportman (Harelbeke) : 244.
 Spotprent voorstellend de begraafing van Jan klopt er op (Oostende. K, 1899) : 88.
 De staatswerkman helpt mede aan de verlossing (Oostende. K, 1912) : 91.
 De stad Blankenberghe (Blankenberge) : 119.
 Stad Brugge (Brugge) : 149, 163.
- De Stad Kortrijk (Kortrijk) : 245, 295-296, 330.
 De Stad Nieuport (Nieuwpoort) : 368-369, 386.
 De stad Oostende (Oostende) : 75-76.
 De Stad Thourout (Torhout) : 151-154, 156.
 Stad Veurne (Veurne) : 378-379, 386.
 De Stalen Handboog - L'Arc-à-main d'Acier (Kortrijk) : 248, 296-297.
 Standaard van Brugge (Brugge) : 341.
 Standaard van Vlaanderen (Brugge) : 97, 177.
 De Steertsterre! (Diksmuide. K, 1910) : 185.
 De Steertsterre (Nieuwpoort. K, 1910) : 371.
 De stem der Vlaemsche Landbouwers (Tielt) : 331-333, 337, 348.
 Stem onder nr. 2 (Oostende. K, 1895) : 87.
 De Stem van Thourout (Torhout) : 147, 156-157, 173.
 De Stertster (Kortrijk. K, 1910) : 306.
 De Storm (Kortrijk) : 297, 330.
 Stormklok luidt (Oostende. K, 1895) : 87.
 De Straal (Kortrijk) : 297-298, 330.
 De strijd (Blankenberge. K, 1907) : 127.
 De Strijd (Ieper, Menen) : 217, 312.
 De Strijd - La Lutte (Ieper) : 217.
- Tablettes du littoral (Oostende) : 76.
 Ten Strijde! (Diksmuide. K, 1912) : 185.
 Ten Strijde! (Nieuwpoort. K, 1910) : 371.
 Ten Strijde! (Veurne. K, 1912) : 385.
 Ter Zege (Diksmuide. K, 1910) : 185.
 Ter Zege! (Nieuwpoort. K, 1910) : 371.
 Ter Zege (Veurne. K, 1912) : 385.
 Ter zegepraal (Oostende. K, 1904) : 89.
 De Thieltenaar (Tielt, 1881) : 337-338, 348.
 De Thieltenaar (Tielt, 1843) : 335, 336, 338-340, 348.

- Thielsche Bode (Tielt) : 335, **341-342**, 348.
- De Thielsche Burger (Tielt) : **342**, 348.
- Het Thielsche Volk (Tielt) : 279, 280, **343**, 349.
- De Thielsche Werkman (Tielt) : **343**, 349.
- De Thouroutenaar (Torhout) : **157-159**, 170.
- Thouroutenaar (Torhout) : **157-159**.
- Thouroutenaar (Torhout) : 150, 151, **157-159**.
- De Thouroutenaar (Torhout) : **157-159**, 172.
- De Thouroutenaar (Torhout) : **157-159**, 169.
- Thouroutnaars, leest en oordeelt!... (Torhout. P, 1912) : 171.
- Thouroutschblad (Torhout) : 149, **161-164**.
- Thouroutsch Blad (Torhout) : 153, **161-164**, 172.
- Het Thouroutsch Blad (Torhout) : **161-164**.
- De Thouroutsche Bode (Torhout) : **151-154**, 166, 172.
- De Thouroutsche Bode (Torhout) : 161, **164-167**, 170, 171, 172.
- De Toekomst (Ieper) : 202, **218-219**.
- De Toekomst (Kortrijk. K, 1910) : 307.
- De Toekomst van Blankenberghe (Blankenberghe) : **119-120**.
- De toekomst van Knocke en het Noorden (Knokke) : **140**, 146.
- De Toekomst van Yperen (Ieper) : **218-219**.
- Toemaetje der Kustbode (Oostende. K, 1857) : 86.
- Le Touriste (Oostende) : 24, **77**.
- Le Touriste et l'Avenir d'Ostende (Oostende) : 24, 25, **78**.
- La tribune d'Ostende (Oostende) : **78-79**, 94.
- De Triomfeklok (Blankenberghe. K, 1907) : 128.
- De triomfklok (Oostende. K, 1904) : 89.
- Le Trotteur (Kortrijk) : 259, **299**.
- De Tuinbouwer (Torhout) : **167-168**, 173.
- 230.000 - Twee honderd dertig Duizend Frank! (Blankenberghe. K, 1903) : 125.
- Uilenspiegel : 164.
- L'Union de Courtrai et de l'arrondissement (Kortrijk) : 277, **299-301**, 330.
- Le Vainqueur (Moeskroen. K, 1910) : 322.
- De valsheid der liberale polemieek (Oostende. K, 1904) : 89.
- Het Veld (Diksmuide, Ieper, Veurne) : 180, **220**, 379.
- De Verdraagzaamheid (Blankenberghe. K, 1907) : 128.
- Le Véridique de Gand (Gent) : 30.
- La Vérité (Ieper) : **220-221**.
- De Verlossing (Kortrijk. K, 1910) : 307
- De Verlossing nabij (Veurne. K, 1912) : 385.
- De Veurnaar (Veurne) : **379-381**, 386.
- Veurne Ambacht (Lo, Veurne) : **187**, 189, 382.
- Veurneambacht (Veurne) : **381-382**, 386.
- 't Veurnsche Volk (Veurne) : **382-383**, 386.
- La Victoire (Moeskroen. K, 1910) : 322
- La Vie Bruxelloise : 80.
- La vie cosmopolite à Ostende (Oostende) : **79**.
- La vie élégante et mondaine (Oostende) : **79-80**.
- La vie Ostendaise et du littoral (Oostende) : **80**.
- La vigie de la Côte (Blankenberghe, De Haan, Heist, Knokke, Maria-kerke, Middelkerke, Nieuwpoort, Oostduinkerke, Wenduine, Westende) : 18, 20, 92, 106, **120-122**, 129, 130, 137, 140, 143, 369, 372.
- Ville de Blankenberghe (Blankenberghe) : **122**.

- Villégiature à Knocke et Knocke-Zoute (Knokke) : 141.
- La Villégiature Belge (Oostende) : 81.
- Visschers (Blankenberge. K, 1903) : 126.
- De Vlaamsche Boer (Diksmuide, Nieuwpoort) : 178, 181, 189, 369.
- Vlaamsche Kronijke (Tielt) : 343-344, 348.
- De Vlaamsche Leeuw (Diksmuide) : 181-182.
- De Vlaamsche Onderwijzer (Lo, Torhout) : 168, 173, 187-188, 189.
- De Vlaamsche Zeevisscher (Oostende) 81.
- Vlaanderen Vrij! (Deerlijk, Kortrijk) : 241-242, 301.
- De Vlaamsche Leeuw (Diksmuide) : 181-182.
- Vlasnijverheid en Landbouw (Kortrijk) : 301.
- Het Volksblad (Harelbeke, Kortrijk) : 244-245, 302.
- Volksblad van Oostende en omliggende (Oostende) : 82.
- Het Volksrecht (Kortrijk, Menen, 1892) : 302, 312-313, 314.
- Volksrecht, (Menen, 1900) : 314.
- De Volksschool (Ieper, Komen) : 221, 227.
- De Volksvriend (Ieper) : 221.
- De Volkswil (Menen) : 156, 314-315.
- De Volkswil (Veurne. K, 1912) : 385.
- De Voorbode (Blankenberge) : 106, 122-123, 145.
- Voor boer en werkman (Oostende. K, 1906) : 89.
- Voor gelijkheid en recht (Oostende. K, 1906) : 89.
- Voor God en Vaderland (Nieuwpoort. K, 1906) : 371.
- Voor stad en dorp (Oostende. K, 1900) : 88.
- Voor stad en dorp (Oostende. K, 1904) : 89.
- Voor 't Recht en de Waarheid. Vrijheid-Onpartijdigheid! (St.-Michiels. K, 1911) : 142.
- Voor Vrijheid en Recht (Tielt. K, 346.
- Voorwaarts (Uitkerke) : 143.
- Voor wie gestemd (Kortrijk. K, 1906) : 306.
- Vooruit (Gent) : 98, 156, 314.
- De Vrede (Torhout) : 151-154, 168.
- De Vrede (Waregem) : 326.
- Vrede en Voorspoed (Kortrijk. K, 1910) : 306.
- De Vriend des Landbouwers (Torhout. K, 1878) : 170.
- De vriend van de buiten (Oostende) : 58-59, 82.
- De vriend van de buiten (Oostende) : K, 1904) : 89.
- De Vriend van den Reiziger - L'Ami du voyageur (Kortrijk) : 248, 302.
- De Vrije Burger (Diksmuide) : 182-183, 189.
- De Vrije Burger (Kortrijk) : 303.
- De Vrije Demokraat (Tielt) : 344, 349.
- De Vrije Kiezer (Tielt. K, 1912) : 346.
- 'T Vrije Noorden (Zeebrugge) : 143-144.
- Vrij en Vrank (Nieuwpoort. K, 1906) : 371.
- De vrije stem (Oostende) : 82.
- 't Vrije Vakblad (Tielt) : 345, 349.
- 't Vrije Vlaanderen (Brugge) : 171.
- De Vrijheid (Kortrijk) : 303-304, 330.
- De Vrijheid (Kortrijk. K, 1910) : 307.
- De vrijheid nr. 1 (Oostende. K, 1911) : 91.
- Vrijheid en Recht (Oostende) : 83.
- Vrij Landbouwblad (Diksmuide) : 183.
- De „Vuile" Burger (Diksmuide) : 189.
- De Waarheid (Kortrijk) : 304-305, 330.
- De Waarheid (Kortrijk. K, 1910) : 307.
- De Waarheid (Veurne. K, 1910) : 385.
- De Waarheid (Veurne. K, 1912) : 385.
- De Waarheid. Blankenbergsch Kiezersblad (Blankenberge. K, 1872) : 124.
- Waarom? (Diksmuide. K, 1910) : 185.
- Waarom (Nieuwpoort. K, 1910) : 371.
- Waarom onder nr. 2 en niet onder nr. 1 (Oostende. K, 1910) : 91.

- Die Wacht an der Nordsee (Blankenberge, Heist, Middelkerke, Oostende) : 20, 83, 95, 123, 137.
- De Ware Strijd. Voor God en Vaderland (Kortrijk. K, 1912) : 307.
- De Ware Vlaming (Veurne) : 383.
- Wat is het Liberalismus? Een woord voor ons Katholieken (Torhout. K, 1906) : 170.
- Wat wij willen. Recht wat recht is (Blankenberge. K, 1903) : 126.
- Wat willen de liberalen (Torhout. K, 1902) : 170.
- Week-Advertentieblad van Thourout (Torhout) : 147-148, 168.
- Weekadvertentie van Thourout (Torhout) : 147-148, 168.
- Weekblad van Dixmuide (Diksmuide): 178, 183-185, 186, 189.
- Weekblad van Kortrijk (Kortrijk) : 305
- Weekblad van Nieuport en Kanton (Nieuwpoort) : 369-370, 386.
- Weekblad van Oostende (Oostende) : 59-61, 83.
- Weekblad van Waereghem (Waregem) : 323, 326-327.
- Het Weekblad van Yperen en het Arrondissement (Ieper) : 201, 202, 222, 239.
- Het weekblad van Yper en het arrondissement (Ieper) : 222.
- De Weekbode : 165.
- De Weergalm (Ieper) : 223, 224, 239.
- Weg met het Vergunningsrecht (Kortrijk. K, 1910) : 306.
- De Wekker (Veurne) : 383-384.
- De Werker (Antwerpen) : 314.
- Het Werkerswelzijn : 156.
- Werklieden van de stad (Blankenberge K, 1903) : 126.
- De Werkman (Wervik) : 235.
- Westendia (Westende) : 93.
- Westende-Villégiature (Westende) : 92.
- De West-Vlaamsche Landbouwer (Tielt) : 345.
- De Woensdagbode van Thourout (Torhout) : 169, 173.
- De Yperling (Ieper) : 224, 239.
- Het Ypersche Volk (Ieper, 1910) : 206, 224-225, 239.
- Het Ypersche Volk (Ieper, 1912) : 206, 225, 239.
- De Zaaier (Kortrijk. K, 1910) : 307.
- Zalig Nieuwjaar (Nieuwpoort. K, 1910) : 371.
- 't Zal niet pakken (Blankenberge. K, 1895) : 124.
- 't Zal wel gaan (Oostende) : 83-84.
- De Zeebode (Oostende) : 84-85, 94.
- De Zeekust (Blankenberge, Heist): 123-124, 137.
- Zeesterre (Poperinge) : 232.
- De Zeewacht (Oostende) : 85, 94.
- De Zegepraal (Kortrijk. K, 1910) : 307.
- De Zegepraal (Kortrijk. K, 1912) : 307.
- Zien doet gedenken (Diksmuide. K, 1910) : 185.
- 't Zit Goed! (Diksmuide. K, 1912) : 185.
- 't Zit Goed! (Veurne. K, 1912) : 385.
- De Zon (Kortrijk. K, 1910) : 307.
- Het Zondagsblad van Waereghem (Waregem) : 327-328.

D. 1968/0081/8

N.V. DRUKKERIJ ERASMUS LEDEBERG/GENT

- M. L. Warnotte**, Etude sur la presse à Namur, 1794-1914. 1967. (Cahiers-Bijdragen 44.) fr. 565 (abonnement fr. 458)
- Hugo Degraer, Willy Maervoet, Frida Martens, Frank Simon, Anne-Marie Simon-Van der Meersch**, Repertorium van de Westvlaamse pers. (Bijdragen-Cahiers 48.) 1968.
- R. De Borger**, De Antwerpse pers, (1792-1914). (Ter perse). (Bijdragen-Cahiers 49.)
- Helmuth Gaus en Arthur J. Vermeersch**, Répertoire de la presse bruxelloise, 1789-1914. - Repertorium van de Brusselse pers, 1789-1914. (II, L-Z). 1968. (Cahiers-Bijdragen 50.)
- M. Blanpain**, Le „Journal de Bruxelles”, Histoire interne de 1863 à 1871. 1965. (Cahiers-Bijdragen 39.) fr. 90 (abonnement fr. 80)
- J. Vander Vorst-Zeegers**, Le „Journal de Bruxelles” de 1871 à 1884. 1965. (Cahiers-Bijdragen 36.) fr. 480 (abonnement fr. 410)
- M.L. Warnotte**, „L'Ami de l'Ordre”, Quotidien catholique namurois de 1839 à 1914. 1968. (Cahiers-Bijdragen 51.)
- N. Piepers**, „La Revue Générale” de 1865 à 1940. Essai d'analyse du contenu. (Cahiers-Bijdragen 52.) (sous presse)

BIBLIOGRAPHIE — BIBLIOGRAFIE

- M. De Vroede**, Bibliografische inleiding tot de studie van de Vlaamse Beweging, 1830-1959. (Bijdragen-Cahiers 8.) Uitverkocht
- J. Dhondt en S. Vervaeck**, Instruments biographiques pour l'histoire contemporaine de la Belgique. 1960. 2e éd. (Cahiers-Bijdragen 13.) fr. 140 (abonnement fr. 120)
- D. De Weerd**, Publications officielles de la Belgique contemporaine. 1963. (Bijdragen-Cahiers 30.) fr. 650 (abonnement fr. 555)
- Paul Gérin**, Bibliographie de l'Histoire de Belgique, 1789-1831. 1960. (Cahiers-Bijdragen 15.) Epuisé
- S. Vervaeck**, Bibliographie de l'Histoire de Belgique, 1831-1865. 1965. (Cahiers-Bijdragen 37.) fr. 460 (abonnement fr. 390)
- J. De Belder en J. Hannes**, Bibliographie de l'histoire de Belgique, 1865-1914. 1965. (Cahiers-Bijdragen 38.) fr. 460 (abonnement fr. 390)

ARCHIVES ECONOMIQUES — EKONOMISCHE ARCHIEVEN

- M. Colle-Michel**, Les archives de la S.A. Cockerill-Ougrée des origines à nos jours. 1959. (Cahiers-Bijdragen 9.) fr. 60 (abonnement fr. 50)
- M. Colle-Michel**, Les Archives de la s.a. Métallurgique d'Espérance-Longdoz des origines à nos jours. 1962. (Cahiers-Bijdragen 24.) fr. 110 (abonnement fr. 95)
- M. Colle-Michel**, Les archives de la Société des Mines et Fonderies de zinc de la Vieille-Montagne. 1967. (Cahiers-Bijdragen 46.) fr. 150 (abonnement fr. 130)
- Bertrand Gille**, Crise politique et crise financière en Belgique. Lettres adressées à la maison Rothschild à Paris par son représentant à Bruxelles (1838-1840). 1961. (Cahiers-Bijdragen 19.) fr. 670 (abonnement fr. 570)
- Bertrand Gille**, Lettres adressées à la maison Rothschild de Paris par son représentant à Bruxelles (1843-1853). 1963. (Cahiers-Bijdragen 33.) fr. 630 (abonnement fr. 535)

SOURCES SUR LES CLASSES SOCIALES — BRONNEN BETREFFENDE DE SOCIALE GROEPEN

- S. Vervaeck**, De samenstelling van de gegoede stand te Mechelen op het einde van de XVIIIe eeuw en in het begin van de XIXe eeuw (1796-1813). Een methodologisch onderzoek. 1960. (Bijdragen-Cahiers 11.) Uitverkocht
- Solange Vervaeck**, Enkele bronnen uit de Franse tijd. Hun belang voor de sociale geschiedenis. 1962. (Bijdragen-Cahiers 22.) fr. 170 (abonnement fr. 145)

- K. Vanden Abeele**, De gedwongen lening van het jaar IV te Leuven. Bronnenmateriaal voor sociale geschiedenis onder Frans Bewind. 1963. (Bijdragen-Cahiers 31.)
fr. 140 (abonnement fr. 120)
- H. Balthazar, J. De Belder, J. Hannes, J. Verhelst**. Bronnen voor de sociale geschiedenis van de XIXe eeuw (1794-1914), 2e uitg. 1965. (Bijdragen-Cahiers 18.)
fr. 265 (abonnement fr. 225)

HISTOIRE DU MOUVEMENT OUVRIER — GESCHIEDENIS DER ARBEIDERSBEWEGING

- H. Wouters**, Dokumenten betreffende de geschiedenis der arbeidersbeweging : 1831-1853. 1964. (Bijdragen-Cahiers 27.) 3 delen. fr. 1970 (abonnement fr. 1675.)
- H. Wouters**, Dokumenten betreffende de geschiedenis der arbeidersbeweging, 1853-1865. 1966. (Bijdragen-Cahiers 40.) fr. 540 (abonnement fr. 460)
- L. Linotte**, Les manifestations et les grèves dans la province de Liège de 1831 à 1914. 1964. (Cahiers-Bijdragen 34.) fr. 280 (abonnement fr. 240)
- J. Bayer-Lothe**, Documents relatifs au mouvements ouvriers dans la province de Namur au XIXe siècle. Ière partie, 1794-1848. 1967. (Cahiers-Bijdragen 45.) fr. 320 (abonnement fr. 270)
- C. Oukhow**, Documents relatifs à la Ière Internationale en Wallonie. 1967. (Bijdragen-Cahiers 47.) fr. 690 (abonnement fr. 590)

STATISTIQUES — STATISTIEKEN

- Nicole Caulier-Mathy**, Statistiques de la province de Liège sous le régime hollandais 1962. (Cahiers-Bijdragen 25.) fr. 240 (abonnement fr. 205)

ARCHIVES POLITIQUES — POLITIEKE ARCHIEVEN

- H. Haag**, Les archives personnelles des anciens ministres belges. 1963. (Cahiers-Bijdragen 29.) fr. 60 (abonnement fr. 50)

DIVERS — VARIA

- Neuf rapports sur les sources de l'histoire contemporaine de la Belgique. Negen verslagen betreffende de bronnen van de Belgische Hedendaagse geschiedenis. 1957. (Cahiers-Bijdragen 1.) fr. 85 (abonnement fr. 75)
- W. Theuns**, De organieke wet op het middelbaar onderwijs (1 juni 1850) en de conventie van Antwerpen. 1959. (Bijdragen-Cahiers 7.) fr. 80 (abonnement fr. 70)

MÉMOIRES I.

VERHANDELINGEN I.

- R. Devleeshouwer**, Les Belges et le danger de guerre (1910-1914). 1958. fr. 370 (abonnement fr. 315)

VERHANDELINGEN II.

MÉMOIRES II.

- D. De Weerd**, De Gentse textielbewerders en arbeidersbeweging tussen 1866 en 1881. Bijdrage tot de sociale geschiedenis van Gent. 1959. fr. 310 (abonnement fr. 265)

MÉMOIRES III.

VERHANDELINGEN III.

- Colette Lebas**, L'union des catholiques et des libéraux de 1839 à 1847. Etude sur les pouvoirs exécutif et législatif. 1960. fr. 420 (abonnement fr. 360)

VERHANDELINGEN IV.

MÉMOIRES IV.

- Romain Van Eenoo**, Een bijdrage tot de geschiedenis der arbeidersbeweging te Brugge (1864-1914). 1959. fr. 440 (abonnement fr. 375)